

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

64. aastakäik

22. september 2021

Sisukord

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2020–2021

14.–17. septembri 2020. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Euroopa Parlament

Teisipäev, 15. september 2020

2021/C 385/01	Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta resolutsioon tõhusate meetmete kohta programmide „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks (2019/2195(INI))	2
---------------	---	---

Kolmapäev, 16. september 2020

2021/C 385/02	Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel (2019/2156(INI))	10
2021/C 385/03	Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi ja Aafrika julgeolekukoostöö kohta Saheli piirkonnas, Lääne-Aafrikas ja Aafrika Sarvel (2020/2002(INI))	24
2021/C 385/04	Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni määruse eelnõule, millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 1126/2008 (millega võetakse vastu teatavad rahvusvahelised raamatupidamisstandardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002) seoses rahvusvahelise finantsaruandlusstandardiga 16 (D067917/01 – 2020/2712(RPS))	39
2021/C 385/05	Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu rakendamise kohta (2019/2200(INI))	40

Neljapäev, 17. september 2020

2021/C 385/06	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon relvaekspordi kohta: ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP rakendamine (2020/2003(INI))	47
2021/C 385/07	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon strateegilise lähenemise kohta keskkonda sattunud ravimitele (2019/2816(RSP))	59
2021/C 385/08	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi hoonete energiatõhususe potentsiaali suurendamise kohta (2020/2070(INI))	68
2021/C 385/09	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ravimite nappuse ja tekkiva probleemi lahendamise kohta (2020/2071(INI))	83
2021/C 385/10	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate rakendamise ja roma päritolu inimeste suhtes Euroopas levinud negatiivsete hoiakute vastu võitlemise kohta (2020/2011(INI))	104
2021/C 385/11	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon Euroopa Ülemkogu erakorralise tippkohtumise ettevalmistamise kohta, mille keskmes on olukorra ohtlik teravnemine ja Türgi roll Vahemere idaosas (2020/2774(RSP))	117
2021/C 385/12	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon olukorra kohta Valgevenes (2020/2779(RSP))	122
2021/C 385/13	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon olukorra kohta Venemaal: Aleksei Navalnõi mürgitamine (2020/2777(RSP))	128
2021/C 385/14	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon olukorra kohta Filipiinidel, sealhulgas Maria Ressa juhtumi kohta (2020/2782(RSP))	133
2021/C 385/15	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon dr Denis Mukwege juhtumi kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis (2020/2783(RSP))	138
2021/C 385/16	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon humanitaarolukorra kohta Mosambiigis (2020/2784(RSP))	142
2021/C 385/17	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni määruse (millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II, III ja IV lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tsükloksüümi, flonikamiidi, haloksüfopi, mandestrobiini, mepikvaadi, Metschnikowia fruticola tüve NRRL Y-27328 ja proheksadiooni jääkide piirnormidega) eelnõu kohta (D063880/06 – 2020/2734(RPS))	148
2021/C 385/18	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon Euroopa kultuurielu taastumise kohta (2020/2708(RSP))	152
2021/C 385/19	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi tervisehinnangute ja riskide liigitamise koordineerimise kohta COVID-19 kontekstis ning pandeemia tagajärgede kohta Schengeni alale ja ühtsele turule (2020/2780(RSP))	159
2021/C 385/20	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon rohelisemate linnade Euroopa aasta 2022 kohta (2019/2805(RSP))	167

III Ettevalmistavad aktid

Euroopa Parlament

Teisipäev, 15. september 2020

2021/C 385/21	Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada ametisse Euroopa Väärtepaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee esimees (N9-0041/2020 – C9-0276/2020 – 2020/0906(NLE))	173
---------------	---	-----

2021/C 385/22	Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada ametisse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatu liige (N9-0042/2020 – C9-0277/2020 – 2020/0907(NLE))	174
2021/C 385/23	Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada ametisse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatu liige (N9-0042/2020 – C9-0278/2020 – 2020/0908(NLE))	175
2021/C 385/24	Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades toodetud teatavate alkohoolsete toodete suhtes vähendatud aktsiisimäära (COM(2020)0240 – C9-0190/2020 – 2020/0118(CNS))	176

Kolmapäev, 16. september 2020

2021/C 385/25	Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 14. juuli 2020. aasta delegeeritud määrusele, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 seoses kolmandates riikides asutatud kesketelt vastaspooltelt Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poolt võetavate tasudega (C(2020)4891 – 2020/2720(DEA))	177
2021/C 385/26	Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 14. juuli 2020. aasta delegeeritud määrusele, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 seoses kriteeriumidega, mida ESMA peaks arvesse võtma, et teha kindlaks, kas kolmanda riigi keskne vastaspool on liidu või ühe või mitme selle liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt oluline või võib tõenäoliselt selleks saada (C(2020)4892 – 2020/2726(DEA))	178
2021/C 385/27	Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 14. juuli 2020. aasta delegeeritud määrusele, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 seoses miinimumelementidega, mida ESMA peab hindama, kui ta hindab kolmandate riikide kesksete vastaspoolte taotlusi nõuete võrreldava täitmise hindamiseks, ning seoses hindamise korra ja tingimustega (C(2020)4895 – 2020/2729(DEA))	179
2021/C 385/28	Euroopa Parlamendi 16. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (COM(2020)0220 – C9-0160/2020 – 2020/0097(COD))	180
2021/C 385/29	Euroopa Parlamendi 16. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2015/757, et võtta asjakohaselt arvesse laevade kütusekulu käsitlevat üleilmset andmekogumissüsteemi (COM(2019)0038 – C8-0043/2019 – 2019/0017(COD))	217
2021/C 385/30	Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi (10025/2020 – C9-0215/2020–2018/0135(CNS))	256

Neljapäev, 17. september 2020

2021/C 385/31	Euroopa Parlamendi 17. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust (COM(2019)0208 – C9-0009/2019 – 2019/0101(COD))	275
2021/C 385/32	Euroopa Parlamendi 17. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond (COM(2020)0022 – C9-0007/2020 – 2020/0006(COD))	289

2021/C 385/33	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmselt ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet (COM(2017)0835 – 2017/0360R(NLE))	317
2021/C 385/34	<p>P9_TA(2020)0236</p> <p>Kestlik raudteeturg seoses COVID-19 pandeemiaga ***I</p> <p>Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmed kestliku raudteeturu jaoks seoses COVID-19 puhanguga (COM(2020)0260 – C9-0186/2020 – 2020/0127(COD))</p>	
	<p>P9_TC1-COD(2020)0127</p> <p>Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 17. septembril 2020. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/..., millega kehtestatakse meetmed kestliku raudteeturu jaoks seoses COVID-19 puhanguga</p>	334
2021/C 385/35	Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2020. aasta paranduseelarve projekti nr 8/2020 kohta: erakorralise toetuse rahastamisvahendi maksete assigneeringute suurendamine, et rahastada COVID-19 vaktsiinistrateegiat ja suurendada koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse+ mõju (10696/2020 – C9-0290/2020 – 2020/1997(BUD))	335

Menetluste selgitus

- * Nõuandemenetlus
- *** Nõusolekumenetlus
- ***I Seadusandlik tavamenetlus, esimene lugemine
- ***II Seadusandlik tavamenetlus, teine lugemine
- ***III Seadusandlik tavamenetlus, kolmas lugemine

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Euroopa Parlamendi muudatused:

Uued tekstiosad on märgistatud **paksus kaldkirjas**. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või on läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul märgistatakse uus tekst **paksus kaldkirjas** ja asendatav tekst jäetakse välja või kriipsutatakse läbi.

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2020–2021

14.–17. septembri 2020. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

Teisipäev, 15. september 2020

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2020)0211

Tõhusad meetmed programmide „Erasmus+“, „Loov Euroopa“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks

Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta resolutsioon tõhusate meetmete kohta programmide „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpuse keskkonnasäästlikumaks muutmiseks (2019/2195(INI))

(2021/C 385/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 11, 165, 166, 167, 191 ja 193,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepet,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta järeldusi,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽³⁾,
- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 5. juuni 2019. aasta resolutsiooni, millega kehtestatakse suunised ELi noortedialoogi juhtimiseks – Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027,
- võttes arvesse komisjoni 22. mai 2018. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Tugevama Euroopa väljakujundamine: noorte-, haridus- ja kultuuripoliitika roll“ (COM(2018)0682),
- võttes arvesse oma 28. märtsi 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm „Erasmus“ ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0324.

Teisipäev, 15. september 2020

- võttes arvesse 30. mai 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm „Erasmus“ (COM(2018)0367),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+“: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse komisjoni 31. jaanuari 2018. aasta aruannet Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Programmi Erasmus (2014–2020) vahearuanne“ (COM(2018)0050),
- võttes arvesse oma 2. veebruari 2017. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1288/2013 (millega luuakse „Erasmus+“: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm) rakendamise kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 12. märtsi 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse 11. juuni 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm (COM(2018)0440),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1475, millega kehtestatakse Euroopa solidaarsuskorpuse õigusraamistik ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 28. märtsi 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2021–2027) ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse 30. mai 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2021–2027) (COM(2018)0366),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1295/2013, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2014–2020) ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse komisjoni 30. aprilli 2018. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Programmi „Loov Euroopa“ (2014–2020) vahearuanne“ (COM(2018)0248),
- võttes arvesse oma 2. märtsi 2017. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1295/2013 (millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2014–2020)) rakendamise kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse kohustusi, mille võttis innovatsiooni, teaduse, kultuuri, hariduse ja noorte volinikukandidaat 30. septembril 2019. aastal Euroopa Parlamendis toimunud kuulamisel,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
- võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A9-0141/2020),

⁽⁵⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 5.

⁽⁶⁾ ELT C 252, 18.7.2018, lk 31.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0150.

⁽⁸⁾ ELT L 250, 4.10.2018, lk 1.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0323.

⁽¹⁰⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 221.

⁽¹¹⁾ ELT C 263, 25.7.2018, lk 19.

⁽¹²⁾ ELT L 342, 22.12.2009, lk 1.

Teisipäev, 15. september 2020

- A. arvestades, et Euroopa rohelises kokkuleppes on seatud eesmärk muuta Euroopa Liit 2050. aastaks kliimaneutraalseks, millega paigutatakse kliimaga seotud hädaolukord kõigi liidu programmide ja poliitikameetmete keskmesse; arvestades, et Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärk on ka suurendada üldsuse teadlikkust ja kaasata kodanikke kliimameetmetesse, töötades välja tervikliku Euroopa tegevuskava; arvestades, et selline lähenemisviis peaks tuginema ka haridus-, kooolitus-, kultuuri- ja noorteprogrammide ümbermõtestamisele; arvestades, et keskkonnakaitse, kestlikkus ja kliimamuutuste vastu võitlemine tuleks integreerida kõikidesse programmidesse ja neid tuleks edendada valdkonnaüleste oskustena;
- B. arvestades, et kestliku arengu eesmärk nr 13 nõuab meetmete võtmist kliimamuutuste ja nende mõju vastu võitlemiseks, ning arvestades, et kestliku arengu eesmärk nr 13 hõlmab hariduse parandamist ning teadlikkuse ja institutsioonilise suutlikkuse suurendamist kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise ja nende mõju vähendamise valdkonnas;
- C. arvestades, et COVID-19 kriis mõjutab oluliselt inimeste igapäevaelu, eelkõige seoses liikuvuse ja haridusega ning kultuuri, kunsti ja spordi füüsilise kättesaadavusega; arvestades, et kriis on märkimisväärselt mõjutanud ka kõnealust kolme programmi; arvestades, et pandeemia järel on oluline säilitada liidu kultuuriväärtusi ja taastada Euroopa kuvand tulevaste põlvkondade jaoks; arvestades, et kolme programmi abil hõlbustatav kultuurivahetus ja kultuurialane koostöö aitavad Euroopal väljuda kriisist, mis on muutunud enamaks kui ainult tervisekriis;
- D. arvestades, et haridusel, spordil, vabatahtlikul tegevusel ja kultuuril on rohelisele majandusele üleminekus määrava tähtsusega roll teadlikkuse suurendamise, õppimise, teabevahetuse ning teadmiste ja heade tavade jagamise valdkonnas ning et seda potentsiaali saab kogu järgmisel programmitöö perioodil kasutada selleks, et töötada välja innovatiivseid viise, kuidas keskkonnaprobleeme lahendada;
- E. arvestades, et programmid „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpuse programm mõjutavad kõik miljonite eurooplaste igapäevaelu ning toetavad suuremat ühtekuuluvust ja kultuuridevahelist mõistmist liidus, kandidaat- ja läbirääkijariikides, naaberriikides ning kogu maailmas tänu kolmandate riikide osalusele;
- F. arvestades, et kuigi nendes programmides ei keskenduta eeskätt keskkonnale, aitavad need oma sisu ja ulatusega siiski kaasa rohelisele majandusele üleminekul, kujundades keskkonna- ja kliimahoidlikku mõtteviisi ning vormides ühiskonda, mis põhineb vastastikusel mõistmisel ja austusel; arvestades, et nende põhiolemus tuleks seetõttu säilitada;
- G. arvestades, et ulatuslikud spordi- ja kultuuriüritused ühendavad inimesi;
- H. arvestades, et programm „Erasmus+“ saab kestliku arengu edendamiseks palju ära teha; arvestades, et programm edendab elukestvat õpet;
- I. arvestades, et Euroopa solidaarsuskorpuse eesmärgid ja olemus annavad noortele võimaluse jagada teadmisi ja võtta praktilisi meetmeid keskkonna kaitseks;
- J. arvestades, et liikuvuskogemus, mida nende programmidega pakutakse, võib olla osalejate jaoks elumuutev kogemus ja mõjutada nende igapäevast käitumist, ning arvestades, et sellist liikuvust tuleks seetõttu ergutada;
- K. arvestades, et programmil „Loov Euroopa“ on keske tähtsusega roll kunsti, kultuuri ja audiovisuaalsisu edendamisel ning kvaliteetse meedia toetamisel; arvestades, et need on kestliku arengu peamised tugisambad, mis aitavad rajada vastupidavamaid ühiskondi; arvestades, et nendes valdkondades tehtava koostöö raames saab arendada vahendeid, mille eesmärk on suurendada inimeste teadlikkust keskkonna-, kliima- ja kestlikkusküsimustest, ning seetõttu võib see tänu osalevatele kolmandatele riikidele olla Euroopas ja kogu maailmas ainulaadne loovate lahenduste allikas;
- L. arvestades, et kultuuri- ja loomesektoris kestlike tavade arendamiseks on vaja koordineeritud ühisalgatust; arvestades, et sellise algatuse puhul peavad keskkonnasäästlikumaks muutmise seotud kulud olema projektitoetuse raames rahastamiskõlblikud;
- M. arvestades, et väljendus- ja kunstiloomesektoris on programmi „Loov Euroopa“ lahutamatu osa, ning arvestades, et programmi keskkonnasäästlikumaks muutmise alastes pingutustes tuleb seda vabadust austada; arvestades, et projekti rakendamisel keskkonnasäästliku mõtteviisi järgimist saaks ergutada seeläbi, et projekti hindamisel võetaks arvesse keskkonnapunkte;

Teisipäev, 15. september 2020

- N. arvestades, et oluline osa keskkonnaga seotud projektidest on viidud ellu aastatel 2014–2020;
- O. arvestades, et programmid peaksid olema juurdepääsetavad ja diskrimineerimisvabad; arvestades, et on oluline luua erimeetmed, mille abil muuta programmid piiratud võimalustega inimeste, eelkõige puudega inimeste jaoks kaasavamaks;
- P. arvestades, et Euroopa Parlament on nõudnud järgmiseks programmitöö perioodiks kõnealusele kolmele programmile ulatuslikku eelarvet, eelkõige selleks, et muuta need kaasavamaks ja juurdepääsetavamaks, ning arvestades, et väiksem eelarve ei võimaldaks seda eesmärki saavutada ega kehtestada ka keskkonna-, kliima- ja kestlikkusealaseid meetmeid programmide teisi põhielemente ohtu seadmata;
- Q. arvestades, et praeguse mitmeaastase finantsraamistiku eesmärk, mille kohaselt peaks kliimakaitsemeetmetele tehtavate kulutuste osakaal olema 20 %, ei ole saavutatav, kui puuduvad andmed ja vahendid, mis on vajalikud programmide panuse mõõtmiseks, ning arvestades, et seetõttu tuleb need kiiresti tagada;
- R. arvestades, et füüsiline liikuvus võimaldab muudesse kultuuridesse imbumist ja optimaalset koostoimet nendega; arvestades, et virtuaalne vahetus ja õpe on füüsilise liikuvuse väärtuslik täiendus, kuid ei anna sama kogemust;
- S. arvestades, et ka digitehnoloogial on keskkonnajalajalg;
- T. arvestades, et praegu on vähe stiimuleid, eriti rahalisi stiimuleid, mis ergutaksid kõnealuses kolmes programmis osalejaid minema üle keskkonnasõbralikumatele transpordivahenditele ja käitumisviisidele; arvestades, et keskkonnasõbralikumad transpordivahendid kipuvad olema vähem ligipääsetavad ja vähem taskukohased;

Kolme programmi ühised eesmärgid

1. märgib, et kliima ja keskkonna ning isegi liikuvuse kontseptsioonid hõlmavad ainult osa eesmärkidest, mida Euroopa roheline kokkuleppega saavutada püütakse; on seisukohal, et eesmärk on minna kaugemale pelgalt keskkonnaküsimustest ja rajada kõigi jaoks õiglasem ühiskond, mis tugineb ressursside mõistlikule ja vastastikku täiendavale kasutamisele, vastutustundlikule tarbimisele, üksteise kõrval elamisele üksteise erinevusi austades ning piirkondliku ja riikliku vastastikuse täiendavuse arvesse võtmisele; rõhutab, et haridustöötajatel, kunstnikel ja loovisikutel on samuti keskne roll niisuguse ühiskondliku muutuse saavutamisel ning et programmidel „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpusel on oluline roll Euroopa roheline kokkuleppe ulatuslikumate eesmärkide saavutamisel;
2. tunneb sellega seoses heameelt noorte kindlameelsuse üle aidata kaasa jõupingutustele, mida EL teeb kestlikkuse saavutamiseks, ning jätkusuutliku roheline Euroopa valimise üle üheks Euroopa noortevaldkonna eesmärgiks;
3. rõhutab kolme programmi tähtsust koostöö ja innovatsiooni edendamisel Euroopa haridus-, kultuuri- ja noortepoliitikas ning liikuvuse positiivset sotsiaalset ja majanduslikku mõju; rõhutab, et programmid võivad aidata välja töötada loominguulisi ja innovatiivseid lahendusi, mis võimaldavad sellise kriisi korral nagu COVID-19 tagada haridus- ja kultuuritegevuse tõhusa jätkumise; palub komisjonil ning riikide ametitel ja teabepunktidel olla võimalikult paindlik ning toetada osalejaid ja projektiarendajaid, et nad saaksid pärast pandeemiat oma tegevust kestlikult jätkata;
4. rõhutab vajadust lähtestsenaariumi hinnangu järele, mis näitaks programmide panust keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamise ja mõju nendele ning mida saaks kasutada programmide edaspidise rakendamise kavandamiseks; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole uute programmide jaoks esitanud keskkonna-, kliima- ega kestlikkusnäitajaid; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama kaasseadusandjatele ettepaneku erinäitajate kohta, mis tuleb lisada uue põlvkonna programme käsitlevatesse määrustesse; on seisukohal, et sellised näitajad tuleb hoolikalt kindlaks määrata ning seejuures tuleb tugineda usaldusväärsetele uuringutele ja ühisele metoodikale ning need peavad võimaldama põhjaliku analüüsi tegemist nii programmide panuse kohta keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisse (nt nende eesmärkide ja projektikonkursside kaudu) kui ka nende keskkonnamõju kohta (nt toetatud reisimisviiside kaudu); rõhutab, et selliste näitajate puhul tuleb arvesse võtta asjaomaste programmi toetusesaajate eripära, et vältida liigse koormuse tekitamist; nõuab, et kord aastas esitataks Euroopa Parlamendile ja avalikustataks kogutud andmeid sisaldav aruanne;

Teisipäev, 15. september 2020

5. palub, et komisjon registreeriks ja arvutaks süstemaatiliselt välja üksikute osalejate transpordiga seotud CO₂ jalajälje; peab asjakohaseks kasutada selleks liikuvusvahendit (Mobility Tool) ning laiendada selle kasutamist kõigile programmi „Erasmus+“ sektoritele ja Euroopa solidaarsuskorpusele; palub, et komisjon analüüsiks, kas samasuguse arvutusvahendi saaks kättesaadavaks teha ka programmi „Loov Euroopa“ raames tehtavate reiside jaoks; nõuab tungivalt, et komisjon teeks lisaks programmide aruannetele üldsuse jaoks hõlpsasti kättesaadavaks ka kõik kogutud asjakohased andmed ja tooks seejuures esile head tavad; tuletab meelde, et kõik digivahendid ja -rakendused peavad alati vastama andmekaitsealastele õigusaktidele;
6. rõhutab, et rakendusorganitel on positiivne ja aktiivne roll ettepanekute tegemisel selle kohta, kuidas tulevastes programmides saaks kõige paremini käsitleda keskkonnaküsimusi ja kuidas suunata toetusesaajaid muutuma keskkonnateadlikumaks; on seisukohal, et riikide ametite ja teabepunktide ning projektiarendajate juba kasutatavaid häid tavasid tuleks jälgida, kooskõlastada ja hinnata; kutsub komisjoni üles tegema koostööd sidusrühmadega, et töötada välja heade tavade analüüsil põhinevate soovitude loetelu ja seda levitada; soovib töötada välja märgise vastutustundlike keskkonnatavade sertifitseerimiseks ja nähtavaks muutmiseks ning keskkonnaalasel innovatiivsete ja paljutootavate projektide tunnustamiseks igas programmis;
7. märgib, et puudub teave kõnealuse kolme programmi raames keskkonna-, kliima- ja kestlikkusprojektidele pakutava rahastuse kohta; palub komisjonil, riikide ametitel ja teabepunktidel parandada sellealast teavitustööd ning suurendada keskkonnaküsimuste nähtavust projektide korralduses ning vastuvõtivate organisatsioonide ja osalejate silmis;
8. kutsub programmide peamisi sidusrühmi üles teavitama osalejaid headest keskkonna- ja tarbimistavadest, mida nad saavad programmis osaledes igapäevaelus kasutada, ja neid näiteid aktiivselt propageerima ning teavitama osalejaid oma tegevuse keskkonnamõjust; on seisukohal, et mitmesugused digivahendid, sealhulgas liikuvuseelsed veebikursused ja ehk ka digirakendus, võivad olla seejuures tõhusad;
9. rõhutab osalejaid vastu võtvate organisatsioonide, sealhulgas nn keskkonnasõbralike kontorite (*green offices*) ja sihtlinnades asuvate olemasolevate võrgustike kesket rolli ning niisuguste olemasolevate võrgustike nagu programmi „Erasmus+“ vilistlaste tähtsust kestliku eluviisi edendamisel, jagades praktilisi soovitusi ja kasulikke näpunäiteid kohalikul tasandil linnas, piirkonnas või riigis, kus nad asuvad;
10. kutsub komisjoni üles julgustama riikide ameteid, riikide teabepunkte ja projektiarendajaid registreerima end ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS), et hinnata ja parandada oma keskkonnategevuse tulemuslikkust ja esitada selle kohta teavet ning suurendada oma tegevuse kestlikkust; kutsub komisjoni üles julgustama ja kooskõlastama jõupingutusi, mida riikide ametid ja teabepunktid teevad oma keskkonnajalajälje vähendamiseks, näiteks kasutades säästvaid reklaammaterjale, konservatiivset reisikorraldust ja rohkem videokonverentse ning vähendades jäätmeid; on veendunud, et riikide ametite ja teabepunktide kestlikud tavad julgustavad osalejaid võtma omaks kestlikumaid tarbimisharjumusi;
11. palub komisjonil ning riikide ametitel ja teabepunktidel kehtestada kriteeriumid, mis võimaldaksid projektide keskkonnaaspektide arvessevõtmist projektide hindamisel, edendades seeläbi keskkonnasäästlikumaid tavasid, järgides samal ajal järjekindlalt loominguilise vabaduse põhimõtet ja hinnates igat projekti kooskõlas programmi eesmärkidega;
12. rõhutab virtuaalse õppe ja vahetuse potentsiaali ja väärtust liikuvusprogrammide jätkumise võimaldamisel COVID-19 kriisiga seotud erandlikus olukorras; kutsub komisjoni üles julgustama asjakohasel juhul virtuaalsete formaatide kasutamist füüsilise liikuvuse täiendusena – nii selleks, et vähendada tarbetut reisimist, kui ka selleks, et tagada, et kui osalejad ei saa reisida, on neil siiski võimalik programmidest osa võtta;
13. nõuab tungivalt, et komisjon julgustaks osalejaid valida kõige vähem saastavaid transpordivahendeid, nt ronge, ja võimaldaks osalejatel neid valida, häbimärgistamata, diskrimineerimata ja tõrjumata samas osalejaid, kelle jaoks lennutransport on ainuvõimalik reisimisviis; nõuab, et sellega seoses pöörataks erilist tähelepanu äärepoolseimatele piirkondadele ning maapiirkondadele ja äärealadele;
14. palub, et komisjon vaataks läbi kehtivad finantsreeglid, et täielikult kompenseeritaks keskkonnasõbralikumate transpordivahendite kasutamise tõttu lisanduvad kulud ja sõiduaeg ning et pikemat sõiduaega võetaks arvesse toetuste eraldamisel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama tõhusad finantsabi kavad, et tagada programme vajavatele inimestele nende kättesaadavus;

Teisipäev, 15. september 2020

15. palub, et komisjon looks (eelkõige oma kavandatud Euroopa raudteeaasta 2021 projekti raames) partnerlusi Euroopa raudteeveoettevõtjatega, et osalejatel oleks õigus saada soodushindu; rõhutab, et samalaadsed algatused võiks välja töötada ka bussiveoettevõtjatega, eelkõige äärealadel ja maapiirkondades ning nendes piirkondades, kus raudteevedu ei toimu;

16. tunnistab, et programmides osalejad reisivad oma vastuvõtvast riigis ja mujalgi, et tutvuda kohaliku kultuuriga; kutsub riikide ameteid ja teabepunkte ning projektitöötajaid üles edendama nn aeglast reisimist, ökoturismi ja keskkonnasäästlike reisimisvõimaluste kasutamist nii pikamaareisidel kui ka kohalike sõitude puhul;

17. märgib, et digitehnoloogia, tehisintellekti ja robotika arukas kasutamine võib suurendada sotsiaalset kaasatust ja vähendada programmide CO₂ jalajälge; rõhutab vajadust tegeleda digilõhe probleemiga, tagades juurdepääsu digitaristule ja -seadmetele ning digioskuste omandamise, kuna need on aruka digiülemineku eeltingimused; rõhutab sellega seoses, kui oluline on kõrgemate sihtidega digiõppe tegevuskava, mida toetatakse just programmi „Erasmus+“ raames;

18. juhib samal ajal tähelepanu sellele, et ulatuslikum digitaliseerimine võib mõjutada ka keskkonda; tuletab meelde, et kõiki kolme programmi, eelkõige programmi „Loov Euroopa“, iseloomustab digivahendite kasutamine, ning kutsub komisjoni üles võtma arvesse nende digitaalset keskkonnamõju; ergutab komisjoni otsima võimalusi, kuidas vähendada programmides kasutatavate digivahendite, sealhulgas veebisaitide ja tarkvara keskkonnajalajälge; kutsub programmi peamisi sidusrühmi üles edendama keskkonnasõbralikumate digivahendite kasutamist; rõhutab, et kogu tulevases digitaalses tegevuskavas ja Euroopa rohelises kokkuleppes tuleb tagada ühine poliitikakujundamine, et ühendada digiülemineku keskkonnapoliitikaga;

19. rõhutab, et tulemuslikud meetmed, mille eesmärk on muuta programmid „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpus keskkonnasäästlikumaks, maksavad raha, ning nõuab kindlalt, et uued meetmed ei vähendaks veelgi programmide niigi ülimalt piiratud eelarvet; juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, kui väärtuslik on edendada tõhusat koostööd ja vastastikust täiendavust teiste asjakohaste rahastamisprogrammidega, näiteks struktuurifondid, õiglase ülemineku fond, programm LIFE, programm „InvestEU“, programm „Euroopa horisont“, eelkõige teise samba raames teemavaldkonna „Kultuur, loovus ja kaasav ühiskond“, praeguse kliimaalase teadmis- ja innovaatikakogukonna ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi vahendusel, pidades eelkõige silmas ettepanekut luua sinna kultuuri- ja loomesektori teadmis- ja innovaatikakogukond;

20. tuletab meelde, et paljud kõnealuse kolme programmi toetusajaajad on sageli väikesed ja neil esineb raskusi keerukate haldusnõuete täitmisel; kutsub seetõttu komisjoni üles andma riikide ametitele ja teabepunktile juhiseid ning toetama ja edendama sidusrühmadega peetavat dialoogi, et tagada koostöötegelik saavutamine;

Programm „Erasmus+“

21. kutsub komisjoni üles lisama programmi „Erasmus+“ kõrgharidusharta põhimõtete hulka keskkonna, heade keskkonnatavade ja keskkonnakaitse austamise; nõuab tungival, et komisjon kohaldaks seda lähenemisviisi kõigi programmiga hõlmatud sektorite suhtes ja võtaks meetmeid, et tagada põhimõtete järgimine; ergutab riikide ameteid, partnerülikoole ja üliõpilasühendusi tegema koostööd, et lisada kestlikkust ja keskkonnahoidlikke tavasid käsitlev teave ja nõu tervitus- ja muusse integratsioonitegevusse;

22. rõhutab Euroopa ülikoolide ning kutsehariduse ja -õppe tippkeskuste potentsiaali, kuna nende raames võidakse luua tipp-programme, mille eesmärk on pakkuda keskkonna-, kliima- ja kestlikkusalast koolitust ja õpet väga mitmesugustele sidusrühmadele ja õppijatele, ning toetada selle valdkonna teadusprojekte; rõhutab, et uued algatused suudavad seda saavutada üksnes siis, kui programmile „Erasmus+“ nähakse mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027 ette piisav rahastus;

23. märgib, et Euroopa üliõpilaspileti tulevane kasutuselevõtt võib olla oluline samm programmis „Erasmus+“ osalemise keskkonnasõbralikumaks muutmisel, kuna see tähendab üleminekut paberipõhiselt protsessilt ühtsele digiprotsessile, mis peab lisaks kaasavusele ja kättesaadavusele olema kõrge kvaliteediga ning lihtsustama seega ka liikuvustsükli juhtimist; märgib, et Euroopa üliõpilaspileti saab kujundada selliseks, et see võimaldab juurdepääsu teenustele, mis edendavad keskkonnasõbralikumaid eluvalikuid; kutsub komisjoni üles tegema kõik endast oleneva, et kiirendada Euroopa üliõpilaspileti kasutuselevõttu;

Teisipäev, 15. september 2020

24. juhib tähelepanu asjaolule, et programmi toetus- ning kaasaegsete õppe- ja koolitusvõimaluste (SALTO) veebiplatvormid on projektiarendajate jaoks suurepärase teabe- ja nõuandeallikas; kutsub komisjoni üles looma keskkonnasäästlikkusele keskenduva SALTO platvormi;

25. rõhutab väärtust, mida annab õpetajatele kasutamiseks mõeldud võrgustik eTwinning, mis võimaldab neil välja töötada ja jagada koolitusmooduleid, eriti kestlikkuse ja kliimamuutuste kohta, mis on 2020. aasta teema; palub, et komisjon levitaks seda prioriteeti käsitlevat aastaaruannet ja õpetajatele mõeldud töövahendit võimalikult laialt; juhib sellega seoses tähelepanu sellele, kui oluline on arendada Euroopa e-õppe platvorme, mis võimaldavad sellise kriisi korral nagu COVID-19 tagada õppimise järjepidevuse;

26. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid meetmeid, et toetada nii põhi- kui ka keskhariduses kliimamuutusi ja kestlikkust käsitlevate kooliprogrammide väljatöötamist; on seisukohal, et programmi „Erasmus+“ teine ja kolmas põhimeede võivad aidata neid jõupingutusi toetada sihipäraste projektikonkursside kaudu, mis käsitlevad keskkonnaharidust ning parimate tavade vahetamist koolide ja õpetajate vahel;

27. kutsub komisjoni üles lisama Euroopa kõrgharidusruumi ja Euroopa haridusruumi tegevuse koordineerimiseks tehtavatesse algatustesse piirkondlikele ja riiklikele haridusasutustele suunatud niisuguste keskkonnasäästlike kriteeriumide loetelu, mis kehtiksid koolidele kättesaadavaks tehtavate vahendite suhtes ja hõlmaksid ka asutuste integreerimist ühistranspordivõrkudesse ning keskkonna- ja energiaressursside austamise tagamist;

28. rõhutab, et programm „Erasmus+“ on tänu formaal- ja mitteformaalse hariduse ja koolituse ning noorte osalustegevuse toetamisele eurooplaste, eelkõige noorte põlvkondade teadlikkuse suurendamisel otsustava tähtsusega selles osas, et julgustada neid võtma aktiivset ja teadlikku seisukohta kestlikkuse ja asjakohaste poliitikameetmete suhtes ning kujunema tulevikus kaasatud ja teadlikeks kodanikeks; rõhutab sellega seoses noorte- ja kodanikuühiskonna organisatsioonide olulist rolli niisuguste parimate tavade jagamisel ja projektide rakendamisel, millega suurendatakse nooremate põlvkondade teadlikkust kestlikkusest; on seisukohal, et programm „Erasmus+“ peaks aitama suurendada ka noorsootöötajate teadmisi kliimamuutustest ja keskkonnast;

29. nõuab tungivalt, et spordivaldkonnas soodustataks koostöös spordiliitudega valmivaid ühisprojekte, milles käsitletakse niisuguseid teemasid nagu keskkonna- ja looduskaitse, tervislikud ja kestlikud eluviisid, keskkonnahoidlikumate sporditavade edendamise alane innovatsioon ning kestliku, rohujuure tasandi spordi ürituste korraldamine; juhib tähelepanu vajadusele muuta spordiüritused keskkonnasõbralikumaks ning on seisukohal, et programm „Erasmus+“ võib aidata sellealaseid parimaid tavasid arendada ja edendada; on seisukohal, et Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlikud võiksid toetada kestliku, rohujuure tasandi spordi ürituste korraldamist;

30. on seisukohal, et pikaajalised kohalikul tasandil elluviidavad programmid ja kohalike spordiorganisatsioonide töötajate liikuvuse soodustamine aitaksid suurendada nende teadlikkust sellest, kuidas spordiüritusi keskkonnasõbralikumalt korraldada; nõuab, et Euroopa spordinädalal pöörataks suuremat tähelepanu keskkonna-, kliima- ja kestlikkusküsimustele;

31. rõhutab, kui oluline on osalejate kestlik kaasamine kohalikku kogukonda, et saavutada kodanikuaktiivsus ja kultuurivahetus, mis on programmi „Erasmus+“ põhielement; nõuab tungivalt, et komisjon uuriks, milliseid programmimeetmeid saaks töötada välja rahvastikuga maapiirkondades, kus kogukonna aktiivne osalus võib aidata näiteks edendada looduskaitset ja kultuuripärandi hooldamist;

32. juhib tähelepanu võimalusele luua sidemed Euroopa Parlamendi saadikutekooli programmiga, et rikastada mõlemat programmi eesmärgiga kaasata osalejaid kohalikku kogukonda ja suurendada kohalike õpilaste teadmisi sellest, mida tähendab Euroopa kodakondsus;

Euroopa solidaarsuskorpus

33. tuletab meelde, et keskkonnakaitset peetakse Euroopa solidaarsuskorpuses oluliseks solidaartegevuseks, mis on kooskõlas praeguse õigusliku alusega, milleks on komisjoni ettepanek uue, 2020. aasta järgse programmi kohta ja Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoht;

Teisipäev, 15. september 2020

34. on arvamisel, et kvaliteedimärgis, mille peab enne Euroopa solidaarsuskorpuse tegevuses osalemist saada iga organisatsioon, kes vabatahtlikke lähetaab või vastu võtab, peaks aja jooksul hõlmama ka häid keskkonnatavasid; tuleb meelde, et Euroopa solidaarsuskorpuses osalevad organisatsioonid on sageli väikesed ühendused; rõhutab seetõttu, et nad vajavad sihipärasest toetusest, et võimaldada neil kasutusele võtta kestlikumaid tavasid;

35. juhhib tähelepanu sellele, et komisjon võib algatada temaatilisi projektikonkurse; kutsub sellega seoses komisjoni üles edendama veelgi Euroopa solidaarsuskorpuse keskkonna-, kliima- ja kestlikkusemõõdet ning suurendama selleks kõnealuste projektide nähtavust suunamise haldus- ja tugisüsteemi (PASS) platvormil;

36. kutsub Euroopa solidaarsuskorpuses osalevaid riikide ameteid üles osalejate lähetamise ja vastuvõtmise eest vastutavaid organisatsioone toetama ja aktiivselt nõustama; rõhutab, et nad suudavad ka teha kindlaks keskkonnaprojektide ulatuse ja aidata neid kohapeal ellu viia ning tagada, et vabatahtlikke teavitatakse oma töös ja igapäevaelus järgitavatest headest keskkonnatavadest; julgustab looma digivahendeid, et hõlbustada osalejate vahel headete tavade ja kogemuste levitamist ja vahetamist;

37. kutsub komisjoni ja riikide ameteid üles edendama projekte vähem populaarsetes sihtkohtades, et soodustada kohaliku majanduse arengut ja kestlikkust, ergutades samal ajal uute sihtkohtade otsimist;

Programm „Loov Euroopa“

38. rõhutab kultuuri- ja loomesektori väga suurt potentsiaali julgustada kodanikke kestlikult tegutsema; märgib, et muuseumid, kultuuri- ja kogukonnakeskused, etenduskunst, kirjandus, kujutav kunst ja kunstiliigiülesed algatused võivad edendada kestlikkust ja aidata kaasa kliimasuundumuse ümberpööramisele, tingimusel et on olemas piisavad rahalised vahendid; rõhutab kestlikkuse ja headete keskkonnatavade tähtsust nii ainelise kui ka vaimse kultuuripärandi säilitamisel;

39. kutsub komisjoni ja riikide teabepunkte üles konsulteerima kultuuri- ja loomesektori sidusrühmadega ning koguma teavet kunstitegevuse eri valdkondades kehtivate hartade kohta, et koostada harta, mis sisaldab keskkonnapõhimõtteid, mida iga programmi osaleja peab järgima; on seisukohal, et õigete põhimõtete kindlaksmääramise protsess peaks olema sektoripõhine, võimaldama vastastikust õppimist ja käsitlema lahendamist vajavaid küsimusi laiemalt ning need peaksid hõlmama ringlussevõttu, ringmajandust ja käitumise muutust – nii kultuuri loojate kui ka tarbijate seas;

40. kutsub komisjoni üles tegema põhjaliku uuringu ja konsulteerima sidusrühmadega, et töötada välja sektoripõhine strateegia ja hea keskkonnatava juhend, mis hõlmaks audiovisuaalse ja kultuurilise materjali tootmist ja levitamist ning ürituste korraldamist, keskendudes eelkõige transpordile, energeetikale, ressursitõhususele ja jäätmeäitlusele ning püüdes muuta need tavad kõigi programmi raames rahastatavate projektide puhul standardiks; tuleb meelde, et sellised standardsed tavad ei tohi tulla kvaliteetsete kultuuri- ja audiovisuaalprojektide ja -ürituste arvelt;

41. rõhutab keskkonnahoidlike riigihangete tähtsust kultuuriüritustel kestlike ja keskkonnasõbralike kaupade ja teenuste pakkumise tagamiseks; kutsub komisjoni üles kehtestama kultuurisektori jaoks ühised keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumid ja töötama välja vahendi kultuuriürituste keskkonnamõju hindamiseks; rõhutab lisaks audiovisuaalse sisu tootmise keskkonnamõju ja kutsub komisjoni üles kasutama programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi audiovisuaalsektoris parimate tavade edendamiseks seoses kestlikkuse, energiatõhususe ja keskkonnakaitsega;

42. kutsub komisjoni üles lisama kestlikkuse ja keskkonnamõju Euroopa kultuuripealinnade valiku- ja hindamiskriteeriumidesse; nõuab kindlalt, et Euroopa kultuuripealinnad järgiksid ka hartat, milles on sätestatud eespool nimetatud keskkonnapõhimõtted;

43. palub komisjonil anda sektoriülese meetmena luba luua projektiarendajate ja programmi „Loov Euroopa“ teabepunktide nõustamiseks Euroopa keskkonna-, kliima- ja kestlikkuskonsultantide võrk; on seisukohal, et parimaid tavasid tuleks jagada ja need tuleks avalikustada;

o

o o

44. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liikmesriikidele ning kõnealuse kolme programmi rakendamise eest vastutavatele riikide ametitele ja asutustele.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0212

ELi roll maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel

Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel (2019/2156(INI))

(2021/C 385/02)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 11, artikli 191 lõiget 1 ja artiklit 208,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 17. aprilli 2018. aasta otsust ⁽¹⁾,
- võttes arvesse ÜRO 2015.–2030. aasta kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul saavutatud Pariisi kokkulepet,
- võttes arvesse 1992. aasta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni, bioloogilise mitmekesisuse ülemaailmset strateegilist kava aastateks 2011–2020 ja Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmäärke,
- võttes arvesse komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (COM(2019)0640) ja Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelise kokkuleppe kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava aastateks 2020–2024, ELi 2016. aasta välispoliitikat põlisrahvaste valdkonnas, nõukogu 15. mai 2017. aasta järeldusi põlisrahvaste kohta ja 2017. aasta Euroopa arengukonsensust,
- võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2018. aasta teatist „Puhas planeet kõigi jaoks – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimanetraalse majanduseni“ (COM(2018)0773),
- võttes arvesse komisjoni 20. septembri 2013. aasta teatist „Uus ELi metsastrateegia metsade ja metsandussektori jaoks“ (COM(2013)0659),
- võttes arvesse komisjoni uuringu „ELi tarbimise mõju metsade raadamisele: põhjalik analüüs ELi tarbimise mõju kohta metsade raadamisele“ 2013. aasta lõpparuannet,
- võttes arvesse komisjoni keskkonna peadirektoraadi tellitud 2018. aasta teostatavusuuringut, milles käsitletakse võimalusi tõhustada ELi tegevust metsade raadamise vastu võitlemisel,
- võttes arvesse komisjoni 17. oktoobri 2008. aasta teatist „Toimetulek metsade raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest tulenevate probleemidega, et võidelda kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse hävimise vastu“ (COM(2008)0645),

⁽¹⁾ Euroopa Kohtu 17. aprilli 2018. aasta otsus kohtuasjas Euroopa Komisjon vs. Poola Vabariik, C-441/17, ECLI:EU:C:2018:255.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

Kolmapäev, 16. september 2020

- võttes arvesse metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse (FLEGT) 2003. aasta tegevuskava, FLEGTi vabatahtlikke partnerluslepinguid kolmandate riikidega ning FLEGTi töökava aastateks 2018–2022,
 - võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 21. märtsi 2019. aasta resolutsiooni, mis käsitleb keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate inimõiguste kasutamisse, keskkonnakaitsesse ja kestlikusse arengusse antava panuse tunnustamist,
 - võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) aruannet „The State of the World's Forests 2020“ (Maailma metsade seisund 2020),
 - võttes arvesse ÜRO metsanduse strateegilist kava 2017–2030,
 - võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruandeid kliimamuutuste, kõrbestumise, mulla degradatsiooni, maa kestliku majandamise, toiduga kindlustatuse ja kasvuhoonegaaside heitevoogude kohta maismaa ökosüsteemides ning selle viiendat hindamisaruannet „Kliimamuutused 2014: mõju, kohanemine ja kaitsetus“,
 - võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 31. mai 2019. aasta bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmse hindamise aruannet,
 - võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta ⁽³⁾,
 - võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnaalase hädaolukorra kohta ⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse oma 11. septembri 2018. aasta resolutsiooni loodusvarade läbipaistva ja vastutustundliku majandamise ning metsade kohta arenguriikides ⁽⁵⁾,
 - võttes arvesse oma 4. aprilli 2017. aasta resolutsiooni palmiõli ja vihmametsade hävitamise kohta ⁽⁶⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse arengukomisjoni, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0143/2020),
- A. arvestades, et aastatel 1990–2016 kadus 1,3 miljonit ruutkilomeetrit maailma metsadest ning sellel oli hävitav mõju bioloogilisele mitmekesisusele, kliimale, inimestele ja majandusele; arvestades, et vaatamata kõigile senistele jõupingutustele ei suudeta praeguse poliitikaga piisavalt täita paljusid metsaga seotud rahvusvahelisi kohustusi, nagu ÜRO kestliku arengu eesmärk 15,2 ⁽⁷⁾ ja Aichi bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni 5. eesmärk ⁽⁸⁾; arvestades, et Euroopa Keskkonnaameti aruandes Euroopa keskkonna ning selle seisundi ja väljavaadete kohta 2020. aastal märgitakse, et Euroopa metsastatud ala on viimase kahe aastakümne jooksul olnud suures osas stabiilne, kuid ühtlasi hoiatatakse, et alates 2013. aastast on metsaelupaikade ja liikide kaitsestaatuse olukord vähe paranenud ning looduslikud ja inimtegevusest põhjustatud häired on ohuks Euroopa metsadele;
- B. arvestades, et 17 kestliku arengu eesmärki on lahutamatud ja jagamatud; arvestades, et areng kestliku põllumajanduse, toiduga kindlustatuse ja kestliku metsamajandamise kui kestliku arengu eesmärkide põhielementide suunas peaks toimuma samaaegselt;

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽⁵⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 50.

⁽⁶⁾ ELT C 298, 23.8.2018, lk 2.

⁽⁷⁾ Eesmärk 15.2: 2020. aastaks edendada kõikide metsaliikide kestlikku majandamist, peatada metsa raadamine, taastada rikutud metsad ja suurendada kogu maailmas oluliselt metsastamist ja metsade uuendamist.

⁽⁸⁾ Eesmärk 5: 2020. aastaks on kõigi looduslike elupaikade, sealhulgas metsade kadumise määr vähenenud vähemalt poole võrra ja võimaluse korral viidud nulli lähedale ning märkimisväärselt on vähenenud degradeerumine ja killustumine.

Kolmapäev, 16. september 2020

- C. arvestades, et metsad aitavad oluliselt kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, ning arvestades, et vastupidiselt on raadamine – eriti troopiliste metsade raadamine – oluline kliimamuutuste põhjustaja; arvestades, et maakasutusest ja maakasutuse muutmisest põhjustatud heitkogused, mis tekivad peamiselt raadamise tagajärjel, on fossiilkütuste põletamise järel suuruselt teine kliimamuutuste põhjus, moodustades peaaegu 12 % kogu kasvuhoonegaaside heitkogusest; arvestades, et metsad on ka kodus 80 %-le kogu maailma bioloogilisest mitmekesisusest, aitavad looduspõhiste lahenduste kaudu kaasa katastroofiohu vähendamise meetmetele ning võimaldavad elatise umbes 25 %-le kogu maailma elanikkonnast, moodustades samal ajal suure osa põlisrahvaste traditsiooniliselt asustatud maast ja panustades inimeste tervisesse, pakkudes asendamatu kultuurilisi, ühiskondlikke ja vaimseid väärtusi;
- D. arvestades, et kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise tõttu esineb sagedamini ja suurema intensiivsusega looduslikke häiringuid, nagu põuad, üleujutused, tormid, kahjurite levik, erosioon ja tulekahjud, mis valitsustevahelise kliimamuutuste rühma andmetel põhjustavad üha suuremat kahju ka maailma metsadele; arvestades, et suuremate investeeringute tegemine looduspõhistesse lahendustesse on üks kulutõhusamaid abinõusid heitkoguste vähendamiseks ja elutähtsate ökosüsteemide kaitsmiseks, parandades samal ajal elatise teenimist, vastupidavust ja toiduga kindlustust;
- E. arvestades, et maailma metsade kaitsmiseks ja taastamiseks on vaja laiaulatuslikku, nõudlikku ja kooskõlastatud tegevust, mida toetab poliitiline ja ühiskondlik tahe;
- F. arvestades, et metsade kaitsmiseks ja taastamiseks ning metsaökosüsteemide kvantiteedi ja kvaliteedi parandamiseks võetavatel meetmetel peab olema oluline roll ELi ja liikmesriikide kestlikkuse poliitikas ning Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamises; arvestades, et globaalse soojenemise piiramiseks ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise vastu võitlemiseks on oluline, et metsi kaitstakse, taastatakse ja majandatakse viisil, mis suurendaks nende võimet CO₂ talletada ja bioloogilist mitmekesisust kaitsta; arvestades, et põlismetsad võimaldavad ulatuslikumat süsinikdioksiidi talletamist ja pakuvad rohkem olulisi elupaiku, mida nooremates ja hiljuti istutatud metsades pole;
- G. arvestades, et vastavalt FAO maailma metsade seisukorra 2020. aasta aruandele on põllumajanduse laienemine jätkuvalt raadamise peamine põhjus koos linnade laiendamise, taristu arengu ja kaevandamisega; arvestades, et on vaja teha tihedat koostööd ELi partnerriiikide ja eri sidusrühmadega, et edendada põllumajanduse ja metsanduse uuenduslikku ja positiivset koostööd kestlike põllumajandussüsteemide loomiseks ja toiduga kindlustatuse parandamiseks; arvestades, et raadamisega seotud toodete, näiteks soja, palmiõli, kautšuki, maisi, veiseliha, loomanaha ja kakao impordi ja tarbimise kaudu on EL kaudselt seotud ka kogu maailma metsade ja muude looduslike ökosüsteemide raadamise ja degradeerumisega; arvestades, et ELi tarbimine moodustab umbes 10 % kogu lõpptarbimises väljenduvast raadamise osakaalust maailmas;
- H. arvestades, et organisatsiooni Global Witness hiljutine uurimine näitas, et ajavahemikul 2013–2019 olid ELis asuvad finantseerimisasutused peamiseks rahvusvaheliseks rahastamisallikaks kuuele põllumajandusettevõttele, mis olid seotud metsade hävitamisega Amazonases, Kongo jõe vesikonnas ja Paapua Uus-Guineas, ning nad toetasid neid 7 miljardi euroga⁽⁹⁾;
- I. arvestades, et ettevõtete ja pankade praegused vabatahtlikud kohustused raadamisega võitlemiseks ei ole suutnud käitumist muuta, mida on vaja keskkonna katastroofilise hävitamise peatamiseks;
- J. arvestades, et taastuenergia direktiivi negatiivne mõju maailma ja ELi metsadele tingis direktiivi uuesti sõnastamise⁽¹⁰⁾; arvestades, et tehtud muudatused probleemi siiski ei lahenda;
- K. arvestades, et toetused puidust bioenergia tootmiseks tuleks ümber suunata energiatõhususse ja taastuenergiasse;

⁽⁹⁾ <https://www.globalwitness.org/en/campaigns/forests/why-eu-action-tackle-deforestation-should-not-let-finance-hook/>.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvestest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

Kolmapäev, 16. september 2020

- L. arvestades, et taastuenergia direktiivi kohaldatavad eeskirjad põhinevad arusaamal, et spetsiaalsed energiakultuurid on kestlikud, kliimanetraalsed ja võimaldavad allikat sobiva aja jooksul uuendada; arvestades, et see arusaam on ekslik;
- M. arvestades, et maailma metsade ja muude looduslike ökosüsteemide tõhusamaks kaitsmiseks tuleb võtta meetmeid kõigil tasanditel, sealhulgas tuleb võtta reguleerivaid meetmeid ja tagada kehtivate õigusaktide rangem täitmine ning vaja on ka olulisi avaliku ja erasektori investeeringuid; arvestades, et seda on võimalik saavutada ainult siis, kui tagatakse poliitika sidusus kõigis sektorites ning ELi sise- ja välispoliitika vahel, kohaldades põhimõtet „ära tekita kahju“;
- N. arvestades, et metsade ja muude looduslike ökosüsteemide suurem kaitse ja taastamine, samuti metsa kestlik majandamine on olulised põlisrahvaste ja kohalike kogukondade elatise säilitamiseks, pakuvad võimalusi sotsiaalseks ja majanduslikuks arenguks ja töökohtade loomiseks ning võimaldavad kestliku biomajanduse arendamist, edendades samal ajal ökosüsteemi teenuseid ja kaitstes bioloogilist mitmekesisust; arvestades, et metsad kuuluvad keskkonnasäästlikku majandussektorisse, millel on potentsiaal luua kogu maailmas 10–16 miljonit töökohta;
- O. arvestades, et mangroovmetsad pakuvad olulisi ökosüsteemi teenuseid, talletades suures koguses süsinikdioksiidi, on paljudele korallriffide kalaliikidele oluliseks kudemiskohaks ja kaitsevad korallriffe toitainekoormuse ja setete ning rannikualasid üleujutuste eest; arvestades, et kuni viimase ajani hõlmasid mangroovmetsad enam kui kolm neljandikku troopilistest rannikutest, kuid üle poole on kadunud rannikualade arengu, vesiviljeluse, reostuse ja mittesäästva kasutamise tõttu;
- P. arvestades, et mangroovmetsade väärindamine põhjustab 10 % raadamisest tingitud süsinikdioksiidi heitest vaatamata sellele, et mangroovid moodustavad vaid 0,7 % troopilistest metsadest ⁽¹⁾;
- Q. arvestades, et ELi rahalised vahendid, mis on eraldatud metsade kaitse ja taastamise ning metsade kestliku majandamise toetamiseks partnerriikides, ei ole probleemi ulatust arvestades piisavad; arvestades, et metsade ja muude looduslike ökosüsteemide kaitsmine, taastamine ja kestlik majandamine, samuti nendega kaasnev kasu ja inimõiguste aspektid tuleb paremini integreerida ELi rahastamismehhanismidesse;
- R. arvestades, et ELil ja tema liikmesriikidel on pikaajaline traditsioon ja kogemus kestliku metsamajandamise alal ning nad saavad kasutada neid selleks, et aidata ka teistel riikidel sellealast suutlikkust suurendada;
- S. arvestades, et põlisrahvaid, kohalikke kogukondi ja keskkonnakaitsjaid ähvardatakse üha enam ja hirmutatakse ning nad kogevad inimõiguste rikkumisi, kui nad püüavad oma metsi, maad ja keskkonda kaitsta;
- T. arvestades, et looduslike ökosüsteemide hävitamine ja muundamine võib suurendada selliste patogeenide nagu viiruste ülekandumist metsloomadelt ja koduloomadelt inimestele (zoonoosid);
- U. arvestades, et kestlik ja tõhus metsapoliitika vajab usaldusväärset teavet metsaresursside, nende seisundi ning majandamise ja kasutamise kohta koos usaldusväärse teabega maakasutuse muutmise kohta;
- V. arvestades, et metsad ja metsapõhine väärtusahel on ringbiomajanduse edasiarendamiseks väga olulised, kuna need tagavad töökohad ja majandusliku heaolu maa- ja linnapiirkondades, aitavad leevendada kliimamuutusi ja toovad tervisealast kasu;
1. tunneb heameelt komisjoni teatise „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ üle ning peab seda heaks aluseks otsustavale tegevusele; nõustub teatises esitatud viie prioriteediga; rõhutab, et need prioriteedid on kõik vajalikud looduslike ökosüsteemide, eriti metsade raadamise ja seisundi halvenemise, samuti bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja sellega seotud inimõiguste rikkumiste peatamiseks ja ümberpööramiseks ning neid tuleb kiiresti ja järjekindlalt rakendada; tuletab siiski meelde, et EL ja selle liikmesriigid peaksid oma meetmetes olema nõudlikumad, et täita oma kohustusi ning tegeleda raadamise ja metsade seisundi halvenemise kiireloomulise probleemiga kogu maailmas; rõhutab niisuguste meetmete ja algatuste, sealhulgas uute reguleerivate meetmete tervikliku paketi olulisust, mis on tõhusad, üksteist täiendavad ja täidetavad ning hõlmavad järelevalvet;

⁽¹⁾ Donato, D. et al., „Mangroves among the most carbon-rich forests in the tropics“, *Nature Geoscience*, aprill 2011.

Kolmapäev, 16. september 2020

2. rõhutab vajadust ELi keskkonnapoliitika raames tunnistada ELi pädevust, vastutust ja olemasolevaid rahalisi vahendeid metsakaitse valdkonnas, sealhulgas mis puudutab Euroopa metsi maailma metsade osana; kordab, et meie välistegevuse ja partnerite reaktsiooni edukus metsade kaitsmisel sõltub sellest, kui tõhusad ja nõudlikud me oleme oma looduspärandi suhtes; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles tagama kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppe ja 2030. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegiaga kõrgeimad keskkonnakaitsestandardid ning suurema kooskõla metsade kaitse ja taastamise ülesannetes nii ELis kui ka selle välistegevuses;
3. tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid peaksid võtma kiireloomulisi meetmeid metsade kaitsmiseks ja taastamiseks, et täita oma kohustused, mis tulenevad kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kokkuleppest, bioloogilise mitmekesisuse ülemaailmsest strateegilisest kavast aastateks 2011–2020 ning ÜRO metsanduse strateegilisest kavast aastateks 2017–2030 ja selle ülemaailmsetest metsandusalastest eesmärkidest;
4. rõhutab metsade rolli kliimamuutuste kahjuliku mõju suhtes vastupanuvõime suurendamisel; rõhutab vajadust spetsiifiliste ja tõhusate meetmete järele kliimamuutustega kohanemise strateegiates ja kavades, mis hõlmaksid kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise koostoimet;
5. rõhutab metsade positiivset panust inimeste tervisesse ja kodanike elukvaliteeti ning suurt keskkonnaväärtust, mis on seotud süsiniku sidumise, vee kogumise, erosiooni ohjamise ja kaitsega maalihete eest;
6. rõhutab, et raadamise põhjustajate tegevus ulatub metsandussektorist kaugemale ja on seotud paljude muude küsimustega, näiteks maaomand, põlisrahvaste õiguste kaitse, põllumajanduspoliitika, kliimamuutused, demokraatia, inimõigused ja poliitiline vabadus;
7. rõhutab, et metsaökosüsteemide kaitsmisel on keskne roll naissoost põllumajandustootjatel ja põlisrahvaste esindajatel; märgib aga murega, et loodusvarade haldamisse naisi ei kaasata ega suurendata nende mõjuvõimu selles; on arvamusel, et kestlikul metsamajandamisel on otsustava tähtsusega ka metsandushariduses soolise võrdõiguslikkuse tagamine, mida tuleks arvesse võtta ka ELi metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse (FLEGT) tegevuskavas;
8. kutsub komisjoni üles suurendama jõupingutusi, et käsitleda raadamise probleemi tervikuna ühtse poliitikaraamistiku kaudu, tagades samal ajal ökosüsteemide säilimise; tuletab meelde, et oluline on järgida ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid; toetab käimasolevaid läbirääkimisi rahvusvaheliste korporatsioonide ja muude äriühingute jaoks inimõigusi käsitleva siduva ÜRO vahendi loomiseks ja rõhutab, et on oluline, et EL osaleks selles protsessis ennetavalt;
9. nõustub komisjoni teatises esitatud viitega põlismetsade asendamatus kohta ja rõhutab seda ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnistama, et looduslike metsade kaitse toob kliimamuutuste leevendamiseks silmapaistvat kasu, mis tuleneb nende ökosüsteemi süsinikuvaru suurusest ja pikaajalisest; rõhutab, et metsastamine, viiduna läbi viisil, mis on kooskõlas kohalike ökosüsteemide kaitse ja tugevdamisega, võib aidata saavutada kliimanetraalsuse 2050. aastaks, ning märgib samas, et äsja istutatud metsad ei saa asendada põlismetsi; rõhutab, et metsade kaitsmine peaks olema ELi poliitiline prioriteet; rõhutab, et EL peaks olema eeskujuks ning tagama enda ja liikmesriikide rahvusvaheliste sotsiaalsete ja keskkonnaalaste kohustuste täitmise, sealhulgas kliima, bioloogilise mitmekesisuse ja inimõiguste valdkonnas;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama praegustes prioriteetsetes valdkondades tõhusa rakendamise ning lisama ELi tulevase metsastrateegia osana siduvad eesmärgid metsaökosüsteemide, eriti põlismetsade kaitseks ja taastamiseks, mis peaksid olema täielikult kooskõlas ELi 2030. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegias esitatud ettepanekuga taastamise ja kaitsealade siduvate eesmärkide kohta; rõhutab, kui oluline on neid meetmeid piisavalt toetada ja rahastada;
11. rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata rannikualade mangroovidele ja metsadele, mida kliimamuutused eriti mõjutavad ning mis pakuvad suurepärasest võimalust säilitamise, kohanemis- ja leevendamispoliitika jaoks; peab kahetsusväärseks, et komisjoni teatises ei mainita mangroovmetsi; rõhutab, et 80 % maismaa bioloogilisest mitmekesisusest võib leida metsadest ning mangroovmetsad on olulised nii kliima kui ka bioloogilise mitmekesisuse seisukohast, samuti asjaomaste kohalike kogukondade elatise jaoks;

Kolmapäev, 16. september 2020

12. rõhutab kodanikuühiskonna rolli keskkonnakaitses ja kestlikus tarbimises ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama täieliku läbipaistvuse ja üldsuse osalemise metsa ja maakasutusega seotud meetmetes, et ennetada raadamist ja metsade seisundi halvenemist, edendada metsade kaitset ja kestlikku metsamajandamist ning toetada looduslike metsade kaitset ja taastamist piirkondlikul ja maailma tasandil; rõhutab, kui oluline on luua platvorm paljude sidusrühmade ja liikmesriikide dialoogiks raadamise, metsade seisundi halvenemise ja maailma metsaga kaetuse kestliku suurendamise võimaluste üle, et luua liite, võtta ühiseid kohustusi, peatada raadamine ning vahetada kogemusi ja teavet;
13. rõhutab põlisrahvaste ja kohalike kogukondade, sealhulgas naiste olulist rolli, õigusi ja toetusvajadust maailma metsade kaitsmisel ning neid metsi puudutavate otsuste tegemise protsessis; tunnistab lisaks ohte ja inimõiguste rikkumisi, millega nad silmitsi seisavad; kutsub seetõttu komisjoni üles võtma arvesse nende rolli ja kaasama nad metsakaitsemeetmete kavandamisse, vastuvõtmisse, rakendamisse ja jõustamisse nii maailma, ELi, riigi kui ka piirkondlikul tasandil;
14. tuletab meelde, et paljud põllumajandustootjad teavad, et mets on maastiku lahutamatu ja oluline osa, mis on vajalik nende asjakohaste ökoloogiliste, majanduslike ja sotsiaalsete funktsioonide jaoks, ning et ajalooliselt on nad püüdnud metsi kaitsta, kasutada ja taastada ning nad jätkavad seda ka praegu; märgib, et teatavad kohalikud kogukonnad ja põlisrahvad on sajandite jooksul kasutanud traditsioonilisi põllumajandustehnikaid, et metsi alal hoida, ja neil on maa kestliku kasutamise kohta oma eriteadmised;
15. tuletab meelde, et põlisrahvastel, kohalikel kogukondadel, väikepõllumajandustootjatel ja naistel on metsade kohta hädavajalikud teadmised, millest nad sõltuvad väga palju; nõuab, et EL tagaks sotsiaalse õigluse, st et kooskõlas ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) maa-, kalavarude ja metsavalduse vastutustundliku haldamise vabatahtlike suuniste, põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsiooni (UNDRIP) ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsiooniga nr 169 tunnustataks nende maaomandi- ja inimõigusi ning et nad saaksid osaleda neid mõjutavate ELi arenguprogrammide väljatöötamises ja rakendamises ning metsakaitsemeetmete jõustamises, tuginedes FLEGT-programmist saadud kogemustele;
16. tuletab meelde, kui oluline on õiguskaitse ning õiguskaitsevahendite ja tõhusa kaitse piisav kättesaadavus rikkumisest teatajatele loodusvarasid eksportivates riikides, et tagada kõigi õigusaktide ja algatuste tõhusus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama oma toetust keskkonna- ja metsakaitsjatele ELis ja kogu maailmas;
17. tunneb heameelt komisjoni pühendumuse üle tarneahela ja investeeringute kestlikkuse ja läbipaistvuse suurendamisel, et tagada raadamisvabade tarneahelate toodete tarbimine; kordab selle valdkonna meetmete ja algatuste laiaulatusliku paketi olulisust;
18. kutsub komisjoni üles selliste meetmete ja algatuste väljatöötamisel kaaluma ka seda, kuidas need saaksid kõige paremini kaasa aidata muude niisuguste oluliste looduslike ökosüsteemide kaitsmisele, kus on tõsine seisundi halvenemise või muundumise oht;
19. on seisukohal, et raadamisvaba tarneahela mõiste ühtne määratlus on metsade raadamist soodustavate toorainete probleemi lahendamisel keske tähtsusega, ning kutsub komisjoni üles esitama range määratluse; rõhutab sellega seoses tugevat seost metsapõhiste väärtusahelate ja kestliku arengu eesmärkide vahel;
20. märgib, et raadamiseta kaupade läbipaistvate sertifitseerimissüsteemide edendamine on üks paljudest sobivatest vahenditest; juhib siiski tähelepanu sellele, et niisuguste süsteemide peamine eesmärk peab olema raadamise vastu võitlemine;
21. kutsub komisjoni üles viivitamata tegema uuringud metsasektori ja puidupõhiste toodete sertifitseerimis- ja kontrollisüsteemide ning raadamiseta kaupade sertifitseerimissüsteemide kohta; kutsub komisjoni üles esitama need uuringud Euroopa Parlamendile edasiseks arutamiseks koos kavandatud järelmeetmete ja meetmetega, et julgustada kehtestama rangemaid standardeid ning tagada sertifitseerimise ja kolmandate isikute kontrollisüsteemide läbipaistvus;
22. tunneb heameelt komisjoni teate üle integreerida raadamisega seotud kaalutlused veelgi tugevamalt ELi ökomärgisesse, keskkonnahoidlikesse riigihangetesse ja teistesse ringmajandusega seotud algatustesse niisuguste meetmete ja algatuste ulatusliku kogumi osana, mis tagavad raadamisvabad tarneahelad;

Kolmapäev, 16. september 2020

23. kordab oma nõudmist komisjonile esitada viivitamata mõju hindamisel põhinev ettepanek ELi õigusraamistiku kohta, mis tugineb nõuetekohasele hoolsusele, et tagada ELi turule lastud toodete ja kaupade kestlikud ja raadamisvabad tarneahelad, pöörates erilist tähelepanu raadamisega seotud impordi peamiste põhjustega tegelemisele; on seisukohal, et selline raamistik peaks olema jõustatav ning kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja kohustustega, seda tuleks kohaldada kogu tarneahela ulatuses, kui hoolika hindamise tulemusel on leitud, et see on toimiv ja kohaldatav kõigile turul tegutsejatele, sealhulgas VKEdele, ning sellega peaks kaasnema tugev jõustamismehhanism, sealhulgas tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused; juhib tähelepanu asjaolule, et sellealaste ELi meetmetega ei tohiks kaasneda arenguriikide elanike sissetuleku kaotus, vaid uued majanduslikud võimalused ja üldine üleminek kestlikumale majandusele; kutsus komisjoni üles avaldama asjakohastel rahvusvahelistel kaubandusfoorumitel toetust tarneahelate kestlikkuse küsimusele ning käsitlema seejuures ka raadamist ja metsade seisundi halvenemist;

24. kutsus komisjoni üles esitama finantseerimisasutustele hoolsuskohustuse nõuded ELi tingitud raadamise keskkonnaalase, sotsiaalse ja inimõigusi puudutava mõju tuvastamiseks, ennetamiseks ja leevendamiseks, tagamaks, et ükski ELi finants- ega pangandusüksus ei ole otseselt ega kaudselt seotud raadamise, metsade seisundi halvenemise, looduslike ökosüsteemide muundamise või nende seisundi halvenemise või inimõiguste rikkumisega;

25. rõhutab metsaomanike ja haldajate rolli metsa kestliku arengu tagamisel; rõhutab, et Euroopa metsatööstus saab aidata kaasa kestliku metsamajandamise ülemaailmsete standardite edendamisele; usub, et Euroopa tööstus, VKEd ja metsandussektorit tegutsevad mikroettevõtjad peaksid samuti omama rolli dialoogis, mida peetakse partnerriikidega selle üle, kuidas veelgi edendada kestlikkust kogu väärtusahelas;

26. kutsus erasektorit üles võitlema oma tarneahelates ja investeeringutes aktiivsemalt raadamise vastu, täites oma raadamisega seotud kohustusi ja tagades täieliku läbipaistvuse oma kohustuste täitmisel; rõhutab vajadust võimendada erainvesteeringuid, et tegeleda raadamise põhjustega ning viia ellu kestliku arengu eesmärgid ja Pariisi kokkulepe; kutsus samal ajal komisjoni üles tõhustama koostööd erasektoriga ja töötama välja asjakohased vahendid eestvedajate stimuleerimiseks jagatud vastutuse põhimõtte alusel; tunneb heameelt muud kui finantsaruandlust käsitleva direktiivi⁽¹²⁾ käimasoleva läbivaatamise üle ja kutsus komisjoni üles parandama muu kui finantsteabe avalikustamise kvaliteeti ja ulatust, eriti keskkonnaaspektide osas, ning edendada metsaga seotud kaalutluste integreerimist ettevõtete sotsiaalsesse vastutusse; tuletab samuti meelde, et oluline on järgida ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid; toetab käimasolevaid läbirääkimisi rahvusvaheliste korporatsioonide ja muude äriühingute jaoks inimõigusi käsitleva siduva ÜRO vahendi loomiseks ning rõhutab, et on oluline, et EL osaleks selles protsessis ennetavalt;

27. kutsus komisjoni üles hindama koos erasektori ja teiste arenguvaldkonnas tegutsejatega uusi katastroofiohuga seotud kulude katmise ja kindlustamise lahendusi, mida saab kasutada suurt hulka hektareid metsa mõjutavate katastroofijuhtumite korral;

28. kutsus komisjoni üles toetama ja ergutama tööstusest lähtuvat innovatsiooni ja algatusi, et suurendada väärtusahelates kestlikkust;

29. peab vajalikuks suunata asjakohastes tööstussektorites nii era- kui ka avaliku sektori rahavood ümber tegevustesse, mis ei põhjusta raadamist; tuletab meelde, et 31. detsembriks 2021 peaks komisjon hindama sätteid, mida on vaja taksonoomiamääruse⁽¹³⁾ kohaldamisala laiendamiseks majandustegevusele, mis kahjustab märkimisväärselt keskkonnasäästlikkust;

30. kutsus komisjoni ja liikmesriike üles kasutama tõhusalt segarahastamise mehhanisme, et ergutada erasektorit metsa taastamist rahastama;

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/95/EL, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suurettevõtjate ja kontsernide poolt (ELT L 330, 15.11.2014, lk 1).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Kolmapäev, 16. september 2020

31. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esildama erimeetmeid niisuguse poliitilise ja reguleeriva raamistiku tugevdamiseks, mis toetaks metsade kaitset ja taastamist ning kestlikku metsamajandamist kogu maailmas, ning esitama juhised ja erimeetmed kestlikuks maakasutuse planeerimiseks; kutsub komisjoni üles edendama parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel ja kolmandate riikidega; kutsub lisaks komisjoni üles julgustama tootjariikides õigusreformi läbi viima kõigi sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna, põlisrahvaste ja kohalike kogukondade tulemuslikul ja sisulisel osalusel, pöörates erilist tähelepanu naiste tõhusale osalemisele;

32. rõhutab kestliku metsamajandamise ja kestliku biomajanduse edendamise tähtsust; tunnistab, et kestliku metsamajandamise mudelid ja kestlik maakasutus kogu maailmas võivad aidata kaasa raadamise ja metsade seisundi halvenemise ennetamisele ning peaksid põhinema kõrgeimatel kestlikkuse standarditel, sobitades kokku majandusliku, keskkonnaalase ja sotsiaalse kestlikkuse ning bioloogilise mitmekesisuse ja väärtuslike süsiniku sidujate kui kesksete tegurite kaitse, säilitades ühtlasi neile omase väärtuse, tootlikkuse ja ökosüsteemi teenused; kutsub komisjoni üles edendama kestlikku metsandust ja põllumajandust ning arendama partnerriikides väikepõllumajandustootjate ja kohalike kogukondade jaoks stimuleerivaid mehhanisme, et säilitada ja parandada ökosüsteemi teenuseid ja tooteid, mis on saadud kestliku metsanduse ja põllumajanduse kaudu; rõhutab agrometsandussüsteemide olulisust põllumajandusliku tootmise, mitmekesistamise, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise ning kõrbestumise ennetamise jaoks; juhib tähelepanu sellele, et neid agrometsandussüsteeme iseloomustab suurem maakasutuse tõhusus võrreldes muude põllumajandussüsteemidega; nõuab muudatusi, et süstemaatiliselt soodustada olemasolevaid suure loodusväärtusega agrometsandussüsteeme, hõlbustada nende taastamist ja suurendada suutlikkust selle tootmismeetodi sujuvamaks muutmiseks;

33. rõhutab asjaolu, et programmist „Horisont 2020“ on juba rahastatud olulisi teadusuuringuid ja innovatsiooni üleminekul kestlikumatele maakasutustavadele ja tarneahelatele, et peatada raadamine ja metsade seisundi halvenemine; nõuab suuremat rahastamist, et programmi „Euroopa horisont“ raames saaks jätkata nendes valdkondades toetuse pakkumist;

34. juhib tähelepanu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud ministrite Katowice deklaratsioonile metsade ja kliima kohta, mille rahvusvaheline üldsus kiitis heaks 12. detsembril 2018 ja milles rõhutatakse metsade ja puidu kasutamise tähtsust kliimakaitstes ning seatakse need küsimused muude rahvusvaheliste metsaga seotud eesmärkide ja otsuste konteksti; märgib, et deklaratsiooni kohaselt on neid eesmärke võimalik saavutada üksnes aktiivse multifunktsionaalse metsamajandamise kaudu, mis tähendab majandamisstrateegiat, milles võetakse arvesse kõiki metsaga seotud eesmärke, nagu CO₂ talletamine, liikide ja mulla kaitse, tooraine kaevandamine, puhkamine ja toidutootmine, ning viiakse need tasakaalu;

35. rõhutab metsanduse ja põllumajanduse olulist rolli loodusvarade ja maakasutuse majandamisel ELi ja kogu maailma maapiirkondades; tunnistab sellega seoses liikmesriikide metsamajanduse, metsaomandi, agrometsanduse ja võimaluste erinevust;

36. rõhutab, et paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ sätestatud eesmärkide saavutamiseks kasutatavad meetodid ei tohi põhjustada raadamist ja metsade seisundi halvenemist mujal maailmas; kutsub seetõttu komisjoni üles vaatama 2021. aastaks läbi komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/807⁽¹⁴⁾ lisatud aruande asjakohased aspektid ning vajaduse korral muutma kõnealust määrust põhjendamatult viivituse ja igal juhul enne 2023. aastat, tuginedes teaduslikele teadmistele ja järgides ettevaatuspõhimõtet; palub komisjonil uuesti hinnata sojakasvatuse andmeid ja lõpetada järk-järgult maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga biokütuste tootmine nii kiiresti kui võimalik ja hiljemalt 2030. aastaks;

37. rõhutab vajadust vähendada puidu ja puidupõhiste toodete tarbimist ELis, edendades rohkem ringlusel põhinevat majandust, minimeerides jäätmeteket ja suurendades tarbijate teadlikkust puidupõhiste kaupade ökoloogilistest tagajärgedest;

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 13. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/807, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 selliste maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga lähteainete kindlaksmääramise osas, mille tootmise ala on märkimisväärselt laienenud suure süsinikuvaruga maale, ning maakasutuse kaudse muutuse väikese riskiga biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste sertifitseerimise osas (ELT L 133, 21.5.2019, lk 1).

Kolmapäev, 16. september 2020

38. tuletab meelde rohkem kui 700 teadlase kirja, milles nõutakse taastuenergia direktiivi teaduslikult põhjendatud läbivaatamist, eelkõige teatavat liiki puitbiomassi väljajätmist seatud eesmärgi saavutamise arvestusest ja toetuse saamise õigusest;

39. mõistab hukka puidu üha suurema kasutamise biokütuste ja bioenergia tootmiseks, mis, arvestades kasvavat nõudlust taastuvatest energiaallikatest toodetud energia järele, avaldab survet ELi ja maailma metsadele;

40. märgib, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 23. istungjärgul nähtus mitme põlismetsade ja bioloogiliselt väga mitmekesiste metsade poolest rikka ning poolt maailma elanikkonnast esindava riigi püüd suurendada puidu ja muu taimse materjali kasutamist energia tootmiseks⁽¹⁵⁾; kordab, et EL ei tohiks anda vale eeskuju ja peab tagama, et taastuenergia poliitikat suunavad normid ei tooks kaasa hävinud ja halvenenud seisundiga ökosüsteeme;

41. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid täielikult arvesse biokütuste suurema kasutamise mõju raadamisele; kutsub seetõttu komisjoni üles reformima põhjalikult ELi bioenergiapoliitikat ning vaatama selleks eelkõige läbi taastuenergia direktiivi;

42. kutsub komisjoni üles tagama tõhusad meetmed puitkütuste kestlikuks tootmiseks ja kasutamiseks, pidades muu hulgas silmas puidugraanulite suuremahulist Euroopa Liitu importimist ja potentsiaalset ohtu, mida see import võib tekitada kolmandate riikide metsadele; on seisukohal, et edendada tuleks kaskaadkasutuse põhimõtet, mis võib olla kasulik viis ressursitõhususe parandamiseks;

43. tuletab meelde, et umbes 2,6 miljardit inimest kogu maailmas kasutab toiduvalmistamiseks traditsioonilist biomassi, peamiselt puitu ja sütt, samas kui peaaegu kolmel neljandikul neist puudub juurdepääs tõhusale pliidile; nõuab, et EL suurendaks kolmandatele riikidele antavat toetust, et minna üle kestlikele ja taastuvatele energiaallikatele ning vähendada puidu kütusena kasutamisest tingitud raadamise survet; rõhutab, et kui kolmandate riikide energiasüsteemid oleksid enam deentraliseeritud, võimaldaks see otsekohest üleminekut kestlikele taastuvatele energiaallikatele;

44. märgib, et põllumajanduse sotsiaalne ja majanduslik tähtsus suureneb, kuna maailma rahvastik kasvab ja nõuab suuremat toidu- ja põllumajanduslike toorainete tootmist, kuid samaaegselt tuleb leevendada ka kliimamuutusi; võtab murega teadmiseks hinnangu, et 14 % maailma toidust läheb kaduma saagikoristuse, tapmise ja püügi käigus⁽¹⁶⁾, ning rõhutab vajadust sidusate meetmete järele, et vältida toidukadu ja toidu raiskamist toidutarneahelas ning reageerida kiiresti kriisidele, mis võivad põhjustada toidupuudust;

45. rõhutab, kui tähtis on edendada kestlikku toitumist ning suurendada selleks tarbijate teadlikkust tarbimisharjumuste mõjust ja anda teavet niisuguste toitumisviiside kohta, mis on inimeste tervisele paremad ja mille keskkonnajalajalg on väiksem;

46. rõhutab vajadust teha rohkem märkimisväärsed edusamme ELi valgurikaste taimede strateegia väljatöötamisel ja rakendamisel ning valgurikaste taimede jõulise tootmise tagamisel ELis, et piirata nende kultuuridega seotud raadamise ohtu maailma teistes piirkondades ning vähendada impordist sõltumist ning maakasutuse muutusest tingitud survet metsadele; rõhutab, et selliseid edusamme tuleks teha muu hulgas külvikorra laiema kasutuselevõtuga, millega kaasneks toetus ja suunised põllumajandustootjatele valgurikaste taimede kasvatamiseks sobivates piirkondades, ning rõhutab, et sellised meetmed vähendaksid sõltuvust impordist, raadamist, metsade seisundi halvenemist ja metsadele avalduvat survet, mis on tingitud maakasutuse muutusest; nõuab seepärast, et taimsete valkude impordile kehtestataks jätkusuutlikkuse kriteeriumid;

47. on seisukohal, et raadamise põhjustega tuleks tegeleda ELi poliitikaraamistikus ning seejuures tuleks tagada metsaga seotud poliitikavaldkondade sidusus ja vähendada metsadele avaldatavat survet; on seisukohal, et selline poliitikaraamistik edendaks üha innovatiivsemat, kestlikumat ja tõhusamat põllumajandust ELis ja väljaspool seda ning vähendaks uute

⁽¹⁵⁾ Doyle, A. ja Roche, A., „Nineteen nations say they'll use more bioenergy to slow climate change“, *Reuters*, 16. november 2017, <http://www.reuters.com/article/us-climatechange-accord-biofuels/nineteen-nations-say-theyll-use-more-bioenergy-to-slow-climate-change-idUSKBN1DG2DO>

⁽¹⁶⁾ <http://www.fao.org/food-loss-and-food-waste/en/>

Kolmapäev, 16. september 2020

tehnoloogiate abil toidukadu kogu toidutarneahelas; juhib tähelepanu asjaolule, et raamistikus esitatud eesmärgid saab täita sel moel, et põllumajandustootjatele muudetakse rahastamisvõimalused kergesti kättesaadavaks, nii et nad saaksid soetada tippasemel ülitäpset põllumajandustehnikat;

48. rõhutab, et kuigi põllumajandustootjad on meie põllumajanduslike ja toidualaste põhivajaduste rahuldamisel kesksel kohal, sõltub nende töö sellistest loodusvaradest nagu pinnas, vesi ja metsad; märgib, et metsade multifunktsionaalsuse tunnustamine on hädavajalik meie ülemaailmse metsapärandi nõuetekohaseks haldamiseks; rõhutab, et majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaaspektid, alates puidu ja muude toodete traditsioonilisest tootmisest kuni ökosüsteemi teenuste, bioloogilise mitmekesisuse ja muu keskkonnakasuni, nagu süsiniku kogumine ja säilitamine, mis takistavad mullaerosiooni ning parandavad õhu ja vee kvaliteeti, on kõik omavahel seotud ja üksteisest sõltuvad; rõhutab, et sellised aspektid nõuavad terviklikku ja sidusat lähenemisviisi metsade kaitsmisele, taastamisele ja majandamisele ning raadamise probleemi lahendamisele;

49. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma erimeetmeid maailma ja ELi metsadega seotud olemasolevate ja uute seire- ja hindamisvahendite abil saadud teabe ja andmete kättesaadavuse parandamiseks ja andmete ühtlustamiseks ning tagama, et seda teavet levitatakse reguleerivatele ja täitevasutustele, üldsusele, tarbijatele ja erasektorile kättesaadaval, kasutajasõbralikul ja arusaadaval kujul ning nii, et poliitikakujundajad saaksid seda kohe kasutada; kutsub liikmesriike üles parandama statistikat osetud puidukoguse kohta, sealhulgas näitama, kui suur võib olla nende hangetes kestliku, seadusliku või FLEGT-litsentsiga materjali maht;

50. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tõhustama jõupingutusi usaldusväärse metsavarusid ja maakasutuse muutust puudutava teabe kättesaadavuse, kvaliteedi ja ühtsuse parandamiseks, et poliitikakujundamisel saaks kasutada teavet, mis on saadud tänu väga mitmesuguste sidusrühmade osalemisele, sealhulgas partnerriikides;

51. rõhutab, et usutav ja usaldusväärne metsaseire ja teabe jagamine on väga tähtsad, et parandada metsahaldust ja hõlbustada raadamise kaotamiseks võetud kohustuste täitmist partnerriikides; nõuab, et nende eesmärkide saavutamiseks suurendaks EL partnerriikidele antavat rahalist ja tehnilist toetust ning aitaks neil arendada kohalike metsahaldusstruktuuride ja aruandekohustuse täiustamiseks vajalikku oskusteavet;

52. rõhutab, et ebaseaduslik raie on jätkuv tava mitte ainult kolmandates riikides, vaid ka ELis; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma otsustavaid meetmeid, et ennetada ebaseaduslikku raiet ja võidelda selle vastu; kutsub komisjoni üles looma Euroopa metsade vaatlus- ja säilitamissüsteemi, mis põhineb GNSSI (Galileo ja Copernicus) ning maapealseid võrke kasutaval seiresüsteemil, et jälgida kogu tegevust alates raiest puidu ülestootamise kohas kuni puidu jõudumiseni puidutöötlusettevõtetesse ja sealt väljumiseni; rõhutab, et komisjon peaks keskenduma ebaseadusliku raiet ennetamisele, parandades puidumääruse⁽¹⁷⁾ ja FLEGTi rakendamist; rõhutab vajadust suurendada üldsuse teadlikkust ebaseadusliku raiet ja metsakuritegude sotsiaalsest ja majanduslikust mõjust;

53. tuletab meelde, et kliimamuutuste tõttu metsatulekahjude oht tõenäoliselt suureneb; rõhutab seetõttu vajadust tugevdada märkimisväärselt ennetus- ja valmisolekualaseid jõupingutusi, tehes rahvusvaheliselt koostööd varajase hoiatamise vahendite, katastroofidele vastupidamise ja riskimaandusmeetmete valdkonnas; soovib komisjonil jätkata metsatulekahjude mõju jälgimiseks ülemaailmsete (nagu ülemaailmne metsa- ja maastikupõlengute teabesüsteem) ja piirkondlike (nagu Euroopa metsatulekahjude teabesüsteem) teabesüsteemide arendamise toetamist; kutsub komisjoni üles kasutama oma teadmisi ja laiendama Copernicuse programmi REDD+ satelliitsüsteemi kasutamist, et toetada koostöös kolmandate riikidega ülemaailmset metsaga seotud riskide ja raadamise jälgimist;

54. kordab, et ELi kaubandus- ja investeerimispoliitika peaks hõlmama siduvaid ja jõustatavaid kestliku arengu peatükke, milles järgitakse täielikult rahvusvahelisi kohustusi, eriti Pariisi kokkulepet, ning mis on kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) eeskirjadega; kiidab heaks komisjoni kavatsuse muuta Pariisi kokkulepet kõigi tulevaste kaubandus- ja investeerimislepingute oluliseks osaks; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik tulevased kaubandus- ja investeerimislepingud, nii laiaulatuslikud lepingud kui ka asjakohased lisalepingud, sisaldaksid siduvaid ja jõustatavaid sätteid, sealhulgas ebaseadusliku raiet seotud korruptsioonivastaseid sätteid, et vältida raadamist ja metsade seisundi halvenemist;

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23).

Kolmapäev, 16. september 2020

55. kiidab heaks „ära tekita kahju“ põhimõtte, nagu on rõhutatud teatistes Euroopa roheline kokkuleppe kohta; soovib sellega seoses komisjonil paremini hinnata olemasolevate kaubanduslepingute mõju raadamisele ja tagada, et kõikide vabakaubandus- ja investeerimislepingute kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevad peatükid sisaldaksid nõudlikumaid sätteid metsakaitse, bioloogilise mitmekesisuse ja kestliku metsanduse kohta;

56. kutsub komisjoni üles tagama, et kaubanduslepingute mõju metsade seisundile, bioloogilisele mitmekesisusele ja inimõigustele hinnatakse süstemaatiliselt kestlikkuse mõjuhindangute ja muude asjakohaste hindamismeetodite raames, konsulteerides asjaomaste sidusrühmadega, ning et nende hindamiste järeldusi võetakse hiljem täielikult arvesse selliste lepingute läbirääkimisel ja sõlmimisel;

57. rõhutab vajadust puidumääruse rakendamist ja täitmise tagamist veelgi parandada, et parimal viisil võidelda imporditud ja liikmesriikides ebaseaduslikult ülestõõtatud puidu ja toodetud puittoodete kaubanduse vastu; märgib lisaks, et puidu ja puittoodete impordi tuleks ELi piiridel põhjalikumalt kontrollida, tagamaks, et imporditud tooted tõesti vastavad ELi turule laskmiseks vajalikele nõuetele; tuletab meelde, et konfliktipiirkondadest pärit puit kuulub juba FLEGT-tegevuskava tegevusvaldkonda, kuid selle probleemi lahendamiseks ei ole tehtud piisavalt tööd; kutsub komisjoni üles täitma oma kohustust laiendada eelseisva läbivaatamise raames puidumääruses sätestatud hoolsuskohustusi, et hõlmata ka konfliktipiirkondadest pärit puit; rõhutab, et olemasoleva poliitika tugevdamine peab käima käsikäes suurema poliitika sidususega, tagamaks, et ELi poliitika, sealhulgas kaubandus, ei avalda negatiivset mõju keskkonnale ega inimestele;

58. märgib kahetsusega, et puidu ja puittoodete Euroopa Liitu suunduva impordi praegune järelevalvetase on ebapiisav, eriti mis puudutab kontrollimist, kas need vastavad ELi sisenemiseks vajalikele kriteeriumidele;

59. tuletab meelde, et FLEGTi vabatahtlike partnerluslepingute eesmärk on luua õigusraamistik, tagamaks, et kogu partnerriikidest ELi imporditav puit ja puittooted, mis on hõlmatud vabatahtlike partnerluslepingutega, oleksid toodetud seaduslikult; rõhutab, et üldjuhul on vabatahtlike partnerluslepingute eesmärk soodustada metsandussektoris selliseid süsteemseid muutusi, mille eesmärk on arendada kestlikku metsamajandamist, teha lõpp ebaseaduslikule raiele ning toetada ülemaailmset tegevust raadamise ja metsade seisundi halvenemise peatamiseks; rõhutab, et vabatahtlikud partnerluslepingud tagavad nii ELile kui ka tema partnerriikidele olulise õigusraamistiku, mis on võimalik tänu asjaomaste riikide heale koostööle ja kaasatusele;

60. väljendab heameelt edusammude üle, mis on saavutatud FLEGTi vabatahtlike partnerluslepingutega, ning vabatahtlike partnerluslepingute protsessi tulemusel mitmes riigis tekkinud valitsuste, tööstuse ja kodanikuühiskonna vahelise tihedama dialoogi üle; märgib, et praeguseks on vabatahtliku partnerluslepingu ELiga ratifitseerinud seitse riiki (Ghana, Indoneesia, Kamerun, Kesk-Aafrika Vabariik, Kongo Vabariik, Libeeria ja Vietnam) ja et nende hulgas on Indoneesia esimene ja seni ainus vabatahtliku partnerluslepingu partnerriik, kellel on alates 2016. aastast toimiv FLEGT-litsents, ning et EL on viinud läbirääkimised lõpule ja paraferinud vabatahtlikud partnerluslepingud Hondurase ja Guyanaga, samal ajal kui kuue riigiga (Côte d'Ivoire, Gabon, Kongo Demokraatlik Vabariik, Laos, Malaisia ja Tai) läbirääkimised alles käivad; rõhutab, et vabatahtlikud partnerluslepingud on väga tõhus raamistiku heade partnerlussuhete loomiseks nende riikidega ning et edendada tuleks uusi vabatahtlikke partnerluslepinguid lisanduvate partneritega; on veendunud, et EL peaks jätkama koostööd FLEGTi vabatahtlike partnerluslepingute protsessi kaasatud riikidega selle tagamiseks, et EL jääks ka edaspidi atraktiivseks valikuks võrreldes eksporditurgudega, kus kehtivad leebemad keskkonnastandardid; tunnistab FLEGT-määruse⁽¹⁸⁾ ja puidumääruse olulisust ebaseaduslikult ülestõõtatud puidu ELi turule sisenemise takistamisel; nõuab, et EL suurendaks FLEGTi rahastamist; kiidab heaks komisjoni eelseisva FLEGT-määruse ja puidumääruse toimivuskontrolli, mis on ühtlasi võimalus tugevdada nende täitmise tagamist ja laiendada kohaldamissala;

61. palub, et komisjon tagaks olemasolevat poliitikat tugevdades FLEGTi vabatahtlike partnerluslepingute sidususe kogu oma poliitikaga, sealhulgas arengu, keskkonna, põllumajanduse ja kaubanduse valdkonnas; kutsub komisjoni üles pidama tulevaste kahe- või mitmepoolsete kaubanduslepingute sõlmimisel läbirääkimisi puidu impordistandardite üle, et mitte kahjustada puitu tootvate riikidega kokku lepitud FLEGT-tegevuskava abil saavutatud edu;

⁽¹⁸⁾ Nõukogu 20. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2173/2005 FLEGT-litsentsimisüsteemi kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse (ELT L 347, 30.12.2005, lk 1).

Kolmapäev, 16. september 2020

62. on veendunud, et FLEGT-litsentsimise protsess täiendab vabatahtlikku kolmandate poolte sertifitseerimist ning et sellest saavad eriti suurt kasu väiksemad ettevõtjad, kellel on sageli keeruline erasektori süsteemide kaudu sertifikaate hankida;

63. nõuab, et EL tugevdaks rahvusvahelist koostööd, suurendades jõupingutusi peamistel rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas WTOs ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonis (OECD); kutsub komisjoni üles uurima võimalusi teha kaubanduspartnerite ja teiste importivate riikidega raadamise ja kliimamuutuste vastases võitluses mitme-, mõne- või kahepoolset koostööd (sealhulgas kiirendama läbirääkimisi keskkonnatoodete lepingu üle WTOs), kaitses samas seadusliku kaubanduse võimalusi ning tugevdades maa kestlikku majandamist ja kestlikku põllumajandust, samuti maaomandit ja head valitsemistava kolmandates riikides;

64. rõhutab, et raadamisvastase võitluse selged kohustused lisatakse kõigisse uutesse kaubanduslepingutesse, sealhulgas Mercosuri lepingusse ja teistesse lepingutesse;

65. kutsub komisjoni üles kasutama dumpinguvastase määruse⁽¹⁹⁾ uusi, keskkonna- ja kliimapoliitikat käsitlevaid sätteid;

66. nõuab, et EL looks tihedama seose kaubandus- ja arengupoliitika vahel, muu hulgas üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP+) eeskirjade parema rakendamise kaudu partnerriikides; kutsub komisjoni üles tegema erikorra GSP+ soodustuste saajatega koostööd metsamajandamise tegevuskavade väljatöötamisel, et tagada nende keskkonnaalaste kohustuste tõhus täitmine;

67. rõhutab, et kliimaprobleemid ja bioloogilise mitmekesisuse massilise vähenemise tagajärjed kujutavad tõsist ohtu inimõigustele; nõuab, et EL ja Euroopa välisteenistus hindaksid põhjalikult, kuidas nende välistegevus saab kõige paremini kaasa aidata terviklikule ja inimõigustel põhinevale lähenemisviisile, mille eesmärk on peatada bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, metsade raadamine ja nende seisundi halvenemine; nõuab, et EL edendaks jätkuvalt bioloogilist mitmekesisust kui inimõigust 2020. aasta järgse ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse raamistikus;

68. rõhutab, kui tähtis on lihtsustada kõikidel tasanditel kaasavat partnerlust kolmandate riikidega, et võidelda veelgi raadamise ja metsade seisundi halvenemise vastu, tugevdada kestlikku maa majandamist ja põllumajandust, samuti maaomandit ja head valitsemistava, austades samal ajal inimõigusi ning põlisrahvaste, väikepõllumajandustootjate ja kohalike kogukondade õigusi; kutsub komisjoni üles tugevdama koostööd kolmandate riikidega tehnilise abi, teabevahetuse ja heade tavade vahetamise kaudu metsade säilitamise, kaitsmise ja kestliku kasutamise, ringmajanduse, kestliku biomajanduse, taastuvenergia, kestliku ja aruka põllumajanduse, agroökoloogia ja agrometsanduse alal, tunnustades samal ajal erasektori kestlikkuse algatusi, nagu õiglase kaubanduse kavad; rõhutab, et Euroopa rohelise kokkuleppe välismõõdet tuleks veelgi tugevdada liitude ja partnerluse kaudu, mille eesmärk on tegeleda ülemaailmsete probleemide ja ülesannetega, nagu kliimamuutused ja bioloogiline mitmekesisus, hõlbustades samal ajal partnerriikide sotsiaal-majanduslikku arengut;

69. kiidab heaks komisjoni kava tagada, et raadamise teema oleks osa partnerriikidega peetavatest riigi tasandi ja piirkondlikest poliitilistest dialoogidest, ning julgustab komisjoni töötama välja partnerluslepingud, mis hõlmavad metsade ja ökosüsteemide kaitsmist, inimõiguste, eriti põlisrahvaste ja kohalike kogukondade, sealhulgas naiste õiguste edendamist, samuti kodanikuühiskonna osalejate ja keskkonnakaitsjate tõhusa osalemise toetamist; rõhutab, et selliseid dialooge tuleks pidada kõigi tootjariikidega, sealhulgas arenenud riikidega;

70. kiidab heaks komisjoni kava toetada partnerriike selliste raamistike kavandamisel ja rakendamisel, mis võivad soodustada paremat metsakaitsset ja -majandamist ning maa majandamist, sealhulgas vajaduse korral põlisrahvaste ja kohalike kogukondade maaomandi õiguste tunnustamist ning sellega seotud majandamismeetmeid, nagu leevendamise- ja kohanemisstrateegiad, ning soovib komisjonil lisada see aspekt oma aruteludesse ja meetmetesse; juhib tähelepanu, et sellised raamistikud peaksid aitama kaasa mitte ainult riigisiseste vajaduste rahuldamisele, vaid ka Pariisi kokkuleppe alusel partnerriikide riiklikult kindlaksmääratud panusele, samuti nende bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel vastu võetud riikliku bioloogilise mitmekesisuse strateegia ja tegevuskava elluviimisele;

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1036 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed (ELT L 176, 30.6.2016, lk 21).

Kolmapäev, 16. september 2020

71. nõuab, et EL toetaks partnerriike niisuguse tegevuse elluviimisel, mis aitab neil täita kõiki meetmeid, mida EL võib kehtestada raadamisega seotud impordi vastu võitlemiseks, ning nõuab koostöö tugevdamist ning vajalike ja tõhusate meetmete võtmist, et vältida raadamisega seotud kaubavahetust ja metsade seisundi halvenemise levimist muudesse maailma piirkondadesse; kutsub komisjoni üles tagama, et toetus, mida EL annab partnerriikide põllumajandus-, taristu-, kaevandus-, linna-, linnalähedase ja maaelu poliitika jaoks, ei aitaks kaasa raadamisele ega metsade seisundi halvenemisele; kutsub komisjoni koos liikmesriikidega üles toetama tulevase naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi raames ELi tehnilist ja finantsmehhanismi, mis hoogustaks rahastamist, mille eesmärk on toetada partnerite jõupingutusi metsade kestlikuks kasutamiseks, kaitsmiseks ja taastamiseks, kestliku ja raadamisvaba põllumajandusliku tootmise parandamiseks ning metsadele kahjulikku mõju avaldava kaevandustegevuse käsitlemiseks;

72. nõuab, et metsandussektor kaasataks igati tulevasse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendisse ning et kasutataks ära kogu välisinvesteeringute kava ja piirkondlike segarahastamisvahendite potentsiaal, et võimendada erasektori rahaliste vahendite kasutamist metsa kestlikuks majandamiseks (alates küpse metsa kasvatamisest kuni metsastamiseni, sh taasmetsastamiseni), kestlikuks turismiks ja agrometsanduseks ning edendada ettevõtjate algatusi raadamissaaduste kõrvaldamiseks oma tarneahelast, et saavutada kestliku arengu eesmärgid;

73. soovib komisjonil ja liikmesriikidel teha kindlaks tõhusad meetodid, kuidas jagada teiste riikidega uuenduslikke ja kestlikke ELi tavasid ja eksperditeadmisi ringmajanduse, kestliku biomajanduse, taastuvenergia, kestliku aruka põllumajanduse ja muude asjakohaste valdkondade puhul;

74. palub komisjonil esitada korrapäraselt aruanne nii raadamise kui ka suure süsinikuvaruga alade, näiteks turbaalade kasutamise kohta kolmandates riikides;

75. julgustab rakendada toetusmeetmeid, mille eesmärk on suurendada põllumajanduse tootlikkust sihtriikides, et vähendada sotsiaalset ja majanduslikku survet raadamiseks ja turbaalade kasutamiseks;

76. toetab komisjoni kavatsust edendada ELi nimel peamistel rahvusvahelistel foorumitel rangete kohustuste ja määruste vastuvõtmist ja rakendamist, et peatada raadamine ja metsade seisundi halvenemine ning toetada metsade taastamist; on seisukohal, et EL peab olema eeskujuks; rõhutab, kui oluline on metsade kaitsemeetmete rakendamisel arvestada riiklike, piirkondlike ja kohalike teadmiste ja tavade; kiidab heaks ÜRO Peaassamblee otsuse kuulutada aastad 2021–2030 ökosüsteemide taastamise aastakümneks; rõhutab, et selle ÜRO aastakümne raames on ökosüsteemide taastamine seotud oluliseks looduspõhiseks lahenduseks, mis aitab saavutada paljusid kestliku arengu eesmärgi;

77. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama metsade kaitsmise toetamist kaitsealade, sealhulgas metsaalade, näiteks NaturAfrica 2030, võrgustike loomise, konsolideerimise ja tõhusa haldamise kaudu, eriti riikides, mis on suured puidutootjad; tunnustab, et see aitab kaasa ka bioloogilise mitmekesisuse säilimisele ning tugevdab ELi positsiooni järgmisel bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsil;

78. kiidab heaks komisjoni kava tugevdada peamistel rahvusvahelistel foorumitel rahvusvahelist koostööd niisuguste poliitika ja meetmete puhul, mille eesmärk on kaitsta, taastada ja kestlikult majandada maailma metsi, et vältida ülemaailmset raadamist; märgib, et olemasolev metsa määratlus ja metsade liigitamine, samuti muud asjakohased kestliku metsamajandamisega seotud kontseptsioonid ja põhimõtted, mida kasutavad sellised asjaomased asutused nagu FAO, on rangelt tehnilised ega kajasta täielikult metsaökosüsteemide mitmekesisust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles püüdma teha koostööd nende peamiste rahvusvaheliste foorumitega, eesmärgiga muu hulgas ühtlustada kasutatavat terminoloogiat, kontseptsioone ja statistikat (nt puutumatud ja vanad metsad, istandused, kestlik metsamajandamine, looduslähedane majandamine või raadamisvabad tarneahelad) ning tagada vastuvõetud poliitika ja meetmete sidusus;

79. kutsub komisjoni üles alustama uuesti läbirääkimisi rahvusvahelise metsakonventsiooni üle, mis aitaks kaasa metsade majandamisele, kaitsmisele ja kestlikule arengule ning näeks ette nende mitmesugused ja üksteist täiendavad funktsioonid ja kasutusviisid, sealhulgas taasmetsastamise, metsastamise ja metsade säilitamisega seotud meetmed; rõhutab, et sellises konventsioonis tuleks võtta arvesse praeguste ja tulevaste põlvkondade sotsiaalseid, majanduslikke, ökoloogilisi, kultuurilisi ja vaimseid vajadusi ning tunnustada igat liiki metsade olulist rolli ökoloogiliste protsesside ja ökoloogilise tasakaalu hoidmisel ning põlisrahvaste, nende kogukondade ja muude kogukondade ning metsarahvaste identiteedi, kultuuri ja õiguste toetamisel;

Kolmapäev, 16. september 2020

80. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles integreerima süstemaatiliselt raadamist ja metsade seisundi halvenemist, samuti muude looduslike ökosüsteemide seisundi halvenemist, bioloogilise mitmekesisuse vähenemist ja inimõiguste rikkumisi käsitlevaid sätteid arengupoliitikasse ja kõigisse tootjariikidele suunatud investeerimis- ja toetusprogrammidesse ning kaaluma võimalust seada investeeringute tegemise ja toetuste andmise tingimuseks vastavus nendele elementidele;
81. tunnistab, et rahvusvahelised raamistikud, nagu maa-, kalavarude ja metsavalduse vastutustundliku haldamise vabatahtlikud suunised, on vajalikud, sest tänu nendele on olemas õiguslik selgus ja maavalduse vastutustundliku haldamise rahvusvaheliselt tunnustatud heade tavade standardid; kutsub komisjoni üles toetama nende suuniste levitamist ja kasutamist üleilmsel, piirkondlikul ja riigi tasandil; rõhutab, et kõnealuste suuniste järgimise tagamiseks vaja on mõjusat sõltumatut seiret ja jõustamist, sealhulgas asjakohast vaidluste lahendamise ja kaebuste esitamise mehhanismi;
82. nõuab koostöö tugevdamist ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma (AKV) vahel, et lahendada kasvavat raadamise ja kõrbestumise probleemi AKV riikides, töötades välja tegevuskavad, mille eesmärk on parandada metsade majandamist ja säilitamist, võttes arvesse nii metsandussektorist endast kui ka väljastpoolt tingitud raadamise põhjuseid ning tunnistades troopilise puidu tähtsust ülestöötatava puiduga metsadega AKV riikide majanduse jaoks;
83. nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid poliitika järjepidevuse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 208 sätestatud poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõttele;
84. tunnistab ja toetab FAO järeldusi, et ülemaailmselt kestlik maakasutus on oluline vaesusevastases võitluses;
85. juhib tähelepanu sellele, et metsad annavad olulise panuse üleilmsesse toiduga kindlustatusesse ning elatusvahenditesse ja toitumisse arengumaades ning on kohalike kogukondade jaoks oluline sissetulekuallikas; tuletab meelde, et kestliku põllumajanduse, toiduga kindlustatuse ja metsa kestliku majandamise nimel tehtavad edusammud peaksid samal ajal olema kestliku arengu tegevuskava 2030 põhielemendid;
86. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0213

ELi ja Aafrika julgeolekukoostöö Sahelis, Lääne-Aafrikas ja Aafrika Sarves

Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi ja Aafrika julgeolekukoostöö kohta Saheli piirkonnas, Lääne-Aafrikas ja Aafrika Sarvel (2020/2002(INI))

(2021/C 385/03)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (ELi leping), eriti selle artikleid 41, 42, 43, 44, 45 ja 46,
- võttes arvesse OECD ning Saheli ja Lääne-Aafrika klubi 14. veebruari 2020. aasta aruannet „Põhja- ja Lääne-Aafrika konfliktide geograafia“,
- võttes arvesse Stockholmi Rahvusvahelise Rahu-uuringute Instituudi aruannet „Trends in World Military Expenditure, 2019“ (Maailma sõjaliste kulutuste trendid 2019. aastal), mis avaldati aprillis 2020,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. märtsi 2020. aasta ühisteatist „Tervikliku Aafrika-strateegia loomine“ (JOIN(2020)0004),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu liikmete 28. aprilli 2020. aasta ühisdeklaratsiooni G5 Saheli liikmesriikidega,
- võttes arvesse nõukogu 25. veebruari 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/253, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2018/906, millega pikendatakse Saheli piirkonnas asuva Euroopa Liidu eriesindaja volitusi⁽¹⁾,
- võttes arvesse G5 Saheli liikmesriikide juhtide ja Prantsuse Vabariigi presidendi 13. jaanuaril 2020. aastal Prantsusmaal Paus toimunud tippkohtumisel vastu võetud ühisdeklaratsiooni (Pau deklaratsioon),
- võttes arvesse nõukogu 20. aprilli 2015. aasta järeldusi Saheli piirkondliku tegevuskava (2015–2020) kohta, 16. märtsi 2015. aasta järeldusi ELi Guinea lahe tegevuskava (2015–2020) kohta ja 25. juuni 2018. aasta järeldusi Aafrika Sarve / Punase mere piirkonna kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325/1820 ja selle järelmeetmeid käsitlevaid resolutsioone,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2013. aasta resolutsiooni Aafrika Sarve piirkonda käsitleva ELi strateegia kohta⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 7. juuni 2016. aasta resolutsiooni ELi koostöö kohta ÜRO ja Aafrika Liiduga rahu-tagamisoperatsioonide suhtes⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 5. juuli 2018. aasta resolutsiooni Somaalia kohta⁽⁴⁾,
- võttes arvesse 2016. aasta septembris vastu võetud G5 Saheli riikide arengu- ja julgeolekustrateegiat, 2020. aasta veebruaris vastu võetud integreeritud prioriteetsete meetmete raamistikku, Saheli allianssi ning Saheli piirkonna stabiilsuse ja julgeoleku partnerlust,

⁽¹⁾ ELT L 54 I, 26.2.2020, lk 9.

⁽²⁾ ELT C 440, 30.12.2015, lk 38.

⁽³⁾ ELT C 86, 6.3.2018, lk 33.

⁽⁴⁾ ELT C 118, 8.4.2020, lk 113.

Kolmapäev, 16. september 2020

- võttes arvesse nõukogu 13. oktoobri 2005. aasta dokumenti „ELi kontseptsioon EJKP toetuse kohta julgeolekusektori reformi läbiviimiseks“, komisjoni 24. mai 2006. aasta teatist „Euroopa Ühenduse toetusmeetmete kontseptsioon julgeolekusektori reformi valdkonnas“ (COM(2006)0253), komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 5. juuli 2016. aasta ühisteatist „Julgeolekusektori reformi toetava, kogu ELi hõlmava strateegilise raamistiku elemendid“ (JOIN(2016)0031) ja nõukogu 14. novembri 2016. aasta järeldusi julgeolekusektori reformi toetava, kogu ELi hõlmava strateegilise raamistiku kohta,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärgi ja eelkõige kestliku arengu 16. eesmärgi, mille eesmärk on toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada kestlik areng,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrust (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikt- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus (konfliktim mineraalide määrus) ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse 14. novembri 2011. aasta Aafrika Sarve piirkonna strateegilist raamistikku ja 26. oktoobri 2015. aasta ELi Aafrika Sarve piirkondlikku tegevuskava 2015–2020,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri üleskutset kehtestada koroonaviiruse (COVID-19) pandeemia puhkemise tõttu kõikjal maailmas relvarahu,
- võttes arvesse ELi 17. märtsi 2014. aasta Guinea lahe strateegiat,
- võttes arvesse 21. märtsil 2011. aastal vastu võetud ELi Saheli piirkonna julgeoleku- ja arengustrateegiat, mille liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjon esitasid nõukogu taotlusel,
- võttes arvesse Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu ning Euroopa Liidu poliitika- ja julgeolekukomitee iga-aastaseid ühiseid nõuandekoosolekuid,
- võttes arvesse 14. juuni 2012. aasta dokumenti „ELi poolt ÜRO rahuvalveoperatsioonidele osutatava ÜJKP toetuse tõhustamise tegevuskava“ ning 27. märtsi 2015. aasta dokumenti „ÜRO ning ELi rahuvalvet ja kriisiohjamist käsitleva strateegilise partnerluse tugevdamine: prioriteedid aastatel 2015–2018“,
- võttes arvesse 8.–9. detsembril 2007. aastal Lissabonis toimunud ELi-Aafrika teisel tippkohtumisel kokku lepitud Aafrika ja ELi ühisstrateegiat ning 2.–3. aprillil 2014. aastal Brüsselis toimunud ELi-Aafrika neljandal tippkohtumisel kokku lepitud Aafrika ja ELi ühisstrateegia tegevuskava 2014.–2017. aastaks,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 25. mai 2011. aasta eriaruannet nr 3/2011 „ÜRO organisatsioonide kaudu konfliktidest mõjutatud riikides antava ELi abi tõhusus ja mõjus“,
- võttes arvesse oma 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 (2000) kümnenda aastapäeva kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse ELi 10. detsembri 2018. aasta strateegilist lähenemisviisi naistele, rahule ja julgeolekule ning selle 5. juuli 2019. aasta tegevuskava 2019–2024,
- võttes arvesse oma 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rolli kohta kliimast tingitud kriiside ja loodusõnnetuste korral ⁽⁷⁾,

⁽⁵⁾ ELT L 130, 19.5.2017, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT C 99 E, 3.4.2012, lk 56.

⁽⁷⁾ ELT C 419, 16.12.2015, lk 153.

Kolmapäev, 16. september 2020

- võttes arvesse ÜRO Keskkonnaprogrammi 2011. ja 2012. aasta aruandeid „Livelihood security: Climate change, conflict and migration in the Sahel“ (Elatusvahenditega kindlustatus: kliimamuutused, konfliktid ja ränne Sahelis),
 - võttes arvesse nõukogu 10. novembri 2009. aastal vastu võetud ELi vahendustegevuse ja dialoogi alase suutlikkuse suurendamise kontseptsiooni,
 - võttes arvesse oma 12. märtsi 2019. aasta resolutsiooni ELi suutlikkuse suurendamise kohta konfliktide ennetamise ja vahendustegevuse valdkonnas ⁽⁸⁾,
 - võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioone ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamise kohta ⁽⁹⁾ ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamise kohta ⁽¹⁰⁾,
 - võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrust (EL) nr 230/2014, millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend (COM(2016)0447),
 - võttes arvesse komisjoni 28. aprilli 2015. aasta teatist „Euroopa julgeoleku tegevuskava“ (COM(2015)0185),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse arengukomisjoni kirja,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0129/2020),
- A. arvestades, et areng ja kestlik rahu saavutatakse ainult vaesuse ja nälja algpõhjustega tegelemisega; arvestades, et arengu eeltingimus on julgeolek; arvestades, et püsiva rahu ja stabiilsuse eeltingimus on inimeste julgeolek; arvestades, et Saheli, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkondade kestliku arengu jaoks on oluline tugev seos julgeoleku, arengu ja humanitaarabimeetmete vahel; arvestades, et ilma arenguta ja vaesuse kaotamiseta püsivat rahu ei saavutata; arvestades, et julgeolekuolukord Saheli, Sahara ja Aafrika Sarve piirkonnas on järk-järgult halvenenud ning Euroopa Liit ei ole oma tegevusega suutnud sellele kriisile asjakohaselt reageerida, eelkõige volitus- ja tegevuspiirangute tõttu;
- B. arvestades, et EList lõunasse jääv strateegiline keskkond on ebastabiilne; arvestades, et EL seisab silmitsi suure hulga probleemidega, eelkõige relvakonfliktidega Euroopa lõunapiiridel ja džihaditerrorismiga; arvestades, et ebastabiilsus selles piirkonnas mõjutab otseselt Euroopa julgeolekut ja selle kodanikke ning stabiilsust ELi välispiiridel;
- C. arvestades, et Saheli, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkonna julgeolek ja stabiilsus peavad olema ELi ja lõunapoolsete naaberriikide valitsustega tehtava koostöö strateegiline eesmärk;
- D. arvestades, et ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missiooni volitused on kõikehõlmavad ja nende eesmärk on muu hulgas edendada julgeolekusektori ja õigusreformi, parandada sõjaväe- ja politseikoolitust ning tõhustada järelevalvet;
- E. arvestades, et Euroopa Liit peab juhtiva partnerina oluliseks edendada integreeritud lähenemisviisiga, mis keskendub poliitilisele ja diplomaatilisele dialoogile ning arengule ja humanitaarabile, Saheli piirkonna julgeolekut ja arengut;
- F. arvestades algatust „Julgeoleku ja arengu toetamine suutlikkuse suurendamise kaudu“, mille tulemusena vaadati 2017. aastal läbi rahu ja stabiilsuse edendamise rahastamisvahend (IcSP+), et võimaldada kolmandates riikides rahastada väljaõppemeetmeid ja relvajõududele mittesurmava varustuse tarnimist;

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0158.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0009.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0008.

Kolmapäev, 16. september 2020

- G. arvestades, et liikmesriigid peavad tagama vajaliku personali missioonide läbiviimiseks ning et COVID-19 põhjustatud pandeemia levik tähendab, et ELi töötajate arvu nendel missioonidel vähendatakse tervisega seotud kaalutlustel, mis süvendab veelgi personalipuudust;
- H. arvestades, et Atlandi ookeanist läänes kuni Punase mere ja India ookeanini idas maadlevad paljud Aafrika riigid selliste probleemidega nagu traditsioonilise põllundus-karjandusliku majanduse destabiliseerumine, mis on tingitud sellistest teguritest, nagu kliimamuutused, loodusvarade kasutamine väliste osalejate poolt, toidu ja toitainete puudus, põhiliste sotsiaalteenuste nappus või puudumine, sobimatud põllumajandusmeetodid, rahvastiku kasv ning surve loodus- ja keskkonnaressurssidele, näiteks raadamise tagajärjel; arvestades, et teine suur probleem on nn maffiamajanduse uued vormid, milleks on inim- ja uimastikaubandus, rändajatega kaubitsemine, kultuuriväärtuste ja looduslike liikide salakaubavedu ning kulla- ja mineraalivarude kontrollimatu väljavedu, mis koos nõrkade institutsioonide ja läbipaistvuse puudumise, süveneva ebavõrdsuse, valitsuste vastu usalduse puudumise ning paljudes haldusasutustes vahava korruptsiooniga viib relvarühmituste, inimkaubitsejate ja traditsiooniliste kogukondade ning piirkondlike konfliktide ühtesulamiseni, mistõttu asjaomastes ühiskondades nähakse ekslikult väljapääsu vastu- võetamatus džihadistlikus usuäärmusluses ja radikaliseerumises;
- I. arvestades, et julgeolekuprobleemide, vägivaldsete konfliktide ja poliitilise vägivalda iseloom on Aafrika eri piirkondades, riikides ja provintsidest erinev; arvestades, et Saheli või Aafrika Sarve piirkonnas põhjustavad islamistlikud relvarühmitused ja terrorism, aga vähemal määral ka julgeolekujõud ning mitmesugused kuritegelikud ja relvastatud rühmitused eriti tsiviiliskitse seas suuri kaotusi; arvestades, et enamikus Lääne-Aafrika 19 riigis on olukord väga erinev, mõned riigid kogevad püsivat stabiilsust ja julgeolekut, teistes valitsevad poliitiline vägivald või rahvuskonfliktid;
- J. arvestades, et eelmisel aastal teatati seoses nende rühmitustega 3 471 vägivallateost; arvestades, et Aafrika militaristliku islamirühmituse tegevusest põhjustatud surmajuhtumite arv suurenes eelmisel aastal samuti 7%, ulatudes hinnanguliselt 10 460 surmajuhtumini;
- K. arvestades, et terroristlik tegevus on koondunud suure osas viide piirkonda, sealhulgas Somaaliasse, Tšaadi järve vesikonda ja Saheli piirkonda ning Põhja-Aafrikasse ja India ookeani läänerannikule, viimases kahes piirkonnas oht on küll väiksem, kuid püsiv; arvestades, et Saheli piirkonnas on 2019. aastal täheldatud vägivallase äärmusliku tegevuse kiireimat kasvu; arvestades, et iga piirkond seisab silmitsi eriomaste muutustega ja nõuab ainulaadset piirkondlikku lähenemist;
- L. arvestades, et EL ja G5 Saheli liidrid on väljendanud sügavat muret terrorismi suurenemise ning julgeoleku- ja humanitaarolukorra halvenemise pärast Saheli piirkonnas; arvestades, et terrorism avaldab tugevamat survet G5 Saheli riikidele ja nende naabritele; arvestades, et terrorism süvendab kohalikke poliitilisi, etnilisi ja usulisi pingeid ning seda õhutavad kuritegelikud ja fundamentalistlikud rühmitused, sotsiaal-majanduslikud mureküsimumused, nõrk valitsemine ning mõnel juhul ka julgeoleku- ja kaitsejõud;
- M. arvestades, et tsiviilelanikkonna, institutsioonide ja riikide esindajate, julgeoleku- ja kaitsejõudude ning taristu vastu suunatud terrorirünnakud õhustavad sotsiaalset ühtekuuluvust, ning arvestades, et terrorirühmitused kasutavad ära ka olemasolevaid kohaliku tasandi konflikte;
- N. arvestades, et kõik need probleemid on tõsiselt kõigutanud kohalike kogukondade stabiilsust, rahu ja traditsioonilist korda, mis põhineb kompromissidel ning eakate ja traditsiooniliste juhtide moraalsel autoriteedil, selle asemel on võimust võtnud inimsugeldajad ja terroristlikud relvarühmitused;
- O. arvestades, et on hädavajalik luua vajalikud julgeolekutingimused, et taastada riigi põhistruktuurid, eriti äärepoolseimates piirkondades, kus kodanikud võivad tunda end kõige hüljatumana;
- P. arvestades, et terrori- ja kuritegelikud rünnakud on tavaliselt suunatud tsiviilelanike, riikide esindajate, julgeoleku- ja kaitsejõudude ning sotsiaal-majandusliku taristu vastu, kahjustades sellega ühtekuuluvust ja integratsiooni nii ühiskonnas kui ka kogukonnas;
- Q. arvestades, et Sahel on üks piirkondi, kus ebaseaduslike väikerelvade levik on kõige suurem, ning arvestades, et need dokumenteerimata ja peamiselt ebaseaduslikult hoitavad relvad ei ohusta mitte ainult kogukondade turvalisust ja julgeolekut, vaid neid kasutavad ka ohtlikud riikidevahelised kuritegelikud võrgustikud, mis tegelevad eri liiki salakaubaveoga, sealhulgas relva-, inim- ja ebaseadusliku uimastikaubandusega;

Kolmapäev, 16. september 2020

- R. arvestades, et Stockholmi Rahvusvahelise Rahu-uuringute Instituudi uute andmete kohaselt:
- a) kasvasid Aafrika riikide kombineeritud sõjalised kulutused 2019. aastal 1,5 % ehk hinnanguliselt 41,2 miljardi USA dollarini, mis on piirkonnas viimase viie aasta jooksul esmakordne kulutuste kasv;
 - b) Aafrika importis 49 % oma sõjavarustusest Venemaalt, 14 % Ameerika Ühendriikidest ja 13 % Hiinast; arvestades, et Hiina on eksportinud 20 % oma ülemaailmsest relvamüügist Aafrikasse;
- S. arvestades, et Venemaa sõjaline mõju Aafrikas põhineb relvamüügil, palgasõdurite ja poliitiliste nõunike lähetamisel, julgeolekukokkulepetel ja ebastabiilsetele riikidele pakutavatel väljaõppeprogrammidel;
- T. arvestades, et Araabia Ühendemiraatide kaudu smugeldatakse Lääne-Aafrika riikidest Lähis-Idasse igal aastal miljardite dollarite väärtuses kulda; arvestades, et ÜRO andmetel teenib Somaalia äärmusrühmitus al-Shabab ÜRO sanktsioone rikkudes miljoneid dollareid puusõe ekspordist Iraani ja seejärel Araabia Ühendemiraatidesse;
- U. arvestades, et vaesus, hariduse puudumine, töötus, konfliktid ning kriisid ja ebakindlus koos muude teguritega, nagu läbikukkunud riigid, halb valitsemistava ja korrupsioon, mõjutavad eelkõige noori ja nende võimalusi ning sunnivad paljusid neist oma elu ohtu seades põgenema turvalisematesse piirkondadesse või teistesse maailmajagudesse ning jätma oma kodu ja pere;
- V. arvestades, et COVID-19 pandeemia ja kliimamuutuste kasvav negatiivne mõju süvendavad eelnimetatud probleeme; arvestades, et komisjon teatas, et Saheli julgeoleku, stabiilsuse ja vastupanuvõime toetamiseks eraldatakse täiendavalt 194 miljonit eurot;
- W. arvestades, et Aafrika militaristlikest islamirühmitustest tulenev oht ei ole ühtlane, vaid muutuv, kuna aktiivselt 14 riigis tegutsevate rühmituste (keda on umbes 24) jaotus muutub pidevalt;
- X. arvestades, et Euroopa Liit on läbi viinud kolm ÜJKP sõjalist missiooni ja operatsiooni, mille käigus koolitati ja nõustati relvajõude Somaalias (ELi väljaõppemissioon (EUTM) Somalia – 2010), Malis (EUTM Mali – 2013) ja Kesk-Aafrika Vabariigis (EUTM CAR – 2016), ühe sõjalise mereväeoperatsiooni (ELi mereväeoperatsioon (NAVFOR) ATALANTA – 2009) ning kolm tsiviilmissiooni, et koolitada ja nõustada sisejulgeolekujõude Malis (suutlikkuse suurendamise missioon (EUCAP) Sahel Mali – 2012), Nigeris (EUCAP Sahel Niger – 2014) ja Somaalias (EUCAP Somalia – 2014), läbi viinud projekti GAR-SI Sahel ning algatanud Kesk-Aafrika Vabariigis nõuandemissiooni (EUAM), mis peatselt käivitub;
- Y. arvestades, et üksikute riikide, näiteks Prantsusmaa ja Ameerika Ühendriikide sõjalised eelpostid annavad kohalikele partneritele julgeolekuabi ning viivad läbi terrorismivastaseid ja muid operatsioone; arvestades, et koos poliitiliste lahenduste, riigi ülesehitamiseks tehtavate jõupingutuste ja arengualgatustega on need otsustava tähtsusega terrorirühmituste alistamisel ja aitavad kaasa piirkondliku stabiilsuse loomisele;
- Z. arvestades, et selleks, et peatada selle ohu levik teistesse piirkondadesse ja maailmajagudesse, sealhulgas Euroopasse, tuleb terroristid pideva surve all hoida;
- AA. arvestades, et viimase kümnendi jooksul on Aafrika julgeolekuasutused saatnud kümneid tuhandeid töötajaid Aafrika pinnal toimuvatele rahuoperatsioonidele, näidates üles tõelist tahet aidata kaasa julgeoleku juhtimisele oma mandril;
- AB. arvestades, et EL toetab ka G5 Saheli ühendvägede operatiivtegevuseks ettevalmistamist, mis on peamine terrorismivastase võitluse vahend ning hädavajalik terrorismi, džihadistliku tegevuse ja julgeolekuohtude vastu võitlemisel ning piirkondliku julgeoleku parandamisel;
- AC. arvestades, et peamiste piirkondlike julgeolekuosaliste, näiteks Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS), Ida-Aafrika valmisolekuvägede (EASF) ja Aafrika Liidu Aafrika valmisolekuvägede jätkuv operatiivne kasutamine kattub ELi huvidega aidata võitlevatel riikidel tagada oma elanikele rahu ja heaolu;

Kolmapäev, 16. september 2020

- AD. arvestades, et piirkondlik koostöö ja heanaaberlikud suhted Saheli piirkonna, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkonna riikide vahel on nende piirkondade stabiilsuse säilitamiseks ja tugevdamiseks hädavajalikud;
- AE. arvestades, et ELi peamine partner püüdlustes tagada rahu ja stabiilsus on endiselt Aafrika Liit;
- AF. arvestades, et Aafrika Liit teatas oma 2020. aasta veebruaris toimunud iga-aastasel tippkohtumisel plaanist saata Sahelisse 3 000 sõdurit, et toetada G5 Saheli relvastatud rühmituste vastases võitluses;
- AG. arvestades, et alates 2017. aastast on EL jälginud ÜJKP missioonide piirkondadeks jaotamise protsessi, mille eesmärk on G5 Saheliga tehtava koostöö edendamise kõrval piirkondadele koostöö lünkade parem tuvastamine ja nende täitmine;
- AH. arvestades, et pärast aastatepikkust eriväljaõpet on nii eelnimetatud ELi kui ka ÜRO missioonide jätkusuutlikkust ja tulemuslikkust õõnestanud nende volituste ja väljaõppeprogrammide, kestlikkuskavade ja kohaliku isevastutuse piiratus ning asjaolu, et neil puudub võimalus tarnida oma väljaõppeüksusele ja kohalikele kaitsejõududele vajalikku varustust, sealhulgas relvi, laskemoona ja sõidukeid; arvestades, et ELi missioonide volitused ja eesmärk tuleb läbi vaadata, et analüüsida omandatud kogemusi, mida tuleks kasutada praeguste ja tulevaste missioonide kohandamiseks;
- AI. arvestades, et kolmandates riikides julgeolekujõudude koolitamisel, rahastamisel või varustamisel tuleks järgida Euroopa põhiväärtusi ja aidata rajada usaldusväärne julgeolekusektor, mille peamine eesmärk on suurendada kogu kohaliku elanikkonna julgeolekut, austades samal ajal õigusriiki ja eelkõige inimõigusi käsitlevat rahvusvahelist õigust;
- AJ. arvestades, et need piirangud ning Euroopa Liidu ühtse ja strateegilise kohaloleku puudumine mõjutavad ELi välistegevuse usaldusväärsust, samas kui teised ülemaailmsed osalejad on oma tegevust laiendamas, saadavad palgasõdureid ja ehitavad sõjalisi rajatisi ning on suurendanud relvade ja laskemoona tarnimist piirkonna riikidesse, kus puuduvad juhtimisalased sätted, ning teevad seda tegelikult selleks, et edendada rangelt kahepoolseid huve;
- AK. arvestades, et 2017. aastal võttis Hiina kommunistlik partei Rahvusliku Partei kongressil ametlikult vastu uue siiditee algatuse, mille teadaolev investeering on 8 triljonit USA dollarit ulatuslikku transpordi-, energia- ja telekommunikatsioonitaristu võrku, mis ühendab Euroopat, Aafrikat ja Aasiat; arvestades, et Hiina on Aafrika majanduse peamine sidusrühm, millel on märkimisväärne mõju mandri asjade paljudele aspektidele;
- AL. arvestades, et viimase kümnendi jooksul on Araabia Ühendemiraadid järk-järgult suurendanud oma kohalolekut Aafrika Sarve piirkonnas, kasutades arengu- ja humanitaarprojekte, et suurendada oma geostrateegilist kohalolekut, eriti Adeni lähel; arvestades, et Somaalia on kutsunud ÜRO Julgeolekunõukogu üles võtma meetmeid Araabia Ühendemiraatide sõjaväebaasi ehitamiseks Somaaliasse;
- AM. arvestades, et Türgi on kulutanud aastaid usalduse suurendamisele Aafrika Sarve piirkonnas, kuna püüab suurendada oma mõju eriti Punase mere piirkonnas; arvestades, et Türgi ettevõtted haldavad endiselt Mogadishu peamist meresadamat ja lennujaama ning korraldavad isegi Somaalia valitsuse sõduritele sõjaväelist väljaõpet;
- AN. arvestades, et Hiina Rahvavabastusarmee merevägi on asutanud oma esimese ülemeremaade sõjaväebaasi Djiboutis ja Djibouti on Hiinale võlgu summas, mis ulatub üle 70 % Djibouti sisemajanduse koguproduktist; arvestades, et uue siiditee laenuid püüavad vähekaitsitud arengumaad võlgade lõksu, ammendades valitsuse reserve ja koormates maksumaksjate põlvkondi hiiglaslike võlgadega;
- AO. arvestades, et Somaalia, Burkina Faso, Mali ja Kesk-Aafrika Vabariigi relvajõud ei ole suutnud terroristide ja relvastatud rühmituste vastu tulemuslikult võidelda või sõbralike rahvusvaheliste jõudude abiga hõivatud alasid enda käes hoida ja turvata, mistõttu kohalikud elanikud tunnevad end hüljatuna ja kardavad, et kui džihaadivõitlejad või relvarühmitised need alad tagasi võtavad, süüdistatakse neid valitsusega koostöö tegemises;

Kolmapäev, 16. september 2020

- AP. arvestades, et nii ELi kui ka NATO rahvusvaheliste meresõiduturvalisuse alaste jõupingutuste tulemusel on piraatlus langenud otsustavalt nii Ida- kui ka Lääne-Aafrika rannikualadel, mis on Euroopa, Aafrika ja Atlandi-ülese julgeolekukoostöö pretsedent;
- AQ. arvestades, et pärast aastatepikkust osalemist eelnimetatud tsiviil- ja sõjalistes missioonides ei ole üldine olukord märkimisväärselt paranenud ning näib pingutustest hoolimata halvenevat; arvestades, et selle tulemusena on endiselt lahendamata mitu vana ja uut probleemi, mistõttu tuleb rakendada laiaulatuslikku strateegiat, pöörates erilist tähelepanu piirkondadele, kus kaitsetus ja pinged on kõige suuremad, et saavutada piirkondliku stabiilsuse lõppeesmärk ja anda vastutus julgeoleku tagamise eest üle aafriklastele; arvestades, et selle strateegia aluseks on tungiv vajadus ning nii esmatasandi osalejate kui ka kohalike elanike suured ootused ja see peaks käsitlema kriisi algpõhjuseid;
- AR. arvestades, et ÜJKP missioonide ja operatsioonide rahastamise küsimus on oluline sellise poliitika jätkamiseks ning et Euroopa Arengufond toetab Aafrika rahutagamisrahastu ja tulevikus Euroopa rahutagamisrahastu kaudu Aafrika Liitu ning muu hulgas rahastavad Aafrikas toimuvate sõjaliste rahuvalveoperatsioonide tegevuskulusid, eelkõige missiooni AMISOM tegevuskulusid; arvestades, et ÜJKP sõjaliste operatsioonide ühiste kulude rahastamiseks hakkab Athena mehhanismi asendama Euroopa rahutagamisrahastu ning Aafrika rahutagamisrahastu annab ELile uue vahendi sõjaliste operatsioonide paindlikumaks lähetamiseks ja suurendab märkimisväärselt partneritele antava julgeolekuabi võimalusi; arvestades, et Euroopa rahutagamisrahastu kui vägivaldse konflikti ja ebakindluse kestlikuks lahendamiseks mõeldud vahendi lõplik mõju sõltub sellest, mil määral täiendatakse seda vajalike kaitsemeetmete ja järelevalvesteemidega, et vältida antud abi võimalikku väärkasutamist ning tagada, et võetakse nõuetekohaselt arvesse vastutuse, inimõiguste ja humanitaarõiguse austamise küsimusi; arvestades, et tulevane Euroopa rahutagamisrahastu, mis peaks alates 2021. aastast hakkama asendama Aafrika rahutagamisrahastut, peaks laiendama selle ulatust partnerriikidele ja võimaldama kaitsetarbelise varustuse tarnimist;
- AS. arvestades, et on hädavajalik, et EL toetaks oma Saheli ja Sahara ning Aafrika Sarve piirkonna partnereid, kellel on järjest keerulisem relvastatud terrorirühmitustele, sealhulgas džihaadivõitlejatele vastu hakata; arvestades, et Euroopa Liit saab asjakohaselt reageerida ning anda asjaomastele piirkonna riikidele Euroopa rahutagamisrahastu kaudu vajalikku abi, sealhulgas tarnida relvi ja laskemoona; arvestades, et Euroopa rahutagamisrahastu tuleks viivitamata heaks kiita, et võimaldada vajalikku sõjalist abi;
- AT. arvestades, et Saheli piirkonnas tõuseb temperatuur 1,5 korda kiiremini kui mujal maailmas ning et ÜRO andmetel on umbes 80 % Saheli põllumajandusmaast kahjustatud ja maa pärast on konfliktis ligikaudu 50 miljonit loomakasvatusest sõltuvat inimest; arvestades, et Rahvusvahelise Punase Risti Komitee hinnangul on sellise olukorra tagajärjeks elanikkonna toiduga kindlustamatus, mis sunnib inimesi tegema keerulisi valikuid;
- AU. arvestades, et kliimamuutuste mõju on destabiliseerimise, vägivalda ja konfliktide riskitegur;
- AV. arvestades, et riigikoolide vastu suunatud sagenenud vägivaldsete rünnakute ning õpetajate ja õpilaste tapmise, röövimise, peksmise ja nendele tehtavate tapmisähvarduste tõttu on UNICEFi andmetel sulgenud ukse enam kui 9 000 kooli Kesk- ja Lääne-Aafrikas, jättes ilma korraliku hariduseta peaaegu kaks miljonit last;
- AW. arvestades, et EL on endiselt tõsiselt mures selle pärast, et äärmusrühmituste lapssõduriteks värvatakse järjest rohkem lapsi;
- AX. arvestades, et ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo (UNODC) on viidanud uutele murettekitavatele suundumustele piirkonnas seoses uimastiäri, millel on kahjulik mõju valitsemisele, julgeolekule, majanduskasvule ja rahvatervisele; arvestades, et UNODCi hinnangul on 87 % üle maailma konfiskeeritud farmatseutilistest opiaatidest pärit Lääne- ja Kesk-Aafrikast, samuti Põhja-Aafrika piirkondadest, ning arvestades, et UNODC tunnustab tihedat seost uimastiäri ja relvastatud rühmituste rahastamise vahel;
- AY. arvestades, et ELi strateegilises lähenemisviisis naistele, rahule ja julgeolekule rõhutatakse soolise võrdõiguslikkuse aspekti integreerimise vajadust kõigisse rahu ja julgeoleku valdkondadesse ja tegevustesse, et tagada ELi poliitika tõhusus;

Kolmapäev, 16. september 2020

- AZ. arvestades, et äärmusrühmituste rünnakud ja kogukondadevahelise vägivalla suurenemine ressursside üle mõjutavad juurdepääsu haridusele ja tervishoiule, kusjuures suur hulk tütarlapsi on eri liiki väärkohtlemise (nii füüsiline kui ka seksuaalne) ohus;
- BA. arvestades, et Euroopa Liit peaks strateegilise sammuna oma majanduslikku kohalolekut veelgi suurendama, arvestades teiste välisjõudude tegevusulatuselajenemist;
- BB. arvestades, et naabruspoliitika ja laienemise volinik tegi ettepaneku jaotada olemasolevatest programmidest ümber 3,25 miljardit eurot, sealhulgas 2,06 miljardit eurot Sahara-taguse Aafrika jaoks, et kiirendada vahendite eraldamist ja tähtsustada neid prioriteetidena, et aidata Aafrikal toime tulla koroonaviirusega;
- BC. arvestades, et EL peaks tugevdama koostööd riikide parlamentidega, sealhulgas julgeoleku- ja kaitsekomiteedega, et tõhustada sise- ja välisjulgeolekualaste sekkumiste suhtes kohaldatavat olulist järelevalvefunktsiooni;

Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide meetmed

1. on seisukohal, et komisjon, nõukogu ja komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja peavad ühtsest strateegiast lähtudes koordineerima arengu-, humanitaar- ja julgeolekustrateegiaid, milles nad osalevad, ning mille tulemusena Aafrika suudaks ise ja sõltumatult hallata julgeoleku- ja kaitseküsimusi; on seisukohal, et Aafrika Liit ja selle piirkonna Aafrika riigid on peamised partnerid, kellega koos EL on sisuliselt kaasatud, et saavutada ühiselt kestlik areng ja inimeste julgeolek; toetab Aafrika Liidu kavatsust lähetada G5 Saheli toetuseks 3 000 sõdurit; on kindlalt veendunud, et EL ja selle liikmesriigid peavad aitama partneritel suutlikkust suurendada, vaatama uuesti läbi oma julgeoleku- ja kaitsekohustused Saheli, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkonnas, kaasa arvatud kaitsetstarbelise varustuse tarnimise kaudu, lähtudes põhimõttest mitte tekitada kahju;
2. tuletab meelde, et terrorismivastane võitlus sõltub eeskätt asjaomaste riikide võimest säilitada tugevad ja usaldusväärsed institutsioonid, väljakujunenud põhiteenused, sealhulgas sisejulgeolekualane suutlikkus ja eelkõige kriminaalasjade valdkonnas õigusüsteem, mida kodanikud usaldavad; on seisukohal, et Saheli, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkondade julgeolekustrateegia peab ennekõike käsitlema piirkonna konfliktide algpõhjuseid, sest kestva rahu saavutamisel mängib olulist rolli vaesuse kaotamine;
3. nõuab, et edendataks uuendatud suhteid ELi ja Aafrika mandri vahel, mis põhineksid solidaarsusel ning vastastikusel austusel ja kasul, järgides alati rahvusvahelise õiguse austamise, riikliku suveräänsuse ja poolte võrdsuse põhimõtteid;
4. on seisukohal, et vastavalt ELi lepingu artikli 43 lõikele 2 peaks komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja nõukogu egiidi all koordineerima Euroopa Liidus kõiki ühise välis- ja julgeolekupoliitika missioone, operatsioone ja muud tegevust, ning et ühise toetuse koordineerimise üksus peaks andma komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale rohkem nõu ning tal peaks olema tõhustatud koordineerimisroll ja ta peaks tegema ettepaneku keskse tsiviil-sõjalise doktriinikeskuse rajamiseks, mis tugevdaks sõjaliste missioonide plaanimise ja juhtimise teenistuse ning tsiviiloperatsioonide plaanimise ja juhtimise teenistuse missioonide ning projektide suutlikkust;
5. on kindlalt veendunud, et EL peaks maksimaalselt investeerima konfliktide ennetamisele suunatud protsessidesse, käivitades paralleelselt muude julgeolekumeetmetega hulgaliselt väga konkreetseid vahendamis-, dialoogi- ja lepitusprotsessesse ning -projekte; rõhutab vajadust järgida ka riikideülest lähenemisviisi, mille eesmärk on tugevdada stabiilsust ja turvalisust, eriti seoses ühendusesiseste pingetega; on kindlalt veendunud, et keskpikas ja pikas perspektiivis on tõhus ainult selline julgeolekuabi, mille keskmes on inimeste julgeolek;
6. rõhutab pakilist vajadust tugevdada ühise kaitse- ja julgeolekupoliitika missioone ja operatsioone ning ELi üldist strateegilist planeerimis- ja kommunikatsioonipoliitikat, et suurendada ELi meetmete nähtavust;
7. peab tervitatavaks ELi üldist osalust Saheli piirkonnas, Lääne-Aafrikas ja Aafrika Sarve piirkonnas ning tunnustab ÜJKP missioonide ja operatsioonide panust rahu, julgeoleku ja rahvusvahelise stabiilsuse saavutamisse; rõhutab siiski vajadust kohandada finants- ja haldusnorme, samuti poliitilisi otsustusprotsesse, et muuta kriisidele reageerimine kiiremaks ja operatiivsemaks;

Kolmapäev, 16. september 2020

8. kordab oma nõuet koostada Euroopa kaitset käsitlev valge raamat, milles kavandatakse ja tuuakse välja väga konkreetsed stsenaariumid võimalike ELi sõjaliste sekkumiste jaoks ja nende aluseks olevad doktriinid vastavalt ELi lepingu artikli 43 lõikes 1 sätestatud sõjalistele ülesannetele;
9. avaldab tunnustust ELi missioonide töötajatele, kes vaatamata väga keerulistele tingimustele on saavutanud erakorralisi tulemusi ja näidanud üles pühendumust ja professionaalsust;
10. rõhutab, et piirkonna julgeolekutingimuste tõsise ja sügava halvenemise tõttu ning ELi missioonides ja projektides esinevate lünkade täitmiseks tuleb tugevdada partnerite julgeolekusektori suutlikkust, et paremini reageerida piirkonna tõsistele probleemidele ja rasketele julgeolekutingimustele, sealhulgas toetades kolmandaid riike nende territooriumil toimivas terrorismivastases võitluses;
11. toetab komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 28. aprilli 2015. aasta ühisteatist „Julgeoleku ja arengu toetamine suutlikkuse suurendamise kaudu – partnerite toetamine kriiside ärahoidmisel ja ohjamisel“⁽¹⁾;
12. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku ja käimasolevate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste üle, mille eesmärk on kehtestada määrus naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi kohta, mis hõlmab kõiki praeguse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi ülesandeid;
13. toetab komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut luua komisjoni toetusel liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames Euroopa rahutagamisrahastu, et rahastada sõjalist ja kaitsealast koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas sõjaliste kaupade ühisesse Euroopa Liidu nimekirja kuuluvat varustust, mis täidab olulise lünga ELi toetuses, ning annab koos naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga ELile võimaluse reageerida julgeolekuprobleemidele kiiremini ja tõhusamalt ning kutsub üles neid kiiresti vastu võtma; tuletab meelde, et Euroopa rahutagamisrahastu eesmärk on hõlmata Aafrika rahutagamisrahastu ja luua suutlikkuse suurendamise komponent, mis võimaldaks varustada partnerriike sõjavarustusega, sealhulgas relvade ja laskemoonaga, austades täielikult ühist seisukohta, inimõigusi ja humanitaarõigust ning järgides tõhusaid läbipaistvussätteid, mis on loetletud parlamendi 28. märtsi 2019. aasta soovitusel Euroopa rahutagamisrahastu loomise kohta, selle tagamiseks, et sõjalist varustust ei antaks abisaajatele, kes panevad toime kuritarvusi, hirmutegusid ja muid tsiviilelanike vastu suunatud kahjusid; märgib, et alates 2018. aasta juunist on liikmesriigid töötanud nõukogu otsuse kallal, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu, mis luuakse hiljemalt 2021. aasta jaanuaris; sellega seoses ja võttes arvesse praegust olukorda Aafrikas, kutsub nõukogu üles kiitma heaks ettepanekut võtta viivitamata vastu vajalik otsus selle uue rahastamisvahendi loomiseks, et toetada Aafrika relvajõudude sõjaliste võimete suutlikkust, ning
- a) suurendada Euroopa rahutagamisrahastu eelarvet nii palju, et see võimaldaks tulemuslikult lahendada väljaõppe, operatsioonide, missioonide, projektide ja sõjalise varustusega (sh relvad, laskemoon ja transport) seotud probleeme;
- b) tagada, et Euroopa rahutagamisrahastu kaotaks praegused piirangud relvade ja laskemoona muretsemisel, mis tulenevad Aafrika rahutagamisrahastust ja liidu eelarvest;
- c) nõuab kõnealusest nõukogu otsusest tulenevate halduskulude, sealhulgas personalikulude rahastamist ELi eelarvest;
- d) kutsub nõukogu üles kohustama liikmesriike katma selle rahastu rakendamisest tulenevad tegevuskulud, sealhulgas varustuse ning väljaõppe kulud;
- e) võtab teadmiseks, et liikmesriigid, kes ei osale konkreetse tegevuse või selle osa rahastamises, võivad hoiduda hääletamisest nõukogus;
- f) nõuab, et Euroopa välisteenistuses loodaks uus eriosakond, mis vastutaks selle uue rahastamisvahendi haldamise eest, et teha varustuse ja selle kasutamise ning väljaõppe, sealhulgas nõuetekohaste kaitse- ja riskimaandamismeetmete üle järelevalvet;

⁽¹⁾ JOIN(2015)0017.

Kolmapäev, 16. september 2020

g) on arvamisel, et sellise varustuse ja koolituse pakkumist ja kasutamist peaksid jälgima eksperdid, kelle liikmesriigid on sellesse osakonda lähetanud ülesandega teavitada komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat, ning et seda tegevust peaks kontrollima parlament ja auditeerima Euroopa Kontrollikoda;

14. on seisukohal, et vaatamata Aafrikasse lähetatud ELi tsiviil- ja sõjaliste missioonide töötajate suurele pühendumusele ja professionaalsusele, on nende missioonide jätkusuutlikkust, tõhusust ja nähtavust eriti palju takistanud kohaliku isevastutuse, jätkusuutlikkuse kavade ja põhivarustuse puudumine mõjutatud riikides, samuti nende võime tugevdada partnerite suutlikkust;

15. kutsub komisjoni ja nõukogu üles tagama, et uuritakse kõigi rahastamisvahendite kasutamist, et tegeleda konfliktide algpõhjustega ja toetada julgeolekusuutlikkuse arendamist asjaomastes Aafrika riikides vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 209 ja 212 ning pidades silmas väga tõsiseid julgeolekukriise Sahara ja Saheli piirkonnas ning Ida-Aafrikas;

16. peab kiiduväärseks ettepanekut tugevdada ühisteatise „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (JOIN(2020)0004) sätestatud partnerluse põhimõtet Aafrika ja ELi suhtes; kutsub komisjoni, eriti komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles käivitama ümberkorraldamiseks kohandatud kahepoolset partnerlust, mis hõlmab paljusid valdkondi, pidades esmatähtsaks julgeolekut ja kaitset; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles austama arenenud riike demokraatia ja inimjulgeoleku tugevdamise valdkonnas ning kutsub neid liituma kahepoolse partnerlusega põhimõttel „rohkema eest rohkem“; lisaks kahepoolsetele partnerlussuhetele kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles aitama tugevdada piirkondlike allorganisatsioonide, näiteks Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS), Ida-Aafrika Ühenduse või Lõuna-Aafrika Arengühenduse (SADC) julgeolekufunktsioonide konsolideerimist;

17. soovib ELil kaaluda panustamist Mauritaania, Mali, Burkina Faso, Nigeri ja Tšaadi relvajõudude terrorismi vastaste operatsioonide logistilistesse ja tegevuskuludesse, tehes seda Sahara ja Saheli piirkonna rahuvalveoperatsioonide raames ning rakendades samasugust käsitlust nagu G5 ühendvägede ja Aafrika Liidu missiooni Somaalias (AMISON) rahastamisel, ning märgib, et Euroopa rahutagamisrahastu peaks olema selleks sobiv vahend;

18. ergutab arutelu selle üle, kas on soovitav kohaldada käimasolevate koolitusprogrammide jaoks kaitsetstarbelise varustuse, sealhulgas relvade hankimiseks samu vahendeid, mida praegu kasutatakse G5 Saheli vägede kasutuselevõtuks ja väljaõppeks, sealhulgas andma vajaduse korral rahalist toetust;

19. soovib, et Aafrika riikide suutlikkuse suurendamise meetmete rahastamise tingimuseks peab olema abisaajariigi esitatud mõistlike tähtaegadega ühiselt kokkulepitud toetuskava, mis sisaldab julgeolekusektori reformi, inimõiguste, rahvusvahelise humanitaarõiguse ja õigusriigi alaseid koolitusi, mis saavutatakse ELi järelevalve all ja mida saab olukorrast sõltuvalt hiljem kohandada;

20. on sügavalt mures Mali julgeolekujõudude toime pandud väga tõsiste inimõiguste rikkumiste suure arvu pärast, nagu uuris ja teatas ÜRO mitmemõõtmeline integreeritud stabiliseerimismissioon Malis (MINUSMA);

21. tunnustab Mali olulist rolli Saheli stabiilsuse tagamisel ning jagab Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) sügavat muret Malis 18. augustil 2020. aastal toimunud riigipöörde pärast; rõhutab, et koostöö rahvusvahelise üldsusega, eelkõige ELi ja ÜROga, ja nendepoolne toetus saab edukalt jätkuda üksnes juhul, kui võetakse olulisi meetmeid, et luua hästi ettevalmistatud, kohaldatav, läbipaistev ja kestlik valimissüsteem, mis tagab usaldusväärsed, vabad ja õiglasel valimised ning erakondadele tõeliselt võrdsed tingimused; kinnitab vajadust kaasava üleminekuvalitsuse järele, mis peab hõlmama kõiki poliitilisi ja sotsiaalseid rühmi ning püüdma kaitsta iga inimese põhiseaduslikke õigusi ja vabadusi, samas ei tohiks üleminekuvalitsus unustada pakilisi sotsiaalseid, julgeoleku- ja majandusprobleeme, mis nõuavad kiiret tegutsemist, et tulla vastu rahva õiguspärasele nõudmistele osaleda oma riigi tuleviku üle peetavas kaasavas ja konstruktiivses dialoogis; toetab Euroopa välisestistuse jõupingutusi aidata saavutada rahumeelne ja demokraatlik lahendus, mis lõpptulemusena taastaks püsiva stabiilsuse ja Mali rahva usalduse oma avaliku halduse ja institutsioonide vastu, mis peaksid olema tõeliselt kaasavad ja korruptsioonivabad ning toetama inimesi nende püüdlustes saavutada heaolu, rahu, areng, stabiilsus ja turvalisus;

22. võtab teadmiseks ÜRO hindamisaruanded õiguste tagamise ja abi andmisega seotud jõupingutuste kohta seoses rahuvalveoperatsioonidel ÜRO ja seotud personali poolt toime pandud seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamisega; on tõsiselt šokeeritud nende kuritegude ärevust tekitava ulatuse ja toimepanijate vastutusele võtmata jätmise pärast; on samuti šokeeritud Euroopa ja ÜRO vägede vastu suunatud laste seksuaalse kuritarvitamise süüdistustest, eriti Kesk-Aafrika

Kolmapäev, 16. september 2020

Vabariigis 2016. aastal, ning nõuab õiglust; nõuab tungivalt, et ÜRO, ELi liikmesriigid ja ELi ÜJKP organid viiksid viivitamata ja äärmiselt otsustavalt läbi uurimise kõigi ÜRO, riikide ja ELi töötajate suhtes, kes on pannud toime seksuaalvägivallaakte, esitaksid neile süüdistuse ja mõistaksid nad süüdi; rõhutab pakilist vajadust asjaomaste struktuuride reformimiseks viisil, mis lõpetaks ÜRO ja ELi töötajate karistamatuse ning looks toimivad ja läbipaistvad järelevalve- ja vastutusmehhanismid; peab vastuvõetamatuks, et praeguseni on kohtumenetlused seoses väidetavate kuritarvitustega olnud puht vabatahtlikud ning sõltunud sõdureid lähetanud riigist; on veendunud, et koolituse ja haridusega saab selliseid raskeid kuritegusid vähendada ja ära hoida; tuletab tungivalt meelde, kui kiireloomuline on tulevikus selliseid kuritegusid ära hoida, et taastada kohalike elanike usaldus rahvusvahelise rahuvalve vastu;

23. nõuab Mali, Kesk-Aafrika Vabariigi ja Somaalia julgeolekujõudude väljaõppe toetamiseks läbi viidavate Euroopa Liidu sõjaliste missioonide (EUTM Mali, EUTM CAR ja EUTM Somalia) väljaõppemissioonide formaadi muutmist, et kohandada neid paremini abisaavate riikide relvajõudude ja elanike tegelike vajadustega järgmiselt:

- a) ühtlustada koolitusmeetodid, protseduurireeglid ja kaasatus ning tagada, et need on ainulaadsed ja kohandatud asjaomases riigis kindlaks tehtud vajadustele ning hõlmaksid soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste alast koolitust, sealhulgas naisi, rahu ja julgeolekut käsitlevat tegevuskava;
- b) üldise julgeolekusektori reformipoliitika väljatöötamine ja kohaldamine, mille keskmes on inimeste julgeolek ja mis seab kõigi komponentide puhul esikohale kogu elanikkonna julgeolekuvajadused;
- c) tagada, et ELi koolitajatel oleks õigus koos kohalike sõjaväevõimudega valida sõdureid kohalike omavalitsuste pakutud isikute hulgast, koolitada neid oskuste parandamiseks, muu hulgas rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse tundmise kaudu, ning pärast väljaõppe andmist neid operatiivtandril kontrollida ja saata, et neid hinnata ning mitte lasta üksustel laguneda ja sõduritel laiali joosta;
- d) sobiva väljaõppe tagamiseks varustada väljaõppekeskused nii jagatud kui ka individuaalse sõjavarustusega, sealhulgas relvadega (kui asjaomane riik neid ei paku), tagada asjakohase koolituse pakkumine pärast seda, kui EL on kehtestanud kaitsemeetmed, mis tagavad ühises seisukohas 944 esitatud kaheksa kriteeriumi järgimise relvade kolmandatesse riikidesse toimetamisel, ja tagada saadetisejärgse ja lõppkasutuse kontroll, et takistada relvade kõrvaltoimetamist relvastatud rühmitustele, sealhulgas terroristidele;
- e) suurendada missioonidele määratud kohtade täituvust, et leevendada korduvaid probleeme;
- f) tagada väljaõppe vastavus operatiivtegelikkusele, mis tähendab, et see peaks hõlmama liikuvust ning juhtimis- ja kontrollisuuutlikkust;
- g) saada kasu vajalikest sõjalistest teadmistest, eriti strateegilise nõustamise valdkonnas;
- h) luua inimõiguste jälgimis- ja kaitsemehhanism, et ennetada inimõiguste rikkumisi;

24. on arvamusel, et mõne missiooni (EUTM Somalia) nõuandekomponendi tugevdamine kohalike vägede juhtimisstruktuurides võimaldaks avaldada märkimisväärset mõju operatsioonide läbiviimisele, samuti mitmepoolse sõjalise abi raames;

25. on veendunud, et EL peaks kehtestama Euroopa Liidu ÜJKP missiooni Malis (EUCAP Sahel Mali), Euroopa Liidu ÜJKP missiooni Nigeerias (EUCAP Sahel Nigeri), Euroopa Liidu ÜJKP missiooni Somaalias (EUCAP Somalia) ja Euroopa Liidu ÜJKP nõuandemissiooni Kesk-Aafrika Vabariigis (EUAM CAR) tsiviilmissioonide nõuetekohase järelevalve ning jätkama nende tõhusat korrapärast hindamist ja strateegilist läbivaatamist, vaadates läbi nende volitused, eelarve ja inimressursid, ning jätkama missioonide rakenduskava kohaste järelevalvesüsteemide ja võrdlusuuringute kasutamist tervikliku juhtimisvahendina; on veendunud, et missioonid oleksid paremini kohandatud muutuvatele julgeoleku- ja poliitilistele olukordadele, kui neid kohandataks kohalikele vajadustele ja tõhustataks koostööd kohalike partneritega, ning et see muudaks need veelgi operatiivsemaks ja tõhusamaks ning integreeriks need laiemasse julgeolekusektori reformimisse kohaliku elanikkonna julgeoleku huvides; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget

Kolmapäev, 16. september 2020

esindajat ja Euroopa välisteenistust uuesti pöörduma Euroopa Parlamendi poole seoses ühise välis- ja julgeolekupoliitika aasta aruandega ⁽¹²⁾ ja parlamendi hinnanguga Aafrika missioonidele; kordab oma kriitikat, et ei kehtestatud „sobilikke näitajaid, et jälgida missioonide EUCAP Niger ja EUCAP Mali tulemusi, ning et missioonitegevuse jälgimine ja hindamine polnud piisav ega mõeldud võtma arvesse nende mõju“; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ja Euroopa välisteenistusel pöörduma tagasi Euroopa Parlamendi hinnangu juurde EUTM Somalia vägede moodustamise kohta;

26. tuletab meelde, et julgeolekuolukord Somaalias on väga murettekitav ja see on ebastabiilsuse alus kogu Aafrika Sarvel tervikuna; on seisukohal, et Somaalia föderaalvalitsus ei suuda kõiki oma ülesandeid täita ning et vaatamata hiljutistele arengutele ei suuda Somaalia riiklikud relvajõud endiselt al-Shabaabi terroritegevuse vastu üksi võidelda; tuletab meelde, et Somaalia relvajõud pidid AMISOMi asemele asuma 2021. aasta detsembris; toonitab, et selle eesmärgi saavutamiseks on vaja uut ja terviklikku abiprogrammi, ning kutsub ELi üles leppima Aafrika Liidu ja Somaalia valitsusega kokku mehhanismi suhtes, mis kehtestatakse pärast AMISOMi lõppemist;

27. usub, et Pärsia lahe kriis on Somaaliat tõsiselt mõjutanud, mille käigus Araabia Ühendemiraadid (AÜE) jätkavad avalike meetmete toetamist, mis kahjustavad otseselt Somaalias seni saavutatud julgeolekut ja poliitilist kasu, tekitades Somaalia föderaalvalitsuse ja föderaalsete liikmesriikide vahel rahvusliku killustatuse julgeoleku, riiklike valimiste ja arenguküsimuste valdkonnas, ning nõuab selliste meetmete kohest lõpetamist;

28. nõuab, et Alžiiri protsessi tulemusel Mali rahu- ja lepituskokkuleppele alla kirjutanud Mali seda kokkulepet järgiks ja viivitamata täitma hakkaks;

29. on seisukohal, et Euroopa Liit peaks jätkama üleminekuperioodil AMISOMi rahalist toetamist Aafrika rahutagamisrahastu kaudu, säilitama kolme, kuid muudetud ELi sõjaliste või tsiviilmissioonide ja -operatsioonide (ATALANTA, EUTM Somalia ja EUCAP Somalia) kohaloleku, toetama demokraatlikke institutsioone, jätkama rahvaarmee koolitamist ja läbipaistvate, vastutustundlike ning demokraatlikult kontrollitud julgeolekusektorite loomist;

30. nõuab, et liikmesriigid ja EL aitaks G5 Saheli ühisjõududel tegevust alustada sellega, et annab neile rahalist abi, samuti kaitseotstarbelist varustust ja väljaõpet, hõlmates samal ajal piisavad kaitse- ja leevendusmeetmed ning nõustamise doktriini, kavandatud suutlikkuse ja juhtimise valdkonnas; rõhutab sellega seoses vajadust tugeva ja usaldusväärse politseikomponendi järele; kutsub 22. veebruaril 2018 Brüsselis toimunud rahastajate konverentsil lubadusi andnud partnereid üles neid kiiresti täitma;

31. on veendunud, et Aafrika riigid peavad võtma vastutuse oma suveräänsete kohustuste täitmise eest, st stabiliseerima kõik piirkonnad, mis on vabastatud džihaaditerroristidest, kriminaalsetest ja relvastatud rühmitustest, inimkaubitsejatest ja bandiitidest, et kaitsta kodanikke ja tagama põhiteenuste osutamise (halduse, vee- ja energiavarustuse, tervishoiu, kohtu- ja haridusasutuste toimimise); arvestades, et sõjavägi või julgeolekujõud peaksid ajutiselt kuni tsiviilhalduse ülevõtmiseni tagama nõuetekohase julgeolekukeskkonna ja põhiteenused, nõuab, et Euroopa Liit suurendaks oma jõupingutusi, et toetada Aafrika riike põhiteenuste osutamisel;

32. toetab Aafrika Liidu taotlust Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile, et saada ÜRO Julgeolekunõukogu mandaadi alusel juurdepääs ÜRO määratavatele osamaksetele Aafrika juhitud missioonide jaoks;

33. rõhutab, et rahu ja leppimise saavutamiseks Liibüas on vajalik ja mõjus viis tegevuse kooskõlastamine Põhja-Aafrika riikidega, et hoida ära riigi muutumine džihaadi-, terroristlike, kuritegelike ja relvastatud rühmituste, relvade ja inimkaubanduse kasvulavaks; toetab seetõttu 5+5 rahukõnelusi ja kutsub kõiki riike üles järgima Berliini konverentsi vaimu; väljendab lootust, et hiljutised relvarahu ja rahu saavutamise märgid Liibüas saavad tõeks; tunneb sellega seoses heameelt Euroopa välisteenistuse ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja hiljutiste algatuste üle, eelkõige kõrge esindaja 1. septembril 2020. aastal toimunud visiidi üle Liibüasse, ning rõhutab, et EL peaks vahendusprotsessis juhtrolli asuma;

34. nõuab, et EL tegeleks kultuuripärandi kaitset ja säilitamist ähvardavate pidevate ja kasvavate ohtudega ning leevendaks kultuuriväärtuste salakaubavedu, eriti konfliktipiirkondades;

35. on seisukohal, et koostöö Põhja-Aafrika riikidega tuleks ette näha peamiselt teabe- ja luurevahetuse, sõjalise väljaõppe ja radikaliseerumise vastase võitluse valdkonnas, võttes arvesse osade nende riikide tõestatud kogemusi;

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamise kohta – aastaaruanne (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0009).

Kolmapäev, 16. september 2020

36. usub, et nende piirkondade kõikehõlmav ja keskmise pikkusega ning pikaajaline julgeolekupoliitika peaks samuti keskenduma vastupanuvõime tugevdamisele;

37. peab kiiduväärseks ning toetab Mauritaania terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab sotsiaalsetel ja arenguaspektidel põhinevat strateegiat oma sõjalises ja julgeolekualases tegevuses; väljendab solidaarsust Nigeri, Mali ja Burkina Fasoga, mis on terrorismist tugevasti mõjutatud; tunnustab rahvusvahelise üldsuse, ÜRO mitmemõõtmelise integreeritud stabiliseerimismissiooni Malis, rahvusvahelise ühisrakkerühma, G5 ja Prantsusmaa relvajõudude (operatsioon Barkhane), ELi piirkondliku nõuande- ja koordineerimisüksuse (RACC), Euroopa Liidu ÜJKP missioonide (EUCAP Sahel) Malis ja Nigeris, EUTM Mali, GAR-SI Saheli ja Tšaadi relvajõudude pingutusi ja toodud ohvreid, millest eriti viimane on keskne jõud G5 kesk- ja idasektorites, kus selle pataljoni tugi on eriti vajalik; kutsub G5 Saheli riike üles jätkama riiklikke reforme ja rakendama täielikult inimõigusi, head valitsemistava ning demokraatlikku vastutust, austades inimõigusi ja pidades kinni demokraatlikest normidest;

38. peab kiiduväärseks Euroopa Ülemkogu eesistuja Charles Micheli ja Mauritaania Islamivabariigi presidendi, G5 Saheli presidendi Mohamed Cheikh el Ghazouani 28. aprilli 2020. aasta ühisavaldust, milles nad uuendasid ja suurendasid pühendumust Saheli julgeolekule, stabiilsusele ja arengule tihedas koostöös ÜRO peasekretäri, Aafrika Liidu komisjoni esimehe ja Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) praeguse eesistujaga;

39. õhutab liikmesriike toetama Barkhane ja Takuba operatsioone ning Gazelle and New Nero missioone ja nendega koostööd tegema; rõhutab, kui olulised on liikmesriikide inimkapitali ja sõjalised investeeringud, kes juba neis operatsioonides osalevad; rõhutab vajadust Euroopa suurema kaasamise järele, kuid toonitab, et see ei saa asendada riikide kohustust viia ellu vajalikud siseriiklikud reformid, mille eesmärk on tagada säästev areng ja julgeolekusektorid;

40. kutsub ELi üles pöörama erilist tähelepanu relvastatud terrorirühmituste levikule Saheli, Lääne-Aafrika ja Aafrika Sarve piirkonnas, eelkõige islamiterrorismile ja vägivaldsele vahhabismiäärmslusele, ning jätkama oma ülemaailmseid jõupingutusi džihaadi vastu võitlemisel; arvestades nende piirkondade strateegilist mõju lõunanaabruse riikide stabiilsusele ja julgeolekule, meresõidu turvalisusele ja sellega kaasneva survega Euroopa välispiiridele, nõuab asjaomaste riikidega tehtava julgeolekualase koostöö ja abiprogrammide ajakohastamist;

41. nõuab, et EL hindaks põhjalikult Aafrika-ELi ühisstrateegiat ja komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. märtsi 2020. aasta ühisteatist tervikliku Aafrika strateegia kohta ning edendaks nõukogu 20. aprilli 2015. aasta järelduste (milles käsitletakse Saheli piirkondlikku tegevuskava aastateks 2015–2020), 16. märtsi 2015. aasta järelduste (ELi ja Guinea lahe tegevuskava 2015–2020 kohta), 25. juuni 2018. aasta järelduste (Aafrika Sarve / Punase mere ning Saheli piirkonna / Mali deklaratsiooni kohta) ja Pau deklaratsiooni rakendamist;

42. nõuab täiendavat kaitset ja tuge kohapeal tegutsevatele haridusasutustele, kogukondadele ja organisatsioonidele, kes püüavad leida alternatiivseid õppimisvõimalusi kogukonnakeskustes ja kaasavad tuhandeid Lääne-Aafrika ja Saheli lapsi haridus- ja oskuste omandamise programmidesse;

Hea valitsemistava ja kestlik areng

43. väidab, et ilma ühise kestliku arengu alase ja humanitaartegevuseta ei saa olla julgeolekustrateegiat; tuletab meelde terrorismi ja relvakonfliktide mitmesuguseid algpõhjusti; nõuab inimkapitali ja inimarengu edendamist, mis rahuldaks kõige vähemkaitstud kogukondade vajadusi ja suurendaks inimeste vastupanuvõimet;

44. on veendunud, et Euroopa Liit peaks tagama, et kestliku arengu kavad lähtuksid kontekstist, hõlmaksid mitut valdkonda ja pakuksid asjaomase piirkonna probleemidele kõikehõlmavat lahendust; rõhutab, et integreeritud lähenemisviisi rahule, julgeolekule ja kestlikule arengule nõuab kohalike kodanikuühiskonna osalejate, eriti naiste ja noorte sisulist kaasamist, tuletades meelde eakate ja rahvajuhtide rolli Saheli ja Sahara ühiskondades; on arvamusel, et tulemusliku kooskõlastamise tagamiseks peavad need kavad peavad olema kooskõlas abi tõhususe põhimõtetega, mis on kinnitatud Euroopa arengukonsensus, ametiasutused peavad need vastu võtma kokkuleppel kohalike abisaavate kogukondadega ja need tuleb viia kohaliku kodanikuühiskonna ja humanitaarabi organisatsioonide osalusel;

Kolmapäev, 16. september 2020

45. rõhutab, kui tähtis on partnerlus ÜROga, koostöö muude rahvusvaheliste institutsioonidega, eriti Aafrika Liiduga, ning dialoog teiste piirkondlike ja allpiirkondlike organisatsioonidega;

46. on seisukohal, et sisukas julgeolekukoostöö ELi ja Aafrika vahel peab põhinema kestlikul arengul ja keskendumal eelkõige järgmisele:

- a) tagada demokraatia tugevdamiseks tõhusa parlamentaarse kontrolli kaudu vastutusvõimeline demokraatlik valitsemis-süsteem, samuti demokraatlikud institutsioonid ja õigusriik, mis tagab kõik kodanikuühiskonna vabadused;
- b) lõpetada konfliktid ja hoida ära nende kordumine, tegeledes samal ajal nende algpõhjustega, et saavutada pikaajaline rahu ja julgeolek;
- c) töötada välja poliitika, mis edendab noortele suunatud majandusarengut ja töövõimaluste loomist; rõhutada noorte poliitilistesse, majanduslikesse ja rahuprotsessidesse kaasamise vajadust;
- d) toetada ennetava stabiliseerimise tegevuskavu;
- e) suurendada naiste mõjuvõimu, tunnustades neid Aafrika kogukondade muutva jõuna, suurendades nende võimalusi hariduses ja majandustegevuses, edendades nende osalemist kohalikes ja riiklikes institutsioonides ja otsuste tegemisel ning toetades nende rolli rahu tagamisel, konfliktide ennetamisel ja vahendamisel, ning võideldes naiste- ja tütarlaste vastu suunatud seksuaalse vägivallaga;
- f) pakkuda põhilisi teenuseid tervishoiu, toiduga kindlustatuse, veevarustuse, kanalisatsiooni ja hügieeni vallas, sotsiaalset kaitset, eluruume ja turvavõrke, vaimse tervise tuge ja kaitset, haridusteenuseid ning tuge ümberasunud elanikele, et suurendada inimeste usaldust riigi vastu;
- g) tagada turvalisus, halduslik ja õiguslik stabiilsus;
- h) kaotada vaesus, karistamatus ja korrupsioon;
- i) võidelda kliimamuutuste mõjude vastu, võttes arvesse kliimamuutuste leevendamise ja kohanemise meetmeid eesmärgiga tagada, et elatusvahendid omandaksid kestliku vastupanuvõime keskkonnaohutudele;
- j) austada õigusriiki ning edendada säästvat arengut ja inimõigusi ilma igasuguse diskrimineerimiseta, sõnavabadust, meediavabadust ja ühinemisevabadust ning tugevdada kodanikuühiskonna ja sõltumatu meedia struktuurilist toetamist;
- k) edendada säästvaid põllumajandustavasid, näiteks agroökoloogiat, toetada väiketootjaid ja põllumajandustootjaid ning rakendada seostatust toitumise valdkonnas, et käsitleda kõiki alatoitluse vorme igas kontekstis ning jätkata humanitaar- ja arengusekkumisi ühendavate tegevuste rahastamist, et tegeleda algpõhjustega;

47. väljendab tõsist muret selle pärast, et praegused julgeolekuprobleemid Aafrikas, mis lisanduvad jätkuvale ebavõrdsusele, noorte töövõimaluste puudumisele ja nõrgale valitsemisüsteemile, võib soodustada rännet ja viia inimeste märkimisväärse ümberasumiseni, mis kahjustab Põhja-Aafrika riike ja mõjutab Euroopat ning toob kaasa laiaulatusliku humanitaarkriisi; tunnistab konfliktide, vaesuse, ebavõrdsuse ja kliimamuutuste mõju elanikkonna sundümberasumisele ning nõuab, et Euroopa Liitu hõlbustaks seaduslikku, ohutut ja väärikat rännet; rõhutab seetõttu, kui oluline on suurendada koostööd eelkõige ELi ja Saheli piirkonna vahel, et tegeleda selle olulise küsimusega, tuletades samas meelde tunnustatud tava hoiduda tingimuslikkuse kohaldamisest humanitaarabi suhtes, mis on seotud piirkonnas rände valdkonnas võetavate meetmetega;

48. kiidab heaks Aafrika Sarve piirkonda käsitleva ELi strateegia, milles hõlmatakse lisaks julgeoleku- ja humanitaarpoliitikale ka pikemaajalist arengupoliitikat ja aastatuhande arengueesmäärke; rõhutab selle pikemaajalise arengupoliitika visiooni olulisust ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kooskõlastama selles valdkonnas oma poliitikat ning rakendama võimalikult kiiresti eri riikide ja kõnealuse piirkonna puhul ühist programmitööd;

Kolmapäev, 16. september 2020

49. nõuab, et ELi ja Aafrika julgeolekukoostöös rakendataks ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni noorte, rahu ja julgeoleku kohta;

50. kutsub ELi üles edendama naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO tegevuskava tõhusat rakendamist kõigis ELi välisriikides, sealhulgas soolist perspektiivi ELi ja Aafrika Liidu strateegilise julgeolekupartnerluse peamistes poliitikavaldkondades;

51. on veendunud, et EL peaks tugevdama oma koostööd riikide parlamentidega, sealhulgas julgeoleku- ja kaitsekomiteedega, et parandada sise- ja välisjulgeolekualaste sekkumiste suhtes kohaldatavat keskse tähtsusega järelevalvefunktsiooni;

52. nõuab tungivalt, et kõik Saheli piirkonnas tegutsevad sõjaväelased austaksid rahvusvahelist humanitaarõigust ja reageeriksid laiahaardeliselt, keskendudes kõige vähemkaitstud elanikkonnaosa kannatuste leevendamisele, pidades mis tahes integreeritud julgeolekustrateegia edukuse peamiseks näitajaks eelkõige tsiviilisikute kaitset; rõhutab, kui oluline on tagada, et ühegi julgeolekuoperatsiooni rakendamine ei halvenda humanitaarolukorda; kutsub kõiki julgeoleku valdkonnas osalejaid üles jälgima oma sõjaliste operatsioonide ja julgeolekumeetmete mõju teenuste kättesaadavusele, sealhulgas toiduainete ja toitumisega seotud teenuste korral, ning elanikkonna sundümberasumisele eesmärgiga vähendada sõjalise ja julgeolekutegevuse negatiivset mõju humanitaarvajadustele;

53. peab väga oluliseks anda asjaomastele piirkondadele erakorralist ja kõikehõlmavat abi seoses COVID-19 pandeemiast tingitud erakordsete probleemidega, säilitada ÜJKP missioonide ja operatsioonide talitluspidivus, toetades kohalikke relvajõude nõuannetega selle epideemiaga toimetulekuks, ning tugevdada neis piirkondades ELi arengutegevust, millel võib olla oluline roll tervishoiukriisi mõju vähendamisel ja olulise humanitaarabi andmisel, näidates üles paindlikkust ja võimet olukorraga kohaneda; kiidab heaks G20 ühehäälselt vastu võetud otsuse peatada vaeseimate riikide jaoks võlateenindusmaksed;

54. soovib ELil koos Rahvusvahelise Valuutafondi, Maailmapanga ning Aafrika Arengupangaga sekkuda finantstaandil, et aidata võlga kontrolli all hoida ja intresse tasuda; nõuab COVID-19 pandeemiat ja selle finantstagajärgi silmas pidades kõigi võimaluste uurimist, et tagada Aafrika riikidele võlakergendused, võlapeatamised ja võla jätkusuutlikkus;

55. soovib asjaomastel riikidel täielikult täita oma rahvusvahelist õiguslikku vastutust ja võtta kõik vajalikud meetmed, et tagada rahvusvahelise õiguse alusel vastutus kõigi osapoolte toime pandud rahvusvahelise humanitaarõiguse mistahes rikkumiste eest, et võimaldada abivajajatele, sealhulgas väljaspool valitsuse kontrolli olevatel territooriumidel elavatele inimestele vaba juurdepääs humanitaarabile ja põhiteenustele ja vältida humanitaarabi kõrvaltoimetamise ohtu ning avada võimalus humanitaarabi kohaletoimetamise läbirääkimisteks kõigi konflikti osapooltega, ning rõhutab selle olulisust, et humanitaarabi osutamist peetakse neutraalseks ja erapooletuks, ning tagada humanitaarabitöötajate ohutus;

56. peab kiiduväärseks ettepanekut tugevdada ühisteatise „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ sätestatud mitmepoolsuse põhimõtet Aafrika ja ELi suhtes; on seisukohal, et kommunistlik Hiina ja autoritaarne Venemaa on Aafrika riikidega seoses järginud teistsugust lähenemisviisi, mis on ELi jõupingutustega vastuolus; kutsub komisjoni üles parandama avaliku diplomaatia jõupingutusi ning dialoogi Aafrika Liidu, valitsuste, parlamentide ja kodanikuühiskondadega, et paremini selgitada ELi julgeolekuabi Aafrikas kui panust Aafrika arengustrateegiasse aastani 2063;

o

o o

57. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0217

Vastuväidete puudumine delegeeritud õigusaktile: rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite muudatus seoses rahvusvahelise finantsaruandlusstandardiga 16

Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni määruse eelnõule, millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 1126/2008 (millega võetakse vastu teatavad rahvusvahelised raamatupidamisstandardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002) seoses rahvusvahelise finantsaruandlusstandardiga 16 (D067917/01 – 2020/2712(RPS))

(2021/C 385/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni määruse eelnõu (D067917/01,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 3 lõiget 1,
 - võttes arvesse komisjoni 8. juuli 2020. aasta kirja, milles komisjon palub Euroopa Parlamendil teatada, et tal ei ole määruse eelnõule vastuväiteid,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni 2. septembri 2020. aasta kirja komisjonide esimeeste konverentsi esimehele,
 - võttes arvesse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ⁽²⁾ artiklit 5a,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõike 4 punkti d ja artikli 111 lõiget 6,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni arvamust,
- A. arvestades, et Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) avaldas 28. mail 2020 dokumendi „COVID-19ga seotud rendihinna alandamine“ (rahvusvahelise finantsaruandlusstandardi (IFRS) 16 – *Rendiarvestus* muudatused); arvestades, et IFRS 16 muudatustega nähakse maksepuhkust kasutavate rentnike jaoks ette valikuline ajutine COVID-19ga seotud tegevusabi, ilma et see vähendaks äriühingute esitatava finantsteabe asjakohasust ja kasulikkust;
- B. arvestades, et Euroopa finantsaruandluse nõuanderühm (EFRAG) esitas komisjonile 2. juunil 2020 IFRS 16 muudatuste kinnitamist soovitava nõuande;
- C. arvestades, et komisjon jõudis järeldusele, et IFRS 16 muudatused vastavad määruse (EÜ) nr 1606/2002 artikli 3 lõikes 2 nõutavatele tehnilistele vastuvõtukriteeriumidele;
- D. arvestades, et raamatupidamise regulatiivkomitee esitas muudatuste kohta 2. juulil 2020 positiivse arvamuse;
- E. arvestades, et IASB määras IFRS 16 muudatuste jõustumise kuupäevaks 1. juuni 2020, lubades ka varasemat kohaldamist; arvestades, et muutismääruse sätteid tuleks kohaldada tagasiulatuvalt, et tagada asjaomastele emitentidele õiguskindlus ja kooskõla muude raamatupidamisstandarditega, mis on sätestatud komisjoni 3. novembri 2008. aasta määruses (EÜ) nr 1126/2008, millega võetakse vastu teatavad rahvusvahelised raamatupidamisstandardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1606/2002 ⁽³⁾; arvestades, et EFRAGi ja komisjoni talituste konsultatsioonid on näidanud, et huvi kohaldada 30. juunil 2020 lõppevate perioodide poolaasta finantsaruandeid ennetähtaegselt on suur;
1. teatab, et ei esita komisjoni määruse eelnõule vastuväiteid;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus komisjonile ja teavitamise eesmärgil nõukogule.

⁽¹⁾ EÜT L 243, 11.9.2002, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

⁽³⁾ ELT L 320, 29.11.2008, lk 1.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0221

ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu rakendamine

Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu rakendamise kohta (2019/2200(INI))

(2021/C 385/05)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklit 8 ja V jaotist, eelkõige artikleid 21, 22, 36 ja 37, ning Euroopa Liidu toimimise lepingu V osa,
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelist assotsieerimislepingut, mis jõustus täielikult 1. juulil 2016,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, sh 14. novembri 2018. aasta resolutsiooni ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu rakendamise kohta ⁽¹⁾, 14. juuni 2018. aasta resolutsiooni okupeeritud Gruusia alade kohta 10 aastat pärast Venemaa sissetungi ⁽²⁾, 14. märtsi 2018. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus täiendava makromajandusliku finantsabi andmise kohta Gruusiale ⁽³⁾, 21. jaanuari 2016. aasta resolutsiooni assotsieerimislepingute / põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade kohta Gruusia, Moldova ja Ukrainaga ⁽⁴⁾ ning 18. detsembri 2014. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse 5. märtsil 2019 toimunud ELi ja Gruusia assotsiatsiooninõukogu viienda kohtumise tulemusi,
- võttes arvesse 27. ja 28. märtsil 2019 toimunud ELi ja Gruusia parlamentaarse assotsieerimiskomitee kaheksanda kohtumise lõppavaldust ja soovitusi,
- võttes arvesse idapartnerluse tippkohtumiste ühisavaldusi, eriti viimase, 24. novembril 2017. aastal Brüsselis toimunud tippkohtumise ühisavaldust,
- võttes arvesse ELi ja Gruusia kodanikuühiskonna platvormi 20. veebruari 2020. aasta kuuenda koosoleku ühisdeklaratsiooni,
- võttes arvesse 25. oktoobril 2019. aastal toimunud ELi ja Gruusia kolmanda kõrgetasemelise strateegilise julgeolekudialoogi tulemusi,
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 6. veebruari 2020. aasta talituste ühist töödokumenti, mis käsitleb assotsieerimiskava rakendamise aruannet Gruusia kohta (SWD(2020)0030),
- võttes arvesse Gruusia valitsevate ja opositsioonierakondade poolt 8. märtsil 2020 allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumit ja ühisavaldust 2020. aasta parlamendivalimiste kohta,
- võttes arvesse Veneetsia komisjoni 19. juuni 2017. aasta arvamust Gruusia muudetud põhiseaduse eelnõu kohta,
- võttes arvesse Veneetsia komisjoni 19. märtsi 2018. aasta arvamust Gruusia põhiseaduse reformi kohta,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0457.

⁽²⁾ ELT C 28, 27.1.2020, lk 97.

⁽³⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 138.

⁽⁴⁾ ELT C 11, 12.1.2018, lk 82.

⁽⁵⁾ ELT C 294, 12.8.2016, lk 111.

Kolmapäev, 16. september 2020

- võttes arvesse OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) 28. veebruari 2019. aasta lõpparuannet Gruusia presidendivalimiste kohta,
 - võttes arvesse Veneetsia komisjoni 16. aprilli 2019. aasta kiireloomulist arvamust Gruusia ülemkohtu kohtunike valimise ja ametisse nimetamise kohta ning ODIHRi 9. jaanuari 2020. aasta teist aruannet Gruusia ülemkohtu kohtunike nimetamise ja ametisse määramise kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni kirja,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0136/2020),
- A. arvestades, et Gruusia ja EL on assotsieerunud partneritena pühendunud poliitilise assotsieerimise ja majandusliku integratsiooni edendamisele, tuginedes sellistele ühistele väärtustele ja põhimõtetele nagu demokraatia, inimõigused ja põhivabadused, õigusriik ja hea valitsemistava; arvestades, et Gruusia ühiskond avaldab jätkuvalt tugevat toetust riigi Euroopa-püüdlustele ja lähenemisele ELiga;
- B. arvestades, et ELi lepingu artikli 49 kohaselt ja kooskõlas 25. märtsi 2017. aasta Rooma deklaratsiooniga võib iga Euroopa riik taotleda ELi liikmeks vastuvõtmist, tingimusel et ta järgib Kopenhaageni kriteeriume;
- C. arvestades, et muudetud põhiseaduse jõustumine 2018. aasta detsembris viis lõpule Gruusia ülemineku täielikule parlamentaarsetele süsteemile; arvestades, et ELi ja Gruusia vahelise assotsieerimislepingu rakendamisel on tehtud edusamme, sealhulgas on ette nähtud alates 2024. aastast üleminek täielikult proportsionaalsele valimissüsteemile;
- D. arvestades, et Gruusia on jätkuvalt pühendunud assotsieerimislepingu ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamisele ning jätkab oma õigusaktide vastavusse viimist ELi õigustiku ja ELi standarditega, mis toob üha suuremat kasu;
- E. arvestades, et Gruusia destabiliseerimise katsed jätkuvad, muu hulgas nn lepingute rakendamisega Venemaa Föderatsiooni ning Gruusia Abhaasia ja Tshinvali/ Lõuna-Osseetia piirkondade vahel, Tshinvali piirkonna/ Lõuna-Osseetia halduspiiri lähedal asuvate piiripunktide sulgemisega alates 2019. aasta augustist, üha suurema nn piiristamisprotsessiga mööda halduspiiri ja 2020. aasta märtsis Abhaasias nn presidendivalimiste korraldamisega;
- F. arvestades, et hiljutine ELi ja USA vahendatud dialoog valitsevate ja opositsioonierakondade vahel viis vastastikuse mõistmise memorandumini ja ühisavalduseni, mille allkirjastasid 8. märtsil 2020. aastal kõik suuremad erakonnad, mis on oluline samm poliitilise keskkonna depolariseerimise ja normaliseerimise suunas Gruusias 2020. aasta oktoobris toimuvate parlamendivalimiste eel;
- G. arvestades, et kohtusüsteemi reformid on endiselt tagasihoidlikud ning et hiljuti 14 ülemkohtu kohtuniku eluks ajaks ametisse nimetamine ei olnud piisavalt läbipaistev, kaldudes kõrvale objektiivsetest ja tulemuspõhistest kriteeriumidest ning näidates erakondliku poliitika mõju; arvestades, et täiskogu hääletus kohtunike ametissenimetamise üle toimus poliitilise kriisi, opositsiooni boikoti, ulatuslike edasilükkamise üleskutsete ning parlamendikomisjoni ja täiskogu etapis toimunud katkestuste taustal;
1. väljendab heameelt ELi ja Gruusia suhete jätkuva süvenemise üle ning selle üle, et riigi kogu poliitiline spekter ja ühiskond toetab kindlalt enda valitud Euroopa ja Euroopa-Atlandi suunalist integratsiooni; tunnustab Gruusia edusamme laiaulatuslike reformide elluviimisel, mis on sellest riigist teinud ELi olulise partneri antud piirkonnas, ning kordab, et on vaja jätkata reformide rakendamist ja jälgimist assotsieerimislepingu ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna raames; tuletab meelde, et laiendatud koostöö ja ELi abi põhineb põhimõttel „rohkema eest rohkem“ ja sõltub reformide edusammudest, eeskätt demokraatia ja õigusriigi, sh institutsioonide kontrolli ja tasakaalustamise, kohtusüsteemi sõltumatuse ja valimissüsteemi reformi valdkonnas;

Kolmapäev, 16. september 2020

2. kordab, et toetab täielikult Gruusia suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning kinnitab taas võetud kohustust aidata jätkuvalt kaasa Venemaa-Gruusia konflikti rahumeelsele lahendamisele, sealhulgas Lõuna-Kaukaasiasse ja Gruusia kriisi jaoks nimetatud ELi eriesindaja, Genfi rahvusvaheliste kõneluste kaasesistuja, ELi järelvalvemissiooni tegevuse ning mittetunnustamis- ja osalemispoliitika kaudu; mõistab teravalt hukka Gruusia Abhaasia ja Tshinvali/Lõuna-Osseetia piirkondade ebaseadusliku okupeerimise Venemaa Föderatsiooni poolt ning okstraataedade ja muude kunstlike tõkete jätkuva ebaseadusliku paigaldamise (piiristamise) halduspiiril Venemaa ja *de facto* Lõuna-Osseetia julgeolekujõudude poolt ning rõhutab, et need rahvusvahelise õiguse rikkumised tuleb peatada; nõuab, et Abhaasia ja Tshinvali piirkonna / Lõuna-Osseetia *de facto* ametivõimud taasavaksid viivitamata suletud piiripunktid ning lõpetaksid liikumisvabaduse piiramise nendes piirkondades; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ja liikmesriikidel see protsess hukka mõista; rõhutab, et assotsieerimisleping hõlmab kogu Gruusia territooriumi, sealhulgas okupeeritud piirkondi, ja selle eesmärk on tuua kasu kogu Gruusia elanikkonnale; kutsub Venemaa Föderatsiooni üles täitma oma kohustusi, mis tulenevad ELi vahendatud 12. augusti 2008. aasta relvarahukokkuleppest, eelkõige viima kõik oma sõjalised jõud Gruusia okupeeritud aladelt välja ja võimaldama Euroopa Liidu vaatlusmissioonile takistamatu juurdepääsu kogu Gruusia territooriumile; kutsub sellega seoses Euroopa välisteenistust üles andma selgelt teada sätetest, mida Venemaa Föderatsioon ei ole veel täitnud; palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel suurendada pingutusi konflikti rahumeelseks lahendamiseks, kasutades kõiki diplomaatilisi vahendeid, sealhulgas Euroopa Liidu vaatlusmissiooni ning Lõuna-Kaukaasiasse ja Gruusia kriisi jaoks nimetatud ELi eriesindaja kaudu, toetades jätkuvalt Gruusia parlamendi paketti „Samm parema tuleviku suunas“ ning tugevdades inimestevahelisi kontakte ja usaldust suurendavaid meetmeid; väljendab heameelt Gruusia jõupingutuste üle edendada heanaaberlikke suhteid ja konstruktiivset koostööd Lõuna-Kaukaasia riikide vahel;

3. kiidab Gruusia inimeste ja riigiasutuste rahvusvaheliselt tunnustatud reageerimist COVID-19 puhangule ja rõhutab, kui tähtsad olid tõhusad ennetusmeetmed, mida võtsid meditsiinitöötajad ja valitsusasutused, tänu millele vähenes Gruusia meditsiinisüsteemi koormus ja leevenes negatiivne mõju majandusele; tunnustab Gruusia kodanikke, kes järgisid neid meetmeid vaatamata majanduslikele ja sotsiaalsetele raskustele; julgustab looma investeringuid tervishoiu kvaliteedi parandamiseks ja tagama võrdne juurdepääs tervishoiuteenustele; väljendab heameelt asjaolu üle, et EL on eraldanud Gruusiale toetusena 183 miljonit eurot COVID-19-ga toimetulekuks ja 150 miljonit eurot laenukena, et suurendada Gruusia makromajanduslikku stabiilsust ja võimaldada suunata vahendeid kodanike kaitseks, leevendada pandeemia äärmiselt raskeid sotsiaalmajanduslikke tagajärgi ja suurendada koostööd ELiga tervishoiu võimekuse valdkonnas, sealhulgas parimate tavade vahetamine ja koostöö kodanikuühiskonnaga epideemiastrateegiate väljatöötamisel, keskendudes kõige vähemkaitstud rühmadele;

4. tunneb heameelt selle üle, et Gruusia kodanikud on alates 2017. aasta märtsist külastanud 900 000 korda viisavabalt Schengeni ja Schengeni lepinguga ühinenud riike; võtab teadmiseks, et on kasvanud põhjendamatute varjupaigataotluste arv Gruusia kodanikelt ning kutsub kõiki liikmesriike üles tunnustama Gruusiat turvalise päritoluriigina, et kiirendada selliste taotluste menetlemist ja tagasivõtmisi; rõhutab, kui oluline on, et Gruusia jätkaks viisanõude kaotamise kriteeriumide rakendamist ning et Gruusia õigusasutuste ja täitevasutuste ja liikmesriikide vahel toimuks tihedam koostöö, et vähendada piiriülest kuritegevust, eelkõige inimkaubandust ja ebaseaduslikku uimastikaubandust; väljendab heameelt rahvusvahelise õiguskaitsealase koostöö tugevdamise üle Gruusia ja Euroopa vahel;

5. rõhutab Gruusia rolli Euroopa Liidu usaldusväärse partnerina ning ÜJKP ja NATO missioonide ja operatsioonide märkimisväärse toetajana; kutsub nõukogu ja Euroopa välisteenistust üles jätkama koostööd Gruusiaga ÜJKP valdkonnas, võttes eelkõige arvesse Gruusia huvi arutada võimalust osaleda alalise struktureeritud koostöö projektides ning arendada koostööd asjaomaste ELi ametitega, kui see pakub vastastikust huvi nii ELile kui ka Gruusiale;

Poliitiline dialoog ja parlamendivalimised

6. tunnustab kõiki peamisi erakondi selle eest, et 8. märtsil 2020 allkirjastati rahvusvahelise vahendamise abil saavutatud vastastikuse mõistmise memorandum ja ühisavaldus, milles määrati kindlaks valimissüsteemi põhijooned, mis põhineb 120 proportsionaalsel ja 30 majoritaarsel kohal ning valimisringkondade õiglasel koosseisul kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitusetega, ning mis võimaldab seda süsteemi kasutada 2020. aasta oktoobris toimuvatel parlamendivalimistel; väljendab heameelt erakondadevahelise dialoogi tulemuste üle, mis on selge märk valmisolekust leida ühine lahendus, ning rõhutab, et

Kolmapäev, 16. september 2020

on tähtis jätkata erakondadevahelise usalduse taastamist ja erakondadevahelist dialoogi, valmistudes 2020. aastal parlamendivalimisteks ning tagamaks poliitilise olukorra stabiilsus; väljendab heameelt 8. märtsi 2020. aasta kokkuleppe rakendamise üle ja president Salome Zurbidževili 15. mai 2020. aasta otsuse üle anda armu kahele vangistatud opositsioonijuhile, mis on oluline samm pingete leevendamise suunas; kutsub sellega seoses kõiki osapooli üles austama kokkuleppe sätteid ja mõtet, rakendama täielikult kõiki kokkuleppe aspekte ja eelkõige tagama, et kõik valimissüsteemi elemendid võetaks üle põhiseadusesse ja seadusesse ning rakendataks täielikult ning et pooleliolevad poliitilised kohtuprotsessid viivitamata lõpetataks;

7. väljendab heameelt asjaolu üle, et Gruusia parlament hakkas arutama valimissüsteemi reforme kohe pärast erakorralise seisukorra tühistamist ning võttis edukalt vastu põhiseaduse ja valimisseaduse muudatused; tunnustab Gruusiat meetmete eest esinduslikuma parlamendi loomiseks ja poliitilise keskkonna depolariseerimiseks; kutsub kõiki erakondi ja parlamendiliikmeid üles Gruusia demokraatia edendamisele heas usus kaasa aitama;

8. märgib, et eelseisvad parlamendivalimised on Gruusia demokraatia usaldusvääruse kinnitamisel keskse tähtsusega, ning väljendab seetõttu lootust, et valimiskampaaniat iseloomustab aus konkurents; kutsub Gruusia ametivõime üles rakendama kiiresti ja täielikult OSCE/ODIHRi soovitusi ning vaatama läbi osutatud õigusaktid, et kõrvaldada tuvastatud puudused ja tegeleda lahendust ootavate probleemidega, sealhulgas riigi vahendite väärkasutamine poliitilisteks kampaaniateks ja kampaaniate muud ebasobivad rahastamisviisid, vägivalda karistamata jätmine, vihakõne ja ksenofoobia levitamine, häälte ostmine, opositsiooni esindatus valimiste administreerimisel ning valijate, eelkõige riigiteenistujate võimalus hääletada ilma surve ja kätemaksukartuseta⁽⁶⁾; kutsub ametivõime üles kaitsma kodanikuühiskonna organisatsioonide ja valimisvaatlejate tööd, et nad saaksid tegutseda hirmutamata ja sekkumata;

9. ergutab Gruusia ametivõime ja Gruusia valimisametit tagama 2020. aasta oktoobris toimuvateks parlamendivalimisteks ohutu keskkonna, pakkudes valimiste personalile isikukaitsevahendeid, kohandades valimisvõimalusi, et tagada osalevate kodanike tervis ja ohutus, ning tagades valimisvaatlejate häirimatu töö;

10. kinnitab veel kord oma toetust Gruusia elujõulisele kodanikuühiskonnale ning rõhutab selle otsustavat rolli demokraatliku järelevalve teostamisel ning assotsieerimislepingu ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu rakendamise jälgimisel; kutsub Gruusia valitsust ja parlamenti üles looma ametlikke mehhanisme kodanikuühiskonna osalemiseks poliitikas; palub komisjonil ja liikmesriikidel anda kodanikuühiskonna tegevusele poliitilist, tehnilist ja rahalist toetust; palub Gruusia ametiasutustel luua kodanikuühiskonna tegevuse jaoks riiklikud toetusprogrammid lisaks neile, mida pakuvad EL ja rahvusvahelised doonorid;

Õigusriik, hea valitsemistava ja meediavabadus

11. tunnustab Gruusia edusamme reformide läbiviimisel, mis tugevdavad demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ja põhivabadusi, eelkõige 2018. aastal läbi viidud põhiseadusreformide; ergutab Gruusia valitsust tugevdama õigusriiki ning jätkama võitlust korrupsiooni ja riigi kaaperdamise vastu ning edendama avaliku halduse reformi, detsentraliseerimist ja head valitsemistava, rakendama diskrimineerimisvastaseid õigusakte ja tagama tööõigused, et süvendada Gruusia ja ELi integratsiooni;

12. väljendab muret opositsioonipoliitikute vastu hiljuti algatatud kohtuasjade pärast, mis on õnestanud valitseva partei ja opositsiooni vahelist usaldust, võivad negatiivselt mõjutada assotsieerimislepinguga/põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepinguga seotud reforme ning olla vastuolus assotsieerimislepingu sätete ja mõttega; väljendab heameelt selle üle, et president andis süüdimõistetud opositsioonipoliitikutele armu, sest see aitab vähendada poliitika ja ühiskonna polariseerumist; kutsub Gruusia ametivõime üles hoiduma mis tahes poliitiliselt motiveeritud kohtuasjade menetlemisest ning kutsub ELi delegatsiooni üles jälgima kõiki selliseid kohtuprotsesse; kutsub Gruusiat üles järgima õigusriigi, eelkõige kohtusüsteemi sõltumatuse ja õiglase kohtumõistmise kõrgeimaid standardeid ning inimõigusi, nagu assotsieerimislepingus on ette nähtud;

13. nõuab kohtunike valikumenetluste läbivaatamist, et tagada Veneetsia komisjoni soovitude täielik rakendamine enne uusi ametisse nimetamisi; peab kahetsusväärseks, et ülemkohtu kohtunike hiljutine valikumenetlus ei olnud nende soovitud taga täielikult kooskõlas ja seda iseloomustasid olulised puudused; rõhutab poliitilisest sekkumisest vaba depolitiseeritud kohtusüsteemi ning läbipaistvuse, meritokraatia ja vastutuse austamise tähtsust Gruusia ülemkohtu ja

⁽⁶⁾ ODIHRi valimisvaatlusmissiooni 28. veebruaril 2019. aastal avaldatud lõpparuannet Gruusia presidendivalimiste kohta, lk 30.

Kolmapäev, 16. september 2020

muude kohtuasutuste kohtunike ametisse nimetamisel; ergutab seetõttu Gruusia valitsust jätkama ja konsolideerima kohtusüsteemi, sealhulgas prokuratuuri reforme, edendades samal ajal avatud dialoogi kõigi poliitiliste osalejate ja kodanikuühiskonnaga ning tagades, et järgitakse rahvusvahelisi standardeid;

14. rõhutab, kui oluline on jätkata täielikku koostööd Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga, et tagada selle kohtuasjade menetlemisega igakülgne vastutus;

15. nõuab, et uuritaks kõiki Gruusia õiguskaitseasutuste poolt rahumeelsete meelevaldajate ja ajakirjanike vastu toime pandud ülemäärase jõu kasutamise juhtumeid, sealhulgas 2019. aasta juunis toimunud meelevalduste ajal; rõhutab, et on vaja vältida karistamatust ja tagada, et toimepanijad võetakse vastutusele; nõuab tungivalt, et Gruusia valitsus austaks rahumeelse kogunemise õigust ja sõnavabadust, vastavalt assotsieerimislepingus võetud kohustustele, ning leevendaks protestijatele mõistetud ebaproportsionaalseid karistusi;

16. tõdeb, et Gruusia meediamaastik on dünaamiline ja pluralistlik, kuid ka polariseerunud; rõhutab meediavabaduse tähtsust, mis peaks eelseisva valimiskampaania ajal hõlmama kõigi erakondade võrdset juurdepääsu meediale, toimetuste sõltumatust ning poliitiliste vaadete pluralistlikku ja mittediskrimineerivat kajastamist avalik-õiguslike ja eraõiguslike ringhäälinguorganisatsioonide programmides; rõhutab, et on vaja selgeid sätteid tasuta ja tasulise reklaami reguleerimiseks ning meedia omandisuhete suuremat läbipaistvust tugevdatud meedia seire kaudu; nõuab tungivalt, et ametivõimud hoiduksid meediavabadusse sekkumast või algatamast poliitiliselt motiveeritud kohtuasju meediaomanike või -esindajate vastu; nõuab tungivalt, et Gruusia valitsus võtaks meetmeid, et ennetada välismaiste või kohalike osalejate väärinfo levitamise kampaaniaid riigi või mis tahes erakonna vastu; nõuab tungivalt, et sotsiaalmeediaplattformid tagaksid, et neid ei kuritarvitataks valimisprotsessi terviklikkuse õhnestamiseks;

17. mõistab teravalt hukka Gruusia institutsioonide ja meediaväljaannete vastu suunatud küberrünnakud, mida on laialdaselt seostatud Venemaa jõududega; rõhutab, et on vaja tõhusalt uurida välismaiseid väärinfo levitamise kampaaniaid ja propagandat, mis õhnestavad Gruusia institutsioone ja õhutavad ühiskonna polariseerumist, ning nende vastu võidelda; kutsub seetõttu nõukogu ja Euroopa välisteenistust üles tõhustama küberjulgeolekualast koostööd, et tugevdada Gruusia vastupanuvõimet selles valdkonnas, kutsub komisjoni üles toetama meedia- ja teabepädevuse reforme ning Gruusia valitsust tegema ELi institutsioonidega koostööd väärinfo vastu võitlemise parimate tavade vallas; kutsub lisaks kõiki Gruusia poliitilisi jõude üles hoiduma sotsiaalmeedia kasutamisest inimeste, organisatsioonide ja institutsioonide ründamiseks ning tahtliku valeteabe levitamiseks; märgib ära sotsiaalmeedia platvormide hiljutised meetmed kontode ja lehekülgede vastu, mis on toime pannud koordineeritud autentset käitumist ja rünnakuid opositsiooni, meedia ja kodanikuühiskonna vastu;

Inimõiguste ja põhivabaduste austamine

18. mõistab hukka asjaolu, et Venemaa Föderatsioon, kes tegelikult kontrollib Gruusia piirkondi Abhaasiat ja Tshinvali / Lõuna-Osseetiat, rikub pidevalt inimeste põhiõigusi nendes okupeeritud piirkondades, kuna inimestelt on võetud liikumis- ja elukohavabadus, õigus omandile ja juurdepääs emakeelsele haridusele, ning kinnitab uuesti, et toetab täielikult riigisiseste põgenike ja pagulaste turvalise ja inimväärse tagasipöördumise õigust; väljendab muret jätkuva ja ebaseadusliku nn piiristamise pärast, millel on eriti kahjulik mõju seoses jätkuva võitlusega COVID-19 pandeemia vastu, sest liikumisvabaduse piiramine jätab inimesed ilma juurdepääsust vajalikele meditsiiniteenustele ja seab nende elu ohtu; väljendab heameelt 30. juulil 2020. aastal Ergnetis tehtud otsuse üle vahejuhtumite vältimise ja neile reageerimise mehhanismis uuesti osalema hakata ning kutsub kõiki osalisi üles jätkama sellisel kujul regulaarset dialoogi, et parandada konfliktist mõjutatud elanikkonna ohutust ja humanitaarolukorda;

19. rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus on kestliku ja kaasava arengu oluline eeltingimus; tunnustab Gruusia parlamendi soolise võrdõiguslikkuse nõukogu tööd ja selle jõupingutusi, et suurendada teadlikkust seksuaalsest ahistamisest kui ühest diskrimineerimise vormist; nõuab tungivalt, et Gruusia valitsus ja ametiasutused parandaksid jätkuvalt naiste esindatust ja võrdset kohtlemist poliitilise ja ühiskondliku elu kõigil tasanditel; palub komisjonil loimida sooline võrdõiguslikkus kõigisse Gruusiaga seotud poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja meetmetesse; nõuab Istanbuli konventsiooni täielikku rakendamist;

20. väljendab heameelt Gruusia siseministeeriumi inimõiguste osakonna töö üle ning nõuab inimõigusi ja diskrimineerimisvastast võitlust käsitlevate kehtivate õigusaktide põhjalikku ja tõhusat rakendamist; nõuab täiendavaid jõupingutusi, et tegeleda naiste, lesbide, geide, biseksuaalide, transinimeste, romade ja usuvähemuste diskrimineerimise probleemiga sotsiaal-, majandus-, töö- ja tervishoiuvaldkonnas ning tõhustada kõigi vähemuste ja vähekaitsitud rühmade

Kolmapäev, 16. september 2020

vastu suunatud vihakõne ja vägivallakuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist; kutsub kõiki usukogukondi, sealhulgas Gruusia õigeusu kirikut, ja kodanikuühiskonda üles töötama sallivuse õhkkonna loomise nimel;

21. rõhutab, kui oluline on veelgi tugevdada lastekaitseüsteemi, sealhulgas ennetades vägivalda ja alaealiste seksuaalset ärakasutamist; kutsub üles suurendama teadlikkust digitaalsetest ohtudest ja tagama hariduse kättesaadavus kõigile, sealhulgas puuetega lastele; rõhutab Gruusia valitsuse kohustust jälgida lastekodudes elavate laste olukorda;

Institutsioonilised sätted

22. rõhutab, kui oluline on vähendada antagonismi ja poliitika polariseerumist ning tagada konstruktiivne koostöö riigi demokraatlikes institutsioonides, eelkõige Gruusia parlamendis; rõhutab seetõttu vajadust parandada poliitilist kliimat ja suurendada usaldust kõigi poliitiliste ja institutsiooniliste osalejate vahel, samuti nende ja Gruusia rahva vahel;

23. kutsub Gruusia parlamenti üles kasutama täiel määral ära võimalusi, mida pakub Gruusiale Euroopa Parlamendi demokraatia toetamise tegevuses prioriteetse riigi staatus, ning alustama dialoogi, et teha kindlaks Gruusia vajadused;

24. kutsub Gruusia parlamenti üles tugevdama oma suutlikkust kasutada parlamentaarse kontrolli mehhanisme, eelkõige kontrolli julgeolekusüsteemi üle; ergutab suurendama opositsiooni rolli parlamentaarses järelevalves, lihtsustama menetlust valitsuse liikmete ja teiste vastutavate ametnike kutsumiseks ning looma tsentraliseeritud registreerimissüsteemi, et anda kõigile huvitatud sidusrühmadele õigeaegset ja täielikku teavet parlamentaarse kontrolli kohta;

Majandus- ja kaubandussuhted

25. märgib rahuloluga, et EL on Gruusia peamine kaubanduspartner, kelle osa Gruusia kogu kaubavahetuses moodustab 27%; väljendab heameelt Gruusia õigusaktide jätkuva ühtlustamise üle kaubandusega seotud valdkondades; rõhutab vajadust suurendada Gruusia eksporti ELi ja muuta seda mitmekesisemaks, nii et see hõlmaks muidki tooteid peale põllumajandustoodete ja tooraine, samuti tõmmata EList Gruusiasse investeeeringuid, et luua rohkem töökohti ja parandada Gruusia kaubandusbilanssi ELiga ja riigi makromajanduslikku finantsstabiilsust, eelkõige tugevdades õigusriiki, võideldes korruptsiooni, rahapesu ja maksudest kõrvalehoidmise vastu ning toetades ühtlustamist ELi standarditega; rõhutab, kui oluline on piirkondlike ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks soodsa ettevõtluskeskkonna toetamine, et arendada Gruusia suutlikkust eri majandussektorites innovatsiooni jätkata; kutsub komisjoni üles uurima tihedama valdkondliku koostöö võimalusi digitaalmajanduse, hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, edendama IKT-sektorit, digiteerimist ja keskkonnasäästlikku tehnoloogiat ning jagama oskusteavet ja parimaid tavasid; rõhutab sihipäraste noorteprogrammide tähtsust õiglase töövõimaluste loomisel;

26. tuletab meelde, et ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu / põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu eesmärk on integreerida Gruusia järk-järgult ühte turuga; kutsub komisjoni üles olema Gruusiale ühtsele turule juurdepääsu tagamise eesmärgi seadmisel häälekam ning tegema rohkem algatusi valdkondlikku integratsiooni süvendamiseks, et saavutada suurem poliitiline lähenemine ELiga ning muuta kahepoolse koostöö tulemused mõlemale poolele nähtavamaks ja käegakatsutavamaks;

27. rõhutab läbipaistvuse tähtsust ja ärgitab Gruusia ametiasutusi teavitama kohalikke ettevõtjaid ja massimeediat paremini põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu rakendamisest;

28. kutsub komisjoni üles toetama põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu täielikku rakendamist koordineeritud abi kaudu, keskendudes kestlikule majandusarengule kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega, toetama VKEsid ja struktuurireforme koostöös ettevõtjate ja kodanikuühiskonnaga, sealhulgas suurt pangandus- ja finantssektori reformi, mille eesmärk on võidelda rahapesu ja maksudest kõrvalehoidumise vastu;

29. rõhutab, kui tähtsad on struktuurireformid Gruusia investeerimiskliima edasisel parandamisel, sealhulgas välismaiste otseinvesteeringute ligimeelitamisel ja nende läbipaistvuse tagamisel; ergutab Gruusia ametivõime suurendama vastutavate institutsioonide suutlikkust ning poliitilist toetust ja ühtsust riikliku strateegilise tähtsusega projektide puhul;

Kolmapäev, 16. september 2020

Valdkondlik koostöö

30. ergutab Gruusia valitsust jätkama tööõiguse ulatuslikku reformi, et tagada töötingimuste parem reguleerimine, sealhulgas tööinspeksioonide ja sotsiaaldialoogi jätkuv parandamine; rõhutab eelkõige vajadust muuta tööohutusseadust, et luua täiemahuline kontrollisüsteem ja nõuetekohane diskrimineerimisvastane mehhanism, et jälgida selgelt töötajate õiguste täielikku järgimist ja kontrollida süstemaatiliselt töökoha ohtusid, samuti vajadust lisada tänapäevane korruptsioonivastane mehhanism ja ratifitseerida kõik vastavad ILO konventsioonid; ergutab kaasama neisse reformidesse kodanikuühiskonna organisatsioone ja ametiühinguid, pidades silmas nende tähtsust Gruusia töötajate õiguste ja sotsiaalsete õiguste küsimustes;

31. tuletab meelde, et põhjalikud ja laiaulatuslikud vabakaubanduslepingud peavad alati sisaldama tugevaid, siduvaid ja jõustatavaid kestliku arengu peatükke, millega täielikult täidetakse rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige Pariisi kokkulepet, ja mis peavad olema kooskõlas WTO kohaldatavate normidega; soovib kiirendada kolmanda riikliku keskkonnaalase tegevusprogrammi rakendamist ja Gruusia õigusaktide ühtlustamist ELi keskkonnaalase õigustikuga kooskõlas assotsieerimislepingu keskkonnakaitsenõuetega; kutsub Gruusiat üles veelgi suurendama oma osalust kliimamuutuste vastases võitluses, ning kutsub komisjoni üles hõlbustama Gruusia osalemist Euroopa rohelises kokkuleppes ja tagama, et põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubandusleping ei läheks vastuollu selles sätestatud keskkonnaeesmärkide ja -algatustega;

32. tunneb heameelt ühtse toetusraamistikuga saavutatut üle ning julgustab kiiresti ja tõhusalt rakendama uusi abiprogramme, mis keskenduvad energiatõhususele, tahkete jäätmete käitlemisele ning veevarustusele ja kanalisatsioonile;

33. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on eraldanud üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) soovitusliku investeerimiskava raames 3,4 miljardit eurot 18 prioriteetsele projektile Gruusias; kutsub Gruusiat üles parandama rakendamisprotsessi käigus oma energiasektorit ja ühenduvust, tagades samal ajal keskkonnasäästlikkuse, eelkõige bioloogilise mitmekesisuse ja kaitsealade säilitamise ning võttes rakendamisel arvesse ka kohaliku kogukonna vajadusi;

34. tervitab Gruusia uut haridusprogrammi, 2017.–2021. aasta haridus- ja teadusstrateegia läbivaatamist, uut kutsehariduse ja -koolituse seadust ning edusamme hariduse kvaliteedi tagamise mehhanismi vastavusse viimisel assotsieerimislepinguga; tunneb heameelt Gruusia eduka osalemise üle programmis „Erasmus+“, mille raames on Gruusia ja ELi vahetustes osalenud peaaegu 7 500 üliõpilast ja akadeemilist töötajat, ning idapartnerluse Euroopa kooli ja esimese ELi ja Gruusia valitsuse loodud Euroopa kooli üle;

35. soovib komisjonil jätkata pingutusi, et võimaldada Gruusial õiguspärase staatusega osaleda ELi toetatud programmides ja ametites, mis on avatud kolmandatele riikidele;

o

o o

36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Gruusia valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0224

Relvaeksport: ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP rakendamine**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon relvaekspordi kohta: ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP rakendamine (2020/2003(INI))**

(2021/C 385/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktis b relvade tootmise või kaubanduse kohta, Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 42 lõikes 3 „Euroopa võimete- ja relvastuspoliitika väljatöötamise“ kohta ning ELi lepingu artiklis 21 sätestatud põhimõtteid, mille hulka kuuluvad demokraatia ja õigusriigi edendamine, rahu säilitamine, konfliktide ennetamine ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamine,
- võttes arvesse nõukogu 16. septembri 2019. aasta otsust (ÜVJP) 2019/1560, millega muudetakse ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP (edaspidi „ühine seisukoht“), millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad ⁽¹⁾, ning nõukogu 16. septembri 2019. aasta järeldusi, milles nähakse ette ühise seisukoha läbivaatamine nõukogu poolt,
- võttes arvesse 20. aastaaruannet, mis on koostatud vastavalt ühise seisukoha artikli 8 lõikele 2 ⁽²⁾,
- võttes arvesse 21. aastaaruannet, mis on koostatud vastavalt ühise seisukoha artikli 8 lõikele 2 ⁽³⁾,
- võttes arvesse nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta otsust (ÜVJP) 2018/101 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta ⁽⁴⁾ ja nõukogu 29. mai 2017. aasta otsust (ÜVJP) 2017/915 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2019. aasta otsust (ÜVJP) 2019/2191 ebaseaduslikest tavarelvadest ja nende laskemoonast teavitamise ülemaailmse mehhanismi (iTrace IV) toetamise kohta, et vähendada nende kõrvalesuunamise ja ebaseadusliku üleandmise riski ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse sõjaliste kaupade ajakohastatud ühist Euroopa Liidu nimekirja, mille nõukogu võttis vastu 17. veebruaril 2020 ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse ühise seisukoha kasutusjuhendit,
- võttes arvesse 12. mail 1996 sõlmitud Wassenaari kokkulepet tavarelvastuse ning kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia ekspordi kontrolli kohta koos nende kaupade, tehnoloogia ja laskemoona nimekirjadega, mida ajakohastati 2019. aasta detsembris,
- võttes arvesse ÜRO Peaassambleel 2. aprillil 2013. aastal vastu võetud relvakaubanduslepingut ⁽⁸⁾, mis jõustus 24. detsembril 2014,

⁽¹⁾ ELT L 239, 17.9.2019, lk 16.

⁽²⁾ ELT C 453, 14.12.2018, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 437, 30.12.2019, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 17, 23.1.2018, lk 40.

⁽⁵⁾ ELT L 139, 30.5.2017, lk 38.

⁽⁶⁾ ELT L 330, 20.12.2019, lk 53.

⁽⁷⁾ ELT C 85, 13.3.2020, lk 1.

⁽⁸⁾ Relvakaubandusleping, ÜRO, 13-27217.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta⁽⁹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse nõukogu 5. mai 2009. aasta määrust (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks⁽¹¹⁾, mida on muudetud komisjoni 12. septembri 2016. aasta delegeeritud määrusega (EL) 2016/1969⁽¹²⁾, ning selle I lisas esitatud kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia loetelu (edaspidi „kahesuguse kasutusega kaupade määrus“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL) 2018/1092, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõime- ja uuendusvõimet⁽¹³⁾,
- võttes arvesse 13. juuni 2018. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Kaitsefond (COM(2018)0476),
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja komisjoni toetusel tehtud ettepanekut nõukogule võtta vastu nõukogu otsus, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu (HR(2018)94),
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke, eeskätt eesmärki nr 16: toetada rahumeelseid, õiglasi ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada kestlik areng,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2216 (2015) Jeemenile relvaembargo kehtestamise kohta ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo aruannet A/HRC/39/43 inimõiguste olukorra kohta Jeemenis, sh alates 2014. aasta septembrist aset leidnud rikkumiste ja kuritarvitamiste kohta,
- võttes arvesse nõukogu 31. märtsi 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/472 Euroopa Liidu sõjalise operatsiooni kohta Vahemerele (EUNAVFOR MED IRINI)⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juunil 2019 vastu võetud resolutsiooni 2473 (2019), millega uuendati meetmeid relvaembargo rakendamiseks Liibüa suhtes, ning ÜRO Liibüa toetusmissiooni (UNSMIL) 25. jaanuari 2020. aasta avaldust relvaembargo jätkuvate rikkumiste kohta Liibüas,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1970 (2011), millega kehtestatakse relvaembargo Liibüa suhtes, ja kõiki järgnevaid Julgeolekunõukogu resolutsioone sellel teemal, samuti resolutsioone 2292 (2016), 2357 (2017), 2420 (2018) ja 2473 (2019) relvaembargo range rakendamise kohta,
- võttes arvesse ÜRO 2018. aasta väljaannet „Securing our Common Future: An Agenda for Disarmament“ (Meie ühise tuleviku kindlustamine. Desarmeerimiskava),

⁽⁹⁾ ELT L 146, 10.6.2009, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT L 216, 20.8.2009, lk 76.

⁽¹¹⁾ ELT L 134, 29.5.2009, lk 1.

⁽¹²⁾ ELT L 307, 15.11.2016, lk 1.

⁽¹³⁾ ELT L 200, 7.8.2018, lk 30.

⁽¹⁴⁾ ELT L 101, 1.4.2020, lk 4.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. jaanuari 2019. aasta määrust (EL) 2019/125, mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks⁽¹⁵⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 16. oktoobri 2019. aasta järeldusi Türgi kohta, milles kiideti heaks välisasjade nõukogu 14. oktoobri 2019. aasta järeldused Türgi ebaseadusliku tegevuse kohta Põhja-Süürias ja Vahemere idaosas;
 - võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärki nr 16: toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada kestlik areng⁽¹⁶⁾,
 - võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Ülemvoliniku Ameti aruannet Inimõiguste Nõukogule relvatarnete mõju kohta inimõiguste kasutamisele⁽¹⁷⁾,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone relvaekspordi ning ühise seisukoha rakendamise kohta, eelkõige 14. novembri 2018. aasta⁽¹⁸⁾, 13. septembri 2017. aasta⁽¹⁹⁾ ja 17. detsembri 2015. aasta⁽²⁰⁾ resolutsioone,
 - võttes arvesse oma 28. märtsi 2019. aasta soovitusi nõukogule ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja komisjoni toetusel tehtud ettepanekut nõukogule võtta vastu nõukogu otsus, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu⁽²¹⁾,
 - võttes arvesse oma 25. veebruari 2016. aasta⁽²²⁾, 15. juuni 2017. aasta⁽²³⁾ ja 30. novembri 2017. aasta⁽²⁴⁾ resolutsioone humanitaarolukorra kohta Jeemenis,
 - võttes arvesse oma 27. veebruari 2014. aasta resolutsiooni relvastatud droonide kasutamise kohta⁽²⁵⁾,
 - võttes arvesse seminari „The implementation of the EU arms export control system“ (ELi relvaekspordi kontrollsüsteemi rakendamine), mis toimus julgeoleku ja kaitse allkomisjoni 12. aprilli 2017. aasta koosolekul,
 - võttes arvesse julgeoleku ja kaitse allkomisjoni tellitud uuringut „Recommendations for a transparent and detailed reporting system on arms exports within the EU and to third countries“ (Soovitused relvaekspordi läbipaistva ja üksikasjaliku teavitussüsteemi väljatöötamiseks ELis ja kolmandatele riikidele),
 - võttes arvesse 22. jaanuaril 2019. aastal Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi vahel sõlmitud Prantsusmaa ja Saksamaa koostöö- ja integratsioonilepingut (Aacheni leping),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu välisasjade nõukogu 21. augusti 2013. aasta istungi järeldusi Egiptuse kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0137/2020),
- A. arvestades, et viimastest Stockholmi Rahvusvahelise Rahu-uuringute Instituudi (SIPRI) andmetest⁽²⁶⁾ nähtub, et ELi 28 liikmesriigi relvaekspordist moodustas aastatel 2015–2019 umbes 26 % maailma koguekspordist, mis teeb 28 liikmesriigiga Euroopa Liidust USA (36 %) järel ja Venemaa (21 %) ees suuruselt teise relvatarnija maailmas; arvestades, et ELi lepingu artikli 346 kohaselt jääb relvade tootmine või nendega kauplemine liikmesriikide pädevusse;

⁽¹⁵⁾ ELT L 30, 31.1.2019, lk 1.

⁽¹⁶⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg16>

⁽¹⁷⁾ A/HRC/35/8.

⁽¹⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0451.

⁽¹⁹⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 63.

⁽²⁰⁾ ELT C 399, 24.11.2017, lk 178.

⁽²¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0330.

⁽²²⁾ ELT C 35, 31.1.2018, lk 142.

⁽²³⁾ ELT C 331, 18.9.2018, lk 146.

⁽²⁴⁾ ELT C 356, 4.10.2018, lk 104.

⁽²⁵⁾ ELT C 285, 29.8.2017, lk 110.

⁽²⁶⁾ Stockholmi Rahvusvahelise Rahu-uuringute Instituudi (SIPRI) 2020. aasta märtsi teabeleht „Trends in international arms transfers, 2019“ (Rahvusvaheliste relvatarnete suundumus 2019).

Neljapäev, 17. september 2020

- B. arvestades, et SIPRI viimased andmed näitavad, et 28 liikmesriigiga Euroopa Liit on suuruselt teine relvaekspordija nii Saudi Araabiasse kui ka Araabia Ühendemiraatidesse; arvestades, et ÜRO väljapaistvate rahvusvaheliste ja piirkondlike ekspertide rühma teatel on Jeemeni relvastatud konflikti osalised pannud ja panevad jätkuvalt toime rahvusvahelist õigust rikkuvaid kuritegusid;
- C. arvestades, et relvade ja varustuse eksport suurendab kaitsetööstuse võimet kaitsetehnoloogiaid tõhusalt uurida ja arendada ning kindlustab seega ELi liikmesriikide võimet ennast ja oma kodanikke kaitsta;
- D. arvestades, et maailmas kogub jõudu uus võidurelvastumine ja suured sõjalised jõud ei tugine enam relvakontrollile ja desarmeerimisele, et vähendada rahvusvahelisi pingeid ja parandada ülemaailmset julgeolekukeskkonda;
- E. arvestades, et nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht on oluline vahend koostöö tugevdamiseks ja liikmesriikide ekspordipoliitika ühtlustamiseks;
- F. arvestades, et liikmesriigid tunnistavad erilist vastutust, mis võib kaasneda sõjatehnoloogia ja -varustuse eksportimisega kolmandatesse riikidesse seoses olemasolevate pingete ja konfliktide mõjutamise või süvendamisega;
- G. arvestades, et COVID-19 pandeemia põhjustatud ülemaailmsel kriisil võivad olla olulised geostrateegilised tagajärjed, rõhutab veelgi vajadust luua tõeline Euroopa strateegiline autonoomia;
- H. arvestades, et välisasjade nõukogu 21. augusti 2013. aasta järeldustes märgitakse, et „liikmesriigid leppisid ka kokku peatada kõigi siserepressioonideks kasutada võidavate seadmete Egiptusesse eksportimise litsentsid, hinnata ümber ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP hõlmatud seadmete ekspordilitsentsid ning vaadata üle Egiptusele antav julgeolekuabi“; arvestades, et mitmes ELi liikmesriigis asuvad ettevõtjad on jätkanud relvade, jälgimisseadmete ja muu turvaravustuse eksportimist Egiptusesse, soodustades nii inimõiguslaste ja kodanikuühiskonna aktivistide vastaseid füüsilisi ja internetirünnakuid häkkerluse, pahavara ja muude vahendite abil; arvestades, et selline tegevus on toonud kaasa väljendusvabaduse mahasurumise internetis;
- I. arvestades, et üha ebastabiilsemas paljude jõukeskustega maailmas, kus natsionalistlikud, ksenofoobsed ja demokraatiavastased jõud järjest tugevnevad, on ülioluline, et Euroopa Liit muutuks maailma tasandil mõjukaks osalejaks ja säilitaks oma juhtrolli globaalse n-õ pehme jõuna, kes on pühendunud desarmeerimisele tava- ja tuumarelvade valdkonnas ning enne sõjaliste vahendite kaalumist investeerib konfliktide ärahoidmisse, kriisiohjamisse ja vahendustegevusse;
- J. arvestades, et relvaekspord on hädavajalik Euroopa kaitsesektori tööstusliku ja tehnoloogilise baasi tugevdamiseks ning et kaitsetööstuse ülesanne on eelkõige tagada liidu liikmesriikide kaitse ja julgeolek ning aidata samal ajal kaasa ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamisele;
- K. arvestades, et liikmesriikide erinev käitumine relvaekspordi valdkonnas nõrgendab mõnikord ELi võimet saavutada oma välispoliitilisi eesmärgi, samuti kahjustab see rahvusvahelisel tasandil tema usaldusväärust ühel häälel kõneleva osalejana;
- L. arvestades, et nii ülemaailmne kui ka piirkondlik julgeolekukeskkond on järsult muutunud, eriti seoses liidu lõuna- ja idapoolsete naabritega;
- M. arvestades, et sõjalise läbipaistvuse meetmed, näiteks relvaekspordi aruandlus, aitavad kaasa piiriülese usalduse suurendamisele;

Relvaekspordi käsitlev 20. ja 21. ELi aastaaruanne

1. rõhutab, et kaitsetööstuse säilitamine on osa liidu enesekaitsest ja tema strateegilise sõltumatuse osa; märgib, et see on võimalik ainult siis, kui liikmesriigid eelistavad oma varustusprogrammides Euroopa tooteid; rõhutab, et elujõuline Euroopa turg vähendaks sõltuvust relvaekspordist kolmandatesse riikidesse;

Neljapäev, 17. september 2020

2. märgib, et ühise seisukohaga nähakse ette menetlus läbipaistvuse tagamiseks, mis hõlmab relvaekspordi käsitlevate ELi aastaaruannete avaldamist; väljendab heameelt 20. ja 21. aastaaruande avaldamise üle kooskõlas nõukogu tavarelvastuse ekspordi töörühma (COARM) koostatud ja Euroopa Liidu Teatajas avaldatud nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP artikli 8 lõikega 2, olgugi et seda tehti viivitusega; on veendunud, et mõlema aruande avaldamine on samm edasi ELi ühise seisukoha poole relvaekspordi valdkonnas üha keerukamas rahvusvahelises olukorras, mida iseloomustavad kasvavad ekspordimahud ja vähenev läbipaistvus; peab mõlemat aruannet väärtuslikuks täienduseks ÜRO aruannetele ülemaailmse ja piirkondliku relvaekspordi läbipaistvuse kohta;
3. märgib liikmesriikide jõupingutusi järgida ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b relvade tootmise või nendega kauplemise kohta;
4. märgib, et 20. aastaaruande jaoks esitas täielikud andmed 19 liikmesriiki ja 21. aastaaruande jaoks 19 liikmesriiki; nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid täidaksid täielikult oma ühises seisukohas sätestatud kohustusi ajal, mil ülemaailmne läbipaistvus relvakaubanduses väheneb, eelkõige mitmes peamises relvi ekspordivas riigis; rõhutab, et täielike andmete esitamine tähendab nii väljastatud litsentside kui ka tegeliku ekspordi koguste ja väärtuse esitamist sihtriikide ja sõjavarustuse nimekirja kategooriate kaupa; märgib, et 20. aastaaruande jaoks esitasid 27 liikmesriiki, välja arvatud Kreeka, vähemalt osalise teabe ja 21. aastaaruande jaoks esitasid teavet kõik 28 liikmesriiki, samas kui umbes kolmandiku riikide esitatud andmed oli puudulikud; väljendab siiski heameelt lisateabe üle, mida valitsused on esitanud riiklike aruannete kaudu; kordab oma nõuet, et kõik liikmesriigid, kes ei ole esitanud täielikke andmeid, esitaksid järgmise aastaaruande koostamiseks lisateavet oma varasema ekspordi kohta;
5. väljendab muret, et liikmesriigid kasutavad litsentside väärtuse kohta andmete koostamiseks väga erinevat teavet, mis muudab järjepidevate ja võrreldavate andmete tõhusa kasutamise keeruliseks; rõhutab, kui oluline on anda aru koond- ja üldlubade alusel toimunud tegelikust relvaekspordist, sealhulgas selle koguväärtusest ja kogustest, sõjavarustuse nimekirja kategooriate ja sihtriikide kaupa;
6. kutsub liikmesriike üles suurendama omavahelist koordineerimist ja määrama kindlaks teabe ja andmete kogumise ja töötlemise ühised parimad tavad, et koostada ühtlustatuid aastaaruandeid, parandades nii nende läbipaistvust ja kasutatavust;
7. märgib, et kahe viimase aastaaruande andmetel on riigid Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas, kus toimub arvukalt relvakonflikte, jätkuvalt peamine relvaekspordi sihtpiirkond; märgib, et need piirkonnad seisavad silmitsi oluliste ja jätkuvate julgeolekuprobleemidega ning et ekspordi tuleb hinnata ühise seisukoha kaheksa kriteeriumi alusel igal üksikjuhul eraldi;
8. toetab nõukogu võetud kohustust tugevdada kontrolli sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi üle; märgib liikmesriikide valmisolekut tugevdada koostööd ja edendada lähenemist selles valdkonnas ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames; väljendab heameelt nende jõupingutuste üle, sest need on kooskõlas ELi lepingu artiklis 21 sätestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) üldesmärkidega ning ELi üldises strateegias (2016) seatud piirkondlike prioriteetidega; kutsub sellega seoses liikmesriike üles välja töötama, rakendama ja tagama sõjatehnoloogia ja -varustuse tarnete haldamise ühiseid standardeid;
9. tuletab meelde, et EL on kooskõlas ÜVJP eesmärkidega kehtestanud mitmeid relvaembargosid, sh kõik ÜRO embargod, sellistele riikidele nagu Hiina, Iraan, Jeemen, Kesk-Aafrika Vabariik, Liibüa, Lõuna-Sudaan, Myanmar, Põhja-Korea, Somaalia, Sudaan, Süüria, Valgevene, Venemaa Föderatsioon, Venezuela ja Zimbabwe; märgib, et kuigi nende embargodega võidakse riik sõjalistest ressurssidest ilma jätta, on need mõnel juhul vajalikud piirkondliku rahu ja stabiilsuse saavutamiseks; märgib, et selliste embargodega tagatakse, et EL ei aita kaasa humanitaarkriisidele, inimõiguste rikkumistele ja julmusele; kutsub ELi üles aitama tugevdada liikmesriikide suutlikkust rakendada töökindlaid menetlusi, et jälgida, kas kõik liikmesriigid järgivad ELi relvaembargosid, ning tegema asjakohased järeldused avalikuks⁽²⁷⁾;

(27) <https://www.sanctionsmap.eu/#/main?checked=>

Neljapäev, 17. september 2020

10. tuletab meelde oma 4. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni olukorra kohta Jeemenis; nõuab sellega seoses tungivalt, et kõik ELi liikmesriigid hoiduksid relvade ja mis tahes sõjavarustuse müügist Saudi Araabiale, Araabia Ühendemiraatidele ja kõigile rahvusvahelise koalitsiooni liikmetele, samuti Jeemeni valitsusele jt konfliktiosalistele;

11. väljendab heameelt Belgia, Itaalia, Kreeka, Madalmaade, Saksamaa, Soome ja Taani valitsuse otsuste üle, millega võetakse vastu piirangud relvade ekspordile Saudi Araabia juhitava koalitsiooni liikmesriikidesse, kes on segatud Jeemenis toimuvasse sõtta; märgib, et valitsusväliste organisatsioonide andmetel on mõnel juhul nendesse riikidesse eksporditud relvi kasutatud Jeemenis, kus 22 miljonit inimest vajab humanitaarabi ja kaitset; tuletab meelde, et sellise ekspordiga rikutakse ilmselgelt ühist seisukohta; märgib, et Saksamaa pikendas oma Saudi Araabia suunalisele relvaekspordile kehtestatud moratooriumit kuni 2020. aasta lõpuni ja et mitu liikmesriiki on otsustanud kehtestada täielikud piirangud; tuletab meelde, et Euroopa Parlament kutsus ajavahemikul 25. veebruarist 2016 kuni 14. veebruarini 2019 täiskogu resolutsioonides komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat vähemalt kümnel korral üles algatama Saudi Araabia suhtes ELi relvaembargo kehtestamise protsessi, sh 2018. aasta resolutsioonis, mis puudutas ka teisi Saudi Araabia juhitava koalitsiooni liikmeid Jeemenis; kordab seda üleskutset veel kord;

12. kutsub liikmesriike üles järgima Saksamaa, Soome ja Taani eeskujuga, kes kehtestasid pärast ajakirjanik Jamal Khashoggi tapmist piirangud oma relvaekspordile Saudi Araabiasse;

13. kordab oma üleskutset liikmesriikidele võtta järelmeetmeid seoses nõukogu 21. augusti 2013. aasta järeldustega Egiptuse kohta, milles kuulutatakse kooskõlas ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP välja selliste seadmete ekspordilitsentside peatamine, mida võidakse kasutada siserepressioonideks, ning mõistab hukka asjaolu, et liikmesriigid ei täida järjepidevalt nimetatud kohustusi; kutsub seepärast liikmesriike üles peatama relvade, jälgimistehnoloogia ja muu sellise julgeolekuvarustuse ekspordi Egiptusesse, mis võib hõlbustada rünnakuid inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna aktivistide vastu, sealhulgas sotsiaalmeedias, ning muid siserepressioone; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal anda aru liikmesriikide ja Egiptuse vahelise sõjalise ja julgeolekualase koostöö praeguse olukorra kohta; nõuab, et EL rakendaks Egiptuse suhtes täielikku ekspordikontrolli nende kaupade üle, mida on võimalik kasutada repressioonideks, piinamiseks või surmanuhtluse täideviimiseks;

14. kordab oma hiljutisi üleskutsesid peatada jälitustehnoloogia ja muude siserepressioone hõlbustavate seadmete ekspordit mitmesse riiki, sealhulgas Egiptusse, Bahreini, Saudi Araabiasse, Araabia Ühendemiraatidesse ja Vietnami;

15. märgib, et EL korraldab ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) raames missioone, sealhulgas relvaembargo täitmise tagamise missiooni Liibüas, eesmärgiga tugevdada piirkondlikku rahu ja stabiilsust; peab väga kahetsusväärseks Liibüa relvaembargo jätkuvat jõhkrat rikkumist, isegi pärast seda, kui asjassepuutuvad riigid võtsid 19. jaanuaril 2020. aastal Berliinis toimunud Liibüa-teemalisel rahvusvahelisel konverentsil sellega seotud kohustusi; kutsub kõiki liikmesriike üles peatama relvade ning jälgimis- ja luureseadmete ja -vahendite tarned kõigile Liibüa konfliktiosalistele;

16. väljendab heameelt seoses operatsiooniga IRINI, mille eesmärk on ÜRO relvaembargo range rakendamine õhu-, satelliit- ja merevarustuse kasutamise abil, kontrollides Liibüa ranniku lähedal avamerel sõitvaid laevu, mida kahtlustatakse relvade või nendega seotud materjalide vedamises Liibüasse ja Liibüast, kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega 2292 (2016), 2357 (2017), 2420 (2018) ja 2473 (2019);

17. mõistab karmilt hukka asjaolu, et Türgi ja Liibüa kirjutasid alla kaks vastastikuse mõistmise memorandumit, mis käsitlevad merepiirkondade piiritlemist ning igakülgset julgeoleku- ja sõjalist koostööd, mis on omavahel seotud ja rikuvad selgelt rahvusvahelist õigust ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni, millega kehtestatakse Liibüa suhtes relvaembargo; tuletab meelde mõnede liikmesriikide otsust peatada relvaekspordi lubamine Türgi; tuletab meelde, et liikmesriigid on kohustunud võtma Türgisse suunduva relvaekspordi suhtes kindla riikliku seisukoha vastavalt nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP sätetele, sealhulgas piirkondlikku stabiilsust käsitleva neljanda kriteeriumi range kohaldamine; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal seni, kui Türgi jätkab oma praegust ebaseaduslikku ühepoolset tegevust Vahemere idaosas, mis on vastuolus ELi liikmesriikide (eelkõige Kreeka ja Küprose) suveräänsuse ja rahvusvahelise õigusega, ning ei osale rahvusvahelisele õigusele tuginevas dialoogis, esitada nõukogus algatus peatada kooskõlas ühise seisukohaga kõigis ELi liikmesriikides relvaekspordi lubamine Türgi; kutsub asjaomaseid NATO foorumeid ja eelkõige tavarelvastuse kontrolli kõrgetasemelist rakkerühma üles arutama kiiremas korras relvastuskontrolli küsimust Vahemere idaosas;

Neljapäev, 17. september 2020

18. kutsub liikmesriike seoses ekspordikontrolliga üles pöörama suuremat tähelepanu kaupadele, mida on võimalik kasutada nii tsiviil- kui sõjalistel eesmärkidel;

19. märgib, et puuduvad mehhanismid sanktsioonide kehtestamiseks, kui mõne liikmesriigi eksport on kaheksa kriteeriumiga ilmselges vastuolus;

Ühise seisukoha läbivaatamine nõukogu poolt

20. kiidab heaks nõukogu kavatsuse suurendada lähenemist ja läbipaistvust, mis on ühise seisukoha viimase läbivaatamise eesmärgid, ning nõukogu järeldused ühise seisukoha läbivaatamise kohta, mille kohaselt „Euroopa kaitsektori tööstusliku ja tehnoloogilise baasi tugevdamisega peaks kaasnema tihedam koostöö ja vastastikune lähenemine sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordikontrolli valdkonnas“⁽²⁸⁾;

21. väljendab heameelt, et liikmesriigid on uuendanud oma pühendumist õiguslikult siduva, nõukogu otsusega (ÜVJP) 2019/XXX muudetud ühise seisukoha järgimisele, ning rõhutab, kui oluline on põhjalikult hinnata sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordilitsentside taotluste vastavust ühises seisukohas sätestatud kriteeriumitele; juhib tähelepanu sellele, et nõukogu 16. septembri 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/1560 koos asjakohaste järeldustega kajastavad liikmesriikide üha suurenevat teadlikkust relvaekspordi valdkonnas veelgi suurema läbipaistvuse ja lähenemise vajalikkusest riigi ja kogu ELi tasandil ning vajadusest tugevdada avalikku järelevalvet selles riikliku julgeoleku tundlikus valdkonnas; rõhutab, et need otsused võivad aidata tagada riiklike järelevalveasutuste, parlamentide ja ELi kodanike paremat teavitamist sellest, millised on liikmesriikide valitsuste strateegilised otsused valdkonnas, mis otseselt mõjutab nende julgeolekut ning väärtustest ja normidest kinnipidamist riigis;

22. tunneb muret kasvava võidurelvastumise maailmas; tuletab meelde ELi eesmärki tegutseda ülemaailmse rahu tagajana; kutsub seetõttu ELi üles etendama aktiivset rolli relvade leviku tõkestamise ja ülemaailmse desarmeerimise valdkonnas; väljendab heameelt seoses asjaoluga, et ühise seisukoha ajakohastamisel võeti arvesse asjakohast arengut valdkonnas, näiteks relvakaubanduslepingu vastuvõtmist, mille osalised on kõik liikmesriigid; kiidab heaks ELi tegevuse, mille eesmärk on toetada relvakaubanduslepingu ülemaailmset kohaldamist, eelkõige abi kolmandatele riikidele tõhusate relvastuskontrollisteede tõhustamisel ja rakendamisel kooskõlas ühise seisukohaga; kutsub peamisi relvi eksporditavaid riike, nagu USA, Hiina ja Venemaa, üles relvakaubanduslepingut allkirjastama ja ratifitseerima;

23. toetab nõukogu kinnitust, et sõjatehnoloogia ja -varustusega tuleks kaubelda vastutustundlikul ja aruandval viisil; väljendab heameelt nõukogu uuendatud kohustuse üle edendada veelgi koostööd ja liikmesriikide poliitika lähendamist, et tõkestada sellise sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi, mida võidakse kasutada siserepressioonideks või rahvusvaheliseks agressiooniks või mis põhjustaks piirkondlikku ebastabiilsust;

24. märgib murelikult, et erinevused liikmesriikide relvaekspordipoliitika ja -tavade vahel aeglustavad ELi normide lähendamist relvaekspordi valdkonnas; märgib sellega seoses vajadust võtta kasutusele uusi vahendeid; märgib, et tulevased Euroopa Kaitsefondi rahastatavad meetmed aitavad arendada uusi sõjatehnoloogiaid ja -varustust;

25. märgib rahuloluga, et nõukogu tunnistab kaitsetööstuste toodete ja kaheksa kasutusega kaupade ühtse ekspordikontrollipoliitika tähtsust; usub, et EL peaks kehtestama selliste kaupade ekspordiks selged kriteeriumid ja suunised;

26. tervitab konkreetsete meetmete kehtestamist, mille eesmärk on soodustada liikmesriikide relvaekspordi käsitlevat täpset, ühtset ja õigeaegset aruandlust; toetab eelkõige nõukogu otsust kehtestada riikide andmete esitamise kindel tähtaeg, aruande vormi kindlad standardid ning lisasuunised aruannete sisu ja aruandluse protsessi kohta; julgustab liikmesriike esitama oma andmed niipea kui võimalik ning hiljemalt aruandeaastale järgneva aasta mais, et võimaldada õigeaegset avalikku arutelu; kiidab heaks veebipõhise lähenemise suunas astunud sammud ja julgustab selle edasist arendamist; väljendab ühtlasi heameelt nõukogu toetuse üle selgetele suunistele, mis käsitlevad relvaekspordipoliitikat puudutava teabe

⁽²⁸⁾ Nõukogu (üldasjad) poolt 16. septembril 2019 vastu võetud nõukogu järeldused relvaekspordi kontrolli käsitleva nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP läbivaatamise kohta, 11. järeldus, Euroopa Liidu Nõukogu, 12195/19, COARM 154, Brüssel, 16.9.2019.

Neljapäev, 17. september 2020

jagamist ja vahetamist liikmesriikide vahel; kiidab heaks sammud, mis on astunud digitaalse lähenemisviisi poole tavarelvastuse ekspordi tööühma (COARM) veebisüsteemi abil ja julgustab seda veelgi laiendama;

Tihedam liikmesriikidevaheline koostöö relvatootmise valdkonnas

27. märgib, et alates õiguslikult siduva ühise seisukoha vastuvõtmisest 2008. aastal on liikmesriigid tõhustanud oma relvaekspordi kontrolli; märgib samuti, et üha rohkem Euroopas toodetavaid relvasüsteeme valmistatakse mitmest ELi liikmesriigist pärit koostisosadest ning see hõlmab tehnoloogilistel, tööstuslikel ja poliitilistel põhjustel kahe- või mitmepoolset koostööd; rõhutab sellist liiki koostöö positiivset rolli liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelise usalduse loomise edendamisel;

28. rõhutab, et püüdlus suurendada Euroopa kaitsesektori konkurentsivõimet ei tohi kahjustada ühise seisukoha kaheksa kriteeriumi kohaldamist, sest need on liikmesriikide mis tahes majanduslike, sotsiaalsete, kaubanduslike või tööstuslike huvide suhtes ülimuslikud;

29. märgib, et teadmus- ja tehnosiire on hoogustunud, mis võimaldab kolmandatel riikidel käivitada Euroopa sõjatehnoloogia litsentsitud tootmise; usub, et see protsess ei tohiks piirata ELi suutlikkust kontrollida relvade ja sõjavarustuse tootmist, vaid peaks pigem edendama kaitsetstarbelise tootmise avaliku järelevalve ja läbipaistvusstandardite ühtlustumist ning kiirendama relvade tootmist ja ekspordi käsitlevate rahvusvaheliselt tunnustatud ja järgitavate normide loomist;

30. märgib, et üha rohkem relvasüsteemide osi on tsiviilpäritolu või kahesuguse kasutusega; peab seetõttu vajalikuks luua nende osade jaoks kõigi liikmesriikide vaheline ühtne tarnekontrollisüsteem;

31. märgib, et liikmesriigid ei ole kavandanud ühist poliitikat, millega reguleeritaks relvaosade tarneid teise liikmesriiki ja millega oleks tagatud, et mis tahes eksporditavast liikmesriigist oleks kooskõlas relvaosi tarniva liikmesriigi ekspordipoliitikaga; märgib, et mõned liikmesriigid käsitlevad jätkuvalt relvade ja kaitsetstarbeliste toodete ELi-sisest vedu sarnasel eksporditoimingutega kolmandatesse riikidesse; on seisukohal, et see tekitab probleeme seoses litsentsimistavade üha suurenevate erinevustega ELi piires; täheldab, et direktiiv 2009/43/EÜ ühendusesisese veo kohta selle praeguses vormis ei sea eesmärgiks saavutada kõrgeimaid ühiseid nõudeid kolmandatesse riikidesse suunduva relvaekspordi kontrollile, hõlbustades samas tarneid Euroopa relvaturul;

32. märgib, et esimene katse reguleerida Euroopa-siseseid tarneid oli Prantsusmaa ja Saksamaa vaheline Schmidt-Debré ühtlustamisleping, mis sisaldab vähese tähtsuse (*de minimis*) reeglit; märgib sellega seoses Prantsusmaa ja Saksamaa vahel sõlmitud kaitsevaldkonna ekspordikontrolli lepingut;

33. täheldab, et liikmesriikide relvaekspordipoliitika võib takistada koostööprojektide toimimist; märgib, et need lahknevused võivad anda põhjust relvasüsteemide käsitlevate kahepoolsete ja erilepingute sõlmimiseks, mis mõnel juhul võimaldavad ekspordi kolmandatesse riikidesse, tuginedes kõige vähem piiravatele normidele, mitte ühisele, kogu ELi hõlmavale lähenemisviisile; tuletab meelde, et relvaekspordi käsitleva nõukogu ühise seisukoha eesmärk oli ja on selliste lahknevuste ärahoidmine ning ühtse ja ühise relvaekspordipoliitika väljatöötamine; märgib seost ekspordipoliitika lahknevuste ja ELi-sisese koostöös esinevate raskuste vahel, kaitsetstarbeliste toodete siseturu püsivat killustatust ja tööstusliku dubleerimise olemasolu; kutsub seetõttu komisjoni, nõukogu ja liikmesriike üles eraldama piisaval tasemel vahendeid, mis võimaldaks vähendada turu killustatust ja tugevdada tööstust, tagades samal ajal, et ELi ja selle liikmesriikide käsutuses on vajalik sõjaline võimekus; kutsub komisjoni üles tagama direktiivide 2009/81/EÜ ja 2009/43/EÜ, sealhulgas hangetega seotud täitemeetmete tulemusliku rakendamise;

34. märgib, et liikmesriikidevaheline kahepoolne koostöö kaitsetstarbeliste tööstusprojektide valdkonnas toob kaasa ekspordikontrolli lepingute sõlmimise, mis võivad olla lähtealuseks kogu ELile;

35. rõhutab, et kahe- ja mitmepoolsed lepingud peaksid sillutama teed ekspordipoliitika paremale lähendamisele ja ühtlustamisele ELi tasandil, sest lähenemise ja läbipaistvuse puudumine kolmandatesse riikidesse ekspordimist käsitlevates otsustes võib avaldada negatiivset mõju ELi võimele kõnelda ühel häälel ja avaldada rahvusvahelisel areenil mõju seoses

Neljapäev, 17. september 2020

inimõiguste, rahvusvahelise õiguse ning piirkondliku rahu ja stabiilsuse edendamise; märgib, et sellised lahkevused võivad tekitada turumoonutusi ning takistada tööstusalast strateegilist planeerimist, mastaabisäästu ja võrdsete võimaluste tagamist;

ELi tasandi kasvav tähtsus relvatootmises

36. märgib, et sobiva varustuse väljatöötamine on oluline vahend Euroopa kaitsesektori tööstusliku ja tehnoloogilise baasi tugevdamisel; märgib, et ELi algatused (näiteks liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede (PADR), Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm (EDIDP) ja Euroopa Kaitsefond, samuti alaline struktureeritud koostöö (PESCO), kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine (CARD) ja Euroopa rahutagamisrahastu), õigusaktid (näiteks 2009. aasta direktiivid ühendusesise veo ja kaitsevarustuse hankimise kohta) ning haldussuutlikkuse loomine (näiteks komisjoni kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraat (DG DEFIS)) aitavad süvendada koostööd relvatootmise ja kaitsevõime arendamiseks Euroopa tasandil; on veendunud, et Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tugevdamisega peaks kaasnema tihedam koostöö ja lähenemine sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrollimisel, et parandada ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning eelkõige ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tõhusust;

37. kutsub liikmesriike üles likvideerima kaitsekulutuste praegust mittetõhusust, mis tuleneb dubleerimisest, killustatusest ja koostalitlusvõime puudumisest, ning võtma endale eesmärgiks ELi muutmise julgeoleku tagajaks, muu hulgas parema relvaekspordi kontrollimise abil;

38. märgib, et mitu liikmesriiki on väljendanud kavatsust arendada ühiselt välja peamiseid relvasüsteeme, näiteks lahingutanke, hävituslennukeid ja relvastatud mehitamata õhusõidukeid;

39. rõhutab asjaolu, et esialgne institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Kaitsefondi loomise kohta volitab komisjoni hindama, kas omandiõiguse üleandmine või Euroopa Kaitsefondist kaasrahastatud sõjatehnoloogiale ainulitsentsi andmine on vastuolus ELi ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega või fondi eesmärkidega, nagu on sätestatud kavandatava määruse artiklis 3; märgib, et selle uue õigusaktiga antakse muu hulgas komisjonile tsiviiljärelevalveülesanne, mis puudutab konkreetset sõjatehnoloogia ekspordikategooriat kolmandatesse riikidesse, millega suurendatakse läbipaistvust ja vähendatakse ELi vahendite väärkasutamise riski, ilma et see piiraks liikmesriikide ekspordi kontrolliasutuste pädevust ekspordilubade väljastamisel;

40. rõhutab, et Euroopa partnerite võetud rahvusvahelised kohustused hõlmavad teabe edastamist oma riiklike kontrollisüsteemide ja relvatarnete kohta; märgib, et Euroopa rahutagamisrahastu raames on liikmesriikidel ja Euroopa välisteenistusel võimalik kolmandaid riike sõjaliselt varustada, mis nõuab ELi tasandi kontrolli; rõhutab, et Euroopa rahutagamisrahastu raames võimaldaks uus ELi tasandi rahastamisvahend anda ühise riskihinnangu enne mis tahes otsust tarnida kolmandatele riikidele relvi ja laskemoona Euroopa rahutagamisrahastu sõjalise võime suurendamise samba raames, hinnata üksikmeetmeid ühise seisukoha kaheksa kriteeriumi suhtes ning kehtestada lõppkasutaja suhtes kaitsemeetmed ja võimalikud sanktsioonid;

41. kutsub komisjoni üles hoidma Euroopa Parlamenti nõuetekohaselt kursis ELi vahendite kasutamisega kõigi teadus- ja arendusprojektide jaoks, mis on seotud mehitamata õhusõidukite ehitamisega; nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja keelustaks täisautonoomsete, inimese osaluseta rünnakuid võimaldavate relvade väljatöötamise, tootmise ja kasutamise;

42. juhib tähelepanu sellele, et relvade ja kaitseotstarbelise varustuse teadusuuringud ja arendamine on olulised, et tagada liikmesriikidele enda kaitsmise ja kaitsetööstusele tehnoloogilise arengu saavutamise vahendid;

Ühise seisukoha rakendamine seoses ELi tasandi suureneva tähtsusega relvatootmises

43. võtab teadmiseks ebapiisava lähenemise riikide relvaekspordipoliitikas ja otsustusprotsessis, arvestades ELi tasandi tähtsuse suurenemist relvatootmises ning väljakuulutatud ambitsioone ja kavasis seda veelgi suurendada; märgib, et ebapiisav lähenemine riikide relvaekspordis võib tekitada täiendavaid turumoonutusi ja sellega seotud takistusi asjaomaste ettevõtete ja relvajõudude strateegilisele planeerimisele, ning nõuab riikliku relvaekspordi poliitika ja otsuste tegemise

Neljapäev, 17. september 2020

järkjärgulist lähendamist; tuleb meelde liikmesriikide osalemise olulisust sellises protsessis; peab kahetsusväärseks praegusi lahknevasi liikmesriikide relvaekspordipoliitika ja otsustusprotsessides; kutsub nõukogu üles jätkama oma jõupingutusi relvaekspordipoliitika ja otsustusprotsesside lähendamiseks;

44. soovib, et Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi (EDIDP) ja/või Euroopa Kaitsefondi kaudu rahastatavate toodete eksport tuleks tavarelvastuse ekspordi tööriühmale (COARM) edastatavate andmete hulgas eraldi välja tuua, et tagada nende Euroopa eelarvest rahastatud toodete hoolikas kontroll ja tagada, et ühise seisukoha kriteeriume kohaldataks rangelt Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmist ja Euroopa Kaitsefondist rahastatavate toodete suhtes;

45. väljendab heameelt ELi kaitsekoostöö tugevdamise üle ÜJKP raames; usub, et ELi tasandi suureneva tähtsusega relvatootmises peab kaasnema suurem läbipaistvus; usub, et selles valdkonnas on veel arenguruumi, eeskätt mis puudutab liikmesriikide esitatavate andmete kvaliteeti ja ühtsust; on seisukohal, et Euroopa Liidu lepingu artikli 42 lõikes 3 ette nähtud „Euroopa võimete- ja relvastuspoliitika“ väljatöötamine peab olema kooskõlas ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP; on veendunud, et relvaekspordi ja tehnoloogia läbipaistvuse ühiste normide ja standardite suurem lähenemine suurendab usaldust liikmesriikide ja kolmandatest riikidest partnerite vahel; väljendab heameelt seoses tavarelvastuse ekspordi tööriühma (COARM) jõupingutustega ning eriti juhendiga, mis käsitleb ühise seisukoha rakendamist liikmesriikides koostöö, koordineerimise ja lähenemise osas; märgib, et COARMi teabevahetussüsteem ja ühise seisukoha rakendamise juhend on kasulikud igapäevase töö vahendid kontrolliasutustele; toonitab liikmesriikide jõupingutusi COARMi tegevuse toetamiseks heade tavade vahetamisel; soovib, et COARM:

- a) lisaks läbivaadatud aruandlusvormi järgmised lisakategooriad kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega, et rakendada nõukogu 2019. aasta septembri järeldusi: täpne relvaliik ja eksporditud kogus, laskemoona nimetus, partii suurus ja konkreetne lõppkasutaja, tühistatud litsentsid ning tarnejärgseid teenuseid (näiteks väljaõpe ja hooldus) käsitlevate lepingute väärtus ja kestus; viiks ELi väikerelvade määratluse kooskõlla ÜRO laiema määratlusega;
- b) töötaks välja ELis ja rahvusvahelisel tasandil tunnustatud mõisteid, nagu litsentsitud väärtus ja tegelik eksport, et lihtsustada andmete võrreldavust liikmesriikide vahel;

46. tunnustab otsust muuta aastaaruanne interaktiivseks ja usaldusväärseks veebiandmebaasiks, mille kaudu saab teha otsinguid, ning loodab, et see hakkab toimima enne 2019. aasta ekspordiantmete avaldamist; palub Euroopa välisestistusel teatada Euroopa Parlamendile täpne kuupäev, mil andmebaas veebis kasutatavaks muutub; nõuab tungivaltp, et COARM võtaks kasutusele sellise lahenduse, mis on kasutajasõbralik ja Euroopa kodanikele ja kodanikuühiskonnale hõlpsasti kättesaadav ning mis võimaldab andmete ekspordimist turvalises ja struktureeritud vormingus;

47. palub, et COARM jätkaks jõupingutusi teabevahetuse platvormi loomiseks, kus liikmesriigid edastaksid ja jagaksid teavet kolmandatesse riikidesse suunatud relvaekspordi käsitleva poliitika kohta ja oma otsuste kohta lükata tagasi selleks vajalike litsentside taotlused; palub, et COARM tegutseks selle nimel, et kooskõlas ühise seisukoha artiklis 7 väljendatuga parandada „asjakohast teabevahetust, mis sealhulgas käsitleb keeldumisest teatamist ja relvaekspordipoliitikat“ ning muid meetmeid lähenemise edasiseks suurendamiseks; teeb selleks ettepaneku jagada riiklikke hinnanguid (ning püüda saavutada ühist ELi tasandi hinnangut) riikide olukordade või võimalike ekspordi vastuvõtjate kohta, lähtudes ühise seisukoha põhimõtetest ja kriteeriumitest ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames ning konsulteerides väliste sidusrühmadega, sealhulgas Euroopa Parlamendiga; nõuab nende kolmandate riikide loetelu korrapärasest ajakohastamist, kes vastavad ühises seisukohas sätestatud kriteeriumitele;

48. usub, et ELi institutsioonid peaksid tegema ettepanekuid vastastikusteks eksperdihinnanguteks eesmärgiga innustada liikmesriikide ametiasutusi jagama andmete kogumise ja töötlemise parimaid tavasid, soodustada erinevate riikide lähenemisviiside paremat mõistmist, teha kindlaks erinevused kaheksa kriteeriumi tõlgendamisel ning arutada võimalusi ja vahendeid ühtlustamise, lähenemise ja järjepidevuse parandamiseks liikmesriikide vahel;

49. on kindlalt veendunud, et ELi ühise seisukoha järjekindlam rakendamine on oluline, et tagada ELi usaldusväärsus väärtustel põhineva ülemaailmse osalejana, ning et suurem lähenemine kriteeriumite täielikul kohaldamisel tagab tulemuslikumalt inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse austamise kõigi relvakaubanduses osalejate poolt, aitab kaasa rahu ja stabiilsuse edendamisele ning toetab ELi strateegilisi julgeolekuhuve ja strateegilist sõltumatust; usub, et see tugevdab ÜVJP rakendamist;

Neljapäev, 17. september 2020

50. on seisukohal, et litsentse tootmiseks kolmandates riikides ei tohiks enam anda, kui see annab võimaluse vältida ühise seisukoha kaheksat kriteeriumit või muid ELi relvaekspordidirektiive;

51. rõhutab, et tõhus lõppkasutuse kontroll annab tulemuseks vastutustundlikuma ekspordipoliitika ja võib vähendada eeskätt kõrvalesuunamise riski; väljendab sellega seoses heameelt ELi rahastatud iTrace'i projekti üle ja toetab selle jätkamist ning soovib kasutada sarnast vahendit seadusliku relvaekspordi jälgimiseks ELi liikmesriikidest kolmandatesse riikidesse; palub nõukogul, liikmesriikidel ja Euroopa välisteenistusel töötada riigi- ja ELi ametnike jaoks välja põhjaliku relvaekspordi kontrolli alase koolitus- ja suutlikkuse suurendamise programmi, milles pööratakse suurt tähelepanu vastastikuse mõistmise loomisele kaheksa kriteeriumi osas, ühistele riskihindamistele ja kaitsemeetmete kehtestamisele ning kontrollimisele enne ja pärast litsentsi andmist; julgustab liikmesriikide valitsusi astuma samme oma lõppkasutust käsitlevate normide parema järgimise tagamiseks, sealhulgas saatmisjärgse kontrolli rakendamiseks; rõhutab vajadust näha ette piisavalt ELi vahendeid, eesmärgiga tagada vajaliku tööjõuressursi kättesaadavus liikmesriikide ja ELi tasandil ning importivate riikide delegatsioonides ja saatkondades, et korraldada tõhusaid riskihindamisi, lõppkasutuse kontrolle ja saatmisjärgseid kontrolle; kutsub Euroopa välisteenistust ja COARMi üles ühe osana aastaaruandest teavitama iTrace'i kaudu kõigest tuvastatud ELi päritoluga kaupade kõrvalesuunamisest;

52. on veendunud, et ELi tasandi suurenevat tähtsust relvatootmises, hiljutisi nõukogu järeltule lähenemise kohta relvaekspordi vallas ning Euroopa rahutagamisrahastu loomist tuleks täiendada ELi tasandi jälgimis- ja kontrollimehhanismiga, mis põhineks täies ulatuses kõigil kaheksal kriteeriumil; tuleb meelde „Euroopa võimete- ja relvastuspoliitika“ väljatöötamist, mis on ette nähtud ELi lepingu artikli 42 lõikes 3; on veendunud, et panustamine ja jagamine ning tihedam koostöö relvastus- ja hankepoliitikas on võimalik ainult siis, kui võetakse kasutusele ranged ekspordikontrollid, vastastikune teavitamine ja korrapärane parlamentaarne kontroll ning kui ELi rahastatud projektide puhul on võimalik kohaldada ranged sanktsioonimehhanisme, juhul kui ei peeta kinni ühistest normidest; nõuab lisaks, et Euroopa Parlamendil oleks koos liikmesriikide parlamentidega võimalik tagada parlamentaarne kontroll ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning selle eelarve üle;

53. palub, et COARM uuriks relvaekspordi läbipaistvuse küsimust koos kaheksa kasutusega kaupade ekspordilitsentside läbipaistvuse küsimusega ja kaaluks ühise lähenemisviisi kohaldamist läbipaistvuse saavutamiseks mõlema vahendi puhul; on veendunud, et komisjoni üha suuremat kontrolli kaheksa kasutusega kaupadega kauplemise üle muudetud ELi kaheksa kasutusega kaupade määruse kohaldamiseks kontekstis tuleks tasakaalustada Euroopa Parlamendi suurema osalemise ja järelevalverolliga, et tagada aruandekohustus;

54. toonitab kahjulikku mõju, mida ELi ettevõtjate kontrollimatu küberseiretehnoloogiate eksport võib avaldada ELi digitaalse taristu turvalisusele ja inimõigustele; väljendab muret asjaolu pärast, et teatavaid kaheksa kasutusega küberseiretehnoloogiaid kasutatakse üha sagedamini poliitikute, aktivistide ja ajakirjanike vastu; mõistab karmilt hukka asjaolu, et üha rohkem inimõiguste kaitsjaid seisab silmitsi digitaalsete ohtudega, mis hõlmavad andmete salajasuse kahjustamist seadmete konfiskeerimise, kaugseire ja andmelekete tõttu; rõhutab sellega seoses ELi kaheksa kasutusega kaupu käsitleva määruse kiire, tõhusa ja põhjaliku ajakohastamise tähtsust; kordab Euroopa Parlamendi seisukohta kaheksa kasutusega kaupade määruse uuesti sõnastamise kohta, mille eesmärk on vältida selliste küberturvalisuse seadmete ekspordi, müüki, ajakohastamist ja hooldust, mida saab kasutada siserepressioonideks, sealhulgas internetiseireks; kiidab sellega seoses heaks ELi institutsioonide jätkuvad jõupingutused käimasolevatel institutsioonidevahelistel läbirääkimistel, mille eesmärk on kaheksa kasutusega kaupade ekspordikontrolli normide ajakohastamine;

55. on seisukohal, et Euroopa Parlamendi, liikmesriikide parlamentide, relvaekspordi kontrolliasutuste, tööstusliitude ja kodanikuühiskonnaga peetavad regulaarsed konsultatsioonid soodustavad sisulise läbipaistvuse saavutamist; kutsub riikide parlamente üles vahetama parimaid aruandlus- ja järelevalvetavasid, et tugevdada kõigi riikide parlamentide järelevalverolli relvaekspordi kontrolli käsitlevates otsustes; kutsub COARMi üles jätkama dialoogi kodanikuühiskonna ja asjaomaste tööstusharudega ning konsultatsioone Euroopa Parlamendi ja relvaekspordi kontrolliasutustega; kutsub kodanikuühiskonda ja teadusringkondi üles suurendama oma kontakte ja dialoogi COARMiga ning korraldama sõltumatuid kaitsetehnoloogia ja -varustuse ekspordi uuringuid; kutsub liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles sellist tegevust toetama, sealhulgas suuremate rahaliste vahendite abil;

56. rõhutab nõukogu 16. septembri 2019. aasta järeltule vaimus vajadust sisulise parlamentaarse kontrolli järele ning et COARMi aastaaruandele tuleb igal aastal reageerida Euroopa Parlamendi raportiga, et tagada parlamentaarne miinimumkontroll;

Neljapäev, 17. september 2020

57. julgustab liikmesriike abistama kolmandaid riike relvastuskontrollisüsteemide loomisel, täiustamisel ja rakendamisel kooskõlas ühise seisukohaga;

o

o o

58. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, NATO peasekretärile ning ÜRO peasekretärile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0226

Strateegiline lähenemine keskkonda sattunud ravimitele**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon strateegilise lähenemise kohta keskkonda sattunud ravimitele (2019/2816(RSP))**

(2021/C 385/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artikleid 11 ja 168 ning artikli 191 lõiget 2,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) 2019/6, mis käsitleb veterinaarravimeid ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) nr 2019/4, mis käsitleb ravimsööda tootmist, turuleviimist ja kasutamist ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. augusti 2013. aasta direktiivi 2013/39/EÜ seoses veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainetega ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiivi 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv) ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (REACH-määrus) ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta otsust nr 1386/2013/EL, milles käsitletakse liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires“ (edaspidi „seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm“) ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv olmevee kvaliteedi kohta (uuesti sõnastatud) (COM(2017)0753),

⁽¹⁾ ELT L 4, 7.1.2019, lk 43.⁽²⁾ ELT L 4, 7.1. 2019, lk 1.⁽³⁾ ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.⁽⁴⁾ ELT L 226, 24.8.2013, lk 1.⁽⁵⁾ EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67.⁽⁶⁾ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1.⁽⁷⁾ ELT L 164, 25.6.2008, lk 19.⁽⁸⁾ ELT L 396, 30.12.2006, lk 1.⁽⁹⁾ ELT L 354, 28.12.2013, lk 171.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu määrus vee taaskasutuse miinimumnõuete kohta (COM(2018)0337),
- võttes arvesse nõukogu 25. juuni 2019. aasta järeldusi, mis käsitlevad järgmisi samme eesmärgi suunas muuta EL parimate antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse tavadega piirkonnaks,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuni 2019. aasta järeldusi liidu keskkonnasäästlike kemikaalide poliitika strateegia kohta,
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2019. aasta teatist „Euroopa Liidu strateegiline lähenemisviis ravimitele keskkonnas“ (COM(2019)0128),
- võttes arvesse komisjoni 7. novembri 2018. aasta teatist „Endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlev põhjalik Euroopa Liidu raamistik“ (COM(2018)0734),
- võttes arvesse komisjoni 29. juuni 2017. aasta teatist „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“ (COM(2017)0339),
- võttes arvesse komisjoni 15. novembri 2011. aasta teatist teemal „Tegevuskava antimikroobsest resistentsusest tingitud ohtude ohjamiseks“ (COM(2011)0748),
- võttes arvesse komisjoni 10. detsembri 2008. aasta teatist „Ohutud, uuenduslikud ja kättesaadavad ravimid: uus tulevikuvision farmaatsiaspektori jaoks“ (COM(2008)0666),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse oma 13. septembri 2018. aasta resolutsiooni antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks ette nähtud Euroopa terviseühtsuse tegevuskava kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelse kokkuleppe kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse mitme liikmesriigi programme, mille eesmärk on vähendada ravimijäätet vees,
- võttes arvesse Euroopa Ravimiameti (EMA) ja Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 1. detsembril 2016 esitatud ühist teaduslikku arvamust, milles käsitletakse meetmeid Euroopa Liidu loomakasvatuses antimikroobsete ainete kasutamise vajaduse vähendamiseks ning nende meetmete mõju toiduohutusele (RONAFA arvamus),
- võttes arvesse antimikroobsete ainete veterinaarmeditsiinis tarbimise üleeuroopalist seiret (ESVAC) käsitlevaid järjestikusi iga-aastaseid (alates 2011. aastast) aruandeid,
- võttes arvesse komisjoni 2015. aasta mai väljaannet „Science for Environment Policy – Future brief“ (nr 11), milles käsitletakse kestlikku vesiviljelust,
- võttes arvesse komisjoni 30. jaanuari 2019. aasta aruteludokumenti „Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030“ (COM(2019)0022),
- võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 13. novembri 2019. aasta uuringut „Farmaceutical Residues in Freshwater – Hazards and Policy Responses“ (Magevees olevad ravimijäätid – ohud ja poliitikameetmed),
- võttes arvesse 22. septembril 2016 toimunud ÜRO Peaassamblee kõrgetasemelisel kohtumisel vastu võetud poliitilist deklaratsiooni antimikroobikumiresistentsuse kohta,

⁽¹⁰⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 153.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse ÜRO joogivee parameetrite alast koostööprojekti,
 - võttes arvesse Maailmapanga 2017. aasta märtsi aruannet „Drug-Resistant Infections: A Threat to Our Economic Future“ (Ravimiresistentsed infektsioonid, mis ohustavad meie majanduslikku tulevikku),
 - võttes arvesse komisjoni 2018. aasta juuli aruannet keskkonda sattuvaid ravimeid käsitleva strateegilise lähenemisviisi võimaluste kohta,
 - võttes arvesse Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusameti 12. detsembri 2013. aasta aruannet ravimite keskkonnariskide kohta,
 - võttes arvesse nõukogule ja komisjonile esitatud küsimusi strateegilise lähenemise kohta keskkonda sattunud ravimitele (O-000040/2020 – B9-0015/2020 ja O-000041/2020 – B9-0016/2020),
 - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et ravimid on tähtsad inimeste tervise ja loomatervise kõrge taseme tagamiseks; arvestades, et Euroopa turul on praegu üle 3 000 ravimite toimeaine;
- B. arvestades, et ravimite, sealhulgas antimikroobsete ainete laialdane kasutamine inim- ja veterinaarmeditsiinis on viimase 20 aasta jooksul suurendanud nende kontsentratsiooni paljudes looduslikes reservuaarides, näiteks pinnases, setetes ja veekogudes; arvestades, et elanikkonna kasvades ja vananedes suureneb nende ainete kontsentratsioon keskkonnas tõenäoliselt veelgi; arvestades, et kliimamuutused mõjutavad ka veevarude kvantiteeti ja kvaliteeti, kuna põua ajal on ainete kontsentratsioon suurem, mis omakorda mõjutab veepuhastust; arvestades, et selle probleemi mõõtmiseks kogu maailmas on vaja laialdaselt andmeid koguda; arvestades, et ravimeid satub kõige rohkem keskkonda nende kasutamise ja kõrvaldamise käigus;
- C. arvestades, et ravimid jõuavad keskkonda asulareovee puhastitist väljalastud heitvee, loomasõnniku laotamise ja vesiviljeluse, tootmisettevõtetest pärit heitvee, reoveesetete, rohusööjate kariloomade, lemmikloomade ravimise ning kasutamata ravimite ja saastunud jäätmete nõuetele mittevastava prügilasse ladestamise kaudu;
- D. arvestades, et antibiootikumide vale kasutamine, seda eriti loomakasvatuses, ning üldisemalt halvad tavad nii inim- kui ka veterinaarmeditsiinis on järk-järgult muutnud antimikroobikumiresistentsuse suureks ohuks inimeste tervisele ja loomatervisele;
- E. arvestades, et OECD leidis oma viimases aruandes ravimijääkide kohta magevees, et praegune poliitiline lähenemine ravimijääkide käitlemisele ei ole piisav vee kvaliteedi ja magevee ökosüsteemide kaitsmiseks, millest sõltub hea tervis;
- F. arvestades, et teatavate ravimite keemiline ja/või metaboolne stabiilsus tähendab seda, et kuni 90 % nende toimeainetest lastakse pärast kasutamist algkujul keskkonda;
- G. arvestades, et inimtervishoiu kasutatavate ja enne 2006. aastat turule lastud ravimite suhtes ei kohaldata loa andmise menetluse osana keskkonnariskide hindamist ning seetõttu võib selline hindamine endiselt puududa;
- H. arvestades, et keskkonnariskide hindamist võetakse arvesse veterinaarravimite, kuid mitte inimtervishoiu kasutatavate ravimite kasulikkuse ja riski hindamisel;
- I. arvestades, et komisjon tunnistas oma 11. märtsi 2019. aasta teatises ise teadmiste lünki seoses teatavate ravimite kontsentratsiooniga keskkonnas ja sellest tulenevate riskitasemetega;

Neljapäev, 17. september 2020

- J. arvestades, et on piisavalt tõendeid selle kohta, et tuleks võtta meetmeid keskkonnale ohtu kujutada võivate farmatseutiliste toimeainete keskkonnamõju vähendamiseks, eelkõige joogivee võtmiseks kasutatava vee kaitsmiseks;
- K. arvestades, et paljud rahvusvahelised organisatsioonid, kolmandad riigid, ELi institutsioonid, tööstusühendused ja valitsusvälised organisatsioonid on tunnistanud, et peavad ravimite keskkonnamõju murettekitavaks küsimuseks; arvestades, et mõned ELi liikmesriigid, nagu Madalmaad, Saksamaa ja Rootsi, on juba võtnud meetmeid, et tegeleda ravimite järjest ulatuslikuma esinemisega keskkonnas;
- L. arvestades, et komisjon kohustus 2008. aastal esitama ettepanekuid meetmete kohta, millega vähendatakse ravimite võimalikku kahjulikku mõju keskkonnale ⁽¹²⁾;
- M. arvestades, et direktiivi 2013/39 artikli 8c kohaselt oli komisjon kohustatud töötama 13. septembriks 2015 välja strateegilise lähenemisviisi raviainetest põhjustatud veesaastega tegelemiseks ja esitama 14. septembriks 2017 ettepanekud meetmete kohta;
- N. arvestades, et nõukogu kutsus oma 2019. aasta juuni järeldustes komisjoni üles „hindama ja määratlema kõige tõhusamaid meetmeid, sealhulgas seadusandlikke meetmeid, et leevendada ravimite keskkonnamõju ja võidelda antimikroobikumiresistentsuse tekke vastu, ning tugevdama sellega seoses sidet tervishoiusektoriga“; arvestades, et nõukogu tunnistas, et on vaja täiendavaid uuringuid, et paremini mõista ravimite ja nende jääkidest inimeste tervisele ja keskkonnale tekkiva mõju ulatust;
- O. arvestades, et antimikroobikumiresistentsust käsitlev tööstusliit on töötanud antibiootikumide tootmise ühise raamistiku alusel välja tööstusest lähtuvad põhimõtted ja määranud kindlaks antibiootikumide heite kontsentratsiooni eesmärgid, et kaitsta ökoloogilisi ressursse ja vähendada keskkonnas antimikroobikumiresistentsuse tekkimise võimalikku ohtu;
- P. arvestades, et inimeste ja loomade tervishoiu valdkonnas tegutsejatel ja spetsialistidel, patsientidel, tööstusel, jäätmekäitluse ja veepuhastusega tegelevatel ettevõtjatel jne on oma osa ravimite keskkonnamõju vähendamisel;
- Q. arvestades, et OECD toetab nelja ennetavat strateegiat, mis keskenduvad ennetavatele võimalustele ravimi olelusringi varases etapis, et keskkonda sattunud ravimeid kulutõhusalt hallata ning saavutada kõige pikaajalisem ja laiaulatuslikum keskkonnakasu;
- R. arvestades, et mitu sidusrühma alustas algatuse MedsDisposal raames kampaaniaga, mille eesmärk on suurendada teadlikkust kasutamata jäänud või aegunud ravimite nõuetekohase kõrvaldamise kohta Euroopas;
- S. arvestades, et kõigi ravimite keskkonnamõjuga seotud meetmete puhul tuleb lähtuda patsiendi õigusest saada kiiresti kätte ohutuks ja tõhusaks peetavad ravimid, võttes arvesse praeguseid riski ja kasulikkuse hindamise kriteeriume;

Üldised märkused

1. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon võttis 11. märtsil 2019 lõpuks teatise vastu; peab kahetsusväärseks, et strateegiline lähenemisviis ja kavandatud meetmed esitati suure viivitusega;
2. nõustub komisjoni esitatud strateegilise lähenemisviisi nelja peamise eesmärgiga;
3. võtab siiski murega teadmiseks, et teatistes sisalduvad meetmed on väga leebed; on seisukohal, et on vaja mõjusaid meetmeid, et leevendada ravimite kahjulikku mõju keskkonnale;

⁽¹²⁾ Komisjoni 10. detsembri 2008. aasta teatis „Ohutud, uuenduslikud ja kättesaadavad ravimid: uus tulevikuvision farmaatsiaspektori jaoks“ (COM(2008)0666).

Neljapäev, 17. september 2020

4. tuletab meelde, et kõik tulevased algatused ravimite keskkonnamõju valdkonnas peaksid lähtuma teadusest ja eesmärkidest ning olema tehnoloogianeutraalsed, tagades selle, et patsientide juurdepääsul ravimiravile jäävad endiselt keskkseks prioriteediks ohutus ja efektiivsus;
5. on seisukohal, et ravimireostuse vastu võitlemiseks on vaja terviklikku lähenemisviisi, millesse on kaasatud kõik asjaomased sidusrühmad ja mille puhul võetakse arvesse kogu ravimite olusringi; rõhutab, et regulatiivsete meetmete mõjususe tagamiseks on väga oluline võtta meetmeid kooskõlas ettevaatuspõhimõttega ja põhimõttega, et keskkonnakahju tuleks heastada eeskätt kahju tekkekohas; rõhutab, et tuleks kohaldada „saastaja maksab“ põhimõtet, mis hõlmab peamiselt tootmisprotsessi, kuid samuti tuleks stimuleerida paremaid ravimite väljakirjutamise tavasid ja tarbijate vastutustundlikku käitumist; märgib murega, et loomasõnniku ladestamise, veereostuse või nõuetele mittevastava kõrvaldamise teel keskkonda lastud ravimid aitavad suurendada antimikroobikumiresistentsust; kutsub komisjoni üles kaaluma laiendatud tootjavastutuse kasutamist, et vähendada ravimite kahjulikku mõju keskkonnale;
6. peab vajalikuks korraldada koostöös liikmesriikidega kampaaniaid, et teavitada üldsust käsimüügiravimite ületarbimise ohtudest ja inimesi sellel teemal harida; juhib tähelepanu ravimite supermarketi- ja internetimüügi suurenemisele, seejuures ilma meditsiinilise näidustusega, ning selliste väljaspool apteeki või nõuetekohaselt akrediteeritud asutusi asuvate müügikohtade meedias reklaamimise ohule;
7. rõhutab, et ravimite sattumine keskkonda võib lisaks ökosüsteemide ja eluslooduse kahjustamisele vähendada ka samade ravimite tõhusust, eriti antibiootikumide puhul, kuna selle tulemusel võib tekkida antibiootikumiresistentsus;
8. tuletab meelde, et ravimitel on mitmesugune mõju mere- jt veeökosüsteemidele, aga ka elusloodusele, sealhulgas võivad tekkida käitumusmuutused, väheneda sigivus, muutuda suurus või tekkida seksuaal- ja reproduktiivsüsteemi häired; kutsub seetõttu komisjoni üles kaasama konkreetseid meetmeid, võttes arvesse ravimitega saastumise kumulatiivset mõju mere- ja muudele veeliikidele;
9. tuletab meelde, et uuringud on näidanud, et ravimid ja ravimijäägid esinevad eriti veekogudes, kuna neid ei ole täielikult eemaldatud, sest tavapärased reoveepuhastid ei suuda praegu kõiki ravimeid tõhusalt välja filtreerida; rõhutab, et magevee ja vesikondade saastumine põhjustab ookeanide saastumist;
10. märgib, et üldiselt madalate kontsentratsioonide tõttu ei ole suurimaks probleemiks äge või vahetu mõju inimeste tervisele, vaid pigem võib ohtlikuks osutada pikaajalise madala doosiga kokkupuute võimalik kumulatiivne mõju; on eriti mures teatavate keskkonda sattuvate ravimite endokriinseid häireid põhjustavate omaduste pärast;
11. juhib tähelepanu vajadusele reguleerida ravimijääkide sisalduse määra veealaste õigusaktide raames;
12. nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks probleemsetele heitekohtadele, nagu ravimitehased, haiglad ja reoveepuhastid;
13. kutsub komisjoni üles kaaluma ravimite mõju ka komisjoni poolt 2021. aastaks välja kuulutatud õhku, vett ja pinnast puudutava nullsaaste saavutamise tegevuskava kontekstis;
14. kutsub komisjoni üles hõlbustama olemasolevate parimate tavade vahetamist liikmesriikide ja sidusrühmade vahel, et vähendada ravimite tootmise, kasutamise ja kõrvaldamise keskkonnamõju;
15. on veendunud, et olemasolevaid ja isereguleerimise algatusi tuleks analüüsida ja kui see on kohane, kaaluda tulevastes ELi algatustes, mis käsitlevad ravimeid keskkonnas;

Neljapäev, 17. september 2020

Teadlikkuse suurendamine ning ennetusmeetmete ja ravimite mõistliku tarbimise edendamine

16. kutsub liikmesriike üles jagama parimaid tavaid antibiootikumide ennetava kasutamise valdkonnas ning täielikult rakendama ja vajaduse korral tugevdama terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks; kinnitab taas seisukohti, mida parlament väljendas oma 13. septembri 2018. aasta resolutsioonis antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks ette nähtud Euroopa terviseühtsuse tegevuskava kohta;

17. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles edendada tervishoiutöötajate, sealhulgas veterinaararstide, arstide ja apteekrite koolitamist ning patsientidele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ravimite, näiteks antimikroobikumide, antidepressantide ja kontrastvedelike mõistliku kasutamise valdkonnas; kutsub ravimite tarneahelas osalejaid üles andma patsientidele ja loomakasvatajatele selget ja piisavat teavet selle kohta, kuidas valesti kõrvaldatud ravimid võivad keskkonnale kahjulikku mõju avaldada; nõuab pakendi märgistamist asjakohase piktogrammiga, mis teavitaks tarbijaid, kuidas kasutamata ravimeid nõuetekohaselt kõrvaldada;

18. rõhutab, et tervishoiutöötajaid tuleb pidevalt teavitada viimastest arengutest teadusuuringutes ja headest tavadest antimikroobikumiresistentsuse leviku tõkestamisel;

19. kutsub liikmesriike üles lisama keskkonda sattuvate ravimite probleemi oma vesikondades toimuvasse piiriüleesse koostöösse ning koordineerima meetmeid, kui seda peetakse kasulikuks;

20. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendada vaksineerimist kui haiguste ennetamise meetet, et vähendada vajadust ravimite järele;

Oma olemuselt keskkonnale vähem kahjulike ravimite väljatöötamise toetamine ja keskkonnahoidlikuma tootmise edendamine

21. rõhutab, kui oluline on võtta kiiremaid, ambitsioonikamaid ja sihipärasemaid meetmeid, et vähendada ravimitest tulenevaid keskkonnariske, ning tõdeb samas vajadust edasiste uuringute järele, et paremini mõista ravimite praeguse mõju ulatust inimeste tervisele ja keskkonnale, ilma et ravimite hind seejuures tõuseks;

22. märgib, et tervishoiusektoris on arstidelt liigse töökoormuse võtmine vajalik tingimus, et tervishoiutöötajad saaksid tagada antimikroobikumide nõuetekohase väljakirjutamise; märgib lisaks, et tervishoiutöötajatele võiksid abiks olla ka selged, tõendus põhised väljakirjutamisjuhised, kust saab järjepidevat nõu erinevate kliiniliste näidustuste kohta;

23. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles toetama teadusuuringuid, arendustegevust ja innovatsiooni selliste ravimite valdkonnas, mis on patsientide jaoks samavõrd tõhusad, kuid keskkonnale olemuslikult vähem kahjulikud, pidades silmas, et nn rohelisemad ravimid ei ole keskkonnale mürgised, ei bioakumuleeru ning lagunevad reoveepuhastites ja keskkonnas kergemini kahjututeks aineteks, võttes samas arvesse, et suurem biolagunevus võib vähendada tõhusust;

24. kutsub liikmesriike ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi üles kasutama ELi programme, et investeerida tehnoloogiasse, mille eesmärk on parandada ravimite ja antimikroobikumiresistentsete geenide kõrvaldamise tõhusust, tagades samas, et sellised tooted oleksid patsientide vajaduste rahuldamisel sama tõhusad;

25. on seisukohal, et ravimite keskkonnamõju tuleks lisada inimtervishoiu kasutatavate ravimite kasulikkuse ja riski vahekorra hindamisele, nagu seda juba tehakse veterinaarravimite puhul, tingimusel et müügiluba ei lükata edasi ega keelduta andmast üksnes kahjuliku keskkonnamõju tõttu;

26. on seisukohal, et ravimite keskkonnamõju hindamine peaks hõlmama nende lagunemissaadusi ja metaboliite;

Neljapäev, 17. september 2020

27. kutsub komisjoni üles võtma vastavalt vajadusele arvesse sidusrühmade tehtavaid jõupingutusi tulevaste algatuste väljatöötamiseks, mille eesmärk on vähendada keskkonnariske, ning edendama keskkonnateadlikke tavasid ja ravimite asjakohast kasutamist ja tagastamist;
28. nõuab, et turustamisjärgseks hindamiseks kasutataks vee raamdirektiivist tulenevaid seireandmeid;
29. kutsub komisjoni üles tagama, et tööstusheidete direktiivi alusel asjakohaste sektorite kohta koostatud parima võimaliku tehnika viitedokumentide läbivaatamisel käsitataks ravimite vetteheidet võimaliku olulise keskkonnaprobleemina;
30. juhib tähelepanu hankepoliitika olulisele rollile keskkonnahoidlikumate ravimite edendamisel; kutsub komisjoni üles töötama selles küsimuses välja selged suunised;
31. kutsub komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et imporditud ravimite tootmine vastaks samadele rangetele keskkonnastandarditele, mida kohaldatakse liidus toodetud ravimite suhtes;
32. kutsub Euroopa Ravimiametit üles hõlbustama tootmisheidete ühist kontrolli ELi varustavates välismaistes farmaatsiatehastes;

Keskkonnaohu hindamise ja hinnangute läbivaatamise parandamine

33. on seisukohal, et keskkonnariskide hindamise lõpuleviimiseks on vaja selget tegevuskava, juhul kui hinnangud veel puuduvad;
34. kutsub liikmesriike ja Euroopa Ravimiametit üles tagama, et taotlejad viiksid hindamise lõpule inimtervishoiu kasutatavate ravimite müügiloo andmise ajaks, et oleks võimalik kehtestada ja avaldada asjakohased riskijuhtimismeetmed;
35. peab asjakohaseks, et ravimifirmad esitaksid iga toimeaine kohta ühise keskkonnariskide hinnangu, et saada ühtset teavet, vältida töö dubleerimist ja vähendada loomkatseid;
36. juhib tähelepanu asjaolule, et antibiootikumide kasutamise vähendamiseks on vaja täielikult rakendada veterinaarravimite ja ravimiseõõta käsitlevat määrust, sealhulgas hinnata võimalust luua 28. jaanuariks 2022 kogu ELi hõlmav toimeainepõhise läbivaatamise süsteem ja muud võimalikud alternatiivid keskkonnariskide hindamiseks;
37. kutsub komisjoni üles toetama teadusuuringuid, mis käsitlevad ainete kokteiliefekti, kroonilist väikese annusega kokkupuudet ja antimikroobse resistentsuse teket, eelkõige seoses vähekaitstud rühmadega;

Jäätmete vähendamine ja jäätmekäitluse tõhustamine

38. rõhutab, et meetmed peavad põhinema teaduslikel tõenditel, ning kutsub kõiki osalisi üles tagama, et võetavad meetmed ei seaks ohtu juurdepääsu inimpatsientidele ja loomade mõeldud ohututele ja tõhusatele ravimitele; toetab sellega seoses komisjoni kavatsust vähendada jäätmeid ja lubada väljastada ravimeid kogustes, mis vastavad paremini patsientide vajadustele, tagades seejuures vastavuse kehtivatele jälgitavuse õigusaktidele ja lubades muu hulgas optimeerida pakendi suurust, ning uurida võimalust pikendada ravimite kehtivusaega, et vältida veel ohutult kasutatavate ravimite tarbetut äraviskamist;
39. kutsub üles ajakohastama keskkonnariskide hindamise nõudeid, et tagada püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste ainete ning kokteiliefekti nõuetekohane hindamine ja võtta arvesse keskkonnas tekkivat antimikroobikumiresistentsuse riski;

Neljapäev, 17. september 2020

40. on seisukohal, et ravimite üldist tarbimist inimese kohta tuleks vähendada, ilma et see raskendaks ravimite kättesaadavust ja vähendamata ravi tõhusust; on arvamusel, et ka veterinaarravimite üldist kasutamist looma kohta tuleks vähendada, seadmata ohtu loomade tervist ja heaolu, ning et tuleks leida paremaid alternatiive;
41. on seisukohal, et reoveesetet käsitleva direktiivi 86/278/EMÜ läbivaatamisega on pikalt hilinetud; kutsub komisjoni üles esitama hiljemalt 2021. aasta lõpuks seadusandliku ettepaneku direktiivi 86/278/EMÜ läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks, et ajakohastada kvaliteedinorme vastavalt uusimatele teaduslikele tõenditele ning edendada ringmajandust, mis ei kahjusta inimeste tervist ega keskkonda;
42. leiab, et ravimitehased peaksid oma reovett eeltöötleva, kasutades parimat võimalikku tehnikat;
43. kutsub liikmesriike üles kehtestama, laialdaselt edendama ja täielikult jõustama kasutamata ravimite tagasivõtmisega käsitlevaid sätteid;
44. kutsub komisjoni üles koordineerima koostööd süsteemide valdkonnas, mille eesmärk on vältida ravimite nõuetele mittevastavat kõrvaldamist;
45. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama teadus-, innovatsiooni- ja arendustegevust täiustatud reoveepuhastustehnoloogias valdkonnas, mis võimaldab ravimijäätet avastada ja parandada nende kõrvaldamist;

Keskkonnaseire laiendamine

46. on mures selle pärast, et keskkonda, sealhulgas mulda sattuvate ravimite seire on endiselt väga piiratud; rõhutab vajadust tugevdada turustamisjärgseid kontrollimehhanisme, sealhulgas keskkonnamõju valdkonnas, et keskkonnaandmete puudujääki piisavalt ja süstemaatiliselt korvata;
47. palub komisjonil käsitleda vee raamdirektiivi kohases jälgimisnimekirjas olevate ravimite võimalikku mõju ja hinnata, kas nimekirja tuleks ajakohastada;
48. kutsub komisjoni üles lisama olulise keskkonnariskiga ravimid veepoliitika raamdirektiivi prioriteetsete ainete loetellu ning kehtestama keskkonnakvaliteedi standardite direktiivi alusel keskkonnakvaliteedi standardid ja ainete kontsentratsiooni piirmäärad;
49. rõhutab asjaolu, et põllumajanduses on välja töötatud põhjalik antibiootikumide seire; kutsub komisjoni üles töötama välja ka inimmeditsiinis kasutatavate antibiootikumide seiresüsteemi;

Muude teadmisteliinkade täitmine

50. rõhutab vajadust toetada eelkõige järgmises mitmeaastases finantsraamistikus edasisi teadusuuringuid selle kohta, millist otsust mõju avaldab inimeste tervisele ja keskkonnale kokkupuude keskkonda sattunud ravimite ja nende jääkidega ning kuidas ravimid keskkonda, sealhulgas mere- jt veeökosüsteemidesse sisenevad ja seal püsivad;
51. on seisukohal, et tuleks parandada analüüsimeetodeid, millega kvantifitseerida ravimite sisaldust ja käitumist keskkonnas, ning et analüütilised tuvastamismeetodid tuleks teha üldsusele kättesaadavaks;

Suurem läbipaistvus

52. tuleb meelde, et ravimitega seotud keskkonnateabel (nt ravimite mõju veele, käitumine keskkonnas, lagunevus ja võimalik kokteiliefekt) on riskijuhtimises keskne roll ning seda liiki teave peaks olema läbipaistev ja asjaomastele sidusrühmadele kättesaadav; kutsub seetõttu komisjoni ja asjaomaseid ametiasutusi üles looma turvalist ja kesksel andmebaasi, mis annaks kõigile asjaomastele sidusrühmadele juurdepääsu toodete keskkonnariskide hindamise tulemustele;

Neljapäev, 17. september 2020

53. on seisukohal, et tuleks luua tugev õigusraamistik, et suurendada läbipaistvust kogu tarneahela ulatuses, kuna see võimaldaks nõuetekohast kontrolli ja tagaks selle, et äriühingud võtavad ravimite keskkonda laskmise eest vastutuse;

54. kutsub ravimitööstust üles suurendama tarneahelate läbipaistvust, avalikustades ravimite ja ravimite toimeainete päritolu tooraine tootmise etapis, et tagada kõigi ravimite täielik jälgitavus;

o

o o

55. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0227

ELi hoondefondi energiatõhususe potentsiaali suurendamine

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi hoonete energiatõhususe potentsiaali suurendamise kohta (2020/2070(INI))

(2021/C 385/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artiklit 194,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid välja 17. novembril 2017 Göteborgis õiglase töö ja majanduskasvu teemalises sotsiaaltippkohtumisel,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) 12. detsembril 2015. aastal Pariisis sõlmitud kokkulepet (edaspidi „Pariisi kokkulepe“),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2018. aasta teatist „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“ (COM(2018)0773),
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020)0102),
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2020. aasta teatist „Uus ringmajanduse tegevuskava puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020)0098),
- võttes arvesse komisjoni 20. septembri 2011. aasta teatist „Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava“ (COM(2011)0571) ja selles välja kuulutatud „toote keskkonnajalajälge“,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 28. aprilli 2020. aasta eriaruannet 11/2020 „Ehitiste energiatõhusus: endiselt tuleb rohkem keskenduda kulutasuvusele“,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta järeldusi,
- võttes arvesse nõukogu 25. juuni 2019. aasta järeldusi energiasüsteemide tuleviku kohta energialiidus, et tagada energiasüsteemi ümberkujundamine ning energia- ja kliimaeesmärkide saavutamine aastaks 2030 ja pärast seda,
- võttes arvesse Amsterdami pakti, milles sätestatakse ELi linnade tegevuskava põhimõtted ja mis sõlmiti 30. mail 2016 toimunud linnaküsimuste eest vastutavate ELi ministrite mitteametlikul kohtumisel,
- võttes arvesse Euroopa säästvate linnade Leipzigi hartat, mis võeti vastu linnaarengu eest vastutavate ELi ministrite mitteametlikul kohtumisel 24.–25. mail 2007,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust ja mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/2002, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust⁽¹⁾,

⁽¹⁾ ELT L 328, 21.12.2018, lk 210.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/844, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 ⁽⁴⁾.
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrust (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kliimamuutuste kohta – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni kooskõlas Pariisi kokkuleppega ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta Euroopa Liidus: aeg tegutseda! ⁽¹⁴⁾,

⁽²⁾ ELT L 156, 19.6.2018, lk 75.

⁽³⁾ ELT L 328, 21.12.2018, lk 82.

⁽⁴⁾ ELT L 328, 21.12.2018, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT L 158, 14.6.2019, lk 125.

⁽⁶⁾ ELT L 158, 14.6.2019, lk 54.

⁽⁷⁾ ELT L 88, 4.4.2011, lk 5.

⁽⁸⁾ ELT L 283, 31.10.2003, lk 51.

⁽⁹⁾ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1.

⁽¹⁰⁾ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0001.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0217.

⁽¹⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0438.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse oma 6. veebruari 2018. aasta resolutsiooni puhta energia alase innovatsiooni kiirendamise kohta ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2016. aasta resolutsiooni teema „Energiaturu uue korralduse suunas“ kohta ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2016. aasta resolutsiooni ELi kütte- ja jahutusstrateegia kohta ⁽¹⁷⁾,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni arvamust,
- võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit (A9-0134/2020),

- A. arvestades, et hoonete arvele langeb umbes 40 % kogu ELi energiatarbimisest ning 36 % süsinikdioksiidi heitkogustest ning seetõttu on nende põhjalik renoveerimine, sealhulgas etapiviisiline täielik renoveerimine väga oluline, et saavutada ELi 2050. aastaks seatud kasvuhoonegaaside netonullheite eesmärk;
- B. arvestades, et hoonetesektor on suurim energiatarbija ELis ja 97 % ELi hoonetest ei ole energiatõhusad, sest igal aastal tehakse sügavat, sealhulgas etapiviisilist põhjalikku renoveerimist ainult 0,2 %-le ELi eluhoonetest, ning arvestades, et üle 94 % praegustest hoonetest on 2050. aastal endiselt kasutuses ning suurem osa siis meie kasutuses olevatest kodudest, koolidest ja büroodest on selleks ajaks juba ehitatud;
- C. arvestades, et umbes 60 % leibkondade energiatarbimisest kulub ruumide ja vee soojendamisele, kuna ELi hoonetest pooltes on enne 1992. aastat paigaldatud individuaalsed katlad, mille maksimaalne kasutegur on 60 %, ning 22 % individuaalsetest gaasikateldest, 34 % elektrilistest otsekütteradiaatoritest, 47 % õliküttekateldest ja 58 % söekateldest on oma tehnilise kasutusea ületanud;
- D. arvestades, et renoveerimismäär tõstmine peaaegu 3 %-ni ja 210 miljoni olemasoleva hoone renoveerimine võib luua kuni 2 miljonit töökohta ⁽¹⁸⁾ ehitussektoris, mis annab ligikaudu 9 % liidu SKPst ja on pärast COVID-19 kriisi majanduse elavdamise strateegia oluline osa, ning see võib toetada puhast majandust kui üht osa Euroopa rohelisest kokkuleppest;
- E. arvestades, et ELi hoonefondi vaatluskeskus (BSO) täidab peamist rolli ELi hoonete üldise energiatõhususe jälgimisel ja parandamisel usaldusväärsete, järjepidevate ja hõlpsasti võrreldavate andmete kaudu;
- F. arvestades, et ELi hoonete energiatõhususe tõstmiseks võetavad meetmed võivad parandada kõigi kodanike elukvaliteeti, mistõttu põhiülesanne on leevendada hinnanguliselt 50 miljoni energiaostuvõimetuse all kannatava ELi leibkonna koormust, vähendada energiaarveid ning võimaldada kõigile inimestele mugav, taskukohane ja energiatõhus eluase;

⁽¹⁵⁾ ELT C 463, 21.12.2018, lk 10.

⁽¹⁶⁾ ELT C 204, 13.6.2018, lk 23.

⁽¹⁷⁾ ELT C 204, 13.6.2018, lk 35.

⁽¹⁸⁾ Ürge-Vorsatz, Diana, Tirado-Herrero, Sergio, Fegyverneky, Sándor, Arena, Daniele, Butcher, Andrew ja Telegdy, Almos. *Employment Impacts of a Large-Scale Deep Building Energy Retrofit Programme in Hungary (Hoonete energiamajanduse suuremahulise põhjaliku renoveerimise mõju tööhõivele Ungaris)*, 2010; Janssen, Rod and Staniaszek, Dan. *How Many Jobs? (Kui palju töökohti?) A Survey of the Employment Effects of Investment in Energy Efficiency of Buildings (Uuring hoonete energiatõhususse tehtavate investeeringute mõjust tööhõivele)*, Energiatõhususe tööstusfoorum, 2012.

Neljapäev, 17. september 2020

- G. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) hinnangul veedavad inimesed umbes 90 % ajast elu- ja muude hoonete siseruumides ning et igal aastal sureb siseõhu halva kvaliteedi tõttu enneaegselt üle poole miljoni europlase⁽¹⁹⁾, ning et akende kaudu tuulutamine parandab ruumide õhukvaliteeti ja valgustatust ning muudab kodud tervislikumaks, mis on eriti praeguse COVID-19 kriisi ajal muutunud keskseks küsimuseks;
- H. arvestades, et Euroopa Parlament nõudis energiatõhususe direktiivi ja hoonete energiatõhususe direktiivi muutmist kooskõlas ELi ulatuslikumate kliimaeesmärkidega, ja nende rakendamise tõhustamist siduvate riiklike sihtmärkide abil⁽²⁰⁾;
- I. arvestades, et hoonete energiatõhusaks muutmiseks ning liidu 2030. aasta energiatõhususe eesmärgi täitmiseks tuleb ELi hoonete renoveerimisse investeerida üle 282 miljardi euro ning sellele peab lisanduma arukas kombinatsioon kehtivate poliitikameetmete rangest rakendamisest, uutest poliitilistest algatustest, et halvimate tõhususnäitajatega hooned järk-järgult kasutuselt kõrvaldada, piisavatest rahastamismehhanismidest ja investeeringutest uuenduslikesse lahendustesse;
- J. arvestades, et integreeritud renoveerimisprogrammid peavad olema terviklikud, seadma esikohale energiatõhususe ja keskendumise laiemale linnaosade ökosüsteemidele, sisaldama üksikhoonete energiatarbimise piiramise kõrgeid eesmärke ning tuginema parimatele tavadele ja koosnema järgmisest kolmest põhisambast:
- a) ehituste tüpoloogia ja ehitusmaterjalid, st nõutakse põhjalikke teadmisi hoonete vanuse, kasutamise ja ehitusviisi ning nende energiasäästupotentsiaali kohta ja kogu renoveerimise käigus kasutatavate materjalitüüpide kirjeldusi, sealhulgas nende mõju olelusringile;
 - b) säästvate energiaallikate, nimelt kohapealse ja ümbruskonnast pärit taastuvenergia, sealhulgas kaugkütte- või jahutussüsteemide pakkumine ja kättesaadavus, või hoonete soojuse salvestamise võimaluste, sõidukite ühendamise (vehicle-to-X) teenuste ja muude sektorite lõimimist võimaldavate paindlike võimaluste kasutamine;
 - c) kasu kogukonnale/ühiskonnale, nimelt kohalike kogukondade kaasamine kõigisse energiasüsteemide renoveerimise projektidesse ja programmidesse, et lahendada sellised probleemid nagu energiaostuvõimetus, tehniliste ja/või rahaliste vahendite puudumine ja tabelüngad;
- K. arvestades, et selle kolmesambalise lähenemisviisi rakendamine tagab, et integreeritud renoveerimisprogrammide väljatöötamisel ja rakendamisel keskendutakse sellistele laiemale hüvedele, mida saab inimestele ja kogukondadele pakkuda energiasüsteemide renoveerimise kaudu (näiteks energiatõhusus, vastupidavus kliimamuutustele, tööstuse konkurentsivõime, kestlikkus, sotsiaalne kaasatus ja juurdepääsetavus);

Linnaosad ja kogukonnad

1. rõhutab linnaosade, kogukondade ja teiste osalejate, näiteks kohalike ja piirkondlike ametivõimude ja VKEde rolli integreeritud renoveerimisprogrammides kui renoveerimistegevuse terviklikus käsitluses, mille eesmärk on saavutada vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivile aastaks 2050 ehitussektori suur enegiatõhusus ja kliimaneutraalsus;
2. nõuab, et ehitus- ja renoveerimispoliitika peab olema terviklik ja kaasav, aitama saavutada ELi kliimaeesmärke, hõlmama integreeritud renoveerimisprogramme, mis ühendavad endas kohalikud väärtusahelad, sotsiaalteenused ja taskukohasuse, aruka valmisoleku, piisaval tasemel tervisliku siseruumide õhu ja keskkonna kvaliteedi, liikuvuse ja hoonete

⁽¹⁹⁾ Maailma Terviseorganisatsioon, 2018. *Kodumajapidamiste õhu ja välisõhu saastatus põhjustab Euroopa piirkonnas aastas üle poole miljoni enneaegse surma.*

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa rohelise kokkuleppe kohta, (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005).

Neljapäev, 17. september 2020

tehnilised, tööstuslikud ja energiatõhususfunktsioonid; see peab võimaldama kohapeal või lähikonnas taastuvenergia tootmist ja vahetamist ning paindlikku nõudlust, samuti lähedalasuvate tööstusrajatiste jääksoojuse ja jääkkülma ärakasutamist, ning hõlmama kohalikke transpordivõrgustikke või, kui see on kestlik võimalus, siis veeteid;

3. rõhutab kodanike olulist rolli eluhoonete renoveerimisel, ning et tähtis on luua tõhusad vahendid ja parimad tavad ning teha kohalikul tasandil kättesaadavaks kogu võimalik teave ja teadmised, sealhulgas tarbijale pakutavate tehnoloogiliste võimaluste (st arukate arvestite) kohta; rõhutab lisaks rolli, mida energiakogukonnad juba täidavad kodanike kokkutoomisel, teavitamisel ja kaasamisel, nii et nad saaksid alustada ise renoveerimist ja/või taastuvenergia tootmist, ning nõuab selliste käsitluste laiendamiseks terviklikku poliitikameetmete paketti;

4. palub komisjonil uurida linnaosade keskklassistumise ja üürnike renoveerimise eesmärgil väljatõstmise mõjusid, soolist ebavõrdsust ja enamohustatud kodanike olukorda; on seisukohal, et lisaks regulatiivsetele kaitsemeetmetele võiks kogukondlik lähenemisviis aidata säilitada senised kogukonnad ning luua stiimuleid, mis on olulised energiatõhususe maksimeerimiseks ning vajalike era- ja avaliku sektori investeeringute võimendamiseks; rõhutab vajadust toetada kõige ohustatumaid kodanikke, võimaldades neile juurdepääsu inimväärsetele elamistingimustele, mugavustele ja tervisele, ning rõhutab sotsiaaleluruumide tähtsust;

5. toonitab asjaolu, et hoonete omandiõigus, üüriseadused, koduomanike ja üürnike arv, investeerimisvõimalused, eluasemetoetuse kavad, ilmastikutingimused ja energiasüsteemid on liikmesriigiti erinevad; on veendunud, et nn renoveerimislaine strateegias tuleb arvestada iga liikmesriigi eritingimustega ja teha seda kooskõlas lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega; rõhutab eriti, et renoveerimine ei tohiks panna üürnikele talumatut üürikulude koormat;

6. toonitab energiaostuvõimetuse ulatust kogu ELis, mis mõjutab hinnanguliselt kuni 50 miljonit leibkonda ⁽²¹⁾; usub, et renoveerimislaine ja sellega seotud eelseisvate algatuste üheks põhieesmärgiks peaks olema energiaostuvõimetuse kaotamine ning kõigile tervislike ja ohutute elutingimuste tagamine; väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle pöörata erilist tähelepanu energiaostuvõimetute leibkondade elamute renoveerimisele ning rõhutab, kui oluline on võtta energiasäästumeetmeid ning edendada energiatõhusaid tarbimis- ja käitumisharjumusi; rõhutab, et avalik sektor peab selles valdkonnas teed näitama;

7. juhib tähelepanu ühtsete kontaktpunktide kohesele edukusele hoonete energiasüsteemide renoveerimisel, kuna need on klientide jaoks läbipaistvad ja kättesaadavad nõustajad, soodustavad projektide ja kopeeritavate mudelite ühtekoondamist, teavitavad kolmandate isikute pakutavast rahastamisest, koordineerivad ja toetavad renoveerimist ja suurendavad omavalitsuste suutlikkust ning võimaldavad kogu protsessi vältel kohalike osalejate – energiakogukondade, tarbijaorganisatsioonide, kohalike ettevõtjate (sealhulgas ehitusettevõtjate) ühenduste ja elamuühistute aktiivset kaasamist;

8. tuletab meelde, et praeguste hoonete energiatõhususe valdkonnas konkreetsete tulemuste saavutamiseks on vaja nii avaliku kui ka erasektori jõupingutusi; rõhutab vajadust ühtse kontaktpunkti nõustamisteenuseid mitte ainult luua, vaid neid ka pikaajaliselt käigus hoida, et suunata pidevalt turule projekte, sealhulgas väikesemahulisi projekte; usub, et piirkondlikul või kohalikul tasandil ühtse kontaktpunkti loomine tagab parema juurdepääsu rahastamismehhanismidele;

9. tervitab Euroopa rohelises kokkuleppes sisalduvat ettepanekut avatud platvormide kohta; rõhutab, et need peavad olema läbipaistvad, mitmetasandilised ja kaasavad, hõlmama väga erinevaid sidusrühmi ja võimaldama ületada ehitussektori killustatust; tuletab meelde, et need platvormid peavad teenima eesmärki saavutada 2050. aastaks hoonete suur energiatõhusus ja süsinikuneutraalsus, ja usub, et need peaksid olema vahend, millega kaotada renoveerimist takistavad tegurid, kaasata kodanikke ja tagada üksmeel kogukonna vajaduste suhtes;

⁽²¹⁾ Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatis „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640).

Neljapäev, 17. september 2020

10. toonitab, et oma mõju maksimeerimiseks peaksid piirkondlikud platvormid seadma mõõdetavad eesmärgid, püüdma koostada tegevuskavad ja vahetama korrapäraselt teavet olemasolevate energiatõhususe direktiivi, hoonete energiatõhususe direktiivi ja taastuvenergia direktiivi⁽²²⁾ kooskõlastatud tegevusplatvormide ning liikmesriikides olemasolevate asutuste ja organitega; on veendunud, et need platvormid aitavad olulisel määral ellu viia hoonete integreeritud renoveerimisprogramme ning aitavad liikmesriikidel teostada oma pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid;

11. võtab teadmiseks Saksamaa eesistumise ajal vastu võetava uue Leipzigi harta ja jagab seisukohta, et linnadel on kasvuhoonegaaside heitkoguste järsul vähendamisel ja energiatõhususe suurendamisel otsustav roll; on seisukohal, et hoonete renoveerimine toetab (vastupidavate linnaosade kaudu) suuresti nende eesmärkide saavutamist ja edendab samas õiglasi, keskkonnahoidlikke ja tootlikke linnu; kutsub Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariiki Saksamaad, komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et linnad varustataks renoveerimismeetmete jaoks vajalike ja vahetult kättesaadavate rahastamisvahenditega, arvestades eriti majanduse elavdamise vajadust;

12. kutsub komisjoni üles võtma vastu poliitika, millega hõlbustatakse liikmesriikide integreeritud renoveerimisprogramme kogukondade ja piirkondade tasandil, nähakse ette põhjalik, sealhulgas etapiviisiline põhjalik renoveerimine ning võetakse kaasaval ja interaktiivsel viisil arvesse hoonete vajadusi; rõhutab võimalust tagada integreeritud renoveerimisprogrammide kaudu rohkem kohalikke ja lähikonna taastuvenergia lahendusi või tarbimiskaja mehhanisme; palub komisjonil tõhustada tööd energia- ja kliimaküsimusi käsitleva linnapeade pakti ning ELi linnarahastu alal; rõhutab sellega seoses ka linnade tegevuskava ja linnapartnerluse suurt tähtsust;

13. kutsub liikmesriike üles andma kohalikele haldusasutustele volitused integreeritud renoveerimisprogrammide teostamiseks linnaosa ja kogukonna tasandil ja kodanikekeskel moel, ühendades renoveerimise Euroopa materiaalse ajaloopärandi (hoonete ja monumentide) säilitamisega, ning nõudma kohalikelt omavalitsustelt tagasisidet saavutatud tulemuste kohta ning parimate tavade kohta tulevase riikliku poliitika kujundamiseks;

14. kutsub liikmesriike üles looma raamistikku lahknevatest stiimulitest ülesaamiseks, näiteks täpse teabe, asjakohaste stiimulite ja tõhusa jõustamise kaudu⁽²³⁾, ning pöörama piisavalt tähelepanu energiaostuvõimetutele perekondadele ja kogukondadele vastava õigusraamistiku kaudu, et vältida renoveerimise eesmärgil väljatõstmisi; selleks võiks näiteks nõuda, et neile reserveeritaks piisav osa põhjalikult renoveeritud hoone põrandapindadest, või seada integreeritud renoveerimisprogrammide kavandamisel esikohale suurema energiatarbimise või energiakuluga hooned, ning piirata üüritõusu, tingimusel et see takista hoonete energiatõhusaks renoveerimist;

15. kutsub komisjoni üles looma kodanike juhitud renoveerimisprojektide tugiteenust ning andma liikmesriikidele rakendussuuniseid, mis käsitlevad elektrituru direktiiviga⁽²⁴⁾ ja taastuvenergia direktiiviga energiakogukondadele ette nähtud tugiraamistiku ja võrdsete võimaluste kontseptsioone, et tagada projektide edukas rakendamine ja täielikult tunnustada kodanike juhitud energiaprojektidest saadavat kasu;

16. palub komisjonil viivitamata käivitada tema teatises Euroopa roheline kokkuleppe kohta osutatud platvormid, ning lisada need platvormid keskse prioriteedina integreeritud renoveerimisprogrammidesse; rõhutab, et integreeritud renoveerimisprogrammidele tuleks lisada ELi algatused, et kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiivis kehtestatud kohustustega tutvustada programmide korratavuse ning suutlikkuse, valdkondliku integratsiooni ja energiaostuvõimetute kogukondade kaitsemeetmete levitamise parimaid tavasid;

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2002, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 328, 21.12.2018, lk 210). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/844, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 156, 19.6.2018, lk 75). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

⁽²³⁾ Castellazzi, L., Bertoldi, P., Economidou, M., *Overcoming the split incentive barrier in the building sectors: unlocking the energy efficiency potential in the rental & multifamily sectors (Lahknevatest stiimulitest ülesaamine ehitussektoris. Üüri- ja korterelamute energiatõhususpotsiaali vallandamine)*. Luxembourg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101251/ldna28058enn.pdf>

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

Neljapäev, 17. september 2020

Rahastamine

17. rõhutab, et algsed investeeringukulud, keerulised rahastamisskeemid, huvide lahknemine (omaniku ja üürniku dilemma), keskmine või pikk tasuvusaeg, õiguslikud ja halduslikud takistused, sealhulgas mitme omanikuga hoonete korral, kehtivate toetuste korraldus ning prognoositava pikaajalise poliitikaraamistiku puudumine pärsivad tõsiselt investeeringuid;

18. rõhutab, et seoses COVID-19 pandeemiast taastumisega ja selle mõjuga avaliku ja erasektori rahandusele tuleks hoonete suure energiatõhususe ja süsinikuneutraalsuse saavutamiseks rahastamiskavades stimuleerida ja lugeda prioriteetseks põhjalikud, sealhulgas etapiviisilised põhjalikud renoveerimised, mille eesmärk on saavutada 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärgid, seda koos piisavate stiimulite ja sihteesmärkidega; peab seda kindlalt hoonete renoveerimise kestlikeks pikaajalisteks investeeringuteks lugemise eeltingimuseks; toonitab sellega seoses kulutõhususe näitajate, sealhulgas kaasneva kasu tähtsust;

19. juhib tähelepanu sellele, et liikmesriigid peaksid esitama selged suunised, visandama mõõdetavad ja sihipärased meetmed ning edendama rahastamise võrdset kättesaadavust, sealhulgas riigi hoonetefondi halvimate näitajatega segmentide, energiaostuvõimetute tarbijate, sotsiaalelamute ja lahknevatest stiimulitest mõjutatud leibkondade jaoks, võttes samal ajal arvesse taskukohasust;

20. rõhutab, et koduomanikke, eriti kui nad on madala sissetulekuga ja energiaostuvõimetud, elamuühistuid ja -kooperatiive, riiklike eluasemepakkujaid ja kohalikke omavalitsusi tuleks nende hoonete ja hoonestatud keskkonna kliimakindlaks muutmisel toetada, näiteks toetuste või rahastamisvahendite kaudu, mis täiendavad rahastamist mitmeaastasest finantsraamistikust, riigieelarvetest ja erasektori allikatest;

21. on seisukohal, et kõigis asjaomastes ELi fondides tuleb lugeda esmatähtsaks energiatõhususe renoveerimise rahastamine, samuti on vaja tugevat koordineerimist, et saavutada koostoimed, hõlbustada segarahastamist, koondada projekte ja luua projektiregistrid, et tagada rahaliste vahendite õigeaegne kasutamine; kutsub finantsasutusi üles eraldama olulisel määral vahendeid suutlikkuse suurendamisele ja tehnilisele abile; toonitab, et saavutamaks 2050. aastaks hoonete põhjaliku renoveerimisega nende suurt energiatõhusust ja süsinikuneutraalsust, on lisaks pidevale ja stabiilsele Euroopa, riigi ja piirkondliku tasandi rahastamisele ja erainvesteeringutele vaja igal aastal eraldada ELi toetusmeetmetega veel vähemalt 75 miljardit eurot; palub kaasseadusandjatel ELi majanduse elavdamise kava raames tagada vajalik rahastamine, kindlasti ka selleks, et abistada neid ühiskonnaliikmeid, kes renoveerimisest kõige enam kasu saavad;

22. tunneb heameelt järeldustest, mis näitavad, et väga energiatõhusate hoonete puhul tekib hinnalisa, mis tagab hoonete omanikele investeeringutasuvuse⁽²⁵⁾, kuid tunnistab vajadust vähendada üldiselt eluaseme-, ehitus- ja renoveerimiskulusid;

23. rõhutab vajadust tagada piisav ja lihtne juurdepääs laenudele ja rahastamisele, et aidata VKEsid, kogukondi ja perekondi olemasolevate hoonete vajalike renoveerimistööde tegemisel;

24. väljendab heameelt selliste mitmesuguste hoonete renoveerimise rahastamise võimaluste üle nagu nn rohelised subtsiidiumid ning maksu- ja laenusoodustused; tunnistab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF) rolli energiatõhususe projektide rahastamisel ja energiatõhususe määratlemisel perioodi 2021–2027 regionaalarengu erieesmärgina; toonitab Euroopa Investeerimispanka grupi rolli selliste laenude, tagatiste ja rahastamisvahendite pakkumisel nagu näiteks energiatõhususe erarahastamine (PF4EE) ja arukate hoonete aruka rahastamise tagatisvahend, samuti InvestEU fondi raames, mis võimaldab rahastada ka sotsiaaleluruumide renoveerimise projekte;

⁽²⁵⁾ Hyland, Marie, Lyons, Ronan, Lyons, Sean. *The value of domestic building energy efficiency – evidence from Ireland (Kodumaise ehitustegevuse energiatõhususe väärtus Iirimaa näitel)*. *Energy Economics*, 40. kd., 2012; Mangold, Mikael, Österbring, Magnus, Wallbaum, Holger, Thuvander, Liane, Femenias, Paula, *Socio-economic impact of renovation and retrofitting of the Gothenburg building stock (Göteborgi hoonete renoveerimise ja moderniseerimise sotsiaal-majanduslik mõju)*. *Energy and Buildings*, 123. kd, 2016.

Neljapäev, 17. september 2020

25. juhib tähelepanu selliste liikmesriikide headele tavadele nagu ELi heitkogustega kauplemise süsteemi tulude kasutamine ja segarahastamine, tagades seejuures madala sissetulekuga leibkondade vajaduste tunnustamise ning kasutades ELi piirkondadele ette nähtud summasid tagatiste ja käibefondidena; rõhutab, et õiglase ülemineku fondi kaudu on võimalik rahastada koolitusi taastuvenergia ning energia- ja ressursitõhususe valdkonnas;

26. rõhutab vajadust suurendada vahendite kasutamise määra tõkete kõrvaldamise abil, eriti tehnilise abi, kriteeriumide lihtsustamise ning teiste fondidega koos toimuva segarahastamise lihtsustamise kaudu; peab kahetsusväärseks, et Euroopa kohaliku energiaabi fondi (ELENA) projektid on endiselt suured, ning märgib, et väiksemad projektid ja kogukondlikud projektid vajavad täiendavat toetust ja ühtekoondamist; leiab, et ELi linnarahastu võib olla väga võimas toetusmehhanism linnadele integreeritud renoveerimisprogrammide väljatöötamiseks ning seda tuleks jätkata ja anda toetust ka väiksematele projektidele;

27. tunnistab teadus- ja uuendustegevuseks antavate toetuste tähtsust; peab vajalikuks tagada integreeritud renoveerimisprogrammide pidev ja stabiilne rahastamine nii Euroopa kui ka riiklikest allikatest ning ilma erinevatest eelarve kavandamise meetmetest tingitud katkestusteta;

28. leiab, et liikmesriigid peavad tagama, et kõigist integreeritud renoveerimisprogrammidest eraldataks vahendeid kaitsetumate ja madala sissetulekuga leibkondade energiaostuvõimetuse ning neid segavate tehniliste ja taristust tingitud tõkete kõrvaldamiseks, nii et nad saaksid nautida piisavat, tervislikku ja energiatõhusat eluaset ja osaleda naabruskonna renoveerimisprogrammides; nõuab parimate tavade väljatöötamist ja jagamist selliste uuenduslike rahastamisvahenditega nagu ehituse rahastamine ja kavad, sealhulgas energiatõhususe hüpoteegid, EuroPACE'i laenud ja REnOnBilli laenud;

29. märgib nii piirkondlike omavalitsuste kui ka Euroopa Investeerimispanka rolli rahalise toetuse andmisel avaliku sektori laenude kaudu, mis motiveerivad kommertsbanku, pensionifonde ja erasektorit, eelkõige VKEsid, investeerima rohkem hoonete renoveerimisse, näiteks avaliku sektori laenu tagatiste ja uuenduslike rahastamismeetodite kaudu;

30. tunnistab uute ärimudelite, näiteks energiatõhususe lepingute, kodanike juhitud renoveerimise, energiakogukondade ja energiateenuseid osutavate ettevõtjate võimalikku rolli renoveerimistegevuses ning eriti sotsiaaleluasemete, elamuehitusega tegelevate ettevõtjate ja ettevõtlusparkide bilansivälise rahastamise tähtsust; rõhutab vajadust siduda rahastamise määr saavutatud energiatõhususe tasemega, nagu nõutakse hoonete energiatõhususe direktiivis, ja soovib anda plussenergiahoonetele lisatoetust; nõuab tungival, et komisjon annaks välja paketi „Puhas energia kõigile eurooplastele“ asjakohaste sätete rakendussuunist, eelkõige selleks, et luua tugiraamistik, millega nõutakse korrapäraseid konsultatsioone turu vajaduste mõistmiseks ning soovitatakse era- ja avaliku sektori vahendite ühendamist, selgeid lepinguvorme ja spetsiifilisi hankemenetlusi lisaselgitustega hoonete tõhususega seotud riiklike investeeringute korrektse arvestamise kohta;

31. palub komisjonil kooskõlas energiatõhususe direktiiviga karmistada energiatõhususe eesmärke ning alustuseks suurendada nõuetekohase mõjuhinnangu alusel ja prognoositaval viisil 2030. aasta peaeesmärki, pakkuda välja hoonete renoveerimise aastased miinimummäärad ning poliitikameetmed, millega tagataks põhjalik, sealhulgas etapiviisiline põhjalik renoveerimine, soodustataks investeeringute tegemist ja tagataks nende stabiilsus;

32. nõuab Euroopa institutsioonidelt selle tagamist, et nõuetekohase vahendite kasutamise määra tagamiseks seatakse uue mitmeaastase finantsraamistiku vastavates fondides prioriteediks energiatõhususe ja hoonete renoveerimise, sealhulgas tehnilise abi sihtotstarbelised summad koos selgete tingimuste ja ajakavadega; rõhutab, et elamute energiatõhusaks renoveerimise käivitamiseks on olulised ELi investeeringutagatised, rahastamisallikate ühendamine ja toetuste komponendid; tunnistab Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (mille asendab programm „InvestEU“) tähtsust ja edukat mudelit; nõuab InvestEU jätkusuutliku taristu komponendi raames hoonete energiatõhususe rahastamise prioriteetseks lugemist ja sihtotstarbeliste summade reserveerimist energiatõhususele kui regionaalarengu erieesmärgile, mis peab kajastuma vastavates liikmesriikide ja komisjoni vahelistes partnerluslepingutes;

33. palub, et komisjon kõrvaldaks 2021. aastaks hoonete integreeritud renoveerimiseks ette nähtud piirkondlike fondide kõrgema kasutusmäära saavutamist takistavad rahalised ja mitterahalised tõkked;

Neljapäev, 17. september 2020

34. nõuab, et suurendataks Euroopa kohaliku energiaabi fondi (ELENA) ja Euroopa Investeeringuspanga suutlikkust anda kohalikele ametiasutustele kohandatud ja vahetat tehnilist ja finantsabi ning anda liikmesriikidele seoses majanduse COVID-19 pandeemia järgse elavdamise kavadega konkreetseid suuniseid;

35. palub komisjonil uurida, kas on võimalik suunata heitkogustega kauplemise süsteemi tulusid energiatõhususmeetmetesse, näiteks hoonete renoveerimisse koos kõikumiste vastaste kaitsemehhanismidega, ning kas oleks võimalik eraldada ELi tasandil osa enampakkumiste tuludest; kutsub Euroopa Investeeringuspanga ja riikide finantsasutusi üles toetama projektide arendajaid kogu projektsükli vältel ja kehtestama kindla toetusemäära, mis muudaks renoveerimise kodanikele atraktiivseks ja taskukohaseks;

36. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma paindlikke mudeleid, et luua hoonete energiatõhususe rahastamise erinevate finantsprogrammide ja -vahendite koostoimet; lisaks nõuab, et kooskõlas Euroopa Kontrollikoja aruandega ⁽²⁶⁾ võetaks hoonete energiatõhusaks renoveerimisel kasutusele kulutõhusust tähtsustav lähenemisviis; soovib hoolikalt jälgida rakenduskavade kulutõhusust, mis põhineb kuludel kokkuhoitud CO₂ ühiku kohta; on lisaks veendunud, et komisjon peaks tagama, et riiklikud haldusasutused järgiksid ELi raha renoveerimisprojektidele andmisel kulutõhususe ja energiasäästu tõhususe põhimõtet;

37. kutsub komisjoni üles täiendavalt hõlbustama arukal ja kestlikul rahastamisel avaliku ja erasektori partnerluste kasutamist (nagu PF4EE) ning määrama kindlaks võimalikud kohalikud investeerimiskontseptsioonid;

38. palub komisjonil vaadata läbi ELi riigiabi eeskirjad, muu hulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) investeringute osas, et luua energiatõhususe meetmete tugiraamistik ja edendada integreeritud renoveerimisprogramme, sealhulgas kaugküttesüsteemide paigaldamist või renoveerimist lihtsustatud menetluste ja piisavate künniste abil, samuti fossiilkütustel töötavate ja vähetõhusate küttesüsteemide lammutuskavasid, kui need süsteemid asendatakse individuaalsete või kollektiivsete taastuenergiapõhiste seadmetega, või üleliigsete küttesüsteemide lammutuskavasid; rõhutab siiski, et igasugune ELi riigiabi eeskirjade läbivaatamine peab eelkõige soodustama võrdset kohtlemist ja suuremat konkurentsi;

Ehitustehnoloogia ja -materjalid

39. rõhutab vajadust vähendada kulusid ning kiirendada kestuse, tõhususe, töökindluse ja lõimimise saavutamist, et suurendada integreeritud renoveerimisprogramme, luues selleks avatud ja konkurentsivõimelised renoveerimisturud ja tööstuslikult toodetud säästvad eelvalmistatud komponendid ning tunnistades olemasolevate tehnoloogiate potentsiaali taastuvate energiaallikate integreerimisel ehitusmaterjalidesse, mida saab olemasolevate hoonete renoveerimisel kasutada multifunktsionaalsete elementidena, ning tegeleda seeria- ja piirkonnaviisilise renoveerimisega; rõhutab mujal toodetud valmiskomponentide rolli tööde kiirendamisel, laiendamisel ja kulutõhususe tõstmisel; märgib, et liikmesriikides on olemas mitmesuguste erinevate hoonesegmentide renoveerimise parimad tavad, mida tuleb nüüd tulemuste saavutamiseks jäljendada ja laiemalt kasutusele võtta; rõhutab selle valdkonna ulatuslikumatest teadusuuringutest saadavat kasu;

40. toonitab paindlikkuse olulisust renoveerimis- ja ehitustehnoloogiate valimisel; on veendunud, et kõiki olemasolevaid tehnoloogiaid tuleks rakendada eesmärgipõhiselt, et kiirendada hoonete CO₂-heite vähendamist; toonitab, et taastuenergia kasutamisel on CO₂-heite vähendamisel keskne tähtsus; rõhutab CO₂-heiteta ja integreeritud ladustamisega kaugkütte ja -jahutuse tähtsust paremini ühendatud ja lõimitud kogukondade jaoks; palub seetõttu komisjonil ja liikmesriikidel aktiivselt edendada ja stimuleerida taastuenergia täielikku integreerimist ehitussektoris;

41. kutsub komisjoni üles toetama energiatõhusate ehitusmaterjalide teadus- ja arendustegevuse programme ning sotsiaalset olukorda silmas pidades nõuab, et maapiirkondades ja kaugemates piirkondades võetaks kasutusele vähem kulukad taastuenergiapõhised küttesüsteemid; juhib tähelepanu Taani kogemustele kütte CO₂-heite vähendamisel kogukonna omanduses olevate päikesesoojusel, soojuspumpadel ja biomassil töötavate kaugküttevõrkude abil;

⁽²⁶⁾ Euroopa Kontrollikoja 28. aprilli 2020. aasta eriaruanne 11/2020 „Ehitiste energiatõhusus: endiselt tuleb rohkem keskenduda kulutasuvusele“. <https://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=53483>

Neljapäev, 17. september 2020

42. rõhutab vajadust teavitada ja motiveerida tarbijaid asendama vanad, vähetõhusad kütte- ja jahutustehnoloogiad kaasaegsete, ülitõhusate ja taastuenergiapõhiste lahendustega, seda eriti asendamisotsuste tegemisel, kuid tunnistab, et praegu on fossiilkütused ja eriti maagaas hoonete kütmiseks vajalikud; palub komisjonil ja liikmesriikidel esitada ringmajandusega kooskõlas olevaid utiliseerimissetepanekuid ning asendamise kiirendamiseks kasutada tõhususmargistust ja rutiinsete kontrollide käigus pakutavat nõustamist; kutsub liikmesriike üles koostama oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade raames tegevuskavad fossiilkütust kasutavate kütte- ja jahutustehnoloogiate väljavahetamiseks;

43. juhib tähelepanu Euroopa liidripositsioonile integreeritud päikeseenergia arendamisel; teeb ettepaneku tunnustada taastuenergiatehnoloogiasid üldiselt peamise strateegilise väärtusahelana, ning soovib järgmise renoveerimislaine jaoks Euroopa katusele paigaldatavate päikesepaneelide programmi;

44. toonitab, et energiatõhususe primaarsuse põhimõte tuleb lõimida kõigisse meetmetesse ja tegevuspoliitikatesse, seda ka kütmiseks, jahutuseks, vee soojendamiseks ning valgustuseks ja ventilatsiooniks kuluva energiatarbe vähendamisel, ning lisaks tuleb elektrifitseerida jääknõudlus taastuenergia abil koos soojuspumpade või tõhusate kaugkütte- ja -jahutussüsteemidega, ning tegeleda koormuse reguleerimise ja paindlikkuse küsimustega;

45. juhib tähelepanu vajadusele kõrvaldada tõkked ja parandada juurdepääsu võrkudele koos muu hulgas vajadusega ühtlustada ja muuta VKEde jaoks lihtsamaks loamenetlused; rõhutab vajadust kavandada integreeritud renoveerimisprogramme koostoime saavutamiseks, näiteks seoses hoonete juurdepääsetavuse, seismilise ja tuleohutuse, elektriseeritud liikuvuse (muu hulgas elektrisõidukite laadimist võimaldavate kaablite eelpaigaldamine) ja hoonete kliimamuutustele vastupidavuse parandamisega, sealhulgas luues haljasalased ning rohekatused ja -seinu, mis aitavad tõhustada veemajandust ja suurendada linnade bioloogilist mitmekesisust;

46. tuletab meelde, et hoonete projekteerimisel, ehitusmaterjalide valimisel, ehitamisel, renoveerimisel ja kasutamisel tuleks arvesse võtta tuleohutuse küsimusi, et parandada tulekahjude ennetamist, avastamist ja kiiret kustutamist, evakueerimist, hoonete seksioonideks eraldamist, struktuurset vastupidavust ja tuletõrjet; samuti tuleks arvesse võtta projekteerimise, ehitamise ja renoveerimisega tegelevate spetsialistide pädevusi;

47. on seisukohal, et energiatõhusad hooned peaksid olema tervislikud, suhteliselt odavad, ohutud ja kestlikud; rõhutab kasutatud energia, hoonete kestlikkuse, ressursitõhususe, mugava sisetemperatuuri, tervisliku sisekliima ja ringmajanduse põhimõttele vastavate olusringi käsitluste tähtsust, ning vajadust koostada tervikliku ja lõimitud käsitluse alusel kestliku hoonestuse strateegia; sellega seoses märgib, kui oluline on kasutada hoonete projekteerimisel passiivseid ja looduslikke elemente, ning juhib tähelepanu hoonete välispindade kasutamises peituvatele tohututele võimalustele muuta hooned deentraliseeritud taastuenergia tootjateks ning sellega säästa maad ja maastikke;

48. rõhutab ehitus- ja lammutusjäätmete vähendamise ja nõuetekohase majandamise vajadust; märgib, et elanike ja töötajate tervise ning keskkonna kaitsmise eesmärgil tuleks luua kõigi ehitusjäätmete nõuetekohast ja ohutut käitlemist tagavad kogumis- ja tagasisivõtusüsteemid ja sorteerimisrajatised, ning jäätmevoogudes sisalduvate ohtlike ainete ohutuks käitlemiseks, kõrvaldamiseks ja asendamiseks on vajalik ehitusmaterjalide ringlussevõtt või taaskasutamine; leiab, et ringmajanduses tuleks võtta kasutusele keskkonnanormidel ja -kriteeriumidel põhinev materjalide märgistamissüsteem, mis oleks seotud võimalusega neid väärtusahelas lihtsal moel ja vähese energiakuluga uuesti kasutusele võtta, võttes seejuures eriti arvesse sekundaarse tooraine tähtsust; märgib, et praegust toote keskkonnadeklaratsiooni käsitlust tuleb laiendada ja seda tuleks kasutada sisendina hoonete hindamisel, näiteks taseme(te) raamistikus; palub komisjonil pakkuda ringmajanduse tegevuskava ja kestliku hoonestuse strateegia ühe osana välja konkreetsed meetmed nendes küsimustes;

49. rõhutab, et kliimamuutuste tõttu tõusevad üha suvised õhutemperatuurid linnades; juhib lisaks tähelepanu nn roheline taristu lahendustest saadavatele mitmesugustele hüvedele – need võivad parandada õhukvaliteeti, mugavust ja vastupanuvõimet kliimamuutustele, oluliselt vähendada energiavajadust, aidata taastada veeringlust ja toetada linnade bioloogilist mitmekesisust, ning samal ajal toetada ringmajanduse põhimõtteid; palub komisjonil ja liikmesriikidel hoonete ulatuslikumal renoveerimisel ja uute hoonete ehitamisel stimuleerida looduslike ja vähese CO₂-heitega ehitusmaterjalide kasutamist ning rohekatega katuste ja seinte, jahedate pindade ja muude passiivmeetodite kasutuselevõttu; palub komisjonil neid kaalutlusi arvesse võtta ja propageerida renoveerimislaine algatuses roheline taristu lahendusi ja bioloogilise mitmekesisuse aspekte;

Neljapäev, 17. september 2020

50. tuletab meelde, et säästvad ehitusmaterjalid, näiteks sertifitseeritud puit, on vähese süsinikuheitega ja kauakestvate hoonete saavutamiseks hädavajalikud ning et ehitamine loob võimaluse talletada süsinikku biopõhistes ehitustoodetes nende toodete kestliku kättesaadavuse piires;

51. märgib, kui tähtis on läbi vaadata praegused ühtsed standardid, nii et need hõlmaksid ehitustoodete kestlikkusnäitajaid, mis peaksid olema kooskõlas kehtivate ELi normide ja olelusringi arvutamise ühtse ELi käsitlusega, s. t hoonete standardiga EN 15978 ja ehitustoodete standardiga EN 15804; rõhutab, et renoveerimise kavandamisel tuleks vastavalt ringmajanduse eesmärkidele optimeerida hoone kogu olelusringi energia- ja kliimamõju, võttes arvesse tootmise, kasutamise ja projekteerimise mõju ringlussevõetavusele, ehitustoodete ja -jäätmete ringlussevõetule ja remondiks vajalikule varustusele; palub, et komisjon käsitleks neid küsimusi ringmajanduse strateegias ning vaataks 2021. aastaks läbi määruse (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused⁽²⁷⁾, et võimaldada nende toodete siseturul hästi toimida ning soodustada energiatõhusate hoonete renoveerimist ja ehitamist toetavaid tehnoloogilisi uuringuid ja innovatsiooni;

52. palub komisjonil välja selgitada integreeritud renoveerimisprogrammide parimad tavad nii, et need hõlmaksid ka ajaloolised ja muinsuskaitse all olevad hooned; tunnistab muinsuskaitse aluste hoonete eripära ja kahjustatavust ning on veendunud, et valdaval enamikul juhtudel saab ühitada hoonete kaitsmist ja energiatõhususe tõstmist, ning toonitab, et muinsuskaitse all olevate hoonete renoveerimine peaks alati toimuma kooskõlas riiklike kaitse-eeskirjadega, 1964. aasta Veneetsia hartaga mälestiste ja ajalooliste paikade konserveerimise ja restaureerimise kohta ning algupärase arhitektuuriga;

53. toonitab vajadust tagada sertifitseeritud ekspertide poolse kontrolli ja renoveerimisjärgse energiatõhususe jälgimisega tegelik energiasääst, kuna see tagab kvaliteetse renoveerimise, paremad investeerimisvõimalused ja suurema kulutõhususe⁽²⁸⁾;

54. palub liikmesriikidel muu hulgas oma hankestrategiates ning avaliku sektori vahenditest rahastatud ehitus- ja renoveerimisprojektides võimalikult palju rakendada ja edendada materjalide korduvkasutamist, ringlussevõttu ja taaskasutamist, näiteks muutes keskkonnahoidlike riigihangete⁽²⁹⁾ eesmärgid ning ühtlustades hoonete renoveerimise energiatõhususe, keskkonna- ja sotsiaalseid kriteeriume, tagades samas võrdsed võimalused riigihangetel; tuletab meelde kohalike ehitusmaterjalide olulisust ehitustraditsioonide säilitamiseks, piirkonna kliimaoludes kõige sobivamate materjalide kasutamiseks ning heitkoguste ja transpordikulude vähendamiseks;

Standardid, oskused ja tervislikud hooned

55. rõhutab renoveerimisnõuetega kaasneva kasu olulisust otsustavatel hetkedel, kuna lisaks energiasäästule suurendavad need ka kinnisvara väärtust ja aitavad üle saada sellistest tõketest nagu näiteks lahknevad stiimulid; on veendunud, et prioriteediks tuleks seada halvimate näitajatega hoonete põhjalik, ka etapiviisiline põhjalik renoveerimine ja eelkõige töötada selleks välja kehtivatele riiklikele energiamärgistele tuginevad energiatõhususe miinimumstandardid, mis on hädavajalikud renoveerimise investeerimiseks ja mida tuleks kohaldada horisontaalselt; on seisukohal, et sellised meetmed toovad kasu elanikele ja võivad vabastada kodanikud energiaostuvõimetusest⁽³⁰⁾; märgib, et põhjaliku renoveerimise eeldatav määr (0,2 %) on madal; teeb ettepaneku 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärgi täitmiseks uurida renoveerimise miinimummäärasid ja võtta need kasutusele;

56. toonitab, et järk-järgult rangemaks muudetavad energiatõhususe miinimumstandardid, eriti kui need on õigesti kavandatud ja etapiviisiliselt juurutatud, aitavad rakendada pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid ning luua turu jaoks investeerimiskindlust, eriti kui nendega kaasnevad suutlikkuse suurendamine, kohandatud nõuanded, tehniline abi ja rahaline toetus;

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ (ELT L 88, 4.4.2011, lk 5).

⁽²⁸⁾ Euroopa Kontrollikoda, op. cit.

⁽²⁹⁾ Komisjoni 16. juuli 2008. aasta teatis „Keskkonnahoidlikud riigihanked“ (COM(2008)0400).

⁽³⁰⁾ Komisjoni talituste töödokument. Mõjuhinnang, mis on lisatud dokumendile „Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta“, lk 95–97 (SWD(2016)0414).

Neljapäev, 17. september 2020

57. nõuab jõulisemat tõenditel põhinevat käsitlust, mis võimaldab usaldusväärseid ja tugevdatud andmeid kasutades täpselt hinnata hoonete energiatõhusust ja kulutõhusaid meetmeid, mis edendavad ELis kulutõhusate lahenduste parimate tavade jaoks võrdsete tingimuste loomist;

58. on veendunud, et kuna hoonete renoveerimispasside kasutuselevõtt võimaldab tõhustada, koordineerida ja jälgida pidevat täiustamistegevust ning jälgida renoveerimise põhjalikkust ja energiatõhusust, on see kasulik majaomanikele, ehitusfirmadele ja üürnikele, kellele renoveerimispassid peaksid olema kättesaadavad; rõhutab, et renoveerimispass peaks olema ELi ühine vahend, mida kohandatakse riiklike ja piirkondlike eripärade, et lahendada hoonetefondi arvukatest erinevustest tulenevad probleemid, ning et see tuleks ühitada praeguste hoonete energiatõhususe sertifikaatidega;

59. rõhutab, kui oluline on koondada ehitusteave ühtsesse digitaalsesse vahendisse; on seisukohal, et see peaks hõlmama materjalide ringluspotentsiaali, siseõhu kvaliteeditegurite hindamist (ka tervishoiu ja ohutuse seisukohalt) ning olemasolevatel keskkonnavahenditel ja -standarditel põhinevaid kindlaid näitajaid;

60. rõhutab COVID-19 kriisi järgse majanduse elavdamise kava kontekstis õiglase ülemineku fondi tähtsust ja potentsiaali ehitus- ja renoveerimissektori töötajate koolitamisel ja kvalifitseerimisel ning mõjutatud piirkondade töötajate oskuste täiendamisel ja ümberõppel, sealhulgas ettevõtete digiteerimisel üleminekuks CO₂-neutraalsele majandusele;

61. juhib tähelepanu sellele, et siseõhu kvaliteedi seisukohalt peaksid hoonete renoveerimisprojektide tulemuseks olema alati tervislikud ja hallitusvabad hooned; rõhutab, et õhukvaliteedi, temperatuuritingimuste ja siseruumide muude tervise- ja mugavusaspektide standardite (sh piisav päevavalgus ja mehhaaniline ventilatsioon) läbivaatamine parandab hoonekasutajate tervist ja tööviljakust ning töö- ja õppetulemusi ning võimaldab olulist sotsiaaltoetuste kokkuhoidu, vähendades seega liikmesriikide avaliku sektori kulusid ja tuues kasu ELi majandusele ja kodanikele;

62. rõhutab, et kasvanud energiatõhususest täiel määral kasu saamiseks tuleb erialaspetsialistidele ja hoonete kasutajatele tagada piisav oskusteave hoonete hooldamiseks ja kasutamiseks, sealhulgas oma käitumise muutmiseks;

63. kutsub komisjoni üles käivitama ehitus- ja renoveerimissektoris ELi oskuste ja teabe algatuse, mis hõlmaks ka soolist mõõdet, et kaasata sidusrühmi ümberõppesse, täiendõppesse ja suutlikkuse suurendamisse, kusjuures peatähelepanu pööratakse tööõhivale, eelkõige noorte toomiseks tööle renoveerimissektoris; toonitab, et kvaliteedi, nõuetelevastavuse ja ohutuse tagamiseks peavad projekteerimise ja ehitamise/renoveerimise etapis osalevatel spetsialistidel olema piisavad oskused ja pädevused ning et see hõlmab ka selliseid osalisi nagu paigaldajad, arhitektid ja töövõtjad; kutsub liikmesriike üles töötama välja riiklikke strateegiaid ehitussektori oskuste parandamiseks, keskendudes energiatõhususele, materjalide kestlikkusele ja ringlusele, passiivtehnoloogiatele ja taastuvate energiaallikate integreerimisele, sealhulgas omatarbeks toodetud energia tarbimisele ja digitaalsetele lahendustele, ning pakkuma eritoetust mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetele töötajatele;

64. kutsub komisjoni üles toetama integreeritud renoveerimisprogrammide jaoks vajalikke oskusi ja innovatsiooni õiglase ülemineku fondi, sihtotstarbeliste Marie Skłodowska-Curie meetmete ja programmi „Erasmus+“ kaudu ning looma programmi „Euroopa horisont“ missiooni kogukondade ja linnaosade hoonete renoveerimiseks, samuti kutsub üles Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusametit (EACEA) edendama ja rakendama ehitussektori strateegiliste oskuste ühendust, et kavandada ja pakkuda ühtset koolitussisu praegu nappivate oskuste arendamiseks; samuti kutsub üksikisikuid, ettevõtjaid ja organisatsioone üles kasutama koolituseks, oskuste täiendamiseks ja hariduse omandamiseks renoveerimissektoris oskuste ja hariduse arendamise katseprojekti „Skills & Education Guarantee Pilot“ ja sarnaseid kavasisid;

65. palub komisjonil avaldada aastaks 2022 hoone, valdaja ja omandi liikide põhjalikud mõjuhinnangud ning töötada välja õigusraamistik, et kooskõlas 2050. aasta eesmärgiga kehtestada olemasolevatele hoonetele järk-järgult karmistuvad energiatõhususe miinimumstandardid; toonitab, et sellised standardid aitaksid luua tegevuskava suure energiatõhususega ja süsinikuneutraalse hoonetefondi saavutamiseks hiljemalt 2050. aastaks, ning need võivad anda turule selgust ja kindlust praeguse hoonetefondi ümberkujundamisel; rõhutab, et riiklike energiatõhususe miinimumnõuetega peaks kaasnema terviklik poliitikameetmete pakett, mis sisaldab vähemalt teavet ja kodanikele kohandatud nõustamist ning asjakohast rahastamistoetust;

Neljapäev, 17. september 2020

66. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma 2025. aastaks kasutusele kiirendatud digitaalsed hoonete renoveerimispassid, mille üheks osaks oleks teave siseõhu kvaliteedi paranemise ja tervislike hoonete kohta;

67. kutsub komisjoni üles töötama oma renoveerimislaine ühe osana välja ELi kliimakalkulaatori, mis seoses ELi hoonete renoveerimisega 2050. aastaks tagab ehitusmaterjalide, toodete ja teenuste täpse ja lihtsasti mõistetava märgistamise; rõhutab, et ELi kliimakalkulaator peaks tagama võrdsed võimalused peamistele osalejatele, kes annavad osa ELi hoonetefondi integreeritud renoveerimisprogrammide kasvuhoonegaaside jalajäljest või on sellega seotud, ja et selline terviklik lähenemisviis aitaks positiivselt mõjutada ELi kodanike, majandusvaldkondade ja VKEde käitumist; rõhutab, et selle kontseptsiooni aluseks peavad olema olulusringil põhineva ja ringmajanduse põhimõtted, et tõsta Euroopas toodetud kliimasõbralike kaupade nõudlust ja ELi ehitussektori konkurentsivõimet; soovib komisjonil kasutada kasvuhoonegaaside heitkoguste hindamisel juba tuntud teaduslikke meetodeid, saades inspiratsiooni nt oma „toote keskkonnajalajälje“ käsitlusest;

68. nõuab, et energiatõhususe direktiivi eelseisval läbivaatamisel karmistataks artiklite 3, 5 ja 18 eesmärgi ning et hoonete energiatõhususe direktiivi läbivaatamisel töötataks välja ehitusstandardite määratlemise uus käsitlus, mis oleks kooskõlas ELi energia- ja kliimaeesmärkidega;

69. palub komisjonil läbi vaadata energiatõhususe sertifikaatide mõju liikmesriikides ja tõhustada kehtivaid õigusnorme; märgib, et kogu ELis tuleks parandada energiatõhususe sertifikaatide usaldusväärsust, asjakohasust ja võrreldavust, et neist saaks, eriti finantssektori jaoks, usaldusväärne turupõhine hoonete tõhususe ja kvaliteedi hindamise vahend;

Digiteerimine ja usaldusväärsed andmed

70. leiab, et digiteerimine aitab kodanikel aktiivselt energiasüsteemis osaleda hajutatud energiatootmise ja -salvestamise, paindlikkuse ning valdkondliku integratsiooni ja ühendamise kaudu; toonitab digiteerimise ja andmete tähtsust renoveerimiskavade kiirema kavandamise ja elluviimise ning nende tulemuste kontrollimise ja jälgimise, samuti energeetika tõhusama planeerimise ja juhtimise seisukohalt;

71. kutsub komisjoni üles uurima hooneid käsitlevate andmete usaldusväärsust ja andmete puudumist ning arvestama sellega, kuidas digiteerimise edasine kasutamine võib aidata energiatõhusus- ja renoveerimispoliitika vastuvõtmisel paremini tagada tõhusat tõenditel põhinevat käsitlust; tunnustab vajadust digiteerida energiatõhususe sertifikaatide riiklikud andmebaasid, hoonete andmed ja muu ehitusteave, et need oleksid kättesaadavad digitaalsete hoonepasside ja muude arukate hoonetega seotud rakenduste taotlemisel;

72. on seisukohal, et asjade internet on hoonete energiatõhusaks renoveerimise tegeliku mõju mõõtmise vahend ja suuremahuliste kulutõhusate renoveerimisstrateegiate võimaldaja; juhib tähelepanu integreeritud tehisintellekti võimalikule rollile andmete analüüsimisel ning hoonete energiatarbimise jälgimisel, haldamisel ja kohandamisel;

73. on seisukohal, et hoonete ja ehitustehnoloogiate digiteerimine on suurema energiatõhususe võtmetegurid; kutsub kõiki asjassepuutuvaid kohalikke, piirkondlikke, riiklikke ja Euroopa osalejaid üles digiteerimise edendamisse aktiivselt oma panust andma;

74. juhib tähelepanu ülivõimsate kommunikatsioonitaristu võrkude kasulikkusele arukate kodude toetamisel; sellised võrgud oleksid integreeritud mõnda suuremasse digitaalsesse energiakeskkonda, mis võimaldavad hoonetel arukatest funktsionaalsustest kasu saada ja neid ise pakkuda ja võimaldavad mitmesugustes majandusvaldkondades energiaintegratsiooni ja -säästu, muu hulgas tarbimiskaja ja hoonesisese energiatarbimise optimeerimist muu hulgas nutiseadmete, koduautomaatikaseadmete, elektriliste soojuspumpade, akusalvestite, elektrisõidukite laadimisjaamade ja arukate arvestite abil; kiidab heaks läbivaadatud hoonete energiatõhususe direktiivi eesmärgi edendada veelgi arukaid ehitustehnoloogiaid nutivalmiduse näitaja kui vahendi kaudu, mis toetab hoonete nutivalmiduse hindamist ning hoonete omanike ja kasutajate teadlikkuse tõstmist hoonete automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide väärtusest hoonete üldise tõhususe suurendamisel, kusjuures nende süsteemide direktiivi artiklites 14 ja 15 esitatud rakendusvõimalusi tuleks veelgi laiendada;

Neljapäev, 17. september 2020

75. juhhib tähelepanu arukate võrkude tähtsusele taastuvate energiaallikate tõhusal integreerimisel elektrivõrkudesse ning soovib otsida põhivõrguettevõtjate ja jaotusvõrguettevõtjatega sisse seatud liideste kaudu uusi võimalusi energiatõhususe tõstmiseks ja elektrienergiateenuste osutamiseks; rõhutab, et nano- või mikrovõrkudega ühendatud arukad hooned võivad tagada stabiilsema elektrivarustuse ja kütte-/jahutussüsteemide parema kättesaadavuse;

76. toonitab, et õigus eluasemele ja tarbijaõigused eeldavad sotsiaalseid kaitsemeetmeid, andmekaitset, eraelu puutumatuse austamist ja nõusolekut vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatule; rõhutab, et renoveerimise käigus pakutavad digilahendused peaksid olema intuiitiivsed, lihtsad ja koostalitlusvõimelised, samas kui nende paigaldamisega peaks kaasnema hoone kasutajatele vajalik koolitus, teave ja tugi; rõhutab sellega seoses mittesekkuvate digitehnoloogiate potentsiaali;

77. kutsub komisjoni üles hindama hoonete energiatõhususe direktiivis sätestatud laadimistaristu nõuete läbivaatamise vajadust; rõhutab, et arukas laadimistaristu on mittesaastava elektromobiilsuse suurendamise eeltingimus;

Renoveerimislaine

78. näeb renoveerimislaines võimalust saavutada 2050. aastaks energiatõhus ja kliimaneutraalne hoonetefond integreeritud renoveerimisprogrammide tegevuskava kaudu, milles põhitähelepanu suunatakse kogukondadele, eelkõige energiaostuvõimetuses olijatele, ning pakkuda tervislikke, inimväärsed, taskukohaseid ja energiatõhusaid hooned, kus inimesed saaksid täielikult realiseerida oma potentsiaali vastavalt Euroopa rohelisele kokkuleppele ja 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärgile; tegevuskava realiseerimine saaks toimuda täielikus koostöös Euroopa uue tööstusstrateegiaga, VKEde strateegiaga kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks, ringmajanduse strateegiaga, õiglase üleminek mehhanismi ja majanduse elavdamise abivahenditega ning Euroopa digiajastule vastavaks muutmise strateegiatega;

79. on veendunud, et renoveerimislaine võib leevendada COVID-19 kriisi mõju, sest see ergutab riikide ja kohalikku majandust ning soodustab näiteks ehitus- ja taastuvenergia sektoris kvaliteetsete oluliste töökohtade loomist ning toetab mikro- ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKE) töötajaid, kes moodustavad sektorist 97 %; lõppkokkuvõttes tekitab see arvukalt hüvesid ja võimalusi, sealhulgas kaasnevat sotsiaalset ja keskkonnaval kasu, mida Euroopa hoonetefondi energiatõhusamaks muutmise võib anda; rõhutab, et renoveerimislainel võib olla oluline roll majanduse kestlikul elavdamisel ning see võib olla kõigi COVIDi-järgsete majanduse elavdamise kavade põhielement; rõhutab seepärast, et komisjon ei tohiks selle ettepanekuga viivitada ja ta peaks pakkuma kõiki olemasolevaid rahastamisvõimalusi;

80. nõuab puhta energia paketi ambitsioonikat rakendamist; rõhutab lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade rolli ehitussektori võimaluste suurendamisel; kinnitab oma kindlat tahet jälgida tähelepanelikult selle ja kõigi teiste õigusnormide rakendamist ning palub komisjonil tagada läbivaadatud hoonete energiatõhususe direktiivis sisalduvate meetmete jõustamine;

81. kutsub komisjoni üles asetama energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte ELi hoonete renoveerimise protsessis keskele kohale kooskõlas energialiidu juhtimise määrusega;

82. väljendab heameelt liikmesriikide pikaajaliste renoveerimisstrateegiatega üle, milles määratletakse 2030. ja 2040. aasta vahe-eesmärgid kliimaneutraalsuse eesmärgi poole liikumisel; väljendab muret selle pärast, et paljud liikmesriigid on oma pikaajaliste renoveerimisstrateegiatega esitamise tublisti hiljaks jäänud; kutsub neid liikmesriike üles kasutama võimalust täita oma hoonete energiatõhususe direktiivist tulenevad kohustused ja esitama oma hilinevad pikaajalised renoveerimisstrateegiad; julgustab valitsusi rakendama uuenduslikku poliitikat, et kaasata kodanikud aktiivselt energiatõhususe programmidesse; on seisukohal, et pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid tuleks tunnustada kavandamise, edusammude mõõtmise ja energiatõhususe eesmärkide saavutamise peamise vahendina;

83. rõhutab, et suure energiatõhususega ja süsinikuneutraalne hoonetefond tuleks saavutada energiatarbimise olulise vähendamisega tänu jõulise ja võimaldava energiatõhususpoliitika rakendamisele, kattes samas jääkvajadused taastuvenergiaga; toonitab, et hoonete renoveerimine tuleks integreerida energiasüsteemi CO₂-heite vähendamiseks tehtavate laiemate jõupingutustega ja sellega peaksid kaasnema investeeringud nt tõhusatesse piirkondlikesse energivõrkudesse ja

Neljapäev, 17. september 2020

soojuspumpadesse, lähtudes süsteemi-/piirkonnapõhisest käsitlest, milles integreeritakse kõik võimalikud tõhususmeetmed, näiteks vabaneva soojuse taaskasutamine; rõhutab vajadust määratleda konkreetsed meetmed, et realiseerida suure tõhususega koostootmise ja kaugkütte kindlakstehtud võimalused; toonitab, et selline süsteemne käsitus on vajalik üleminekuks suure energiatõhususega ja üksnes taastuvaid energiaallikaid kasutavale majandusele kooskõla tagamiseks eesmärgiga, et globaalne soojenemine jääks alla 1,5 °C;

84. väljendab heameelt komisjoni teadaande üle, milles väljendatakse kavatsust edendada koolide, haiglate ja abivajajate eluasemete, eelkõige pahatihti kõige halvemas seisus olevate avaliku sektori hoonete renoveerimist; juhib siiski tähelepanu sellele, et suureks probleemiks on arvukad elumajad, mille arvele langeb ELis 75 % hoonestatud põrandapinnast;

85. nõustub analüüsiga, et hoonete energiatõhusaks renoveerimisega kaasneb palju eeliseid, näiteks paremad õpitulemused, kiirem väljapuhkamine ja inimeste energiaostuvõimetusest väljaaitamine; juhib tähelepanu sise- ja välisõhu kvaliteedi paranemisele, heitkoguste vähenemisele, energiatõhususe suurenemisele, paremale soojusmugavusele ja impordist sõltuvuse vähenemisele; nõuab nimetatud hüvede lisamist integreeritud renoveerimisprogrammidesse;

86. kutsub liikmesriike üles käivitama valdkonnaüleseid, riigispetsiifilisi ja kohandatud teavituskampaaniaid hoonete energiatõhususe parandamisest tulenevate arvukate võimaluste ja hüvede tutvustamiseks, ning andma teavet ühtsete kontaktpunktide ja olemasolevate rahastamisvõimaluste kohta, seda ka ELi tasandil;

87. palub komisjonil integreerida renoveerimislaiane meetmed uutesse ja läbivaadatud ELi õigusaktidesse ning subsidiaarsuse ja kulutõhususe põhimõtteid täielikult järgides vaadata läbi 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid, et tekitada eri õigusaktide vahelist koostoimet ja seada need kliimanetraalsuse saavutamise trajektoorige, tagades samal ajal, et energiatõhususe meetmed ja sealhulgas hoonete renoveerimine oleksid lõimitud peamise poliitikameetmena, mille abil täita lüngad 2030. aasta eesmärkides; rõhutab finantsabi vajalikkust üürnikele ja omanikele eluaseme taskukohasuse tagamisel;

88. palub komisjonil hinnata pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid ja anda liikmesriikidele soovitusel, milles toodaks välja nii senised puudujäägid kui ka parimad tavad; palub liikmesriikidel teostada oma pikaajaliste renoveerimisstrateegiate järelevalvet ja vaadata need iga viie aasta tagant läbi kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kokkuvõtete tegemise tsükli ja selle laieneva struktuuriga, et olla kindel suure energiatõhususega ja kliimanetraalse hoonetefondi eesmärgi saavutamises; kutsub liikmesriike üles võtma kasutusele pikaajalised renoveerimisstrateegiad kui majanduse ergutamise ja elavdamise vahendi, mis eeldab nende koostamise ambitsioonikat, üksikasjalikku ja kiiret lõpuleviimist; palub neil liikmesriikidel, kes ei ole seda veel teinud, esitada viivitamata oma pikaajalised renoveerimisstrateegiad;

89. nõuab ehitus- ja renoveerimissektori ning eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kaasamist majanduse taastepaketidesse; nõuab, et majanduse ergutamise kavas seataks prioriteediks investeeringud hoonete väga energiatõhusaks ja taastuenergiapõhiseks renoveerimisse;

o

o o

90. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon kõigile ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0228

Ravimite nappus ja tekkiva probleemi lahendamine**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ravimite nappuse ja tekkiva probleemi lahendamise kohta (2020/2071(INI))**

(2021/C 385/09)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõiget 1 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 35 kõigi Euroopa kodanike õiguse kohta tervise kaitsele,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 14 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 36,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 101 ja 102 ning protokoll nr 27 siseturu ja konkurentsi kohta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 107 ja 108 riigiabi kohta,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 168, milles on sätestatud, et kogu liidu poliitika ja meetmete määramisel ja rakendamisel tuleb tagada inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiivi 2001/83/EÜ inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta⁽¹⁾ ja selle artiklit 81, mis käsitleb ravimite piisava ja tõrgeteta tarnimise kohustust, ning selle artiklit 23a, mis käsitleb pädeva asutuse teavitamist, kui ravimi turustamine liikmesriigis ajutiselt või püsivalt lõpetatakse,
- võttes arvesse komisjoni aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiivi 2001/83/EÜ (inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta) artikli 59 lõikele 4 (COM(2017)0135),
- võttes arvesse nõukogu 8. juuni 2010. aasta järeldusi „Võrdsus ja tervis kõikides poliitikates: solidaarsus ja tervishoid“,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrust (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoiu kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/20/EÜ⁽³⁾,
- võttes arvesse nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67.

⁽²⁾ ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.

⁽³⁾ ELT L 158, 27.5.2014, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 248, 24.9.2015, lk 9.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse komisjoni 2. oktoobri 2015. aasta delegeeritud määrust (EL) 2016/161, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ üksikasjalike eeskirjade kehtestamisega inimtervishoius kasutatavate ravimite välispakendil olevate turvaelementide kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrust (EL) 2017/745, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ, määrust (EÜ) nr 178/2002 ja määrust (EÜ) nr 1223/2009 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrust (EL) 2020/561, millega muudetakse meditsiiniseadmeid käsitlevat määrust (EL) 2017/745 selle teatavate sätete kohaldamise kuupäevade osas ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) 2019/5, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 726/2004, milles sätestatakse ühenduse kord inim- ja veterinaarravimite lubade andmise ja järelevalve kohta ning millega asutatakse Euroopa ravimiamet, määrust (EÜ) nr 1901/2006 pediatrias kasutatavate ravimite kohta ning direktiivi 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus tervisetehnoloogia hindamise kohta ning millega muudetakse direktiivi 2011/24/EL (COM(2018)0051), ja parlamendi 14. veebruari 2019. aasta esimese lugemise seisukohta selle ettepaneku kohta,
- võttes arvesse intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut (TRIPS-leping) ning TRIPS-lepingut ja tervisekaitset käsitlevat Doha deklaratsiooni,
- võttes arvesse komisjoni 8. aprilli 2020. aasta teatist „Suunised optimaalse ja mõistliku ravimitega varustamise kohta, et vältida nende nappust COVID-19 puhangu ajal“ (C(2020)2272),
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020)0456),
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“ (COM(2020)0442),
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020)0102),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2030“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 18. detsembri 2019. aasta resolutsiooni tervise- ja hooldusvaldkonna digiteerimise võimaldamise kohta digitaalsel turul ning kodanike võimestamise ja tervema ühiskonna loomise kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 2. märtsi 2017. aasta resolutsiooni ELi võimaluste kohta parandada ravimite kättesaadavust ⁽¹¹⁾,

⁽⁵⁾ ELT L 32, 9.2.2016, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT L 117, 5.5.2017, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT L 130, 24.4.2020, lk 18.

⁽⁸⁾ ELT L 4, 7.1.2019, lk 24.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0105.

⁽¹¹⁾ ELT C 263, 25.7.2018, lk 4.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse inimtervishoiu ja veterinaarias lubatud ravimite kättesaadavust käsitleva Euroopa Ravimiameti (EMA) ja ravimiametite juhtide rakkerühma suuniseid, eelkõige 1. juuli 2019. aasta suuniseid „Guidance on detection and notification of shortages of medicinal products for Marketing Authorisation Holders (MAHs) in the Union (EEA)“ („Liidus (EMP) ravimi müügiloa hoidjate suunised ravimite nappuse tuvastamise ja sellest teatamise kohta“) (EMA/674304/2018) ja 4. juuli 2019. aasta suuniseid „Good practice guidance for communication to the public on medicines' availability issues“ („Hea tava suunised üldsuse teavitamiseks ravimite kättesaadavust puudutavates küsimustes“) (EMA/632473/2018),
- võttes arvesse praeguse COVID-19 kriisi tõttu loodud uusi platvorme, nagu EMA tööstuse ühtsete kontaktpunktide süsteem (I-SPOC), mis ühtlustab võimalikust ravimite nappusest teatamise protsessi, et seda ära hoida ja sellest võimalikult varakult teada anda, võttes arvesse asjaolu, et need platvormid on võimaldanud ja hõlbustanud dialoogi ravimite tarneahela sidusrühmade ja reguleerivate asutuste vahel,
- võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) aruannet „The selection of essential medicines. Report of a WHO Expert Committee [meeting in Geneva from 17 to 21 October 1977]“ („WHO eksperdikomitee hädavajalike ravimite valiku kohta“ [17.–21. oktoobril 1977 Genfis toimunud kohtumine]) (WHO tehniliste aruannete seeria, nr 615), WHO sekretariaadi 7. detsembri 2001. aasta aruannet „WHO medicines strategy: revised procedure for updating WHO's Model List of Essential Drugs“ („WHO ravimistrateegia: WHO hädavajalike ravimite näidisloetelu ajakohastamise läbivaadatud kord“) (EB109/8), WHO 2015. aasta märtsi aruannet „Access to New Medicines in Europe“ („Uute ravimite kättesaadavus Euroopas“) ja WHO 9. juuli 2013. aasta aruannet „Priority Medicines for Europe and the World“ („Esmatähtsad ravimid Euroopa ja maailma jaoks“),
- võttes arvesse WHO järgitavat terviseühtsuse põhimõtet,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärki nr 3 „tagada kõikidele vanuserühmadele hea tervis ja heaolu“.
- võttes arvesse Prantsusmaa Senati 27. septembri 2018. aasta aruannet nr 737 ravimite ja vaktsiinide nappuse kohta, milles keskendutakse rohkem rahvatervise küsimustele ravimite tarneahelas ja mille koostas Jean-Pierre Decool senati ravimite ja vaktsiinide nappust käsitleva teabekogumissiooni nimel,
- võttes arvesse komisjoni 25. märtsi 2020. aasta suuniseid, mis käsitlevad välismaiseid otseinvesteeringuid ja kapitali vaba liikumist kolmandatest riikidest ning Euroopa strateegiliste varade kaitset seoses COVID-19 hädaolukorraga enne määruse (EL) 2019/452 (välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määrus) täielikku kohaldamist alates 11. oktoobrist 2020,
- võttes arvesse nõukogu 9. ja 10. detsembri 2019. aasta istungi (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) järeldusi,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri kõrgetasemelise ravimite kättesaadavuse eksperdirühma 2016. aasta aruannet „Promoting innovation and access to health technologies“ („Innovatsiooni ja tervishoiutehnoloogiate kättesaadavuse edendamine“),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
- võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, arengukomisjoni, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni ning õiguskomisjoni arvamusi,
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0142/2020),

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

Neljapäev, 17. september 2020

- A. arvestades, et pikaajaline ravimite nappuse probleem ELis on viimastel aastatel järsult süvenenud; arvestades, et ülemaailmse nõudluse kasv ja COVID-19 pandeemia on ravimite nappust veelgi süvendanud, mis kahjustab liikmesriikide tervishoiuteenuseid ja toob kaasa märkimisväärseid riske patsientide tervisele ja hooldusele, sealhulgas haiguste progresseerumise ja/või sümptomite süvenemise, hooldus- või raviviivituste või -katkestuste sagenemise, pikema haiglaravi, suurenenud kokkupuute võltsitud ravimitega, ravivigade või kõrvalnähtudega, mis ilmnevad siis, kui puuduv ravim asendatakse teisega, nakkushaiguste välditava leviku, suure psühholoogilise stressi ja tervishoiusüsteemi kasvavad kulutused; arvestades, et liikmesriikide kohus on leida kiired ja konkreetset lahendused, sealhulgas Euroopa ühise koordineerimise ja tegevuse abil;
- B. arvestades, et aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas on sätestatud, et igal peab olema juurdepääs ennetavale tervishoiule ja õigus ravile siseriiklike õigusaktide ja tavadega kehtestatud tingimustel; arvestades, et see õigus tuleks tagada kõigile kodanikele, sealhulgas neile, kes elavad väiksemates liikmesriikides ja liidu kõige äärepoolsemates piirkondades; arvestades, et ravimite nappus on kasvav oht rahvatervisele, millel on tõsine mõju tervishoiusüsteemidele ja kõigi ELi patsientide õigusele saada asjakohast ravi;
- C. arvestades, et patsientidele ravimitele juurdepääsu tagamine on üks ELi ja WHO keskseid eesmärgi ning kestliku arengu 3. eesmärk; arvestades, et üldine juurdepääs ravimitele sõltub nende õigeaegsest kättesaadavusest ja taskukohasusest kõigile ilma geograafilise diskrimineerimiseta;
- D. arvestades, et patsientidel peaks olema juurdepääs nende valitud ja eelistatud tervishoiu- ja ravivõimalustele;
- E. arvestades, et juurdepääs sobivatele ja taskukohastele diagnostikavahenditele ja vaktsiinidele on sama oluline kui juurdepääs ohututele, tõhusatele ja taskukohastele ravimitele;
- F. arvestades, et ravimite nappusel on mitmetahulised ja keerukad algpõhjused; arvestades, et ravimite nappuse põhjuseks on sageli ka ravimitööstuse otsused, näiteks toodete tootmise lõpetamine ja toodete kõrvaldamine vähem kasumlike liikmesriikide turgudel;
- G. arvestades, et ravimite nappuse ennetamine ja selle ilmnemise korral selle mõju leevendamine on äärmiselt oluline;
- H. arvestades, et tõhus strateegia peaks hõlmama meetmeid ravimite nappuse leevendamiseks, aga ka selle ärahoidmiseks, käsitledes nappuse mitmesuguseid algpõhjuseid;
- I. arvestades, et liikmesriikidel puuduvad terminite „nappus“, „pinged“, „tarnehäired“, „varude lõppemine“ ja „üleliigsed varud“ ühtlustatud määratlused; arvestades, et eristada tuleks „suure ravitähtsusega ravimeid“ ning „tervishoiu- ja strateegilise tähtsusega ravimeid“;
- J. arvestades, et ravimite nappus põhjustab märkimisväärseid kulusid nii avaliku kui ka erasektori tervishoiu sidusrühmadele;
- K. arvestades, et ravimid on üks tervishoiu alustaladest, ja arvestades, et ebapiisav juurdepääs hädavajalikele ravimitele ja uuenduslike ravimite kõrged hinnad kujutavad endast tõsist ohtu elanikkonna tervisele ja riiklike tervishoiusüsteemide jätkusuutlikkusele;
- L. arvestades, et paljudel juhtudel on uute ravimite ja eelkõige vähiravi hinnad viimastel aastakümnetel tõusnud nii, et paljude ELi kodanike jaoks ei ole need enam taskukohased;
- M. arvestades, et ELi patsientidele tarnib enamiku ravimitest (peaaegu 70 % väljastatavatest ravimitest) geneeriliste ja sarnaste bioloogiliste ravimite tööstus;
- N. arvestades, et geneeriliste ja sarnaste bioloogiliste ravimite turule sisenemine on oluline konkurentsi suurendamise mehhanism, mis vähendab hindu ja tagab tervishoiusüsteemide jätkusuutlikkuse; arvestades, et nende turule sisenemist ei tohiks edasi lükata;

Neljapäev, 17. september 2020

- O. arvestades, et ELis asuval geneeriliste ravimite tootjatel on oluline roll liikmesriikide kasvava nõudluse rahuldamisel taskukohaste ravimite järele;
- P. arvestades, et vähi- ja diabeediravimid, infektsiooniravimid ja närvisüsteemi ravimid moodustavad üle poole puudu olevatest ravimitest; arvestades, et süstitavad eritooted näivad olevat nappuse ohu suhtes kõige vähemkaitstud, mis tuleneb nende tootmisprotsessi keerukusest;
- Q. arvestades, et ravimite nappus võib ohustada liidu ja liikmesriikide tervisealgatuste, näiteks Euroopa vähktõve vastase võitluse kava edukust;
- R. arvestades, et väikese turuga liikmesriikides ei ole harvikaiguste raviks mõeldud ravimid sageli kättesaadavad või need on kättesaadavad üksnes oluliselt kõrgemate hindadega kui suurematel turgudel;
- S. arvestades, et COVID-19 pandeemia on rõhutanud hästi toimiva siseturu ning ravimite ja meditsiiniseadmete töökindlate tarneahelate tähtsust; arvestades, et vaja on pidada üleeuroopalist dialoogi selle üle, kuidas seda tagada;
- T. arvestades, et kooskõlastamata algatused riiklikul tasandil, nagu varude loomine ja karistused, ei ole õige lahendus ja võivad ravimite nappuse ohtu suurendada;
- U. arvestades, et Euroopa tervishoiualse sõltumatus kaotus on seotud tootmise ümberpaigutamisega, kuna 40 % liidus turustatavatest valmisravimitest on pärit kolmandatest riikidest; arvestades, et kuigi Euroopas on tugev tööstuse jalajalg, toetub tarneahel siiski endiselt suuresti alltoövõtjatele, kes toodavad ravimite toorainet väljaspool ELi, kus tööjõukulud ja keskkonnastandardid on sageli madalamad, mistõttu toodetakse 60–80 % keemilistest toimeainetest väljaspool liitu, peamiselt Hiinas ja Indias; arvestades, et 30 aastat tagasi oli see osakaal 20 %; arvestades, et need kaks riiki toodavad väidetavalt 60 % maailma paratsetamoolist, 90 % penitsilliinist ja 50 % ibuprofeenist; arvestades, et seni ei ole ravimite ja nende toimeainete puhul nõutud nende päritolu ja tootjariigi märgist või märgistamist, mis oleks patsientidele ja klientidele nähtav; arvestades, et geneeriliste ravimite tootmiseks vajalike toimeainete piiratud kättesaadavus kujutab endast eriti tõsist probleemi; arvestades, et COVID-19 pandeemia põhjustatud häired ülemaailmses tarneahelas on veelgi esile tõstnud ELi sõltuvust kolmandatest riikidest tervishoiusektoris; arvestades, et uue koroonaviiruse pandeemia tõi ilmsiks ka meditsiiniseadmete, ravimite ja kaitsevahendite nappuse;
- V. arvestades, et ELil on jätkuvalt tugev farmaatsiatootmisektor, eelkõige innovatiivses sektoris, ning et EL on maailma suurim farmaatsiatoodete eksportija ning osa ülemaailmsest farmaatsiatoodetega kauplemisest; arvestades, et geneeriliste ravimitega varustamine madalama hinnaga, mis hõlmab tootmist väljaspool ELi, võimaldab ravimite taskukohasust, mõjutades liikmesriikide tervishoiueelarvet ja patsientide juurdepääsu;
- W. arvestades, et COVID-19 tervishoiukriisi tagajärjel seisab EL silmitsi majanduskriisiga, mis mõjutab ravimite nappust ja farmaatsiatööstuse konkurentsivõimet;
- X. arvestades, et samavõrd tähtis on kaitsta ja edendada olemasolevaid tootmiskohti ELis ning tugevdada Euroopa teadusmaastikku;
- Y. arvestades, et nõudluse suurenemise ja hinnasurve tagajärjel on ravimi toimeainete pakkumine kontsentreerunud ja kemikaalitootjate arv vähenenud ning probleemide korral puuduvad alternatiivsed lahendused, nagu on selgunud praeguse COVID-19 kriisi käigus;
- Z. arvestades, et suure ravitähtsusega ning tervishoiu- ja strateegilise tähtsusega ravimite varud ei ole piisavad, ravimi toimeained on odavad ja lihtsasti toodetavad, ning et eelkõige napib rahvatervise jaoks olulisi pikemat aega turul olnud ravimeid; arvestades, et ravimifirmad tegutsevad vastavalt täppisajastamise meetodile, mis võib muuta tootjad tarneõkkide suhtes kaitsetuks, kui ootamatult esineb tootmis- ja tarneahela katkestusi ning turunõudluse kõikumisi;

Neljapäev, 17. september 2020

- AA. arvestades, et hinnad on liikmesriigiti diferentseeritud, mis soodustab nn paralleelset ekspordi riikidesse, kus ravimit müüakse kallimalt; arvestades, et paralleelsel ekspordil võib mõnel juhul olla soovimatu tagajärg – tarnekatkestuste tekkimine liikmesriikides, mis omakorda suurendab turu tasakaalustamatust; arvestades, et Euroopa Parlament kutsus oma 2. märtsi 2017. aasta resolutsioonis komisjoni ja nõukogu üles hindama paralleelkaubanduse ja tarnekvootide mõju;
- AB. arvestades, et tõhusa koordineerimise puudumise korral ELi tasandil põhjustab sobimatu varude loomine mõnes liikmesriigis turu tasakaalustamatust, teravdab ravimite nappust ja vähendab patsientide juurdepääsu ravile kogu ELis;
- AC. arvestades, et kooskõlastamata meetmed riiklikul tasandil on osutunud COVID-19 kriisi vastu võitlemisel ebatõhusaks, ning et on vaja üleeuroopalist koordineerimist ja dialoogi;
- AD. arvestades, et seoses COVID-19 pandeemiaga on selgelt ilmnenu, et koordineerimine ELi institutsioonide, reguleerivate asutuste ja ravimite tarneahela ekspertide vahel on hädavajalik, et reageerida tervishoiukriisidele ja tarnehäiretele, näiteks ravimite nappusele; arvestades, et samuti on selgunud, kui oluline on koordineerimine ELi poliitikavaldkondade ja teenistuste vahel, et reageerida kiiresti ja tõhusalt hädaolukordadele ning ennetada ravimite nappust ja leevendada seda nende ilmumise korral;
- AE. arvestades, et üha rohkem liikmesriike püüab luua riiklikke meditsiinitarvete varusid ning sellest tulenev nõudluse kasv ületaks praeguse nõudluse prognoose, mis põhinevad epidemioloogilisel vajadusel; arvestades, et äkiline suur nõudluse kasv võib tekitada tarnijatele märkimisväärset survet ja tuua kaasa probleeme nõudluse rahuldamisel teistes riikides;
- AF. arvestades, et 2009. aasta finantskriis sundis Euroopa riike kehtestama jätkusuutmatuid kulude piiramise meetmeid, nagu tagasinõudmine ja ebatõhusad hankemehhanismid, et vähendada ravimikulusid, mis on viinud toodete ja ettevõtete turult kõrvaldamiseni;
- AG. arvestades, et normide ühtlustamatus liikmesriikide vahel loob piiranguid, mis takistavad ravimite liikumist ühtsel turul;
- AH. arvestades, et COVID-19 hädaolukord on toonud esile suurenenud ohu, et tervishoiualast suutlikkust püütakse omandada välismaiste otseinvesteeringute abil, ning vajaduse säilitada ja tõhustada sellise väärtusliku suutlikkuse jagamist ühtsel turul;
- AI. arvestades, et tugev, innovaatiline ja konkurentsivõimeline farmaatsiatööstus Euroopas on ELi ja selle liikmesriikide eluliselt olulistest huvides;
- AJ. arvestades, et farmaatsiatööstus vajab õiget õigusraamistikku ravimitega seotud teadus-, arendus- ja tootmistevõimeks ELis;
- AK. arvestades, et patendikaitse loob õigusraamistiku, mis on oluline farmaatsiaalase innovatsiooni jaoks, kuna annab ettevõtetele rahalisi stiimuleid uute ravimitega seotud teadus- ja arendustevõime kulude katmiseks;
- AL. arvestades, et liikmesriikidel on vabadus määrata kindlaks täiendavad põhjused sundlitsentside andmiseks ja määratleda, mis on riigi hädaolukord;
- AM. arvestades, et raviminappusest teatamise mehhanismid eelkõige tarneahela ettevõtjatele ja proviisoritele on praegu liikmesriikides väga killustatud; arvestades, et see võib takistada liikmesriikide ametiasutuste piisavat järelevalvet ravimite nappuse üle ja sellekohast teabevahetust;

Neljapäev, 17. september 2020

- AN. arvestades, et direktiivi 2001/83/EÜ artiklis 81 nõutakse meetmeid, et vältida ravimite nappust või ravimite jaotamisega seotud probleeme liikmesriikides; arvestades, et komisjon on optimaalse ja mõistliku ravimitega varustamise kohta andnud suunised, et ära hoida ravimite nappus COVID-19 pandeemia tingimustes; arvestades, et nendes suunistes tõdeb komisjon, et ükski riik ei ole isemajandav ei toorainete ega toimeainete, vahetoodete ega valmisravimite osas, mida on vaja tervishoiusüsteemi nõuetekohaseks toimimiseks;
- AO. arvestades, et nagu komisjon märkis, on liikmesriikide reageerimine COVID-19 pandeemiakriisile nõudnud nii ravimite toimeainete kui ka ravimite tootmise märkimisväärset suurendamist ELis, mis teeb vajalikuks tarneahelate ja tootmisliinide ümberkorraldamise; arvestades, et volinik Stella Kyriakides rõhutas Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni (ENVI) liikmetega 22. aprillil 2020 toimunud kohtumisel, et ELis on vaja suurendada ravimite tootmist ja tõsta innovatsiooni taset; arvestades, et väikesed ja keskmise suurusega farmaatsialaborid on väärtus, mida tuleks säilitada, ning need on heaks pinnaseks teadus- ja arendustegevusele, mida tuleks toetada, sest need laborid saavad osaleda ravimite nappuse ennetamisel;
- AP. arvestades, et parlament rõhutas oma 8. märtsi 2011. aasta resolutsioonis⁽¹³⁾ ja nõukogu oma 13. septembri 2010. aasta järeldustes vajadust kehtestada meditsiiniliste vastumeetmete, eelkõige pandeemiavaktsiinide ühishangete ühine menetlus; arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 1082/2013/EL⁽¹⁴⁾ julgustatakse liikmesriike kasutama ühiseid hankemenetlusi, tingimisel et sellistele menetlustele eelneb osalevate liikmesriikide ühine hankeleping;
- AQ. arvestades, et komisjon on teatanud oma kavatsusest avaldada 2020. aasta lõpuks soovitud ELi tulevase ravimistrateegia kohta;
- AR. arvestades, et transpordi ja logistika juhtimine on ravimite, farmaatsiatoodete, meditsiiniseadmete, isikukaitsevahendite, muude meditsiinitarvete ja toorainete tarnimisel otsustava tähtsusega, eelkõige kuna transpordiahelate keerukus suureneb üha; arvestades, et oluline on omada piiriületuspunktides tõhusat rohelist transpordikoridori kiirradadega, et tagada takistusteta ravimivoog, vähendada haldustõkkeid ja lihtsustada juurdepääsu transporditeenustele;
- AS. arvestades, et tagada tuleks kõrged ohutusstandardid ja töötajate inimväärtete töötingimuste säilitamine; arvestades, et ravimialased õigusnormid peaksid kindlustama ravimite liikmesriikidevahelise tarnimise kvaliteedi, kvantiteedi, ohutuse ja tõhususe;
- AT. arvestades, et patsiendid sõltuvad õiglasest ja tõhusast juurdepääsust ravimitele, mis põhineb kestlikul, konkurentsivõimelisel, mitmele allikale tugineval ja hästitoimival ühtsel turul, mis hõlmab Euroopa ühtset transpordipiirkonda;
- AU. arvestades, et COVID-19 puhang tõi esile asjaolu, et ravimite ELi-sisene ja ELi-väline ringlus on olemasolevatest piirangutest ülesaamisel ja elutähtsate kaupade ringluse prioriseerimisel võtmetähtsusega;
- AV. arvestades, et on vaja hoida ära olukord, kus COVID-19 puhang halvendab vähekaitstud kodanike sotsiaal-majanduslikku olukorda ja elutingimusi;
- AW. arvestades, et kliimamuutused on üks teguritest, mis on põhjustanud epideemiade leviku, laiendanud nende geograafilist ulatust ja raskendanud nende mõju, mis on omakorda seotud ka globaliseerumise, linnastumise ja reisimise sagenemisega; arvestades, et Euroopas on tugevdatud järelevalvet selliste siirutajate kaudu levivate haiguste üle nagu malaaria, denguepalavik, Chikungunya viirushaigus, Zika viirushaigus ja Lääne-Niiluse entsefaliit;

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi 8. märtsi 2011. aasta resolutsioon gripiviiruse H1N1 ohjamise hindamise kohta ELis 2009.–2010. aastal (ELT C 199 E, 7.7.2012, lk 7).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta otsus nr 1082/2013/EL tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta (ELT L 293, 5.11.2013, lk 1).

Neljapäev, 17. september 2020

AX. arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse hävitamine, elusloodusega ebaseaduslik kauplemine, inimtekkeliste elupaikade levik ja looduslike alade kahjustamine tiheda inimasustuse tõttu ning jätkusuutmatud toidutootismetodid ja zoonooside levik (st loomade patogeenide ülekandumine inimestele ja kiire levimine) on omavahel tihedalt seotud; arvestades, et bioloogiline mitmekesisus on olemasolevate ravimite ja võimalike tulevaste ravimite väljatöötamise oluline allikas;

1. rõhutab geostrategilist vajadust, et liit taastaks oma tervishoiualase sõltumatuse, tagaks kiiresti ja tõhusalt taskukohase hinnaga ravimite, meditsiinivarustuse, meditsiiniseadmete, toimeainete, diagnostikavahendite ja vaktsiinidega varustamise ning väldiks nende nappust, seades esikohale patsientide huvid ja ohutuse; rõhutab, kui oluline on tagada kõikidele liikmesriikidele õiglane juurdepääs tarneahelale; rõhutab sellega seoses, et liidu farmaatsiatööstusel peab olema mitmekesine tarneahel ja ravimite nappusega seotud riskide leevendamise kava, et tulla toime tarneahela mis tahes kaitsetuse ja riskidega;

2. juhib tähelepanu sellele, et kuigi liikmesriigid vastutavad oma tervishoiupoliitika kujundamise ja korraldamise eest, vastutab liit nii ravimeid käsitlevate õigusaktide kui ka mitmesuguste rahvatervise poliitikavaldkondade eest ning EL on kohustatud kooskõlastama ja täiendama riiklikke meetmeid, et tagada kõigile ELi kodanikele ja elanikele juurdepääs taskukohastele ja kvaliteetsetele tervishoiuteenustele;

3. rõhutab, kui oluline on seada patsientide huvid ja ohutus alati tervishoiupoliitika keskmesse ega lubada diskrimineerimist ravimite ja ravi kättesaadavusel, ning rõhutab vajadust tihedama koostöö ja kooskõlastamise järele liikmesriikide vahel ning vajadust hõlbustada heade tavade vahetamist; rõhutab ravimite ja meditsiiniseadmete nappusest tulenevat võimalikku kahju patsientidele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema tihedat koostööd, et kaitsta tervishoiuteenuste tarneahela vastupanuvõimet ja jätkusuutlikkust ning tagada ravimite pidev kättesaadavus;

4. rõhutab, et ravimite nappus ohustab tõsiselt patsientide õigust esmasele ravile ELis, tekitades patsientide vahel ebavõrdsust sõltuvalt nende elukohariigist ja võimalikke häireid ühtsel turul;

5. rõhutab, kui oluline on terminite „nappus“, „pinged“, „tarnehäired“, „varude lõppemine“ ja „üleliigsed varud“ ühtlustatud määratlus ELi tasandil; kutsub komisjoni üles tegema nende ühtlustatud määratluste nimel tihedat koostööd liikmesriikide ja kõigi asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas patsientide organisatsioonidega; palub komisjonil eelkõige tugevdada Euroopa Ravimiameti (EMA) ja ravimiametite juhtide ühise rakkerühma poolt 2019. aastal esitatud termini „nappus“ määratlust; kutsub komisjoni üles eristama „suure ravitähtsusega ravimeid“, st ravimeid, mille puhul võib ravi katkestamine ohustada patsientide eluliselt tähtsat prognoosi lühikeses või keskpikas perspektiivis või oluliselt vähendada patsiendi võimalusi haiguse progresseeruva potentsiaali osas või mille jaoks ei ole sobivat ravialternatiivi piisavas koguses, ning „tervishoiu- ja strateegilise tähtsusega ravimeid“, mille puhul põhjustab ravi katkestamine vahetut ohtu patsiendi elule;

6. peab oluliseks, et hinnataks ja käsitletaks ravimite nappuse mitut tegurit hõlmavaid algpõhjuseid; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni algatatud pakkumiskutse üle uuringu läbiviimiseks ravimite nappuse põhjuste kohta liidus ning nõuab uuringu avaldamist aasta lõpuks; nõuab siiski veel ühe uuringu läbiviimist ravimite nappuse mõju kohta patsientide hooldusele, ravile ja tervisele;

7. palub komisjonil esitada oma kavandatavas ravimistrateegias kaugelevaatavad ja konkreetsete meetmed nende probleemide käsitlemiseks; kutsub komisjoni üles lisama ettevõtete hoolsuskohustust käsitlevasse 2021. aasta õigusakti ettepanekusse ravimisektorit puudutavad meetmed;

8. peab tervitavaks komisjoni ettepanekut uue Euroopa terviseprogrammi (EU4Health) kohta ning asjaolu, et üks selle eesmärkidest on edendada ravimite ja meditsiinivahendite kättesaadavust ja juurdepääsetavust; nõuab ühismetmeid ravimite nappuse ennetamiseks, mida rahastatakse tulevases terviseprogrammist;

9. tuletab meelde, et ravimite nappus on ülemaailmne probleem; rõhutab, et nappus mõjutab kõige rohkem arengumaad, näiteks mitmeid Aafrika riike; nõuab tungivalt, et ravimite kättesaadavust arengumaades käsitletaks laiemas kontekstis WHO raamistikus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama arenguriikidele antavat toetust, eelkõige RescEU strateegilise reservi kaudu;

Neljapäev, 17. september 2020

10. rõhutab igäihe põhiõigust elatustasemele, mis on piisav tema ja ta perekonna tervise ja heaolu jaoks, nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 25; tuletab sellega seoses meelde, et EL on kõigis oma poliitikavaldkondades ja meetmetes pühendunud inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse tagamisele kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 208 ja poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõttega, järgides täielikult rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärki nr 3 „tagada kõikidele vanuserühmadele hea tervis ja heaolu“;

Varustatuse kindlustamine patsientide huvides, ravi kättesaadavuse tagamine kõigile patsientidele ning ELi tervishoiulase sõltumatuse taastamine

11. tuletab meelde, et ravimite nappus mõjutab otseselt patsientide tervist ja ohutust ning ravi jätkamist; rõhutab, et ravimite nappuse tagajärjed patsientidele on järgmised: haiguse progresseerumine ja/või sümptomite süvenemine ravi hilinemise tõttu, nakkushaiguste välditav levik, suurenenud oht puutuda kokku võltsitud ravimitega ning märkimisväärne psühholoogiline stress patsientide ja nende perekondade jaoks; tuletab meelde, et ükski liikmesriik ei ole oma tervishoiusüsteemi nõuetekohase toimimise tagamiseks vajaliku tooraine, vaheainete, ravimi toimeainete ja valmisravimite osas isemajandav;

12. märgib, et riskid on eriti suured vähekaitstud inimeste puhul, nagu lapsed, eakad, rasedad, puuetega inimesed, kroonilise haigusega või vähipatsiendid ja intensiivraviüksuses töötavad inimesed;

13. tuletab meelde rasestumisvastaste ja hormoonasendusraviks kasutatavate naiste hormonaalsete ravimite nappust; võtab murega teadmiseks sellise nappusega kaasnevad ohud naiste ja tütarlaste seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning seonduvatele õigustele; rõhutab, kui oluline on tõhustada nende ravimite tootmise, varumise ja turustamise kontrolli ja haldamist, et tagada tarneahelate järjepidevus, õiglane hinnakujundus ja kättesaadavus naistele;

14. rõhutab, et mitmes liikmesriigis on patsientidele pakutava asendusravimi kõrgem hind, madalam hüvitamise määr või hüvitamise puudumine suureks takistuseks madala sissetulekuga või krooniliste haigustega inimeste juurdepääsul ravimitele; kutsub liikmesriike üles tagama pakkumise nappuse korral juurdepääsu asendusravimile samaväärse hinnaga või sarnase hüvitisega;

15. kutsub komisjoni üles lisama ELi tulu ja elutingimusi käsitlevasse ühenduse statistikasse (EU-SILC) inimeste enda teatatud andmed ravimite kättesaadavust puudutavate rahuldamata vajaduste kohta, kuna siiani ei ole ühenduse statistikasse (EU-SILC) ravimite kättesaadavust käsitletud;

16. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma kiiresti vajalikke meetmeid, et tagada ravimite varustuskindlus, vähendada ELi sõltuvust kolmandatest riikidest ja toetada kohalikku farmaatsiatoodete tootmist suure ravitähatsusega ravimite puhul, seades esmatähatsaks tervishoiu- ja strateegilise tähtsusega ravimid tihedas koostöös liikmesriikidega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaardistama asjaomaste sidusrühmade abiga ELi tootmiskohad kolmandates riikides ja koostama võrdlusalusena kasutatava areneva kaardi ELi olemasolevatest ja võimalikest tootmiskohtadest, et suuta säilitada, ajakohastada ja tugevdada nende suutlikkust, kui see on vajalik, võimalik ja elujõuline; rõhutab, kui oluline on, et farmaatsiatööstused suudaksid tegeleda nõudluse järsu suurenemisega kriitilistes olukordades;

17. kutsub komisjoni üles käsitlema oma tulevastes ravimi- ja tööstusstrateegiates küsimusi, mis on seotud ravimite kättesaadavuse, juurdepääsetavuse ja taskukohasusega, riiklike reguleerivate asutuste vahelise koostööga ning ELi sõltuvusega kolmandatest riikidest tootmisvõimsuse, ravimi toimeainete ja lähteainete tarnimise osas; on veendunud, et need strateegiad peavad sisaldama reguleerivaid meetmeid ning soodustama oluliste ravimi toimeainete ja ravimite tootmist Euroopas, et muuta ravimid kättesaadavaks, taskukohaseks, jätkusuutlikuks ja võrdselt juurdepääsetavaks;

18. kutsub komisjoni üles tegema ravimite nappusest tulevase farmaatsiastrateegia ühe tugisamba ja looma EMA järelevalve all oleva farmaatsiafoorumi, mis tooks kokku poliitikakujundajad, reguleerijad, maksjad, patsientide ja tarbijate organisatsioonid, tööstuse esindajad ja muud asjaomased sidusrühmad tervishoiu tarneahelas, et vältida ravimite nappust, lahendada ravimite jätkusuutlikkuse küsimusi ja tagada Euroopa farmaatsiatööstuse konkurentsivõime; kutsub eelkõige

Neljapäev, 17. september 2020

komisjoni üles veelgi tugevdama dialoogi asjaomaste sidusrühmade ja rahvusvaheliste osalejatega, et hinnata uusi ravimeetodeid ja vaktsiine, ning Euroopa Ravimiametiga, et leida viise teaduslike hinnangute kiireks ühtlustamiseks riiklike ametite vahel, sealhulgas seoses koostööga hindamisesel etapil enne kriitilise tähtsusega kliiniliste andmete kättesaadavust, seoses heakskiitmisele järgneva andmete kogumise ühtlustamisega ning paindliku lähenemisega ravi ja vaktsiinide tootmise laiendamisele;

19. kutsub komisjoni üles kindlustama, et tema ravimistrateegiaga oleks tagatud, et võideldakse kõigi ravimiahelas esinevate lubamatute äritavade vastu, mis võivad kahjustada läbipaistvust ja tasakaalustatud suhteid erinevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike üksuste vahel, kes on otseselt või kaudselt seotud olulise avaliku teenuse osutamisega, et tagada ravimite kättesaadavus;

20. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kaaluksid, kui see on avalikes huvides vajalik, meetmete ja rahaliste stiimulite kasutuselevõttu kooskõlas riigiabi käsitlevate normide ja kestliku poliitikaga vastutasuks kohustuste võtmise eest, et kaitsta Euroopa tugevat farmaatsiatööstuslikku baasi ja julgustada tööstust viima oma tegevuse ELi, alates ravimi toimeaine tootmisest kuni ravimite tootmise, pakendamise ja turustamiseni; nõuab tungivalt, et liikmesriigid tagaksid olemasoleva tegevuse, näiteks premeerides investeeringuid ravimite kvaliteeti ja varustuskindlusse; rõhutab selle sektori strateegilist tähtsust ja seda, kui oluline on investeerida Euroopa ettevõtetesse, et mitmekesistada ressursse ja soodustada uuenduslike tootmistehnoloogiate arendamist, mis on võimelised parandama kõigi tootmisliinide reageerimisvõimet; tuletab meelde, et kogu riiklik rahastamine peab sõltuma investeeringute täielikust läbipaistvusest ja jälgitavusest, tarnekohustustest Euroopa turul ning patsientide jaoks parima tulemuse saavutamise hõlbustamisest, sealhulgas seoses toodetud ravimite kättesaadavuse ja taskukohasusega;

21. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kehtestaksid õige majandusraamistiku, et kindlustada ja ajakohastada ravimite, tehnoloogia ja ravimi toimeainete olemasolevat tootmissuutlikkust Euroopas, näiteks premeerides investeeringuid ravimite kvaliteeti ja varustuskindlusse;

22. rõhutab, et farmaatsiasektor on jätkuvalt oluline tööstussammas ja töökohtade loomise liikumapanev jõud;

23. on seisukohal, et Euroopa roheline kokkulepe on hea võimalus julgustada ravimitootjaid osalema keskkonnahoidlikus taastekavas ning tootma kooskõlas keskkonna- ja ökoloogiliste standarditega;

24. rõhutab, et maailmamajanduses ei pruugi meditsiinivaldkonna tarneahelate täielik kojutoomine olla võimalik; kutsub komisjoni, liikmesriike ja ELi mitmepoolseid partnereid, eelkõige Maailma Terviseorganisatsiooni ja Maailma Kaubandusorganisatsiooni üles looma rahvusvahelise raamistiku, et tagada ülemaailmsete tarneahelate kvaliteet ja terviklikkus, et piirata kahjulike proteksionistlike meetmete kasutamist, järgides samal ajal tootmises kogu maailmas kõrgeimaid töö- ja keskkonnastandardeid; kutsub komisjoni sellega seoses üles lisama uude ravimistrateegiasse meetmed, et tulla toime mis tahes häiretega ülemaailmsetes tarneahelates; kutsub komisjoni üles käsitlema ravimitega varustamisega seotud küsimusi, sealhulgas eelseisva kaubanduspoliitika läbivaatamise kontekstis;

25. märgib, et teatavate bioloogiliste ravimite puhul, näiteks verest ja plasmast saadud ravimid, on äärmiselt oluline võimaldada Euroopal suurendada oma suutlikkust koguda verd ja plasmat, et vähendada Euroopa sõltuvust kolmandatest riikidest imporditud plasmast; kutsub komisjoni üles kiirendama verd, kudesid ja rakke käsitlevate õigusaktide (direktiiv 2002/98/EÜ⁽¹⁵⁾ ja direktiiv 2004/23/EÜ⁽¹⁶⁾) muutmist, et vähendada nende oluliste elupäästvate ravimite nappuse ohtu;

26. tuletab meelde, et direktiivi 2001/83/EÜ artiklites 81 ja 23a on sätestatud ravimite tarnimise üldised kohustused, mida peavad täitma ravimi müügiloo hoidjad ja turustajad, ning teatamiskohustus ajutise või püsiva tarnekatkestuse korral; peab siiski kahetsusväärseks erinevusi, mida komisjon on täheldanud nende kohustuste ülevõtmisel riiklikesse

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2002/98/EÜ, millega kehtestatakse inimvere ja verekomponentide kogumise, uurimise, töötlemise, säilitamise ja jaotamise kvaliteedi- ja ohutusnõuded (ELT L 33, 8.2.2003, lk 30).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/23/EÜ inimkudede ja -rakkude annetamise, hankimise, uurimise, töötlemise, säilitamise, ladustamise ja jaotamise kvaliteedi- ja ohutusstandardite kehtestamise kohta (ELT L 102, 7.4.2004, lk 48).

Neljapäev, 17. september 2020

õigusaktidesse; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et ravimi müügiloa hoidjad ja hulgimüüjad täidaksid direktiivi 2001/83/EÜ nõudeid, et tagada ravimite asjakohane ja jätkuv tarnimine; kutsub komisjoni üles täiendavalt selgitama ravimi müügiloa hoidjate kohustusi vastavalt direktiivile 2001/83/EÜ ning rõhutab vajadust tagada, et nad teatavad ravimite nappusest kindlaksmääratud aja jooksul; rõhutab vajadust kohaldada hoiatavaid ja proportsionaalseid karistusi nende õiguslike kohustuste täitmatajätmise korral kooskõlas kehtiva õigusraamistikuga;

27. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaaluma nappuse ennetamise ja haldamise ühtlustatud kavade kehtestamist, mis nõuaksid tootjatelt suure ravitähatsusega ravimite kindlakstegemist, mille puhul tuleks võtta ennetus- ja parandusmeetmeid, et vältida või leevendada mis tahes tarnehäireid; juhib tähelepanu sellele, et sellised kavad peaksid sisaldama ravimite strateegilise säilitamise lahendusi, et tagada tärned mõistlikuks ajaks ning läbipaistvad ja alalised teavituse mehhanismid, mille kaudu patsiendid ja tervishoiutöötajad saavad nappusest teada ja seda prognoosida; nõuab tungivalt, et komisjon koostaks suunised, millega tagada, et riigi tasandil loodavad varud oleksid vajadusega proportsionaalsed ega põhjustaks teistes liikmesriikides soovimatuid tagajärgi;

28. märgib, et varustuskindlus on võitluses nappuse vastu oluline tegur ning seda tuleb kasutada kvalitatiivse kriteeriumina jaemüügiapteekide hankelepingute sõlmimise ja ravimitega seotud pakkumiskutsete kontekstis, nagu on soovitatud direktiivi 2014/24/EL artiklis 67; rõhutab, kui olulised on ravimite mitmekesisistatud tärned ja hanketavad; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks direktiivi 2014/24/EL kontekstis kiiresti liikmesriikidele suunised, eelkõige selle kohta, kuidas majanduslikult soodsaima pakkumuse kriteeriume kõige paremini rakendada, võttes arvesse ka muud kui vaid madalaima hinna kriteeriumit; teeb ettepaneku säilitada kriteeriumina ka investeringud toimeainete ja ravimite valmistamisse ELis, samuti tootmiskohtade arv ja asukoht, tarnekindlus, kasumi reinvesteering teadus- ja arendustegevusse ning sotsiaalsete, keskkonna-, eetiliste ja kvaliteedistandardite kohaldamine;

29. märgib, et vaid ühe võitjaga ja/või ühe põhiline tootmiskohaga hanked võivad tarnehäirete korral kaitsetust süvendada; kutsub komisjoni ja liikmesriike kaaluma hankesüsteemide kasutuselevõttu, mis võimaldavad valida välja mitu võitjat, kaasa arvatud ühispakkujad, keskendudes tootmisele ELis ja tagades põhiline puhul vähemalt kaks eri allikat, et säilitada turul konkurents ja vähendada nappuse ohtu, tagades samal ajal patsientidele kvaliteetse ja taskukohase ravi; palub komisjonil sellega seoses uurida võimalust luua õigusraamistik, mis soodustaks ja võimaldaks tervishoiusüsteemidel korraldada hanket, millega premeeritakse farmaatsiaettevõtteid, kes tagavad ravimite tarnimise rasketes tingimustes;

30. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles uurima võimalust luua üks või mitu Euroopa kasumit mittetaotlevat farmaatsiaettevõtjat, kes tegutseksid avalikes huvides ja valmistaksid olemasoleva tööstusliku tootmise puudumisel tervishoiu- ja strateegilise tähtsusega ravimeid, et viia lõpule ja tagada varustuskindlus ning vältida hädaolukordades ravimite võimalikku nappust; tuletab meelde, et uued tehnoloogiad, digiteerimine ja tehisintellekt võivad etendada olulist rolli, võimaldades Euroopa laboratooriumide teadlastel töötada võrgustikus ning jagada oma eesmärgi ja tulemusi, austades samal ajal täielikult Euroopa andmekaitseraamistikku;

31. kutsub komisjoni üles hoolikalt hindama positiivset panust, mida tehisintellekt võib anda meditsiinitarvete kiirese ja usaldusväärse kohaletoometamisse;

32. rõhutab selliste avaliku ja erasektori partnerluste tähtsust nagu Euroopa innovatiivsete ravimite algatus (IMI) teadusuuringute ja innovatsiooni programmide raames; on veendunud, et komisjon peaks kaaluma ka USA biomeditsiini kõrgetasemelise teadus- ja arendustegevuse ameti Euroopa mudeli loomist;

33. rõhutab, et pakiline vajadus ravimite ja meditsiiniseadmete järele ei tohi kahjustada inimtervishoiu kasutatavate ravimite ja tervishoiutoodete kvaliteeti, ohutust, tõhusust ja kulutõhusust;

34. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid praegu muret tekitava võltsitud ravimite leviku vastu loata veebisaitidelt müüjatelt; on seisukohal, et selline tava võib põhjustada tõsist kahju ja raskeid terviseprobleeme või halvendada ELi kodanike terviselikku seisundit; rõhutab, et ELi koordineerimine võltsitud ravimite kaardistamisel ja nende vastu võitlemisel on oluline;

Neljapäev, 17. september 2020

35. nõuab tihedamat dialoogi ravimitööstuse ja muude tootmissektorite, näiteks põllumajanduse, aianduse ja metsanduse vahel, et arendada ELis koostisainete tootmist; kutsub üles võitlema liigse spetsialiseerumise vastu teatavates sektorites ning investeerima ressursside mitmekesistamiseks suurel määral teadusuuringutesse, biomajandusse ja biotehnoloogiasse; on seisukohal, et Euroopa tööstuse taastamisel tuleb esikohale seada meie ühiskondade digitaalne ja ökoloogiline ümberkujundamine ning vastupanuvõime suurendamine välistele vapustustele;

36. rõhutab, et olulised on kvaliteetsed meditsiiniuuringud ja innovatsioon, sealhulgas patendiga hõlmamata segment; nõuab tõelise Euroopa võrgustiku loomist ravi- ja meditsiiniuuringute toetamiseks ning rõhutab, et ümberpaigutamise hind ei tohi viia meditsiiniuuringute kvaliteedi halvenemiseni; rõhutab, et stabiilne teadus- ja arendussüsteem võib avaldada soodsat mõju tootmisvõimsusele ja tarnete stabiilsusele;

37. tunnistab, et teadusel põhinev farmaatsiatööstus on oluline valdkond, mis aitab kaasa ravimite kvaliteetsele tootmisele ja tarnimisele, tagab selle, et tulevane innovatsioon tegeleks täitmata vajadustega, ja toetab tervishoiusüsteemide vastupidavust, reageerimisvõimet ja valmisolekut tulla toime tulevaste probleemidega, sealhulgas pandeemiatega;

38. palub komisjonil luua keskkonna, kus teadusuuringutel põhinevat farmaatsiatööstust ergutatakse töötama välja taskukohaseid lahendusi rahuldamata ravivajadustele, nagu võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu; palub komisjonil säilitada tulevase Euroopa farmaatsiastrateegia raames tugeva Euroopa intellektuaalomandisüsteemi, et ergutada teadus- ja arendustegevust ning tootmist Euroopas ja tagada, et Euroopa jääks innovaatoriks ja maailma liidriks, ning lõppkokkuvõttes kaitsta ja tugevdada Euroopa strateegilist sõltumatust rahvatervise valdkonnas;

39. nõuab tungivalt, et komisjon pakuks välja meetmeid, millega stimuleerida ELi väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suuremat kaasamist ravimite tarneahelasse, arvestades nende keskset rolli teadusuuringutes ja innovatsioonis ning loomupärast võimet kiiresti kohandada oma tootmise suunilust, et tulla paremini toime ootamatute kriisidega;

40. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma keskkonda, mis tagab, et Euroopa on jätkuvalt atraktiivne koht teadus- ja arendustegevusse tehtavatele investeeringutele, et säilitada aktiivne ja konkurentsivõimeline teaduspõhine farmaatsiatööstus, mida toetavad suuremad investeeringud teadus- ja arendustegevusse ning taristusse, sealhulgas ülikoolidesse, võttes arvesse tõsiasja, et EL on endiselt maailma juhtiv piirkond patendiravimite koostisainete tootmisel; kutsub komisjoni üles eraldama programmi „Euroopa horisont“ ja muude ELi programmide raames piisavalt rahalisi vahendeid, et tugevdada liidu teadusuuringuid ja investeeringuid, mis toetavad tootmist peamistes tööstussektorites, sealhulgas farmaatsiatööstuses, tagades samas geograafilise tasakaalu ning madala teadusuuringute ja investeeringute tasemega liikmesriikide osalemise ELi koostööprojektides ja -programmides, järgides samas tiptaseme põhimõtet;

41. rõhutab asjaolu, et paljusid terviseiga seotud teadus- ja innovatsioonitegevusi on juba rahastatud programmist „Horisont 2020“; rõhutab, et koroonaviirusega seotud teadusuuringute rahastamine ei tohiks mõjutada muid programmi „Horisont 2020“ tervisealaseid prioriteete; nõuab, et programmi „Euroopa horisont“ kaudu eraldataks rohkem rahalisi vahendeid selleks, et luua ja toetada meditsiinile keskendunud teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteeme, mis on meditsiinilise suunitlusega, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlusi ning toetust avaliku sektori teadusuuringutele kõrge lisaväärtusega ja innovatiivsetes sektorites; rõhutab, et juhtiv meditsiiniuuringute ökosüsteem nõuab oskusi, võrgustikke ja akadeemilisi sidemeid, terviseandmete taristut, toimivat õigusraamistikku ja intellektuaalomandipoliitikat, mis edendab innovatsiooni; nõuab harvkravimeid käsitlevat teadustööd soodustavate stiimulite läbivaatamist, et teha kindlaks, kas need toimivad, ja vastasel juhul uute stiimulite kasutuselevõttu; rõhutab, et programmist „Euroopa horisont“ ja muudest ELi programmist tuleb toetada haruldasi haigusi ning nendega seotud teadusuuringud ja et parimad tavad, kliinilised uuringud ja ravimid tuleb teha kättesaadavaks kõigi liikmesriikide kodanikele; tuletab meelde, kui oluline võib olla lihtlitsentsimine ravimite nappuse leevendamisel ja hindade stabiliseerimisel, eriti terviseiga seotud hädaolukorras;

42. kutsub komisjoni üles tegema kokkuvõtte koroonaviiruse mõjust tööstusele ja VKEdele ning esitama uuendatud ELi tööstusstrateegia, milles seatakse esikohale meie ühiskondade ühel ajal toimuv digitaalne ja ökoloogiline ümberkujundamine ning vastupanuvõime suurendamine välistele vapustustele; nõuab tungivalt, et komisjon võimaldaks liikmesriikidel teha kõiki vajalikke jõupingutusi tagamaks, et väikesed ja keskmise suurusega farmaatsiaettevõtted jätkaksid oma teadustegevust ning aitaksid tagada meie tootmise mitmekesisuse ja sellega kaasnevate töökohtade säilimise, rõhutades samas ka kestliku, eetilise ja kvaliteetse tootmise tähtsust töökohtade, majanduskasvu ja konkurentsivõime jaoks;

Neljapäev, 17. september 2020

43. rõhutab, et patsientide ühendused peaksid olema rohkem kaasatud avaliku ja erasektori kliiniliste katsete teadustrateegiade kindlaksmääramisse, et tagada nende vastavus Euroopa patsientide täitmata vajadustele;
44. kutsub komisjoni üles suurendama ravimite teadus- ja arendustegevuse kuludeks tehtavate avaliku sektori investeeringute läbipaistvust, et need investeeringud kajastuksid ravimite üldsusele kättesaadavuses ja hinnakujunduses; tuletab meelde oma seisukohta direktiivi 89/105/EÜ kohta⁽¹⁷⁾ ja palub komisjonil võtta sellega seoses tulevase ravimistrateegia raames asjakohaseid meetmeid, sealhulgas kaaluma direktiivi läbivaatamist;
45. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kontrollima välismaiseid otseinvesteeringuid farmaatsiaettevõtetesse, mis on osa Euroopa elutähtsast tervishoiutaristust;
46. rõhutab vajadust tagada tervishoiutöötajatele ja üldsusele juurdepääs ohututele, tõhusatele ja kvaliteetsetele ravimitele ja tervishoiutoodetele, jälgides ja reguleerides kliiniliste uuringute lubamise ja läbiviimise hea kliinilise tava jätkuvat järgimist kooskõlas kõrgeimate tervisekaitsestandarditega;
47. nõuab Euroopa ravimituru tugevdamist, et kiirendada patsientide juurdepääsu ravimitele, muuta ravi taskukohasemaks, maksimeerida kokkuhoidu riikide tervishoiueelarvetes ja vältida ravimiettevõtete halduskoormust;
48. märgib, et geneerilised ravimid ja sarnased bioloogilised ravimid võimaldavad suuremat konkurentsi, madalamaid hindu ja tervishoiusüsteemide kokkuhoidu, aidates sellega parandada patsientide jaoks ravimite kättesaadavust;
49. rõhutab, et sarnaste bioloogiliste ravimite lisaväärtust ja majanduslikku mõju tervishoiusüsteemide jätkusuutlikkusele tuleks analüüsida, nende turuleviimist ei tohiks edasi lükata ja vajaduse korral tuleks uurida nende turuleviimist toetavaid meetmeid;
50. mõistab hukka tõsiasja, et vaidlustamisjuhtude eesmärk on lükata edasi geneeriliste ravimite turulepääsu; kutsub komisjoni üles tagama, et novaatori kaubandusliku ainuõiguse perioodist peetakse kinni;
51. tunneb muret Ühendkuningriigi EList väljaastumise võimaliku ebasoodsa mõju pärast ravimitega varustamisele, eelkõige Iirimaa; nõuab, et tulevastes Ühendkuningriigiga sõlmítavatesse suhete lepingutesse lisataks sihtotstarbelised sätted, nagu vastastikuse tunnustamise kokkulepped, mis võimaldaksid mõlemal poolel reageerida tekkivatele terviseohtudele ning tagaksid patsientidele pideva ja kiire juurdepääsu ohututele ravimitele ja meditsiiniseadmetele, ning nõuab, et kokkuleppeta stsenaariumi korral koostataks hädaolukorra lahendamise plaan;

Euroopa meetmete tugevdamine liikmesriikide tervishoiupoliitika paremaks koordineerimiseks ja täiendamiseks

52. soovib komisjonil, liikmesriikidel ja ravimitööstusel teha Euroopa Ravimiameti juhtimisel koostööd, et muuta ravimite tootmis- ja turustamisahel läbipaistvamaks ning luua Euroopa üksus raviminappuse ennetamiseks ja haldamiseks;
53. kutsub liikmesriike samas üles uurima tihedas koostöös komisjoni ja teiste mõjutatud sidusrühmadega alternatiivseid lähenemisviise piisavate varude tagamiseks, näiteks olemasolevate regulatiivsete nõuete tõhus jõustamine kõigi tarneahelas osalejate suhtes riiklikul tasandil, samuti meetmeid tarneahela läbipaistvuse suurendamiseks;
54. kutsub komisjoni üles töötama välja Euroopa tervishoiustrateegiad, mis põhinevad ühisel ravimite korvil vähktõve, nakkuste ja haruldaste haiguste raviks ning muudes valdkondades, kus valitseb eriti suur puudus, et tagada patsientide juurdepääs ravile, võttes arvesse kliiniliste lähenemisviiside erinevusi liikmesriikides; kutsub komisjoni üles uurima ka võimalust kehtestada ühtlustatud hinnakujunduskriteeriumid, et muuta need ravimid taskukohaseks ja võidelda sagedase nappuse vastu, võttes arvesse ostujõu pariteeti kõigis liikmesriikides;

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi 6. veebruari 2013. aasta seisukoht ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb inimtervishoiu kasutatavate ravimite hinnakujundust reguleerivate meetmete läbipaistvust ja nende hõlmamist riiklike tervisekindlustussüsteemidega (Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0039).

Neljapäev, 17. september 2020

55. kutsub komisjoni üles asetama vähiravimite nappuse probleemi peagi valmiva Euroopa vähktõvevastase võitluse kava keskmesse;
56. nõuab, et teatavate pikemat aega turul olnud ravimite jaoks kehtestataks eritingimused, millega kaasneksid tootjatele stiimulid nende turustamise jätkamiseks Euroopa turul ja Euroopa tootmise mitmekesistamise tagamiseks;
57. kutsub komisjoni üles looma rescEU mehhanismi eeskujul suures nappuse ohus olevate ning tervishoiualase ja strateegilise tähtsusega ravimite jaoks Euroopa strateegilise reservi, et leevendada sagedast nappust ja luua Euroopa hädaolukorra apteek; rõhutab, et see reserv peab olema proportsionaalne oma eesmärgiga ning seda tuleks kasutada läbipaistval, vastutustundlikul ja kõigi liikmesriikide jaoks õiglasel viisil; rõhutab, et sellist mehhanismi tuleks hoolikalt hallata, pöörates erilist tähelepanu säilivusajale ja jäätmete tekke vältimisele;
58. nõuab, et määrataks kindlaks Euroopa reguleeriv asutus, mis kehtestab koos komisjoniga Euroopa strateegilisest reservist ravimite õiglase jaotamise mehhanismi tarnehäirete või -raskustega liikmesriikidele; palub määratud Euroopa reguleerival asutusel kavandada sõltumatuid ja läbipaistvaid läbivaatamisi, et tagada kõigi liikmesriikide võrdne kohtlemine;
59. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja uuenduslikke ja kooskõlastatud strateegiaid ning tugevdama varudega seotud heade tavade vahetamist; peab reguleeriva asutusena kõige sobivamaks Euroopa Raviametit, kelle tehakse ülesandeks hoida hädaolukordade ja muul ajal ära ravimite nappust ELi tasandil, milleks tuleks ametile anda suuremad volitused ja rohkem vahendeid; kutsub seetõttu komisjoni üles muutma kehtivaid õigusakte, et suurendada Euroopa Raviameti suutlikkust; rõhutab, et pikemas perspektiivis peaks Euroopa Raviametil olema võimalik väljastada müügilube tingimusel, et tootjad täidavad tarne- ja kättesaadavusnõudeid, ilma et need põhjustaksid ravimite nappust; loodab, et Euroopa Raviameti vahendite suurendamine võimaldab tal säilitada kolmandates riikides asuvate tootmiskohtade praeguse kontrollisüsteemi riiklike inspektorite koordineerimise abil;
60. nõuab, et harvikravimite määrus (EÜ) nr 141/2000⁽¹⁸⁾ vaadataks läbi eesmärgiga muuta turul kümneks aastaks ainuõiguse saamise nõudeid selliselt, et hoopis ravimi müügiloo hoidja peab tõendama, et toode ei ole piisavalt kasumlik, et katta teadus- ja arendustegevuse kulused;
61. kutsub komisjoni üles uurima küsimust ja looma liikmesriikide rahastatava harvikravimite fondi, et hankida liikmesriikide nimel ühiselt harvikravimeid kogu ELi jaoks;
62. nõuab, et nappuse vastu võitlemiseks eelkõige tervishoiukriiside ajal jätkataks ELi tasandil ühishangete korraldamist, nagu seda tehti COVID-19 puhul, ning menetluste lihtsustamist ja läbipaistvamaks muutmist, et suurendada reageerimisvõimet; nõuab eelkõige, et loodaks ELi ühishanked harvikaiguste ravimiseks mõeldud ravimitele, et tagada nende kättesaadavus kõigis liikmesriikides; kutsub komisjoni viima kooskõlas aluslepingutega kiiresti läbi piiriüleseid tervishoiuohete käsitleva otsuse nr 1082/2013/EL hindamise ja võimaliku muutmise, et luua ühishanke mehhanism;
63. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles arutama uuesti netohindade läbipaistvaks muutmise ja eri ravivõimaluste hüvitamise kava, et liikmesriikidel oleks võrdsed võimalused läbiraakimistel farmaatsiaettevõtete ravivõimaluste üle, mida ei hangita ühiselt;
64. kutsub komisjoni üles suurendama oma osalust elutähtsate tervishoiutaristute kaitse toetamisel liikmesriikides ja alustama Euroopa elutähtsa taristu kaitse programmi kohaldamist tervishoiutaristu sektoris;

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1999. aasta määrus (EÜ) nr 141/2000 harva kasutatavate ravimite kohta (EÜT L 18, 22.1.2000, lk 1).

Neljapäev, 17. september 2020

65. nõuab, et täielikult ja kiiresti kohaldataks määrus (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid; on seisukohal, et see määrus hõlbustaks ELi tasandil ühtlustatud ja kooskõlastatud viisil tehtavate suurte kliiniliste uuringute alustamist;
66. kutsub komisjoni ja Euroopa Raviametit tegema tööstusharu esindajatega koostööd, et tagada ühes liikmesriigis kättesaadavaks tehtud ravimite kättesaadavus kõigis teistes, eelkõige väiksemates liikmesriikides;
67. kutsub komisjoni üles hindama paralleelkaubanduse mõju ravimite nappusele liikmesriikides ja lahendama probleemid asjakohaselt, võttes vajalikke meetmeid tagamaks, et ravimid jõuaksid õigeaegselt kõigi ELi patsientideni; rõhutab sellega seoses vajadust võtta arvesse patsientide, tarbijarühmade ja tervishoiutöötajate kogemusi;
68. rõhutab patsiendi mõjuvõimu suurendamise ja patsiendikeskse lähenemisviisi tähtsust; nõuab tungival, et komisjon ja liikmesriigid parandaksid patsientide esinatust ja panust otsuste tegemisel nende ravimite võimalike tarneküsimuste üle;
69. kutsub liikmesriike võtma vastu ühise seisukoha ja alustama läbirääkimisi ettepaneku üle võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus tervisetehnoloogia hindamise ja direktiivi 2011/24/EL muutmise kohta;

Liikmesriikide tihedam koostöö

70. kutsub komisjoni üles looma dubleerimise vältimiseks uuendusliku, kasutajasõbraliku, läbipaistva ja tsentraliseeritud digitaalse platvormi riigiasutuste ja kõigi sidusrühmade, sealhulgas tootjate, hulgimüüjate ja apteekrite esitatud ühtlustatud teabe edastamiseks olemasolevate varude ning ravimite ja meditsiiniseadmete nappuse kohta; väljendab heameelt Euroopa Raviameti ja raviametite juhtide rakkerühma töö üle ravimite kättesaadavusega ning Euroopa Raviameti poolt ühtse kontaktpunkti ja tööstusharu ühtse kontaktpunkti süsteemide kasutuselevõtu üle; nõuab olemasolevate infosüsteemide hindamist ja tugevdamist, et oleks võimalik saada selge ülevaade raskustest, raviminappusest ja vajadustest igas liikmesriigis, et vältida üleladustamist; ergutab sellega seoses komisjoni kasutama ja rakendama üleeuroopalisi digitaalseid ja telemaatikavahendeid ning arutama muudatusi käsitleva määruse⁽¹⁹⁾ ja muudatuste liigitamise suuniste muutmist; kutsub komisjoni ja liikmesriike looma varajase hoiatamise süsteemi nii riigi kui ka Euroopa tasandil, et tugevdada kohustust teavitada ravimiettevõtteid ravimite tarnekatkestustest või -probleemidest;
71. peab oluliseks parandada tervishoiutöötajate ja patsientide varajast teavitamist ravimite kättesaadavusest uuenduslike digitaalsete vahendite abil, mis võimaldavad kooskõlas andmekaitsealaste õigusaktidega saada reaajas ajakohaseid andmeid konkreetse ravimi asukoha, koguse ja hinna kohta; tuletab meelde, et tervishoiutöötajatel peab olema juurdepääs ajakohasele teabele, et nad suudaksid tekkivale ja olemasolevale nappusele asjakohaselt reageerida; rõhutab, et varajane teadlikkus tarneprobleemist ja võimalike raviaalternatiivide varajane kindlakstegemine võib suurendada patsiendi ohutust; soovib seetõttu lisada tervishoiutöötajatele mõeldud teabele andmed olemasolevate alternatiivide kohta;
72. on seisukohal, et liikmesriigid peaksid jagama kõigi asjaosalistega teavet, näiteks epidemioloogilisi prognoose, et aidata neil oma tegevust kasvava nõudluse tingimustes paremini planeerida ja reageerida nappuse ajal paremini vajadustele;
73. tuletab meelde, et valetähe võib kaasa tuua ravimite ebaõige kasutamise ja põhjendamatu varumise;
74. märgib ühtlasi, et inimesed varuvad ravimeid, kuna kardavad, et need saavad otsa; kutsub valitsusi üles leevendada neid hirme inimeste koolitamise ja rahustamise kaudu, et teha lõpp ressurside ülemäärasele tarbimisele;

⁽¹⁹⁾ Komisjoni 24. novembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1234/2008, mis käsitleb inimtervishoius ja veterinaarias kasutatavate ravimite müügilubade tingimuste muudatuste läbivaatamist (ELT L 334, 12.12.2008, lk 7).

Neljapäev, 17. september 2020

75. nõuab, et paberkandjal teabelehele lisataks elektrooniline toote teabeleht, mis koostatakse kõigis nende riikide keeltes, kus ravimit turustatakse, et hõlbustada ravimite liikumist ja müüki ühtsel turul ning seega leevendada ravimite nappust; kutsub komisjoni üles hindama võimalust lubada tootjatel vabatahtlikkuse alusel ja neile lisakoormust tekitamata võtta kasutusele ravimite ja koostisainete päritolu ja tootmiskoha märgistamise süsteemi, mis oleks patsientidele ja klientidele nähtav ja äratuntav;

76. rõhutab, et oluline on tagada ühtse turu sujuv toimimine, et kõrvaldada ravimite, meditsiiniseadmete ja kaitsevahendite kättesaadavust piiravad takistused kõigi kodanike, eriti nende jaoks, kes elavad liikmesriikides, mis oma väiksuse või kauge asukoha tõttu sõltuvad suurel määral impordist ja millel puudub lihtne juurdepääs tarneahelale;

77. soovib töötada kõikides liikmesriikides välja raviminappuse kataloogi, mis võimaldaks Euroopa Ravimiametil hõlpsasti ajakohastada oma avalikku raviminappuse kataloogi, mida hindab inimravimikomitee ja/või ravimiohutuse riskihindamise komitee;

78. rõhutab, kui oluline on, et komisjon võtaks kõik vajalikud meetmed selleks, et võidelda põhiliste meditsiiniotstarbeliste ainete kaubanduses esineva spekulatsiooni, pettuse ja ebaõiglase hinnakujunduse vastu;

79. mõistab hukka raviminappuse ärakasutamise kuritegelikel eesmärkidel; tuletab meelde, et ravimite ja meditsiinitoodete järeletegemine ja võltsimine süvendab tarnepingeid; nõuab selliste tavade vastaste meetmete tugevdamist, kontrollides ravimeid pakkuvaid veebiplatvorme, tugevdades koostööd asjaomaste ELi ja riiklike asutuste vahel ning tagades ohvrite õiguste austamise;

Tervishoiukriiside korral esineva raviminappuse ennetamine ja sellele reageerimine

80. juhib murega tähelepanu mõnede, sealhulgas intensiivravis kasutatavate ravimite nappusele COVID-19 kriisi ajal; rõhutab, et oluline on säilitada Euroopa Ravimiameti koordineerimisel kvaliteetsete ravimite tootmine, tarnimine, levitamine, arendamine ja võrdne juurdepääs ravimitele; võtab murega teadmiseks mõnede ravimite ekspordikeelud kogu maailmas ja väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle tagada ravimitega varustatus; rõhutab, et ravimite eksperimentaalne kasutamine COVID-19 raviks ei tohi põhjustada neid ravimeid kasutavatele muud haigust põdevatele patsientidele raviminappust;

81. palub komisjonil võtta tihedas koostöös liikmesriikidega vastu ELi pandeemiaks valmisoleku kava, et tagada ELi kooskõlastatud ja tõhus reageerimine; tunneb sellega seoses heameelt, et komisjon on loonud COVID-19 terviseadmete teabevõrgustiku; kordab oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsioonis esitatud üleskutset luua Euroopa tervisealane reageerimismehhanism, et reageerida igat liiki tervishoiukriisidele;

82. rõhutab, et Euroopa pandeemiaks valmisoleku kava peaks hõlmama teabe kooskõlastamist ravimite turustamise ja tarbimise kohta liikmesriikides ning nägema ette asjakohase regulatiivse paindlikkuse, et tulla toime tarnepingetega; on seisukohal, et liikmesriikide reageerimisvõime toetamiseks peaks kava hõlmama ka selliste koostööl põhinevate ELi tasandi kriisimehhanismide laialdast kasutamist, mis on mõeldud tõsiste piiriüleste terviseohtude tõkestamiseks, nagu RescEU ja ühishanke leping;

83. rõhutab, et meditsiinitoodete ülemaailmse kättesaadavuse tagamiseks ja meie kaitsetuse vähendamiseks tulevastest hädaolukordades on äärmiselt oluline võtta kasutusele avatud, vaba, õiglane, läbipaistev ja täidetavatel reeglitel põhinev mitmepoolne kaubandussüsteem;

84. väljendab heameelt paindlikumate reeglite kehtestamise üle pärast COVID-19 kriisi algust, et leevendada ravimite nappust ja hõlbustada nende ringlust liikmesriikide vahel, kaasa arvatud eri pakendivormide aktsepteerimine, korduskasutus, et võimaldada müügiloo hoidjatel saada heakskiit teises liikmesriigis, hea tootmistava sertifikaatide kehtivuse pikendamine, pikemad aegumistähtajad, veterinaarravimite kasutamine jne; kutsub komisjoni nende lahenduste kasutamist rangelt jälgima, tagama patsiendi ohutuse ja hoidma need lahendused toimivana raskuste või nappuse korral; väljendab sellega seoses heameelt meditsiiniseadmeid käsitleva määruse (EL) 2017/745 kohaldamise tähtsaja ajutise pikendamise üle; nõuab sel eesmärgil harvkravimite erikäsitlust;

Neljapäev, 17. september 2020

85. märgib, et patendikaitse on ettevõtete jaoks peamine stiimul innovatsiooni investeerimiseks ja uute ravimite tootmiseks; märgib samas, et patentide väljatõrjuv mõju võib viia turu piiratud pakkumiseni ning ravimite ja farmaatsiatoodete piiratud kättesaadavuseni; rõhutab tõsiasi, et tuleb leida tasakaal ühelt poolt patentide väljatõrjuva mõju kaudu innovatsiooni soodustamise ja teiselt poolt ravimite kättesaadavuse tagamise ja rahva tervise kaitse vahel; tuletab meelde, et ravimite turustav ettevõtte võib kasutada andmete ainuõigust kaheksa aasta jooksul alates esimese müügiloo saamisest vastavalt määruse (EÜ) nr 726/2004 artikli 14 lõikele 11; palub komisjonil teha ettepaneku selle määruse läbivaatamiseks, et näha ette võimalus lubada tervisekriisi korral anda ajutiselt sundlitsentse, et võimaldada elupäästvate ravimite geneeriliste versioonide tootmist; tuletab meelde, et see on üks WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingus (TRIPS-leping) juba sisalduvatest rahvatervise kaitse paindlikkusmeetmetest patendikaitse valdkonnas, mida kinnitati ka 2001. aasta Doha deklaratsioonis; kutsub komisjoni üles tagama, et ELi vabakaubanduslepingute rakendamine ei mõjutaks TRIPS-lepingus sätestatud paindlikkuse kasutamise võimalusi, ning andma liikmesriikidele suuniseid, et julgustada vabatahtlikku litsentsimist koheste kohustusliku litsentsimise asemel;

86. tuletab meelde, et määrusega (EÜ) nr 816/2006⁽²⁰⁾ ühtlustatakse patentidele ja täiendava kaitse tunnistustele farmaatsiatoodete valmistamiseks ja müügiks ette nähtud sundlitsentside andmise menetlus, kui niisugused tooted on mõeldud ekspordiks abikõlblikesse importivatesse riikidesse, kes vajavad selliseid tooteid rahvatervise probleemide lahendamiseks; kutsub komisjoni üles kaaluma seoses oma tulevase farmaatsiastrateegiaga võimalust kehtestada ühtlustatud normid ravimite, näiteks vaktsiinide sundlitsentsimise kohta, mis võimaldaks liikmesriikidel Euroopa tulevastele rahvatervise kriisidele kiiremini ja tõhusamalt reageerida;

87. rõhutab, et sundlitsentsimise süsteemid peavad olema osa laiemast ELi tegevusest ravimite kättesaadavuse probleemi lahendamisel; nõuab, et komisjon esitaks selle kohta Euroopa tegevuskava;

88. rõhutab, et patendikaitse ja patendiõiguse jõustamises tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta ühiskonna huve, nimelt inimõiguste kaitset ja rahvatervise prioriteete; tuletab samuti meelde, et patendikaitse ei tohiks mõjutada õigust tervisele ega suurendada lõhet jõukamate ja vaesemate kodanike vahel ravimite kättesaadavuse osas; on seisukohal, et liidu lähenemisviis sellele küsimusele peaks tagama liikmesriikide käsutuses olevate mitmesuguste meetmete ühtlustamise ja sidususe;

89. rõhutab, et õiglaste ja hästi rakendatud vabakaubanduslepingute lai võrgustik koos tasakaalustatud intellektuaalomandi ja õigusloomealase koostöö sätetega ning täielikult toimiv mitmepoolne kaubandussüsteem, mille keskmes on WTO ja toimiv apellatsioonikogu, on parim viis tagada, et põhiravimite tootmiseks on olemas mitu allikat ning regulatiivsed standardid lähenevad kogu maailmas, tagades tugeva ülemaailmse innovatsiooniraamistiku, mis täiendab Euroopa tootmist; rõhutab, kui oluline on, et oleks olemas alternatiivid vajalike ravimite piisava kättesaadavuse tagamiseks, mis hõlmab ka valmidust lubada vajaduse korral importida välisriigis kohustusliku litsentsi alusel toodetud ravimeid; tuletab meelde, et ravimite õigusliku raamistiku ja standardite erinevused võivad kaubandust tarbetult takistada; rõhutab Euroopa kvaliteedi- ja ohutusstandardite tähtsust; julgustab võtma vastu rahvusvahelised standardid ning nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et kõik Euroopa turule suunatud valmisravimid ja vahetooted vastaksid kohaldatavatele Euroopa kvaliteedi- ja ohutusstandarditele ega oleks võltsitud; märgib, et veel üks viis ELi strateegilise autonoomia tagamiseks tervishoiu valdkonnas on lisada teatavate ravimite tootmine üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide programmi;

90. soovib tungivalt kõikidel riikidel ühineda WTO farmaatsiatoodete tollitariifide kaotamise lepinguga; nõuab tungivalt, et selle kohaldamisala laiendataks kõikidele farmaatsia- ja meditsiinivahetevadele ning et seejuures jäetaks kõikidele riikidele poliitilist tegutsemisruumi ja tagataks nende kodanikele ravimite kättesaadavus; rõhutab, et meditsiinivahetevad ja ravimid, sealhulgas ka vahetooted, tuleks kaubandusvaidluse korral võetavatest vastumeetmetest alati välja jätta ning need peaksid olema kergesti kättesaadavad; nõuab lisaks tungivalt meditsiinivahetevade ja ravimite tollitariifide kohest, ühepoolset ja ajutist kaotamist, et hõlbustada nende kaupade importi; rõhutab, et meditsiinivahetevade väljatootamine peab olema kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standardite ja Pariisi kokkuleppega ning tööõigused peavad vastama ILO põhikonventsioonide nõuetele; võtab teadmiseks komisjoni töö hoolsuskohustust käsitlevate õigusaktidega;

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta määrus (EÜ) nr 816/2006, milles käsitletakse rahvatervise probleemidega riikidesse ekspordimiseks toodetavate farmaatsiatoodete patentide sundlitsentsimist (ELT L 157, 9.6.2006, lk 1).

Neljapäev, 17. september 2020

91. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid käsitleva määruse kiire ja täieliku rakendamise ning vajaduse korral läbivaatamise, et see hõlmaks tervishoidu kui strateegilist sektorit;

92. tuletab meelde, et COVID-19 kriis on pannud proovile riikide tervishoiusüsteemide vastupanuvõime; on seisukohal, et stressitestide kasutuselevõtmine riikide tervishoiusüsteemide vastupanuvõime hindamiseks hädaolukorras võiks aidata kindlaks teha struktuurseid riskitegureid ning oleks pandeemiade korral tõhus vahend raviminappuse kaotamiseks; kutsub komisjoni ja nõukogu üles koostama nende testide tulemuste põhjal liikmesriikidele soovitusi, et tugevdada nende tervishoiusüsteeme ja rahuldada mis tahes olulisi vajadusi, mis võivad tekkida terviseiga seotud hädaolukorras;

93. on veendunud, et ELi tervishoiusüsteemid vajavad ühtsamaid standardeid ja paremat koostalitlusvõimet, et vältida ravimite nappust ja tagada kvaliteetne tervishoid kõigile ühiskonnaliikmetele; palub seepärast komisjonil esitada stressitestide tulemuste põhjal direktiivi ettepaneku kvaliteetsete tervishoiusüsteemide miinimumnõuete kohta;

94. on seisukohal, et tervishoiukriisi korral ei või piiride sulgemine ja tollikontroll olla takistuseks suurt huvi pakkuvate ravimite piiriülesele liikumisele liidus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama turvalise ja kiire korra toodete kontrollimiseks piiril tervishoiukriisi ajal kooskõlas ELi õigusega;

95. märgib, et COVID-19 haiguspuhang tõi esile liikmesriikidevahelise koostöö ja solidaarsuse ning ravimite õigeaegse tarnimise tähtsuse kiireloomulistes ja erakorralistes olukordades, mis võivad tulevikus uuesti ilmneda; rõhutab lisaks, et uus tööstus- ja transpordipoliitika ning investeeringud teadus- ja arendustegevusse on otsustava tähtsusega, tagamaks et farmaatsiatööstus suudab vastata tulevastele vajadustele;

96. rõhutab vajadust tõhusama ja säästvama transpordi- ja logistikavõrgustiku ning transpordimarsruutide pikkuse vähendamise järele, mis tooks kaasa heitkoguste vähenemise, leevendaks mõju keskkonnale ja kliimale, parandaks siseturu toimimist ja vähendaks haldustõkkeid;

97. kutsub liikmesriike üles rakendama nn rohelisi koridore, mille kohta komisjon tegi ettepaneku oma suunistes piirihaldusmeetmete kohta tervise kaitsmiseks ning kaupade ja oluliste teenuste kättesaadavuse tagamiseks, et võimaldada mitte ainult ravimite, vaid ka toorme, vahetoodete ja seotud materjalide, sealhulgas pakkematerjali tõrgeteta transportimist; rõhutab vajadust säilitada avatud piirid nn roheliste koridoride abil, et neid saaks kasutada tulevaste ootamatute sündmustega toimetulekuks;

98. peab vajalikuks kõrvaldada kitsaskohad ja praegused takistused, et saavutada täielikult integreeritud ja hästitoimiv Euroopa ühtne transpordipiirkond kõigi transpordiliikide jaoks; rõhutab vajadust edendada ühendvedusid (soodustades üleminekut raudteetranspordile), peamiste transpordikeskuste rahastamist ning mitmesuguste kaupade, sealhulgas keemia- ja ravimitööstuse jaoks hädavajalike ohtlike kaupade katkematu tarnimist; kutsub liikmesriike üles tagama meditsiini- ja meditsiinitöötajate arvu suurendamist, et valmistuda piirangute kaotamisest tulenevaks suurenevaks liikluse mahuks;

99. rõhutab IT-süsteemide tähtsust ravimite jälgitavuse, järelevalve ja õigeaegse tarnimise hõlbustamisel ning teabe vahetamisel transpordilooandjate ahela eri osaliste, sealhulgas tolliasutuste vahel;

100. kutsub komisjoni üles töötama koostöös liikmesriikidega välja mehhanismid, et tagada kiire ja ohutu transport ning parem järelevalve transpordi ja ravimite ladustamise üle, sealhulgas võtta kasutusele hädaolukorra lahendamise plaani, mis tagab ravimite takistusteta veo, kui transpordisektor on häiritud, ning ebatraditsioonilised jaotuskavad, näiteks ajatundlikud ravimitarned plaanipärase mitmeliigilise liikluse kaudu;

101. märgib, et oluline on tagada mittediskrimineerivad ja kõrged ohutusstandardid nii transporditaristu kui ka töötajate jaoks, sest see võimaldab juhtida läbi tarneahela märkimisväärsed koguseid katkestusteta ning pädevad asutused saavad samal ajal võtta proportsionaalseid ja kohandatud meetmeid terviseriskide vähendamiseks; rõhutab, et oluline on säilitada sõidukijuhtide head töötingimused;

Neljapäev, 17. september 2020

102. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et tervishoiutöötajatel oleks lubatud naaberriigis töötamise korral ületada sisepiire;

103. märgib, et oluline on sissetuleva ja väljamineva transporditaristu puhul toatemperatuuriga ja külmaahela ladude mahu hoolikas haldamine;

104. rõhutab vajadust kõrvaldada tõkked, mis takistavad kõigi kodanike juurdepääsu ravimitele, meditsiiniseadmetele ja kaitsevahenditele, eriti nende kodanike puhul, kes elavad liikmesriikides, mis oma väiksuse või kõrvalise asukoha tõttu sõltuvad suurel määral impordist ja millel puudub lihtne juurdepääs tarneahelale;

105. rõhutab, et oluline on rahuldada konkreetset kohaliku ja piirkondliku tasandi transpordivajadused, eelkõige perifeersetes piirkondades, maa-, mägi- ja saarepiirkondades, hõredalt asustatud aladel ja äärepoolseimates piirkondades, millele on raskem ligi pääseda ning millega kaasnevad suuremad kättetoimetamiskulud; on seisukohal, et liikmesriikide taristu uuendamise strateegilised kavad peaksid sisaldama konkreetseid meetmeid nende piirkondade jaoks; märgib, kui oluline on tagada, et digiüleminek jõuaks nendes piirkondadesse, ning et on vaja kiirendada nende piirkondade vajadustele kohandatud uute lahenduste kasutuselevõttu, parandades ühenduvust, juurdepääsetavust ja taskukohasust; rõhutab, et ravimite kättesaadavust nendes piirkondades ei tohiks mingil viisil takistada;

106. kutsub komisjoni üles andma korralduslikku ja rahalist toetust, sealhulgas mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 raames vastu võetud tööprogrammide kaudu liikmesriikidele ja transpordiettevõtjatele hädaolukordades, nagu pandeemiad, ning seadma prioriteediks ja tagama kõikides kaubasaadetistes reserveeritud ruumi põhikaupade, näiteks ravimite, ravimite toimeainete ja meditsiinivarustuse veoks.

107. nõuab kiirete ja uuenduslike lahenduste rakendamist, et õigeaegselt leevendada ravimite puudust ja võimaldada temperatuuritundlike ravimite turvalist transporti, jälgides tooteid pideva kaugseire abil; kutsub komisjoni üles laiendama Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) pädevust rahvatervise valdkonnas ja edendama heade tavade vahetamist;

108. kutsub Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskust üles avaldama modelleerimisandmeid COVID-19 pandeemia tõenäolise arengu kohta igas liikmesriigis ning patsientide vajaduste andmeid ja haiglasuutlikkuse andmeid liikmesriikides, et vajaduse korral paremini prognoosida ravimite nõudlust ja pakkumist; on seisukohal, et Euroopa Raviamet peaks võimalike tulevaste epideemiade ja pandeemiade tõttu tegema koostööd Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega, et paremini ennetada ravimite ja üldkasutatavate farmaatsiatoodete nappust;

109. kutsub komisjoni, Euroopa Raviametit ja riikide reguleerivaid asutusi üles kasutama ära kõiki COVID-19 kriisi ajal võetud praktilisi meetmeid ning jätkuvalt võimaldama müügiloo hoidjatele regulatiivset paindlikkust, näiteks hõlmates ravimite toimeainete tarnijate muutmise korda, uute tootmiskohtade määramist ja kiiremaid impordilube, et paremini leevendada ravimite nappust;

110. tõdeb, et tarnekvoodid, mida ravimi müügiloo hoidjad tervishoiutoodete turustamise suhtes kohaldavad, kehtestatakse mitmete näitajate järgi, sealhulgas riigi patsientide vajaduste hinnang; palub komisjonil koos farmaatsia-tööstuse sidusrühmadega kaaluda ettepanekuid olemasolevate ravimivarude mahtude kohta; tuletab sellega seoses meelde, et turustajate kehtestatud varude mahu kvoodid on sageli piiratud ning põhjustavad aeglustumist ja nappust, ning et tarneahela teatavates osades on täheldatud varude läbipaistvuse puudumist;

111. rõhutab, et ravimite hinnapoliitika, mis sisaldab ainult kulusid, ei võimalda hinnakohandusi, mis võtaks arvesse muutusi kaupade maksumuses, tootmises, reguleerimismenetlustes ja turustamises ning avaldab negatiivset mõju tarnekindlusele; märgib murega, et suurenenud nõudlus toodete järele ravimite nappuse ajal võib suurendada ebaõiglase hinnakujunduse ohtu piirkondades, mida ravimite nappus mõjutab, ning juhtudel, kus alternatiivsed ravimid võivad puuduvaid ravimeid asendada;

Neljapäev, 17. september 2020

112. juhib tähelepanu puudustele, mis on seotud regulatiivsete nõuete täitmiseks vajaliku ajaga, sealhulgas regulatiivse ooteperioodi ja riiklike nõuetega, kuid rõhutab samal ajal, et vajadus ravimite ja meditsiiniseadmete järele ei või kahjustada inimtervishoiu kasutatavate ravimite ja tervishoiutoodete, sealhulgas meditsiiniseadmete kvaliteeti, ohutust, tõhusust ja kulutõhusust; tuletab meelde, et ravimite kliinilistele uuringutele loa andmise ja nende läbiviimise ajal hea kliinilise tava järgimise kontrolli suhtes kohaldatavate reeglite järgimist tuleb jätkuvalt reguleerida ja kontrollida rahvatervise kaitse kõrgeimate standardite kohaselt; tuletab samuti meelde, et esmatähtsaks tuleks pidada reguleerimisprotsesside optimeerimist, säilitades samas kõrged teaduslikud standardid, et võimaldada lihtsustatud haldusülesandeid, mis on seotud ravimite turul hoidmisega, muutes kehtivat muudatusi käsitlevat määrust, parandades patsientide ja tervishoiutöötajate juurdepääsu teabele ning lihtsustades ravimite liikumist ühest liikmesriigist teise ravimite nappuse korral; ergutab komisjoni kasutama reguleerimisprotsessides parimal viisil infotehnoloogiat, sealhulgas digitaalseid ja telemaatikavahendeid, et parandada regulatiivset tõhusust kogu ELis, järgides samal ajal määruses (EL) 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus)⁽²¹⁾ sätestatud andmekaitsestandardeid;

113. nõuab tungivalt, et komisjon, võttes arvesse Euroopa andmestrategie ja tervishoiu digiüleminekut ning arvestades terviseandmete tohutut potentsiaali tervishoiu kvaliteedi ja patsientidega seotud tulemuste parandamisel, ergutaks koostalitlusvõimeliste tehnoloogiate rakendamist liikmesriikide tervishoiusektoris, mis hõlbustaks uuenduslike tervishoiulahenduste pakkumist patsientidele; ergutab looma täielikult koostöövalmit ja toimivat Euroopa terviseandmete ruumi koos juhtimisraamistikuga, mis soodustab uuendusliku andmepõhise ökosüsteemi loomist, mis põhineb turvalisel ja kontrollitud teabe ja kriitiliste andmete vahetamisel liikmesriikide vahel; palub komisjonil edendada järgmise põlvkonna standardeid, vahendeid ja taristut, et säilitada ja töödelda andmeid, mis sobivad teadusuuringuteks ning uuenduslike toodete ja teenuste väljatöötamiseks; rõhutab, et terviseandmeid võib koguda ja töödelda üksnes isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud õiguslikel alustel koos isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 9 sätestatud tingimustega; on seisukohal, et sellega seoses tuleks keelata terviseandmete edasine töötlemine; tuletab vastutavatele töötajatele meelde andmekaitse läbipaistvuse põhimõtet ning sellest tulenevaid kohustusi patsientide ja teiste andmesubjektide ees;

114. rõhutab, et oluline on tagada vaktsiinide ja arstiabi üldine kättesaadavus eelkõige hädaolukorras ja uute haiguste, nagu COVID-19 puhul, mille jaoks ravi ei ole; nõuab tungivalt, et WHO ja WTO teeksid tihedat koostööd, et tagada pärast vaktsiini väljatöötamist selle tarne; kutsub samas komisjoni üles tugevdama ravimite ühishanke mehhanisme, et tagada ravi üldine kättesaadavus kõigile kodanikele, olenemata nende elukohast;

115. on seisukohal, et valmistudes COVID-19 vastase ohutu ja tõhusa vaktsiini või ravi väljatöötamiseks ja lubamiseks, tuleb võtta kõik meetmed, et tagada kiire tootmine ja levitamine Euroopas ja kogu maailmas, tagades õiglase ja võrdse juurdepääsu vaktsiinile või ravile;

116. tunnistab, et COVID-19 epideemia on teravdanud ravimite ja kaitsevahendite nappuse püsivat probleemi ELis, ja rõhutab samas, et ravimite ja kaitsevahendite kättesaadavus on ülemaailmne probleem, millel on tõsised tagajärjed ka arenguriikides, kus vaesusega seotud haigused levivad ja ravimite kättesaadavus on halb; rõhutab, et EL peab tagama oma poliitika sidususe, eelkõige arengu, kaubanduse, tervishoiu, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, et aidata kaitsta oluliste ravimite pidevat kättesaadavust kõige vaesemates riikides ja eelkõige vähim arenenud riikides;

117. märgib, et ravimite vähenenud kättesaadavus on tõsiselt mõjutanud kõige vähemkaitstud ja tõrjutumaid rühmi, sealhulgas naisi ja lapsi, HIVi ja muid kroonilisi haigusi põdevaid inimesi, migrante, pagulasi ja riigisiseseid põgenikke, eakaid ja puuetega inimesi;

118. kutsub komisjoni üles võtma kogu maailmas juhtrolli eesmärgiga tagada, et arenguriikidel oleks eelkõige hädaolukorras tagatud juurdepääs olulistele ravimitele ja nende tarnetele;

119. rõhutab, et COVID-19 epideemia on toonud esile vajaduse lühendada olemasolevaid tarneahelaid nii palju kui võimalik, eelkõige selleks, et vältida kriitilise tähtsusega meditsiinarustuse ja ravimite puhul tuginemist pikkadele ja ebakindlatele ülemaailmsetele tarneahelatele; nõuab tungivalt, et EL aitaks arenguriikidel tugevdada kohalikku valmistus-, tootmis- ja turustamissuutlikkust, pakkudes tehnilist tuge ning jagades otsustava tähtsusega teadmisi ja teavet, soodustades

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Neljapäev, 17. september 2020

tehnosiiret ning edendades regulatiivsete suuniste, järelevalvesüsteemide ja tervishoiutöötajate koolitamise sidusust; rõhutab vajadust luua tugevamad tervishoiusüsteemid ja hästi toimivad tarneahelad; rõhutab asjaolu, et arengumaad, eelkõige vähim arenenud riigid sõltuvad suurel määral rahvusvahelistest tarneahelatest, mis võib põhjustada tõsist nappust, kui ülemaailmne nõudlus suureneb ja pakkumine on piiratud;

120. nõuab ülemaailmset ühist reageerimist ja tunneb heameelt tulemuste üle, milleni jõuti 4. mail 2020 koroonaviirusele ülemaailmse reageerimise rahvusvahelisel rahastamiskonverentsil, kus kogu maailma rahastajad lubasid eraldada 7,4 miljardit eurot, et kiirendada tööd diagnostika, ravi ja vaktsiinide väljatöötamise valdkonnas; rõhutab, et COVID-19 meditsiinivahendid peaksid olema taskukohased, ohutud, tõhusad, kergesti manustatavad ja kõigile kõikjal üldiselt kättesaadavad ning neid tuleks pidada ülemaailmseteks avalikeks hüvedeks; on seetõttu seisukohal, et juurdepääs ja taskukohasus peaksid olema kogu teadus- ja arendustegevuse ning tootmisprotsessi lahutamatu osa; on sellega seoses veendunud, et riikliku rahastamisega peaksid kaasnema ranged tingimused, eelkõige ühine juhtimine, läbipaistvus, tehnoloogia, tehnilise oskusteabe ja kliiniliste tulemuste jagamine jne; rõhutab, et need tingimused peavad olema avalikud, kuna riikliku rahastamise puhul ei ole vabade käte jätmine lubatav;

121. rõhutab, et patogeenide proovide ja järjestuse andmete jagamine on diagnostika, ravimeetodite ja vaktsiinide kiireks väljatöötamiseks otsustava tähtsusega; tuletab meelde bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist ja geneetilist materjali käsitlevast Nagoya protokollist tulenevaid siduvaid rahvusvahelisi kohustusi saadava tulu õiglaseks ja erapooletuks jaotamiseks;

o

o o

122. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0229

Romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade rakendamine: negatiivsete hoiakutega võitlemine roma taustaga inimeste suhtes Euroopas

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade rakendamise ja roma päritolu inimeste suhtes Euroopas levinud negatiivsete hoiakute vastu võitlemise kohta (2020/2011(INI))

(2021/C 385/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping) ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, Euroopa sotsiaalharta, rahvusvähemuste kaitse raamkonventsiooni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja põhivabaduste kaitse voliniku, rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni (ECRI) aruandeid ja soovitusi ning muid Euroopa Nõukogu mehhanisme,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja teisi inimõigustealaseid ÜRO dokumente, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, rahvusvahelist majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste pakti, rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvaheline konventsiooni, naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni ja lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel ⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 5. aprilli 2011. aasta teatist „Romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade ELi raamistik aastani 2020“ (COM(2011)0173) ning sellele järgnenud rakendamis- ja hindamisaruandeid,
- võttes arvesse nõukogu 9. detsembri 2013. aasta soovitusi romade töhusaks integratsiooniks liikmesriikides võetavate meetmete kohta ⁽⁵⁾ ning nõukogu 8. detsembri 2016. aasta järeldusi romade integreerimise kiirendamise kohta ja 13. oktoobri 2016. aasta järeldusi Euroopa Kontrollikoja eriaruande nr 14/2016 kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 2010. aasta raporteid romade kaasamist käsitleva ELi strateegia kohta ja 2013. aasta raportit romade kaasamist käsitlevate riiklike strateegiade Euroopa raamistiku sooliste aspektide kohta,

⁽¹⁾ EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

⁽²⁾ EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16.

⁽³⁾ ELT L 328, 6.12.2008, lk 55.

⁽⁴⁾ ELT L 264, 25.9.2006, lk 13.

⁽⁵⁾ ELT C 378, 24.12.2013, lk 1.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse oma 15. aprilli 2015. aasta resolutsiooni rahvusvahelise romade päeva ja romavastasuse kohta Euroopas ning II maailmasõja ajal toimunud romade genotsiidi mälestuspäeva tunnustamise kohta ELis ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni põhiõiguste aspekti kohta romade integreerimisel ELis ja romavastasusega võitlemise kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus 2017. aastal ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 12. veebruari 2019. aasta resolutsiooni vajaduse kohta koostada tugevdatud 2020. aasta järgne ELi strateegiline raamistik romade kaasamist käsitlevate riiklike strateegiate jaoks ja romavastasusega võitlemise tõhustamise kohta ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse oma 7. veebruari 2018. aasta resolutsiooni võitluse kohta vähemustesse kuuluvate ELi kodanike diskrimineerimise vastu ELi liikmesriikides ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 13. märtsi 2018. aasta resolutsiooni ELi mahajäänud piirkondade kohta, ⁽¹¹⁾
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni neofašistliku vägivaldaga sagemise kohta Euroopas ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 13. novembri 2018. aasta resolutsiooni vähemustega seotud miinimumstandardite kohta ELis ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse komisjoni 5. septembri 2019. aasta teatist „Aruanne romade integreerimise riiklike strateegiate ELi raamistiku rakendamise kohta“ (COM(2019)0406) ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 4. detsembri 2018. aasta teatist „Aruanne romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistiku (aastani 2020) hindamise kohta“ (COM(2018)0785) ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse rikkumismenetlusi „Rassilist võrdõiguslikkust käsitleva direktiivi 2000/43/EÜ nõuete täitmata jätmise kohta – roma laste diskrimineerimine hariduses“ (rikkumised nr 20142174, nr 20152025 ja nr 20152206),
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust roma naiste olukorra kohta SOC/585-EESC-2018,
- võttes arvesse Lääne-Balkani partnerite Poznani deklaratsiooni romade integreerimise kohta ELi laienemisprotsessis,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti Euroopa Liidu vähemuste ja diskrimineerimise teist uuringut (EU-MIDIS II),
- võttes arvesse rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni (ECRI) üldisi poliitilisi soovitusi,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030,
- võttes arvesse Maaailmapanga 2016. aasta vaesuse kaarti, milles on selgelt välja toodud Euroopa kõige mahajäänunud piirkonnad,

⁽⁶⁾ ELT C 328, 6.9.2016, lk 4.

⁽⁷⁾ ELT C 346, 27.9.2018, lk 171.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0032.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0075.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0032.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0067.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0428.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0447.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Komisjoni aruanne romade integreerimise riiklike strateegiate rakendamise kohta – 2019.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Komisjoni vahetunnus romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistikule.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse teadusasutuste ning romade ja romasid toetavate kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas roma rohujuuretasandi valitsusväliste organisatsioonide asjakohaseid aruandeid ja soovitusi,
- võttes arvesse Euroopa kodanikualgatusi „Minority SafePack Initiative“ ja „Piirkondadevahelise võrdsuse tagamist ja piirkondade kultuuri säilitamist puudutav ühtekuuluvuspoliitika“,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni arvamusi,
- võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0147/2020),

- A. arvestades, et romad on Euroopa suurim etniline vähemus;
- B. arvestades, et kehtivas raamistikus rõhutatakse laia üldmõiste „romad“ mitmekesisust; arvestades, et selles ei tunnustata roma elanikkonna mitmekesisust; arvestades, et mõistet „roma“ ning liitmõistet „sinti ja roma“ kasutati ajajärgul, mil otsustajad otsustasid roma poliitika üle ilma roma kogukondade tegeliku osaluseta, ja seetõttu tunnevad need kogukonnad end sellest võõrandununa, ning arvestades, et see ELi poliitikas ja aruteludes kasutatav määratlus ei kajasta roma kogukonna heterogeensust, mistõttu nad sageli kritiseerivad seda;
- C. arvestades, et romade mitmekesisust kajastatakse palju paremini 2020. aasta järgses seadusandlikus ettepanekus romade võrdsuslikkuse, kaasamise ja osalemise kohta; arvestades, et romade mõiste hõlmab roma, kaale, manuši, lovari, rissende, bojaši, domari, kaldaari, romaniši ja sinti päritoluga inimesi; arvestades, et romade uus määratlus hõlmab paremini isegi neid, keda kutsutakse halvustavalt mustlasteks, ilma et neil oleks vastavat etnilist tausta, nagu egiptlased, aškalid või rändlejad;
- D. arvestades, et märkimisväärne osa Euroopa romasid elab nii maa- kui ka linnapiirkondades äärmuslikes oludes ning väga kehvades sotsiaal-majanduslikes tingimustes⁽¹⁶⁾; arvestades, et enamik romasid on ilma jäetud põhilistest inimõigustest kõigis eluvaldkondades;
- E. arvestades, et Euroopa Liidu teise vähemuste ja diskrimineerimise teemalise uuringu (EU MIDIS II) andmetel usub 61 % ELi kodanikest, et romade diskrimineerimine on nende riigis laialt levinud; arvestades, et sügavalt juurdunud, püsivat ja struktuurset ning sageli institutsioonide ja valitsuste poolset romavastasust esineb endiselt Euroopa ühiskonna kõikidel tasanditel ning seda peetakse igapäevaseks suureks takistuseks selle saavutamisel, et romad saaksid ELi kodanikena kasutada täiel määral põhiõigusi, olla sotsiaalselt kaasatud ja võrdsed kõigis eluvaldkondades, sealhulgas eluase, haridus, tervishoid ja tööhõive;
- F. arvestades, et romad kannatavad jätkuvalt sagenenud vaenukõne all eelkõige avalikkuses, sotsiaalmeedias ning avaliku elu tegelaste, poliitikute ja ametnike poolt; arvestades, et neile saab osaks ka politseivägivald, sealhulgas kollektiivne karistamine, rassiline profileerimine, eluruumide ja koolide segregatsioon; arvestades, et selle nähtusega võitlemiseks on vaja erimeetmeid; arvestades, et puudujäägid õigusriigi väärtuste järgimises kriminaalõiguse valdkonnas põhjustavad politseivägivalda ohvrite ebapiisavat kaitset ja õiguskaitse vähest kättesaadavust ning riigiasutused kiusavad ohvreid sageli taga;
- G. arvestades, et võitlus romavastasusega kehtivate diskrimineerimisvastaste õigusaktide abil ei ole piisav; arvestades, et ELi liikmesriigid peaksid näitama üles otsustavust murda välja romavastasuse nõiaringist, eelkõige romade suhetes kohalike, piirkondlike ja riiklike haldusasutustega, et kaitsta oma riigi romadest kodanike võrdsust ja mitte-diskrimineerimist ning võimaldada neil täielikult kasutada oma põhilisi inimõigusi;

⁽¹⁶⁾ ELi Põhiõiguste Ameti Euroopa Liidu vähemuste ja diskrimineerimise teine uuring. Romad – valitud tulemused“, 2016.

Neljapäev, 17. september 2020

- H. arvestades, et romavastane rassism on toonud kaasa vägivalda ja tapmisi; arvestades, et vaenust ajendatud romade ahistamine ja vaenukirited nende vastu on endiselt märkimisväärselt sagedased ning enamikust vaenust ajendatud vahejuhtumitest ei anta teada;
- I. arvestades, et 2016. aastal läbi viidud EU MIDIS II andmetel elab ligikaudu 80 % uuritud romadest allpool riigi suhtelise vaesuse piiri; arvestades, et vaesus on romavastasuse ning hariduses, tööhõives, tervishoius ja eluaseme puhul esineva tõrjutuse tagajärg ja ka selle tõukejõud; arvestades, et ELi 2020. aasta aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia peamine eesmärk oli aidata 20 miljonit inimest, sealhulgas romad, vaesusriskist välja; arvestades, et aastatel 2008–2017 vähenes vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus inimeste arv 3,1 miljoni võrra, kuid EL jääb kaugele strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgist vähendada seda arvu 2020. aastaks 20 miljoni võrra;
- J. arvestades, et iga kolmas roma päritolu inimene elab ilma kraaniveeta eluasemes ja iga kümnes ilma elektrita eluasemes; arvestades, et vaid veidi enam kui pooltel on siseruumides vesiklosett või dušš ning 78 % romadest elab ülerahvastatud eluruumides; arvestades, et suur hulk romasid elab endiselt mitteametlikes, ebahügieenilistes ja ebaseaduslikes asundustes äärmiselt viletsates elamistingimustes; arvestades, et paljudel ei ole isikut tõendavaid dokumente ja neil puudub tervisekindlustus⁽¹⁷⁾;
- K. arvestades, et 43 % romadest diskrimineeritakse eluaseme ostmisel või üürimisel ning nad ei ole piisavalt teadlikud oma võrdõiguslikkusega seotud õigustest; arvestades, et võimaluse korral tuleks paremini reguleerida omandiõigust, eelkõige ebaselgete olude puhul; arvestades, et mitteametlike eluasemete kaotamisega (väljatõstmine) peaksid kaasnema asjakohased kaasnevad meetmed, sealhulgas alternatiivse eluaseme võimaldamine; arvestades, et liikmesriikide vastu ei ole võetud õiguslikke ega poliitilisi meetmeid, et lõpetada eluasemetes segregatsioon ja sundväljatõstmised ning tagada juurdepääs kvaliteetsele eluasemele; arvestades, et halb juurdepääs eluasemele ja kommunaalteenustele avaldab ebasoodsat mõju hariduse, tööhõive ja tervishoiu tulemustele ning kahjustab üldiselt sotsiaalset kaasatust;
- L. arvestades, et romade oodatav eluiga ja terviseseisund on teistest endiselt oluliselt madalam kõigis Euroopa riikides; arvestades, et ELis on oodatav eluiga sünnihetkel meestel 76 aastat ja naistel 82 aastat, ning arvestades, et romadel on see hinnanguliselt kümme aastat vähem; arvestades, et imikute suremus on ELis tuhande elussünni kohta 4,3, ja arvestades, et tõendatult on see roma kogukondades palju suurem;
- M. arvestades, et paljude romade kirjaoskamatus ja koolist väljalangemise määr on väga kõrge; arvestades, et ainult üks kahest roma lapsest käib eelkoolis või lasteaias ning väga väike osa lastest jätkab koolis käimist pärast kohustusliku koolihariduse omandamist; arvestades, et 50 % romadest vanuses 6–24 aastat ei õpi; arvestades, et ainult 21 % roma naistest ja 25 % 16–24-aastastest roma meestest on omandanud keskhariduse (ISCED 3) või kõrgema taseme hariduse; arvestades, et 2019. aastal lahkus 68 % roma lastest haridussüsteemist varakult, kuigi eelmise romasid käsitleva raamistiku ja ELi 2020. aasta strateegia eesmärk oli 10 %; arvestades, et kõrgema taseme haridust asub omandama vaid 18 % roma lastest ning koolist puudumise ja kooli poolelajtmise määr on romade hulgas oluliselt kõrgem kui teistel õpilastel; arvestades, et kuna paljudele roma lastele pannakse diskrimineeriv valediagnoos, nagu oleks neil hariduslikud erivajadused, käib ebaproportsionaalselt suur hulk roma lapsi puuetega laste koolides, jättes nad välja tavakoolisüsteemist ja andes neile sageli madalama kvaliteediga haridust; arvestades, et roma laste otsene ja kaudne segregatsioon on nähtus, mida liikmesriikides ikka veel esineb;
- N. arvestades, et romasid diskrimineeritakse juurdepääsul sellistele tööhõivealgetele nagu noortegarantii, samas kui riiklikel tööturuasutustel puudub sageli suutlikkus nendeni jõuda või nad rakendavad kaudset diskrimineerimist; arvestades, et tasustatava töö määr 20–64-aastaste romade puhul oli 43 %, mis oli 2015. aasta ELi keskmisest (70 %) tunduvalt madalam; arvestades, et noorte olukord on oluliselt halvem: 16–24-aastastest romadest ei tööta ega õpi 63 %, kusjuures ELi keskmine on 12 %; arvestades, et tulemused näitavad märkimisväärselt soolist ebavõrdsust – 72 % roma päritolu noortest naistest ei tööta ega õpi, samas roma noormeestel on see määr 55 %; arvestades, et 43 % roma meestest ja 22 % roma naistest teeb mingis vormis tasustatavat tööd; arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba vastuvõtmine on toonud esiplaanile igapäevase põhiõiguse teha tööd ja sotsiaalõiguste tugevdamise, millel on soodne mõju tõrjutud rühmadesse kuuluvate inimeste, näiteks romade elule; arvestades, et paljud äärmises vaesuses elavad

⁽¹⁷⁾ ELi Põhiõiguste Ameti Euroopa Liidu vähemuste ja diskrimineerimise teine uuring. Romad – valitud tulemused“, 2016.

Neljapäev, 17. september 2020

romad on selle olukorra tõttu sunnitud vastu võtma miinimumpalgast palju madalama tasuga töökoha, teised on sunnitud elatist teenima sellistes mitteametlikes valdkondades nagu metallijäätmete või plastpudelite kogumine, mis suurendab oluliselt nende inimeste ekspluateerimise võimalusi;

- O. arvestades, et Euroopa Komisjoni 2019. aasta aruandes romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiatega rakendamise kohta tunnistatakse, et edutegurid hõlmavad valdkondadevahelist, sektoritevahelist ja integreeritud lähenemisviisi diskrimineerimise ja mitmemõõtmelise tõrjutuse vastu võitlemiseks ning roma naised, roma LGBT-inimesed ja roma puuetega inimesed kannatavad läbipõimunud diskrimineerimise all; arvestades, et aruannetes mainitakse prioriteetide hulgas vajadust toetada romade juurdepääsu õigusemõistmisele, keskendudes valdkonnaülesele diskrimineerimise ohvritele, ning tugevdada võrdõiguslikkust edendavate asutuste suutlikkust lahendada romade diskrimineerimise juhtumeid;
- P. arvestades, et eriti ohus on roma naiste õigused ning sageli seisavad nad sünnitushaiglates silmitsi verbaalse, füüsilise, psühholoogilise ja rassilise ahistamise ning etnilise segregatsiooni raskete vormidega; arvestades, et roma naised paigutatakse eraldatud ruumidesse, kus on eraldi vannitoad ja söögiruumid; arvestades, et mõnes liikmesriigis on roma naisi süstemaatiliselt sundsteriliseeritud ja nad ei ole saanud sellest tuleneva inimõiguste rikkumise eest piisavat heastamist, sealhulgas hüvitist;
- Q. arvestades, et keskkonnaalane ebaõiglus on sageli seotud terviseriskide ja negatiivsete tagajärgedega romadele ning keskkonnakoormus mõjutab neid ebaproportsionaalselt, neil on halvem juurdepääs keskkonnanressurssidele ja -teenustele ning neid diskrimineeritakse seoses õigusega teabele, keskkonnanähtude otsustamises osalemisele ja keskkonnanähtudele kohtu poole pöördumisele;
- R. arvestades, et romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiatega esimese Euroopa raamistiku loomine tõstis romade olukorra parandamise vajaduse Euroopa poliitilisse tegevuskavasse, lõi olulised institutsioonilised struktuurid ja võrgustikud ning avaldas liikmesriikidele survet riiklike strateegiatega muutmiseks, et need puudused kõrvaldada; arvestades, et praeguse ELi raamistiku hindamise tulemustele tuginedes on oluline, et 2020. aasta järgsest ettepanekust juhinduvaid romasid käsitlevaid riiklikke kaasamisstrateegiaid jätkataks ja parandataks, nõudes liikmesriikidelt normide rangemat järgimist ja edendades siduvamate eesmärkide kasutamist, et suurendada pühendumust ja vastutust; arvestades, et riiklike strateegiatega paremaks rakendamiseks tuleb need lõimida riikliku, piirkondliku ja kohaliku valdkondliku poliitikaga ning ELi rahalisi vahendeid tõhusamalt kasutada, eelkõige pikaajaliste integratsiooniprojektide puhul;
- S. arvestades, et on vaja seadusandlikku ettepanekut romade võrdõiguslikkuse, kaasamise ja osalemise kohta ning romavastasuse vastu ning see tuleks välja töötada realistlikumate kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete eristatud andmete alusel, mida kogutakse roma kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas kohaliku tasandi organisatsioonide toetusel;
- T. arvestades, et roma kultuur kuulub Euroopa kultuuri ja väärtustega kokku ning romad on andnud oma osa ELi kultuurilise rikkuse, mitmekesisuse, majanduse ja ühise ajaloo kujunemisse; arvestades, et rahvusvähemustega seotud kultuuripärandi kaitsmine ja tugevdamine liikmesriikides suurendab sotsiaalset ühtekuuluvust;
- U. arvestades, et subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt vastutavad liikmesriigid romasid käsitlevate riiklike kaasamisstrateegiatega väljatöötamise ja tõhusa rakendamise eest; arvestades, et romade kaasamist käsitlevate 2020. aasta järgsete riiklike strateegiatega rakendamiseks tuleks eraldada piisavad rahalised vahendid liikmesriikide riigieelarvest ning kohalikest ja piirkondlikest eelarvetest ja täiendada neid ELi rahastamisega; arvestades, et tuleks välja töötada tõhusad ja tugevdatud järelevalve- ja karistumehhanismid; arvestades, et EL ja liikmesriigid peavad tagama rahaliste vahendite eraldamise eesmärkidele ja projektidele, millel on romade olukorrale suurim võimalik pikaajaline mõju ja mida kasutatakse nõuetekohaselt ning mitte väärtalt;
- V. arvestades, et ligikaudu pool Euroopa romadest elab väljaspool Euroopa Liitu; arvestades, et enamikus liidu kandidaatriikides, potentsiaalsetes kandidaatriikides ja naaberriikides on romade olukord endiselt väga probleemataoline; arvestades, et Euroopa Liit võib romade olukorda tugevasti mõjutada nii ühinemisläbirääkimiste kui ka finantsabi andmise teel;

Neljapäev, 17. september 2020

- W. arvestades, et paremini tuleks tagada romade võrdne osalemine ja mõjuvõimu suurendamine kõigil poliitika kujundamise tasanditel – kohalikud, piirkondlikud ja Euroopa sidusrühmad (vabaihendused, aktivistid, eksperdid, kogukonnaliikmed jne) tuleks arvestataval määral kaasata roma taustaga inimesi puudutava 2020. aasta järgse poliitika kavandamisse, rakendamisse ja järelevalvesse;
- X. arvestades, et kõige enam abi vajavate kogukondade kindlaksmääramise meetodite piiratuse tõttu jääb suurem osa ebasoodsas olukorras roma kogukondi enamasti arengust kõrvale ja riiklikest kaasamisprogrammidest välja; arvestades, et programmikohase sekkumise kavandamisel peaks analüüs keskenduma täpsele geograafilisele piirkonnale ja sotsiaal-majanduslikult tõrjutud seisundis perede arvule;
- Y. arvestades, et romade kaasamise eesmärgid tuleks viia kooskõlla Euroopa Liidu horisontaalsete eesmärkidega, eelkõige majanduse elavdamise kavaga, uue mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2021–2027, Euroopa rohelise kokkuleppega, Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, Euroopa poolaastaga, ÜRO 2030. aasta kestliku arengu eesmärkidega, uue ühise põllumajanduspoliitikaga, õiglase ülemineku fondiga, Euroopa uue oskuste tegevuskavaga, Euroopa digitaalse strateegiaga, VKEdes strateegiaga kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks; arvestades, et poliitiline toetus on romade kaasamisel otsustavalt tähtis; arvestades, et liikmesriikide poliitilise pühendumuse ja vastutuse tagamiseks on vaja oluliste sidusrühmade ulatuslikku mobiliseerimist kõikidel tasanditel, sealhulgas nõukogus;
- Z. arvestades, et romavastasus eksisteerib meie ühiskonnas juba sajandeid ja kõige julmemalt ilmnes see holokausti ajal, mil hävitati hinnanguliselt 500 000 roma; arvestades, et praeguse Rumeenia territooriumil väljendus romavastasus roma rahva peaaegu 500 aastat kestnud orjuses; arvestades, et sajanditepikkuse diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutuse tõttu ei saanud romad ühiskonna jätkuvast sotsiaal-majanduslikust arengust tõhusalt osa võtta; arvestades, et nad jäeti kõrvale ja seetõttu suurenes ebavõrdsus romade ja elanikkonna enamuse vahel;
- AA. arvestades, et COVID-19 kriis on näidanud, et tõrjutud roma kogukondade olukord ülerahvastatud asumites on halvenenud, romade vastu suunatud rassism, diskrimineerimine, tõrjumine, politiseivägivald ja romade süüdistamine viiruse levitamises on teravnenud ning et puuduliku juurdepääsu tõttu tervishoiule, joogiveele, kanalisatsioonile ja toidule on romadel suurem oht COVID-19-ga nakatuda; arvestades, et seega on COVID-19 kriisi enam kui selgelt esile toonud ELi ja selle liikmesriikide tungiva vajaduse tegeleda romade kaasamisega; arvestades, et liikmesriigid peaksid andma erakorralist toetust ja arstiabi, et piirata viiruse levikut, ning arvestades, et COVID-19 kriisi majanduslikud ja sotsiaalsed tagajärjed ähvardavad kõige rängemini mõjutada roma elanikkonda ja veelgi süvendada ebavõrdsust romade kaasamise kõigis prioriteetsetes valdkondades;

ELi seadusandlik ettepanek võrdõiguslikkuse, romade kaasamise ja nende osalemise ning romavastasuse tõrjumise kohta; ELi strateegiline ettepanek 2020. aasta järgseks ajaks, prioriteedid ja piisav rahastamine

- märgib, et romad kannatavad püsiva romavastasuse all, mis on rassismi erivorm ning mis põhjustab suurt vaesust ja sotsiaalset tõrjutust; märgib kahetsusega, et hoolimata ELi pidevast sotsiaal-majanduslikust arengust ja jõupingutustest tagada romade kaasamine nii ELi kui ka riiklikul tasandil, ei ole romade üldine olukord ELis paranenud, kusjuures sageli on põhjuseks püsiv romavastasus ja poliitilise tahte puudumine; kutsub seetõttu komisjoni üles eeskuju näitama ja kasutusele võtma romade integreerimise poliitika, et integreerida romade vaatenurk peavoolupoliitika, programmide ja projektide kõigisse etappidesse ja tasanditele, kuid loobumata sihipärasest lähenemisviisist, vältida diskrimineerimist ELi üldises poliitikas ning hõlbustada romadele suunatud positiivseid meetmeid ja aktiivset teavitustegevust; palub ka liikmesriikidel samas suunas liikuda ja kujundada poliitikat, mis aitab romasid aktiivselt ühiskonda kaasata;
- palub komisjonil esitada seadusandlik ettepanek romade võrdõiguslikkuse, kaasamise ja osalemise ning romavastasuse tõrjumise kohta, tuginedes põhjalikule mõjuhindangule ja süsteemsetele konsultatsioonidele romadega, romasid toetavate ekspertide ja vabaihendustega riiklikul, piirkondlikul ja eelkõige rohujuure tasandil, samuti muude huvitatud sidusrühmadega, nagu Euroopa Nõukogu ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet; on seisukohal, et see ettepanek võiks põhineda ELi toimimise lepingu artikli 19 lõikel 2, mis on asjakohane meede romade etnilisel päritolul põhineva diskrimineerimise tõkestamiseks; on arvamusel, et varem kasutatud nõukogu soovitus ei ole piisav õigusakti vorm, sest see ei olnud õiguslikult siduv ega toonud kaasa märkimisväärset positiivset mõju romadele; palub komisjonil 2020. aasta järgse ettepaneku olulistest punktides arvesse võtta kogukonnasisest mitmekesisust, et kedagi ei jäetaks tähelepanuta, ning soovib tungivalt kasutada 2020. aasta järgses ELi poliitikas ja aruteludes roma rahvarühmadele viitamisel roma üldnimetust; juhib tähelepanu sellele, et ELi 2020. aasta järgse romasid puudutava avaliku poliitika ettepanekus tuleks selgesõnaliselt välja tuua

Neljapäev, 17. september 2020

võrdõiguslik osalemine kõigis avaliku elu valdkondades ja poliitikas, samuti roma keel, kunst, kultuur, ajalugu ja keskkond, mis lisanduksid neljale peamisele prioriteetsele valdkonnale (haridus, tööhõive, eluase ja tervishoid);

3. on arvamusel, et ettepanekus tuleb esmatahtsaks pidada märgatava positiivse mõju saavutamist; see peaks ühendama sotsiaal-majanduslikud aspektid õigustepõhise käsitusega, sealhulgas kava kaotada ebavõrdsus eluaseme, tervishoiu, tööhõive ja hariduse valdkonnas; see peaks hõlmama konkreetseid, võrreldavaid, saavutatavaid, siduvaid ja tähtjalisi eesmärke, et romasid kaitsta ja paremini kaasata, sealhulgas neid, kes kuuluvad mitmekordse diskrimineerimise all kannatavatesse rühmadesse, nagu noored, naised ja tüdrukud, LGBTI-inimesed ja puuetega inimesed, edendada kaasavat haridust ja väikelaste arengut ning võidelda diskrimineerimise ja segregatsiooni vastu; esmatahtsaks tuleks pidada õiguslikku lähenemisviisi, arvestades romade diskrimineerimise kollektiivset ja struktuurset olemust; rõhutab, et Euroopa Komisjoni 2020. aasta järgses ettepanekus tuleks keskenduda võitlusele vaesuse ja romavastasuse vastu, elu- ja tervisetingimuste parandamisele ning sihipärase ja üldise lähenemisviisi kombineerimisele;

4. märgib, et selleks, et ELi tulevane romade kaasamise protsess oleks edukas ja usaldusväärne, on vaja põhjalikult muuta lähenemisviisi, minnes romadele suunatud poliitika väljatöötamisel paternalistlikult lähenemisviisilt üle mittepaternalistlikule lähenemisviisile; rõhutab, et kõigis ELi liikmesriikides tuleks suurendada riiklikke jõupingutusi romade kaasamiseks; rõhutab siiski, et rõhku tuleks panna suure roma elanikkonnaga riikidele, kus romade kaasamise protsessi tulemusetus tekitab makromajanduslikke probleeme, süvendab piirkondlikke erinevusi ja vähendab seega ELi sotsiaalset ühtekuuluvust; rõhutab, et neile riikidele antav ELi toetus peaks vastama lahendamist ootavatele probleemidele ning suuremat tähelepanu tuleks pöörata nende poliitika ja meetmete tulemuslikkusele; on seisukohal, et 2020. aasta järgset perioodi käsitlev ettepanek peaks hõlmama ka väliskomponenti, mis käsitleb kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike ning naaberriike, mille kaudu EL võiks toetada neid riike ulatuslike pikaajaliste romade kaasamise strateegiate väljatöötamisel ning pakkuda rahalist toetust sellistes valdkondades nagu haridus, tervishoid, eluase ja tööhõive;

5. kutsub komisjoni üles tugevdama seost ELi peamiste rahastamis- ja poliitikavahendite ning romade sotsiaal-majandusliku arengu ja kaasamisega seotud eesmärkide vahel, mis on sätestatud komisjoni õiguslikult siduvas ettepanekus; kutsub komisjoni üles mobiliseerima mitmeaastase finantsraamistikuga (2021-2027) ja ELi taastamiskava raames vahendeid romade võrdõiguslikkuse, kaasamise ja osalemise jaoks; rõhutab, et üksused, kes kasutavad romasid diskrimineerivaid tavasid või teevad sel eesmärgil otsuseid või rakendavad meetmeid, ei tohiks olla liidu eelarvest rahastamiskõlblikud; kutsub komisjoni, liikmesriike ja laienemisprotsessis osalevaid riike üles kohandama olemasolevaid peavoolu finantsmehhanisme ja muutma need paindlikumaks, et võimaldada vahendite segakasutust roma kogukondades, mis lihtsustaks juurdepääsu teabele, teavitustegevust, suutlikkuse suurendamist, tehnilise abi andmist ja tagatiste saamist rahastamisaotluse menetlemise ajal; on seisukohal, et sageli suudavad vahendeid kohalikul tasandil kõige tulemuslikumalt kasutada kohalikud omavalitsused ja vabaihendused, ning kutsub seetõttu komisjoni üles suurendama neile otse eraldatavaid vahendeid ja kaasama rakendamise kohalikud romade esindajad; on seisukohal, et romade ja romasid toetavate kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamiseks tuleks arvesse võtta paindlikumaid kaasrahastamise nõudeid, kuna paljud, eriti kohaliku tasandi vabaihendused ei saa endale lubada oma rahalist panust, mis takistab rohujuure tasandi vabaihenduste juurdepääsu ELi vahenditele; kutsub komisjoni üles tulemuslikult reageerima murele sõltumatu kodanikuühiskonna tegutsemisruumi pideva kahanemise pärast mõnes liikmesriigis; tunneb muret selle pärast, et koroonaviiruse puhangu tõttu võidakse teha kärpeid järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga 2021–2027 õiguste ja väärtuste programmis ning et see mõjutab negatiivselt roma kogukondi toetavaid kodanikuühiskonna organisatioone ja selle tõttu ka roma kogukondadeni jõudmist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles selliseid kärpeid tulemuslikult vastustama;

6. kutsub liikmesriike üles ELi rahalist toetust täiendama, et romade olukorda parandada; kutsub liikmesriike üles teada andma, kui suuri rahalisi vahendeid oleks kavandatud romade kaasamise meetmete elluviimiseks tarvis ning kui suured summad on selliste meetmete jaoks saadaval riigieelarvest ja ELi eelarvest;

7. kutsub liikmesriike üles lõimima marginaliseerunud roma kogukondade parema kaardistamise meetodika ja tugevamad rahastamismehhanismid oma piirkondlikesse ja kohalikesse arengustruktuuridesse, mis võimaldavad sihipärasemaid investeeringuid marginaliseerunud roma kogukondadesse ja nende paremat kaasamist fondide rakendamise, tagamaks, et eraldatud vahendid jõuavad romadeni ning neid kasutatakse nõuetekohaselt ega väärkasutata;

Neljapäev, 17. september 2020

Eristatud andmete kogumine

8. rõhutab vajadust süstemaatiliselt koguda soo ja vanuse järgi eristatud andmeid, et saada teavet vajaduste kohta ja kontekstianalüüsiks ning anda abi eesmärkide ja mõjunäitajate kindlaksmääramiseks, et tagada parim tulemus vajaduste vastavusse viimisel kavandamise ja eelarve koostamisega nii riigi kui ka ELi tasandil; rõhutab vastupidise mõju hindamise meetodite olulisust, et vähendada lõhet poliitikaraamistike ja kohapealse rakendamise vahel; tuletab meelde, et mõne sekkumismeetme puhul on oluliseks piiranguks lõhe eesmärgi ja olemasoleva struktuuri eesmärgisaavutamise suutlikkuse vahel, kuna puudub andmepõhine kavandamine, eelarvestamine on puudulik ja ilmnevad uued ettenägematud vajadused;

9. tuletab meelde, et kontrollikoda jõudis 2016. aastal järeldusele, et kõigil külastatud liikmesriikidel oli raskusi romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade edenemise järelevalve ja hindamisega; kutsub komisjoni üles järgmise põlvkonna programmide jaoks välja töötama uuenduslikke, mõjule orienteeritud ja andmepõhiseid lähenemisi;

10. palub komisjonil koostada koos liikmesriikidega ühine metoodika, et koguda ja avaldada ELi rassilise võrdõiguslikkuse direktiivis määratletud etnilise päritolu alusel eristatud andmeid võrdõiguslikkuse kohta, kusjuures andmekogumine peab olema vabatahtlik ja anonüümne ning tuleb tagada isikuandmete kaitse, enesemääramine ja konsulteerimine asjaomaste kogukondadega, et saada kooskõlas asjaomaste riiklike õigusraamistike ja ELi andmekaitse õigusaktidega usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid, et toetada tõendipõhist poliitikat, parandada strateegiade ja meetmete tõhusust ning kindlaks teha struktuursed probleemid;

11. palub liikmesriikidel kasutada kõiki kättesaadavaid andmeid võrdlusaluste kindlaksmääramiseks ja poliitilise programmi koostamiseks; rõhutab, et hädavajalik on koostada täpsem ülevaade roma elanikkonnast ja selle vajadustest, sealhulgas kandidaatriikides; rõhutab, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti suunised on seejuures väga olulised;

Romade võrdne osalemine otsustusprotsessides, riiklikud kaasamisstrateegiad

12. palub komisjonil kehtestada kaasav mehhanism, et tagada romade ja neid toetavate kodanikuühiskonna organisatsioonide, ekspertide ja kogukonnaliikmete (sh kohalikul ja piirkondlikul tasandil tegutsejate) võrdõiguslik osalemine, minnes paternalistlikult lähenemiselt üle mittepaternalistlikule ja võttes poliitilises arutelus ning otsustamises arvesse ka soolist mõõdet; kutsub liikmesriike üles edendama roma valijate teavitamist ja valimistel osalemist;

13. kutsub komisjoni üles looma ELi tasandil romade rakerühma, et hõlbustada romade kaasamist eri poliitikavaldkondadesse ja suurendada romade mõjuvõimu, toetades kõigi ELi ja liikmesriikide romasid puudutava poliitika juhtimises ja rakendamises osalejate suutlikkuse suurendamist sisulisel, väärikal, erapooletul, kaasaval ja läbipaistval viisil; kutsub liikmesriike üles oma 2020. aasta järgsete riiklike romade kaasamise strateegiade koostamisel samamoodi toimima; rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud sidusrühmad, sealhulgas vabaühendused, aktivistid, kohalikud ja piirkondlikud eksperdid, kogukonnaliikmed ja romavastasuse all kannatavad inimesed tuleb tuntuvalt kaasata romasid käsitlevate riiklike kaasamisstrateegiade ja muu riikliku poliitika väljatöötamisse, rakendamisse ja järelevalvesse, tehes romade osalemise tulevase raamistiku ja riiklike kaasamisstrateegiate siduvaks ühiseks kvaliteedistandardiks;

14. kutsub liikmesriike üles koostama romade kaasamiseks 2020. aasta järgsed riiklikud strateegiad koos tervikliku ühise hindamisraamistikuga ning pannes eelnevalt paika piisava eelarve, mis lisatakse riiklikku, piirkondlikku ja kohalikkude eelarvesse ja mida korrapäraselt läbi vaadatakse ja hinnatakse ning mis kajastab romade sotsiaalse kaasamise vajaduse ulatust; rõhutab, et riigieelarvete ja kohalike omavalitsuste eelarvete koostamisel peab üks prioriteet olema romade kaasamine; palub liikmesriikidel lisada romavastasuse tõrjumine oma riiklikesse kaasamisstrateegiatesse horisontaalse lähenemisena kõigis avaliku elu valdkondades; palub komisjonil lisada riigipõhisesse soovitusesse hinnang riiklike kaasamisstrateegiade eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta;

Romavastasus ja mitmekordne diskrimineerimine

15. kordab oma seisukohta, üleskutseid ja soovitusi, mis on esitatud ja vastu võetud Euroopa Parlamendi 25. oktoobri 2017. aasta resolutsioonis põhiõiguste aspekti kohta romade integreerimisel ELis ja romavastasusega võitlemise kohta; kuna seni on võetud vaid piiratud meetmeid, kutsub komisjoni üles lisama need soovitusel oma 2020. aasta järgsesse ELi ettepanekusse, mis käsitleb võrdõiguslikkust, romade kaasamist ja võitlust romavastasuse vastu, eelkõige romavastasuse ning tõe ja leppimisega seotud soovitusesse, kuna need on tugeva ja kaasava ühiskonna ülesehitamise nurgakivi; on kindlalt vastu poliitilisele narratiivile ja populismile, mille eesmärk on toetuda valitsuse poliitikas romavastasuse õhutamisele, roma rahva patuoinaks muutmisele ning diskrimineerimise ja segregatsiooni otsesele ja kaudsele soodustamisele; on arvamusel, et

Neljapäev, 17. september 2020

selline poliitiline tegevus on vastuolus mitte ainult riikide põhiseadustega, vaid ka ELi aluslepingutes sätestatud põhiõiguste ja väärtustega; seetõttu kutsub komisjoni üles viivitamata tegutsema ja algatama rikkumismenetlused, kui on oht, et rikutakse ELi õigust;

16. kutsub liikmesriike üles ametlikult tunnistama, et romavastasus on roma rahva vastu suunatud rassismi erivorm;

17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles käsitlema romavastasust 2020. aasta järgset perioodi puudutava ettepaneku põhivaldkondades ning nõuab liidult ja liikmesriikidelt tõhusaid seadusandlikke ja poliitilisi meetmeid selle nähtuse vastu võitlemiseks nii liikmesriikides kui ka laienemisprotsessis osalevates riikides; on seisukohal, et romavastasuse tõrjumine on horisontaalne teema ja seda tuleks arvesse võtta kõigis liidu poliitikavaldkondades, kaasa arvatud uus tehnoloogia; kutsub liikmesriike üles tagama, et õiguskaitseasutuste kavandatud ja kasutatav uus tehnoloogia ei tekita rassiliste ja etniliste vähemuste diskrimineerimise ohtu; palub komisjonil lõimida riiklike võrdõiguslikkust edendavate asutuste töö veelgi tihedamalt tulevase poliitikaraamistiku väljatöötamise ja rakendamisse; palub lisaks komisjonil arendada romavastasuse vastu võitlemiseks tugevamat koostöötajate võrgustikku edendavate asutuste ja romade riiklike kontaktpunktide vahel; palub liikmesriikidel tagada võrdõiguslikkust edendavate asutuste tegelik sõltumatus, volitused ja vajalikud vahendid, et nad saaksid täita oma ülesandeid ka romade põhiõiguste edendamisel ja kaitsmisel; on arvamusel, et nimelt võrdõiguslikkust edendavate asutuste ülesanne peab olema romavastasust puudutavate andmete kogumine ja suundumuste kaardistamine ning kogutud materjali suunamine Euroopa tasandile;

18. palub liikmesriikidel tagada romade võrdne juurdepääs õiguskaitsele ja võrdsus seaduse ees; kutsub liikmesriike üles kaitsma romasid paremääruslike rühmade ähvarduste eest, uurima politseipoolse väärkohtlemise juhtumeid ning tagama romade osalemise õiguskaitse- ja julgeolekujärgsuses;

19. ergutab liikmesriike võtma vastu suuniseid ja töötama välja koolitusi politseijõududele, et võidelda romade ebaproportsionaalselt suure kriminaliseerimise, etnilise profileerimise, ülemääraste peatamis- ja läbiotsimismenetluste, roma asunduste läbiotsimiskorralduseta läbiotsimise, meelevaldse vara arestimise ja hävitamise, vahistamistel ülemäärase jõu kasutamise, rünnakute, ähvarduste, alandava kohtlemise, füüsilise väärkohtlemise ning õigustest ilmajätmise ja ebapiisava politseitegevuse vastu romade suhtes toime pandud või nende teatatud kuritegude puhul, mille korral pakutakse vaid vähest abi ja kaitset, kui üldse (näiteks inimkaubanduse juhtumite korral ja koduvägivalda ohvritele) või kuritegusid uuritakse pealiskaudselt (nt vaenukuritegude korral); kutsub liikmesriike üles tagama, et pädevad asutused uuriks selliseid juhtumeid põhjalikult; kutsub liikmesriike üles pakkuma asjakohaseid õiguskaitsevahendeid;

20. kiidab heaks Euroopa Nõukogu avaldused, mille kohaselt on vaja internetikeskkonnas vihakõne levimise nähtust põhjalikumalt analüüsida ning võtta meetmeid, et seda retoorikat reguleerida ja leida uusi viise selle vastu võitlemiseks, nagu alternatiivne narratiiv ja faktikontrollitehnoloogia;

21. kutsub liikmesriike üles tagama rassilise võrdõiguslikkuse direktiivi tõhusa rakendamise praktikas ja jõustamise, samuti rassismi ja ksenofoobiat käsitleva raamotsuse tõhusa jõustamise, et võidelda püsiva romavastasuse vastu; kordab üleskutset nõukogule lõpetada horisontaalse diskrimineerimisvastase direktiivi üle peetavate läbirääkimiste blokeerimine, kuna see on ELis võrdõiguslikkuse saavutamise eeltingimus;

22. kutsub lisaks liikmesriike üles suurendama jõupingutusi, et võidelda diskrimineerimise, vaenukõne ja vaenukuritegude vastu riiklike ja ELi diskrimineerimisvastaste õigusaktide abil, eelkõige jälgides roma ohvrite olukorda pakkudes õigusabi;

23. tuletab seepärast meelde liikmesriikide rassilise võrdõiguslikkuse direktiivist tulenevat kohustust nimetada spetsiaalne asutus, et edendada kõigi inimeste võrdset kohtlemist ilma diskrimineerimiseta rassilise ja etnilise päritolu alusel;

24. on seisukohal, et EL ja liikmesriigid peaksid võtma meetmeid seoses üksikisikute olukorra ja õigustega, pidades silmas diskrimineerimise eri aluste ristumiskohti, seda eelkõige arvestades naiste, lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste ning puuetega inimeste olukorda ja õigusi;

25. tuletab meelde meedia otsustavat rolli romavastasuse vähendamisel vähemuste mittediskrimineeriva kajastamise kaudu;

Neljapäev, 17. september 2020

Tervis

26. kutsub liikmesriike üles töötama välja meetmeid, et parandada romade, eelkõige naiste, laste, eakate ja puuetega inimeste juurdepääsu kvaliteetsetele ja taskukohastele ennetavatele ja raviteenustele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiiv-tervishoiule; kordab, et sellega seoses on peamine element juurdepääsu parandamine tervishoiuteenustele – nii füüsilise juurdepääsu parandamine kui ka eelarvamuste ja rassismiga seotud mittemateriaalsete tõkete kõrvaldamine;

27. kutsub liikmesriike üles eraldama piisavalt rahalisi vahendeid, et parandada roma kogukondade üldist tervislikku seisundit tervise- ja seksuaalharidust andes, mobiilsete tervisealaste sõeluuringute abil eraldatud piirkondades, ennetusalaste harivate kampaaniate abil ning koolitades tervishoiu- ja sotsiaaltöötajaid mitmekesisuse teemal, mis aitab ELi tervishoiusüsteeme mitmekesisusega kohandada;

28. mõistab teravalt hukka roma taustaga naiste etnilise segregatsiooni sünnitushaiglates; palub liikmesriikidel viivitamata keelata igasugune etniline segregatsioon tervishoiuasutustes, sealhulgas sünnitushaiglates;

29. kutsub liikmesriike üles tagama kõigile sundsteriliseerimise ohvritele tõhusad ja õigeaegsed õiguskaitsevahendid, sealhulgas tulemuslike hüvituskeemide loomise kaudu;

Võrdne ja õiglane juurdepääs haridusele, roma kunstile, keelele ja kultuurile

30. kutsub komisjoni üles töötama välja uusi rahastamisvahendeid või allprogramme, mis täiendaksid liikmesriikide meetmeid kvaliteetse hariduse valdkonnas suunatud ja kohandatud toetuse andmiseks roma õpilastele, kes seisavad silmitsi äärmise vaesusega ja kellel puudub juurdepääs olemasolevatele ja tulevastele ELi haridusala ja sotsiaalse kaasatuse rahastamise algatustele, nagu programm „Erasmus+“, lastegarantii või Euroopa Sotsiaalfond+;

31. märgib, et mõnedes liikmesriikides on sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevate roma laste hariduse valdkonnas varasematel aastatel saavutatud vaid vähest edu, mis on eelkõige tingitud poliitilise tahte puudumisest ja romavastasusest, mistõttu on lõhe romadest ja mitteromadest õpilaste vahel õpitulemuste arvestuses endiselt suur; tuletab meelde, et roma lastele elu alustamiseks võrdse stardipositsiooni andmine on oluline, et murda vaesuse põlvkondadevahelise edasikandumise tsüklil; nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid vastu kõiki poliitikavaldkondi hõlmava tervikliku lähenemisviisi ja seaksid roma laste hariduse valitsuste tegevuskavades tähtsaks kohale;

32. soovib, et vähekaitsitud roma õpilaste haridustee peaks algama võimalikult vara, võttes arvesse iga liikmesriigi konkreetseid tingimusi, kaasates nad võrdsetesse, taskukohastesse, kättesaadavatesse ja kaasavatesse väikelaste- ja lastehoiuteenustesse; nõuab tungivalt, et liikmesriigid töötaksid välja ja rakendaksid strateegiaid ja programme, mille eesmärk on hõlbustada romade juurdepääsu lastehoiuasutustele, koolidele ja ülikoolidele, mis on isikliku arengu ja karjääri arendamise eeltingimus, ning tuletab meelde, et õppekavaväline tegevus, nagu spordi- või kunstiharrastus, on suurepärase kaasamisvahend;

33. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama piisavat rahastamist valitsusväliste organisatsioonidele, kes sellist tegevust pakuvad, kuna see on äärmiselt oluline keskkonna ja tingimuste loomiseks, kus mis tahes taustaga lastel on võrdsed võimalused; on seisukohal, et selles valdkonnas on väga oluline ka heade tavade vahetamine liikmesriikide vahel;

34. peab eriti murettekitavaks roma laste suurt segregatsiooni koolides ja diskrimineerivat tava paigutada roma lapsed vaimse puudega laste koolidesse, mis mõnes liikmesriigis endiselt jätkub; nõuab tungivalt, et asjaomased liikmesriigid lõpetaksid sellise tegevuse kooskõlas kohaldatavate diskrimineerimisvastaste õigusaktidega; kutsub liikmesriike üles seadma prioriteediks meetmed roma õpilaste mis tahes vormis segregatsiooni kaotamiseks koolides või klassides kooskõlas nõukogu 2013. aasta soovitusel, rakendades mitmesuguseid meetmeid, mis kaasavad aktiivselt kohalikke sidusrühmi, eelkõige roma vanemaid ja lapsi, samuti kogukondlikke organisatsioone, ning arendades teadlikkuse suurendamise meetmeid;

35. kutsub liikmesriike üles tagama, et kõik koolid ja inspeksioonid täidaksid ka tegelikult oma juriidilist kohustust kaotada koolides segregatsioon ning kohustuksid igal aastal koguma ja avaldama teavet koolides toimuva segregatsiooni seisuga kohta kõikidel tasanditel, sealhulgas karistades neid, kes kohustust ei täida; kutsub liikmesriike üles vahetama häid tavasid, nagu segregatsiooni kaotamisega tegeleva ministrite komisjoni loomine, selle tegevuse võimendamine ja rahastamine, et toetada koole, kes soovivad segregatsiooni kaotada ja karistada neid, kes seda ei tee (muudatusettepa-

Neljapäev, 17. september 2020

nek 251); tuletab meelde, et komisjon algatas kolme liikmesriigi suhtes rikkumismenetluse seoses roma laste segregatsiooniga; on seisukohal, et hoolimata komisjoni jõupingutustest ei ole viimastel aastatel olukorra paranemist näha olnud; kutsub seetõttu komisjoni üles astuma sammu edasi ja edastama need juhtumid vajaduse korral Euroopa Kohtule;

36. tuletab meelde tungivat vajadust kaasata roma vanemad oma laste koolihariduse igasse etappi; nõuab tungivalt, et liikmesriigid töötaksid välja programmid, mille eesmärk on kaasata roma vanemad nende laste kooliskäimise ning haridusalase ja isikliku arengu protsessi; rõhutab, et liikmesriikide suutlikkus tagada roma vanemate kaasamine sõltub suurel määral mitmetest teguritest, nii ühiskondlikest kui ka majanduslikest, ning palub eraldi toetust majanduslike, sotsiaalsete, meditsiiniliste või eluasemega seotud raskustega silmitsi seisvatele roma peredele, pidades silmas tervishoidu ning koolitoidu ja rõivaste pakkumist; usub, et laste jaoks, kes on koolist välja langenud ja/või kirjaoskamatud ja kellel puuduvad põhioskused, tuleks välja töötada uued võimalused oma hariduse jätkamiseks; kutsub liikmesriike üles kasutama sellega seoses täielikult ära Euroopa abifondi enim puudust kannatavate isikute jaoks;

37. kutsub ELi liikmesriike üles tagama roma lastele võrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele, sealhulgas kogukonnaõppe ja elukestva õppe võimaluste kaudu; kutsub liikmesriike üles tagama, et koolide õppekavades ja meedias käsitletakse struktuurselt mitmekesisuse austamist, kultuuridevahelist mõistmist ja inimõigusi ning lisama koolide õppekavadesse inimõiguste, vastutustundliku juhtimise ja kodanikudemokraatia pädevuste alase koolituse ning roma ajaloo, samuti levitama ja laiendama roma ülikooliprogramme Euroopa tasandil;

38. kutsub liikmesriike üles töötama välja õigusakte ja poliitikameetmeid, mille eesmärk on tagada õiguskaitsevahendid kõigile roma lastele, kes on valediagnoosiga paigutatud erikoolidesse või etnilise päritolu alusel ainult roma laste klassidesse ja koolidesse ning kellele seetõttu ei ole tagatud põhiõigused ja võimalused kvaliteetseks hariduseks ja headeks töökohtadeks;

39. on arvamusel, et COVID-19 muutis vajalikuks info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ja -meetodite aktiivse kasutamise; rõhutab siiski, et pandeemia näitas ebapiisavat valmisolekut digiüleminekuks, kuna paljud roma taustaga perekonnad ja koolid ei ole IKT-vahendite ja -oskustega piisavalt varustatud ning ei suuda sageli endale lubada elektrit ja internetiühendust; on seisukohal, et IKT-seadme omamine on digiõppe jaoks otsustava tähtsusega tegur, ning nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon looks IKT-vahendite reservi ja jagaks sellest kõige kaitsetumatele perekondadele ja lastele, et pakkuda neile põhivahendeid kaugõppeks ja valmistada nad ette digiajastuks; on seisukohal, et juurdepääs internetile ja IKT-oskustele on tulevase digitaalajastu nurgakivi iga kodaniku jaoks ning seetõttu väga oluline ka romade võimestamiseks; kutsub seetõttu komisjoni üles lisama 2020. aasta järgsesse ettepanekusse internetiühendusega seotud sätteid; kutsub liikmesriike üles lisama IKT-oskused oma õppekavadesse juba varases eas ja investeerima digikirjaoskuse programmidesse, mis võivad roma lapsi toetada;

40. kutsub liikmesriike üles edendama roma keelt, kultuuri ja ajalugu koolide õppekavades, muuseumides ja muudes kultuurilise ja ajaloolise väljenduse vormides ning tunnustama roma kultuuri panust Euroopa kultuuripärandisse; kutsub liikmesriike üles töötama välja sidusad ja järjepidevad meetmed koos asjakohaste eelarvetega roma kunsti ja kultuuri stimuleerimiseks, toetamiseks ja edendamiseks, traditsioonilise roma kultuuri materiaalse ja immateriaalse pärandi uurimiseks ja säilitamiseks ning roma traditsioonilise käsitöö taaselustamiseks ja edendamiseks;

Kvaliteetne ja taskukohane eluase, keskkonnaalane õiglus

41. rõhutab, et eluase ei ole kaup, vaid vajadus, milleta inimesed ei saa ühiskonnaelus täielikult osaleda ega põhiõigusi kasutada; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles integreerima oma poliitikasse soovitud Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku aruandes „ECSR The Right to affordable housing, Europe's neglected duty“, pöörates erilist tähelepanu selle tagamisele, et kõik liikmesriigid nõustuksid viivitamatult järgima muudetud Euroopa sotsiaalharta artiklit 31, milles käsitletakse õigust eluasemele, ning suurendama investeeringuid sotsiaal- ja taskukohastes eluasemetesse, et kaotada liiga suured eluasemekulud, eelkõige tõrjutud elanikerühmade hulgas;

42. ergutab tungivalt liikmesriike tagama, et romad on nõuetekohaselt registreeritud, koos isikutunnistuste ja sünnitunnistustega, ning et nende kinnisvara (maa ja maja) on samuti registreeritud, samuti tagama edaspidi paindlikumad õigus- ja haldusmenetlused;

Neljapäev, 17. september 2020

43. kutsub liikmesriike üles vähendama COVID-19 pandeemia tagajärgi romade seas, kes elavad ülerahvastatud ja ebainimlikes eluasemetingimustes, ning seda silmas pidades legaliseerima nende mitteametlikud asulad, investeerima taristusse ja parandma äsja legaliseeritud mitteametlike eluasemete elutingimusi;

44. kutsub liikmesriike üles võtma kasutusele tervikliku mehhanismi, et tagada eluaseme valdkonnas romade diskrimineerimise ja väärkohtlemise ennetamine ja selle eest karistamine, lahendada kodutuse probleem ning tagada mittepaiksetele romadele piisavad ja sobivad peatumiskohad; kutsub liikmesriike üles ennetama romade edasisi sunniviisilisi väljatõstmisi, tagades, et selline tegevus toimub alati täielikus kooskõlas rahvusvahelise, ELi ja siseriikliku õigusega, samuti kutsub liikmesriike üles tagama, et asjaomaseid isikuid teavitatakse mõistliku etteatamisajaga ja neile antakse piisavalt teavet, ning juhib tähelepanu sellele, et väljatõstmine ei tohiks toimuda pakkumata asenduseks standardset, taskukohast ja kvaliteetset eluaset segregatsioonita keskkonnas, kus on juurdepääs avalikele teenustele; rõhutab tungivat vajadust teha segregatsiooni kaotamiseks avaliku sektori investeeringuid; kutsub liikmesriike üles edendama ruumilise segregatsiooni kaotamist ning juhib tähelepanu sellele, et geograafiline isolatsioon ja eluasemete segregatsioon hoiavad etniliste vähemuste esindajaid inimväärsetest töökohtadest eemal, olenemata nende kvalifikatsiooni tasemest; märgib, et väljatõstmisele lahenduste otsimine eri asutuste osalusel on otsustava tähtsusega, samas kui romade eluasemega seotud meetmed tuleks integreerida laiemasse riiklikku tegevusse ja sotsiaaleluasemeid või abiprogramme käsitlevatesse seadusandlikesse algatustesse;

45. tuletab meelde, et COVID-19 puhangu tagajärgede all kannatavad peamiselt enim puudust kannatavad isikud, sealhulgas roma kogukonnad kogu ELis, ning taunib asjaolu, et roma kogukondi diskrimineeritakse ja tõrjutakse koroonaviiruse pandeemia tõttu veelgi rohkem; kutsub liikmesriike üles võtma COVID-19 kriisi ajal kiireloomulisi meetmeid, et lahendada veepuuduse, piisava kanalisatsiooni, elektri ja vajaliku taristu probleemid vaestes roma kogukondades; kutsub liikmesriike üles kaasama romade asulad täielikult desinfitseerimismeetmesse, keelama peamiste kommunaalteenuste katkestamise pandeemia ajal, kaaluma kõige vähemkaitstud ja sissetuleku kaotanud isikute tarbimiskulude subsideerimist või maksete külmutamist taastekava kestuse lõpuni ning pakkuma üksikvanematele/üksikemadele rahalist toetust lapsehoolduse, üürimaksete ja muude majapidamiskulude jaoks, et leevendada rahalisi raskusi, pidades eelkõige silmas töökohtade kaotust;

46. kutsub üles rakendama kogu ELis Århusi konventsiooni, mis seob omavahel keskkonna- ja inimõigused; soovib integreerida keskkonnaalase ebaõigluse 2020. aasta järgsesse ettepanekusse ja kutsub komisjoni üles käsitlema keskkonnaalase diskrimineerimise eri vorme;

Roma naised ja tütarlapsed

47. rõhutab vajadust seada esikohale sooline perspektiiv ja sootundlik poliitika ning võidelda vägivalla (sealhulgas inimkaubanduse) vastu; palub nendel liikmesriikidel, kes veel ei ole Istanbuli konventsiooni ratifitseerinud, seda kiiresti teha; märgib, et tulevases poliitikas tuleb neid erinevusi arvesse võtta ja nendega tegeleda, pakkudes roma naistele spetsiifilisi sekkumisi ja konkreetseid toetusvorme; rõhutab, et sageli mitmekordse diskrimineerimise all kannatavatele roma naistele ja tütarlastele tuleks ette näha spetsiifilised meetmed mõjuvõimu suurendamiseks;

48. kutsub seetõttu liikmesriikide valitsusi, kohalikke omavalitsusi ja vajaduse korral ELi institutsioone üles kaasama roma naised naisorganisatsioonide ja asjaomaste sidusrühmade kaudu romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade ettevalmistamisse, rakendamisse, hindamisse ja järelevalvesse ning looma sidemeid soolise võrdõiguslikkusega tegelevate asutuste, naiste õiguste organisatsioonide ja sotsiaalse kaasamise strateegiade vahel, et suurendada kogukondade usaldust ja tagada tundlikkus kohaliku konteksti suhtes;

49. palub liikmesriikidel tagada, et romade riiklikes kaasamisstrateegiates oleks eraldi peatükk naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse kohta ning et selle kõikides jagudes kohaldataks soolise aspekti arvestamise meetmeid, et edendada naiste õigusi ja soolise võrdõiguslikkuse perspektiivi, eriti rahaliste vahendite eraldamisel, kooskõlas nõukogu järeldustega romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiade ELi raamistiku kohta, milles rõhutatakse, et kõigis romade kaasamist edendavates poliitikameetmetes ja toimingutes tuleb arvesse võtta soolist mõõdet; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hindama, kas poliitikaga saavutatakse roma naiste ja tütarlaste jaoks soovitud edasimineku, ning võtma edusammude puudumise korral meetmeid;

Neljapäev, 17. september 2020

50. kutsub liikmesriike üles kavandama meetmeid, et aidata roma naistel täielikult ära kasutada oma potentsiaali ja võimalusi tegutseda iseseisvate, enesekindlate ja emantsipeerunud aktiivsete kodanikena; kutsub liikmesriike üles laiendama kõigile roma kogukondadele kohustuslikke roma tervishoiu- ja koolivahendussüsteeme, tagama vahendaja iga 500 inimese jaoks ning neid süsteeme nõuetekohaselt rahastama ja toetama, andes vahendajatele kaasamise protsessis kesksema rolli;

51. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles roma taustaga tütarlapse ja naise aktiivse tööturupoliitika abil otsesemalt kaasama, sealhulgas noortegarantiisse;

52. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada roma naiste ja laste põhiõiguste austamine, ning tagada – ka teadlikkuse tõstmise kampaaniate abil – et roma naised ja tütarlapsed oleksid teadlikud oma õigustest vastavalt kehtivatele riiklikele seadustele soolise võrdsuslikkuse ja diskrimineerimise kohta, samuti võidelda jätkuvalt patriarhaalsete ja seksistlike traditsioonide vastu;

Kvaliteetsed tööturuteenused

53. kutsub liikmesriike üles tagama kvaliteetsed tööturuteenused roma noortele, sealhulgas neile, kes ei tööta ega õpi ning kes seisavad silmitsi äärmise vaesusega;

54. kutsub komisjoni üles esitama teatise diskrimineerimisvaba värbamispoliitika suuniste ja standardite kohta liikmesriikidele ja tööandjatele, sealhulgas soovitusel võrdsuslikkuse kavade vastuvõtmiseks ettevõtjate tasandil ja valdkondlikes kollektiivlepingutes ning mitmekesisuse tööühmade loomiseks töökohal, sealhulgas stereotüüpide, eelarvamuste ja negatiivsete hoiakute vastu võitlemiseks ning diskrimineerimise ennetamiseks töölevõtmisel, edutamisel, palga maksmisel ja koolituse saamisel; rõhutab tõsiasja, et neid võrdsuslikkuse tegevuskavasid tuleks kasutada ka etnilise ja kultuurilise mitmekesisuse edendamiseks töökohal, rassismi, rassismiga seotud diskrimineerimise ja töökiusamise vastaste sisereeglite väljatöötamiseks, tööjõu värbamise, karjääriredelil edasiliikumise ja tööturul püsimise jälgimiseks ning läbivaatamiseks võrdsuslikkuse seisukohast, et teha kindlaks otsesed või kaudsed diskrimineerivad tavad ja võtta parandusmeetmeid ebavõrdsuse vähendamiseks kõigis nimetatud valdkondades ning koguda sel eesmärgil võrdsuslikkust käsitlevaid andmeid, järgides seejuures eraelu puutumatus ja põhiõiguste standardeid;

55. rõhutab, et otsustava tähtsusega punkt romade tööhõive valdkonnas, millega tuleb tegeleda, on tulemuslik üleminek haridussüsteemist avatud tööturule; rõhutab, et oluline on võidelda deklareerimata töö eri vormide ja tööandjapoolse diskrimineerimise vastu ning ühitada tööjõuturul nõudlus ja pakkumine;

56. kutsub komisjoni üles täitma oma lubadust võtta vastu Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava ja lisama romade kaasamise ühe näitajana sotsiaalvaldkonna tulemustabelisse; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid romadele juurdepääsu inimväärsetele töökohtadele, õiglase palga ja töötingimused ning garanteeriks, et sotsiaalkaitse-süsteemid ja sotsiaalteenused oleksid kõigile asjakohased ja juurdepääsetavad ja et kõik võimalikud abisaajad neid kasutaksid, samuti et need hõlmaksid üldist tervisekindlustust ilma diskrimineerimiseta, miinimumsissetuleku kavasad ja pensioniõigusi;

o

o o

57. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liikmesriikide ja kandidaatriikide valitsustele ja parlamentidele, liikmesriikide ja kandidaatriikide kohaliku ja piirkondliku tasandi parlamentidele ja omavalitsusasutustele, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, Euroopa Regioonide Komiteele, Euroopa Nõukogule ja Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0230

Euroopa Ülemkogu erakorralise kohtumise ettevalmistamine, mille keskmes on olukorra ohtlik teravnemine ja Türgi roll Vahemere idaosas**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon Euroopa Ülemkogu erakorralise tippkohtumise ettevalmistamise kohta, mille keskmes on olukorra ohtlik teravnemine ja Türgi roll Vahemere idaosas (2020/2774(RSP))**

(2021/C 385/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Türgi kohta, eelkõige 24. novembri 2016. aasta resolutsiooni ELi ja Türgi suhete kohta ⁽¹⁾, 27. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni ajakirjanike olukorra kohta Türgis ⁽²⁾, 8. veebruari 2018. aasta resolutsiooni inimõiguste hetkeolukorra kohta Türgis ⁽³⁾, 13. märtsi 2019. aasta resolutsiooni, mis käsitleb komisjoni 2018. aasta aruannet Türgi kohta ⁽⁴⁾, 19. septembri 2019. aasta resolutsiooni olukorra kohta Türgis ja eelkõige valitud linnapeade ametist tagandamise kohta ⁽⁵⁾ ning 13. novembri 2014. aasta resolutsiooni Türgi pingeid tekitava tegevuse kohta Küprose majandusvööndis ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 9. juuli 2020. aasta arutelu Vahemere idaosas stabiilsuse ja julgeoleku ning Türgi negatiivse rolli üle,
- võttes arvesse komisjoni 29. mai 2019. aasta teatist ELi laienemisstrateegia kohta (COM(2019)0260) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2019)0220),
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja varasemaid avaldusi Türgi puurimistegevuse kohta Vahemere idaosas, eelkõige 16. augusti 2020. aasta avaldust Türgi puurimistegevuse taasalustamise kohta Vahemere idaosas, võttes arvesse kommentaare pressikonverentsil pärast tema kohtumist Türgi välisministri Mevlut Çavuşoğluga 6. juulil 2020, kommentaare pärast tema kohtumist Kreeka kaitseministri Nikolaos Panagiotopoulouga 25. juunil 2020 ja kommentaare pärast tema kohtumist Küprose välisministri Nikos Christodoulidesega 26. juunil 2020,
- võttes arvesse asjakohaseid nõukogu ja Euroopa Ülemkogu järeldusi Türgi kohta, eelkõige Euroopa Ülemkogu 19. augusti 2020. aasta järeldusi Vahemere idaosas kohta, nõukogu 27. veebruari 2020. aasta järeldusi Türgi ebaseadusliku puurimistegevuse kohta Vahemere idaosas ja nõukogu 17.–18. oktoobri 2019. aasta järeldusi Türgi ebaseadusliku puurimistegevuse kohta Küprose majandusvööndis,
- võttes arvesse ELi välisministrite 15. mai 2020. aasta ja 14. augusti 2020. aasta avaldusi olukorra kohta Vahemere idaosas,
- võttes arvesse 28. augustil 2020. aastal toimunud ELi välisministrite mitteametliku kohtumise (Gymnich) tulemusi,
- võttes arvesse 1949. aasta Põhja-Atlandi lepingut ja NATO peasekretäri 3. septembri 2020. aasta avaldust,
- võttes arvesse 10. septembril 2020 toimunud liidu lõunapoolsete liikmesriikide seitsmendale tippkohtumisele (MED7) järgnenud Ajaccio deklaratsiooni,
- võttes arvesse asjaomast rahvusvahelist tavaõigust ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1982. aasta mereõiguse konventsiooni (UNCLOS), mille osalised on nii Kreeka ja Küpros kui ka Euroopa Liit, ning ÜRO põhikirja,

⁽¹⁾ ELT C 224, 27.6.2018, lk 93.

⁽²⁾ ELT C 215, 19.6.2018, lk 199.

⁽³⁾ ELT C 463, 21.12.2018, lk 56.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0200.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0017.

⁽⁶⁾ ELT C 285, 5.8.2016, lk 11.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse Rooma statuuti ja Rahvusvahelise Kohtu asutamisdokumente ning selle kohtu praktikast tulenevaid pretsedente,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Vahemere idaosas, mis on ELi jaoks strateegilise tähtsusega ala ning oluline piirkond rahu ja stabiilsuse tagamiseks kogu Vahemere ja Lähis-Ida piirkonnas, on juba pikka aega käimas mitmetasandilised poliitilised, majanduslikud ja geostrateegilised vaidlused; arvestades, et pingete teravnemist Vahemere idaosas ohutavad Türgi ühepoolsed sammud, sealhulgas sõjaline tegevus, kaasava diplomaatilise dialoogi puudumine ja kahetsusväärne suutmatuse konflikti vahendamiseks;
- B. arvestades, et pärast avamerel paiknevate maagaasivarude avastamist 2000. aastate alguses on Türgi algatanud oma naaberriikidega vaidlusi, mis puudutavad rahvusvahelist õigust ja majandusvõõndite piiritlemist; arvestades, et Vahemere oluliste gaasivarude, sealhulgas Leviathani maardla avastamine 2010. aastal ja seejärel Vahemere aegade suurima maagaasivaru, Zohri gaasimaardla avastamine 2015. aastal Egiptuse ranniku lähedal äratas huvi piirkonna vastu ning viis täiendavate uuringute ja puurimiseni 2018. ja 2019. aastal;
- C. arvestades, et Türgi ei ole allkirjastanud ÜRO mereõiguse konventsiooni, mille osalised on Kreeka ja Küpros, kuna käimas on merendusala vaidlus majandusvõõndi piiritlemise üle; arvestades, et Kreeka ja Türgi tõlgendavad oma olemuselt keerukat arenevat mereõigust erinevalt; arvestades, et asjaosalised väidavad vastastikku, et teise poole mereõiguse tõlgendus on vastuolus rahvusvahelise õigusega ja teise poole tegevus on ebaseaduslik; arvestades, et eespool nimetatud vaidlus ühelt poolt Türgi ning teiselt poolt Kreeka vahel majandusvõõndite ja mandrilava piiritlemise üle on lahendamata alates 1973. aasta novembrist;
- D. arvestades, et Türgi on ELi kandidaatriik ja oluline partner ning et temalt kui kandidaatriigilt eeldatakse kõrgeimate demokraatiastandardite järgimist, inimõiguste austamist ning õigusriigi, sealhulgas rahvusvaheliste konventsioonide järgimist; arvestades, et EL kaitseb selgelt ja kindlalt Euroopa Liidu huve, näidates Kreeka ja Küprose suhtes üles vankumatut toetust ja solidaarsust ning järgides rahvusvahelist õigust;
- E. arvestades, et Türgi ebaseadusliku uurimis- ja puurimistegevuse tulemuseks Vahemere idaosas on Vahemere idaosas intensiivne ja ohtlik militariseerimine, mis ohustab tõsiselt kogu piirkonna rahu ja julgeolekut; arvestades, et Kreeka ja Küprose toetamiseks lähetas Prantsusmaa 12. augustil 2020 piirkonda kaks mereväelaeva ja hävituslennukid ning osales 26. augustil 2020 koos Kreeka, Küprose ja Itaaliaga sõjalistel õppustel;
- F. arvestades, et 10. juunil 2020 reageeris Türgi sõjalaevastik äärmiselt vaenulikult Prantsusmaa mereväelaeva suhtes, kui viimane taotles NATO missiooni Sea Guardian raames ÜRO Liibüa relvaembargo rikkumises kahtlustatava Türgi laeva kontrollimist; arvestades, et Kreeka on alates 2020. aasta jaanuarist registreerinud üle 600 oma õhuruumi rikkumise Türgi õhujõudude poolt; arvestades, et Türgi sellise tegevusega kaasneb üha vaenulikum retoorika, mis on suunatud Kreeka ja Küprose, teiste ELi liikmesriikide ja ELi enda vastu;
- G. arvestades, et Kreeka ja Türgi vahelised ettevalmistavad kõnelused on olnud alates 2016. aasta märtsist seiskunud; arvestades, et nii Kreeka peaminister kui ka Türgi president andsid positiivse tõuke kahepoolsetele suhetele pärast oma kohtumist 2019. aasta septembris ÜRO Peaassambleel ja detsembris, et jätkata poliitilist dialoogi, mille järel kohtusid kõrged ametnikud 2020. aasta jaanuaris Ankaras ning 2020. aasta veebruaris arutati Ateenas usaldust suurendavaid meetmeid;
- H. arvestades, et 2019. aasta jaanuaris asutasid Küprose, Egiptuse, Kreeka, Iisraeli, Itaalia, Jordaania ja Palestiina omavalitsuse valitsused Vahemere idaosas gaasifoorumi, mis on rahvusvaheline organ, mille ülesanne on arendada piirkondlikku gaasiturgu ja luua ressurside arendamise mehhanism; arvestades, et Türgi välisministeerium on seda kritiseerinud, väites, et selle eesmärk on jätta Türgi gaasituru piirkondlikust koostööst ja koordineerimisest välja;
- I. arvestades, et Türgi allkirjastas 2019. aasta novembris Liibüa rahvusliku kokkuleppe valitsusega vastastikuse mõistmise memorandumi, milles piiritletakse uuesti merealade jurisdiktsioonid kahe riigi vahel, kuigi neil ei ole kõrvuti või vastakuti paiknevaid rannikuid; arvestades, et Türgi ja Liibüa vaheline Vahemere merealade jurisdiktsioonide piiritlemist käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum rikub kolmandate riikide suveräänseid õigusi, ei ole kooskõlas mereõigusega ega või tekitada kolmandatele riikidele õiguslikke tagajärgi; arvestades, et selle memorandumi kohaldamine tõmbaks Vahemere ida- ja lääneosa vahele tegeliku eraldusjoone ja seaks nii ohtu meresõidu turvalisuse;

Neljapäev, 17. september 2020

- J. arvestades, et Türgi saatis 20. aprillil 2020 Küprose majandusvööndisse puurlaeva *Yavuz*, mida saatis Türgi mereväelaev; arvestades, et 30. juulil 2020 saatis Türgi Küprose majandusvööndisse seismilise uurimislaua *Barbaros*, mida saatis Türgi sõjalaev ja veel üks saatelaev; arvestades, et 10. augustil 2020 lähetas Türgi Kreeka vetesse uurimislaua *Oruç Reis*, mida saatsid 17 mereväelaeva, et kaardistada mereala võimalikuks nafta- ja gaasipuurimiseks piirkonnas, mille üle ka Türgi nõuab jurisdiktsiooni; arvestades, et Kreeka reageeris sellele oma sõjalaevade saatmisega, et jälgida Türgi laevu, millest üks pörkas kokku Kreeka laevaga; arvestades, et 31. augustil 2020 pikendas Türgi taas laeva *Oruç Reis* uurimistegevust Vahemere idaosas kuni 12. septembrini 2020; arvestades, et Türgi hoiatusteade (Navtex) puudutab Kreeka mandrilaval asuvat ala; arvestades, et Türgi selline tegevus on Kreeka ja Türgi vahelisi suhteid märkimisväärselt halvendanud;
- K. arvestades, et pärast seda, kui 10. augustil 2020 väljastatud Navtex-teade Türgi, Küprose ja Kreeta vaheliste vete kohta kehtivuse kaotas, pöördus Türgi seismiliste uuringute laev *Oruç Reis* 13. septembril 2020 mitmepoolsete läbirääkimispüüdluste järel tagasi Antalya lõunaprovintsi lähedale, mis võib aidata leevendada Türgi ja Kreeka vahelisi pingeid;
- L. arvestades, et Türgi ebaseaduslikule puurimistegevusele Vahemere idaosas reageerimiseks loodi piiravate meetmete raamistik 2019. aasta novembris, pärast seda, kui nõukogu oli korduvalt väljendanud muret ja mõistnud puurimistegevuse teravalt hukka erinevates järeldustes, sealhulgas Euroopa Ülemkogu 22. märtsi 2018. aasta ja 20. juuni 2019. aasta järeldustes; arvestades, et 27. veebruaril 2020 lisas nõukogu ELi sanktsioonide loetellu kaks Türgi naftakorporatsiooni (TPAO) juhti, kehtestades reisikeelu ja varade külmutamise pärast Türgi ebaseaduslikku puurimistegevust Vahemere idaosas; arvestades, et 28. augustil 2020 toimunud välisministrite mitteametlikul kohtumisel nõuti täiendavaid sihipäraseid sanktsioone Türgi vastu juhul, kui Türgi ei leevenda piirkonnas tekkinud pingeid; arvestades, et neid piiravaid meetmeid arutatakse Euroopa Ülemkogu erakorralisel tippkohtumisel 24. ja 25. septembril 2020; arvestades, et 10. septembril 2020 väljendasid Vahemere piirkonna riikide juhid Med7 tippkohtumisel Kreeka suhtes täielikku toetust ja solidaarsust ning pidasid kahetsusväärseks, et Türgi ei ole vastanud ELi korduvatele üleskutsetele lõpetada ühepoolne ja ebaseaduslik tegevus Vahemere idaosas ja Egeuse merel;
- M. arvestades, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrell on koos Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Saksamaaga otsinud lahendusi Türgi, Kreeka ja Küprose vahelise dialoogi kaudu; arvestades, et dialoogi edenemiseks peab Türgi hoiduma ühepoolsest tegevusest; arvestades, et nõukogu eesistujariigi Saksamaa poolt juulis ja augustis juhitud vahenduspüüdlused kukkusid kahjuks läbi; arvestades, et kuigi läbirääkimised olid pooleli, sõlmisid Egiptus ja Kreeka 6. augustil 2020 kahepoolse merenduslepingu, millega piiritleti nafta- ja gaasipuuraudude rajamiseks majandusvöönd pärast selles küsimuses Türgi ja Küprosega 15 aastat kestnud läbirääkimisi;
- N. arvestades, et ka NATO on välja pakkunud mitmesuguseid võimalusi Kreeka ja Türgi vahel dialoogi pidamiseks ning vahendanud nendevahelisi kõnelusi; arvestades, et Põhja-Atlandi lepingu artiklis 1 sätestatakse, et lepinguosalised kohustuvad lahendama kõik rahvusvahelised vaidlused, millesse nad võivad sattuda, rahumeelsel teel, ohustamata rahvusvahelist rahu, julgeolekut ja õigust, ning hoiduma rahvusvahelistes suhetes jõuga ähvardamisest või jõu kasutamisest viisil, mis ei ole kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni eesmärkidega;
- O. arvestades, et ÜRO põhikirjas sätestatakse, et riigid kohustuvad lahendama kõik rahvusvahelised vaidlused, millesse nad võivad sattuda, rahumeelsel teel, ohustamata rahvusvahelist rahu, julgeolekut ja õigust, ning hoiduma rahvusvahelistes suhetes jõuga ähvardamisest või jõu kasutamisest viisil, mis ei ole kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni eesmärkidega;
1. tunneb suurt muret käimasoleva vaidluse ja sellega seotud ohu pärast, et ELi liikmesriikide ja ELi kandidaatriigi vaheline sõjaline olukord Vahemere idaosas veelgi teravneb; on kindlalt veendunud, et konfliktidele on võimalik leida jätkusuutlik lahendus üksnes dialoogi, diplomaatia ja läbirääkimiste kaudu hea tahte vaimus ning kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
 2. mõistab hukka Türgi ebaseadusliku tegevuse Kreeka ja Küprose mandrilaval ja majandustsoonis, millega rikutakse ELi liikmesriikide suveräänseid õigusi, ning väljendab täielikku solidaarsust Kreeka ja Küprosega; nõuab tungivalt, et Türgi lahendaks vaidlusi rahumeelselt ning hoiduks ühepoolsetest ja ebaseaduslikest tegudest ja ähvardustest, kuna see võib heanaaberlikke suhteid kahjustada;

Neljapäev, 17. september 2020

3. tervitab Türgi 12. septembri 2020. aasta otsust suunata tagasi oma seismiliste uuringute laev *Oruç Reis*, astudes sellega esimese sammu pingete leevendamiseks Vahemere idaosas; mõistab hukka Türgi 15. septembri 2020. aasta otsuse väljastada uus Navtex, et pikendada puurlaeva *Yavuz* tööaega 12. oktoobrini 2020; nõuab tungivalt, et Türgi näitaks üles vaoshoitust ja aitaks proaktiivselt pingeid leevendada, sealhulgas austades kõigi oma naabrite territoriaalset terviklikkust ja suveräänsust, lõpetades viivitamata igasuguse edasise ebaseadusliku uurimise ja puurimistegevuse Vahemere idaosas, hoidudes Kreeka õhuruumi ning Kreeka ja Küprose territoriaalvete rikkumisest ning distantseerudes natsionalistlikust sõjakast retoorikast; taunib ähvardusi ja solvavat keelekasutust liikmesriikide ja ELi suhtes, kuna see on ELi kandidaatriigi puhul vastuvõetamatu ja kohatu;
4. rõhutab vajadust leida lahendus diplomaatiliste vahendite, vahendamise ja rahvusvahelise õiguse abil ning toetab kindlalt pooltevahelise dialoogi taastamist; kutsub kõiki asjaosalisi, eriti Türgit, üles pühendumata pingete kiirele leevendamisele, loobudes oma sõjalisest kohalolekust piirkonnas, et võimaldada dialoogi ja tõhusat koostööd;
5. kutsub Türgit kui ELi kandidaatriiki üles täielikult austama mereõigust ning ELi liikmesriikide Kreeka ja Küprose õigust oma territoriaalmerel üle, samuti kõiki nende suveräänsed õigusi oma merevööndis; kordab oma üleskutset Türgi valitsusele allkirjastada ja ratifitseerida ÜRO mereõiguse konventsioon ning tuletab meelde, et kuigi Türgi ei ole konventsioonile alla kirjutanud, nähakse tavaõigusega ette majandusvööndid isegi asustamata saartele;
6. taunib asjaolu, et pingete pidev teravnemine vähendab väljavaateid otseste kõneluste taasalustamiseks Küprose küsimuse terviklikuks lahendamiseks, kuigi see on kõige tõhusam viis Küprose ja Türgi majandusvööndite piiritlemiseks; nõuab tungivalt, et kõik asjaomased pooled toetaksid aktiivselt läbirääkimisi Küprose küsimusele õiglase, tervikliku ja püsiva lahenduse leidmiseks ÜRO raamistikus, nagu on kindlaks määratud ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohastes resolutsioonides, ning teeksid seda kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja ELi õigustikuga ning liidu aluspõhimõtteid austades;
7. tervitab Küprose ja Kreeka valitsuse kutset Türgile pidada heas usus läbirääkimisi oma rannikute äärsete merealade piiritlemise üle; nõuab tungivalt, et pooled suunaksid asjaomased vaidlused Haagis asuvasse Rahvusvahelisse Kohtusse või pöörduksid rahvusvahelise vahekohtu poole, kui vahenduse teel kokkuleppele ei jõuta;
8. tunneb heameelt ELi, eelkõige komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrelli ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Saksamaa ning teiste rahvusvaheliste institutsioonide, näiteks NATO jõupingutuste üle, et aidata kaasa lahenduse leidmisele dialoogi ja diplomaatia kaudu; kutsub kõiki asjaosalisi üles pidama tõelise ühise tahte märgina heas usus läbirääkimisi majandusvööndide ja mandrilava piiritlemise üle, austades täielikult rahvusvahelist õigust ja heanaaberlike suhete põhimõtet; toetab ettepanekut korraldada Vahemere idaosas käsitlev mitmepoolne konverents, kus osaleksid kõik asjaosalised, et luua platvorm vaidluste lahendamiseks dialoogi kaudu;
9. kutsub komisjoni ja kõiki liikmesriike üles pidama Türgiga laiemat ja kaasavat dialoogi ning arendama Vahemere piirkonna terviklikku strateegilist julgeolekuraamistikku ja energiakoostööd; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pühendumata selles dialoogis kindlalt liidu põhiväärtustele ja põhimõtetele, sealhulgas inimõiguste, demokraatia, õigusriigi ja solidaarsuse põhimõttele austamisele;
10. nõuab tungivalt, et mis tahes puurimistegevuse puhul viidaks läbi põhjalik keskkonnariskide hindamine, võttes arvesse avamerel gaasi leiukohtade uurimisega seotud arvukaid ohte keskkonnale, töötajatele ja kohalikele elanikele; kutsub kõiki asjaosalisi üles investeerima taastuvenergiasse ja kestlikku kliimahoidlikku tulevikku ning kutsub ELi üles toetama sellise Vahemere roheline kokkuleppe väljatöötamist, mis sisaldaks taastuvenergia investeerimiskavasid piirkonnas laiemalt, et hoida ära vaidlusi piiratud fossiilsete ressursside üle, mis on meie kliimale ja keskkonnale kahjulikud;
11. väljendab tõsist muret ELi ja Türgi suhete praeguse olukorra pärast, eelkõige seoses inimõiguste halva olukorraga Türgis ning demokraatia ja õigusriigi nõrgenemisega; rõhutab Türgi ühepoolsete välispoliitiliste algatuste varasemat ja praegust ebasoodsat mõju laiemas piirkonnas ning asjaolu, et Türgi ebaseaduslik uurimis- ja puurimistegevus Vahemere idaosas halvendab veelgi ELi ja Türgi suhteid üldisemalt; nõuab, et Türgi ja ELi liikmesriigid toetaksid koos konflikti

Neljapäev, 17. september 2020

rahumeelset lahendamist ja poliitilist dialoogi Liibüas ning järgiksid ÜRO Julgeolekunõukogu kehtestatud relvaembargot; taunib negatiivset mõju, mida Türgi praegune välispoliitika ja muud meetmed Vahemere piirkonnas avaldavad piirkonna stabiilsusele; kordab oma 24. oktoobri 2019. aasta resolutsioonis, mis käsitleb Türgi sõjalist operatsiooni Süüria kirdeosas ja selle tagajärgi (?), väljendatud seisukohta;

12. kutsub asjaomaseid NATO foorumeid ja eelkõige tavarelvastuse kontrolli kõrgetasemelist rakkerühma üles arutama kiiremas korras relvastuskontrolli küsimust Vahemere idaosas;

13. kordab, et ELi ja Türgi parlamentaarne dialoog on dialoogi ja pingelõdvenduspüüdluste oluline osa; mõistab kindlalt hukka Türgi Suure Rahvuskogu jätkuva keeldumise taastada ELi–Türgi parlamentaarse ühiskomisjoni kahepoolsed kohtumised; nõuab nende istungjärkude viivitamatut jätkamist;

14. rõhutab, et edasisi sanktsioone saab vältida üksnes dialoogi, lojaalse koostöö ja konkreetsete edusammude kaudu kohapeal; kutsub nõukogu üles olema valmis koostama loetelu täiendavatest piiravatest meetmetest, kui Türgiga suhtlemisel märkimisväärseid edusamme ei saavutata; teeb ettepaneku, et sellised meetmed oleksid valdkondlikud ja sihipärased; on kindlalt seisukohal, et need sanktsioonid ei tohiks tekitada kahju Türgi rahvale ega piirata meie toetust Türgi sõltumatule kodanikuühiskonnale ja Türgis elavatele pagulastele;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, NATO Parlamentaarsele Assambleele ja NATO peasekretärile, Türgi Vabariigi presidendile, valitsusele ja parlamendile ning ELi liikmesriikidele.

(?) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0049.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0231

Olukord Valgevenes

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon olukorra kohta Valgevenes (2020/2779(RSP))

(2021/C 385/12)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Valgevene kohta, eelkõige 4. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni meediavabaduse halvenemise kohta Valgevenes ja eelkõige Harta 97 juhtumi kohta ⁽¹⁾, 19. aprilli 2018. aasta resolutsiooni Valgevene kohta ⁽²⁾, 6. aprilli 2017. aasta resolutsiooni olukorra kohta Valgevenes ⁽³⁾, 24. novembri 2016. aasta resolutsiooni olukorra kohta Valgevenes ⁽⁴⁾ ja 8. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni surmanuhtluse kohta Valgevenes ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse idapartnerluse käivitamist Prahas 7. mail 2009. aastal kui ELi ja tema kuue Ida-Euroopa partneri – Armeenia, Aserbaidžaaani, Gruusia, Moldova, Ukraina ja Valgevene – ühist püüdlust,
- võttes arvesse Prahas (2009), Varssavis (2011), Vilniuses (2013), Riias (2015) ja Brüsselis (2017) toimunud idapartnerluse tippkohtumiste ühisdeklaratsioone,
- võttes arvesse Valgevenes 9. augustil 2020. aastal peetud presidendivalimiste tulemusi,
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 11. ja 17. augustil 2020. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud deklaratsioone presidendivalimiste kohta,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avaldusi, eelkõige 7. augusti 2020. aasta avaldust enne presidendivalimisi ja 14. juuli 2020. aasta avaldust presidendikandidaatide registreerimata jätmise kohta, komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning Kanada välisministri 26. augusti 2020. aasta ühisavaldust ning komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning naabruspoliitika ja laienemispoliitika voliniku 10. augusti 2020. aasta ühisavaldust presidendivalimiste kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi presidendi 13. augusti 2020. aasta avaldust ja viie fraktsiooni juhtide 17. augusti 2020. aasta avaldust olukorra kohta Valgevenes pärast 9. augusti 2020. aasta nn presidendivalimisi,
- võttes arvesse välisasjade nõukogu 14. augusti 2020. aasta erakorralise kohtumise peamist tulemust ning Euroopa Ülemkogu eesistuja 19. augustil 2020 toimunud erakorralise kohtumise järeldusi Valgevene olukorra teemal pärast 9. augustil 2020 toimunud presidendivalimisi,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt 7. septembril 2020. aastal tehtud avaldust meelevaldsete ja põhjendamata vahistamiste ja kinnipidamiste kohta poliitilistel põhjustel ning 11. septembril 2020. aastal tehtud avaldust koordineerimisenõukogu liikmete vastu suunatud vägivalda ja hirmutamise eskaleerumise kohta,
- võttes arvesse ELi üldist strateegiat ning muudetud Euroopa naabruspoliitikat,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja avaldusi, eelkõige 19. juuni 2020. aasta avaldust hiljutiste arengute kohta enne presidendivalimisi ja 18. novembri 2019. aasta avaldust Valgevene parlamendivalimiste kohta,
- võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2020. aasta otsust pikendada ELi 2004. aasta embargot relvadele ja varustusele, mida võidakse kasutada Valgevenega seotud siserepressioonideks ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ ELT C 11, 13.1.2020, lk 18.

⁽²⁾ ELT C 390, 18.11.2019, lk 100.

⁽³⁾ ELT C 298, 23.8.2018, lk 60.

⁽⁴⁾ ELT C 224, 27.6.2018, lk 135.

⁽⁵⁾ ELT C 349, 17.10.2017, lk 41.

⁽⁶⁾ ELT L 45, 18.2. 2020, lk 3.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) 15. juuli 2020. aasta avaldust valimisvaatlusmissiooni Valgevenesse mittelähetamise kohta kutse puudumise tõttu,
 - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja kõiki inimõiguste konventsioone, millega Valgevene on ühinenud,
 - võttes arvesse ÜRO eriraportööri 10. juuli 2020. aasta aruannet inimõiguste olukorra kohta Valgevenes,
 - võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) 17. juuli 2020. aasta avaldust ning OSCE ODIHRI varasemaid aruandeid valimiste kohta Valgevenes,
 - võttes arvesse ÜRO peasekretäri 10. ja 14. augusti 2020. aasta avaldusi valimisjärgsete sündmuste kohta Valgevenes,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Valgevenes ei ole alates 2000. aastast registreeritud ühtegi uut erakonda, hoolimata korduvatest katsetest seda teha; arvestades, et Valgevene keskvalimiskomisjon keeldus 2020. aasta presidendivalimistel kandidaadidena registreerimast režiimikriitilisi poliitikuid, kes olid väidetavalt kogunud rohkem kui 100 000 allkirja, nagu riiklikud õigusaktid ette näevad, ning tekitas kandideerimisele ebaproportsionaalseid ja põhjendamatu takistusi, mis on vastuolus OSCE kohustuste ja muude rahvusvaheliste standarditega;
- B. arvestades, et presidendikampaaniat iseloomustas juba mai algusest alates rahumeelsete meeleavaldajate, kodanikuühiskonna aktivistide, blogijate ja ajakirjanike üleriigiline mahasurumine ning poliitiliste aktivistide, nende perekondade ja toetajate tõsine hirmutamise; arvestades, et riigis on kinni peetud üle 650 rahumeelse meeleavaldaja, ajakirjaniku ja kodanikuaktivisti, kes protestisid režiimi vastu;
- C. arvestades, et hoolimata sellest, et Valgevene on OSCE osalisriik, ei vastanud Valgevene valimisprotsessid OSCE suunistele, milles nõutakse põhivabaduste austamist, võrdsust, universaalsust, poliitilist mitmekesisust, usaldust, läbipaistvust ja vastutust;
- D. arvestades, et OSCE/ODIHRI valimisvaatlusmissioon ei saanud valimisprotsessi jälgida, kuna Valgevene ametivõimud jätsid sihilikult õigeaegse kutse saatmata;
- E. arvestades, et valimiste käigus anti teada süstemaatilistest rikkumistest ja rahvusvaheliste valimisstandardite rikkumistest, kaasa arvatud valijate hirmutamine, nende valimisõigusest ilmajätmine ja valimisringkondade protokollide massiline võltsimine; arvestades, et sõltumatuid riigisiseseid vaatlejaid, sealhulgas neid, kes jälgisid ennetähtaegset hääletamist Valgevene presidendivalimistel, on kinni peetud kogu riigis pärast seda, kui nad olid dokumenteerinud arvukaid valimisseaduse rikkumisi;
- F. arvestades, et Valgevene keskvalimiskomisjon kuulutas nn valimiste võitjaks ametisoleva presidendi Aljaksandr Lukašenka;
- G. arvestades, et kõikjal riigist saadud usaldusväärsed teated ja rohujuure tasandi sotsiaalmeediaalgatused demonstreerivad laiaulatuslikku valimispettust ametisoleva Aljaksandr Lukašenka kasuks ning et paljud valgevenelased peavad Svjatlana Tsihhanovskajat võitjaks;
- H. arvestades, et enneolematud rahumeelsed meeleavaldused, milles väljendati soovi demokraatlikeks muutusteks ning põhivabaduste ja inimõiguste austamiseks, algasid kohe pärast nn valimistulemuste väljakuulutamist ja jätkuvad tänaseni ning et Valgevene tänavatele kogunevad sajad tuhanded inimesed ja nädalavahetustel toimuvad ühtsuse rongkäigud, mis näitab Valgevene ühiskonna rahulolematuse ja mobiliseerituse taset;

Neljapäev, 17. september 2020

- I. arvestades, et meeleavaldustega on kaasnenud ulatuslikud streigid tehastes, sealhulgas mitmesuguste majandusharude suurtes riigiettevõtetes, äriühingutes, koolides, ülikoolides, linnades ja külates üle kogu riigi;
- J. arvestades, et Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ei tunnustanud presidendivalimiste tulemusi, kuna esineb tõsiseid kahtlusi valimiste aususes ja on esitatud arvukaid teateid võltsimise kohta; arvestades, et ametisoleva presidendi Aljaksandr Lukašenka ametiaeg lõpeb 5. novembril 2020;
- K. arvestades, et Valgevene meeleavaldused on ennenähtamatult ulatuslikud, ülemaalsed ja põlvkondadevahelised, ja et neis tõuseb esile naiste juhtroll;
- L. arvestades, et Valgevene ametivõimud reageerisid õiguspärasele ja rahumeelsetele meeleavaldustele ebaproportsionaalse vägivallega; arvestades, et julgeolekujõud on reageerinud rahumeelsetele meeleavaldustele väga karmilt, kasutades sageli ülemäära, tarbetut ja valimatut jõudu, nagu pisargaasi, kumminuiasid, heli- ja valgusgranaate ning veekahureid; arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo teatel on viimastel nädalatel kinni peetud ligi 6 700 inimest, kes kasutasid oma rahumeelse kogunemise õigust; arvestades, et eksperdid on saanud teateid vähemalt 450 vabadusest ilmajäetud inimese piinamise, seksuaalse vägivalla, vägistamise ja väärkohtlemise juhtumi kohta, samas kui mitu inimest on alates 9. augustist 2020 kadunuks jäänud ja surnuna leitud, sealhulgas Aljaksandr Taraikovski, Konstantin Šõšmakov, Aleksander Vihhor ja Gennadi Šutov;
- M. arvestades, et koordineerimisnõukogu loodi ajutise institutsioonilise partnerina riiklikus dialoogiprotsessis, mille eesmärk on korraldada uued valimised, mis toimuksid rahvusvaheliste standardite kohaselt ja ODIHRI valimisvaatlejate jälgimise all; arvestades, et pärast seda on mitu tuhat inimest väljendanud toetust koordineerimisnõukogu üleskutsetele korraldada uued valimised ning kõiki selle nõukogu juhtivaid liikmeid on ahistatud, üle kuulatud või vahistatud (Lilja Ulasava, Maksim Znak, Sjarhei Dõlevski, Maria Kalesnikava); arvestades, et jätkuv ahistamine ja ähvardused on sundinud opositsiooni juhtivliikmeid Svjatlana Tsihhanovskajat, Veranika Tsapkalat, Pavel Latuškat ja Volha Kovalkovat otsima varjupaika Euroopa Liidus; arvestades, et 7. septembril 2020, keset päist päeva, röövisid märgistamata kaubikuga liikunud maskides mehed Minski tänaval opositsiooni juhtivliikme Maria Kalesnikava; arvestades, et Nobeli preemia laureaat Svjatlana Aleksijevitš on ainus koordineerimisnõukogu presiidiumi liige, kes viibib veel Valgevenes vabaduses; arvestades, et vaatamata erakordsele toetusele, mida Euroopa diplomaadid talle on avaldanud, ollakse tema ohutuse pärast endiselt tõsiselt mures;
- N. arvestades, et 19. augustil 2020 kokku tulnud Euroopa Ülemkogu otsustas kehtestada sanktsioonid paljude isikute suhtes, kes vastutavad vägivalla, repressioonide ning valimistulemuste võltsimise eest Valgevenes ning et sanktsioonidega keelati neil ELi siseneda ja külmutati nende finantsvarad ELis;
- O. arvestades, et valimiskampaania ja presidendivalimised toimusid COVID-19 pandeemia ajal, mille mõju Valgevene poliitilised juhid ja ametivõimud järjekindlalt eitasid, mistõttu ajakirjanikud, meditsiinitöötajad ja tavainimesed hakkasid ise jagama pandeemia ja vajalike ettevaatusabinõude kohta olulist teavet, mis näitas inimeste ühiskondlikku kaasatust ja Valgevene kodanikuühiskonna elujõulisust;
- P. arvestades, et Venemaa Föderatsiooni president Vladimir Putin teatas 27. augustil 2020 oma toetusest Valgevene ametivõimudele rahva õigustatud pahameeleavalduste mahasurumisel, pakkudes eripolitsei jõudude kasutamist; arvestades, et Aljaksandr Lukašenka teatas 21. augustil 2020, et riigimeedias töötavad, streikivad ja tagasi astunud ajakirjanikud asendatakse Venemaa nn meediaspetsialistidega; arvestades, et Venemaa, Hiina ja Türgi olid esimeste riikide seas, kes õnnitlesid Aljaksandr Lukašenkat tema võltsitud tulemustega valimisvõidu puhul;
- Q. arvestades, et Valgevene ametivõimud jätkavad sõltumatute Valgevene reporterite ja kodanikuajakirjanike vägivaldset mahasurumist ning püüavad tahtlikult takistada objektiivset uudiste edastamist, et pärssida riigisisest ja rahvusvahelist muret ja hukkamõistu, sealhulgas tühistades 29. augustil 2020 enam kui tosina rahvusvahelise ajakirjaniku akrediteeringu;
- R. arvestades, et inimõiguste olukord Valgevenes halvenes jätkuvalt nii valimiskampaania ajal kui ka pärast valimisi; arvestades, et inimõiguste kaitsjate töökeskkond on pidevalt halvenenud ning inimõiguste kaitsjaid on süstemaatiliselt hirmutatud, ahistatud ja nende põhivabadusi on piiratud; arvestades, et Valgevene on ainuke Euroopa riik, kus ikka veel viiakse täide surmanuhtlust;

Neljapäev, 17. september 2020

1. rõhutab kooskõlas Euroopa Ülemkogu seisukohaga, et Euroopa Parlament ei tunnusta Valgevenes 9. augustil 2020 toimunud nn presidendivalimiste tulemusi, sest valimised toimusid kõiki rahvusvaheliselt tunnustatud standardeid rängalt rikkudes; ei tunnusta Aljaksandr Lukašenkat Valgevene presidendina pärast tema praeguse ametiaja lõppemist;
2. mõistab Valgevene ametivõimud kõige karmimalt hukka selle eest, et nad on pärast 9. augusti 2020. aasta võltsitud tulemustega presidendivalimisi vägivaldselt maha surunud õigluse, vabaduse ja demokraatia nimel toimuvaid rahumeelseid meelevaldusi; nõuab, et vägivald viivitamata lõpetataks, viivitamata ja tingimusteta vabastataks kõik enne ja pärast 9. augusti 2020. aasta nn valimisi poliitilistel põhjustel kinni peetud inimesed, sealhulgas need, kes peeti kinni valimistulemuste või võimude vägivalda vastastes protestides osalemise või nende toetamise eest, ja et loobutaks kõigist nende vastu esitatud süüdistustest;
3. mõistab hukka streikides osalejate, koordineerimisnõukogu liikmete ja teiste opositsioonitegelaste, kodanikuühiskonna aktivistide, sõltumatute ajakirjanike ja blogijate jätkuva hirmutamise ja tagakiusamise ning nende vastu ebaproportsionaalse jõu kasutamise; nõuab kõigi enne ja pärast 9. augusti 2020. aasta võltsitud valimisi meelevaldselt kinni peetute viivitamatut ja tingimusteta vabastamist, kaasa arvatud Pavel Sevjarõnets, Mikalaj Statkjevits, Maria Kalesnikava, Andrei Jahorav, Anton Radnjankov ja Ivan Kravtsov; nõuab, et kõigist poliitilistel põhjustel esitatud süüdistustest loobutaks;
4. tervitab koordineerimisnõukogu kui Valgevenes demokraatlikke muutusi nõudvate inimeste ajutist esindust, mis on avatud kõigile poliitilistele ja sotsiaalsetele sidusrühmadele;
5. toetab võimu rahumeelset ja demokraatlikku üleminekut kaasava üleriigilise dialoogi tulemusel, mille käigus austatakse täielikult Valgevene rahva demokraatlikke ja põhiõigusi; kordab sellega seoses Valgevene rahva üleskutset korraldada võimalikult kiiresti uued, vabad ja õiglased valimised rahvusvahelise järelevalve all, mida juhivad OSCE/ODIHR ja mis on kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega;
6. väljendab oma selget toetust Valgevene rahva õigustatud nõudmistele ja püüdlustele uute vabade ja õiglase valimiste, põhivabaduste ja inimõiguste, demokraatliku esindatuse, poliitika osalemise, väärrikuse ja oma saatuse üle otsustamise õiguse asjus; võtab teadmiseks, et praegune protestiliikumine Valgevenes põhineb üldisel ja laiaulatuslikul nõudmisel riik demokraatiseerida ja tagada Valgevene rahvale samad demokraatia ja vabaduse põhiõigused, mis on kõigil teistel Euroopa kodanikel;
7. kutsub komisjoni, komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja nõukogu üles Valgevene demokraatlikule opositsioonile, sealhulgas Svjatlana Tsihhanovskaja juhitud koordineerimisnõukogule abi andma;
8. avaldab tunnustust Valgevene vapratele naistele, keda juhivad Svjatlana Tsihhanovskaja, Veranika Tsapkala ja Maria Kalesnikava, ning nende toetajatele, kes väljendavad ja esindavad Valgevene rahva õigustatud nõudmisi; märgib, et paljud valgevenelased peavad presidendivalimiste võitjaks ja Valgevene tulevaseks presidendiks Svjatlana Tsihhanovskajat;
9. nõuab koordineerimisnõukogu vahistatud liikmete Lilija Ulasava, Maksim Znaki, Sjarhei Dõlevski ja Maria Kalesnikava viivitamatut vabastamist; rõhutab, et koordineerimisnõukogu peab saama mis tahes riigisisises dialoogis täies ulatuses ja takistamatult osaleda; väljendab heameelt selle üle, et ELi liikmesriikide ja teiste sama meelt riikide esindajad pakkusid Svjatlana Aleksijevitsile kaitset;
10. mõistab kõige karmimalt hukka rahumeelsete meelevaldajate ja kinnipeetavate vastu suunatud kohutavad vägivaldaaktid, julmad repressioonid ja piinamine; kutsus üles sõltumatult ja tõhusalt uurima Aljaksandr Taraikovski, Aleksander Vihhori, Artsjom Parukovi, Gennadi Šutovi ja Konstantin Šõšmakovi meelevaldustega seotud surmajuhtumeid;
11. nõuab, et väärkohtlemine ja piinamine täielikult lõpetataks, et Valgevene kriminaalkoodeksisse lisataks konkreetne piinamise määratlus kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega ning tehtaks seadusandlikke muudatusi, et kriminaliseerida kadunuks jääma sundimine;

Neljapäev, 17. september 2020

12. rõhutab, et tuleb tagada kodanike õigus kogunemis-, ühinemis-, sõna- ja arvamuse- ning meediavabadusele ja seega kaotada kõik need vabadusi takistavad õiguslikud ja praktilised piirangud; mõistab teravalt hukka surmanuhtluse jätkuva kohaldamise ning nõuab, et see viivitamata ja lõplikult kaotataks ning et seni kehtiks tegelik õigus surmanuhtluse määramise peale edasi kaevata;

13. toetab täielikult Valgevene töötajaid ja sõltumatuid ametiühinguid ning nõuab, et Valgevene ametivõimud ja tööandjad austaksid oma töötajate põhiõigust streikida ilma vallandamise, vahistamise või muu kättemaksu ohuta, vastavalt ILO konventsioonidele nr 87 ja 98; toetab Rahvusvahelise Ametiühingute Konföderatsiooni poolt Rahvusvahelise Tööorganisatsioonile esitatud üleskutset võtta kiiresti meetmeid streigikomiteede juhtide ja sõltumatute ametiühingute aktivistide vahistamise ja süüdimõistmise vastu, et kaitsta nende kogunemis- ja ühinemisvabadust; väljendab toetust Valgevene Demokraatlike Ametiühingute Kongressi koordineerivale rollile;

14. toetab kindlalt ELi sanktsioone isikute vastu, kes vastutavad vägivalda, repressioonide ja valimistulemuste võltsimise eest Valgevenes, kaasa arvatud Aljaksandr Lukašenka; kutsub nõukogu üles viivitamata ja tihedas koostöös rahvusvaheliste partneritega rakendama kõigi valimispettuste, vägivalda ja repressioonide toimepanijate suhtes laialdasi ja tõhusaid sanktsioone; kutsub nõukogu üles järgima Balti riikide eeskujuga, kes lisasid Aljaksandr Lukašenka oma sanktsioneeritavate nimekirja, laiendades algselt kavandatud isikute ringi, kelle suhtes sanktsioone kohaldatakse, nii et see hõlmaks märkimisväärse arvu kõrgemaid ja keskastme ametnikke ning ettevõtjaid, kes teadaolevalt režiimi toetavad või on oma töötajaid streikimise eest vallandanud; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja nõukogu üles uurima võimalust lisada sanktsioneeritavate hulka Venemaa kodanikud, kes on otseselt seotud Aljaksandr Lukašenka režiimi toetamisega Valgevenes;

15. väljendab suurt heameelt OSCE ase-eesistuja ettepaneku üle kooskõlastatult oma ametijärglasega aidata Valgevenet dialoogiprotsessi korraldamisel; nõuab tungivalt, et Valgevene ametivõimud OSCE praeguse ja tulevase eesistuja pakkumise vastu võtaksid;

16. nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus ja komisjon koostaksid põhjaliku ülevaate Valgevenet puudutavast ELi poliitikast, mille eesmärk on toetada Valgevene rahvast ja nende demokraatlikke püüdlusi, samuti kodanikuühiskonda, inimõiguste kaitsjaid, sõltumatuid ametiühinguid ja sõltumatut meediat; nõuab, et EL suurendaks vahendeid Valgevene kodanikuühiskonnale, külmudes samal ajal liidu rahaülekanded praegusele Valgevene valitsusele ja riigi kontrollitavatele projektidele ning peatades EIP, EBRD ja muud laenud praegusele režiimile; nõuab tungivalt, et EL korraldaks demokraatliku Valgevene toetuseks rahastajate konverentsi, mis tooks kokku rahvusvahelised finantsasutused, G7 riigid, ELi liikmesriigid ja institutsioonid ning teised, kes on valmis andma oma panuse mitme miljardi euro suurusesse rahastamispaketti, et toetada tulevase reformipüüdlusi ja majanduse ümberkorraldamist;

17. kutsub Euroopa välisteenistust üles peatama läbirääkimised ELi ja Valgevene partnerluse prioriteetide üle, kuni on toimunud vabad ja õiglaselised presidendivalimised;

18. nõuab tungivalt, et valitsus tugevdaks tervishoiusüsteemi ning annaks üldsusele läbipaistvalt ja kaasavalt täielikku, asjakohast ja elupäästvat teavet pandeemia kohta; rõhutab, et tuleb parandada tervishoiu ligipääsetavust, kättesaadavust ja kvaliteeti kinnipidamiskohtades, eelkõige arvestades COVID-19 pandeemiat, samuti meditsiinivõrkude töötingimusi, arvestades teateid selle kohta, et politsei takistab vigastatud meelevaldajate abistamist ja vahistab meditsiinivõrkude töötajaid;

19. ergutab ELi liikmesriike lihtsustama ja kiirendama humanitaarkoridori loomist ja viisade saamise menetlust Valgevenest poliitilistel põhjustel põgenevate või nende vastu toime pandud vägivalda tõttu arstiabi vajavate inimeste jaoks ning pakkuma neile ja nende perekondadele kogu vajalikku tuge; kutsub komisjoni üles kiiresti jätkama ELi finantsabi tulemuslikku rakendamist, et toetada repressioonide ohvreid ja kodanikuühiskonda, ning mobiliseerima rohkem vahendeid nende füüsiliseks, psühholoogiliseks ja materiaalseks toetamiseks;

20. kutsub ELi üles veelgi tugevdama inimestevahelisi kontakte, toetades Valgevene sõltumatuid vabariiklikke, kodanikuühiskonna organisatsioone, inimõiguste kaitsjaid, meedia esindajaid ja sõltumatuid ajakirjanikke, luues noortele valgevenelastele täiendavaid võimalusi ELis õppimiseks ning jätkates Euroopa Humanitaarülikooli toetamist; palub, et komisjon looks kiiresti stipendiumiprogrammi üliõpilastele, kes on Valgevene ülikoolidest demokraatiameelsete vaadete tõttu eksmatrikuleeritud;

Neljapäev, 17. september 2020

21. rõhutab vajadust põhjalikult uurida Valgevene režiimi kuritegusid oma rahva vastu ja rõhutab oma otsustavust sellistele uurimistele kaasa aidata;
22. mõistab hukka meedia ja interneti piiramise ning ajakirjanike ja blogijate hirmutamise, mille eesmärk on peatada riigis valitsevat olukorda käsitleva teabe liikumine; rõhutab Valgevene rahva õigust teabele takistusteta ligi pääseda; nõuab, et EL kasutaks Euroopa demokraatia rahastut ja muid vahendeid, et toetada neid väljundeid ja ajakirjanikke, keda režiim repressseerib;
23. kutsub komisjoni, liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles täielikult toetama ÜRO Inimõiguste Nõukogu ja OSCE Moskva mehhanismi jõupingutusi, et tagada inimõiguste rikkumiste dokumenteerimine ja nendest teatamine rahvusvaheliste organisatsioonide poolt ning seejärel toimepanijate vastutuselevõtmine ja ohvritele õiguse mõistmine;
24. rõhutab, kui oluline on võidelda ELi, selle liikmesriikide ja institutsioonidega seotud väärinfo levitamise vastu Valgevenes ja Valgevene olukorra kohta väärinfo levitamise vastu ELis, samuti muude kolmandatelt osalistelt lähtuvate hübridohtude vastu; hoiatab režiimi mis tahes katsete eest kasutada rahvus-, usu-, etnilisi ja muid vähemusi sihtmärgina, mille varal ühiskonna tähelepanu valimispettuselt ning sellele järgnenud massilistelt protestidelt ja repressioonidelt kõrvale suunata; mõistab hukka Valgevene katoliku kiriku peapiiskop Tadeusz Kondrusiewiczzi riiki naasmise takistamise;
25. mõistab hukka Venemaa Föderatsiooni hübriidse sekkumise Valgevenes, eelkõige nn meediaekspertide delegerimise Valgevene riigimeedia juurde ja nõustajate saatmise sõjaväe- ja õiguskaitseasutustesse, ning palub Venemaa Föderatsiooni valitsusel lõpetada mis tahes varjatud ja avalik sekkumine Valgevene siseprotsessidesse; nõuab tungival, et Venemaa Föderatsioon austaks rahvusvahelist õigust ja Valgevene suveräänsust; hoiatab, et Aljaksandr Lukašenkale ei ole poliitilist ega moraalselt õigust edasiste lepinguliste suhete sõlmimiseks Valgevene nimel, sealhulgas Venemaa ametivõimudega, mis võiks ohustada Valgevene suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust;
26. rõhutab, kui tähtis on, et EL loeks ka edaspidi Valgevene sündmusi prioriteediks; tuletab meelde, et EL peab Valgevene olukorrale reageerides olema ühtne ja järjekindel;
27. taunib asjaolu, et Valgevene on juba laadinud tuumakütuse Astravjetsi tuumaelektrijaama esimesse reaktorisse ja kavatab hakata 2020. aasta novembris energiat tootma, rakendamata täielikult vastupidavustesti soovitusi, mis on praegusel suure poliitilise ebastabiilsuse ajal veelgi murettekitavam;
28. kutsub ELi liikmesriikide ja kõigi teiste demokraatlike riikide jäähokiliite üles nõudma, et Rahvusvaheline Jäähoki Föderatsioon (IIHF) tühistaks oma otsuse korraldada 2021. aasta jäähoki maailmameistrivõistlused osaliselt Valgevenes, kuni üldine ja eelkõige inimõiguste olukord riigis on paranenud;
29. kutsub uuesti nõukogu üles viivitamata kehtestama kõikehõlmava, tõhusa ja kogu ELi hõlmava sanktsioonimeetmete mehhanismi (nn Magnitski nimekirja), mis võimaldab sanktsioone kehtestada iga üksikisiku, riikliku või valitsusvälise osaleja või muu üksuse suhtes, kes on vastutav inimõiguste raske rikkumise eest või on selles osalenud;
30. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja Valgevene Vabariigi ning Venemaa Föderatsiooni ametiasutustele.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0232

Olukord Venemaal ja Aleksei Navalnõi mürgitamine

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon olukorra kohta Venemaal: Aleksei Navalnõi mürgitamine (2020/2777(RSP))

(2021/C 385/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa kohta,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Venemaa Föderatsiooni põhiseadust, eriti selle 2. peatükki ja konkreetselt artiklit 29, mis kaitseb sõnavabadust, ning rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi, mida Venemaa on võtnud Euroopa Nõukogu, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ja ÜRO liikmena,
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 3. septembril 2020. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud deklaratsiooni Aleksei Navalnõi mürgitamise kohta,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 24. augusti ja 2. septembri 2020. aasta avaldusi Aleksei Navalnõi mürgitamise kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 8. septembri 2020. aasta avaldust, milles ta nõudis Aleksei Navalnõi mürgitamise sõltumatut uurimist,
- võttes arvesse G7 välisministrite 8. septembri 2020. aasta avaldust Aleksei Navalnõi mürgitamise kohta,
- võttes arvesse keemiarelvade väljatöötamise, tootmise, ladustamise ja kasutamise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni (keemiarelvade keelustamise konventsioon), millega keelatakse keemiarelvade kasutamine, väljatöötamine, tootmine, ladustamine ja üleandmine,
- võttes arvesse otsuste C-24/DEC.4 ja C-24/DEC.5 ühehäälselt vastuvõtmist Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni osalisriikide konverentsi 24. istungjärgul 27. novembril 2019, millega lisati Novitšoki fosfororgaanilised närvimürgid konventsiooni kemikaale käsitleva lisa 1. nimekirja, ning nende otsuste jõustumist 7. juunil 2020,
- võttes arvesse Berliini haigla Charité – Universitätsmedizin Berlin 24. augusti 2020. aasta avaldust, milles teatatakse, et Aleksei Navalnõi mürgitati keemilise närvimürgiga,
- võttes arvesse Saksamaa Liitvabariigi valitsuse 2. septembri 2020. aasta avaldust, milles kutsutakse Venemaa valitsust tungivalt üles selle juhtumi kohta avaldust tegema ja mõistetakse see rünnak resoluutselt hukka,
- võttes arvesse Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni (OPCW) peadirektori 3. septembri 2020. aasta avaldust keemiarelva väidetava kasutamise kohta Aleksei Navalnõi vastu, milles rõhutatakse, et „keemiarelvade keelustamise konventsiooni kohaselt peetakse inimese mürgitamist närvimürgiga keemiarelva kasutamiseks“,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklit 5 ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artiklit 7, milles mõlemas on sätestatud, et kellegi suhtes ei tohi rakendada piinamist või julma, ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist või karistust, ning milles Venemaa Föderatsioon on osaline,

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse 9. detsembril 1998 ÜRO Peaasambleel vastu võetud deklaratsiooni üksikisikute, rühmituste ja ühiskondlike organite õiguse ja vastutuse kohta edendada ja kaitsta üldtunnustatud inimõigusi ja põhivabadusi,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Aleksei Navalnõi on Venemaa juhtiva opositsioonipoliitiku, juristi, blogija ja korruptsioonivastase aktivistina avalikustanud arvukalt korruptsioonijuhtumeid, millesse on segatud äriettevõtted ja Venemaa poliitikud, juhtinud mitmeid avalikke proteste kogu Venemaal ning temast on saanud üks väheseid Venemaa opositsiooni tõhusaid juhte; arvestades, et püüdes peatada tema poliitilist ja avalikku tegevust, on teda varem kinni peetud, vahistatud ja süüdi mõistetud; arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus on tunnistanud mitu neist menetlustest kuritarvituslikuks ja õiglase kohtumõistmise põhimõttega vastuolus olevaks; arvestades, et Aleksei Navalnõid rünnati füüsiliselt 2017. aastal meditsiinilise desinfitseerimisvahendiga, mis muutis ta peaaegu pimedaks, ning 2019. aastal väidetava mürgitamisega tema kinnipidamise ajal; arvestades, et kummalgi juhul ei antud süüdlasi kohtu alla;
- B. arvestades, et Aleksei Navalnõi langes teadete kohaselt 20. augustil 2020 Venemaa-sisese lennu ajal koomasse, ta viidi Venemaal Omski linnas asuvasse haiglasse ja tema perekonna palvel on ta alates 22. augustist 2020 saanud ravi Berliini Charité haiglas;
- C. arvestades, et Aleksei Navalnõi mõrvakatse toimus vahetult enne 13. septembril 2020 toimunud Venemaa kohalikke ja piirkondlikke valimisi, kus tema ja tema meeskond olid aktiivselt osalenud nn aruka hääletamise strateegia väljatöötamises, et võita Vladimir Putini režiimi kandidaate; arvestades, et see heidab eriti murettekitavat valgust demokraatia, põhivabaduste ja inimõiguste olukorrale riigis;
- D. arvestades, et vahetult enne mürgitamiskatset viibis Aleksei Navalnõi Novosibirskis ja Tomskis, kus ta uuris kohalike kuberneride korruptsioonijuhtumeid; arvestades, et oma korruptsioonivastase tegevusega Venemaa piirkondades suurendas Aleksei Navalnõi kohalike elanike teadlikkust korruptsioonijuhtumitest ja aitas sellega tösta valimisaktiivsust piirkondlikel valimistel, mobiliseerides opositsiooni poolt hääletajaid; arvestades, et Aleksei Navalnõi on Venemaal loonud 40 piirkondlikust büroost koosneva süsteemi, mis järjepidevalt kontrollib kohalikke ametivõime, kannatades samal ajal Venemaa ametivõimude hirmutamise ja tagakiusamise all;
- E. arvestades, et Aleksei Navalnõi väljendas tugevat toetust Habarovski ja Valgevene meeleavaldajatele ning käsitas Valgevenes toimuvaid muutusi inspiratsioonina venemaalastele;
- F. arvestades, et poliitilised mõrvad ja mürgitamisused Venemaal on režiimi süsteemsed vahendid, mis on sihilikult suunatud opositsiooni vastu; arvestades, et asja teeb veelgi halvemaks ametivõimude soovimatus põhjalikult uurida poliitilistel ajenditel toime pandud Anna Politkovskaja, Boriss Nemtsovi, Sergei Protazanovi, Vladimir Kara-Murza jt mõrvu või mõrvakatseid; arvestades, et valitsus ja valitsusmeelne meedia panevad opositsiooni esindajate suhtes süstemaatiliselt toime verbaalseid rünnakuid, laimukampaaniaid ja ebainimlikustamist;
- G. arvestades, et see hiljutine mõrvakatse on kõige äsjasem näide väga tõsistest tagasilöökidest inimõiguste kaitsmisel ning ühiselt kokku lepitud demokraatlike põhimõtete ja õigusriigi austamisel Venemaa Föderatsioonis;
- H. arvestades, et ühiskondliku teisitimõtlemise jätkuvat mahasurumist võimendab politsei- ja julgeolekujõudude karistamatus ning kohtute soovimatus võtta vastutusele selliste kuritegude tegelikke toimepanijaid, kes mitte üksnes ei jää karistusest, vaid keda Kreml isegi premeerib;
- I. arvestades, et Venemaa tunnustatud inimõiguste organisatsiooni Memorial andmetel on Venemaa Föderatsioonis üle 300 poliit- ja usuvangi; arvestades, et EL näitab üles solidaarsust kõigi teisitimõtlete ja Venemaa inimestega, kes vaatamata nende vabadust ja elu ähvardavale ohule ning Kreml'i ja Venemaa ametivõimude survele jätkavad võitlust vabaduse, inimõiguste ja demokraatia eest;
- J. arvestades, et Venemaa salateenistuse poliitiliselt motiveeritud mõrvad ja mõrvakatsed mõjutavad otseselt Euroopa Liidu sisejulgeolekut;

Neljapäev, 17. september 2020

- K. arvestades, et Berliini haigla Charité – Universitätsmedizin on jõudnud järeldusele, et Aleksei Navalnõid mürgitati mingi Novitšoki tüüpi närvimürgiga, mis on Nõukogude Liidus ja Venemaa Föderatsioonis välja töötatud sõjalise kvaliteediga närvimürgid; arvestades, et seda järeldust on kinnitanud Saksamaa relvajõudude erilaboratoorium ja mitu sõltumatult töötavat laboratooriumi; arvestades, et Novitšoki närvimürki kasutati hiljuti, 2018. aasta märtsis ELi territooriumil rünnakus Venemaa luureteenistuse endise töötaja Sergei Skripali ja tema tütre Julia Skripali vastu Ühendkuningriigis Salisburys, mille tagajärjel hukkus juhuslikult ka Amesbury elanik Dawn Sturgess;
- L. arvestades, et Venemaa arstid ravisid Aleksei Navalnõid kõigepealt mürgistuse tõttu, väitsid hiljem, et tema kehas ei olnud mürgijälgi, ja püüdsid takistada tema riigist väljaviimist, ning arvestades, et Venemaa ametivõimud eitavad igasugust seost juhtunuga;
- M. arvestades, et Novitšoki närvimürk on vahend, mis on välja töötatud ja kättesaadav ainult Venemaa sõjalistele struktuuridele ja salateenistustele; arvestades, et sellised ained on Venemaal seadusega reguleeritud; arvestades, et närvimürk Novitšok on keemiarelv, mida tohib välja töötada vaid riiklikes sõjaväelaborites ja mida eraisikutel ei ole võimalik omandada; arvestades, et kui see peaks siiski võimalik olema, on tegemist Venemaa rahvusvaheliste õiguslike kohustuste rikkumisega;
- N. arvestades, et nõukogu on kutsunud Venemaa ametivõime üles viima seoses Aleksei Navalnõi mõrvakatsega läbi põhjaliku uurimise, nõudnud ühist rahvusvahelist reageerimist ja jätnud endale õiguse võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas piiravate meetmete kaudu;
- O. arvestades, et keemiarelvade keelustamise konventsiooni kohaselt käsitatakse inimese mürgitamisest närvimürgiga keemiarelvade kasutamisenä, ning arvestades, et keemiarelvade kasutamine ükskõik kelle poolt mis tahes asjaoludel kujutab endast rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste inimõiguste normide tõsist rikkumist; arvestades, et pärast seda, kui ühehäälselt võeti vastu kaks vastavasisulist ettepanekut, millest ühe esitas Venemaa Föderatsioon, lisati Novitšok keemiarelvade keelustamise konventsiooni kontrollitavate ainete loetellu ja seetõttu kohaldatakse selle suhtes konventsiooni kohaseid kõige rangemaid kontrollisüsteeme;
- P. arvestades, et Venemaa Föderatsiooni põhiseaduses on sätestatud õigus mõtte-, sõna-, ühinemis- ja rahumeelse kogunemise vabadusele;
- Q. arvestades, et Vene riigi kontrolli all olevad teabekanalid püüavad eitada Venemaa ametivõimude vastutust Aleksei Navalnõi mõrvakatse eest, levitades väärinfot ning juhtides tähelepanu kõrvale jätkuvatelt demokraatia, õigusriigi, põhivabaduste ja inimõiguste rikkumistelt Venemaa Föderatsioonis;
- R. arvestades, et pärast 13. septembril 2020 toimunud Venemaa piirkondlikke valimisi esitati valimistulemuste võltsimise kohta rekordilisel paljul kaebusi; arvestades, et linnades, kus Aleksei Navalnõi enne mürgitamiskatset viibis (Novosibirsk ja Tomsk), osutus tema „aruka hääletamise“ süsteem mõjusaks ja aitas Vladimir Putini kandidaate lüüa;
- S. arvestades, et Euroopa Parlament on jõudnud ametlikule järeldusele, et Venemaad ei saa enam pidada strateegiliseks partneriks, võttes ka arvesse Venemaa antagonistlikku välispoliitikat, sealhulgas sõjalist sekkumist ja ebaseaduslikke okupatsioone kolmandates riikides;
1. mõistab resoluutselt hukka Aleksei Navalnõi mõrvakatse ja väljendab sügavat muret keemiliste närvimürkide korduva kasutamise pärast Venemaa kodanike vastu;
 2. tuletab meelde, et keemiarelvade kasutamine mis tahes asjaoludel on rahvusvahelise õiguse, eelkõige keemiarelvade keelustamise konventsiooni kohaselt taunitav kuritegu;
 3. rõhutab, et Aleksei Navalnõi mõrvakatse oli osa süsteemsest püüdlusest vaigistada teda ja teisi teisitimõtlejaid, heidutada neid režiimi tõsise korrupsiooni edasisest paljastamisest ja tõrjuda poliitilist opositsiooni riigis üldiselt, eelkõige eesmärgiga mõjutada Venemaa kohalikke ja piirkondlikke järelvalimisi 11.–13. septembril 2020;

Neljapäev, 17. september 2020

4. kordab, et Aleksei Navalnõi juhtum on osa Venemaa laiemast poliitikast, milles keskendutakse rõhuvale sisepoliitikale ja agressiivsele tegevusele kogu maailmas, ebastabiilsuse ja kaose levitamisele, mõjusfääri ja valitseva seisundi taastamisele ning reeglitepõhise rahvusvahelise korra õõnestamisele;
5. nõuab rahvusvahelise uurimise viivitamatut algatamist (kaasates ELi, ÜRO, Euroopa Nõukogu, nende liitlased ja OPCW) ning rõhutab oma otsustavust sellisele uurimisele kaasa aidata; kutsub OPCWd üles algatama üksikasjaliku uurimise Venemaa poolt keemiarelvade valdkonnas võetud rahvusvaheliste kohustuste rikkumiste kohta; kutsub Venemaa ametivõime üles tegema OPCWga täielikku koostööd, et tagada erapooletu rahvusvaheline uurimine ja võtta vastutusele Aleksei Navalnõi vastu toime pandud kuriteo eest vastutavad isikud;
6. kutsub välisasjade nõukogu üles võtma oma 21. septembri 2020. aasta istungil selles küsimuses aktiivse hoiaku; nõuab, et EL koostaks võimalikult kiiresti loetelu Venemaa suhtes rakendatavatest kaugeleulatuvatest piiravatest meetmetest ja tugevdaks oma kehtivaid sanktsioone Venemaa vastu; nõuab tungivalt selliste sanktsioonimehhanismide kasutuselevõttu, mis võimaldaksid korrumppeerunud isikute Euroopas asuvate varade kokkukogumist ja külmutamist kooskõlas Aleksei Navalnõi korrupsioonivastase fondi järelustega;
7. kutsub Venemaa ametivõime üles lõpetama oma poliitiliste vastaste ahistamise, hirmutamise ja represseerimise ning nende vastu suunatud vägivalda, tehes lõpu valitsevale karistamatuse õhkkonnale, mille tõttu on elu kaotanud juba paljud ajakirjanikud, inimõiguste kaitsjad ja opositsioonipoliitikud; rõhutab vajadust tagada, et sellised isikud saaksid ellu viia oma õiguspärasest ja kasulikust tegevusest, kartmata oma elu või oma pereliikmete või sõprade elu pärast;
8. kutsub ELi üles pidevalt nõudma, et Venemaa tunnistaks kehtetuks või muudaks kõiki oma rahvusvaheliste standarditega vastuolus olevaid seadusi, kaasa arvatud hiljuti ebaseaduslikult jõustunud muudatused Venemaa põhiseaduses ja selle valimisi käsitlevas õigusraamistikus ning õigusaktid välisagentide ja mittesoovitavate organisatsioonide kohta, et soodustada pluralismi ning vabu ja õiglasi valimisi ning luua opositsioonikandidaatidele võrdsed tingimused;
9. väljendab solidaarsust Venemaa demokraatlike jõududega, kes on pühendunud avatud ja vabale ühiskonnale, ning avaldab toetust kõigile isikutele ja organisatsioonidele, kes on rünnakute ja repressioonide sihtmärgiks;
10. rõhutab Venemaa Föderatsiooni kui ÜRO Julgeolekunõukogu liikme kohustust austada rahvusvahelist õigust ning asjakohaseid lepinguid ja konventsioone ning täita täielikult oma rahvusvahelisi kohustusi, sealhulgas teha koostööd OPCWga keemiarelvade keelustamise konventsiooni rikkumiste uurimisel;
11. nõuab tungivalt, et Venemaa Föderatsioon reageeriks kiiresti rahvusvahelise üldsuse tõstatatud küsimustele ning avaldaks OPCW-le viivitamata ja täies ulatuses oma Novitšoki programmi;
12. rõhutab, et Venemaa Föderatsioon on Euroopa Nõukogu ning OSCE liikmena võtnud endale kohustuse austada Euroopa inimõiguste konventsioonis ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelises paktis sätestatud põhivabadusi, inimõigusi ja õigusriigi põhimõtteid;
13. palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ning Euroopa välisteestusel tagada kõigi poliitilistel põhjustel kohtu alla antud isikute juhtumite tõstatamine ELi ja Venemaa inimõiguste-teemalistel konsultatsioonidel, kui need jätkuvad, ning paluda nendel konsultatsioonidel osalevatel Venemaa esindajatel ametlikult anda vastus iga juhtumi kohta; palub, et nõukogu eesistuja, komisjoni president ja komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja jälgiksid selliseid juhtumeid ka edaspidi tähelepanelikult, tõstataksid neid küsimusi eri tasanditel ja kohtumistel Venemaaga ning annaksid Euroopa Parlamendile aru Venemaa ametivõimudega peetud teabevahetusest;
14. kutsub liikmesriike üles kooskõlastama oma seisukohad Venemaa suhtes ning esinema Venemaa ametivõimudega peetavatel kahe- ja mitmepoolsetel foorumitel ühtsena;
15. kordab, et äärmiselt kiireloomulise tegevusena tuleb alustada ELi ja Venemaa suhete põhjalikku strateegilist ümberhindamist, mis hõlmaks järgmisi põhimõtteid:
 - a) kutsuda komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles vaatama läbi ELi poliitika Venemaa suhtes ja ELi suhetes Venemaaga rakendatavad viis juhtpõhimõtet ning töötama välja uue tervikliku strateegia, mis sõltub edasistest arengutest Venemaal demokraatia ja õigusriigi vallas ning inimõiguste järgimisest Venemaa juhtkonna ja ametivõimude poolt;

Neljapäev, 17. september 2020

- b) kutsuda liikmesriike üles jätkama Venemaa isoleerimist rahvusvahelistel foorumitel (nt G7 ja muud formaadid) ning vaatama kriitiliselt läbi ELi ja Venemaa koostöö mitmesuguste välispoliitika platvormide raames;
- c) kutsuda nõukogu üles võtma prioriteediks inimõigustega seotud ELi sanktsioonide mehhanismi (nagu Sergei Magnitski juhtumi puhul) heakskiitmise ja selle rakendamise lähitulevikus, mis hõlmaks isikute nimekirja ja võiks hõlmata ka Venemaa režiimi vastu suunatud valdkondlikke sanktsioone;
- d) seoses Aleksei Navalnõi juhtumiga kordab oma varasemat seisukohta peatada Nord Stream 2 projekt;
- e) kutsuda nõukogu üles võtma vastu ELi strateegia Venemaa teisitimõtlejate, valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ning sõltumatute meediakanalite ja ajakirjanike toetamiseks, kasutades täiel määral inimõiguste kaitse mehhanisme, luues noortele venelastele uusi võimalusi õppida ELis ja aidates kaasa vene eksilülükooli asutamisele mõnes ELi liikmesriigis;
- f) paluda nõukogul asuda viivitamata ette valmistama ELi strateegiat, mis käsitleb tulevasi suhteid demokraatliku Venemaaga ning pakub ka laias valikus stiimuleid ja tingimusi, et tugevdada Venemaal riigisiseseid suundumusi vabaduse ja demokraatia suunas, ning see strateegia vastu võtta;

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Venemaa Föderatsiooni presidendile, valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0233

Olukord Filipiinidel, sealhulgas Maria Ressa juhtum**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon olukorra kohta Filipiinidel, sealhulgas Maria Ressa juhtumi kohta (2020/2782(RSP))**

(2021/C 385/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Filipiinidel, eelkõige 15. septembri 2016. aasta ⁽¹⁾, 16. märtsi 2017. aasta ⁽²⁾ ja 19. aprilli 2018. aasta resolutsiooni ⁽³⁾,
 - võttes arvesse Filipiinide ja ELi (tookord Euroopa Majandusühenduse (EMÜ)) 12. mail 1964. aastal loodud diplomaatilisi suhteid,
 - võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Filipiini Vabariigi vahelise partnerluse ja koostöö raamlepingut,
 - võttes arvesse, et Filipiinid on Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) asutajaliige,
 - võttes arvesse talituste 10. veebruari 2020. aasta ühist töödokumenti, milles käsitletakse Filipiinide staatust seoses ELi kestlikku arengut ja head valitsemistava stimuleeriva erikorraga (GSP +) ajavahemikuks 2018–2019 (SWD(2018)0024),
 - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 16. juuni 2020. aasta avaldust Maria Ressa ja Reynaldo Santose süüdimõistmise kohta,
 - võttes arvesse ELi inimõigustealaseid suuniseid,
 - võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 11. juuli 2019. aasta resolutsiooni inimõiguste edendamise ja kaitse kohta Filipiinidel,
 - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 30. juunil 2020. aastal avaldatud aastaaruannet inimõiguste olukorra kohta Filipiinidel,
 - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
 - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
 - võttes arvesse Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti,
 - võttes arvesse Filipiinide Vabariigi 3. juuli 2020. aasta seadust nr 11479, mida tuntakse ka terrorismivastase seaduse nime all,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et Filipiinidel ja ELil on pikaajalised diplomaatilised, majanduslikud, kultuurilised ja poliitilised suhted; arvestades, et partnerlus- ja koostöölepingu ratifitseerimisega on Euroopa Liit ja Filipiinid kinnitanud ühist kohustust kaitsta hea valitsemistava, demokraatia ja õigusriigi põhimõtteid, inimõigusi, edendada sotsiaalset ja majanduslikku arengut ning rahu ja julgeolekut selles piirkonnas;

⁽¹⁾ ELT C 204, 13.6.2018, lk 123.

⁽²⁾ ELT C 263, 25.7.2018, lk 113.

⁽³⁾ ELT C 390, 18.11.2019, lk 104.

Neljapäev, 17. september 2020

- B. arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 30. juuni 2020. aasta aruandes inimõiguste olukorra kohta Filipiinidel leiti, et valitsuse uimastivastase kampaaniaga seotud tapmised olid laialuluslikud ja süstemaatilised ning valitsuse andmetel tapeti vähemalt 8 663 inimest; arvestades, et hinnangute kohaselt on see arv kuni kolmekordne; arvestades, et president Duterte on sõnaselgelt julgustanud politseid toime panema kohtuväliseid hukkamisi ja lubanud neile puutumatus, samuti on selliste tegudega seotud politseiametnikke edutatud; arvestades, et president Duterte on lubanud jätkata oma uimastitevastast kampaaniat kuni praeguse ametiaja lõpuni 2022. aastal; arvestades, et enamik ohvreid on pärit vaestest ja marginaliseeritud kogukondadest;
- C. arvestades, et kodanikuühiskonna tegutsemisruum aina kahaneb; arvestades, et inimõiguste kaitsjad, ajakirjanikud ja aktivistid kogevad regulaarselt ähvardusi, ahistamist, hirmutamist ja vägivalda, kuna soovivad avalikustada Filipiinidel väidetavalt aset leidvaid kohtuväliseid hukkamisi ja muid inimõiguste rikkumisi; arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo (OHCHR) andmetel võrdsustatakse inimõiguste kaitse selles riigis tavapäraselt mässutegevusega; arvestades, et OHCHRi andmetel tapeti 2015. aasta jaanuarist kuni 2019. aasta detsembrini vähemalt 208 inimõiguste kaitsjat, ajakirjanikku ja ametiühingutegelast, sealhulgas 30 naist;
- D. arvestades, et Filipiinide ajakirjanikku ning uudisteportaali Rappler kaasasutajat ja tegevjuhti Maria Ressay on pikka aega rünnatud valitsuse uimastisõja kritiseerimise ja Rappleris kohtuvälise hukkamiste kohta ilmunud kriitiliste artiklite pärast; arvestades, et Maria Ressale ja Rappleri uurivale ajakirjanikule Reynaldo Santos Jr esitati süüdistus küberlaimus, ning Manila piirkondlik kohus mõistis neile 15. juunil 2020. aastal määratlemata karistuse kuni kuueaastase vangistuse võimalusega; arvestades, et Maria Ressale ja Rapplerile võidakse esitata veel vähemalt kuus süüdistust;
- E. arvestades, et 2020. aasta juuli alguses hääletas Filipiinide kongress riigi suurima tele- ja raadiovõrgu ABS-CBN ringhäälingufrantsiisi lepingu uuendamise vastu; arvestades, et president Duterte keeldumist ringhäälinguloa uuendamisest peetakse kättemaksuks uimastivastase kampaania ja tõsiste inimõigustealaste rikkumiste kajastamise eest meedias;
- F. arvestades, et president Duterte uimastitevastase kampaania üks peamistest vastastest, senaator Leila de Lima taandati 19. septembril 2016. aastal senati justiitsküsimuste ja inimõiguste komisjoni esimehe ametikohalt ning viibib pärast vahistamist 24. veebruaril 2017 kohtuprotsessi ootamise ajal vangistuses; arvestades, et on põhjust tunda tõsist muret selle üle, et senaator de Limale esitatud süüdistused on väljamõeldud ja poliitiliselt motiveeritud;
- G. arvestades, et organisatsiooni Global Witness andmetel tapeti 2019. aastal vähemalt 43 maaõiguste kaitsjat; arvestades, et enamik neist olid kogukonnajuhid ja osalesid aktiivselt kaevandusprojektide ja põllumajandustööstuse vastu suunatud kampaaniates;
- H. arvestades, et Filipiinide põlisrahvad moodustavad kogu elanikkonnast 10–20 %; arvestades, et 2018. aastal tegi ÜRO põlisrahvaste õiguste eriraportöör kindlaks, et Filipiinid on riik, kus on kõige rohkem kriminaliseeritud ja rünnatud põlisrahvaste inimõiguste kaitsjaid; arvestades, et ÜRO on hoiatanud, et põlisrahvaste territooriumide militariseerimine ning kogunemis- ja sõnavabaduse piirangud suurenevad ning et selline areng on tihedalt seotud ärihuvidega; arvestades, et endiselt valmistab tõsist muret julgeoleku ja majandusarengu jätkuv puudumine Mindanao saarel, samuti teated rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumise kohta ning edusammude puudumine üleminekuperioodi õigusemõistmises ja lepitamisprotsessis;
- I. arvestades, et 17. augustil 2020 lasti maha inimõiguste rühmituse Karapatan juriidiline assistent Zara Alvarez; arvestades, et Zara Alvarezi oli korduvalt ähvardatud, teda ahistati tema inimõigustealase töö tõttu ning ta oli oma organisatsiooni 13. liige, kes on 2016. aasta keskpaigast saadik tapetud; arvestades, et 10. augustil 2020 piinati rahukaitsjat, maaõiguste aktivisti ja Karapatani liiget Randall „Randy“ Echanist, kes lõpuks tapeti; arvestades, et OHCHRi andmetel olid nii Randall Echanis kui ka Zara Alvarez korduvalt n.ö punaseks tembeldatud (terroristideks või kommunistideks kuulutatud) ning nad lisati nimekirja, kuhu oli kantud rohkem kui 600 inimest, keda Filipiinide justiitsministeerium oli 2018. aastal palunud kohtul terroristideks kuulutada;
- J. arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo ja ÜRO eriraportöörid on väljendanud muret sõltumatute uudisteallikate süstemaatilise hirmutamise pärast; arvestades, et 2020. aastal olid Filipiinid Piirideta Reporterite poolt igal aastal avaldatavas ajakirjandusvabaduse ülevaates 180 riigi hulgas 136. kohal; arvestades, et president Duterte võimuloleku ajal on mõrvatud 16 ajakirjanikku;

Neljapäev, 17. september 2020

- K. arvestades, et 2018. aasta märtsis astusid Filipiinid välja Rahvusvahelisest Kriminaalkohtust (ICC) pärast seda, kui ICC algatas eeluurimise Duterte vastu esitatud kaebuse kohta, mis käsitles uimastivastase kampaania käigus aset leidnud suurt arvu tapmisi;
- L. arvestades, et 2017. aastal kiitis Filipiinide esindajatekoda heaks surmanuhtluse taaskehtestamise seaduse; arvestades, et see seaduseelnõu nõuab senati eelnevat heakskiitu, enne kui president Duterte, kes võitleb aktiivselt surmanuhtluse taaskehtestamise eest, saab selle seadustada; arvestades, et surmanuhtluse taaskehtestamine rikuks kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti teist vabatahtlikku protokoll, mille osalised Filipiinid on;
- M. arvestades, et Filipiinide ametiasutused võtsid 3. juulil 2020 vastu uue terrorismivastase seaduse; arvestades, et kohalike kodanikuühiskonna rühmade sõnul nõrgestab seadus ärevusttekitaval määral inimõiguste kaitset, laiendab terrorismi määratlust ja pikendab ilma vahistamismääruseta kinnipidamise aega 3 päevalt 14 päevale, hägustades sellega olulist erinevust kriitika, kuritegevuse ja terrorismi vahel, mis tõstatab küsimusi seaduslikkuse kohta ja suurendab veelgi inimõiguste rikkumise ohtu;
- N. arvestades, et president Duterte on korduvalt väljendunud ja käitunud seksistlikul ja naistevastasel viisil; arvestades, et kohalike valitsusväliste organisatsioonide andmetel on Duterte administratsiooni ajal sagenenud naiste, sealhulgas naissoost inimõiguste kaitsjate vastu suunatud vägivalda ja seksuaalse kuritarvitamise juhtumid; arvestades, et naissoost inimõiguste kaitsjatele saavad osaks alandavad ja seksuaalse alatooniga kommentaarid, vägistamisähvardused ja rünnakud;
- O. arvestades, et Rahvusvahelise Ametiühingute Konföderatsiooni (ITUC) 2020. aasta aruandes on Filipiinid töötajate jaoks 10 kõige ohtlikuma riigi hulgas maailmas; arvestades, et Filipiinide ametiühinguliikumine on kaevanud töötajate õiguste mahasurumise üle, sealhulgas nn punaseks tembeldamise, töötajate juhtide ja ametiühingutegelaste kadunuks jäämise ja tapmise kaudu;
- P. arvestades, et LGBTQI kogukonda ahistatakse pidevalt; arvestades, et president Duterte on korduvalt viidanud poliitiliste vastaste seksuaalsele sättumusele, et neid häbimärgistada, ning tegi 2019. aasta mais avalikult avaldusi, milles vihjati sellele, et homoseksuaalsus on haigus; arvestades, et 2020. aasta juunis surus politsei maha LGBTQI geiparaadi ning väidetavalt vahistas 20 inimest;
- Q. arvestades, et Filipiinidel on prostitutsioonivõrgustikega seotud hinnanguliselt 60 000–100 000 last; arvestades, et kindlaksmääramata arv lapsi on sunnitud töötama orjastavates töötingimustes; arvestades, et UNICEF on väljendanud tõsist muret kriminaalvastutuse vanuse alampiiri alandamise pärast;
- R. arvestades, et 2019. aastal olid Filipiinid Transparency Internationali iga-aastases korrupsioonitajumise indeksis Piirideta Reporterite 180 riigi hulgas 113. kohal;
- S. arvestades, et alates 25. detsembrist 2014 on Filipiinidele antud ELi üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP+) raames suuremaid kaubandussoodustusi; arvestades, et see staatus sõltub inimõigusi, töötajate õigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava käsitleva 27 rahvusvahelise konventsiooni ratifitseerimisest ja rakendamisest; arvestades, et 2019. aastal kohaldati selle kava alusel sooduskohtlemist 25 % Filipiinidelt ELi suunduva koguekspordi suhtes (peaaegu 2 miljardit eurot); arvestades, et kuigi EL on märganud riigi inimõiguste olukorra osas suurt tagasiminekut, ei ole ta siiani käivitanud mehhanismi, mis võiks viia nende kaubandussoodustuste peatamiseni;
1. väljendab sügavat muret inimõiguste olukorra kiire halvenemise pärast Filipiinidel president Duterte võimuloleku ajal; võtab teadmiseks ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 2020. aasta juuni aruande avaldamise ning kutsub Filipiinide valitsust üles võtma vastu ja rakendama kõiki selles loetletud soovitusi;
 2. mõistab karmilt hukka tuhanded kohtuvälised hukkamised ja muud rasked inimõiguste rikkumised narkootikumidevastase võitluse käigus; kutsub Filipiinide valitsust üles lõpetama viivitamata igasuguse vägivalda, mis on suunatud arvatavate narkokurjategijate vastu, ning saatma laiali eraviisilised ja riigi toetatud poolsõjalised rühmitused; rõhutab, et ebaseaduslike narkootikumide vastast võitlust tuleb jätkata täielikus kooskõlas nõuetekohase kohtumenetlusega, siseriiklikku ja rahvusvahelist õigust järgides ning pannes rõhku rahvatervisele;

Neljapäev, 17. september 2020

3. mõistab hukka kõik ähvardused, ahistamise, hirmutamise, vägistamise ja vägivalla, mis on suunatud isikute vastu, kes püüavad paljastada väidetavaid kohtuväliseid hukkamisi ja muid inimõiguste rikkumisi riigis, sealhulgas inimõiguste ja keskkonnaaktivistide, ametiühingute laste ja ajakirjanike vastu; taunib õigus- ja kohtusüsteemi väärkasutamist kriitiliste häälte vaigistamise vahendina;
4. kutsub Filipiinide ametivõime üles viima viivitamata läbi erapooletu, läbipaistva, sõltumatu ja sisuka uurimise kõigi kohtuväliste hukkamiste, sealhulgas Jory Porquia, Randall „Randy“ Echanise ja Zara Alvarezi surmajuhtumite ning muude väidetavate rikkumiste suhtes;
5. väljendab muret ajakirjandusvabaduse vähenemise pärast Filipiinidel; mõistab hukka kõik ajakirjanike vastu suunatud ähvardused, ahistamise, hirmutamise, ebaõiglasel süüdistusel ja vägivalla, sealhulgas seoses Maria Ressa juhtumiga; nõuab, et loobutaks kõigist poliitiliselt motiveeritud süüdistustest Maria Ressa ja tema kolleegide vastu; tuletab meelde, et ajakirjandusvabadus ja väljendusvabadus on demokraatia põhikomponendid; kutsub Filipiinide ametivõime üles uuendama peamise audiovisuaalgrupi ABS-CBN ringhäälingu tegevusluba; kutsub ELi delegatsiooni ja ELi liikmesriikide esindusi Manilas üles jälgima tähelepanelikult Maria Ressa ja Reynaldo Santos Jr vastu suunatud kohtuasju ning osutama kogu vajalikku abi;
6. kordab oma üleskutset Filipiinide ametivõimudele loobuda kõigist senaator Leila de Lima vastu esitatud poliitiliselt motiveeritud süüdistustest, vabastada ta kohtuprotsessi ootamise ajal, võimaldada tal vabalt kasutada oma õigusi ja kohustusi valitud esindajana ning tagada talle kinnipidamise ajal piisavad julgeoleku- ja sanitaartingimused; kutsub ELi üles jätkama tema juhtumi tähelepanelikku jälgimist;
7. kinnitab taas, et toetab kindlalt kõiki inimõiguste kaitsjaid ja keskkonnakaitsjaid Filipiinidel ning nende tegevust; kutsub ELi delegatsiooni ja liikmesriikide esindusi Filipiinidel üles suurendama oma toetust kodanikuühiskonnale Filipiinide ametivõimudega suhtlemisel ning kasutama kõiki olemasolevaid vahendeid, et suurendada oma toetust inimõiguste ja keskkonnakaitsjate tegevusele, ning vajaduse korral hõlbustama erakorraliste viisade väljastamist ja pakkuma ajutist peavarju ELi liikmesriikides;
8. nõuab tungivalt, et Filipiinide ametivõimud tunnistaksid, et inimõiguste kaitsjatel on rahu, õigluse ja demokraatia tagamisel õiguspärane roll; kutsub Filipiinide ametivõime üles tagama igas olukorras kõigi inimõiguste kaitsjate ja ajakirjanike füüsilise ja vaimse puutumatuse riigis ning tagama, et nad saaksid teha oma tööd soodsas keskkonnas ja ilma survestamist kartmata; väljendab heameelt selle üle, et Filipiinide esindajatekoda võttis ühehäälselt vastu inimõiguste kaitsjate kaitse seaduse, ning kutsub senatit ja presidenti üles seda kiiresti jõustama;
9. väljendab tõsist muret terrorismivastase seaduse hiljutise vastuvõtmise pärast ning tuletab meelde, et ühelgi juhul ei saa terroriaktiks pidada propageerimist, protesti, teisitimõtlemit, streikimist ega muud sarnast kodaniku- ja poliitiliste õiguste teostamist;
10. nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid toetaksid resolutsiooni vastuvõtmist ÜRO Inimõiguste Nõukogu käimasoleval 45. istungjärgul, et alustada Filipiinidel alates 2016. aastast toime pandud inimõiguste rikkumiste sõltumatut rahvusvahelist uurimist;
11. peab äärmiselt kahetsusväärseks Filipiinide valitsuse otsust Rooma statuudist taganeda; kutsub valitsust üles kõnealust otsust tagasi pöörama; ergutab Rahvusvahelist Kriminaalkohut uurima edasi väiteid inimsusvastaste kuritegude kohta seoses nn uimastisõja käigus toimunud tapmistega; kutsub Filipiinide valitsust üles tegema Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuratuuriga täielikku koostööd, kui see Filipiinide olukorra esialgset uurimist teostab;
12. kutsub uuesti Filipiinide ametivõime üles surmanuhtluse taaskehtestamise käimasolevaid menetlusi viivitamata peatama; tuletab meelde, et EL peab surmanuhtlust julmaks ja ebainimlikuks karistuseks, mis ei toimi hirmutusvahendina kuritegeliku käitumise ärahoidmiseks;
13. nõuab tungivalt, et Filipiinid järgiksid rahvusvahelisest õigusest tulenevalt võetud kohustusi kaitsta põlisrahvaste inimõigusi, sealhulgas relvastatud konflikti korral; kutsub valitsust üles austama põlisrahvaste õigusi, andma neile mõjuvõimu ja võtma vastu tõhusa poliitika nende elutingimuste parandamiseks;
14. mõistab hukka kõik naistevastase vägivalla vormid ning tuletab meelde, et selline vägivald on raske inimõiguste ning naiste ja tütarlaste inimväärkuse rikkumine; mõistab teravalt hukka president Duterte korduvad misogüünsed avaldused; kutsub presidenti üles kohtlema naisi austavalt ning hoiduma naistevastase vägivalla õhutamisest;

Neljapäev, 17. september 2020

15. mõistab hukka kõik LGBTQI-inimeste vastu suunatud vägivalda vormid ning tuletab meelde, et selline vägivald on raske inimõiguste ning isiku inimväärkuse rikkumine; mõistab teravalt hukka president Duterte alandavad ja seksistlikud avaldused LGBTQI-kogukonda kuuluvate inimeste kohta;
16. väljendab suurt muret Filipiinide praegustes haldusorganites süveneva korrupsiooni pärast; kutsub Filipiinide ametivõime üles tegema suuremaid jõupingutusi, et korrupsiooniga tõhusalt võidelda; rõhutab, kui oluline on sellega seoses austada demokraatia ja õigusriigi aluspõhimõtteid;
17. tuletab meelde, et valitsuste poolt pandemiale reageerimiseks võetud meetmed peaksid kaitsma ja mitte kahjustama kodanike inimõigusi; rõhutab, et need meetmed peaksid olema vajalikud, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad, peaksid olema kooskõlas rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustuste ja riiklike õigusaktidega ning neid tuleks rakendada ainult nii kaua, kui need on rangelt vajalikud, ning neid ei tohiks kasutada ettekäändena demokraatliku ja kodanikuruumi, põhivabaduste ja õigusriigi põhimõtte austamise piiramiseks;
18. on šokeeritud riigis lastega toimuvast inimkaubandusest, nende sõjaväelisest värbamisest ja kaasamisest konfliktidesse ning nõuab tungivalt, et Filipiinide valitsus lõpetaks sellise tegevuse; ergutab valitsust suurendama jõupingutusi, et kaitsta kõiki lapsi väärkohtlemise eest ja kaitsta nende õigusi, sealhulgas põlisrahvaste laste õigust haridusele; on kindlalt vastu mis tahes ettepanekule alandada veelgi kriminaalvastutuse vanust;
19. mõistab hukka ÜRO erimenetluse volitatud esindajate vastu suunatud ähvardused, hirmutamise ja isiklikud rünnakud; nõuab tungivalt, et Filipiinide ametivõimud teeksid koostööd ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo ja kõigi ÜRO inimõiguste mehhanismidega, sealhulgas hõlbustaksid riigi külastamist ja hoiduksid nende vastu suunatud hirmutamisest või kättemaksust;
20. arvestades inimõiguste rikkumiste tõsidust riigis ja asjaolu, et Filipiinide ametivõimud ei ole olukorda oluliselt parandanud ega soovi koostööd teha, kutsub Euroopa Komisjoni üles algatama viivitamata menetluse, mis võiks viia GSP+ soodustuste ajutise peatamiseni;
21. kutsub Filipiinide ametivõime üles toetama ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete rakendamist ning tagama investeerimis-, arengu- ja äriprojektide puhul tõhusad inimõigustega seotud hoolsuskohustuse toimingud, eelkõige seoses põllumajandusettevõtete suuremahuliste omandamiste, kaevandustööstuse, taristuprojektide ja julgeolekusektorit hõlmava koostööga; kutsub ELis asuvaid või tegutsevaid äriühinguid üles rangelt järgima ÜRO juhtpõhimõtteid ning nii rahvusvahelist kui ka riiklikku inimõigustealast õigust ning järgima hoolikalt ja põhjalikult nõuetekohast hoolsust seoses kõigi oma äritehingute ja -suhetega riigis;
22. palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal olukorda Filipiinidel tähelepanelikult jälgida ja Euroopa Parlamendile korrapäraselt aru anda;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele, Filipiinide presidendile, valitsusele ja kongressile, Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) liikmesriikide valitsustele, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule, ÜRO peasekretärile ning Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) peasekretärile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA-(2020)0234

Dr Denis Mukwege juhtum Kongo Demokraatlikus Vabariigis

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon dr Denis Mukwege juhtumi kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis (2020/2783(RSP))

(2021/C 385/15)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kongo Demokraatliku Vabariigi (edaspidi „Kongo DV“) kohta, eelkõige 18. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni⁽¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „asepresident / kõrge esindaja“) poolt 20. mail 2020. aastal ELi nimel esitatud deklaratsiooni julgeolekuolukorra kohta Ituris,
- võttes arvesse nõukogu 9. detsembri 2019. aasta järeldusi Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, eelkõige 25. juuni 2020. aasta resolutsiooni nr 2528 olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja 29. märtsi 2019. aasta resolutsiooni nr 2463 Kongo Demokraatlikus Vabariigis tegutseva ÜRO stabiliseerimissiooni (MONUSCO) volituste pikendamise kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis nr 2528 sätestatud meetmeid, millega pikendatakse kuni 2021. aasta juulini mitmeid sanktsioone, nt Kongo DV relvarühmitustele kehtestatud relvaembargot, üksikisikutele kehtestatud reisikeeldu ning sanktsioonide komitee poolt kindlaks määratud isikute ja üksuste varade külmutamist,
- võttes arvesse ÜRO 2010. aasta augustis avaldatud kaardistamisaruannet, milles dokumenteeriti Kongo DV territooriumil 1993. aasta märtsist 2003. aasta juunini toime pandud kõige raskemad inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi Sahharovi mõttevabaduse auhinna andmist dr Denis Mukwegele 2014. aastal,
- võttes arvesse Nobeli preemia andmist dr Denis Mukwegele 2018. aastal,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 28. augusti 2020. aasta avaldust,
- võttes arvesse asepresidendi / kõrge esindaja Josep Borrelli ja ÜRO eriesindaja konfliktidega kaasneva seksuaalse vägivalda küsimustes Pramila Patteni 18. juuni 2020. aasta ühisavaldust rahvusvahelise konfliktiolukorras seksuaalvägivalda ennetamise päeva kohta,
- võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrust (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus⁽²⁾,
- võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel (Cotonou leping),

⁽¹⁾ ELT C 458, 19.12.2018, lk 52.

⁽²⁾ ELT L 130, 19.5.2017, lk 1.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse 27. juunil 1981. aastal vastu võetud ja 21. oktoobril 1986. aastal jõustunud inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 naiste, rahu ja julgeoleku kohta, mis võeti ühehäälselt vastu 31. oktoobril 2000,
 - võttes arvesse Kongo Demokraatliku Vabariigi põhiseadust, mis võeti vastu 18. veebruaril 2006. aastal,
 - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
 - võttes arvesse ÜRO põhikirja,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et Kongo DV, eriti riigi idaosa, kannatab jätkuvalt vägivalla, rünnakute, tapmist ja laialdase inimõiguste rikkumise all, mille toimepanijad on kodu- ja välismaised relvarühmitused; arvestades, et need rünnakud on viimastel nädalatel mitmekordistunud, eriti Ituri ja Põhja-Kivu vahelisel piiril;
- B. arvestades, et tuntud Kongo DV günekoloog dr Denis Mukwege on pühendanud enamiku oma elust sõjas ja relvakonfliktides seksuaalvägivalla relvana kasutamisele lõpu tegemisele; arvestades, et 1999. aastal asutas dr Mukwege Bukavus Panzi haigla, et ravida seksuaalse ja soolise vägivalla ohvreid Kongo DV idaosas; arvestades, et Panzi haiglas raviti alates selle rajamisest kuni 2018. aasta augustini ligi 55 000 vägivallaohvrit;
- C. arvestades, et dr Mukwege on pikka aega kindlameelselt nõudnud inimõiguste kaitsmist, vastutuse võtmist ja ÜRO inimõiguste aruandes (milles kaardistatakse rikkumised selles piirkonnas aastatel 1993-2003) esitatud soovitude elluviimist; arvestades, et dr Mukwege pääses 2012. aasta oktoobris napilt mõrvakatsest, kui tsiviilriietes relvastatud isikud ründasid tema Bukavus asuvat kodu, rünnaku käigus kaotas elu tema ihukaitsja;
- D. arvestades, et dr Mukwege on saanud tõsiseid ja pidevaid ähvardusi, sealhulgas tapmisähvardusi enda, oma perekonna ja Panzi haigla meditsiinitöötajate vastu; arvestades, et nende ähvarduste arv on viimastel kuudel suurenenud vastusena dr Mukwege 2020. aasta juulis esitatud korduvatele üleskutsetele teha lõpp seksuaalkuritegude ja massimõrvade toimepanijate karistamatusele Kipupus, Sanges ja Ituri provintsis;
- E. arvestades, et dr Mukwegele anti 2018. aastal Nobeli rahupreemia ja 2014. aastal Euroopa Parlamendi Sahharovi mõttevabaduse auhind selle eest, et ta on oma elu pühendanud seksuaalvägivalla ohvrite eest hoolitsemisele Kongo DVs; arvestades, et Sahharovi auhinna laureaadina on dr Mukwegel õigus Euroopa Parlamendi täielikule toetusele; arvestades, et dr Mukwege on saanud oma saavutuste ja rahvusvahelise tunnustuse tõttu silmapaistvaks avaliku elu tegelaseks ja rahvusvaheliseks sümboliks ning vajab erilist kaitset ähvarduste eest;
- F. arvestades, et Kongo Demokraatliku Vabariigi president Félix Tshisekedi mõistis 2020. aasta augustis need surmaahtavad hukka ja lubas võtta meetmeid dr Mukwege ohutuse tagamiseks;
- G. arvestades, et ÜRO turvas MONUSCO kaudu dr Mukweget ja Panzi haiglat; arvestades, et see kaitse võeti 2020. aasta mais ära, kuid taastati 9. septembril 2020 pärast rahvusvahelise üldsuse proteste, sh Euroopa Parlamendi üleskutseid tagada dr Mukwege ohutus; arvestades, et dr Mukwegele pikaajalise kaitse kindlustamine on endiselt selgusetu, kuid selline kaitse tuleb tagada;
- H. arvestades, et Kongo DV pealinna Kinshasa tänavatel toimuvad meelevaldused dr Denis Mukwege toetuseks ning seal nõutakse tema kaitsmist;
- I. arvestades, et 12. märtsil 2017 hukkasid relvastatud mehed Kongo DV keskosas asuvas Kasai piirkonnas inimõiguste rikkumisi dokumenteerinud kaks ÜRO uurijat – rootslase Zaida Cataláni ja ameeriklase Michael Sharpi;

Neljapäev, 17. september 2020

- J. arvestades, et 22. juulil 2020 vahistati Kalehes (Lõuna-Kivus) meelevaldselt mitu inimõiguste kaitsjat ja kodanikuliikumise *Lutte pour le Changement* (LUCHA) liiget turvalisuse parandamiseks paigaldatud tänavavalgustuse varguse hukkamõistmise eest; arvestades, et inimõiguste kaitsja ja LUCHA liige Lucien Byamungu Munganga vahistati Kalehes meelevaldselt, kui ta protesteeris rahumeelselt, et saavutada nende vabastamine, ning teda hoitakse praegu Kalehe keskvanglas vahi all; arvestades, et on väljendatud muret Bukavus resideeruva inimõiguste kaitsja Josué Aruna, *Société Civile Environnementale et Agro-Rurale du Congo* piirkonnajuhi turvalisuse pärast;
- K. arvestades, et 2018. aasta märtsis kirjutas Kongo DV alla Maputo protokollile;
- L. arvestades, et 3. septembril 2020 mõisteti 20 Kongo DV sõdurit ja politseinikku 5–20 aastaks vangi riigi idaosas toime pandud vägistamise eest;
- M. arvestades, et Euroopa Parlament kutsus 12. augustil 2020. aastal, asepresident / kõrge esindaja 20. augustil 2020. aastal, ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 28. augustil 2020. aastal ning mitmed riiklikud ja rahvusvahelised institutsioonid ja organisatsioonid on mitmel muul korral kutsunud Kongo DV ametivõime avalikult üles algatama kriminaaluurimise seoses dr Mukwege vastu suunatud jätkuvate ähvardustega ning taastama tema kaitse ÜRO rahuvalvajate poolt;
- N. arvestades, et ÜRO on väljendanud valmidust jätkata Kongo DV partnerite väljaõpet, et võimaldada stabiilset ja pikaajalist julgeolekulahendust;
1. on sügavalt mures dr Mukwege ähvardava tõsise ohu pärast; mõistab hukka ähvardused tema isiku ja elu vastu ning ta perekonna ja kaastöötajate vastu; väljendab täielikku solidaarsust dr Mukwegega ja avaldab talle toetust;
 2. tunnustab dr Mukwege tema julguse ja eluaegse pühendumuse eest võitluses seksuaalvägivalda kasutamise vastu relvana sõjas ning relvakonfliktides; tõstab esile dr Mukwege avalikke seisukohavõtte, millele ta on aastakümnete vältel kindlaks jäänud ja millega ta on tauninud Kongo DVs toime pandud inimõiguste rikkumisi ja kuritarvitusi;
 3. peab õigeks ÜRO otsust võtta dr Mukwege uuesti MONUSCO kaitse alla; toonitab veel kord, et tema puhul on isikukaitse äärmiselt oluline ja kiireloomuline vajadus; nõuab, et ÜRO tagaks talle kindla ja püsiva kaitse, võttes eriti arvesse tõsiseid ähvardusi tema isiku ja elu vastu;
 4. nõuab, et Kongo DV valitsus korraldaks viivitamata president Félix Tshisekedi lubatud põhjaliku uurimise, et käsitleda sotsiaalmeedia, telefonikõnede ja otsesõnumite kaudu tehtud ähvardusi, mis on suunatud mitte ainult dr Mukwege, vaid ka tema perekonna ja Panzi haigla töötajate vastu;
 5. rõhutab, et Sahharovi mõttevabaduse auhind ei ole lihtsalt auhind, vaid tähendab Euroopa Parlamendi liikmete jaoks ka kohustust edendada koos auhinna laureaatidega inimõigusi ning teha kõik selleks, et iga laureaat saaks vabalt ja turvaliselt jätkata inimõiguste ja põhivabaduste kaitsmist;
 6. tunnustab dr Mukwege suure pühendumusega tehtud tööd seoses inimõiguste rikkumisi kaardistanud ÜRO 2010. aasta aruandega; peab taunimisväärseks, et rahvusvaheline üldsus ei ole aruande soovitude elluviimisel edu saavutanud; kutsub Kongo DV ametivõime üles rohkem pingutama, et hoida ära uued inimõiguste rikkumised riigi idaosas, ning võtta meetmeid selliste mehhanismide loomiseks, millega tagatakse tulevaste konfliktide ohvritele õigus õigusemõistmisele ja kahju hüvitamisele;
 7. toetab seetõttu ettepanekuid luua Kongo DV kohtutes spetsiaalsed segakojad, et Kongo DV kohtud ja rahvusvaheline üldsus saaksid koostööd teha ja inimõiguste rikkumiste eest süüdistusi esitada;
 8. nõuab, et Kongo DV valitsus vaataks läbi oma eelmise tõe- ja lepituskomisjoni töö; toetab täielikult president Tshisekedi poolt valitsusele esitatud taotlust luua üleminekuperioodi õigusemõistmise mehhanism, mis aitaks langetada otsuseid kõige raskemate kuritegude kohta, ning loodab väga, et ministrite nõukogu võtab kiiresti vastu kaks dekreedieelnõud, mida on arutatud mitu kuud;
 9. kutsub ÜRO Julgeolekunõukogu liikmesriike üles nõudma rahvusvahelise kriminaalkohtu loomist, mis hakkaks käsitlema enne 2002. aastat aset leidnud inimõiguste rikkumiste dokumenteeritud juhtumeid;

Neljapäev, 17. september 2020

10. mõistab resolutselt hukka Lucien Byamungu Munganga ja liikumise LUCHA teiste liikmete meelevaldse vahistamise ning nõuab nende tingimusteta ja viivitamatut vabastamist; rõhutab, et oluline on kaitsta inimõiguslasi, teiste hulgas Josué Arunat;
11. peab positiivseks saavutuseks seda, et 3. septembril 2020 mõisteti süüdi sõdurid, kes olid Kongo DV idaosas toime pannud vägistamisi; peab vajalikuks tõhustada Kongo DVs võitlust relvarühmituste ja relvajõudude karistatuse vastu, et tagada nende poolt ohustatud elanikele rahu ja turvalisus;
12. avaldab tunnustust kõigile Kongo DV inimõiguste kaitsjatele, kes tegutsevad hoolimata probleemidest, mida nad kogevad, ning väljendab rahulolu selle üle, et mitu riigi tasandi ja rahvusvahelist organisatsiooni on teatavad sündmused avalikult hukka mõistnud;
13. palub asepresidendil / kõrgel esindajal ning ELi delegatsioonil ja ELi missioonidel Kongo DVs suurendada nähtavat toetust selles riigis ohus olevatele inimõiguste kaitsjatele, kasutades kõiki olemasolevaid vahendeid (st poliitilisi, diplomaatilisi ja rahalisi) kaitsemeetmena, et tunnustada nende tegevust inimõiguste vallas ning teadvustada nende olulist rolli inimõiguste kaitsjatena võitluses stabiilsuse ja rahu eest oma piirkonnas;
14. kutsub ELi üles jätma jõusse sanktsioonid vägivalda ja inimõiguste rikkumiste toimepanijate vastu Kongo DVs ning nõuab sanktsioonide laiendamist nendele toimepanijatele, keda on nimetatud inimõiguste rikkumisi kaardistanud ÜRO aruandes;
15. mõistab hukka naiste vastu suunatud seksuaalvägivalda kasutamise konfliktides ning kutsub rahvusvahelist üldsust üles tõhustama pingutusi, et kaotada seksuaalne ja sooline vägivald relvakonfliktides ja sõdades, kaitsta ohvreid, teha lõpp kuritegude toimepanijate karistamatusele ning tagada kannatanutele õiguskaitse, hüvitiste ja heastamise kättesaadavus;
16. tunnustab edusamme, mida on tehtud naiste õigusi käsitleva Maputo protokolliga ratifitseerimisega; rõhutab selle protokolliga rakendamise tähtsust;
17. tuletab meelde, et vägivalda Kongo DV idaosas hoiavad elavana kodu- ja välismaised mässulised relvarühmitused, keda rahastatakse mineraalikaubandusest saadavast tulust ja kes mineraalikaubandusele juurdepääsu pärast üksteisega konkureerivad; rõhutab, et kõik ettevõtjad, üksikisikud või riiklikud või riigivõimuga seotud toimijad, kes aitavad kaasa selliste kuritegude toimepanemisele, tuleb kohtu alla anda; väljendab rahulolu selle üle, et kavakohaselt jõustub 2021. aasta jaanuaris ELis konfliktimineraalide määrus, mis on esimene neist paljudest sammudest, mida rahvusvaheline üldsus vajab selle sügavalt juurdunud probleemi lahendamiseks; rõhutab tungivat vajadust rakendada uusi meetmeid konfliktipiirkondades tegutsevate ettevõtete siduva hoolduskohustuse ja vastutustundliku ärikäitumise edendamiseks;
18. nõuab tungivalt, et Ida-Aafrika järvede piirkonna riigid teeksid piiriülest koostööd ja naaberriigid arendaksid piirkondlikku strateegiat, et tegeleda vägivalda ja inimõiguste rikkumistega Kongo DVs;
19. peab kahetsusväärseks, et määramata ajaks on edasi lükatud Goma minitippkohtumine, mis oli algselt kavandatud 13. septembriks 2020 ja kus pidid Kongo DV kutsel kokku saama viie Ida-Aafrika järvede piirkonna riigi riigipead, et arutada piirkonnas rahu saavutamise võimalusi; loodab väga, et võimalikult kiiresti määratakse kindlaks uus tippkohtumise toimumise aeg ja et tippkohtumine võib aidata leevendada pingeid üksteisega piirnevate riikide vahel;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi inimõiguste eriesindajale, AKV-ELi ministrite nõukogule ja parlamentaarsele ühisassambleele, Norra Nobeli komiteele, Aafrika Liidule, Kongo Demokraatliku Vabariigi presidendile, peaministrile ja parlamendile ning Aafrika Liidule ja selle institutsioonidele.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0235

Humanitaarolukord Mosambiigis

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon humanitaarolukorra kohta Mosambiigis (2020/2784(RSP))

(2021/C 385/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse terrorismivastaseid rahvusvahelisi konventsioone ja protokolle,
- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo (OCHA) 10. septembri 2020. aasta aruannet olukorrast Mosambiigis ⁽¹⁾,
- võttes arvesse OCHA 29. juuni 2020. aasta aruannet olukorrast Mosambiigis,
- võttes arvesse meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva ÜRO töörühma 87. istungjärgul 1. mail 2020. aastal vastu võetud arvamust Mosambiigi kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo (OHCHR) aruandeid Mosambiigi kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatamise töörühma 12. aprilli 2016. aasta aruannet,
- võttes arvesse ÜRO piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni, mis võeti vastu ÜRO Peaassambleel 10. detsembril 1984. aastal, ja selle fakultatiivset protokolli, mis võeti vastu ÜRO Peaassambleel 18. detsembril 2002. aastal,
- võttes arvesse nõukogu 22. aprilli 2020. aasta järeldusi Mosambiigi kohta,
- võttes arvesse komisjoni 9. märtsi 2020. aasta teatist „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (JOIN(2020)0004),
- võttes arvesse ELi aastaaruannet inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas 2019. aastal: Mosambiik,
- võttes arvesse ELi riiklikku soovituskava Mosambiigile ja 11. Euroopa Arengufondi (2014–2020),
- võttes arvesse Euroopa Liidu Mosambiigi valimisvaatlusmissiooni lõpparuannet 15. oktoobril 2019. aastal toimunud üld- ja piirkondlike esinduskogude valimiste kohta,
- võttes arvesse Cotonou lepingut,

⁽¹⁾ <https://reliefweb.int/report/mozambique/mozambique-situation-report-10-september-2020>

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse 5. juunil 2020. aastal toimunud 28. poliitilist dialoogi ELi ja Mosambiigi vahel,
 - võttes arvesse Lõuna-Aafrika Arenguühenduse (SADC) ja ELi vahelist majanduspartnerluslepingut,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Mosambiigi ja SADCi piirkonna kohta,
 - võttes arvesse AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaaspresidendi 29. juuni 2020. aasta avaldust,
 - võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
 - võttes arvesse demokraatia, valimiste ja valitsemise Aafrika hartat,
 - võttes arvesse Aafrika Ühtsuse Organisatsiooni konventsiooni terrorismi ennetamise ja sellega võitlemise kohta,
 - võttes arvesse SADCi aluspõhimõtteid,
 - võttes arvesse SADCi 17. augusti 2020. aasta järeldusi Mosambiigi kohta,
 - võttes arvesse rahu ja rahvuslikku leppimist käsitlevat 2019. aasta lepingut,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et alates 2017. aasta oktoobrist on nn Al-Shabaabi terroristirühmitus, mis on väidetavalt seotud relvarühmitusega, kes nimetab ennast Kesk-Aafrika provintsi Islamiriigiks, pannud Cabo Delgado provintsi põhjaosas toime üle 500 vägivaldse rünnaku, terroriseerinud kohalikku elanikkonda, põhjustanud üle 1 500 inimohvri ning toonud kaasa üle 250 000 inimese ümberasumise ja pannud üle 700 000 inimese abi vajama;
- B. arvestades, et terroristirünnakud on muutunud üha vägivaldsemaks ja rünnatud on paljusid külasid, kus on põletatud või hävitatud üle 1 000 kodu; arvestades, et on teateid, et võitlejad on alustanud naiste ja tütarlaste röövimist;
- C. arvestades, et augustis vallutasid džihaadirühmitused strateegilise sadamalinna Mocimboa da Praia, mis on oluline sadam nafta ja veeldatud maagaasi kasutamise hõlbustamiseks; arvestades, et linna jätkuv püsimine Al-Shabaabi rühmituse käes näitab, et terroristirühmitus on arenemas ja tugevamaks muutumas;
- D. arvestades, et islami mässulised kasutavad rahastamisallikana üha enam ebaseaduslikku uimastikaubandust;
- E. arvestades, et Mosambiigis puudub militaarse islamismi traditsioon; arvestades, et umbes 30 % Mosambiigi 31 miljonist elanikust on roomakatoliiklased, samas kui 18 % on moslemid ja ainult kahes provintsis – Cabo Delgados ja Niassas – on moslemid enamuses;
- F. arvestades, et Mosambiigi ametivõimude sõjaline tegevus ei ole suutnud rünnakuid peatada ega ärevusttekitava kiirusega halveneva humanitaarhädalukorraga toime tulla;
- G. arvestades, et Mosambiigi valitsuse julgeolekujõud on reageerinud ebaproportsionaalse vägivallega, mis on mõnikord vastuolus rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustustega; arvestades, et Mosambiigi president Filipe Nyusi on tunnistanud, et Cabo Delgado ametivõimud on tahtmatult inimõigusi rikkunud; arvestades, et on teatatud sõnavabaduse mahasurumise ja ajakirjanike ahistamise juhtumitest;
- H. arvestades, et Mosambiigi sõjaväel ei ole piisavalt vahendeid, et tulla toime terrorismi järsu kasvuga piirkonnas; arvestades, et esineb õigustatud kartusi, et mässutegevus levib naaberriikidesse ja destabiliseerib piirkonda;
- I. arvestades, et üle poole Cabo Delgados vägivalda all kannatavatest inimestest on lapsed; arvestades, et on esitatud kaebusi laste relvarühmitustesse värbamise, inimröövide ning naiste ja tütarlaste vastu suunatud seksuaalse ja soolise vägivalda kohta; arvestades, et elanikkond võetakse relvarühmituste ja riigi relvajõudude vahelises võitluses sageli pantvangi;

Neljapäev, 17. september 2020

- J. arvestades, et rahvusvaheliste konventsioonide kaudu, mille Mosambiik on ratifitseerinud, on tal kohustus järgida inimõiguste põhistandardeid, eelkõige oma kinnipidamisasutustes; arvestades, et Al-Shabaabile omistatud barbaarse tegevuse vastu võideldes ei tohiks Mosambiigi julgeolekujõud uusi inimõiguste rikkumisi toime panna;
- K. arvestades, et 2020. aasta märtsis loodi Põhjapiirkonna Integreeritud Arendamise Agentuur ADIN (Agencia de desenvolvimento integrado do norte), mille konkreetne eesmärk on tegeleda põhjapiirkonna sotsiaal-majanduslike puudustega;
- L. arvestades, et 2019. aasta augustis allkirjastati rahu ja rahvuslikku leppimist käsitlev leping, mille eesmärk on tuua riiki rahu, lõpetada vägivald, saavutada demokraatlik kaasatus ning parandada inim- ja kodanikuõiguste alast olukorda;
- M. arvestades, et olukord Mosambiigis on endiselt väga ebakindel ja riigil on raske toime tulla paljude julgeoleku-, majandus- ja sotsiaalprobleemidega; arvestades, et Mosambiik on üks maailma vaesemaid ja vähimarenenud riike, olles inimarengu indeksi järgi 189 riigi hulgas 180. kohal, kusjuures keskmine eeldatav eluiga sünnihetkel on vaid 58 aastat; arvestades, et enam kui 10 miljonit mosambiiklast elab äärmises vaesuses ja toiduga kindlustamatuses; arvestades, et see olukord mõjutab eelkõige naisi ja haavatavaid rühmi, kes on kõige suuremates raskustes;
- N. arvestades, et COVID-19 on veelgi rohkem paljastanud piirkonna majanduse nõrkused, kuna piisava sotsiaalkaitse puudumise tõttu on jäänud miljonid mitteametlikus majanduses töötavad inimesed ja töö kaotanud inimesed nälga ja viletsusse ning haavatavasse olukorda, kusjuures mõnel juhul rikutakse nende põhilisi inimõigusi; arvestades, et 9. septembri 2020. aasta seisuga on Mosambiigi 11 provintsis registreeritud kokku üle 4 500 kinnitatud COVID-19 juhtumi ja 27 surmajuhtumit;
- O. arvestades, et Mosambiigis on viimastel aastatel aset leidnud laastavad kliimaga seotud looduskatastroofid, sealhulgas kaks suurt tsükloni 2019. aastal, mis on suurendanud juba niigi kõrget vaesuse määra ja ebakindlust; arvestades, et sellised katastroofid on toonud kaasa ulatusliku toiduga kindlustamatuse ja kroonilise alatoitumuse riigi teatavates osades, kus üle 43 % alla viieaastastest lastest on kängu jäänud; arvestades, et 2020. aastal vajab kiireloomulist humanitaarabi hinnanguliselt kokku 7,9 miljonit inimest;
- P. arvestades, et solidaarsus Mosambiigis on kasvanud ja Cabo Delgado elanike raske olukord on äratanud erilist tähelepanu ning selle tulemusena on eelkõige Mosambiigi noored käivitanud üleriigilise solidaarsuskampaania Cabo Delgadoga trellsildi #CaboDelgadoTambénEMocambique (Cabo Delgado on samuti Mosambiik) all, et suurendada teadlikkust piirkonna traagilisest olukorrast;
- Q. arvestades, et 2010. ja 2013. aastal avastati Mosambiigis tohutud gaasivarud; arvestades, et need varud hõlmavad ligikaudu 5 000 miljardit kuupmeetrit, mis teeb neist maailma suuruselt 9. gaasivarud; arvestades, et see võib asetada Mosambiigi maailma nelja suurima veeldatud maagaasi tootja hulka; arvestades, et eeldatavasti investeeritakse lähiaastatel nende varude kasutamiseks vähemalt 60 miljardit USA dollarit, mis on kõigi aegade suurimad Sahara-taguses Aafrikas tehtud investeeringud;
- R. arvestades, et Euroopa ja kõik muud välismaised tööstus- ja majandushuvid Mosambiigis peaksid lähtuma ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetest; arvestades, et komisjon uurib võimalust kehtestada siduv hoolekohustus tagamaks, et ELi investorid ja kaevandustööstuses osalejad sellistes riikides nagu Mosambiik tegutsevad vastutustundlikult ja aitavad kaasa kohalikule arengule;
- S. arvestades, et Mosambiigis ja eelkõige Cabo Delgado piirkonnas, kus kirjaoskamatus, ebavõrdsus ja laste alatoitumuse määrad on Mosambiigi suurimad, on rikkalikud loodusvarad ja tooraine varud, mis on meelitanud ligi investeeringuid paljudelt rahvusvahelistelt ja ELi ettevõtelt, kes konkureerivad loodusvarade osas turulepääsu pärast; arvestades, et mõnede teadete kohaselt on loodusvaradest saadud tulu jaotunud Mosambiigis ebaühtlaselt;
- T. arvestades, et 13. aprillil 2020 kiitis Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) heaks kohese võla teenindamise kergenduse 25 liikmesriigile, sealhulgas ligikaudu 309 miljonit USA dollarit Mosambiigile katastroofiohu piiramise ja vähendamise usaldusfondi (CCRT) raames, et aidata leevendada COVID-19 pandeemia mõju;

Neljapäev, 17. september 2020

- U. arvestades, et 4. juunil 2020 kutsus ÜRO Mosambiigi humanitaarabi koordinaator Myrta Kaulard rahvusvahelist üldsust üles suurendama oma toetust Mosambiigile;
- V. arvestades, et Euroopa Liit on 2019. aasta tsüklonite järel lubanud toetada Mosambiiki 200 miljoni euroga, millele lisandub Euroopa Liidu poolne 110 miljoni euro suurune toetus COVID-19-ga seoses;
- W. arvestades, et SADCi 2015. aasta piirkondlikus terrorismivastases strateegias, mis töötati välja kooskõlas ÜRO ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegiaga, nähakse ette abi noorte radikaliseerumise ennetamiseks, piiridel julgeoleku tagamiseks, humanitaarabi andmiseks ja terrorismi algpõhjustega tegelemiseks;
- X. arvestades, et praegu on SADCi rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik Mosambiik; arvestades, et 17. augustil 2020. aastal toimunud 40. tippkohtumisel kiitis kõnealune piirkondlik organisatsioon riiki jätkuvate jõupingutuste eest terrorismi ja vägivaldsete rünnakute vastu võitlemisel ning väljendas SADCi solidaarsust ja pühendumust toetada Mosambiiki terrorismi ja vägivaldsete rünnakute vastu võitlemisel ning mõistis hukka kõik terroriaktid ja relvastatud rünnakud;
- Y. arvestades, et 2020. aasta aprillis väljendasid nii ELi delegatsioon Mosambiigis kui ka nõukogu tõsist muret seoses rünnakutega Cabo Delgados ja tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldla eskaleerumisega;
- Z. arvestades, et vaatamata selle jõhkruusele ja kohutavatele inimohvritele ei pälvinud olukord Cabo Delgados rahvusvahelist tähelepanu, mis tähendas, et kaotati väärtuslikku aega selle probleemi lahendamiseks varasemas etapis;
- väljendab sügavat muret julgeolekuolukorra halvenemise pärast Mosambiigi põhjaosas, eelkõige Cabo Delgado provintsis, ja avaldab kaastunnet vägivaldaohvritele, keda on üle 1 500; väljendab solidaarsust ja toetust riigi rahvale, eriti enam kui 250 000 inimesele, kes olid sunnitud oma kodudest põgenema;
 - toonitab, et praegused julgeolekuprobleemid süvendavad veelgi juba niigi äärmiselt habrast humanitaarolukorda, mis tuleneb suurest mahajäämusest, kliimašokkidest ja konfliktidest;
 - kutsub Mosambiigi ametivõime üles võtma tõhusaid ja otsustavaid meetmeid islamistlike mässuliste vastu võitlemiseks ning kaitsma kõiki Cabo Delgado kodanikke; väljendab tõsist muret selle pärast, et mässulised saavad piirkondlikelt ja rahvusvahelistelt terroriorganisatsioonidelt üha suuremat toetust; juhib sellega seoses tähelepanu kahtlusväärsetele sarnasustele teiste piirkondadega, nagu Sahel ja Aafrika Sarv;
 - rõhutab, et kui mässutegevust ei peatata, võib see kasvada ja kanduda üle naaberriikidesse, ohustades piirkondlikku stabiilsust; toonitab sellega seoses vajadust tulemusliku ja jätkusuutliku poliitika järele nii riigi valitsuse kui ka piirkondlike ja rahvusvaheliste osalejate poolt;
 - tuletab Mosambiigi valitsusele meelde tema kohustust anda kõik terroristlikus tegevuses kahtlustatavad õiglase kohtumõistmise teel kohtu alla; kutsub Mosambiigi valitsust üles algatama sõltumatu ja erapooletu uurimise seoses piinamise ja muude raskete rikkumistega, mille on Cabo Delgados väidetavalt toime pannud riigi julgeolekujõud; tuletab meelde, et Mosambiik on kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti, inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta ning ÜRO piinamisvastase konventsiooni osaline ja nendega keelatakse piinamine ja muu väärkohtlemine ning omavoliline elu võtmine;
 - rõhutab, kui oluline on kaitsta ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate, aktivistide ja kõigi nende õigusi, kes lihtsalt kasutavad oma inimõigusi ja väljendavad oma seisukohti avalikku huvi pakkuvates küsimustes; kutsub Mosambiigi ametivõime üles viima läbi erapooletu uurimise kõigi uudistekanalite vastu suunatud väidetavate vandalismijuhtumite, sõnavabaduse mahasurumise ning ajakirjanike ahistamise ja hirmutamise seotud süüdistuste kohta;
 - kutsub Mosambiigi ametivõime üles tagama demokraatia, inimõiguste ja tõhusa kohaliku valitsemise edendamise ning õigusriigi tulemusliku taastamise Põhja-Mosambiigis; tuletab meelde, et rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimine ja demokraatlike vabaduste austamine on samuti otsustava tähtsusega 2019. aastal Mosambiigi Vabastusrinde (Frelimo) ja Mosambiigi rahvusliku vastupanuliikumise (Renamo) vahel allkirjastatud lõpliku rahukokkuleppe õnnestumiseks;

Neljapäev, 17. september 2020

8. rõhutab, et tuleb jätkata vajalikke reforme, et täita asjakohaselt Mosambiigi elanike vajadusi ja vältida seda, et neist saaksid kaitsetud radikaliseerumise ohvrid; rõhutab eelkõige tungivat vajadust luua Cabo Delgado elanikele, eriti noortele, töökohti ja võimalusi; rõhutab peale selle, et tuleb teha tööd selle nimel, et kõrvaldada teatavad terrorismi algpõhjused, nagu kindlustamatus, vaesus, inimõiguste rikkumine, ebavõrdsus, tõrjutus, töötus, keskkonnaseisundi halvenemine, korrupsioon ja avaliku sektori vahendite väärkasutamine ja karistamatus, sest see aitab väga palju kaasa terroriorganisatsioonide likvideerimisele;

9. rõhutab, et tuleb tagada, et kõigi sõjaliste manöövrите korral, mis selles piirkonnas tehakse, austataks ja edendataks inimõigusi, julgustab Mosambiigi ametivõime toetama piirkondlikke ja rahvusvahelisi organisatsioone, kodanikuühiskonna organisatsioone ja kogukonnapõhiseid rühmasid ning tegema nendega koostööd, et luua platvormid rahuloomealगतuste jaoks, millega soodustatakse kõigi sidusrühmade rahumeelset osalemist, arutelu, leppimist ja kooseksisteerimist; mõistab hukka erajulgeolekujõudude kasutamise selles konfliktis, mis suurendab veelgi riigi rahalisi kulusid ja toimub ilma igasuguse rahvusvahelise järelevalveta;

10. märgib murega, et riigisestest põgenike olukord Mosambiigis halveneb; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid teeksid tihedat koostööd SADCi ja selle liikmesriikidega, et lahendada piirkonnas süvenev humanitaarkriis ja töötada välja tõhus tegevuskava;

11. kutsub Mosambiigi valitsust üles tegema avatud koostööd rahvusvaheliste institutsioonidega, näiteks ÜRO eriraportööridega, võimaldama sõltumatutel inimõiguste uurijatel ja vaatlejalatel riiki siseneda ning nõuetekohaselt analüüsima Cabo Delgado elanike humanitaarvajadusi, et anda neile vajalikku abi; on ühtlasi veendunud, et vägivaldaohvreid tuleb toetuskava abil kaitsta, et nad saaksid oma eluga edasi minna;

12. on veendunud, et piirkondlikke ja rahvusvahelisi jõupingutusi tuleb rohkem koordineerida, et reageerida Cabo Delgados ees seisvatele julgeoleku- ja humanitaarkriisidele, sealhulgas vajadusele tegeleda piiriüleste ohtudega, nagu terrorismiga seotud mässud, toiduga kindlustatus, riigisisesed põgenikud ja inimeste ebaseaduslik üle piiri toimetamine; kutsub seetõttu Euroopa välisteenistust üles laiendama lisatoetust SADCile ja Aafrika Liidule, et jõuda pikaajalise ja rahumeelse lahenduseni;

13. juhib tähelepanu sellele, et SADCi poliitika-, kaitse- ja julgeolekukoostöö organ (OPDS) koos oma rahvusvahelise lahinguüksusega, mis on loodud mässudega seotud tõsise olukordade lahendamiseks, peaks olema selle konflikti ohjamisel oluline aktiivne osaleja ning peaks konflikti lähiajal hukka mõistma, julgustades ja toetades samal ajal pikemas perspektiivis Mosambiigi ametivõime lisareformide elluviimisel, mille eesmärk on edendada demokraatiat, inimõigusi ja õigusriiki, mis on stabiilsuse, rahu ja arengu eeltingimus;

14. kordab, et EL on valmis alustama Mosambiigiga dialoogi, et teha kindlaks tõhusad võimalused ELi abi kasutamiseks, võttes arvesse, et olukord on keeruline ja piirkondlikku laadi, ning kutsub Mosambiigi valitsust üles olema selles dialoogis ning koostöös ELi ja SADCiga aktiivsem; ergutab sellega seoses koostööd Mosambiigi ametivõimude ja kodanikuühiskonna kõigi tasandite vahel, et leida kaasav lahendus ja täita kiiresti kõige vähem kaitstud inimeste vajadused;

15. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat Josep Borrelli ja ELi liikmesriike üles jätkama olukorra tähelepanelikku jälgimist ning suurendama toetust riiklikele ja piirkondlikele ametiasutustele; tunneb sellega seoses heameelt nõukogu 22. juuni järelduste üle, kuid nõuab tungivalt, et võetaks diplomaatilisi lisameetmeid, eelkõige nende liikmesriikide poolt, kel on riigiga ajaloolised ja sõbralikud sidemed, et rõhutada vajadust võtta selles piirkondliku julgeoleku ja humanitaarmõõtmega küsimuses kiireloomulisi meetmeid ning juhtida valitsuse tähelepanu geopoliitilistele tagajärgedele, mis tulenevad koordineeritud piirkondliku ja rahvusvahelise reageerimise puudumisest;

16. väljendab lootust, et kui ELi uut Aafrika strateegiat on hakatud tulemuslikult ellu viima, aitab see tugevdada ELi ja Aafrika koostööd, mis põhineb kogu kontinenti puudutaval võrdset partnerlusel, ning et mõlemad teevad sellistes riikides nagu Mosambiik koostööd majandusliku, sotsiaalse, julgeoleku- ja inimõiguste olukorra parandamiseks;

Neljapäev, 17. september 2020

17. on seisukohal, et Mosambiigi praegusi sündmusi ning selle sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi käsitletakse nõuetekohaselt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku (2021) kohases ELi Aafrika-poliitikas; rõhutab, et kui Mosambiiki laastavad sageli üleujutused ja muud loodusõnnetused, tuleks selle elanikele anda kogu kättesaadav toetus ja humanitaarabi;
18. on veendunud, et eelseisev ELi ja Aafrika tippkohtumine on väga hea võimalus humanitaartragöödia probleemi paremini lahendada ning suurendada ELi toetust piirkondlikele ja Aafrika organisatsioonidele;
19. tuletab meelde 30. mail ja 1. juunil 2019 Beiras toimunud rahvusvahelisel rahastajate konverentsil võetud rahvusvahelisi abikohustusi, mille kohaselt lubas Euroopa Liit anda 200 miljoni euro ulatuses taastustoetust; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid täidaksid need kohustused täies ulatuses; juhib tähelepanu sellele, et pikaajalist taastumist on võimalik saavutada ainult kestliku ja kaasava majandusarengu kaudu; nõuab seetõttu, et EL toetaks Mosambiigi jõupingutusi majanduse stabiliseerimisel, töökohtade loomisel ja maapiirkondade konkurentsivõime suurendamisel, tagades samal ajal kaasatuse ja keskkonnakaitse;
20. tunneb IMFi CCRT üle heameelt, sest see on samm õiges suunas, et aidata Mosambiigil võidelda COVID-19 põhjustatud majanduslike tagajärgedega; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid eraldaksid IMFile lisaraha ning IMF uuriks, kuidas oleks CCRT-le kättesaadavaid vahendeid võimalik veel rohkem suurendada, näiteks kasutades omaenda reserve; tuletab meelde, et fondi tehtavad sissemaksed ei tohi mingil juhul asendada ametlikku arenguabi;
21. peab väga tähtsaks, et kohalik elanikkond, eelkõige riigi vaeseimate provintside elanikud, saaksid kasu riigis loodusvarade kasutamisest; kutsub valitsust üles eraldama eksploateerimisprojektidest saadud tulu õiglaselt kohalikele arenguprojektidele, järgides samal ajal kõrgeid keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid;
22. tuletab meelde, et Mosambiigi elanikud, nii kristlased kui ka moslemid, on pikka aega rahumeelselt koos eksisteerinud, ning on veendunud, et selline sallivus- ja solidaarsusmudel toimib hoolimata islamistlike terroristide rünnakutest;
23. rõhutab, et esmatähtis peab olema haridus ja tuleb edendada maaelu arengut, et võidelda radikaliseerumise vastu, eelkõige maapiirkondades elavate noorte hulgas;
24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Mosambiigi valitsusele ja parlamendile ning SADCi ja Aafrika Liidu liikmetele ja juhtkonnale.
-

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0238

Vastuväide rakendusaktile: teatavate ainete, sealhulgas flonikamiidi, haloksüfopi ja mandestrobiini jääkide piirnormid

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni määruse (millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II, III ja IV lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tsükloksüdiimi, flonikamiidi, haloksüfopi, mandestrobiini, mepikvaadi, *Metschnikowia fructicola* tüve NRRL Y-27328 ja proheksadiooni jääkide piirnormidega) eelnõu kohta (D063880/06 – 2020/2734(RPS))

(2021/C 385/17)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni määruse (millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II, III ja IV lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate tsükloksüdiimi, flonikamiidi, haloksüfopi, mandestrobiini, mepikvaadi, *Metschnikowia fructicola* tüve NRRL Y-27328 ja proheksadiooni jääkide piirnormidega) eelnõu (D063880/06,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 5 lõiget 1 ja artikli 14 lõike 1 punkti a,
- võttes arvesse alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee 17.–18. veebruaril 2020 esitatud arvamust,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiivi 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 27. mail 2019 vastu võetud ja 2. augustil 2019 avaldatud põhjendatud arvamust ⁽³⁾,
- võttes arvesse EFSA 18. detsembril 2009 vastu võetud ja 7. mail 2010 avaldatud järeldust ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse EFSA 18. oktoobril 2018 vastu võetud ja 2. novembril 2018 avaldatud põhjendatud arvamust ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ⁽⁶⁾ artikli 5a lõike 3 punkti b ja artikli 5a lõiget 5,
- võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3 ning lõike 4 punkti c,
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

⁽¹⁾ ELT L 70, 16.3.2005, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 309, 24.11.2009, lk 71.

⁽³⁾ EFSA põhjendatud arvamus „Modification of the existing maximum residue levels for flonicamid in strawberries and other berries“ („Flonikamiidi jääkide kehtivate piirnormide muutmise maasikate ja muude marjade puhul“), EFSA Journal 2019; 17(7):5745, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5745>

⁽⁴⁾ EFSA, „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance flonicamid“ („Järeldus toimeaine flonikamiidi pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta“), EFSA Journal 2010; 8(5):1445, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1445>

⁽⁵⁾ EFSA põhjendatud arvamus „Setting of import tolerances for haloxyfop-P in linseed and rapeseed“ („Haloksüfop-P jääkide piirnormide kehtestamine lina- ja rapsiseemnete puhul impordi jaoks“), EFSA Journal 2018; 16(11):5470, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5470>

⁽⁶⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

Neljapäev, 17. september 2020

- A. arvestades, et flonikamiid on selektiivne putukamürk, mida kasutatakse muu hulgas kartulite, nisu, õunte, pirnide, virsikute ja paprikate puhul;
- B. arvestades, et toimeaine flonikamiidi heakskiidu kehtivusaega pikendati komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2017/2069⁽⁷⁾;
- C. arvestades, et Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) riskihindamise komitee 5. juuni 2013. aasta arvamuses⁽⁸⁾, milles tehti ettepanek flonikamiidi ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistamise kohta, täheldas liikmesriigi Taani pädev asutus „selget mõju küülikute sisikonna malformatsioonidele emasloomale mittemürgistel tasemetel“;
- D. arvestades, et Ameerika Ühendriikides uuritakse praegu, kas flonikamiid võib kujutada tolmeldajatele varem arvatust suuremat ohtu, sest flonikamiidi tootja ISK Biosciences esitatud uued uuringud näitavad, et mesilased puutuvad kokku neile olulist kahju tekitavast kogusest kuni 51 korda suurema koguse flonikamiidiga⁽⁹⁾;
- E. arvestades, et haloksüfop-P on herbitsiid, mida kasutatakse muu hulgas porgandite, liblikõieliste söödakultuuride, rapisiseemnete, sojaoa ja suhkrupeedi puhul;
- F. arvestades, et ECHA klassifikatsiooni kohaselt on haloksüfop-P allaneelamisel kahjulik ning ohtlik veeorganismidele pikaajalise toimega; arvestades, et haloksüfop-P mõjus hepa- ja nefrotoksiliselt ning tekitas oksüdatiivset stressi rottidele, kes puutusid kokku metüülhaloksüfop-P-ga⁽¹⁰⁾;
- G. arvestades, et haloksüfop-P tootmine, turustamine ja kasutamine nii põllumajanduslikel kui ka mittepõllumajanduslikel eesmärkidel on Prantsusmaal alates 4. septembrist 2007 keelatud⁽¹¹⁾; arvestades, et komisjoni määrusega (EÜ) nr 1376/2007⁽¹²⁾ keelati haloksüfop-P kasutamine kogu liidus neljaks aastaks;
- H. arvestades, et komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 540/2011⁽¹³⁾ kiideti toimeaine haloksüfop-P heaks väga piiratud kasutusega⁽¹⁴⁾ ja rangete nõuetega liikmesriikidele seoses põhjavee kaitse, veeorganismide kaitse ja käitajate ohutusega;
- I. arvestades, et komisjoni rakendusmääruses (EL) 2015/2233⁽¹⁵⁾ järeltas komisjon seoses toimeaine haloksüfop-P kasutamisega, et „nõutud kinnitavat lisateavet ei ole täies ulatuses esitatud ja põhjaveega seotud vastuvõetamatut riski saab välistada üksnes täiendavate piirangute kehtestamisega“;
- J. arvestades, et rakendusmääruses (EL) 2015/2233 järeltas komisjon lisaks, et on „asjakohane muuta kõnealuse toimeaine kasutustingimusi ja eelkõige kehtestada piirmäärad seoses toimeaine koguse ja kasutussagedusega“;

(7) Komisjoni 13. novembri 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/2069, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete flonikamiidi (IKI-220), metalaksüüli, penoksülaami ja prokinasiidi heakskiidu kehtivusaega pikendamisega (ELT L 295, 14.11.2017, lk 51).

(8) Riskihindamise komitee 5. juuni 2013. aasta arvamus, milles tehakse ettepanek flonikamiidi ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistamise kohta ELi tasandil, <https://echa.europa.eu/documents/10162/0916c5b3-fa52-9cdf-4603-2cc40356ed95>

(9) <https://oag.ca.gov/news/press-releases/attorney-general-becerra-warns-against-expanded-use-pesticide-found-harm-bees>

(10) Olayinka, E.T, ja Ore, A., „Hepatotoxicity, Nephrotoxicity and Oxidative Stress in Rat Testis Following Exposure to Haloxypop-p-methyl Ester, an Aryloxyphenoxypionate Herbicide“ („Hepa- ja nefrotoksilisus ning oksüdatiivne stress rottide munandites pärast kokkupuudet haloksüfop-p-metüülestriga, arüüloksüfenoksüpropionaati sisaldava herbitsiidiga“), *Toxics*, detsember 2015, 3(4), lk 373–389, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5606644/>

(11) https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?sessionId=235653D01B24A4B694A6C342E7323D6F.tplgfr38s_1?cidTexte=JORFTEXT000000464899&dateTexte=&oldAction=rechJO&categorieLien=id&idJO=JORFCONT000000005119

(12) Komisjoni 23. novembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1376/2003, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 304/2003 (ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta) I lisa (ELT L 307, 24.11.2007, lk 14).

(13) Komisjoni 25. mai 2011. aasta määrus (EL) nr 540/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 seoses heakskiidetud toimeainete loeteluga (ELT L 153, 11.6.2011, lk 1).

(14) Lubatakse kasutada ainult herbitsiidina kogustes, mis ei ületa 0,052 kg toimeainet ühe hektari ja ühe kasutamiskorra kohta. Lubatakse kasutada ainult üks kord iga kolme aasta tagant.

(15) Komisjoni 2. detsembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2233, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeaine haloksüfop-P heakskiitmise tingimustega (ELT L 317, 3.12.2015, lk 26).

Neljapäev, 17. september 2020

- K. arvestades, et 30. aprillil 2018 otsustas komisjon pikendada toimeaine haloksüfop-P heakskiidu kehtivusaega 31. detsembrini 2023⁽¹⁶⁾;
- L. arvestades, et Euroopa Liidu (ELi) toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 on sätestatud ettevaatusprintsip kui üks liidu aluspõhimõtteid;
- M. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 168 lõikes 1 on öeldud: „Kogu liidu poliitika ja meetmete määramisel ja rakendamisel tagatakse inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.“;
- N. arvestades, et direktiivi 2009/128/EÜ eesmärk on saavutada liidus pestitsiidide säästev kasutamine pestitsiididest inimeste tervisele ja loomade tervisele ning keskkonnale tulenevate riskide ja mõju vähendamise teel ning integreeritud taimekaitse ja alternatiivsete lähenemisviiside või võtete, nagu näiteks pestitsiidide kemikaalivabade alternatiivide kasutamise edendamise abil;
- O. arvestades, et jääkide piirnormide kehtestamisel tuleb arvesse võtta kumulatiivset ja koostoimelist mõju ning väga oluline on töötada kiiresti välja selleks hindamiseks sobivad meetodid;
- P. arvestades, et haloksüfop-P jääkide piirnormide suurendamine linaseemnete puhul ja mandestrobiini jääkide piirnormide suurendamine maasikate ja viinamarjade puhul põhineb kolmandate riikide esitatud nõuete ühtlustamise taotlustel;
- Q. arvestades, et taotluste esitajad väidavad, et haloksüfop-P ja mandestrobiini Austraalias ja Kanadas lubatud kasutamisel kõnealuste põllukultuuride puhul jäävad toodetes määruses (EÜ) nr 396/2005 sätestatud jääkide piirnormidest suuremad jäägid ning vaja on suuremaid jääkide piirnorme, et vältida kaubandustõkkeid nende põllukultuuride importimisel;
1. on vastu komisjoni määruse eelnõu vastuvõtmisele;
 2. on seisukohal, et komisjoni määruse eelnõu ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 eesmärgi ja sisuga;
 3. on seisukohal, et liit ja komisjon peaksid austama keskkonnavastutuse põhimõtet ega tohiks julgustada kolmandates riikides selliste toodete kasutamist, mille mõned liikmesriigid on oma territooriumil keelanud ja mille kasutamist liit püüab piirata;
 4. on arvamusel, et vabakaubanduseeskirjad ei tohiks kunagi tuua kaasa liidu kaitsestandardite alandamist;
 5. tunnustab seda, et EFSA töötab praegu välja kumulatiivsete riskide hindamise meetodeid, kuid märgib ka, et pestitsiidide ja jääkide kumulatiivse mõju hindamise probleem on olnud teada juba aastakümneid; palub seetõttu, et EFSA ja komisjon tegeleksid selle probleemiga kui äärmiselt kiireloomulise küsimusega;
 6. märgib, et määruse eelnõu kohaselt suureneks flonikamiidi jääkide piirnorm maasikate puhul 0,03 mg-lt 0,5 mg-le kg kohta, pamplite ja vaarikate puhul 0,03 mg-lt 1 mg-le kg kohta, muude väikeste puuviljade ja marjade puhul 0,03 mg-lt 0,7 mg-le kg kohta, muude juur- ja mugulköögiviljade puhul üldiselt 0,03 mg-lt 0,3 mg-le kg kohta, rõigaste puhul 0,03 mg-lt 0,6 mg-le kg kohta, lehtsalati ja salatitaimede puhul 0,03 mg-lt 0,07 mg-le kg kohta ning kaunviljade puhul 0,03 mg-lt 0,8 mg-le kg kohta;
 7. teeb ettepaneku, et flonikamiidi jääkide piirnormiks jääks 0,03 mg/kg;
 8. märgib, et määruse eelnõu kohaselt suureneks haloksüfop-P jääkide piirnorm linaseemnete puhul 0,01 mg-lt 0,05 mg-le kg kohta;
 9. teeb ettepaneku, et haloksüfop-P jääkide piirnormiks jääks 0,01 mg/kg;
 10. märgib, et määruse eelnõu kohaselt suureneks mandestrobiini jääkide piirnorm viinamarjade puhul 0,01 mg-lt 5 mg-le kg kohta ja maasikate puhul 0,01 mg-lt 3 mg-le kg kohta;

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 30. aprilli 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/670, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeainete bromokonasooli, buprosiini, haloksüfop-P ja napropamiidi heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT L 113, 3.5.2018, lk 1).

Neljapäev, 17. september 2020

11. teeb ettepaneku, et mandestrobiini jääkide piirnormiks jääks 0,01 mg/kg;
 12. palub komisjonil määruse eelnõu tagasi võtta ja esitada komiteele uus eelnõu;
 13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0239

Euroopa kultuurielu taastumine

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon Euroopa kultuurielu taastumise kohta (2020/2708(RSP))

(2021/C 385/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu preambulit ning artikleid 2, 3 ja 4,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 6 ja 167 ning Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, eelkõige selle artiklit 19,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 22,
- võttes arvesse komisjoni 22. mai 2018. aasta teatist „Tugevama Euroopa väljakujundamine: noorte-, haridus- ja kultuuripoliitika roll“ (COM(2018)0268),
- võttes arvesse komisjoni 22. mai 2018. aasta teatist „Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava“ (COM(2018)0267),
- võttes arvesse komisjoni 14. novembri 2017. aasta teatist „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“ (COM(2017)0673),
- võttes arvesse oma 13. detsembri 2016. aasta resolutsiooni ELi sidusa kultuuri- ja loomemajanduse poliitika kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni transpordi ja turismi kohta 2020. aastal ja pärast seda ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1295/2013 (millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2014–2020) ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1718/2006/EÜ, nr 1855/2006/EÜ ja nr 1041/2009/EÜ) ⁽⁴⁾ (edaspidi „määrus“),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 17., 18., 19., 20. ja 21. juuli 2020. aasta järeldusi,
- võttes arvesse nõukogu 15. novembri 2018. aasta järeldusi kultuurivaldkonna töökava kohta aastateks 2019–2022 (2018/C 460/10),
- võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti „Identifying Europe’s recovery needs“ („Euroopa taastumisvajaduste kindlakstegemine“), mis on lisatud komisjoni 27. mai 2020. aasta teatisele „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2019)0260),
- võttes arvesse 2015. aasta aruannet „Cultural Heritage Counts for Europe“ („Kultuuripärand on Euroopale tähtis“),
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,

⁽¹⁾ ELT C 238, 6.7.2018, lk 28.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0169.

⁽⁴⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 221.

Neljapäev, 17. september 2020

- A. arvestades, et kultuur on Euroopa Liidu jaoks strateegiline sektor, mis ei ole mitte ainult majanduse oluline osa, vaid annab ka panuse demokraatliku, kestliku, vaba ja kaasava ühiskonna arengusse ning kajastab Euroopa mitmekesisust, väärtusi, ajalugu, vabadusi ja eluviisi;
- B. arvestades, et kultuur ja kunstivabadus aitavad ühiskonda märkimisväärselt elavdada ja võimaldavad kõigil ühiskonnaliikmetel väljendada oma identiteeti, tugevdades sotsiaalset ühtekuuluvust ja kultuuridevahelist dialoogi, sillutades teed üha tihedamalt seotud Euroopa Liidule;
- C. arvestades, et kultuuril kui inimlikkuse, demokraatia ja kodanikuaktiivsuse väljendusel on olemuslik väärtus ning see võib aidata edendada kestlikku arengut;
- D. arvestades, et kultuur tugevdab ühiskondade sotsiaalset kapitali, hõlbustab kodanikudemokraatiat, edendab loovust, heaolu ja kriitilist mõtlemist, soodustab integratsiooni ja ühtekuuluvust ning edendab mitmekesisust, võrdsust ja pluralismi;
- E. arvestades, et kultuurielus osalemist peetakse üheks peamiseks sotsiaalsete muutuste ning kaasava ja vastupanuvõimelise ühiskonna ülesehitamise katalüsaatoriks;
- F. arvestades, et kultuur ning kultuuri- ja loomesektor ja -majandus on oluline vahend diskrimineerimise kõigi vormide, sealhulgas rassismi ja ksenofoobia vastu võitlemisel, ning väljendusvabaduse platvorm;
- G. arvestades, et pandeemia on toonud esile Euroopa ühiskonna tõelise sotsiaalse väärtuse ning kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse majandusliku kaalu; arvestades, et kultuuri majanduslik pool on Euroopa Liidu ja selle majanduse jaoks strateegiline sektor, mis tagab miljonitele eurooplastele sisukad töökohad ja Euroopa mitmekesisuse jätkusuutliku rahastamise, kajastades samas Euroopa väärtusi, ajalugu ja vabadusi;
- H. arvestades, et Euroopa kultuuri- ja loomemajanduses osalejad säilitavad ja edendavad kultuurilist ja keelelist mitmekesisust Euroopas ning aitavad tugevdada Euroopa identiteeti kõigil tasanditel; arvestades, et kultuuri- ja loomemajanduses osalejad on Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide sotsiaalse ühtekuuluvuse, kestliku arengu ja majanduskasvu hindamatu väärtusega jõud ning ülemaailmse konkurentsivõime oluline tegur;
- I. arvestades, et Euroopa kultuuri- ja loomesektor ja -majandus annab ligikaudu 4 % Euroopa sisemajanduse koguproduktist – see on sarnane info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning majutus- ja toitlustusteenuste osakaaluga; arvestades, et 2019. aastal töötas ELi 27 liikmesriigis kultuurivaldkonnas 7,4 miljonit inimest, mis moodustab kogutööhõivest 3,7 %; arvestades, et 2019. aastal oli ELi 27 liikmesriigis kultuurivaldkonnas füüsilisest isikust ettevõtjate osakaal üle kahe korra suurem kui keskmiselt majanduses tervikuna ⁽⁵⁾;
- J. arvestades, et komisjoni enda hinnangute kohaselt kaotas kultuuri- ja loomesektor ja -majandus (mis annab SKPsse 509 miljardit eurot lisandväärtust) COVID-19 kriisi ja piirangute tõttu 2020. aasta teises kvartalis tõenäoliselt 80 % käibest;
- K. arvestades, et Euroopas töötab kultuuripärandi sektoris üle 300 000 inimese ning sellega on kaudselt seotud 7,8 miljonit töökohta; arvestades, et statistikasüsteemides on kultuuri- ja loomesektoris ja -majanduses tegutsevad Euroopa loometöötajad praegu alaesindatud;
- L. arvestades, et kultuuri- ja loomesektor ja -majandus on omavahel tihedalt seotud ning on osutunud kasulikuks ka teistele valdkondadele, nagu turism ja transport; arvestades, et Maailma Turismiorganisatsiooni andmetel valib neli turisti kümnest oma sihtkoha kultuurivõimaluste alusel ning kaks kolmandikku eurooplastest usub, et kultuuripärandi olemasolu mõjutab nende puhkusesihtkoha valikut; arvestades, et Euroopa on endiselt menukaim kultuuriturismi sihtkoht maailmas;
- M. arvestades, et Euroopa mitmekesine kultuurimaastik kannatab rängalt COVID-19 pandeemia all ning paljud kultuuri- ja loomesektoris ja -majanduses osalejad seisavad ilma avaliku sektori investeeringute ja abita silmitsi hävinguga; arvestades, et selle sektori seiskumisel on olnud ülekanduv mõju teistele sektoritele, nagu transport, turism ja haridus;

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Culture_statistics_-_cultural_employment#Self-employment

Neljapäev, 17. september 2020

- N. arvestades, et kultuuri- ja loomesektor ning -majandus on ebatüüpiline sektor, millel on oma majandusmudel, vajadused ja mõõtmed, kuid see koosneb peamiselt väikestest struktuuridest (VKEd, mikroorganisatsioonid ja füüsilisest isikust ettevõtjad), millel puudub või on väike juurdepääs finantsturgudele ning mille sissetulekud on sageli ebaregulaarsed ja segatüüpi ning pärinevad eri allikatest, nagu riiklikud toetused, erasponsorlus, publikutulu või autoritasud;
- O. arvestades, et COVID-19 pandeemiast tingitud kriis on toonud esile ka kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse varasemad nõrgad kohad, sealhulgas kunstiinimeste ja kultuuritöötajate ebakindlad elatusvahendid ning paljude kultuuriasutuste piiratud eelarve;
- P. arvestades, et COVID-19 pandeemia tagajärgede ulatus kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele alles selgub, kuid üldine mõju keskpikas ja pikas perspektiivis ei ole veel teada; arvestades, et see mõjutab kunstiinimeste ja kultuuritöötajate sotsiaalseid õigusi, pidades seejuures silmas nende õigust saada oma töö eest õiglast rahalist hüvitist, ning kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitset;
- Q. arvestades, et COVID-19 kriisil on juba praegu ja ka edaspidi püsiv negatiivne mõju kultuuri- ja loomemajandusele, levitamisele ja sissetulekule ning seega ka Euroopa kultuurilisele mitmekesisusele;
- R. arvestades, et teatrid, ooperimajad, kinod, kontserdisaalid, muuseumid, pärandiobjektid ja muud kultuuriasutused olid esimeste seas, mis karantiinimeetmete tõttu suleti, ning on viimaste hulgas, mis taasavati; arvestades, et paljud kultuuri- ja kunstiüritused, nagu messid, festivalid, kontserdid ja etendused, on kas ära jäetud või pikalt edasi lükatud; arvestades, et uue puhangu ärahoidmiseks kehtestatud tervishoiu- ja ohutusmeetmed ei võimalda neil asutustel lähitulevikus täisvõimsusel tegutseda;
- S. arvestades, et kui paljud eurooplased pidid pandeemia ajal isolatsioonis viibima, said paljud inimesed abi kultuuri- ja loomesisu jagamisest; arvestades, et internetis pakutavale kultuurisisule juurdepääsu võimalused on mitmekordistunud ja muutnud selle kättesaadavamaks ning tänu autoritele, artistidele, esitajatele ja teistele loovisikutele saab sellega tutvuda sageli isegi ilma tasuta; arvestades, et see vähendab loovisikute sissetulekuid veelgi; arvestades, et kultuurisisu kättesaadavus internetis ei suurendanud õiguste omajate ja esitajate sissetulekut;
- T. arvestades, et ebavõrdne juurdepääs digitaaltaristule on piiranud selliseid põhiõigusi nagu juurdepääs kultuurile, õigus kultuurielus osaleda ja õigus tegeleda kunstiliste väljendusvormidega;
- U. arvestades, et programmi „Loov Euroopa“ jaoks järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tehtud eelarveettepanekud ei vastanud juba enne COVID-19 kriisi ilmselt kultuuri- ja loomevaldkonna ega Euroopa Parlamendi ootustele, mistõttu on parlament nõudnud rahastamise kahekordistamist võrreldes 2014.–2020. aasta finantsraamistikuga;
- V. arvestades, et võrreldes komisjoni 2018. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekuga kärbitakse komisjoni muudetud mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus Euroopa solidaarsuskorpuse assigneeringuid 20 %, programmi „Loov Euroopa“ assigneeringuid 13 % ja programmi „Erasmus+“ assigneeringuid 7 %; arvestades, et Euroopa Ülemkogu 17. juulil 2020. aastal väljendatud seisukoht on kooskõlas ainult komisjoni 2018. aasta ettepanekuga; arvestades, et programm „Loov Euroopa“ on ainus ELi programm, mis pakub kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele kogu Euroopas otsest toetust; arvestades, et ei algatuseid, mida programm „Loov Euroopa“ peaks katma, ega ka selle eelarve ei paku juba niigi ülekoormatud ja alarahastatud programmile toetust;
- W. arvestades, et pandeemia pakub võimalust mõtestada ümber kultuuri tulevik, ning arvestades, et vastupidavama kultuuriökosüsteemi loomine eeldab laiemat arutelu planeedi tuleviku üle ja kiireloomulist reageerimist kliimakriisile;
- X. arvestades, et kultuuri- ja loomesektor ja -majandus on hädavajalik keskkonnasäästlikkuse saavutamiseks; arvestades, et kultuuri- ja loomesektorit ja -majandust tuleb ka edaspidi piisavalt rahastada ning sellesse sektorisse investeerimist käsitleda turvaliste investeeringutena, et olla valmis üleminekuks CO₂-neutraalsele majandusele vastavalt Euroopa rohelisele kokkuleppele ja kestliku arengu eesmärkidele;

Neljapäev, 17. september 2020

1. väljendab siirast solidaarsust esitajate, artistide, loovisikute, autorite, kirjastajate, nende ettevõtete ning kõigi muude kultuurivaldkonna loovisikute ja töötajatega, sealhulgas vabakutseliste loomeinimestega, keda ülemaailmne COVID-19 pandeemia on tõsiselt mõjutanud, ning tunnustab nende tööd ja solidaarsust praegusel raskel ajal, mida kogevad miljonid eurooplased;
2. rõhutab, et pandeemiajärgne taastumine ja Euroopa kultuuripoliitika elavdamine on tihedalt seotud muude probleemidega, millega Euroopa Liit ja maailm silmitsi seisavad, alustades kliimakriisist; on veendunud, et tulevane kultuuripoliitika peab olema tihedalt seotud sotsiaalsete probleemidega ning keskkonnasäästlikule majandusele ülemineku ja digipöördega;
3. peab ülioluliseks eraldada kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele märkimisväärse osa ELi institutsioonide kavandatud majanduse elavdamise meetmetest ning kombineerida neid laiaulatuslike ja kiirete meetmetega Euroopa kultuuri- ja loomejõudude toetuseks, mis võimaldaks neil lähikuudel oma tööd jätkata ja kriis üle elada ning muudaks selle sektori vastupanuvõimeliseks; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles koordineerima oma tegevust kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse toetamisel;
4. peab kiiduväärseks komisjoni ja Euroopa Ülemkogu jõupingutusi ELi majanduse järgmise põlvkonna elavdamise kava koostamisel; tunneb siiski muret, et kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse otseseks toetamiseks ei ole selgelt ette nähtud ühtegi konkreetset summat; rõhutab sellega seoses, et kultuuri- ja loomemajanduses osalejad peaksid olema liikmesriikide sihipäraste meetmete selge sihtrühm ning saama kõiki taastefondi vahendeid laialdaselt ja kiiresti kasutada;
5. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele vastavalt selle erivajadustele vähemalt 2 % majanduse elavdamiseks ette nähtud taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist; rõhutab, et see määr peaks kajastama kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse tähtsust ELi SKP jaoks, kuna selles sektoris on 7,8 miljonit töökohta ja see annab 4 % SKPst; kordab vajadust täpse kavandamise ja konkreetsete rahastamiskavade järele, et tagada kultuuri- ja loomesektoris ja -majanduses tegevuse järjepidevus ning prognoositavus selles valdkonnas tegutsevatele inimestele;
6. tunneb heameelt, et otsese tegevuskavana loodi taasteabi REACT-EU, mille eesmärk on anda täiendavat toetust paljukannatanud piirkondadele ja majandussektoritele; tunneb heameelt, et kultuur on tunnustatud oluliseks ja kannatanud sektoriks; on siiski mures selle pärast, et ei võetud meetmeid tagamaks, et kultuuri- ja loomesektor ja -majandus saaksid sellest algatusest kasu; nõuab tungivalt, et liikmesriigid käsitleksid kultuuri- ja loomesektorit ja -majandust ELi majanduse elavdamise kava raames strateegilise sektori ja prioriteedina ning määraksid kindlaks konkreetse eelarve kiirete ja konkreetsete meetmetega, mis on suunatud kultuurivaldkonna osalejate turgutamisele ja millest peaksid kasu saama kõik sidusrühmad, sealhulgas vabakutselised kunstnikud, ning mis oleks suunatud mitte ainult nende majanduslikule turgutamisele, vaid ka kultuuri- ja loomesektoris ja -majanduses töötavate inimeste töötingimuste parandamisele;
7. kritiseerib asjaolu, et programm „Loov Euroopa“ ei saanud taasterahastust „NextGenerationEU“ lisavahendeid, ning nõuab, et programmi „Loov Euroopa“ üldeelarvet suurendataks 2,8 miljardi euronit;
8. palub liikmesriikidel tagada, et kultuuri- ja loomemajanduses tegutsevatele riigi poolt tavaolukorras kohaldatavad sotsiaalsed, maksualased ja majanduslikud eritingimused jääksid jõusse nii kriisi ajal kui ka pärast seda; kutsub liikmesriike üles võtma kultuuri- ja loomesektoris ja -majanduses tegutsevaid VKEsid arvesse oma sihtotstarbelistes VKEde taastekavades, mida on juba rakendama asutud; palub liikmesriikidel kaaluda uute tervishoiu- ja ohutusmeetmete rakendamisel kultuuriasutustele ja -üritustele rahalise toetuse võimaldamist;
9. nõuab suuremat koordineerimist, et teha kindlaks parimad tavad ja konkreetsed lahendused, mis võivad toetada kultuuri- ja loomesektorit ja -majandust praeguses olukorras ja ka tulevastel puhkudel; tunneb heameelt sektori kampaaniate #saveEUculture ja #double4culture üle ning komisjoni jõupingutuste üle edendada kultuuri- ja loomesektorit ja -majandust kampaania #CreativeEuropeAtHome kaudu;
10. märgib murega, et ebatüüpilistes tööhõivevormides loovisikutel ei olnud sotsiaalsetele turvavõrgustikele sageli ligipääsu; kutsub liikmesriike üles tagama sotsiaalhüvitiste kättesaadavuse kõigile loovisikutele, sealhulgas ka ebatüüpilistes tööhõivevormides töötajatele;
11. kutsub komisjoni üles kehtestama ELi tasandil kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse töötingimuste Euroopa raamistiku, mis kajastaks sektori eripärasid ning kehtestaks suunised ja põhimõtted, et parandada töötingimusi, pöörates erilist tähelepanu piiriülesele tööhõivele;

Neljapäev, 17. september 2020

12. märgib, et reisi piirangud takistavad jätkuvalt kultuurikoostööd Euroopas ning on tõsiselt mõjutanud rahvusvahelist liikuvust ja ringreise, mis on kultuurivaldkonnas osalejate oluline tuluallikas; märgib, et rahvusvahelise koostöö, ringreiside ja kaastootmise rahastamist on sageli kärbitud ja suunatud ümber pandeemiaga seotud raskete olude jaoks ette nähtud vahenditesse; on mures nende meetmete kahjuliku mõju pärast Euroopa kultuurikoostööle; kutsub liikmesriike üles vähendama põhjendamatuid Schengeni piiranguid ning kutsub komisjoni üles töötama liikmesriikide jaoks välja suunised turvalisteks piiriülesteks ringreisideks, elavesituses kultuuriüritusteks ja kultuuritegevuseks;

13. kutsub komisjoni üles toetama kunstiinimeste liikuvust, et nad saaksid vahetada tavaid ja tehnikaid, ning edendada märkimisväärselt nende integreerimist tööturule; toetab kindlalt sellega kaasnevat kunstipädevuse vastastikust tunnustamist;

14. väljendab rahulolu, et loodud on eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA), mille eesmärk on toetada liikmesriikides rakendatud lühendatud tööaja meetmeid, eelkõige neid, mis on seotud VKEdes ja füüsilisest isikust ettevõtjatega; on seisukohal, et see rahastu, mis hõlmab võimalikult paljusid kultuurivaldkonnas osalejaid, sealhulgas vabakutselisi autoreid, esitajaid, artiste ja teisi loovisikuid, võib võimaldada kultuuri- ja loomevaldkonnas osalejatel jääda oma tegevusvaldkonna juurde, kompenseerides samal ajal nende saamata jäänud tulu ja tagades, et oskused ei lähe kaduma; kutsub sellega seoses liikmesriike üles nägema ette piisavad tagatised, et TERA saaks kiiresti kasutusele võtta ja oleks kättesaadav kõigile juriidilistele isikutele, sealhulgas kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse mitteformaalsetele ettevõtjatele;

15. on seisukohal, et praegust pandeemiat ja selle mõju majandusele ei tohiks kasutada argumendina kultuurile tehtavate riiklike või Euroopa avaliku sektori kulutuste edasiseks vähendamiseks; rõhutab, et programmil „Loov Euroopa“ ja selle alaharudel MEDIA, Kultuur ja sektoriülestel tegevussuundadel on Euroopa rahaliste vahendite juurdepääsu kaudu otsustav roll Euroopa koostöö ja sektori piisava stabiilsuse tagamisel, kuna projektide raames on võimalik arendada pikaajalisi partnerlusi; palub komisjonil võtta kultuuri- ja loomesektori ja -majandust arvesse kogu mitmeaastase finantsraamistiku ulatuses; tuletab sellega seoses meelde, et Euroopa Parlament on pidanud vajalikuks järgmises mitmeaastases finantsraamistikus programmile „Loov Euroopa“ eraldatud eelarve kahekordistamist, ning on endiselt kindlalt seisukohal, et kultuuri- ja loomesektori ja -majandust ning nende töötajaid tuleb toetada; peab äärmiselt tähtsaks, et programmid tehtaks valmis ja võetaks vastu võimalikult kiiresti, et tagada sujuv üleminek eelmistelt programmidele; rõhutab, et kui uus rahastamisperiood algab hiljem, peab komisjon tagama ülemineku, mis ei jätaks praeguse ja uue programmi „Loov Euroopa“ vahele lünka;

16. palub komisjonil kindlaks määrata ja selgelt teatavaks teha mitmesugused segarahastusallikad, millest kultuuri- ja loomesektoril ja -majandusel võiks kasu olla; rõhutab, et Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi tulevasele kultuuri- ja loomemajandusele pühendunud teadmis- ja innovaaticakogukonnal peaks sellega seoses olema juhtroll; kutsub komisjoni üles laiendama programmi „Euroopa horisont“ rahastamist nendele kultuuri- ja loomesektoris osalejatele, kes tegelevad kultuurialase eksperimenteerimisega ja innovatsiooni ning kunstiuuringutega; kordab vajadust suurendada Euroopa tasandil sünergiaid ning edendada samal ajal uusi innovaatilisi ja digitaalseid lahendusi, mis võivad aidata sektorit praegusel ajal ja ka hiljem;

17. tunnustab digiteerimise tähtsust kultuuri- ja loometeoste loomisel, tootmisel, levitamisel ja kättesaadavusel ning kutsub komisjoni üles leidma Euroopa kultuuriteoste digiteerimise rahastamiseks lisavõimalusi ning hõlbustama VKEdes ja organisatsioonide juurdepääsu digioskustele ja -taristule;

18. märgib, et enamik seni kavandatud toetusmeetmetest on olnud võlapõhised ning et selline võimalus ei ole kultuuriökosüsteemide kõigi sidusrühmade jaoks kestlik; nõuab kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele märkimisväärselt ja ennekõike toetustel põhinevat abi, et tagada kohalike kogukondade elatusvahendid;

19. tunneb heameelt kultuuri- ja loomesektori tagatisvahendi uute toetusmeetmete üle, mille eesmärk on parandada kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse VKEdes juurdepääsu taskukohasele võlapõhisele rahastamisele; rõhutab, et see tuleb teha laiemalt kättesaadavaks, et see hõlmaks kõiki liikmesriike, piirkondi ja igas suuruses VKEsid; nõuab tagatisvahendi jõulist rakendamist programmi „InvestEU“ raames, et pakkuda kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele suuremat paindlikkust;

Neljapäev, 17. september 2020

20. kutsub komisjoni üles tagama, et kultuuri- ja loomevaldkonna VKEd saaksid tagatisvahendi tulevaste vahendite kaudu programmi „InvestEU“ (2021–2027) raames kasutada suuremat toetust võlapõhise rahastamise vormis;

21. peab kahetsusväärseks, et valitsusväliste organisatsioonide ja väiksemate organisatsioonide juurdepääs rahalistele vahenditele ei ole paranenud; palub seetõttu liikmesriikidel ja komisjonil oma praegused garantiikriteeriumid ja -poliitika läbi vaadata, eriti nende VKEde puhul, kelle riskiprofiil on kõrgem ja kellel on piiratud juurdepääs finantsturgudele või kellel see hoopis puudub ning kes loovad immateriaalset vara;

22. palub komisjonil võtta meetmeid, et leevendada kriisi üha süvenevat mõju kultuuri- ja loomesektorile ja -majandusele ajal, mil festivalide ja kultuuriürituste ärajäämisel on katastroofilised finantstagajärjed, eelkõige muusika- ja etenduskunstisektorile ning vabakutselistele artistidele; on seisukohal, et tuleks luua etenduskunstidele keskenduvad Euroopa digitaalsed platvormid, et teha kättesaadavaks võimalikult palju Euroopa kultuurisisu ja loometöid; nõuab, et nende platvormide kujundamisel peetaks silmas artistide, loovisikute ja ettevõtete õiglast tasustamist; palub enda aktiivsemat kaasamist koos asjaosalistega lahenduste leidmisesse, et toetada tegevusi ning eelkõige artiste ja loovisikuid, keda suurte festivalide ja kultuuriürituste tühistamine mõjutab;

23. kutsub komisjoni üles tegema kindlaks, kas riiklikud kultuuri rahastamismeetodid on kättesaadavad kõigile loovisikutele ning kas vahendite eraldamine on sõltumatu, tasuta ja õiglane; kutsub komisjoni üles töötama paremate kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete näitajate kallal, et tagada kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse kohta usaldusväärne ja pidev andmevoog;

24. tuletab liikmesriikidele meelde, et kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse kriisijärgseks taastumiseks saab kasutada muid meetmeid, nagu kõigi kultuuriväärtuste ja -teenuste vähendatud käibemaksumäärad, immateriaalse vara parem hindamine või kultuuriloomingu maksusoodustused;

25. märgib, et turism moodustab Euroopa Liidu SKPst 10,3 %, millest üle 40 % on seotud kultuuriväärtustega; on seisukohal, et turismi järkjärguline taastumine annab võimaluse aktiivselt edendada Euroopa kultuuri ja pärandit ning ühtlasi panna aluse kestlikule Euroopa turismile; nõuab sellega seoses, et võetaks kasutusele iga-aastane Euroopa kultuuri ja kultuuripärandi väärtustamise programm, mis peegeldaks Euroopa kultuurilist mitmekesisust; palub, et struktuurifondidest toetatavate projektidega hõlmataks võimalikult suures ulatuses kultuuri säilitamist ja kunstiloomingut; rõhutab ajaloo- ja kultuuriturismi olulist lisaväärtust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma integreeritud poliitika, et toetada selle sektori taaselustamist;

26. leiab, et tuleks kasutada võimalust toetada Euroopa kultuuriloomingut kogu maailmas, ergutades Euroopas loometegevust ja arendades Euroopa ringhäälinguvõrke; kutsub komisjoni üles tegema liikmesriikidega koostööd, et tagada asjaomaste õigusaktide, nagu uuesti sõnastatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv⁽⁶⁾, digitaalsel ühtsel autoriõigust käsitlev direktiiv⁽⁷⁾ ning satelliit- ja kaabellevi direktiiv⁽⁸⁾, võimalikult sujuv ülevõtmine; rõhutab filmi- ja videotööstuse potentsiaali ning nõuab üleeuroopalist partnerlust, mille eesmärk on toetada Euroopa loovisikuid selles valdkonnas; rõhutab, et nende direktiivide ja tulevaste seadusandlike ettepanekute rakendamisel tuleb säilitada ja edendada kollektiivseid mehhanisme, et tagada individuaalsete loovisikute piisav kaitse;

27. tunnistab meedia ökosüsteemi nõrgenenud seisundit ning kohaliku ja piirkondliku uudistemeedia ja väiksematel turgudel tegutsevate uudistekanalite halba olukorda; on seisukohal, et kuna vaba, sõltumatu ja piisavalt rahastatud meedia aitab samuti vältida desinformatsiooni leviku ja tõhususe vastu, peaks komisjon esitama sellega seoses keskpikad ja pikaajalised strateegiad, sealhulgas konkreetsed algatused kohaliku ja piirkondliku meedia ning väikestel turgudel tegutseva meedia toetamiseks; on veendunud, et kaaluda tuleks reaalturuväärtuse põhimõttele tugineva uudistemeedia fondi loomist; toetab komisjoni tulevasi ettepanekuid digiteenuste õigusakti paketi kohta, eelkõige selle uusi ja läbivaadatud reegleid veebiplatvormide ja veebireklaami kohta; on seisukohal, et tähelepanu tuleks pöörata meediaomandi koondumisele, mis vähendab sageli uudiste pluralismi ja mitmekesisust ning võib avaldada negatiivset mõju ka teabeturule; toetab kavandatud meedia ja audiovisuaalvaldkonna tegevuskava ja selles seatud eesmäärke suurendada konkurentsivõimet ja aidata kaasa sektori digiüleminekule;

⁽⁶⁾ ELT L 303, 28.11.2018, lk 69.

⁽⁷⁾ ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.

⁽⁸⁾ EÜT L 248, 6.10.1993, lk 15.

Neljapäev, 17. september 2020

28. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama ja edendama kunstilist väljendusvabadust, mis on hädavajalik demokraatia viljelemiseks ja ühiskonna stabiilseks taastumiseks enneolematust kriisist; rõhutab Euroopa rahaliste vahendite tähtsust kultuuri- ja meediavabaduse ning mitmekesisuse edendamisel ja säilitamisel; on seisukohal, et kultuuri- ja loomesektor ja -majandus on üks dünaamilisemaid majandussektoreid ning peaks edendama soolist võrdõiguslikkust ning toimima kestliku arengu ja õiglase ülemineku tugeva katalüsaatorina;

29. rõhutab kultuurilise mitmekesisuse potentsiaali Euroopa kultuuri- ja loomesektori ja -majanduse ülemaailmses teavitustegevuses ning nõuab tasakaalustatud lähenemisviisi, mis hõlmaks paljusid eri piirkondadest ja eri suurusega osalejaid; nõuab sellega seoses, et komisjon hindaks nõuetekohaselt olemasolevaid programme ja ELi meetmeid, nagu Euroopa kultuuripärandi märgis, ning et see hõlmaks rahalise külje hindamist, et võimaldada paremat teabevahetust pärandi ja kultuuriradade kohta, et inimestel oleks võimalik ELi meetmetest paremini aru saada; kutsub lisaks komisjoni üles esitama Euroopa kultuurile suunatud ambitsioonikad ja kaasavad kommunikatsiooni- ja edendamispoliitika meetmed, et Euroopa kultuurisul, -üritustel ja -asutustel oleks tõeliselt euroopalik ja ülemaailmne haare;

30. on seisukohal, et meetmetega, mida liikmesriigid ja komisjon võtavad Euroopa kultuuri- ja loomemajanduses tegutsejate abistamiseks, tuleks toetada osalejaid ja algatusi, mis esindavad Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, sealhulgas vähemuskeeli ja väikseid keeli;

31. kutsub komisjoni üles tegema koostööd Euroopa kultuuripealinnadega, et leida praktilisi lahendusi ja aidata neil nii palju kui võimalik piirata pandeemia põhjustatud häireid, eelkõige 2020. ja 2021. aastal tiitlit kandvate linnadega, pidades selleks põhjalikku dialoogi korraldajatega; rõhutab, kui oluline on teha neile kättesaadavaks rohkem toetusmehhanisme ja rahastamislahendusi; kordab asjaolu, et praeguse olukorra tõttu on Euroopa kultuuripealinnade ajakavas tehtud muudatusi, ning kutsub poliitikakujundajaid üles hindama järgmistele korraldavatele linnadele ettenähtud perioodi pikendamise võimalust;

32. kutsub üles tegema suuremaid jõupingutusi, et kasutada ära Euroopa kultuuripärandiaasta hoogu, eesmärgiga muuta see püsivaks poliitiliseks pärandiks; nõuab tungival, et komisjon võtaks kultuuripärandi suhtes integreerituma hoiaku, käsitledes materiaalsel, immateriaalsel, loodus- ja digitaalsel pärandil omavahel seotud ja lahutamatu tervikuna; rõhutab vajadust luua alaline platvorm, mille keskmes oleks organiseeritud kodanikuühiskond, et teha ELi tasandil kultuuripärandipoliitika valdkonnas koostööd ja koordineerida sellealast tegevust; nõuab ka digitaalse kultuuripärandi terviklikku raamistikku, keskendudes eelkõige olemasoleva pärandi digiteerimisele ja digiteeritud kultuurimaterjali laialdasele kättesaadavusele; märgib sellega seoses koostalitlusvõime ja standardite tähtsust; nõuab komisjoni 27. oktoobri 2011. aasta soovitusel (kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta)⁽⁹⁾ põhjalikku läbivaatamist;

33. rõhutab, et liikumispiirangute ajal jäid paljud kultuuripärandi paigad järelevalveta ja nõuetekohaselt hooldamata, mis tekitas neile kahju, ning et need paigad on juba isegi kaitsetud keskkonnaseisundi halvenemise, loodusõnnetuste ja kliimamuutuste, samuti ebaseaduslike väljakaevamiste ja ebaseadusliku kaubitsemise tõttu; rõhutab vajadust kaitsta kultuuripärandi sektoris tööhõivet, toetada restauraatoreid ja pärandieksperte ning anda neile Euroopa pärandisse kuuluvate paikade kaitsmiseks vajalikud vahendid;

34. on seisukohal, et kodanikega peetav dialoog peab sisaldama kultuurimõõdet, eelkõige eelseisval Euroopa tulevikku käsitleval konverentsil;

35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

⁽⁹⁾ ELT L 283, 29.10.2011, lk 39.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0240

COVID-19 ning ELi tervisehinnangute ja riskide liigitamise koordineerimine ja selle tagajärjed Schengenile ja ühtsele turule**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ELi tervisehinnangute ja riskide liigitamise koordineerimise kohta COVID-19 kontekstis ning pandeemia tagajärgede kohta Schengeni alale ja ühtsele turule (2020/2780(RSP))**

(2021/C 385/19)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 168 ning artikleid 4, 6, 9, 21, 67, 114, 153, 169 ja 191,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artikleid 35 ja 45,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirteeskirjad) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (vaba liikumise direktiiv) ⁽²⁾, ja selles sätestatud mittediskrimineerimise põhimõtet,
- võttes arvesse komisjoni suuniseid tervise kaitseks ning kaupade ja esmatahtsate teenuste kättesaadavuse tagamiseks ette nähtud piirihaldusmeetmete kohta ⁽³⁾ ning töötajate vaba liikumise õiguse kasutamise kohta COVID-19 puhangu ajal ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse komisjoni 13. mai 2020. aasta teatist „Etapiivisiline ja kooskõlastatud tegevus liikumisvabaduse taastamiseks ja sisepiiridel tehtava kontrolli kaotamiseks – COVID-19“ ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse komisjoni 11. juuni 2020. aasta teatist „Kolmas hinnang mittehädavajaliku ELi reisimise ajutise piirangu kohaldamisele“ (COM(2020)0399),
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni olukorra kohta Schengeni alal pärast COVID-19 puhangut ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 10. juuli 2020. aasta resolutsiooni ELi rahvatervise strateegia kohta pärast COVID-19 kriisi ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse komisjoni 15. juuli 2020. aasta teatist „Lähituleviku tegevuskava, et tagada ELi tervishoiusüsteemi valmisolek COVID-19 puhanguteks“ (COM(2020)0318),
- võttes arvesse komisjoni 4. septembri 2020. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu soovitus, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel (COM(2020)0499),

⁽¹⁾ ELT L 77, 23.3.2016, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 158, 30.4. 2004, lk 77.

⁽³⁾ ELT C 86 I, 16.3.2020, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT C 102 I, 30.3.2020, lk 12.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽⁶⁾ ELT C 169, 15.5.2020, lk 30.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0175.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0205.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) viimast aruannet nakkushaiguste ohtude kohta ning samuti COVID-19 kohta esitatud rahvatervisealaseid suuniseid ja aruandlusprotokolle,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, ⁽⁹⁾
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et COVID-19 pandeemia on muutunud riskijuhtimise mõttes akuutsest probleemist krooniliseks probleemiks; arvestades, et viirus jääb tõenäoliselt aktiivseks, kuni on leitud tõhus ja ohutu vaktsiin ning kuni seda on tarnitud piisavalt suures koguses, et anda suurele osale maailma elanikkonnast viiruse vastu kaitse; arvestades, et see tähendab, et peame keeruliste asjaoludega toime tulema veel vähemalt mitmel eelseisval kuul;
- B. arvestades, et COVID-19 esinemissagedus ning selle leviku intensiivsus ja kestus on eri liikmesriikides ja isegi sama liikmesriigi eri piirkondades väga erinev;
- C. arvestades, et mitu vaktsiini on juba kliiniliste katsete hilises etapis, kuid seni pole ükski vaktsiin ELi müügiluba saanud;
- D. arvestades, et tavaline gripihooaeg suurendab tõenäoliselt nende inimeste arvu, kellel on kergekujulised sümptomid ja keda tuleb testida;
- E. arvestades, et teatavate liikmesriikide testimisvõimekus ei ole endiselt piisav; arvestades, et inimesed peavad mõnikord COVID-19 testi tulemusi päevi ootama; arvestades, et see mõjutab tõsiselt nende töö- ja reisimisvõimalusi;
- F. arvestades, et teatavad liikmesriigid ei tunnusta teises liikmesriigis tehtud COVID-19 testide tulemusi; arvestades, et selline umbusaldus muudab inimeste elu tarbetult keeruliseks;
- G. arvestades, et eri liikmesriikides kogutakse COVID-19 kohta andmeid erinevate põhimõtete alusel ning seetõttu on andmeid raske võrrelda;
- H. arvestades, et nakatunute arvu puudutavate andmete kogumise ja hindamise meetodeid ei ole endiselt ühtlustatud, samuti ei ole ühtlustatud COVID-19 semaforidega seotud meetodeid; arvestades, et sellise kooskõlastamatuse tõttu tõlgendatakse nakatumiste andmeid liikmesriikides sageli erinevalt, mille tagajärjel võidakse teiste liikmesriikide kodanikke põhjendamatult diskrimineerida;
- I. arvestades, et ELi senine reaktsioon COVID-19 pandeemiale on olnud koordineerimata – oma rahvatervise alaseid meetmeid ei ole kooskõlastanud ei liikmesriigid ega ka ELi institutsioonid, mistõttu on inimeste liikumist nii riigisiselt kui ka piiriülevalt piiratud;
- J. arvestades, et viimasel ajal on uute COVID-19 juhtumite arv kogu ELis kasvanud, mistõttu on liikmesriigid jälle kehtestanud teistest ELi riikidest tulevatele inimestele erinevaid ja koordineerimata liikumispiiranguid ning mõnel juhul on riigid oma piirid sulgenud; arvestades, et iga liikmesriik on kehtestanud omal äranägemisel meetmed, mida ei ole ELi tasandil kooskõlastatud, ning need võivad hõlmata kohustuslikku või soovitatavat karantiini (karantiiniperioodid on liikmesriigiti erinevad), riiki saabujatelt negatiivsete PCR-testi tulemuste nõudmist (eri riikides kehtivad testi tegemise ajale eri tingimused), reisijate asukohateabe riiklike vormide täitmist, riskipiirkondade määratlemist eri kriteeriumide alusel ning erinevaid nõudeid maskide kasutamise kohta;

⁽⁹⁾ ELT L 46, 17.2.2004, lk 1.

Neljapäev, 17. september 2020

- K. arvestades, et paljud eurooplased peavad suutma täita nii oma päritolu- ja elukohariigi kui ka reisi sihtkohariigi kehtestatud erinevaid reegleid; arvestades, et puudulik koordineerimine põhjustas suvel riigipiiridel ning lennu- ja rongijaamades korratuid kontrole ja meetmeid;
- L. arvestades, et lisaks tohutule mõjule tervishoiusektoris on COVID-19 paljudel juhtudel märkimisväärselt kahjustanud ka põhiõiguste olukorda, majandust, teadust, ühiskonda, turismi ja kultuurivahetusi;
- M. arvestades, et tervishoiuteenuste osutamine kuulub eelkõige liikmesriikide pädevusse, kuid rahvatervis on liikmesriikide ja liidu jagatud pädevus;
- N. arvestades, et Euroopa Liit saab rahvatervise poliitikat aluslepingute praeguste parameetrite raames ka paremini ellu viia; arvestades, et aluslepingute rahvatervist käsitlevaid sätteid ei ole veel kaugeltki täielikult ära kasutatud, pidades silmas kohustusi, mida nende alusel saaks võtta; arvestades, et seda silmas pidades tasub korrata Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsioonis esitatud nõudmist luua Euroopa terviselii;
- O. arvestades, et piiriülesed ohud saab likvideerida ainult üheskoos ning seetõttu peab liit juhinduma koostööst, solidaarsusest ja ühtsest Euroopa lähenemisviisist;
- P. arvestades, et alates sellest ajast, kui COVID-19 ELis laiemalt levima hakkas, on parlament pidevalt palunud, et komisjon ja liikmesriigid kehtestaksid inimeste, kaupade ja teenuste vabale liikumisele ühtsel turul ühtsed meetmed; arvestades, et inimeste, kaupade ja teenuste vaba liikumine on siseturu nõuetekohase toimimise aluseks oleva nelja põhivabaduse kolm põhisammast;
- Q. arvestades, et liikmesriikide meetmed, nagu piirikontrolli taastamine liidu sisepiiridel, mõjutavad liidu õigusaktides sätestatud õigusi ja vabadusi; arvestades, et liikmesriikide ja liidu meetmed peaksid olema alati põhiõigustega kooskõlas; arvestades, et meetmed peaksid olema ka vajalikud, proportsionaalsed, ajutised ning piiratud ulatusega;
- R. arvestades, et liikmesriikidel ei ole solidaarsuse küsimuses valikuõigust, sest see on aluslepingust tulenev kohustus ja Euroopa üks põhiväärtusi;
- S. arvestades, et inimeste liikumisvabaduse koordineerimata piiramine killustab ELis tugevalt siseturgu;
- T. arvestades, et komisjon on püüdnud koordineerimist juba mitmeti parandada, näiteks on vastu võetud suuniseid, teatisi ja ametlikke pöördumisi ning ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel;
- U. arvestades, et nõukogu peaks seda soovitusi toetama ning nägema ette vajalikud meetmed, mille abil tagada, et liikmesriigid kooskõlastavad viiruse leviku peatamiseks või piiramiseks kasutatavaid otsuseid ja lahendusi;
- V. arvestades, et täielikult toimiva Schengeni ala taastamine on äärmiselt oluline, et kaitsta liikumisvabadust ja toimivat siseturgu, mis on Euroopa integratsiooni kaks peamist saavutust, ning ühtlasi on Schengeni ala toimimine peamine eeldus ELi majanduse taastamiseks COVID-19 pandeemia järgsel ajal;
- W. arvestades, et kooskõlastamata reisipiirangute tõttu on paljud lennud tühistatud ja inimesed ei ole selle eest endiselt raha tagasi saanud;
- X. arvestades, et Euroopa Parlament on kaasseadusandja ja ainus ELi kodanike poolt otse valitud institutsioon, mistõttu tuleb ta kaasata ühe põhiosalejana kindlalt kõikidesse aruteludesse, mis puudutavad käimasoleva tervishoiukriisi lahendamiseks võetavaid ELi tasandil koordineeritud meetmeid;
- Y. arvestades, et tundub, et liikmesriigid ei ole kriisi jooksul saanud kogemustest õppust võtnud; arvestades, et ühist Euroopa tervishoiupoliitikat ei ole olemas, vaid iga liikmesriik järgib selles valdkonnas oma joont;

Neljapäev, 17. september 2020

- Z. arvestades, et EL peab mõtlema tulevikule, et tulla toime COVID-19 pandeemia võimaliku jätkumise ja/või teiste sarnaste kriisidega;
1. peab murettekitavaks COVID-19 puhangu mõju ja pikaajalisi tagajärgi kogu maailma inimeste heaolule, eriti mis puudutab kõige vähem kaitstud rühmi ja kaitsetus olukorras olevaid isikuid, näiteks eakaid ja juba niigi haigeid;
 2. peab murettekitavaks, et mitmes liikmesriigis on COVID-19 juhtumite arv alates juunist kasvanud, ning toonitab veendunult, et pandeemiavastase võitluse tõhustamiseks peavad tervishoiumeetmed olema ühised ja kooskõlastatud;
 3. juhhib tähelepanu sellele, kui oluline on veenda kodanikke eri liikmesriikides võetavate meetmete järjepidevuses, sest see paneb kodanikke nendest meetmetest kinni pidama;
 4. tuletab meelde, et liidu kodanike liikumisvabadus on ELi aluslepingutes ja ELi põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigus;
 5. rõhutab, et seda õigust võib piirata ainult konkreetsetel ja piiratud juhtudel, st avalikes huvides ning avaliku korra ja julgeoleku kaitseks; toonitab, et piirangud peavad olema kooskõlas Schengeni piirieskirjade ja ELi õiguse üldprintsipiidega, eriti proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetega;
 6. juhhib tähelepanu sellele, et piirikontrolli taastamine sisepiiridel peaks olema viimane abinõu, ning tuletab meelde, et liikmesriigid peaksid veenduma, et sama eesmärki ei ole võimalik saavutada teiste sama sobivate või isegi paremate meetmetega; nõuab tungivalt, et liikmesriigid tunnistaksid, et minimaalsete tervisekontrollide ja/või proportsionaalsete politseikontrollide kasutamine on parem kui sisepiiridel kontrolli kehtestamine, ning nõuab, et liikmesriigid võtaksid ainult rangelt vajalikke, kooskõlastatud ja proportsionaalseid meetmeid;
 7. on seisukohal, et ELi sisepiiride lahtihoidmine ning kaupadel ja teenustel ELis ja Euroopa Majanduspiirkonnas liikuda võimaldamine on väga tähtis, sest sisepiiride sulgemine kahjustaks siseturgu; juhhib tähelepanu asjaolule, et meetmete ühine kehtestamine on oluline ka liikmesriikidevahelise usalduse taastamiseks, mis on hädavajalik kaupade ja teenuste vaba liikumise jätkumiseks ühtsel turul;
 8. kutsub komisjoni ja liikmesriike selles kontekstis taas üles tegema pühendunult ja struktureeritult tõhusat koostööd, et vajalikud ühised meetmed kindlaks teha ja ennetavalt tegutseda;
 9. juhhib tähelepanu Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) teadetele, et liikmesriigid koguvad andmeid ja esitavad teavet endiselt erineval viisil; peab kahetsusväärseks, et puuduliku koordineerimise tõttu ei saa viiruse levikust Euroopas korraga selget ja täielikku pilti;
 10. rõhutab, et Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse töö on hindamatu väärtusega ja keskusele tuleks viivitamatult eraldada lisaressursse, sealhulgas suurendada keskuse alalist personali, et keskus saaks jätkata tööd COVID-19-ga, jätkates samal ajal ja alustades uuesti ka muude haiguste vallas tehtavat tööd; palub, et komisjon teeks ettepaneku Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse volituste muutmiseks, mis suurendaks märkimisväärselt keskuse pikema perioodi eelarvet, personali ja pädevusi, et see suudaks igal ajal, sealhulgas epideemiatega korral, pakkuda esmaklassilist rahvatervise kaitset;
 11. märgib, et iga liikmesriik on järginud omaenda teadusnõukogu soovitusi ning kooskõlastanud oma tegevust teiste liikmesriikide või komisjoniga vaid piiratud ulatuses;
 12. on seisukohal, et ECDC peaks suutma viiruse leviku ohtu piisavalt ja tulemuslikult hinnata ning avaldada kord nädalas ajakohastatud riskikaardi, mis põhineb ühisel värvikoodil, mis määratakse kindlaks liikmesriikide kogutud ja esitatud teabe alusel;
 13. toetab värvikoodi, mille komisjon pakkus välja oma hiljutises nõukogu soovitusel ettepanekus; on arvamisel, et välja pakutud liigitamine (roheline, oranž, punane, hall) lihtsustab ELi sees liikumist ja annab kodanikele läbipaistvamat teavet;

Neljapäev, 17. september 2020

14. nõuab seetõttu tungivalt, et nõukogu võtaks kiiresti vastu komisjoni ettepaneku võtta vastu nõukogu soovitus, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel, ja rakendaks seda; rõhutab, et selline ühine raamistik on siseturul häirete vältimiseks hädavajalik, kuna sellega kehtestatakse eelkõige selged normid olulistel põhjustel reisijatele, nagu transporditöötajad, piiriüleste teenuste, nagu tervishoiuteenuste ja eakate hoolduse teenuse osutajad ning hooajatöötajad;
15. rõhutab, et ECDC vastu võetud ühised meetodid ja kriteeriumid ning koostatud kaardid peaksid hõlbustama liikmesriikide endi otsustusprotsesside suhtes koordineeritud lähenemisviisi kasutamist ning tagama, et kõik liikmesriikide tehtavad otsused on järjepidevad ja hästi koordineeritud;
16. tunnustab kumulatiivsete esmahaigestumuskordajate ja positiivsete testitulemuste osakaalu tähtsust viiruse leviku hindamisel, kuid leiab, et arvestada tuleks ka muid kriteeriume, nagu haiglaravil olevate patsientide osakaal ja intensiivraviosakondade täituvus;
17. palub, et komisjon edendaks ühist metoodikat terviseandmete kogumisel ning surmajuhtumite loendamisel ja nendest teatamisel;
18. nõuab tungivalt, et liikmesriigid hakkaksid positiivsete COVID-19 juhtumite ning COVID-19-st tingitud surmade ja nakkusest paranemise kirjeldamiseks kasutama samu määratlusi;
19. rõhutab, et ühtsed määratlused, tervisekriteeriumid ja metoodikad võimaldavad liikmesriikidel ja komisjonil viia ELi tasandil läbi epidemioloogilise riski ühise analüüsi;
20. pooldab kindlalt komisjoni soovitatud piirkondlikku lähenemist; on seisukohal, et ECDC peaks riske kaardistama piirkondlikul, mitte ainult riiklikul tasandil; palub seetõttu, et liikmesriigid edastaksid ECDC-le piirkondlike ametiasutuste kogutud andmed;
21. tuletab meelde, et ECDC on soovitanud liikmesriikidel järgida viiruse leviku vältimiseks minimaalseid põhimeetmeid, nagu hügieenimeetmed, füüsilise distantsi hoidmine ja kogunemiste piiramine, teatavates olukordades näomaskide kasutamine, kaugtöövõimalused, ulatuslik testimine, nakatunute isoleerimine, lähikontaktsete karantiin ja vähekaitsitud elanikkonnarühmade kaitsmine;
22. palub, et liikmesriigid järgiks ECDC ülaltoodud soovitusi ja sõnastaksid ühise tervishoiuteenuste raamistiku, mida viiruse leviku piirkondade ametiasutused saaksid kasutada pandeemia leviku peatamiseks;
23. tunnustab, et ametiasutused peaksid kaaluma ja jagama lisameetmeid, kui haigusesse nakatumine suureneb, sealhulgas inimeste liikumise piiramine, kontaktide arvu vähendamine inimese kohta, massikogunemiste keelamine, pöörates erilist tähelepanu kõrge riskiga piirkondadele;
24. on seisukohal, et selline raamistik suurendaks vastastikust usaldust liikmesriikide vahel ja ka mõjutatud piirkondade vahel ning hoiaks ära vastureaktsioonina piiravate meetmete võtmise;
25. juhib tähelepanu sellele, et piiride sulgemine mõjutab negatiivselt piiriüleste alade majandust ja sealsete elanike igapäevaelu ning mitu liikmesriiki on näinud nende piirkondade jaoks ette kohandatud reeglid või erandid; palub liikmesriikidel seepärast pöörata erilist tähelepanu piiriüleste alade (kus on levinud piiriülene pendelränne) eripärale ning rõhutada vajadust teha sellistes piirkondades kohalikul ja piirkondlikul tasandil koostööd, luua ühiselt tervishoiu mehhanismid reaajas koordineerimiseks ja teabevahetuseks ning võtta hädavajalike töötajate jaoks kasutusele nn rohelised koridorid;
26. nõuab, et kõigis liikmesriikides võetaks kasutusele ja rakendataks ühist testimisstrateegiat, mille raames tunnustatakse testitulemusi vastastikku kõigis liikmesriikides ja nähtaks ette piisav testimisvõimekus tagamiseks, et kõiki testimist vajavaid inimesi testitaks ilma ebaproportsionaalselt pika ooteajata; on seisukohal, et reisimisega seotud testimine tuleks vajaduse korral viia eelistatult läbi päritoluriigis; on lisaks seisukohal, et liikmesriigid ja komisjon peaksid selle protsessi kuritarvitamise eest kaitsmiseks koostama loetelu asutustest, kellel on lubatud väljastada selleks testisertifikaat;

Neljapäev, 17. september 2020

27. palub komisjonil ja ECDC-l hinnata võimalust kasutada usaldusväärseid, kuid odavaid 15 minuti jooksul tulemusi andvaid teste;
28. tuletab meelde, et enamik liikmesriike on töötanud välja COVID-19 jälgimise rakendused, mis kasutavad sama deentraliseeritud arhitektuuri; ootab, et oktoobriks saavutatakse nende rakenduste koostalitlusvõime ELi tasandil, et oleks võimalik kogu ELi hõlmav COVID-19 jälgimine; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid ergutaksid edasi inimesi neid rakendusi kasutama, tehes seda täielikus kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega;
29. palub, et liikmesriigid ja komisjon – võttes arvesse ECDC arvamust – lepiksid kokku ühises karantiiniajas seoses hädavajaliku ja mittehädavajaliku reisimisega ELi piires ning hädavajaliku ja mittehädavajaliku reisimisega ELi kolmandatest riikidest;
30. kutsub liikmesriike üles võtma vastu ühtse protokolliga asümptomaatiliste patsientide jälgimiseks, meetmed COVID-19 positiivse testitulemuse andnud patsientide isoleerimiseks ja nende patsientidega kokku puutunud isikute isoleerimiseks;
31. peab tervitatavaks seda, et kodanikud kasutavad reisija asukoha vorme; on seisukohal, et töötlemise lihtsustamiseks tuleks eelistatult kasutada reisija asukoha teabe digitaalvormi ühtlustatud versiooni ja see tuleks teha kättesaadavaks ka analoogvormis, et see oleks juurdepääsetav kõigile eurooplastele; palub komisjonil töötada välja ühtlustatud reisija asukoha vorm, et luua usaldus kogu ELi hõlmava jälgimissüsteemi vastu;
32. nõuab kindlalt, et kõik eraelu puutumatust ja andmekaitset piiravad meetmed peavad olema seaduslikud, elu ja rahvatervist ähvardava ohu kõrvaldamiseks mõjusad, rangelt proportsionaalsed ning neid tuleb kasutada üksnes rahvatervisega seotud eesmärkidel ja rangete tähtaegadega; rõhutab, et erakorralised algatused ei tohi viia kriisijärgse massilise järelevalveni, ning nõuab sellega seoses tagatist;
33. rõhutab, et reisija asukoha vorm ja selle kasutamine peavad olema täielikult kooskõlas andmekaitse normidega, eelkõige terviklikkuse ja konfidentsiaalsuse põhimõttega; rõhutab, et salvestatud andmeid tuleks vastavalt eesmärgikohasuse põhimõttele kasutada ainult COVID-19 kontaktsete isikute jälgimiseks ja mitte muul eesmärgil; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ajakohastaksid vastavalt oma asjakohaseid õigusakte;
34. kordab oma resolutsioonis ELi rahvatervise strateegia kohta pärast COVID-19 kriisi esitatud üleskutset komisjonile, et ta teeks ettepaneku Euroopa tervisealase reageerimise mehhanismi (EHRM) loomiseks, et reageerida igat liiki tervisekriisidele, tugevdada tegevuse koordineerimist ELi tasandil ning jälgida ravimite ja meditsiiniseadmete strateegilise reservi loomist ja käivitamist ning tagada selle nõuetekohane toimimine; on seisukohal, et EHRMiga tuleks muuta COVID-19 tervisekriisi ajal kehtestatud töömeetodid ametlikuks, tuginedes meetmetele, mis on ette nähtud piiriülesteid tervishoiuteenuseid käsitlevas direktiivis, piiriülesteid terviseohte käsitlevas otsuses⁽¹⁰⁾ ja liidu elanikkonnakaitse mehhanismis;
35. nõuab komisjoni juhitava COVID-19 rakkerühma loomist EHRMi raames; on seisukohal, et selles rakkerühmas peaksid olema esindatud kõik liikmesriigid ja tuleks määrata kontaktisik nende riiklike juhtide seast; teeb ettepaneku, et selle rakkerühma peamine eesmärk peaks olema anda regulaarselt soovitusi, mida edastatakse nii Euroopa kui ka riikide tasandil; on seisukohal, et parlamendil peaks olema alalised volitused rakkerühma töö hindamiseks;
36. tuletab meelde, et avalikkuse selge, õigeaegne ja terviklik teavitamine on hädavajalik, et piirata vaba liikumise piirangute mõju, tagada ennustatavus, õiguskindlus ja see, et kodanikud peavad piirangutest kinni;
37. rõhutab selge, ligipääsetava ja arusaadava Euroopa tasandi, riiklike, piirkondlike ja kohalike nakatunute arvu, tervishoiusüsteeme, kehtestatud meetmeid ja reisipiiranguid puudutava teabe tähtsust; rõhutab, et see hädavajalik teave peab olema kättesaadav kõigis ametlikes keeltes ja rändetaustaga inimeste kaasamiseks ka keeltes, mida kasutab oluline osa elanikkonnast;

⁽¹⁰⁾ ELT L 293, 5.11.2013, lk 1.

Neljapäev, 17. september 2020

38. rõhutab, et kogu teave tuleb muuta kergesti arusaadavaks tervele elanikkonnale, sealhulgas madala kirjaoskusega inimestele, kasutades avalikus teabes selgeid ühtlustatud värve ja arusaadavaid sümboleid, ning rõhutab, et teave tuleks avaldada ka analoogvormis sobivates kohtades, et hõlmata inimesed, kellel puudub interneti kasutamise võimalus või kellel on see võimalus piiratud;
39. palub, et lennuettevõtjad maksasid reisijatele, kelle lennud on pandeemia tõttu tühistatud, tasutud summad esimesel võimalusel tagasi ja täidaksid määrusega (EÜ) nr 261/2004 neile pandud kohustused; palub komisjonil uurida pandeemia ajal aset leidnud reisijate õiguste rikkumisi;
40. tuletab meelde, et mitmes elutähtsas sektoris, nagu toidusektor, farmaatsia- ja tervishoiusektor, ja nende tarneahelates on COVID-19 pandeemia ajal esinenud ulatuslikke häireid;
41. rõhutab vajadust tagada tõhus, vastupidav ja tulevikukindel siseturg, kus kodanikele vajalikke tooteid tarnitakse ja teenuseid osutatakse jätkuvalt kogu ELis ning need on kättesaadavad kõigile kodanikele;
42. kutsub komisjoni üles viima koos liikmesriikidega läbi ELi liikmesriikide majanduste põhjaliku ja valdkondadevahelise analüüsi, et mõista COVID-19 pandeemia mõju sügavust ning hinnata piiriüleste väärtusahelate häirete määra; peab seda oluliseks tõendibaasiks, mille põhjal komisjon saab esitada ajakohastatud soovitusi ja määrata kindlaks peamised poliitikameetmed, mis aitavad tugevdada kollektiivset pikaajalist taastumist ühtsel turul, kus ei jäeta kedagi maha;
43. kordab, et inimeste igapäevaelu seisukohast on hädavajalik, et esmatarbekaupu, sealhulgas toiduaineid, meditsiiniseadmeid ja kaitsevahendeid tarnitaks alati kogu ELis; palub komisjonil esitada ettepaneku elutähtsa taristu direktiivi täiendamise kohta, et tagada esmatarbekaupade ja oluliste teenuste pidev vaba liikumine siseturul ka kriiside ja pandeemiate ajal;
44. on arvamisel, et sellega seoses tuleks töötada välja põhjalik strateegia, et tagada pidev kaupade vaba liikumine ja vältida ühepoolseid piiravaid meetmeid, võttes seejuures arvesse avaliku julgeoleku ja rahvatervise meetmeid, ning toetada majanduse elavdamist, et tugevdada siseturu vastupanuvõimet ja valmistuda uueks kriisiks;
45. toetab kindlalt komisjoni üleskutset liikmesriikidele, et nad hoiduksid võtmast riiklikke meetmeid, millega keelustatakse isikukaitsevahendite või muude oluliste meditsiinivahendite või ravimite ELi-sisene eksport;
46. rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid saaksid ühendada ressursse, sealhulgas tootmisvõimsusi, tagamaks, et suurenenud nõudlus isikukaitsevahendite, hingamisaparaatide ja muu meditsiinivarustuse, laborivarustuse ja desinfitseerimisvahendite järele rahuldatakse ELis, mis aitaks suurendada ka strateegilist rescEU varu;
47. kutsub liikmesriike üles kasutama ära praegust avalike hangete õigusraamistikku, et kasutada võimalikult suurel määral olemasolevaid paindlikkussätteid hangete lihtsamaks, kiiremaks ja paindlikumaks muutmiseks, ning rõhutab ravimite, meditsiinivarustuse ja isikukaitsevahendite ühishangete tähtsust, et tagada nende kättesaadavus kõigis piirkondades, sealhulgas maapiirkondades ning äärealadel ja äärepoolseimates piirkondades;
48. tuletab meelde, et COVID-19 kriis on toonud esile tarbijakaitses esinevad puudused, mis on tingitud pettuste ja ohtlike toodete levikust, eelkõige internetis; rõhutab vajadust tegeleda nende puudustega ja tagada, et digitaalne ühtne turg muudetakse tulevase digiteenuste õigusaktiga kõigi jaoks õiglaseks ja turvaliseks, sundides veebiplatvormi võtma selliste toodete vastu asjakohaseid meetmeid;
49. rõhutab, et tarbijad peavad olema hästi informeeritud oma õigustest ja võimalustest, mis neil kaupade või teenuste ostmisel on, eriti kriisi ajal; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid meetmeid usaldusväärse ja piisava teabe andmiseks viisil, mis on tarbijatele kogu liidus kergesti kättesaadav;

Neljapäev, 17. september 2020

50. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles täielikult ja võimalikult kiiresti rakendama taasterahastu „NextGenerationEU“ meetmeid, muutes vajalikud siseriiklikud menetlused võimalikult lihtsaks ja bürokraatiavabaks, et tagada ELi majanduse tõhus taastumine kõige sügavama kriisiga tegelemisel, millega EL on viimasel ajal kokku puutunud; rõhutab, et COVID-19 kriisi ei tohiks kasutada ettekäändena mitmesuguste toote- ja tööstusstandardite, sealhulgas kestlikkuse edendamiseks mõeldud standardite rakendamise edasilükkamiseks, nõrgendamiseks või tühistamiseks, vaid seda tuleks pigem kasutada võimalusena parandada ühtset turgu viisil, millega edendatakse kestlikku tootmist ja tarbimist;
51. on seisukohal, et täielikult toimiva Schengeni ala kiire taastamine on äärmiselt oluline, ning kutsub liikmesriike üles koos Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoniga kiiresti arutama Schengeni taastamiskava, sealhulgas viise ja vahendeid võimalikult kiireks tagasipöördumiseks täielikult toimiva sisepiirikontrollita Schengeni ala juurde koos hädaolukorrakavade, et vältida ajutise sisepiirikontrolli pooleldi alaliseks muutumist keskpikas perspektiivis;
52. kutsub liikmesriike üles pingutama veelgi rohkem selle nimel, et viia lõpule Schengeni integratsioon kõigi ELi liikmesriikidega, ning nõuab kogu liidus koordineeritud ja ühtsete meetmete kehtestamist, et tagada kõigile liidu
53. tuletab meelde, et kõikide mittehädavajalike reiside suhtes kolmandatest riikidest Schengeni alale on kehtestatud ajutised reisi piirangud; rõhutab, et kõik välispiiril riiki sisenemise keelamist käsitlevad otsused peavad olema kooskõlas Schengeni piirieskirjade sätetega, sealhulgas eelkõige selle artiklis 4 sätestatud põhiõiguste austamisega;
54. kutsub komisjoni ja riiklike ametiasutusi üles jälgima kriisi ajal ja pärast kriisi ennetavalt turgu, et ära hoida COVID-19 olukorrast tulenev kahju tarbijatele ja aidata neil kasutada oma ELi õigusest tulenevaid õigusi;
55. rõhutab, et igasugused piiravad meetmed, mida riikide ametiasutused kehtestavad COVID-19 pandeemia tagajärjel, peaksid oma olemuselt olema piiratud kestusega, sest need on õigustatud üksnes pandeemiaga võitlemiseks; ootab, et komisjon jälgiks hoolikalt seda, et ajutised meetmed ei muutuks õigustamatuteks püsivateks tõketeks kaupade, teenuste ja isikute vabale liikumisele siseturul;
56. kutsub komisjoni üles töötama välja vastupanuvõimelise Euroopa strateegiat, mis koosneks riskihindamise kaardist ja erinevatest võimalustest, kuidas käsitleda usaldusväärset juhtimist ja investeringuid tervishoiusüsteemidesse ning pandeemiatele reageerimist ELi tasandil, sealhulgas vastupidavaid tarneahelaid ELis, seejuures tagades selliste oluliste toodete tootmise nagu ravimite koostisosad, farmaatsiatooted ja meditsiinivarustus;
57. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0241

Rohelise linnataristu olulisus: rohelisemate linnade Euroopa aasta 2022**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon rohelisemate linnade Euroopa aasta 2022 kohta (2019/2805(RSP))**

(2021/C 385/20)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta direktiivi 2007/60/EÜ üleujutusrisiki hindamise ja maandamise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 12. detsembri 2013. aasta resolutsiooni rohelise taristu ja Euroopa looduskapitali suurendamise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse seitsmendat keskkonnaalast tegevusprogrammi,
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Meie elukindlustus, meie looduskapital: ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020“ (COM(2011)0244),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse ELi rohelise taristu strateegiat ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse komisjoni 24. mai 2019. aasta aruannet Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi rohelise taristu strateegia elluviimise edusammude hindamine“ (COM(2019)0236),
- võttes arvesse komisjoni 6. mai 2013. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Roheline taristu – Euroopa looduskapitali suurendamine“ (COM(2013)0249),
- võttes arvesse Regioonide Komitee 8. oktoobri 2013. aasta arvamust komisjoni teatise „Roheline taristu – Euroopa looduskapitali suurendamine“ kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 16. oktoobri 2013. aasta arvamust komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Roheline taristu – Euroopa looduskapitali suurendamine“ ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ ELT L 20, 26.1.2010, lk 7.

⁽²⁾ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

⁽³⁾ ELT L 288, 6.11.2007, lk 27.

⁽⁴⁾ ELT C 468, 15.12.2016, lk 190.

⁽⁵⁾ Nii nagu seda on kirjeldatud komisjoni ELi rohelise taristu strateegias: http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/strategy/index_en.htm

⁽⁶⁾ ELT C 356, 5.12.2013, lk 43.

⁽⁷⁾ ELT C 67, 6.3.2014, lk 153.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse komisjonile 19. septembril 2013 esitatud küsimust ELi rohelise taristu poliitika väljatöötamise kohta (O-000094/2013 – B7-0525/2013),
 - võttes arvesse Århusi konventsiooni keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise kohta,
 - võttes arvesse Euroopa rohelise pealinna auhinda ⁽⁸⁾,
 - võttes arvesse linnapeade pakti kliima ja energia alal ⁽⁹⁾,
 - võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust rohelise linnataristu olulisuse ja rohelisemate linnade Euroopa aasta 2022 kohta (O-000039/2020 – B9-0014/2020),
 - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et rohelise taristu all mõistetakse strateegiliselt kavandatud looduslike ja poollooduslike alade võrgustikku, sealhulgas keskkonnaneelemente, mida kujundatakse ja juhitakse eesmärgiga pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid, ning mis hõlmavad rohealasid (ja/või siniseid alasid, kui tegemist on veeökosüsteemidega) ning muid maismaas (sh ranniku-) ja merealade füüsilisi elemente nii maa- kui ka linnakeskkonnas;
- B. arvestades, et 72 % ELi elanikest elab suurlinnades, linnades ja eeslinnades ning linnaelanike osakaal rahvastikust üha kasvab ja võib aastal 2020 ulatuda 80 protsendini ⁽¹⁰⁾; arvestades, et need arvud näitavad, et rohelised linnad on tähtsamad kui kunagi varem meie planeedi ees seisvate suurte probleemide lahendamisel ning et neil on kasvav potentsiaal oluliste keskustena nii ülemaailmsete tegevuskavade rakendamisel kui ka kodanike kaasamisel poliitilistesse otsustesse;
- C. arvestades, et linnad seisavad silmitsi mitmesuguste probleemidega, alates kliimamuutuste mõjust linnaelanike tervisele kuni keskkonnamureteni, ning arvestades, et rohelisel taristul on suur potentsiaal pakkuda paljudele neist probleemidest looduspõhiseid ökoloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid lahendusi, mis on üldiselt odavad ja kestlikud ning loovad töökohti;
- D. arvestades, et on oluline suurendada teadlikkust rohelisest taristust ja selle paljudest positiivsetest mõjudest ökosüsteemidele ja nende poolt elanikkonnale pakutavatele teenustele, et paremini edendada looduspõhiseid lahendusi maa- ja ruumilisel planeerimisel ning rohealade loomist ja taastamist, kiirendada linnaplaneerimises ja territoriaalses arendustegevuses üleminekut hallilt taristustandardilt rohelisele taristustandardile ning võimaldada linnadel kliimamuutuste kahjulike mõjudega paremini kohaneda;
- E. arvestades, et roheline taristu pakub ökosüsteemiteenuseid, mis on üliolulised meie heaoluks, linnatoidu tootmiseks, veeringluseks ja -säilitamiseks, infiltratsiooni suurendamiseks ja saastatuse vähendamiseks looduslike protsesside kaudu, ümbritseva õhu temperatuuri reguleerimiseks, bioloogilise mitmekesisuse (sh tolmeldajate) toetamiseks, toitaineringluse parandamiseks, elamurajoonide kenamaks muutmiseks, elanike liikumisvõimaluste parandamiseks ja elanike heaolu suurendamiseks;
- F. arvestades, et roheline taristu aitab kaasa Natura 2000 võrgustike arendamisele linnapiirkondades, parandades ökoloogiliste roheliste ja siniste koridoride ühenduvust, tõhustades ökosüsteemi jaoks oluliste liikide ja elupaikade kaitset ning aidates säilitada ökosüsteemi teenuseid linnapiirkondades; arvestades, et Natura 2000 võrgustiku pakutavatest ökosüsteemiteenustest saadav kasu ELis on hinnanguliselt 300 miljardit eurot aastas ning rohelisest taristust saadav kasu on veel palju suurem;
- G. arvestades, et linnade rohelisemaks muutmine hõlmab enamasti kui üksnes linnade haljastamisalgatuste rakendamist, kui võtta arvesse puhta õhu, vee, pinnase ja bioloogilist mitmekesisust edendava linnakeskkonna tähtsust haljastatud alade kestlikkuse tagamisel;

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/index_en.htm

⁽⁹⁾ <http://www.linnapeadepakt.eu/>

⁽¹⁰⁾ Euroopa Keskkonnaamet, „Analysing and managing urban growth“ (Analüüsida ja hallata linnade kasvu), Euroopa Keskkonnaamet, Kopenhaagen, 2019, <https://www.eea.europa.eu/articles/analysing-and-managing-urban-growth>

Neljapäev, 17. september 2020

- H. arvestades, et roheline taristu moodustab olulise osa 2020. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegiast ja 2030. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegiast;
- I. arvestades, et roheline taristu aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele, kuna tugevdab ökosüsteemide vastupidavust kliimamuutustele ja aitab CO₂ otsese sidumise kaudu vähendada atmosfääris oleva süsinikdioksiidi hulka, eelkõige turbaaladel, ookeanides ja metsades; arvestades, et see aitab vähendada ka vee ja heitvee pumpamist ja puhastamist ning sellega seotud energianõudlust ning vähendada hoonete energiatarbimist ja heitkoguseid tänu nn arukatele hoonetele, millel on nt keskkonnahoidlikud katused ja seinad, ning mis sisaldavad ressursitõhusust suurendavaid uusi materjale; arvestades, et roheline taristu aitab vähendada ka energianõudlust ja transpordiga seotud saastet, lihtsustades alternatiivsete keskkonnasõbralike transpordiliikide, nagu jalgrattasõit, jalgsi käimine ja puhas ühistransport, sealhulgas veetransport, kasutuselevõttu;
- J. arvestades, et roheline taristu aitab looduskapitali, looduslike elupaikade ja liikide kaitse ning ökoloogilise seisundi, veekogude majandamise ja toiduohutuse parandamise kaudu kaasa kliimamuutustega kohanemisele; arvestades, et selle arendamine on üks tõhusamaid linnades võetavaid kliimamuutustega kohanemise meetmeid, kuna see leevendab kliimamuutuste ja üha sagenevate äärmuslike ilmastikunähtuste, nagu kuumalainete, metsatulekahjude, paduvihmade, üleujutuste ja põua negatiivset mõju ning parandab linnapiirkondades elavate ELi elanike elukvaliteeti;
- K. arvestades, et Rahvusvahelise Looduse ja Loodusvarade Kaitse Ühingu ohustatud liikide punase nimekirja andmetel on enam kui 22 % Euroopa liikidest väljasuremisohus; arvestades, et linnade rohelisemaks muutmine aitab edendada bioloogilist mitmekesisust ja võib etendada olulist rolli bioloogilise mitmekesisuse kriisi leevendamisel; arvestades, et bioloogilise mitmekesisuse edendamine linnades võib tuua täiendavat kasu, suurendades ökosüsteemide vastupanuvõimet ja süsihappegaasi sidumise potentsiaali;
- L. arvestades, et hea linnaplaneerimine, istutatud taimedega pinnas ja läbilaskvast materjalist pinnakatted aitavad tagada linnades vee säilitamise, ohjata imbumist, vältida mullaerosiooni ja võidelda vee äravoolu vastu paremini kui asfalt ja betoon; arvestades, et kvaliteetne roheline taristu vähendab üleujutuste ohtu;
- M. arvestades, et arukalt kujundatud roheline taristu on üks parimaid võimalusi ökoloogiliste roheliste ja siniste koridoride arvu suurendamiseks, kaitstes nii bioloogilist mitmekesisust;
- N. arvestades, et taimed puhastavad õhku, filtreerides sellest peenosakesi ning tootes hapnikku; arvestades, et linnade õhukvaliteet on muutunud tänapäeva ELis üheks suuremaks terviseprobleemide põhjustajaks; arvestades, et puhtam õhk parandaks miljoni inimeste, sealhulgas astma ning hingamisteede haiguste all kannatajate elukvaliteeti; arvestades, et igal aastal sureb ELis reostatud õhu sissehingamise tõttu enneaegselt 430 000 inimest; arvestades, et õhukvaliteedi parandamine peab olema ELi, liikmesriikide, piirkondade ja omavalitsuste prioriteet, et kaitsta inimesi ja ökosüsteeme õhusaaste mõju eest; arvestades, et õhukvaliteedi paranemine võib märkimisväärselt vähendada enneaegsete surmade arvu;
- O. arvestades, et puude ja taimestiku kasutamine võib aidata vähendada linnapiirkondade müraareostust; arvestades, et müra on õhukvaliteedi järel tähtsuselt teine terviseprobleemide keskkonnapõhjus; arvestades, et ELi rahastatud uurimisprojekti HOSANNA käigus ilmses, et taimedest kujundatud looduslikud müratõkked kaitsevad elanikke liiklusest eest paremini kui tavapäraselt kasutatavad siledade külgedega müratõkked; arvestades, et mürasaaste mõjutab negatiivselt bioloogilist mitmekesisust ja loodust ning jõupingutused linnade rohelisemaks muutmisel peaksid hõlmama algatusi mürasaaste vähendamiseks;
- P. arvestades, et rohelist taristut tuleks edendada ka rannikulinnades, mis tavaliselt külgnevad märgaladega, et säilitada merede ja rannikualade bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteeme ning edendada rannikumajanduse, turismi ja maastiku säästvat arengut – positiivseid arenguid, mis omakorda parandavad vastupanuvõimet kliimamuutuste mõjudele nendes tundlikes piirkondades, mida meretaseme tõus eriti mõjutab;
- Q. arvestades, et rohelist taristut tuleks arendada sadamapiirkondades, kuna need on rannikulinnade oluline osa ja hõlmavad tavaliselt ulatuslikke maa-alasid, mis kuuluvad ka Natura 2000 võrgustikku; arvestades, et see aitaks paremini lahendada keskkonnaprobleeme, nagu reostus ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, ning edendada uute taristuprojektide arendamist, näiteks sadamate elektrifitseerimist;
- R. arvestades, et roheline taristu pakub juurdepääsu loodusele neile, kes muidu võivad sellega vähe kokku puutuda – näiteks lapsed, eakad ja puuetega inimesed – ning aitab kaasa nende harimisele ja teadlikkuse tõstmisele loodusest ja ökoloogilistest probleemidest;

Neljapäev, 17. september 2020

- S. arvestades, et rohelisemad linnad võivad pakkuda märkimisväärset kasu tervisele, kuna need parandavad õhukvaliteeti, ergutavad elanikke liikuma ja rohkem sportima, aitavad ennetada ja ravida depressiooni, parandada immuunsüsteemi, ning lõppkokkuvõttes suurendavad õnnetunnet ja heaolu ⁽¹⁾;
- T. arvestades, et muu hulgas linnaparkide ja -aedade lisamine, rohelisemate tänavate kujundamine, hoonete katuste ja bussipeatuste haljastamine ning mänguväljakute rohelisemaks muutmine suurendavad linnaosade ja linnade atraktiivsust ja mugavust; arvestades, et need suurendavad samuti sotsiaalseid kontakte elanike vahel, soodustavad positiivseid käitumisharjumusi ja tugevdavad kogukonnatunnet; arvestades, et avalikult kasutatavad haljasalad võivad linnade elanikele tuua hindamatut kasu;
- U. arvestades, et on ilmnenud, et rohelised linnaosad muudavad piirkonna võimalike ostjate jaoks ihaldusväärsemaks, sest lisavad nendele majanduslikku väärtust, mistõttu on äärmiselt oluline võtta meetmeid keskklassistamise leevendamiseks ning tagada rohelistele naabruskondadele võrdne juurdepääs;
- V. arvestades, et linnade keskkonnahoidlikumaks muutmine võib hõlbustada säästvat väikesemahulist toidutootmist ja vähendada toidu jalajälge, tugevdades lühikesi tarneahelaid, mis võimaldab tekkida uutel mikroettevõtetel ning julgustab elanikke selles valdkonnas aktiivselt tegutsema ja paremini mõistma toiduahelat, eelkõige mahepõllumajandust ja keskkonda säästvat põllumajandust;
- W. arvestades, et 80 % merel leitud jäätmetest on pärit linnadest, sealhulgas jõgikondade ülemjooksult pärit jäätmed; arvestades, et linnapiirkondades on oluline parandada jäätmekäitlussüsteeme, eelkõige hajureostuse, prügi ja makrojäätmete käitlemist, näiteks tõhustades reoveepuhastites filtreerimist, et muuta linnad rohelisemaks ja võidelda ookeanireostuse vastu;
- X. arvestades, et kohalikku keskkonda, sotsiaalseid, majanduslikke ja tehnoloogilisi aspekte arvestavasse linnaplaneerimisse ja rohelise taristu kujundamisse tuleb kaasata kodanikke ja neid võimendada;
- Y. arvestades, et rohelise taristu arendamine käib käsikäes selle kestliku majandamisega, eelkõige seoses veevarudega; arvestades, et on oluline ühendada roheline ja sinine taristu keskkonnateadlikul viisil, sealhulgas taaskasutades vett ja vihmavett ning majandades vett tõhusalt;
- Z. arvestades, et puude pakutavad ökosüsteemiteenused muutuvad seda tähtsamaks, mida vanemaks nad saavad; arvestades, et linnapiirkondade tervislik ja integreeritud haldamine ja planeerimine on oluline, et maksimeerida nende arengupotentsiaali ja võimaldada kodanikel täielikult ära kasutada rohelise taristu potentsiaali ja pakutavaid teenuseid;
- võtab teadmiseks panuse, mida rohelisemad linnad saavad anda Pariisi kokkuleppes sätestatud eesmärkide saavutamisele ning ELi vastupanuvõime ja kliimamuutustega kohanemise võime tugevdamisele; rõhutab olulist rolli, mida rohelisemad linnad võivad etendada ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel ja uue linnade tegevuskava raames võetud kohustuste täitmisel, eelkõige seoses veevarude kasutamise täiustamise ja linnakeskkonna bioloogilise mitmekesisuse suurendamisega;
 - kutsub komisjoni üles töötama välja uue ELi rohelisemate linnade ja rohelise taristu strateegia, et aidata linnadel täita oma osa kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel ning parandada linnades elavate inimeste heaolu;
 - kutsub komisjoni üles esitama Euroopa rohelise kokkuleppe raames meetmeid, et käsitleda konkreetselt linnade rolli ja edendada investeerimist rohelisse taristusse;
 - rõhutab, kui oluline on kliima- ja keskkonnaperspektiivide tõhus integreerimine kohaliku, piirkondliku, riikliku ja ülemaailmse linnapoliitika kujundamisse;

⁽¹⁾ Euroopa Komisjon, *Urban Green Spaces Increase Happiness* (Rohelised linnaalad teevad õnnelikumaks), Euroopa Komisjon, Brüssel, <http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/space-increase-happiness/>

Neljapäev, 17. september 2020

5. rõhutab vajadust võtta vastu kliimamuutuste tagajärgedega kokku puutuvate linnade kohanemisstrateegia, mis põhineb uuel innovaatilisel ökosüsteemipõhisel lähenemisviisil riskide ennetamisele ja juhtimisele, tehes eelkõige kindlaks alad, kust vesi taandub, alad, mis üleujutusi absorbeerivad, loodusliku kaitsega alad, ja vajaduse korral alad, mis vajavad kunstlikku kaitset;
6. kutsub liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles koostama tegevuskavasid ning osalema aktiivselt linnapiirkondade rohelisemaks kujundamiseks ja selle edendamiseks mõeldud tegevustes koostöös sidusrühmadega, sealhulgas kodanikuühiskonnaga;
7. tunnustab avalike haljasalade suurt tähtsust linnaelanike füüsilise ja vaimse heaolu jaoks, eriti COVID-19 pandeemiat arvesse võttes; nõuab, et kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud ametiasutused kaitseksid ja edendaksid linnade haljasalaid, parandaksid nende kvaliteeti ja tagaksid oma elanikele hõlpsa juurdepääsu nende paikkonna avalikele haljasaladele
8. kinnitab, et linnade potentsiaali bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisel ja ökosüsteemi teenuste pakkumisel on alahinnatud; tuletab meelde, et bioloogilise mitmekesisuse, ökosüsteemiteenuste ja rohelise linnatranspordi tõhustamine linnades ja linnapiirkondades aitab parandada inimeste tervist; tuletab meelde, et looduspõhiste lahenduste väljatöötamine ja rakendamine bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks ning bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi funktsioonide lisamiseks ja edasiseks lõimimiseks linnakujundamisse, poliitikasse ja planeerimisse võib etendada olulist rolli kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel linnades, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles neid tavasid edendama;
9. väljendab heameelt asjaolu üle, et 2030. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegias, mis on osa Euroopa rohelisest kokkuleppest, pööratakse suurt tähelepanu linna- ja linnalähedaste piirkondade rohelisemaks muutmisele ning bioloogilise mitmekesisuse suurendamisele linnapiirkondades; kiidab eelkõige heaks uued linnade rohelisemaks muutmise kavad ja kutsub komisjoni üles tagama, et Euroopa linnad on nende kavade koostamisel väga ambitsioonikad ja neid rakendatakse tõhusalt; kutsub liikmesriike üles edendama rohelisemaks muutmist ka vähem kui 20 000 elanikuga linnapiirkondades;
10. teeb ettepaneku, et 2022. aasta kuulutataks Euroopa rohelisemate linnade aastaks;
11. teeb ettepaneku, et Euroopa rohelisemate linnade aasta 2022 eesmärgid oleksid järgmised:
 - a) suurendada inimeste teadlikkust hoonestatud keskkonda loodud haljasalade kasulikkusest; käivitada algatusi, et suurendada haljasalade loomist, sealhulgas elamurajoonide läheduses;
 - b) suurendada teadus- ja arendustegevuse mahtu ja kvaliteeti paljude oskusteabe valdkondade uuendustes, mis annavad rohelist lisaväärtust ja suurendavad elukvaliteeti linnades; pakkuda sihipärast toetust kestlikule digiteerimisele ELis ning seega idufirmadele ja digitaalsele innovatsioonile; suurendada rohelise taristuga seotud projektide arvu;
 - c) ergutada kohalikke omavalitsusi ja kodanikke võtma meetmeid ning parandama oma naabruskonda ja keskkonda, mis liidab nad kogukonnaks, et suurendada nende vastupidavust ja kujundada ümber linnade tulevik; suurendada kodanike kaasatust muusse tegevusse ja otsuste tegemisse keskkonna ja linna üldise elu kohta;
 - d) luua haljasalade ning sinise ja rohelise taristu väärtustamise kultuur; soodustada sellist linnaarengut, mis austab vajadust rohealade kui linnade elukvaliteedi ühe olulise aspekti järele;
 - e) edendada kliimasõbralike materjalide ja teenuste kasutamist riigihangete abil;
 - f) suurendada rohelise taristuga seotud projektide arvu, jätkata ELi rohelise taristu strateegia elluviimist ja suurendada selle rahastamist;
 - g) ühendada olemasolevad algatused ja jagada parimaid tavasid liikmesriikide vahel, nagu on ette nähtud paljudes algatustes ja strateegiates, muu hulgas sellistes valdkondades nagu linnaplaneerimine, kestlik linnastumine ja taristu, looduspõhised lahendused, roheline arhitektuur, puhtam energia, jalakäijate ja jalgratturite liikuvus, tõhus veevarude majandamine ning jäätmehierarhia alusel toimiv kestlik ja ringluspõhine jäätmekäitlus, mille eesmärk on saavutada jäätmete puudumine või vähendada jäätmeid miinimumini ringlussevõtu maksimaalse kasutamise abil;

Neljapäev, 17. september 2020

- h) luua tegevuskava ELi linnade rohelisemaks muutmiseks ja rohealade säilitamiseks aastaks 2030, mis, kandes ökoloogilise linnaplaneerimise põhimõtteid, julgustaks maa- ja linnakeskkonda harmooniliselt ühendama, mõistaks maa- ja linnakeskkonna vastastikust sõltuvussuhet ja vajadust kaheasuunalise suhte järele;
- i) tegeleda eri sihtrühmadele suunatud haridustegevusega, mille sisu on sihtrühmale, eriti lastele kohandatud;
- j) julgustada algatusi linnaliikluse vähendamiseks ning edendada ühistransporti ja sellesse investeerida;
- k) kaotada linnapiirkondades järk-järgult pestitsiidide ja herbitsiidide kasutamine, et kaitsta elanikke ja linnade bioloogilist mitmekesisust;
- l) tagada valitsusväliste keskkonnaorganisatsioonide võimalikult laialdane osalemine keskkonnakaitse- ja haridusmeetmetes;
- m) oluliselt suurendada linnades katuste ja fassaadide haljastamist, et parandada linnakliimat, õhukvaliteeti ja isolatsiooni;
- n) toetada linnaaiandust ning aiaplatsipiirkondade ja linnakoolide aiandusrajatiste säilitamist ja arendamist kogu ELis, kuna need on laste keskkonnaalase hariduse oluline tugisammas;

12. kutsub komisjoni üles võtma kiiresti meetmeid õhukvaliteedi parandamiseks linnades, eelkõige vähendades heitkoguseid uute linnalise liikumiskeskonna lahenduste abil, mis soosivad tõhusamaid ja keskkonnasäästlikumaid ühistranspordivõimalusi;

13. rõhutab, kui oluline on linnastunud piirkondade roheliseks muutmisel ja rohealade hooldamisel kodanikuosaluse julgustamine ja võimaldamine seeläbi, et inimesi kaasatakse asjakohaselt ruumilise planeerimise ja rakendamise faasi, et saavutada kestlikud linnaplaneerimislahendused, luua vastutustunne oma tegevuse eest ning muuta linnad sotsiaalselt kaasavaks, säilienõtteks, kus oleks vähe heidet ja mis oleksid elanike jaoks atraktiivsed; peab oluliseks tagada, et inimesed oleksid teadlikud sellest, kuidas nad saavad aidata kaasa oma linnade rohelisemaks muutmisele, säilitada rohealad ja muuta need tervislikumaks keskkonnaks; julgustab omavalitsusi ja piirkondi toetama kodanike esitatud rohelisi algatusi võimalikult suures ulatuses ja töötama välja sponsorlusprojekte avatud alade jaoks; nõuab tungivalt, et omavalitsused ja piirkonnad võtaksid vastu ja viiks ellu ambitsioonikaid algatusi roheliste linnade jaoks;

14. nõuab tungivalt, et komisjon jätkaks ambitsioonikate meetmete toetamist energia- ja ressursitõhususe parandamiseks; nõuab tungivalt, et komisjon aitaks tagada piisava rahastuse meetmetele, mis näiteks ELi linnade vahelise innovatsioonipartnerluste ja ühishangete abil aitavad kaasa kestlikule linnade ning rohelise taristu arendamisele; nõuab tungivalt, et komisjon aitaks suurendada linnade kollektiivset mõjuvõimu, et võtta tõhusad lahendused kiiresti suures mahus kasutusele; nõuab tungivalt, et komisjon toetaks erasektori osalemist avaliku ja erasektori partnerluste, ambitsioonikama Euroopa Investeerimisprogrammi ja VKEdele suunatud stiimulite abil, millel võib olla otsustav roll uuenduslike kestlike lahenduste väljatöötamisel;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja riikide parlamentidele.

Teisipäev, 15. september 2020

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2020)0207

ESMA kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee: sõltumatu liikme ametisse nimetamine

Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada ametisse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee esimees (N9-0041/2020 – C9-0276/2020 – 2020/0906(NLE))

(Heakskiitmine)

(2021/C 385/21)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu 27. augusti 2020. aasta ettepanekut (C9-0276/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ) ⁽¹⁾ artiklit 41,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 648/2012 (börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabeohidlate kohta) ⁽²⁾ artikli 24a lõiget 5,
 - võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni soolise tasakaalu kohta kandidaatide esitamisel ELi majandus- ja rahandusalastele ametikohtadele ⁽³⁾,
 - võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni majandus- ja rahaliidu institutsioonide ja asutuste kohta: huvide konflikti ennetamine pärast avalikus sektoris töötamist ⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 131,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0152/2020),
- A. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu esitas määruse (EL) nr 648/2012 artikli 24a lõike 5 kohaselt 27. augustil 2020 pärast avalikku valikumenetlust ettepaneku nimetada kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee esimeheks Klaus Löber'i;
- B. arvestades, et majandus- ja rahanduskomisjon korraldas 2. septembril 2020 Klaus Löber'i kuulamise, kus kandidaat esines avasõnavõtuga ja vastas seejärel nimetatud komisjoni liikmete küsimustele;
1. annab nõusoleku Klaus Löber'i nimetamiseks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee esimeheks;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule, komisjonile, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ja liikmesriikide valitsustele.

⁽¹⁾ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

⁽²⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0211.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0017.

Teisipäev, 15. september 2020

P9_TA(2020)0208

ESMA kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee: sõltumatu liikme ametisse nimetamine

Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada ametisse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatu liige (N9-0042/2020 – C9-0277/2020 – 2020/0907(NLE))

(Heakskiitmine)

(2021/C 385/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu 27. augusti 2020. aasta ettepanekut (C9-0277/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ) ⁽¹⁾ artiklit 41,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 648/2012 (börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabeoidlate kohta) ⁽²⁾ artikli 24a lõiget 5,
 - võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni soolise tasakaalu kohta kandidaatide esitamisel ELi majandus- ja rahandusalastele ametikohtadele ⁽³⁾,
 - võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni majandus- ja rahaliidu institutsioonide ja asutuste kohta: huvide konflikti ennetamine pärast avalikus sektoris töötamist ⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 131,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0151/2020),
- A. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu esitas määruse (EL) nr 648/2012 artikli 24a lõike 5 kohaselt 27. augustil 2020 pärast avalikku valikumenetlust ettepaneku nimetada kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatuks liikmeks Nicoletta Giusto;
- B. arvestades, et majandus- ja rahanduskomisjon korraldas 2. septembril 2020 Nicoletta Giusto kuulamise, kus kandidaat esines avasõnavõtuga ja vastas seejärel nimetatud komisjoni liikmete küsimustele;
1. annab nõusoleku Nicoletta Giusto nimetamiseks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatuks liikmeks;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule, komisjonile, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ning liikmesriikide valitsustele.

⁽¹⁾ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

⁽²⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0211.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0017.

Teisipäev, 15. september 2020

P9_TA(2020)0209

ESMA kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee: sõltumatu liikme ametisse nimetamine**Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada ametisse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatu liige (N9-0042/2020 – C9-0278/2020 – 2020/0908(NLE))****(Heakskiitmine)**

(2021/C 385/23)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu 27. augusti 2020. aasta ettepanekut (C9-0278/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ⁽¹⁾) artiklit 41,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 648/2012 (börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta)⁽²⁾ artikli 24a lõiget 5,
 - võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni soolise tasakaalu kohta kandidaatide esitamisel ELi majandus- ja rahandusalastele ametikohtadele⁽³⁾,
 - võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni majandus- ja rahaliidu institutsioonide ja asutuste kohta: huvide konflikti ennetamine pärast avalikus sektoris töötamist⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 131,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0153/2020),
- A. arvestades, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu esitas määruse (EL) nr 648/2012 artikli 24a lõike 5 kohaselt 27. augustil 2020 pärast avalikku valikumenetlust ettepaneku nimetada kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatuks liikmeks Froukelien Wendt'i;
- B. arvestades, et majandus- ja rahanduskomisjon korraldas 2. septembril 2020 Froukelien Wendt'i kuulamise, kus kandidaat esines avasõnavõtuga ja vastas seejärel nimetatud komisjoni liikmete küsimustele;
1. annab nõusoleku Froukelien Wendt'i nimetamiseks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kesksete vastaspoolte järelevalvekomitee sõltumatuks liikmeks;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule, komisjonile, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ning liikmesriikide valitsustele.

⁽¹⁾ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

⁽²⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0211.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0017.

Teisipäev, 15. september 2020

P9_TA(2020)0210

Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades toodetud teatavate alkohoolsete toodete suhtes vähendatud aktsiisimäär *

Euroopa Parlamendi 15. septembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega lubatakse Portugalil kohaldada Madeira ja Assooride autonoomsetes piirkondades toodetud teatavate alkohoolsete toodete suhtes vähendatud aktsiisimäära (COM(2020)0240 – C9-0190/2020 – 2020/0118(CNS))

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine)

(2021/C 385/24)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2020)0240),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 349, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0190/2020),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A9-0140/2020),
1. kiidab komisjoni ettepaneku heaks;
 2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti oluliselt muuta;
 4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0214

Vastuväidete puudumine delegeeritud õigusaktile: kolmandates riikides asutatud kesketelt vastaspooltelt Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poolt võetavate tasud

Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 14. juuli 2020. aasta delegeeritud määrusele, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 seoses kolmandates riikides asutatud kesketelt vastaspooltelt Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poolt võetavate tasudega (C(2020)4891 – 2020/2720(DEA))

(2021/C 385/25)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni delegeeritud määrust (C(2020)4891),
 - võttes arvesse komisjoni 14. juuli 2020. aasta kirja, milles komisjon palub Euroopa Parlamendil teatada, et tal ei ole delegeeritud määrusele vastuväiteid,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni 2. septembri 2020. aasta kirja komisjonide esimeeste konverentsi esimehele,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 290,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 25d lõiget 3 ja artikli 82 lõiget 6,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 111 lõiget 6,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni soovitus võtta vastu otsus,
 - võttes arvesse, et kodukorra artikli 111 lõike 6 kolmandas ja neljandas taandes sätestatud ajavahemiku jooksul, mis lõppes 15. septembril 2020, vastuväiteid ei esitatud,
- A. arvestades, et mitmes delegeeritud õigusaktis, mis tuleb vastu võtta hiljuti muudetud määruse (EL) nr 648/2012 (Euroopa turu infrastruktuuri määrus) alusel, sätestatakse, kuidas kohaldatakse Euroopa turu infrastruktuuri määruse reegleid kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes, kes osutavad teenuseid liidu äriühingutele; arvestades, et nende delegeeritud õigusaktidega jõustatakse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) suuremad volitused; arvestades, et kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes, mida peetakse liidu või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt olulisteks, tuleks kohaldada ESMA erinõudeid ja tõhustatud järelevalvet, et tagada liidu kesksete vastaspooltega võrdsed tingimused ja kaitsta liidu finantssüsteemi stabiilsust;
- B. arvestades, et artikliga 25d antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakt, milles täpsustada lisäüksikasju tasude kohta, mida ESMA peaks kolmandate riikide kesketelt vastaspooltelt võtma, et katta kõik kulud, mis on tekkinud seoses kolmandate riikide kesksete vastaspooltega tunnustamise ja oma ülesannete täitmisega;
- C. arvestades, et kõnealune delegeeritud määrus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, tagamaks et kolmandate riikide kesksed vastaspoolel hakkasid ESMA rahastamises osalema kiiresti ja asjakohaselt;
1. teatab, et ei esita komisjoni delegeeritud määrusele vastuväiteid;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0215

Vastuväidete puudumine delegeeritud õigusaktile: kolmanda riigi finantsstabiilsuse süsteemne olulisus

Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 14. juuli 2020. aasta delegeeritud määrusele, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 seoses kriteeriumidega, mida ESMA peaks arvesse võtma, et teha kindlaks, kas kolmanda riigi keskne vastaspool on liidu või ühe või mitme selle liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt oluline või võib tõenäoliselt selleks saada (C(2020)4892 – 2020/2726(DEA))

(2021/C 385/26)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni delegeeritud määrust (C(2020)4892),
 - võttes arvesse komisjoni 14. juuli 2020. aasta kirja, milles komisjon palub Euroopa Parlamendil teatada, et tal ei ole delegeeritud määrusele vastuväiteid,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni 2. septembri 2020. aasta kirja komisjonide esimeeste konverentsi esimehele,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 290,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabe hoidlate kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 25 lõiget 2a ja artikli 82 lõiget 6,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 111 lõiget 6,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni soovitus võtta vastu otsus,
 - võttes arvesse, et kodukorra artikli 111 lõike 6 kolmandas ja neljandas taandes sätestatud ajavahemiku jooksul, mis lõppes 15. septembril 2020, vastuväiteid ei esitatud,
- A. arvestades, et mitmes delegeeritud õigusaktis, mis tuleb vastu võtta hiljuti muudetud määruse (EL) nr 648/2012 (Euroopa turu infrastruktuuri määrus) alusel, sätestatakse, kuidas kohaldatakse Euroopa turu infrastruktuuri määruse reegleid kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes, kes osutavad teenuseid liidu äriühingutele; arvestades, et nende delegeeritud õigusaktidega jõustatakse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) suuremad volitused; arvestades, et kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes, mida peetakse liidu või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt olulisteks, tuleks kohaldada ESMA erinõudeid ja tõhustatud järelevalvet, et tagada liidu kesksete vastaspooltega võrdsed tingimused ja kaitsta liidu finantssüsteemi stabiilsust;
- B. arvestades, et artikli 25 lõikega 2a antakse komisjonile õigus võtta vastu delegeeritud õigusakt, milles täpsustatakse ESMA rakendatavaid kriteeriume, mille alusel ta teeb kindlaks, kas kolmanda riigi keskne vastaspool on liidu või ühe või mitme selle liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt oluline või võib tõenäoliselt selleks saada;
- C. arvestades, et kõnealune delegeeritud määrus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, et tagada liidu valmisolek, kui liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigis pärast üleminekuperioodi lõppu lõpeb;
1. teatab, et ei esita komisjoni delegeeritud määrusele vastuväiteid;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0216

Vastuväidete puudumine delegeeritud õigusaktile: miinimumelemendid kolmandate riikide kesksete vastaspoolte taotluste nõuete võrreldava täitmise ning korra hindamiseks

Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 14. juuli 2020. aasta delegeeritud määrusele, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 seoses miinimumelementidega, mida ESMA peab hindama, kui ta hindab kolmandate riikide kesksete vastaspoolte taotlusi nõuete võrreldava täitmise hindamiseks, ning seoses hindamise korra ja tingimustega (C(2020)4895 – 2020/2729(DEA))

(2021/C 385/27)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni delegeeritud määrust (C(2020)4895),
 - võttes arvesse komisjoni 14. juuli 2020. aasta kirja, milles komisjon palub Euroopa Parlamendil teatada, et tal ei ole delegeeritud määrusele vastuväiteid,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni 2. septembri 2020. aasta kirja komisjonide esimeeste konverentsi esimehele,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 290,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 25a lõiget 3 ja artikli 82 lõiget 6,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 111 lõiget 6,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni soovitus võtta vastu otsus,
 - võttes arvesse, et kodukorra artikli 111 lõike 6 kolmandas ja neljandas taandes sätestatud ajavahemiku jooksul, mis lõppes 15. septembril 2020, vastuväiteid ei esitatud,
- A. arvestades, et mitmes delegeeritud õigusaktis, mis tuleb vastu võtta hiljuti muudetud määruse (EL) nr 648/2012 (Euroopa turu infrastruktuuri määrus) alusel, sätestatakse, kuidas kohaldatakse Euroopa turu infrastruktuuri määruse reegleid kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes, kes osutavad teenuseid liidu äriühingutele; arvestades, et nende delegeeritud õigusaktidega jõustatakse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) suuremad volitused; arvestades, et kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes, mida peetakse liidu või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt olulisteks, tuleks kohaldada ESMA erinõudeid ja tõhustatud järelevalvet, et tagada liidu kesksete vastaspooltega võrdsed tingimused ja kaitsta liidu finantsstabiilsust;
- B. arvestades, et artiklis 25a on sätestatud, et kolmanda riigi keskne vastaspool, keda peetakse liidu või ühe või mitme liikmesriigi finantsstabiilsuse seisukohast süsteemselt oluliseks või tõenäoliselt selliseks saada võivaks (teise taseme keskne vastaspool), võib taotleda, et ESMA hindaks tema võrreldavat nõuete täitmist, st kas vastavust kolmandas riigis kohaldatavale raamistikule võib lugeda vastavaks Euroopa turu infrastruktuuri määruses sätestatud asjakohastele nõuetele;
- C. arvestades, et kõnealune delegeeritud määrus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, et tagada liidu valmisolek, kui liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigis pärast üleminekuperioodi lõppu lõpeb;
1. teatab, et ei esita komisjoni delegeeritud määrusele vastuväiteid;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0218

Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi käsitleva otsuse nr 1313/2013/EL muutmise ***I

Euroopa Parlamendi 16. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (COM(2020)0220 – C9-0160/2020 – 2020/0097(COD)) ⁽¹⁾

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 385/28)

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu otsus

Volitus 1

Komisjoni ettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 196 ja artikli 322 lõike 1 punkti a,

Muudatusettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 196,

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (1a) **Kliimamuutused suurendavad loodusõnnetuste sagedust, intensiivsust ja keerukust kogu maailmas ning arenguriigid, eelkõige vähim arenenud riigid ja väikesed arenevad saareriigid on nende suhtes eriti kaitsetud ühelt poolt seetõttu, et nende suutlikkus kliimamuutuste tagajärgedega kohaneda ja neid leevendada ning kliimaga seotud katastroofidele reageerida on piiratud, ning teiselt poolt seetõttu, et oma geograafilise asukoha tõttu kannatavad nad üleujutuste, põudade ja metsatulekahjude all.**

⁽¹⁾ Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0148/2020).

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 3**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 2**

Komisjoni ettepanek

- (2) **Tunnistades liikmesriikide esmavastutust** loodus- ja inimtegevusest tingitud õnnetuste ennetamisel, nendeks valmistumisel ja neile reageerimisel, **edendab** liidu mehhanism liikmesriikidevahelist solidaarsust kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikega 3.

Muudatusettepanek

- (2) **Kuigi esmavastutus** loodus- ja inimtegevusest tingitud õnnetuste ennetamisel, nendeks valmistumisel ja neile reageerimisel **lasub liikmesriikidel, edendavad** liidu mehhanism **ja eelkõige rescEU** liikmesriikidevahelist solidaarsust kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikega 3, **täiendades liikmesriikide olemasolevaid vahendeid, võimaldades tõhusamat valmisolekut ja reageerimist juhul, kui riikliku tasandi reageerimisvõime ei ole piisav.**

Muudatusettepanek 4**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (2a) **Metsapõlengud ohustavad elu, elatist ja bioloogilist mitmekesisust, põhjustavad suurtes kogustes süsinikdioksiidi heidet ning vähendavad planeedi süsinikdioksiidi sidumise võimet, mis siivendab kliimamuutusi veelgi. Erilist muret tekitavad olukorrad, kus tulekahju tagajärjel hävivad põlismetsad või radioaktiivselt saastunud alad. Kliimaga seotud katastroofide, sealhulgas metsatulekahjude arvu suurenemine nõuab liidu elanikkonnakaitse mehhanismi operatsioonide tugevdamist väljaspool liitu, sealhulgas ennetusele ja katastroofideks valmisolekule keskenduvat tegevust.**

Muudatusettepanek 5**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 3**

Komisjoni ettepanek

- (3) Enneolematu COVID-19 pandeemia on näidanud, et liidu tegevuse tulemuslikkust kriisi ohjamisel piirab selle juhtimisraamistiku kohaldamisala, aga ka see, kuidas on liit valmis õnnetuseks, mis mõjutab enamikku liikmesriike.

Muudatusettepanek

- (3) Enneolematu COVID-19 pandeemia on näidanud, et liidu tegevuse tulemuslikkust kriisi ohjamisel piirab selle juhtimisraamistiku kohaldamisala, aga ka see, kuidas on liit valmis õnnetuseks, mis mõjutab enamikku liikmesriike. **Lisaks on selge, et liit ja liikmesriigid ei ole piisavalt valmis ekstreemsemateks ja keerukamateks õnnetusteks, millel on kaugeleulatuvad ja pikaajalised ülemaailmsed tagajärjed, näiteks ulatuslik pandeemia. Seetõttu on oluline, et liikmesriikide elanikkonnakaitsemeetmeid koordineeritaks paremini ja et rescEUD tugevdataks.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3a) COVID-19 kriisist saadud kogemused on näidanud, et liit ja liikmesriigid ei ole piisavalt valmis reageerima ulatuslikele hädaolukordadele ning et olemasolev õigusraamistik ei ole piisavalt eesmärgipärane. COVID-19 kriis on toonud esile ka selle, kuidas katastroofide tagajärjed inimeste tervisele, keskkonnale, ühiskonnale ja majandusele võivad omandada enneolematud mõõtmel. Pidades silmas vajadust tugevdada liidu suutlikkust ja meetmeid tervishoiu ja elanikkonnakaitse valdkonnas, on oluline rescEUd tugevdada ning muuta see paindlikumaks ja kiiremaks ning koordineerida seda paremini riiklike elanikkonnakaitseasutustega. Samuti on oluline, et liikmesriigid annaksid piisavat teavet oma hädaolukordade ennetamise ja nendeks valmisoleku kohta.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3b) Selleks et suurendada läbipaistvust ja vastutust liidu kodanike ees, peaks komisjon esitama suunised selle kohta, kuidas mõõta liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu tehtud kulutuste seda osa, mis tuleks liigitada ametlikuks arenguabiks.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 3 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3c) Arvestades COVID-19 puhangust saadud kogemusi ning vajadust suurendada liidu reageerimisvõimet tervishoiu ja elanikkonnakaitse valdkonnas, tuleks rescEUd oluliselt tugevdada, et parandada selle toimimist liidu mehhanismi kõigis kolmes sambas: ennetamine, valmisolek ja reageerimine.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 9**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 5***Komisjoni ettepanek*

- (5) Selleks et olla tulevikus sarnasteks sündmusteks paremini valmis, on liidu mehhanismi tugevdamiseks vaja kiiresti meetmeid võtta.

Muudatusettepanek

- (5) Selleks et olla tulevikus sarnasteks sündmusteks paremini valmis, on liidu mehhanismi tugevdamiseks vaja kiiresti meetmeid võtta. **Liidu mehhanismi tugevdamine peaks liidu poliitikat ja fonde täiendama ega tohiks asendada õnnetustele vastupidavuse põhimõtte süvalaiendamist nendesse poliitikavaldkondadesse ja fondidesse.**

Muudatusettepanek 88**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 6***Komisjoni ettepanek*

- (6) Ennetamise ja valmisoleku paremaks kavandamiseks peaks liit **tihedas koostöös asjaomaste teadusringkondade ja peamiste ettevõtjatega jätkuvalt toetama valdkonnaülelt investeerimist õnnetuste ennetamiseks ning terviklikke riskijuhtimismeetodeid, mis täiustavad ennetamist ja valmisolekut, võttes arvesse mitme ohu ja ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise ning kliimamuutuste tõenäolist mõju. Selleks tuleks esiplaanile seada valdkonnaülesed ja kõiki ohte hõlmavad lähenemisviisid ning need peaksid tuginema kogu liidus kehtivatele vastupidavuseesmärkidele, mille alusel töötatakse välja suutlikkuse ja valmisoleku põhimääratlus. Komisjon peab kogu liidus kehtivate vastupidavuseesmärkide kindlaksmääramisel tegema koostööd liikmesriikidega.**

Muudatusettepanek

- (6) Ennetamise ja valmisoleku paremaks **säilenõtkuseks ja kavandamiseks peaks liit tugevdama piiriülest ja valdkonnaülelt investeerimist õnnetuste ennetamiseks (kaasa arvatud need õnnetused, mis tulenevad seismilisusest, nagu maavärinad, ning üleujutustest ja hüdrogeoloogilisest ebastabiilsusest, nagu maalihked)** ning terviklikke riskijuhtimismeetodeid, mis täiustavad ennetamist ja valmisolekut, võttes arvesse mitme ohu ja ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise ning kliimamuutuste tõenäolist mõju. **Liit peaks seejuures tegutsema tihedas koostöös asjaomaste teadusringkondade ja peamiste ettevõtjatega ning piirkondlike ja kohalike omavalitsustega, kellel on katastroofide ohjamise tsüklis määrav roll, samuti kolmanda sektoriga ja vabatahtlike organisatsioonidega, kes selles valdkonnas tegutsevad, ning ei tohiks seejuures ohustada liidu kehtivat koordineerimismehhanismi.** Selleks tuleks esiplaanile seada valdkonnaülesed, **piiriülesed** ja kõiki ohte hõlmavad lähenemisviisid ning need peaksid tuginema kogu liidus kehtivatele vastupidavuseesmärkidele, mille alusel töötatakse välja suutlikkuse ja valmisoleku põhimääratlus. Komisjon peab kogu liidus kehtivate vastupidavuseesmärkide kindlaksmääramisel tegema koostööd **liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga ning võtma arvesse kõiki riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil juba olemasolevaid operatiivseid hädaolukordade lahendamise kavasisid.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (6a) Selleks et tagada katastroofide ennetamise tõhusus, tuleks selle peamiste teguritena käsitleda vastupidavuste ning reageerimisvahendite sertifitseerimise protsessi. Korrapärane riskihindamine piirkondlikul ja kohalikul tasandil on vajalik selleks, et riiklikud ametiasutused saaksid vajaduse korral võtta meetmeid vastupidavuse tugevdamiseks, kasutades selleks muu hulgas olemasolevaid liidu fonde. Sellised riskihindamised peaksid keskenduma igale piirkonnale omastele iseärasustele, nagu seismiline aktiivsus, sagedased üleujutused või metsatulekahjud. Need hindamised peaksid hõlmama ka piiriülese koostöö taset, selleks et liidu mehhanismil oleks üksikasjalik teave kohapeal olemasoleva suutlikkuse kohta, eesmärgiga muuta sekkumine sihipärasemaks.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 6 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (6b) Liidu õnnetustele vastupidavuse eesmärkide väljatöötamine ennetus- ja valmisolekumeetmete toetamiseks peaks hõlmama elanikkonnakaitseasutuste hallatavas hädaolukorrajärgses esimeses etapis täheldatud pikaajaliste sotsiaalsete tagajärgede täpset hindamist ja arvessevõtmist, pöörates erilist tähelepanu kõige haavatavamatele inimestele.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 89**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 6 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (6c) *Piirkondlikel ja kohalikel omavalitsustel on õnnetuste ennetamisel ja ohjamisel väga tähtis roll ning nende reageerimisvahendid tuleb sobilikult kaasata käesoleva otsuse alusel toimuvasse koordineerimis- ja kasutuselevõtutegevusse kooskõlas asjaomase liikmesriigi institutsioonilise ja õigusraamistikuga, et vähendada kattumisi ja soodustada koostöövõimet. Omavalitsused saavad ennetustöös palju ära teha ja nad on ka esimesed, kes pärast õnnetust koos oma vabatahtlikega tegutsema hakkavad. Seetõttu tuleb kohalikul, piirkondlikul ja piiriülel tasandil pidevalt koostööd teha, et luua ühised valmisolekusüsteemid kiireks reageerimiseks enne rescEU kasutuselevõttu, samuti korraldada korrapäraseid üldsusele suunatud teavituskampaaniaid esmase reageerimise teemal.*

Muudatusettepanek 13**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 8 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (8a) *Vahendite reservi loomine koondab hulga päästemeeskondi, eksperte ja varustust, mida liikmesriigid hoiavad alati liidu elanikkonnakaitsemismissioonide ooterežiimis. On oluline, et need meeskonnad vastaksid rangetele kvaliteedi ja usaldusväarsuse kriteeriumidele, et tagada nende koostalitlusvõime.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 14
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

- (9) Liidu mehhanism peaks kasutama liidu kosmosetaristu komponente, nagu Maa seire Euroopa programm (Copernicus), Galileo, kosmose olukorrast ülevaate saamise süsteem ja riiklik satelliitside, mis on olulised liidusisestele ja -välistele hädaolukordadele reageerimise vahendid liidu tasandil. Copernicuse hädaolukordade ohjamise süsteemid toetavad ERCCd hädaolukorra eri etappides alates varajasest hoiatamisest ja ennetamisest kuni õnnetuseni ja sellest taastumiseni. Riiklik satelliitside peab tagama turvalise satelliitside, mis on kohandatud spetsiaalselt valitsussektori kasutajate vajadustele hädaolukordade ohjamisel. Galileo on esimene Euroopas ja mujal maailmas spetsiaalselt tsiviilotstarbeks ette nähtud üleilmne satelliitnavigatsiooni ja -positsioneerimise taristu, mida saab kasutada ka muudes valdkondades, nagu hädaolukordade ohjamine ja varajane hoiatamine. Galileo asjaomaste teenuste hulka kuulub hädaabiteenus, mis edastab signaalide abil hoiatusi loodusõnnetuste või muude hädaolukordade kohta konkreetsetes piirkondades. **Liikmesriikidel peaks olema võimalik** seda teenust **kasutada**. Kui nad otsustavad seda teha, peaksid nad süsteemi valideerimiseks määrama riiklikud asutused, kes on pädevad seda hädaabiteenust kasutama, ja teavitama neist komisjoni.

Muudatusettepanek

- (9) Liidu mehhanism peaks kasutama liidu kosmosetaristu komponente, nagu Maa seire Euroopa programm (Copernicus), Galileo, kosmose olukorrast ülevaate saamise süsteem ja riiklik satelliitside, mis on olulised liidusisestele ja -välistele hädaolukordadele reageerimise vahendid liidu tasandil. Copernicuse hädaolukordade ohjamise süsteemid toetavad ERCCd hädaolukorra eri etappides alates varajasest hoiatamisest ja ennetamisest kuni õnnetuseni ja sellest taastumiseni. Riiklik satelliitside peab tagama turvalise satelliitside, mis on kohandatud spetsiaalselt valitsussektori kasutajate vajadustele hädaolukordade ohjamisel. Galileo on esimene Euroopas ja mujal maailmas spetsiaalselt tsiviilotstarbeks ette nähtud üleilmne satelliitnavigatsiooni ja -positsioneerimise taristu, mida saab kasutada ka muudes valdkondades, nagu hädaolukordade ohjamine ja varajane hoiatamine. Galileo asjaomaste teenuste hulka kuulub hädaabiteenus, mis edastab signaalide abil hoiatusi loodusõnnetuste või muude hädaolukordade kohta konkreetsetes piirkondades. **Arvestades selle teenuse potentsiaali päästa elusid ja hõlbustada erakorraliste meetmete koordineerimist, tuleks liikmesriike julgustada** seda teenust **kasutama**. Kui nad otsustavad seda teha, peaksid nad süsteemi valideerimiseks määrama riiklikud asutused, kes on pädevad seda hädaabiteenust kasutama, ja teavitama neist komisjoni.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 15**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 9 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9a) Liidu mehhanism ja rescEU tuleks välja töötada viisil, mis võimaldab liidul tõhusalt reageerida mitmesugustele hädaolukordadele. Kliimamuutused suurendavad loodusõnnetuste sagedust, intensiivsust ja keerukust liidus ja kogu maailmas, mis nõuab riikidelt suurt solidaarsust. Igal aastal tabavad paljusid liikmesriike metsatulekahjud, mis hävitavad tuhandeid hektareid ja nõuavad arvukaid inimelusid. See olukord oli eriti ilmne Portugali 2017. aasta metsatulekahjude hooajal, mille järel komisjon esitas 2017. aasta novembris rescEU ettepaneku. Liikmesriikide, sealhulgas metsatulekahjustest enim mõjutatud liikmesriikide ennetus- ja reageerimisvõime ei ole sageli piisav. Seetõttu on oluline tugevdada katastroofide ennetamist, nendeks valmisolekut ja neile reageerimist ning tagada liidu mehhanismi piisav suutlikkus, sealhulgas rescEU üleminekuperioodil, et tegutseda metsatulekahjude ja muude loodusõnnetuste korral.

Muudatusettepanek 16**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 9 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9b) COVID-19 pandeemia ajal sai komisjon otsuse nr 1313/2013/EL olemasolevatele sätetele tuginedes lisada rescEU meditsiinivahendite varudesse meditsiinilisi vastumeetmeid, nagu intensiivravi meditsiiniseadmed, isikukaitsevahendid, laboritarbed, vaktsiinid ja ravivahendid, et olla valmis tõsiseks piiriüleseks terviseohuks ja sellele reageerida. Sellest meditsiinivahendite varust tarniti liikmesriikidesse ja kandidaatriikidesse isikukaitsevahendeid. Kuna rescEU vahendeid võivad omandada, rentida või liisida ainult liikmesriigid, on eespool nimetatud varude loomist käsitleva rakendusakti vastuvõtmise ning asjaomaste meditsiiniseadmete ja -tarvikute esmakordse kasutuselevõtmise vahele jäänud rohkem kui üks kuu.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

- (10) Selleks et tagada operatiivne suutlikkus kiiresti reageerida **ulatuslikule hädaolukorrale** või vähe **tõenäolisele**, kuid suure mõjuga **süüdmusele**, nagu COVID-19 pandeemia, peaks liidul olema võimalus rescEU vahendeid omandada, rentida, liisida või hankida, et kooskõlas toetava pädevusega elanikkonnakaitse valdkonnas **ja haavatavatele elanikkonnariühmadele erilist tähelepanu pöörates** aidata liikmesriike, mis on ulatusliku hädaolukorra tõttu ülekoormatud. Need vahendid paigutatakse eelnevalt liidusisestesse logistikakeskustesse **või strateegilistel põhjustel usaldusväärsete keskuste võrgustike vahendusel, näiteks ÜRO humanitaarabi hoidlatesse.**

Muudatusettepanek

- (10) Selleks et tagada operatiivne suutlikkus kiiresti **ja tõhusalt** reageerida **ulatuslikele hädaolukordadele** või vähe **tõenäolisele**, kuid suure mõjuga **süüdmustele**, nagu COVID-19 pandeemia, peaks liidul olema võimalus rescEU vahendeid **autonoomselt** omandada, rentida, liisida või hankida, et kooskõlas toetava pädevusega elanikkonnakaitse valdkonnas aidata liikmesriike, mis on ulatusliku **ja piiriülese** hädaolukorra tõttu ülekoormatud. Need vahendid paigutatakse eelnevalt liidusisestesse logistikakeskustesse. **Euroopa Raviameti ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega tuleks vajaduse korral konsulteerida meditsiinilistele hädaolukordadele reageerimise suutlikkuse kindlaksmääramisel, juhtimisel ja jaotamisel.**

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (10a) **Liidu mehhanismi tegevuses tuleks erilist tähelepanu pöörata haavatavate isikute kaitsele. Lisaks peaks komisjon töötama koos liikmesriikidega välja parimatel tavadel põhinevad suunised soolise vägivalda ohvrite toetamiseks liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames, et ennetada kriisi ajal soolist vägivalda, sealhulgas koduvägivalda.**

Muudatusettepanek

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 19
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 10 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (10b) *Vastavalt solidaarsuse ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste üleüldise kättesaadavuse põhimõtetele ning liidu kesksele rollile ülemaailmsete terviseprobleemide lahendamisel tehtavate edusammude kiirendamisel peaks liidu elanikkonnakaitse mehhanism looma parema ennetus-, valmisoleku- ja reageerimissuutlikkuse meditsiiniliste hädaolukordade puhuks viisil, millega saavutatakse koostoime ja vastastikune täiendus muude asjaomaste liidu programmidega, eelkõige programmiga „EL tervise heaks“.*

Muudatusettepanek 20
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (11) rescEU vahendeid, mille on omandanud, rentinud, liisinud või muul viisil hankinud liikmesriigid, saab kasutada siseriiklikel eesmärkidel, kuid ainult juhul, kui neid ei kasutata või vajata liidu mehhanismi raames reageerimisoperatsioonideks.

- (11) rescEU vahendeid, mille on omandanud, rentinud, liisinud või muul viisil hankinud liikmesriigid **või komisjon**, saab kasutada siseriiklikel eesmärkidel **neid vahendeid vastu võtvate liikmesriikide poolt**, kuid ainult juhul, kui neid ei kasutata või vajata liidu mehhanismi raames reageerimisoperatsioonideks, **seades prioriteediks võitluse piiriüleste hädaolukordade vastu**.

Muudatusettepanek 21
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (12) Liidu huvides on vajaduse korral reageerida hädaolukordadele kolmandates riikides. Kuigi rescEU on loodud kasutamiseks turvavõrguna peamiselt liidus, võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja humanitaarpõhimõtteid arvesse võttes kasutada rescEU vahendeid ka väljaspool liitu.

- (12) Liidu huvides on vajaduse korral reageerida hädaolukordadele kolmandates riikides. Kuigi rescEU on loodud kasutamiseks turvavõrguna peamiselt liidus, võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel **ning enne sekkumist humanitaarabi andjatega konsulteerides** ja humanitaarpõhimõtteid arvesse võttes kasutada rescEU vahendeid ka väljaspool liitu.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

- (13) Selleks et toetada liikmesriike abi kohaletoometamisel, tuleks Euroopa elanikkonnakaitse ühisressurssi veelgi tõhustada, kaasrahastades tegevuskulusid, mis on seotud eraldatud vahenditega, **kui** need võetakse kasutusele **väljaspool liitu**.

Muudatusettepanek

- (13) Selleks et toetada liikmesriike abi kohaletoometamisel **ka väljaspool liitu**, tuleks Euroopa elanikkonnakaitse ühisressurssi veelgi tõhustada, kaasrahastades tegevuskulusid, mis on seotud eraldatud vahenditega, **samal tasemel sõltumata sellest, kas** need võetakse kasutusele **liidus või sellest väljaspool**.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (14a) *Selleks et tugevdada koostööd metsatulekahjude õhust tõrjumisel ja muudele katastroofidele reageerimisel, tuleks haldusprotsesse võimaluse korral lihtsustada, et tagada kiire sekkumine.*

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

- (16) Võttes arvesse, et rescEU vahendite kasutuselevõtul liidu mehhanismi raames toimivateks reageerimisoperatsioonideks on märkimisväärne liidu lisaväärtus, sest need tagavad tõhusa ja kiire abi hädaolukorras olevatele inimestele, tuleks liidu panuse esiletõstmiseks kehtestada nähtavusega seotud lisakohustused.

Muudatusettepanek

- (16) Võttes arvesse, et rescEU vahendite kasutuselevõtul liidu mehhanismi raames toimivateks reageerimisoperatsioonideks on märkimisväärne liidu lisaväärtus, sest need tagavad tõhusa ja kiire abi hädaolukorras olevatele inimestele, tuleks liidu **kodanike ja meedia teavitamiseks ning liidu** panuse esiletõstmiseks kehtestada nähtavusega seotud lisakohustused. **Liikmesriikide ametiasutused peaksid komisjonilt saama iga konkreetse sekkumise kohta teavitussuuniseid, et tagada liidu rolli asjakohane avalikustamine.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 25
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

- (17) Paindlikkuse suurendamiseks ja eelarve **optimaalseks täitmiseks** tuleks **võimaldada ka kaudset** eelarve täitmist.

Muudatusettepanek

- (17) Paindlikkuse suurendamiseks ja eelarve **optimaalse täitmise saavutamiseks** tuleks **käesoleva otsusega ette näha** eelarve **kaudne täitmine, mida kasutatakse eelarve täitmise meetodina, kui see on põhjendatud asjaomase meetme laadi ja sisuga.**

Muudatusettepanek 26
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 17 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (17a) **Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046^(1a) (edaspidi „finantsmäärus“) artikliga 155 peaksid kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 punktis c ja käesoleva otsuse artikli 25 lõikes 2 loetletud üksused täitma oma aruandluskohustusi igal aastal. Nende üksuste aruandlusnõuded on sätestatud finantsmääruse artikli 130 lõikes 3 osutatud kontrollilepingus.**

- ^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

Muudatusettepanek 27
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

- (18) Selleks et parandada prognoositavust ja pikaajalist tulemuslikkust, peaks komisjon otsuse nr 1313/2013/EL rakendamisel võtma vastu iga-aastased või mitmeaastased tööprogrammid, milles esitatakse kavandatud eraldised. See peaks aitama liidul olla eelarve täitmisel paindlikum, mis omakorda tõhustab ennetus- ja valmisolekumeetmeid.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 28
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 18 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (18a) *Delegeeritud õigusaktides tuleks kindlaks määrata juhtivate liidu ametite suuremad pädevused rescEU suutlikkuse haldamiseks, hankeprotsessi juhtimiseks ning soovitude andmiseks konkreetsete koguste ja toodete kohta, mis paigutatakse geograafiliselt hajutatud logistikakeskustesse.*

Muudatusettepanek 29
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 18 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (18b) *Meditiinilistele hädaolukordadele reageerimiseks mõeldud liidu strateegiliste tagavarade ja varude loomine, haldamine ja jaotamine programmi „EL tervise heaks“ raames peaks täiendama rescEU reserve.*

Muudatusettepanek 30
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (22a) *Liidu mehhanism peaks võimaldama liikmesriikidel teha ka vabatahtlikke lisissemakseid.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 31**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 23***Komisjoni ettepanek*

- (23) Ennetus- ja valmisolekumeetmeid on vaja selleks, et suurendada loodus- ja inimtegevusest tingitud õnnetuste korral liidu vastupanuvõimet, kuid õnnetused, nende aeg ja ulatus on ettearvamatud. Nagu on näidanud hiljutine COVID-19 kriis, võivad piisavaks reageerimiseks taotletavad rahalised vahendid aastati märkimisväärselt erineda ja need tuleks viivitamata kättesaadavaks teha. Prognoositavuse põhimõtte ühitamiseks vajadusega uute vajaduste tekkimise korral kiirelt reageerida tuleb kohandada programmide rahalist rakendamist. Seepärast on asjakohane lubada lisaks finantsmääruse artikli 12 lõikes 4 sätestatule kanda kasutamata assigneeringud üle järgmisesse eelarveaastasse ning kasutada neid **ainult** reageerimismeetmeteks.

Muudatusettepanek

- (23) Ennetus- ja valmisolekumeetmeid on vaja selleks, et suurendada loodus- ja inimtegevusest tingitud õnnetuste korral liidu vastupanuvõimet, kuid õnnetused, nende aeg ja ulatus on ettearvamatud. Nagu on näidanud hiljutine COVID-19 kriis, võivad piisavaks reageerimiseks taotletavad rahalised vahendid aastati märkimisväärselt erineda ja need tuleks viivitamata kättesaadavaks teha. Prognoositavuse põhimõtte ühitamiseks vajadusega uute vajaduste tekkimise korral kiirelt reageerida tuleb kohandada programmide rahalist rakendamist. Seepärast on asjakohane lubada lisaks finantsmääruse artikli 12 lõikes 4 sätestatule kanda kasutamata assigneeringud üle järgmisesse eelarveaastasse ning kasutada neid **ennetus-, valmisoleku- ja** reageerimismeetmeteks.

Muudatusettepanek 32**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 25***Komisjoni ettepanek*

- (25) *Otsuse nr 1313/2013/EL I lisa ei ole piisavalt paindlik, et liit saaks nõuetekohaselt kohandada ennetusse, valmisolekusse ja reageerimisse tehtavaid investeeringuid, ning jäetakse seetõttu välja. Selle kohaselt tuleb õnnetustega seotud riskijuhtimise tsükli eri etappidele eraldatavate investeeringute maht eelnevalt kindlaks määrata. Selline paindlikkuse puudumine pärsib liidu võimet reageerida ettenägematutele õnnetustele.*

Muudatusettepanek

välja jäetud

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 33
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 25 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25a) COVID-19 pandeemia ajal tehti rescEU toimiva suutlikkuse tagamiseks ja liidu mehhanismi tõhusaks reageerimiseks liidu kodanike vajadustele kättesaadavaks täiendavad rahalised assigneeringud, et rahastada meetmeid liidu mehhanismi raames. Oluline on anda liidule vajalik paindlikkus, et ta saaks tõhusalt reageerida õnnetuste prognoosimatule laadile, säilitades samal ajal teatava prognoositavuse käesolevas otsuses sätestatud eesmärkide saavutamisel. On tähtis saavutada nende eesmärkide täitmisel vajalik tasakaal. Selleks et ajakohastada I lisas sätestatud protsendimäärasid vastavalt reformitud liidu mehhanismi prioriteetidele, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte.

Muudatusettepanek 34
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt - 1 (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 1 – lõige 2

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-1) Artikli 1 lõige 2 asendatakse järgmisega:

2. Liidu mehhanismi abiga tagatakse eelkõige inimeste, aga ka keskkonna ja vara, sealhulgas kultuuripärandi kaitse igasuguste loodusõnnetuste või inimtegevusest tingitud õnnetuste eest, sealhulgas terroriaktide tagajärgede ning tehnoloogiliste, kiirgus- ja keskkonnaõnnetuste, merereostuse ning ägedate tervisega seotud hädaolukordade eest nii liidus kui ka väljaspool seda. Terroriaktide või kiirgusõnnetuste tagajärgede puhul võib liidu mehhanism hõlmata üksnes valmisoleku- ja reageerimismeetmeid.

„2. Liidu mehhanismi abiga tagatakse eelkõige inimeste, aga ka keskkonna ja vara, sealhulgas kultuuripärandi kaitse igasuguste loodusõnnetuste või inimtegevusest tingitud õnnetuste eest, sealhulgas terroriaktide tagajärgede ning tehnoloogiliste, kiirgus- ja keskkonnaõnnetuste, merereostuse, **hüdrogeoloogilise ebastabiilsuse** ning ägedate tervisega seotud hädaolukordade eest nii liidus kui ka väljaspool seda. Terroriaktide või kiirgusõnnetuste tagajärgede puhul võib liidu mehhanism hõlmata üksnes valmisoleku- ja reageerimismeetmeid.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 35**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt - 1 a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 1 – lõige 3

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-1a) Artikli 1 lõige 3 asendatakse järgmisega:

3. Liidu mehhanism edendab liikmesriikidevahelist solidaarsust praktilise koostöö ja koordineerimise kaudu, piiramata liikmesriikide esmast vastutust kaitsta oma territooriumil inimesi, keskkonda ja vara, sealhulgas kultuuripärandit, õnnetuste eest ning tagada oma õnnetuste ohjamise süsteemide piisav suutlikkus, mis võimaldab neil nõuetekohaselt ja järjepidevalt toime tulla sellise olemuse ja ulatusega õnnetustega, mida on mõistlikkuse piires võimalik ette näha ja milleks on võimalik valmistuda.

„3. Liidu mehhanism edendab liikmesriikidevahelist solidaarsust praktilise koostöö ja koordineerimise kaudu, piiramata liikmesriikide esmast vastutust kaitsta oma territooriumil inimesi, keskkonda, **maad** ja vara, sealhulgas kultuuripärandit, õnnetuste eest ning tagada oma õnnetuste ohjamise süsteemide piisav suutlikkus, mis võimaldab neil nõuetekohaselt ja järjepidevalt toime tulla sellise olemuse ja ulatusega õnnetustega, mida on mõistlikkuse piires võimalik ette näha ja milleks on võimalik valmistuda, **ning selliseid õnnetusi ennetada.**“

Muudatusettepanek 36**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt - 1 b (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-1b) Artikli 3 lõike 1 punkt c asendatakse järgmisega:

(c) kiirendada ja tõhustada reageerimist õnnetuste või õnnetuste ohu korral, sealhulgas **võttes meetmeid õnnetuste otseste tagajärgede leevendamiseks;**

„c) kiirendada ja tõhustada reageerimist õnnetuste või õnnetuste ohu korral, sealhulgas **eemaldades kõik bürokraatlikud takistused.**“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 1 a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a) Artiklisse 4 lisatakse järgmine punkt:

„4a. liidu õnnetustele vastupidavuse eesmärgid – eesmärgid, mis on kehtestatud ennetus- ja valmisolekumeetmete toetamiseks, et parandada liidu ja liikmesriikide suutlikkust seista vastu piiriülese mõjuga või seda põhjustada võivale õnnetusele, luua sellise õnnetuse tagajärgedest hoolimata ühine lähtealus elutähtsate ühiskondlike funktsioonide säilitamiseks ning tagada sellises olukorras siseturu nõuetekohane toimimine;“

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 1 b (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 5 – lõik 1 – punkt c

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

1b) Artikli 5 lõigu 1 punkt c asendatakse järgmisega:

(c) koostab valdkondadeülese ülevaate ja kaardi liidus aset leida võivatest loodusõnnetustest või inimtegevusest tingitud õnnetustest ja ajakohastab seda regulaarselt, kohaldades ühtset lähenemisviisi eri poliitikavaldkondades, mis võivad tegeleda õnnetuste ennetamisega või seda mõjutada, ning võttes arvesse kliimamuutuste tõenäolisi mõjusid;

*„c) koostab valdkondadeülese ülevaate ja kaardi liidus aset leida võivatest loodusõnnetustest või inimtegevusest tingitud õnnetustest, **sealhulgas õnnetused, mis põhjustavad või võivad põhjustada piiriülest mõju**, ja ajakohastab seda regulaarselt, kohaldades ühtset lähenemisviisi eri poliitika-valdkondades, mis võivad tegeleda õnnetuste ennetamisega või seda mõjutada, ning võttes arvesse kliimamuutuste tõenäolisi mõjusid;“*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 39**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 1 c (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 5 – lõik 1 – punkt h

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

1c) Artikli 5 lõigu 1 punkt h asendatakse järgmisega:

(h) edendab *erinevate* liidu rahaliste vahendite kasutamist, mis võivad toetada õnnetuste jätkusuutlikku ennetamist, ning julgustab liikmesriike ja piirkondi kasutama selliseid rahastamisvõimalusi;

„h) edendab liidu rahaliste vahendite kasutamist, mis võivad toetada **õnnetuste, sh hüdrogeoloogilise ebastabiilsuse põhjustatud** õnnetuste jätkusuutlikku ennetamist, ning julgustab liikmesriike ja piirkondi kasutama selliseid rahastamisvõimalusi;“

Muudatusettepanek 40**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt -a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 6 – lõige 1 – punkt c

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-a) lõike 1 punkt c asendatakse järgmisega:

(c) arendama ja täiustama veelgi õnnetustega seotud riskijuhtimise planeerimist riiklikul või asjakohasel piirkondlikul tasandil;

„c) arendama ja täiustama veelgi õnnetustega seotud riskijuhtimise planeerimist riiklikul või asjakohasel piirkondlikul tasandil, **sealhulgas piiriülese koostöö osas, võttes arvesse artikli 6 lõikes 5 osutatud liidu õnnetustele vastupidavuse eesmäärke ja selliste õnnetustega seotud riske, mis põhjustavad või võivad põhjustada piiriülest mõju;**“

Muudatusettepanek 41**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt -a a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 6 – lõige 1 – punkt d

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-aa) lõike 1 punkt d asendatakse järgmisega:

Kolmapäev, 16. september 2020

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

(d) tegema komisjonile kättesaadavaks punktides a ja b esitatud asjakohaste elementide kokkuvõtte, keskendudes peamistele riskidele. Piiriülese mõjuga peamiste riskide ning asjakohasel juhul väikese esinemistõenäosuse, kuid suure mõjuga riskide puhul peavad liikmesriigid kirjeldama esmatähtsaid ennetus- ja valmisolekumeetmeid. Kokkuvõtte esitatakse komisjonile 31. detsembriks 2020 ja seejärel iga kolme aasta järel ning iga kord, kui tehakse olulisi muudatusi;

„d) tegema komisjonile kättesaadavaks punktides a ja b esitatud asjakohaste elementide kokkuvõtte, keskendudes peamistele riskidele. Piiriülese mõjuga peamiste riskide **ja selliste õnnetustega seotud riskide, mis põhjustavad või võivad põhjustada piiriülest mõju**, ning asjakohasel juhul väikese esinemistõenäosuse, kuid suure mõjuga riskide puhul peavad liikmesriigid kirjeldama esmatähtsaid ennetus- ja valmisolekumeetmeid. Kokkuvõtte esitatakse komisjonile 31. detsembriks 2020 ja seejärel iga kolme aasta järel ning iga kord, kui tehakse olulisi muudatusi;“

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt b

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 6 – lõige 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f) parandama õnnetuskahjusid puudutavate andmete kogumist riiklikul või asjakohasel piirkondlikul tasandil, et tagada tõendus põhiste stsenaariumide väljatöötamine, nagu on osutatud artikli 10 lõikes 1.;

„f) parandama õnnetuskahjusid puudutavate andmete kogumist riiklikul või asjakohasel piirkondlikul tasandil, et tagada tõendus põhiste stsenaariumide väljatöötamine, nagu on osutatud artikli 10 lõikes 1, **eriti piiriülese katastroofidele reageerimise suutlikkuse puudujääkide tuvastamisel.**“;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 43**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt c**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 6 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

„5. Komisjon **määratleb** liidu eesmärgid seoses õnnetustele vastupidavusega, et toetada ennetus- ja valmisolekumeetmeid. Õnnetustele vastupidavusega seotud eesmärgid peavad tagama esmatähtsate ühiskondlike funktsioonide säilitamise ühised lähtetingimused suure mõjuga õnnetuse doominoefekti korral ja siseturu toimimise tagamiseks. Eesmärgid peavad põhinema edumeelsetel stsenaariumidel, milles võetakse muu hulgas arvesse kliimamuutuste mõju õnnetusohule, andmeid varasemate sündmuste kohta **ja** valdkondadevahelise mõju analüüsi, ning **pöörama** erilist tähelepanu haavatavatele elanikkonnarühmadele.

Muudatusettepanek

5. **Hiljemalt ... [18 kuud pärast käesoleva muutmisotsuse jõustumise kuupäeva] võtab** komisjon **kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat otsust, kehtestades** liidu eesmärgid seoses õnnetustele vastupidavusega, et toetada ennetus- ja valmisolekumeetmeid. Õnnetustele vastupidavusega seotud eesmärgid peavad tagama esmatähtsate ühiskondlike funktsioonide säilitamise ühised lähtetingimused suure mõjuga õnnetuse doominoefekti korral ja siseturu toimimise tagamiseks. **Need** eesmärgid peavad põhinema edumeelsetel stsenaariumidel, milles võetakse muu hulgas arvesse kliimamuutuste **ja bioloogilise mitmekesisuse vähendamise** mõju õnnetusohule, andmeid varasemate sündmuste kohta, valdkondadevahelise mõju analüüsi ning **mõjutatud piirkondade avalduva pikaajalise sotsiaalse mõju analüüsi, pöörates** erilist tähelepanu haavatavatele elanikkonnarühmadele. **Õnnetustele vastupidavuse eesmärkide koostamisel keskendub komisjon eelkõige liikmesriikide piirkondi tabavatele korduva iseloomuga õnnetustele ning soovitab riiklikel ametiasutustel võtta konkreetseid meetmeid, sealhulgas neid, mida rakendatakse ELi vahendite abil, et tugevdada vastupidavust kriisidele.**

Komisjonil on õigus võtta vajaduse korral kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks liidu eesmärgid seoses õnnetustele vastupidavusega.“;

Muudatusettepanek 44**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 3**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 7 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

ERCC põhiülesanne on reaajas koordineerida, jälgida ja toetada hädaolukordadele reageerimist liidu tasandil. ERCC teeb tihedat koostööd riiklike kriisisüsteemide, elanikkonnakaitseasutuste ja asjaomaste liidu organitega.

Muudatusettepanek

ERCC põhiülesanne on reaajas koordineerida, jälgida ja toetada hädaolukordadele reageerimist liidu tasandil. ERCC teeb tihedat koostööd riiklike kriisisüsteemide, elanikkonnakaitseasutuste, **kogukonna tasandi vabatahtlike rühmade** ja asjaomaste liidu organitega.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4 – alapunkt a

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 8 – punkt c – taane 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

— arendada liidule huvi pakkuvaid riikidevahelise tuvastamise ja hoiatamise süsteeme;

— arendada liidule huvi pakkuvaid riikidevahelise tuvastamise ja **varajase** hoiatamise süsteeme, **et leevendada katastroofide ja pandeemiate vahetut mõju inimestele;**

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4 – alapunkt a

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 8 – punkt c – taane 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

— **pakkuda kohalikele kogukondadele tehnilist koolitusabi, et nad suudaksid paremini korraldada oma esialgset iseseisvat reageerimist kriisile;**

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 5 a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 9 – lõige 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a) artiklisse 9 lisatakse järgmine lõige:

„10a. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et esmareageerijad on nõuetekohaselt varustatud ja valmis reageerima mis tahes katastroofide, nagu on osutatud artiklis 1.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 48**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 6**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon ja liikmesriigid teevad koostööd, et parandada vastupidavuse valdkondadevahelist kavandamist nii loodus- kui ka inimtegevusest tingitud ja tõenäoliselt piiriülese mõjuga õnnetuste puhul, hõlmates ka kliimamuutuste kahjulikku mõju. Vastupidavuse kavandamise raames tuleb liidu tasandil koostada õnnetuste ennetamise ja neile reageerimise stsenaariumid, mis põhinevad artikli 6 lõike 1 punktis a osutatud riskihindamistel, artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud riskide ülevaatel, artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud õnnetustega seotud riskijuhtimise kavandamisel ja artikli 6 lõike 1 punktis f osutatud õnnetuskahjusid puudutatavatel andmetel, kaardistada varad ja koostada reageerimisvahendite kasutuselevõtmise kavad, võttes arvesse artikli 6 lõikes 5 osutatud liidu eesmäärke seoses õnnetustele vastupidavusega.

Muudatusettepanek

1. Komisjon ja liikmesriigid teevad koostööd, et parandada vastupidavuse valdkondadevahelist kavandamist nii loodus- kui ka inimtegevusest tingitud ja tõenäoliselt piiriülese mõjuga õnnetuste puhul, hõlmates ka kliimamuutuste kahjulikku mõju **ning piiriüleste metsatulekahjude sagenemist**. Vastupidavuse kavandamise raames tuleb liidu tasandil koostada õnnetuste ennetamise ja neile reageerimise stsenaariumid, mis põhinevad artikli 6 lõike 1 punktis a osutatud riskihindamistel, artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud riskide ülevaatel, artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud õnnetustega seotud riskijuhtimise kavandamisel ja artikli 6 lõike 1 punktis f osutatud õnnetuskahjusid puudutatavatel andmetel, kaardistada varad ja koostada reageerimisvahendite kasutuselevõtmise kavad, võttes arvesse artikli 6 lõikes 5 osutatud liidu eesmäärke seoses õnnetustele vastupidavusega.

Muudatusettepanek 49**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 6**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Komisjon ja liikmesriigid teevad kindlaks koostoime elanikkonnakaitseabi ning liidu ja liikmesriikide antava humanitaarabi rahastuse vahel õnnetustele vastupidavuse kavandamisel liiduvälistele humanitaarkriisidele reageerimise operatsioonide korral, ning edendavad seda.

Muudatusettepanek

2. Komisjon ja liikmesriigid teevad kindlaks koostoime elanikkonnakaitseabi ning liidu ja liikmesriikide antava humanitaarabi rahastuse vahel õnnetustele vastupidavuse kavandamisel liiduvälistele humanitaarkriisidele reageerimise operatsioonide korral, ning edendavad seda, **konsulterides humanitaarabi andjatega, sealhulgas võimaluse korral alati kohalike humanitaartöötajate ja kohalike omavalitsustega**.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 50**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 7**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kindlaks tehtud riskide, artikli 6 lõikes 5 osutatud **vastupidavusega seotud** eesmärkide, artikli 10 lõikes 1 osutatud stsenaariumide koostamise **ning üldise suutlikkuse ja puuduste** põhjal määrab komisjon rakendusaktidega, **mis võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõike 2 kohase kontrollimenetlusega**, kindlaks Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi jaoks vajaminevate peamiste reageerimisvahendite liigid ja kogused („suutlikkuse eesmärgid“).

Muudatusettepanek

2. Kindlaks tehtud riskide, **üldise suutlikkuse, puudujääkide ja** artikli 6 lõikes 5 osutatud **ELi olemasolevate õnnetustele vastupidavuse** eesmärkide, artikli 10 lõikes 1 osutatud stsenaariumide koostamise põhjal määrab komisjon rakendusaktidega kindlaks Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi jaoks vajaminevate peamiste reageerimisvahendite liigid ja kogused („suutlikkuse eesmärgid“) **ning täpsustab neid. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**

Muudatusettepanek 51**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 – alapunkt a**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 12 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. **Artikli 6 lõikes 5 osutatud vastupidavusega seotud** eesmärkide ja artikli 10 lõikes 1 osutatud stsenaariumide koostamise põhjal määrab komisjon rakendusaktidega, **mis võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõike 2 kohase kontrollimenetlusega**, kindlaks rescEU vahendid, võttes arvesse kindlakstehtud ja tekkivaid riske ning üldist suutlikkust ja puudusi liidu tasandil, eelkõige metsatulekahjude õhust kustutamise, keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumaintsidentide ning erakorralise meditsiiniabi valdkonnas.

Muudatusettepanek

2. **Komisjon loob logistilistes keskustes meditsiiniliste vastumeetmete ja varustuse Euroopa reservid, mis hõlmavad meditsiinilisi vastumeetmeid, millega reageeritakse tõsise mõjuga ja vähese tõenäosusega juhtumitele. Muu hulgas artikli 6 lõikes 5 osutatud liidu õnnetustele vastupidavuse** eesmärkide ja artikli 10 lõikes 1 osutatud **olemasolevate** stsenaariumide koostamise põhjal määrab komisjon rakendusaktidega kindlaks rescEU vahendid, võttes arvesse kindlakstehtud ja tekkivaid riske ning üldist suutlikkust ja puudusi liidu tasandil, eelkõige metsatulekahjude õhust kustutamise, **maavärrinate ja üleujutuste päästetööde**, keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumaintsidentide ning erakorralise meditsiiniabi valdkonnas. **Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Komisjon ajakohastab korrapäraselt rescEU vahendite arvu ja liigitust käsitlevat teavet ning teeb selle otse kättesaadavaks teistele liidu institutsioonidele.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 52**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 – alapunkt a**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 12 – lõige 2 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Meditsiinilistele hädaolukordadele reageerimise suutlikkuse puhul, nagu strateegiline varu, erakorralise meditsiini rühmad ja mis tahes muu asjakohane suutlikkus, tagab komisjon tõhusa koordineerimise ja koostöömuude liidu programmidega ja fondidega, eelkõige programmiga „EL tervise heaks“^(1a) ning asjaomaste liidu ja rahvusvaheliste osalejatega

^(1a) Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm aja vahemikuks 2021–2027 (programm „EL tervise heaks“) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (COM(2020)0405).

Muudatusettepanek 53**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 – alapunkt a**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 12 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

rescEU vahendeid omandavad, rendivad, liisivad ja/või hangivad muul viisil komisjon või liikmesriigid. Komisjon võib kooskõlas liidu finantseeskirjadega hankemenetluste kaudu rescEU vahendeid omandada, rentida, liisida või muul viisil hankida, et liikmesriikidele vahendeid varuda ja jaotada või teenuseid osutada. Kui rescEU vahendeid omandavad, rendivad, liisivad või muul viisil hangivad liikmesriigid, võib komisjon anda neile otsetoetusi ilma konkursikutseta.

rescEU vahendeid omandavad, rendivad, liisivad ja/või hangivad muul viisil komisjon või liikmesriigid. Komisjon võib kooskõlas liidu finantseeskirjadega hankemenetluste kaudu rescEU vahendeid omandada, rentida, liisida või muul viisil hankida, et liikmesriikidele **kvaliteetseid** vahendeid varuda ja jaotada või teenuseid osutada. **Kui komisjon omandab rescEU vahendid, säilitab ta selliste vahendite omandiõiguse isegi siis, kui need jaotatakse liikmesriikidele. Kui rescEU vahendeid rendib, liisib või hangib muul viisil komisjon, säilitab komisjon täieliku kontrolli nende vahendite üle. Kui komisjon omandab üheksel kasutatavad vahendid, võib ta selliste vahendite omandiõiguse taotluse esitanud liikmesriigile üle anda.** Kui rescEU vahendeid omandavad, rendivad, liisivad või muul viisil hangivad liikmesriigid, võib komisjon anda neile otsetoetusi ilma konkursikutseta.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 – alapunkt a

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 12 – lõige 3 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

RescEU vahendid võtab vastu liikmesriik, kes asjaomased vahendid omandab, rendib, liisib või muul viisil hangib. Selleks et suurendada liidu vastupidavust, tuleb rescEU vahendid, mille on omandanud, rentinud, liisunud või muul viisil hankinud komisjon, eelnevalt liidus strateegiliselt paigutada. **Olles liikmesriikidega konsulteerinud, võib rescEU vahendid, mille on omandanud, rentinud, liisunud või muul viisil hankinud komisjon, paigutada asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide hallatavate usaldusväärsete võrkude vahendusel ka kolmandatesse riikidesse.**“;

Muudatusettepanek

rescEU vahendid võtab vastu liikmesriik, kes asjaomased vahendid omandab, rendib, liisib või muul viisil hangib. Selleks et suurendada liidu vastupidavust, tuleb rescEU vahendid, mille on omandanud, rentinud, liisunud või muul viisil hankinud komisjon, eelnevalt liidus strateegiliselt paigutada.

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 – alapunkt a a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 12 – lõige 5

Kehtiv tekst

5. Liikmesriik, kes omab, rendib või liisib rescEU vahendeid, tagab nende vahendite registreerimise CECISes ning asjaomaste vahendite kättesaadavuse ja kasutusele võetavuse liidu mehhanismi kohastes operatsioonides.

RescEU vahendeid võib kasutada üksnes riiklike vajaduste jaoks, nagu on osutatud artikli 23 lõikes 4a, kui neid ei kasutata ega vajata liidu mehhanismi kohaste hädaolukordadele reageerimise operatsioonide jaoks.

rescEU vahendeid kasutatakse vastavalt artikli 32 lõike 1 punktis g osutatud rakendusaktidele ning komisjoni ja asjaomaseid vahendeid omava, liisiva või rentiva liikmesriigi vahelisele tegevuslepingule, milles lepatakse kokku rescEU vahendite, sealhulgas osaleva personali lähetamise tingimused.

Muudatusettepanek

aa) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. **Komisjon või** liikmesriik, kes omab, rendib, liisib või muul viisil hangib rescEU vahendeid, tagab nende vahendite registreerimise CECISes ning asjaomaste vahendite kättesaadavuse ja kasutusele võetavuse liidu mehhanismi kohastes operatsioonides.

rescEU vahendeid võib kasutada üksnes riiklike vajaduste jaoks, nagu on osutatud artikli 23 lõikes 4a, kui neid ei kasutata ega vajata liidu mehhanismi kohaste hädaolukordadele reageerimise operatsioonide jaoks.

rescEU vahendeid kasutatakse vastavalt artikli 32 lõike 1 punktis g osutatud rakendusaktidele ning komisjoni ja asjaomaseid vahendeid omava, liisiva või rentiva liikmesriigi vahelisele tegevuslepingule, milles lepatakse kokku rescEU vahendite, sealhulgas osaleva personali lähetamise tingimused.

Kolmapäev, 16. september 2020

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

Tegevuslepingutes täpsustatud tingimustega tagatakse ka, et rescEU vahendeid kasutatakse kooskõlas käesoleva otsusega, eelkõige nõudega teha rescEU vahendid kättesaadavaks, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõikes 6, ja artiklis 1 sätestatud üldeesmärkidega. Neis tingimustes täpsustatakse ühtlasi, milliseid meetmeid tuleb võtta nõuete täitmata jätmise korral, et tagada liidu rahaliste vahendite õige kasutamine.“

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 – alapunkt b

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 12 – lõige 10 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

rescEU vahendid võib kasutusele võtta väljaspool liitu vastavalt käesoleva artikli lõigetele 6–9.

Muudatusettepanek

rescEU vahendid võib kasutusele võtta väljaspool liitu vastavalt käesoleva artikli lõigetele 6–9. **Komisjon kehtestab eritingimused, et tagada aruandekohustus ja rescEU vahendite nõuetekohane kasutamine kolmandates riikides, sealhulgas liidu inspektoritele juurdepääsu võimaldamine. Liidu mehhanismi nähtavus kolmandates riikides tagatakse kooskõlas käesoleva otsuse artikli 20a lõigetega 1 ja 2.**

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 8 a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 13 – lõige 1 – lõik 2 – punkt f a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

8a) Artikli 13 lõike 1 teise lõiku lisatakse järgmine punkt:

„fa) loob konkreetsete reageerimisalaste eriteadmiste suutlikkuse, mida saab kasutada kultuuripärandit mõjutavate katastroofide korral.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 9

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 15 – lõige 3 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) kogub ja analüüsib koostöös mõjutatud liikmesriigiga olukorra kohta kontrollitud teavet, et luua ühine **olukorra-teadlikkus**, ja edastab selle liikmesriikidele;

Muudatusettepanek

b) kogub ja analüüsib koostöös mõjutatud liikmesriigiga olukorra kohta kontrollitud teavet, et luua ühine **teadlikkus olukorrast ja olukorrale reageerimisest**, ja edastab selle **otse** liikmesriikidele;“;

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 9 a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 16 – lõige 2

Kehtiv tekst

2. Käesoleva artikli kohaselt toimuvad missioonid võidakse viia läbi iseseisvate abimissioonidena või nendega võidakse toetada mõne rahvusvahelise organisatsiooni juhitavat missiooni. Liidu koordineerimine integreeritakse täielikult ÜRO humanitaarasjade koordineerimisebüroo (OCHA) üldisesse koordineerimistegevusse ning selle juhtrolli austatakse. Inimtegevusest tingitud õnnetuste või keerukate hädaolukordade korral tagab komisjon kooskõla Euroopa konsensusega humanitaarabi valdkonnas ja humanitaarabi põhimõtete järgimise.

Muudatusettepanek

9a) Artikli 16 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Käesoleva artikli kohaselt toimuvad missioonid võidakse viia läbi iseseisvate abimissioonidena või nendega võidakse toetada mõne rahvusvahelise organisatsiooni juhitavat missiooni. Liidu koordineerimine integreeritakse täielikult ÜRO humanitaarasjade koordineerimisebüroo (OCHA) üldisesse koordineerimistegevusse ning selle juhtrolli austatakse. Inimtegevusest tingitud õnnetuste või keerukate hädaolukordade korral **konsulteerib komisjon võimaluse korral alati humanitaarabi andjatega, sealhulgas kohalike humanitaarabi andjatega**, ja tagab kooskõla Euroopa konsensusega humanitaarabi valdkonnas ja humanitaarabi põhimõtete järgimise.“

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 10

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 17 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) ennetusmeetmete ekspertiisi taotluse korral vastavalt artikli 5 lõikes 2 osutatule;

Muudatusettepanek

a) ennetusmeetmete ekspertiisi taotluse korral vastavalt artikli 5 lõikes 2 osutatule, **eelkõige pandeemia korral**;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 61**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 10**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 17 – lõige 1 – punkt b

*Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

(b) valmisolekumeetmete ekspertiisi taotluse korral vastavalt artikli 13 lõikes 3 osutatule;

b) valmisolekumeetmete ekspertiisi taotluse korral vastavalt artikli 13 lõikes 3 osutatule, **eelkõige pandeemia korral;**

Muudatusettepanek 62**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 11**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 18 – lõige 1 – punkt a a (uus)

*Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

aa) **töötada välja kaardimaterjal ressursside kiireks kasutuselevõtuks ja kaasamiseks, pidades eelkõige silmas piiriüleste piirkondade eripära seoses piiriüleste riskidega, nagu metsa- ja maastikupõlengud;**

Muudatusettepanek 63**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt b a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 1

*Kehtiv tekst**Muudatusettepanek*

ba) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega:

Lõikes 1 osutatud eraldisest võib katta ka liidu mehhanismi juhtimiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajalike ettevalmistustööde, järelevalve, kontrolli, auditi ja hindamisega seotud kulusid.

„Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 1a ja artiklis 19a osutatud eraldisest võib katta ka liidu mehhanismi juhtimiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajalike ettevalmistustööde, järelevalve, kontrolli, auditi ja hindamisega seotud kulusid.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt b b (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

bb) lisatakse järgmine lõige:

„3a. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 1a ning artiklis 19a osutatud eraldisest võib katta loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise meetmetega seotud kulusid.“

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt c

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

välja jäetud

„4. Lõigetes 1 ja 1a osutatud eraldisest võib katta loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise meetmetega seotud kulusid.“;

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt c a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 4

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

ca) lõige 4 asendatakse järgmisega:

4. Lõikes 1 osutatud rahastamispakett eraldatakse ajavahemikuks 2014–2020 vastavalt I lisas sätestatud protsendimääradele ja põhimõtetele.

„4. Lõikes 1 osutatud rahastamispakett eraldatakse ajavahemikuks 2014–2020 vastavalt **I lisa punktis 1 sätestatud** protsendimääradele ja **I lisa punktis 3 sätestatud** põhimõtetele.“;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 67**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt c b (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

cb) lisatakse järgmine lõige:

„4a. Käesoleva artikli lõikes 1a ja artiklis 19a osutatud rahastamispakett eraldatakse ajavahemikuks 2021–2027 vastavalt I lisa punktis 2 sätestatud protsendimääradele ja I lisa punktis 3 sätestatud põhimõtetele.“;

Muudatusettepanek 68**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt d**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõiked 5 ja 6

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) lõiked 5 ja 6 jäetakse välja;**välja jäetud****Muudatusettepanek 69****Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt d a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 5

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

da) lõige 5 asendatakse järgmisega:

5. Komisjon vaatab I lisa sätestatud jaotuse läbi, võttes arvesse artikli 34 **lõike 2 punktis a** osutatud **vahehindamise** tulemusi. Komisjonil on õigus, juhul kui see on **nimetatud hindamise tulemustest lähtudes** vajalik, võtta kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada **I lisa** esitatud arve rohkem kui **8 protsendipunkti ja maksimaalselt 16 protsendipunkti** võrra. **Need delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 30. juuniks 2017.**

„5. Komisjon vaatab I lisa sätestatud jaotuse läbi, võttes arvesse artikli 34 **lõikes 3** osutatud **hindamise** tulemusi. Komisjonil on õigus, juhul kui see on vajalik **eelarve täitmist mõjutavate ootamatute sündmuste või rescEU vahendite loomise tõttu**, võtta kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte, et **muuta I lisa eesmärgiga** kohandada **I lisa punktides 1 ja 2** esitatud arve rohkem kui **10 protsendipunkti** võrra.“;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt d b (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 6

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

db) lõige 6 asendatakse järgmisega:

6. Kui see on reageerimismeetmete võtmiseks kättesaadavate eelarvehendite vajaliku läbivaatamise korral tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada **I lisa** sätestatud arvud rohkem kui **8 protsendipunkti ja maksimaalselt 16** protsendipunkti võrra, võttes arvesse olemasolevaid eelarvehendeid ja toimides artiklis 31 sätestatud korras.

„6. Kui see on reageerimismeetmete võtmiseks kättesaadavate eelarvehendite vajaliku läbivaatamise korral tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, on komisjonil õigus võtta **vastavalt artiklile 30** vastu delegeeritud õigusakte, et muuta **I lisa eesmärgiga kohandada selle punktides 1 ja 2** sätestatud arve rohkem kui **10** protsendipunkti võrra, võttes arvesse olemasolevaid eelarvehendeid ja toimides artiklis 31 sätestatud korras.“;

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 12 – alapunkt d c (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

dc) Artiklisse 19 lisatakse järgmine lõige:

„6a. Euroopa Parlament ja nõukogu kinnitavad ettenähtud iga-aastased assigneeringud, ilma et see piiraks nõukogu määruse (EU, Euratom) .../... (millega sätestatakse mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) ning Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ... 2020. aasta eelarvealast koostööd ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe sätteid.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 72**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 13**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 19a – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Määruse [ERI] artiklis 2 osutatud meetmeid rakendatakse käesoleva otsuse alusel, kõnealuse määruse artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis iv osutatud **summade kaudu**, kui artikli 4 lõigetes 4 ja 8 ei ole sätestatud teisiti.

Muudatusettepanek

Määruse [ERI] artiklis 2 osutatud meetmeid rakendatakse käesoleva otsuse alusel, kõnealuse määruse artikli 3 lõike 2 punkti a alapunktis iv osutatud **summaga 2 187 620 000 eurot (jooksevhindades)**, kui artikli 4 lõigetes 4 ja 8 ei ole sätestatud teisiti.

Muudatusettepanek 73**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 14**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 20a – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Käesoleva otsuse alusel antud abi või rahastus tuleb teha asjakohaselt nähtavaks. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et üldsuse teavitamisel liidu mehhanismi raames rahastatavast tegevusest:

Muudatusettepanek

Käesoleva otsuse alusel antud abi või rahastus tuleb teha asjakohaselt nähtavaks **kooskõlas komisjoni erisuunistega konkreetsete abimeetmete kohta**. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et üldsuse teavitamisel liidu mehhanismi raames rahastatavast tegevusest:

Muudatusettepanek 74**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 14**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 20a – lõige 1 – lõik 2 a (uus)

*Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

Kui rescEU vahendeid kasutatakse artikli 12 lõikes 5 osutatud riiklikel eesmärkidel, tunnistavad liikmesriigid käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud vahendite abil nende vahendite päritolu ja tagavad nende vahendite omandamiseks kasutatud liidu rahastamise nähtavuse.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 15 – alapunkt a a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 21 – lõige 1 – punkt h

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

aa) Artikli 21 lõike 1 punkt h asendatakse järgmisega:

h) artiklis 13 kirjeldatud valmisolekumeetmete toetamine;

„h) artiklis 13 kirjeldatud valmisolekumeetmete toetamine, eelkõige olemasolevate koolitusvõrgustike tugevdamise ja nende vahelise koostoime kaudu, ning selliste uute võrgustike loomise soodustamine, mis keskenduvad uuenduslikele lahendustele ning uutele riskidele ja probleemidele;“

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 15 – alapunkt b

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 21 – lõige 3 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Käesolevas lõikes osutatud rahalist abi võib anda mitmeaastaste tööprogrammide kaudu. Üle ühe aasta kestvate meetmete puhul võib eelarvelised kulukohustused jagada aastasteks osamakseteks.

välja jäetud

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 18

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 25 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Komisjon rakendab liidu rahalist toetust **vastavalt finantsmäärusele** otsese või kaudse eelarve täitmise korras koostöös finantsmääruse artikli 62 **lõike 1 punktis c** osutatud asutustega.

2. Komisjon rakendab liidu rahalist toetust eelarve otsese täitmise korras vastavalt **määrusele (EL, Euratom) 2018/1046** või eelarve **kaudse** täitmise korras koostöös **selle määruse** artikli 62 **lõikes 1** osutatud asutustega. **Rahalise toetuse rakendamise viisi valimisel eelistatakse eelarve otsest täitmist. Kui meetme laad ja sisu seda õigustab, võib komisjon kasutada kaudset eelarve täitmist. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 30 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva otsuse täiendamiseks, sätestades liidu mehhanismi raames võetavad meetmed, mida võib rakendada eelarve kaudse täitmiseks.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 78**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 18**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 25 – lõige 4 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Käesoleva otsuse rakendamiseks võtab komisjon **rakendusaktide kaudu** vastu iga-aastased **või mitmeaastased** tööprogrammid. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Iga-aastastes **või mitmeaastastes** tööprogrammides kehtestatakse eesmärgid, oodatavad tulemused, rakendamise meetod ja kogusumma. Samuti peavad need sisaldama rahastatavate meetmete kirjeldust, märget igale meetmele eraldatud summa kohta ja rakendamise soovituslikku ajakava. Artikli 28 lõikes 2 osutatud rahalise toetuse puhul kirjeldatakse iga-aastastes **või mitmeaastastes** tööprogrammides iga neis osutatud riigi jaoks ette nähtud meetmeid.

Muudatusettepanek

Käesoleva otsuse rakendamiseks võtab komisjon **rakendusaktidega** vastu iga-aastased tööprogrammid. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Iga-aastastes tööprogrammides kehtestatakse eesmärgid, oodatavad tulemused, rakendamise meetod ja kogusumma. Samuti peavad need sisaldama rahastatavate meetmete kirjeldust, märget igale meetmele eraldatud summa kohta ja rakendamise soovituslikku ajakava. Artikli 28 lõikes 2 osutatud rahalise toetuse puhul kirjeldatakse iga-aastastes tööprogrammides iga neis osutatud riigi jaoks ette nähtud meetmeid.

Muudatusettepanek 79**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 18**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 25 – lõige 4 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

IV peatükis sätestatud õnnetustele reageerimise meetmete puhul, mida ei saa eelnevalt ette näha, iga-aastast **ega mitmeaastast** tööprogrammi siiski ei nõuta.

Muudatusettepanek

IV peatükis sätestatud õnnetustele reageerimise meetmete puhul, mida ei saa eelnevalt ette näha, iga-aastast tööprogrammi siiski ei nõuta.

Muudatusettepanek 80**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 18**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 25 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Lisaks finantsmääruse artikli 12 lõikes 4 sätestatule kantakse kulukohustuste ja maksete assigneeringud, mida ei ole kasutatud selle eelarveaasta lõpuks, mille eelarvesse need on kantud, automaatselt üle ning neid võib siduda ja välja maksta kuni järgneva aasta 31. detsembrini. Ülekantud assigneeringuid kasutatakse **üksnes** reageerimismetmeteks. Järgmisel eelarveaastal tuleb esmalt kasutada ülekantud assigneeringuid.

Muudatusettepanek

5. Lisaks finantsmääruse artikli 12 lõikes 4 sätestatule kantakse kulukohustuste ja maksete assigneeringud, mida ei ole kasutatud selle eelarveaasta lõpuks, mille eelarvesse need on kantud, automaatselt üle ning neid võib siduda ja välja maksta kuni järgneva aasta 31. detsembrini. Ülekantud assigneeringuid kasutatakse **ennetus-, valmisoleku- ja** reageerimismetmeteks. Järgmisel eelarveaastal tuleb esmalt kasutada ülekantud assigneeringuid.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 20 – alapunkt a

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 30 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Artikli 6 lõikes 5 **ning** artikli 21 lõike 3 teises lõigus osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2027.

Muudatusettepanek

2. Artikli 6 lõikes 5, **artikli 19 lõigetes 5 ja 6**, artikli 21 lõike 3 teises lõigus **ja artikli 25 lõikes 2** osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2027.

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 20 – alapunkt a a (uus)

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 30 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) lõige 3 jäetakse välja;

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 20 – alapunkt b

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 30 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 6 lõikes 5 **ning** artikli 21 lõike 3 teises lõigus osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

Muudatusettepanek

4. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 6 lõikes 5, **artikli 19 lõigetes 5 ja 6**, artikli 21 lõike 3 teises lõigus **ja artikli 25 lõikes 2** osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 84**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 20 – alapunkt c**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 30 – lõige 7

Komisjoni ettepanek

7. Artikli 6 lõike 5 **või** artikli 21 lõike 3 teise lõigu alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Muudatusettepanek

7. Artikli 6 lõike 5, **artikli 19 lõigete 5 ja 6**, või artikli 21 lõike 3 teise lõigu **või artikli 25 lõike 2** alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Muudatusettepanek 85**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 22 a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

Artikkel 34 – lõige 2 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

22a) Artikli 34 lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Hiljemalt ... [24 kuud pärast käesoleva muutmisosuse jõustumise kuupäeva] hindab komisjon liidu mehhanismi toimimist ning terviseprogrammi ja muude liidu tervisealaste õigusaktidega saavutatud koordineeritust ja koostoimet, et esitada seadusandlik ettepanek, mis hõlmaks spetsiaalse Euroopa tervisealase reageerimismehhanismi loomist.“

Muudatusettepanek 86**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 23**

Otsus nr 1313/2013/EL

I lisa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(23) I lisa jäetakse välja.**välja jäetud**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 87**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 23 a (uus)**

Otsus nr 1313/2013/EL

I lisa

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

I lisa

Protsendimäärad artikli 19 lõikes 1 osutatud liidu mehhanismi rakendamiseks mõeldud rahastamispaketi eraldamiseks

Ennetamine: **20 % +/- 8** protsendipunkti

Valmisolek: **50 % +/- 8** protsendipunkti

Reageerimine **30 % +/- 8** protsendipunkti

Põhimõtted

Käesoleva otsuse rakendamisel seab komisjon prioriteediks need meetmed, mille puhul käesolevas otsuses sätestatud tähtpäev saabub enne kõnealust tähtpäeva, eesmärgiga tagada kõnealusest tähtpäevast kinnipidamine.

23a) I lisa muudetakse järgmiselt:

„I lisa

Protsendimäärad ja põhimõtted artikli 19 lõigetes 1 ja 1a ning artiklis 19a osutatud liidu mehhanismi rakendamiseks mõeldud rahastamispaketi eraldamiseks

1. Protsendimäärad artikli 19 lõikes 1 osutatud liidu mehhanismi rakendamiseks mõeldud rahastamispaketi eraldamiseks aastateks 2014–2020

Ennetamine: **10 % +/- 10** protsendipunkti

Valmisolek: **65 % +/- 10** protsendipunkti

Reageerimine **25 % +/- 10** protsendipunkti

2. Protsendimäärad artikli 19 lõikes 1a ja artiklis 19a osutatud liidu mehhanismi rakendamiseks mõeldud rahastamispaketi eraldamiseks aastateks 2021–2027

Ennetamine: **8 % +/- 10** protsendipunkti

Valmisolek: **80 % +/- 10** protsendipunkti

Reageerimine **12 % +/- 10** protsendipunkti

3. Põhimõtted

Käesoleva otsuse rakendamisel seab komisjon prioriteediks need meetmed, mille puhul käesolevas otsuses sätestatud tähtpäev saabub enne kõnealust tähtpäeva, eesmärgiga tagada kõnealusest tähtpäevast kinnipidamine.“

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0219

Laevade kütusekulu andmete üleilmne andmekogumissüsteem *I**

Euroopa Parlamendi 16. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2015/757, et võtta asjakohaselt arvesse laevade kütusekulu käsitlevat üleilmset andmekogumissüsteemi (COM(2019)0038 – C8-0043/2019 – 2019/0017(COD)) ⁽¹⁾

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 385/29)

Muudatusettepanek 1**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus - 1 (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (-1) *Kliimamuutustest tingitud enneolematu ohu tõttu tuleb liidul ja üleilmsel tasandil olla edasipüüdlikum ning võtta tõhusamaid kliimameetmeid. Liit kavatseb kliimamuutuste leevendamiseks ja Pariisi kokkuleppe ^(1a) täitmiseks kooskõlas uusimate kättesaadavate teadusandmetega rohkem pingutada. Valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2018. aasta eriaruandes „Ülemaailmne soojenemine 1,5 °C võrra“ kinnitati, et hoidmaks globaalset soojenemist alla 1,5 °C, tuleb heitkoguseid järsult vähendada tingimata kõigis sektorites. IPCC 2019. aasta eriaruandes „Ookean ja kriiosfäär muutuvus kliimas“ märgiti peale selle, et kliimamehhanismid sõltuvad ookeanide ja mereökosüsteemide seisundist, mida praegu mõjutavad globaalne soojenemine, reostus, merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse ülekasutamine, hapestumine, hapnikusisalduse vähenemine ja rannikuerosioon. IPCC tuletab meelde, et ookeanid aitavad kliimamuutuste mõju leevendada ja nendega kohaneda, ning rõhutab, et tuleb vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja ökosüsteemide reostust ning edendada looduslikke süsiniku neeldajaid.*

^(1a) Pariisi kokkulepe (ELT L 282, 19.10.2016, lk 4).

⁽¹⁾ Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0144/2020).

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

- (1) Meretransport mõjutab **maailma kliimat**, sest **laevandus** põhjustab süsinikdioksiidi (CO₂) heidet. 2015. aastal moodustas laevandussektori heide 13 % kõigist liidu transpordisektori kasvuhoonegaaside heitkogustest ⁽¹⁵⁾. Rahvusvaheline merelaevandus on ainus transpordiliik, **mida** ei ole **lisatud** liidu **kohustusse** vähendada kasvuhoonegaaside **heidet**.

⁽¹⁵⁾ <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/transport-emissions-of-greenhouse-gases/transport-emissions-of-greenhouse-gases-10>.

Muudatusettepanek

- (1) Meretransport mõjutab **kliimamuutusi, mere bioloogilist mitmekesisust, õhukvaliteeti ja rahvatervist**, sest **see** põhjustab süsinikdioksiidi (CO₂) **ja muude ainete, näiteks metaani, lämmastikoksiidide, vääveloksiidide, tahkete osakeste ja musta süsiniku** heidet. 2015. aastal moodustas laevandussektori heide 13 % kõigist liidu transpordisektori kasvuhoonegaaside heitkogustest ⁽¹⁵⁾. **Üleilmsed meretranspordi heitkogused suurenevad 2050. aastaks eeldatavasti 50–250 % ^(15a). Kui lisameetmeid ei võeta, suurenevad Euroopa Majanduspiirkonnaga (EMP) seotud meretranspordi heitkogused 2050. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega eeldatavasti 86 %, hoolimata sellest, et Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) on vastu võtnud laevade tõhususe miinimumstandardid.** Rahvusvaheline merelaevandus on ainus transpordiliik, **mis** ei ole **hõlmatud** liidu **kohustusega kasvuhoonegaaside heidet** vähendada. **IMO võttis 13. aprillil 2018 vastu laevade kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise esialgse strateegia. Strateegia rakendamiseks tuleb kiiresti meetmeid võtta nii üleilmsel kui ka liidu tasandil, tagamaks, et meretranspordi heitkoguste vähendamiseks, Pariisi kokkuleppe rakendamisele kaasaaitamiseks ja kogu liitu hõlmava kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamiseks võetakse viivitamata meetmeid, kahjustamata teistes sektorites tehtavaid kliimaalaseid pingutusi.**

⁽¹⁵⁾ <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/transport-emissions-of-greenhouse-gases/transport-emissions-of-greenhouse-gases-10>.

^(15a) https://gmn.imo.org/wp-content/uploads/2017/05/GHG3-Executive-Summary-and-Report_web.pdf.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjus 2

Komisjoni ettepanek

- (2) Kõik majandussektorid peaksid aitama **vähendada kasvuhoonegaaside heidet kooskõlas kaasseadusandjate võetud kohustusega, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/842⁽¹⁶⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/410⁽¹⁷⁾.**

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/410, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ eesmärgiga hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja süsinikdioksiidiheite vähendamist toetavaid investeeringuid, ning otsust (EL) 2015/1814 (ELT L 76, 19.3.2018, lk 3).

Muudatusettepanek

- (2) Kõik majandussektorid peaksid **ühiselt** aitama **viia võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2050. aastaks lõpule ülemineku kasvuhoonegaaside netonullheitele kooskõlas Pariisi kokkuleppest tulenevate liidu kohustustega ja Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta järeldustega kliimamuutuste kohta.**

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjus 3

Komisjoni ettepanek

- (3) Euroopa Parlamendi 2014. aasta veebruaris vastu võetud resolutsioonis kliima- ja energiapoliitika raamistiku kohta aastani 2030 paluti komisjonil ja liikmesriikidel kehtestada siduv liidu 2030. aasta eesmärk kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks vähemalt 40 % võrreldes 1990. aasta tasemega. Euroopa Parlament märkis samuti, et kõik majandussektorid peavad panustama kasvuhoonegaaside heite vähendamisse, kui liit soovib anda õiglase panuse ülemaailmsetesse heitkoguste vähendamise jõupingutustesse.

Muudatusettepanek

- (3) Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2019. aasta resolutsioonis kliimamuutuste kohta toetati suure hääle enamusega eesmärki, mille kohaselt tuleb kliimaneutraalsuseni jõuda võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt 2050. aastaks. Euroopa Parlament on ühtlasi korduvalt kutsunud komisjoni ja liikmesriike üles seadma liidule 2030. aastaks kõrgema siduva eesmärgi, s.o vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aastate tasemega võrreldes 55 %. Peale selle on Euroopa Parlament märkinud, et kui liit soovib saavutada oma kliimaeesmärgid ja anda üleilmsetesse pingutustesse õiglase panuse, tuleb kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse panustada kõigis majandussektorites, sealhulgas rahvusvahelises lennunduses ja meretranspordis. Kliima- ja keskkonnaalast hädaolukorda käsitlevat Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta avaldust arvesse võttes on veelgi tähtsam, et meretranspordisektori CO₂-heidet vähendataks kiiresti.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 5**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3a) *Oma 28. novembri 2019. aasta resolutsioonis Hispaanias Madridis toimuva 2019. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP25) kohta rõhutas Euroopa Parlament, et merendussektori kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks peab liit võtma lisameetmeid, sest IMO edusammud on olnud aeglased ja ebapiisavad. Eelkõige toetas Euroopa Parlament seda, et merendussektor lisataks ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) ja liidu tasandil kehtestataks laevade tõhususe standardid. Ainult turupõhistest heitkoguste vähendamise meetmetest liidu heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamiseks ei piisa ning nendele lisaks tuleks kehtestada siduvad regulatiivsed heitkoguste vähendamise nõuded, mis on mõjusalt jõustatud.*

Muudatusettepanek 6**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 4**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (4) Euroopa Ülemkogu **kinnitas oma 24. oktoobri 2014. aasta järeldustes liidu siduva eesmärgi vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 1990. aastaga võrreldes vähemalt 40 %**. Ühtlasi teatas Euroopa Ülemkogu, et on oluline vähendada kasvuhoonegaaside heidet ja ohtusid, mis on seotud transpordisektori sõltumisega fossiilkütustest, ning kutsus komisjoni üles arendama edasi vahendeid ja meetmeid tervikliku ja tehnoloogia-neutraalse lähenemisviisi jaoks, sealhulgas transpordi tekitatava heite vähendamiseks ning taastuvate energiaallikate ja energiatõhususe edendamiseks.
- (4) Euroopa Ülemkogu **12. detsembri 2019. aasta järeldustes** ^(1a) **kinnitati, et eesmärk on muuta EL 2050. aastaks kliimaneutraalseks**. Ühtlasi märkis Euroopa Ülemkogu, et **kõik asjakohased ELi õigusaktid ja poliitikavaldkonnad peavad olema kooskõlas kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja panustama selle täitmisesse, tagades samal ajal võrdsed võimalused**.
- ^(1a) <https://www.consilium.europa.eu/media/41768/12-euco-final-conclusions-en.pdf>

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 7
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (4a) Praegu on meretranspordisektor ainus, mille kohta liidu heitkoguste vähendamise eesmärk otseselt ei kehti ja mille suhtes spetsiifilisi leevendusmeetmeid ei võeta. Oma 11. detsembri 2019. aasta teatises Euroopa roheline kokkuleppe kohta teatas komisjon, et ta kavatses merendussektori kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks võtta lisameetmeid ning eelkõige kaasata merendussektor ELi HKSi, reguleerida kõige saastavamate laevade pääsu liidu sadamatesse ja kohustada sildunud laevu kasutama kaldalt tulevat elektrit. Oma 4. märtsi 2020. aasta ettepanekus võtta vastu määrus, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimaseadus) ^(1a), kinnitab komisjon, et kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamiseks 2050. aastaks tuleb võtta lisameetmeid ja panuse peab andma iga sektor, kuna praeguse poliitika juures peaks kasvuhoonegaaside heide vähenema 2050. aastaks ainult 60 %.

^(1a) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1588581905912&uri=CELEX%3A52020PC0080>

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 8
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (4b) *Et toetada energiatõhusa tehnoloogia kasutuselevõttu ja aidata sellega merendussektori heitkoguseid vähendada 2030. aastaks umbes 2 %, tuleb merendussektoris kõrvaldada turutõkked ning kasutada muuhulgas läbipaistvat ja töökindlat seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi. Seetõttu tuleb võtta lisameetmeid, et merendussektor saaks igati kaasa aidata pingutustele, mida kõigis majandussektorites tehakse liidu kliima-neutraalsuse eesmärgi ning 2030. aasta eesmärkide ja muude võimalike vahe-eesmärkide saavutamiseks. Lisameetmete alus on ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimäärus, mis on liidu esmane vahend meretranspordi kasvuhooonegaaside heitkoguste ja õhusaaste seireks, aruandluseks ja kontrollimiseks. Seepärast tuleks kõnealuse määruse kohaldamisala laiendada, et lisada sellesse ettevõtjatele kehtestatav siduv nõue vähendada ühe transporditöö kohta tekkivat kasvuhooonegaaside heitkogust, ning samuti tuleb ELi HKSi laiendada meretranspordisektorile.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 9
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (6) 2015. aasta aprillis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli⁽²⁰⁾ (edaspidi „Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimäärus“), ning seejärel võeti 2016. aastal täiendavalt vastu kaks delegeeritud määrust⁽²¹⁾ ja kaks rakendusmäärust⁽²²⁾. Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse eesmärk on koguda andmeid laevandusest tuleneva heite kohta, et edendada poliitikakujundamist ja stimuleerida heite vähendamist, pakkudes laevade tõhusust käsitlevat teavet asjaomastele turgudele. Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimäärus **kohustab** ettevõtjaid alates 2018. aastast **teostama iga-aastast seiret, aruandlust ja kontrolli seoses selliste** laevade kütusekulu, CO₂-heite ja **energiatõhususega, mis saavad Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) sadamatesse või lahkuvad sealt**. See kohustus kehtib ka EMP sadamates tekkiva CO₂-heite suhtes. Esimesed heitearuanded **tuleb** esitada 30. aprilliks 2019.

- (6) 2015. aasta aprillis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli⁽²⁰⁾ (edaspidi „Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimäärus“), ning seejärel võeti 2016. aastal täiendavalt vastu kaks delegeeritud määrust⁽²¹⁾ ja kaks rakendusmäärust⁽²²⁾. Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse eesmärk on koguda andmeid laevandusest tuleneva heite kohta, et edendada poliitikakujundamist ja stimuleerida heite vähendamist, pakkudes laevade tõhusust käsitlevat teavet asjaomastele turgudele. **Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse vastuvõtmine oli esimene samm mitmeosalises protsessis, millega kaastakse liidu kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise kohustusesse meretranspordi heitkogused ning määratakse nendele heitkogustele kooskõlas „saastaja maksab“ põhimõttega hind. Kui Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimäärus vastu võeti, kohustus komisjon tulevaste merenduse heitkoguseid käsitlevate seadusandlike ettepanekute puhul kaaluma, millised peaksid olema järgmised sammud, millega tagada, et sektor annaks liidu heitkoguste vähendamise eesmärkide täitmise õiglase panuse, eelkõige peaks ta kaaluma võimalust laiendada Eli HKSi ka merendussektorile. Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimäärusega kohustatakse** ettevõtjaid alates 2018. aastast **tegema EMP sadamatesse saabuvate ja sealt lahkuvate** laevade kütusekulu, CO₂-heite ja **energiatõhususe iga-aastast seiret, aruandlust ja kontrolli. Kõnealune** kohustus kehtib ka EMP sadamates tekkiva CO₂-heite suhtes. Esimesed heitearuanded **tuli** esitada 30. aprilliks **2019 ja komisjon avaldas need 30. juunil** 2019.

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55).

⁽²¹⁾ Komisjoni 22. septembri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/2072 tõendamistoimingute ja tõendajate akrediteerimise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli (ELT L 320, 26.11.2016, lk 5); Komisjoni 22. septembri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/2071, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2015/757 seoses süsinikdioksiidi heitkoguste seire meetodite ja muu olulise teabe kogumise eeskirjadega (ELT L 320, 26.11.2016, lk 1).

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55).

⁽²¹⁾ Komisjoni 22. septembri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/2072 tõendamistoimingute ja tõendajate akrediteerimise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli (ELT L 320, 26.11.2016, lk 5); Komisjoni 22. septembri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/2071, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2015/757 seoses süsinikdioksiidi heitkoguste seire meetodite ja muu olulise teabe kogumise eeskirjadega (ELT L 320, 26.11.2016, lk 1).

Kolmapäev, 16. september 2020

Komisjoni ettepanek

(²²) Komisjoni 4. novembri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/1927 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/757 (mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli) kohaste seirekava, heitearuande ja nõuetele vastavuse tunnistuse vormide kohta (ELT L 299, 5.11.2016, lk 1–21); Komisjoni 4. novembri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/1928 muud liiki laevadega kui reisilaevade, veeremilaevade ja konteinerilaevadega veetud lasti kindlaksmääramise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli (ELT L 299, 5.11.2016, lk 22).

Muudatusettepanek

(²²) Komisjoni 4. novembri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/1927 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/757 (mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli) kohaste seirekava, heitearuande ja nõuetele vastavuse tunnistuse vormide kohta (ELT L 299, 5.11.2016, lk 1–21); Komisjoni 4. novembri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/1928 muud liiki laevadega kui reisilaevade, veeremilaevade ja konteinerilaevadega veetud lasti kindlaksmääramise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli (ELT L 299, 5.11.2016, lk 22).

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6a) *Laevanduses tekkivaid heitkoguseid ning nende mõju globaalsele soojenemisele ja õhusaastele ei tohiks vähendada viisil, mis kahjustab mere bioloogilist mitmekesisust, ning sellega peaksid kaasnema meetmed, mille eesmärk on taastada mere- ja rannikuökosüsteemid, mida laevandus mõjutab, näiteks merre lastavate ainete, sealhulgas ballastvee, süsivesinike, raskmetallide ja kemikaalide ning merel kaotatud konteinerite kaudu ja vaalalistega toimuvate kokkupõrgete kaudu.*

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 6 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6b) *Merendussektoris ei ole laeva omanik alati sama isik või üksus, kes laeva ärieesmärgil käitab. Seepärast peaks kõiki ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse alusel nõutavaid andmeid koguma laeva ärilise käitamise eest vastutav isik, näiteks juht, ajaprahtija või laevapereta prahtija.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 12
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (6c) *Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse alusel kogutud andmete alusel tuleks edendada üleminekut heitevabadele laevadele ning selleks tuleks kasutusele võtta laevadele hindamiskaala alusel antav energiatõhususe sertifikaat, et laevu saaks eelkõige müümisel või rentimisel läbipaistvalt võrrelda ning et julgustada liikmesriike edendama parimaid tavasid ja toetama tõhusaimaid laevu.*

Muudatusettepanek 13
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (6d) *Komisjon peaks koostöös laevaomanike, muude sidusrühmade ja sõltumatute ekspertidega välja töötama toodetele kantava Euroopa meretranspordimärgise, mille abil anda tarbijatele teada, kuidas nende ostetavate toodetega seotud meretransport keskkonda mõjutab. Märgisega toetatakse laevandussektori keskkonna- ja energiaalast üleminekut, sest see on usaldusväärne ja läbipaistev viis tarbijate teavitamiseks vabatahtlikest meetmetest. See julgustaks tarbijaid ostma tooteid, mille on transportinud laevaomanikud, kes on näiteks kasvuhoonegaaside ja muude saasteainete heite, müra- ja jäätmepollutatsiooni ja veemajandusega seotud keskkonnamõju vähendanud.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 14**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 6 e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6e) Nõukogu direktiiv 92/106/EMÜ^(1a) aitab transpordist tulenevaid heitkoguseid vähendada sellega, et edendab üleminekut kaupade autoveolt vähemsaastavatele transpordiliikidele, sealhulgas heitevabadele jõekoridoridele. Direktiiv tuleb läbi vaadata, et suurendada pingutusi mitmeliigilise transpordi edendamiseks ning tõhususe ja vähese heitega alternatiivsete võimaluste suurendamiseks. Et kujundada maanteedelt veeteedele kestlikku üleminekut, on väga tähtis heiteta veetransport ning seetõttu tuleb toetada investeeringuid siseveesadamate tankimis- ja laadimistaristusse.

^(1a) Nõukogu 7. detsembri 1992. aasta direktiiv 92/106/EMÜ, millega kehtestatakse ühiseeskirjad kaupade teatavate kombinieritud vedude kohta liikmesriikide vahel (EÜT L 368, 17.12.1992, lk 38).

Muudatusettepanek 15**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 6 f (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6f) Liidu sadamad on oma geograafilise asukoha ja majandustegevuse tõttu energiasüsteemi ümberkujundamise strateegilised keskused. Nad on peamised kohad, mille kaudu energiatooteid sisse tuuakse (impordi, ladustamise või jaotamise kaudu), nad osalevad üha enam taastuvenergia tootmise kohtade arendamises ning töötavad välja uusi energiajuhtimise ja ringmajanduse strateegiaid. Liit peaks seetõttu kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega toetama merendussektori CO₂-heite vähendamist liidu sadamate strateegilise käsitlusega, sest sellega aidatakse sadamatel soodustada energiasüsteemi ümberkujundamist. Liikmesriike tuleks julgustada motiveerima heitevabade sadamate arendamist ning investeerima tankimis- ja laadimistaristusse. See tagaks kohese kasu kõigi sadama- ja rannikupiirkondades elavate inimeste tervisele ning vähendaks negatiivset mõju mere ja rannikualade bioloogilisele mitmekesisusele nendes piirkondades, mis on ka suured maismaaterritooriumid, millest mõned kuuluvad Natura 2000 võrgustikku.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 16
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

- (7) Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse artikli 22 kohaselt vaatab komisjon ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse läbi, kui saavutatakse rahvusvaheline kokkulepe **seire, aruandluse ja kontrolli ülemaailmse süsteemi suhtes**, ja esitab vajaduse korral muudatusettepanekud, et tagada määruse kooskõla kõnealuse rahvusvahelise kokkuleppega.

Muudatusettepanek

- (7) Eli seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse artikli 22 kohaselt vaatab komisjon ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse läbi, kui saavutatakse rahvusvaheline kokkulepe, **mis käsitleb kas üleilmset seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi või meretranspordi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks võetavaid üleilmseid meetmeid**, ja esitab vajaduse korral muudatusettepanekud, et tagada määruse kooskõla kõnealuse rahvusvahelise kokkuleppega. **Olenemata üleilmsetest meetmetest peab liit jääma edasipüüdlikuks ja olema kliimaküsimustes eeskujuks sellega, et säilitab või kehtestab liidus rangemad meetmed.**

Muudatusettepanek 17
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

- (8) Vastavalt Pariisi kokkuleppele, mis võeti vastu 2015. aasta detsembris Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) osaliste konventsiooni 21. istungjärgul, ⁽²³⁾ võtsid liit ja selle **liikmeriigid** kohustuse saavutada heite vähendamise eesmärk kõikides majandussektorites. Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) kaudu tehakse jõupingutusi rahvusvahelisest meretranspordist tekkiva heite vähendamiseks ning seda tuleks **innustada**. IMO võttis 2016. aasta oktoobris vastu ⁽²⁴⁾ laevade kütusekulu käsitleva üleilmse andmekogumissüsteemi (edaspidi „IMO üleilmne andmekogumissüsteem“).

Muudatusettepanek

- (8) Vastavalt Pariisi kokkuleppele, mis võeti vastu 2015. aasta detsembris Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) osaliste konventsiooni 21. istungjärgul, ⁽²³⁾ võtsid liit ja selle **liikmesriigid** kohustuse saavutada heite vähendamise eesmärk kõikides majandussektorites. Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) kaudu tehakse jõupingutusi rahvusvahelisest meretranspordist tekkiva heite vähendamiseks ning seda tuleks **toetada**. IMO võttis 2016. aasta oktoobris vastu laevade kütusekulu käsitleva üleilmse andmekogumissüsteemi ⁽²⁴⁾ (edaspidi „IMO üleilmne andmekogumissüsteem“). **Samuti võttis IMO 13. aprillil 2018 vastu laevade kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise esialgse strateegia (edaspidi**

⁽²³⁾ Pariisi kokkulepe (ELT L 282, 19.10.2016, lk 4).

⁽²⁴⁾ IMO resolutsioon MEPC.278 (70), millega muudetakse MARPOLi konventsiooni VI lisa.

Kolmapäev, 16. september 2020

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

„IMO esialgne strateegia“), millega püütakse nende heitkoguste suurenemist võimalikult kiiresti piirata, vähendada neid 2050. aastaks võrreldes 2008. aastaga vähemalt 50 % ning need järk-järgult täielikult kaotada. Samal ajal kohustusid IMO liikmesriigid ja assotsieerunud liikmed, sh kõik liidu liikmesriigid, vähendada kogu rahvusvahelise merelaevanduse keskmist CO₂-heidet ühe transporditöö kohta 2030. aastaks vähemalt 40 % ning püüdma 2050. aastaks vähendada heidet 70 %. Seepärast tuleks IMO esialgse strateegia põhielemendid võtta üle ka liidu õigusesse ja samal ajal jätkata IMO liikmesriikidega konstruktiivset koostööd, et saavutada kasvuhoonegaaside heite vähendamise meetmete kohta üleilmne kokkulepe. Ettevõtjad peaksid olema kohustatud vähendama ühe transporditöö kohta tekkivat iga-aastast CO₂-heidet 2030. aastaks kõigi nende vastutusel olevate laevade puhul lineaarselt keskmiselt vähemalt 40 %, võrreldes andmetega, mis seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse kohaselt on esitatud iga ühesuguse suuruse ja ühesugust tüüpi laevade kategooria keskmiste näitajate kohta. Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise meetmete lähtetaseme kindlaksmääramisel tuleks kasutada THETIS-MRV ja IMO andmekogumissüsteemi andmeid ning võtta täielikult arvesse seda, kui suure hulga võrra on CO₂-heite vähendamise esirinnas olevad ettevõtjad heitkoguseid juba vähendanud. Komisjon peaks võtma vastu delegeeritud õigusaktid, milles kehtestab lähtetaseme kindlaksmääramiseks üksikasjalikud eeskirjad, iga laevakategooria iga-aastase vähendamiskoeffitsiendi, ülemäärase heite eest määratavate karistuste arvutamise ja karistusmaksete kogumise eeskirjad ja vahendid ning muud eeskirjad, mida on vaja selle kohustuse täitmiseks ja täitmise kontrollimiseks.

⁽²³⁾ Pariisi kokkulepe (ELT L 282, 19.10.2016, lk 4).

⁽²⁴⁾ IMO resolutsioon MEPC.278 (70), millega muudetakse MARPOLi konventsiooni VI lisa.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 18
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

- (9) Võttes arvesse kaht kõnealust seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi, hindas komisjon ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse artikli 22 kohaselt süsteemide ühtlustamise võimalusi laevade halduskoormuse vähendamise eesmärgil, pidades samas silmas vajadust säilitada ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse eesmärgid.

Muudatusettepanek

- (9) Võttes arvesse kaht kõnealust seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi, hindas komisjon ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse artikli 22 kohaselt süsteemide ühtlustamise võimalusi laevade **ja eriti VKEde omanduses olevate laevade** halduskoormuse vähendamise eesmärgil, pidades samas silmas vajadust säilitada ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse eesmärgid.

Muudatusettepanek 19
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

- (10) Mõju hindamine näitas, et kahe seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi osaline ühtlustamine võiks aidata vähendada laevandusettevõtjate halduskoormust ning samal ajal säiliks ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse põhieesmärgid. Niisuguse osalise ühtlustamise tulemusena ei tohiks siiski muutuda ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruses sätestatud nõuded, mis käsitlevad juhtimist, **kohaldamisala**, kontrollimist, läbipaistvust ja CO₂-heitega seotud aruandlust, sest see kahjustaks märkimisväärselt kõnealuse määruse eesmäärke ja mõjutaks selle toimet seoses andmete kogumisega poliitiliste otsuste tegemiseks tulevikus ning laevandusvaldkonnas energiatõhusust edendavate meetmete ja käitumisviiside kasutuselevõtu stimuleerimisega. Seega tuleks ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse muutmisel piirduda **mõistete, seireparameetrite ja seirekavade ning vormide ühtlustamisega vastavalt IMO üleilmsel andmekogumissüsteemile**.

Muudatusettepanek

- (10) Mõju hindamine näitas, et kahe seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi osaline ühtlustamine võiks aidata vähendada laevandusettevõtjate halduskoormust ning samal ajal säiliks ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse põhieesmärgid. Niisuguse osalise ühtlustamise tulemusena ei tohiks siiski muutuda ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruses sätestatud nõuded, mis käsitlevad juhtimist, kontrollimist, läbipaistvust ja CO₂-heitega seotud aruandlust, sest see kahjustaks märkimisväärselt kõnealuse määruse eesmäärke ja mõjutaks selle toimet seoses andmete kogumisega poliitiliste otsuste tegemiseks tulevikus ning laevandusvaldkonnas energiatõhusust edendavate meetmete ja käitumisviiside kasutuselevõtu stimuleerimisega. Seega tuleks ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse muutmisel piirduda **määruse ühtlustamisega IMO üleilmsel andmekogumissüsteemiga selles, mis puudutab ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse kohaldamisalasse kuuluvaid laevu, mõisteid, seireparameetreid ning seirekavasid ja vorme**.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 20
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

- (12) Arvesse tuleks võtta IMO üleilmse andmekogumissüsteemi sätteid iga-aastase seire ja aruandlusega hõlmataivate andmete kohta, et tagada mõlema süsteemi raames jälgitava laevade tegevuse **puhul** andmete ühtlustatud kogumine. Selleks tuleks **aru anda parameetri „dedveit“ kohta, kuid andmete esitamine „veetud lasti“ kohta peaks edaspidi jääma vabatahtlikuks**. Parameeter „merel veedetud aeg“ tuleks asendada IMO üleilmse andmekogumissüsteemi mõistega „sõidu kestus tundides“. Samuti peaks „läbitud vahemaa“ arvutamine põhinema halduskoormuse vähendamiseks IMO üleilmsel andmekogumissüsteemil ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ IMO resolutsioon MEPC 282 (70).

Muudatusettepanek

- (12) Arvesse tuleks võtta IMO üleilmse andmekogumissüsteemi sätteid iga-aastase seire ja aruandlusega hõlmataivate andmete kohta, et tagada mõlema süsteemi raames jälgitava laevade tegevuse **kohta** andmete ühtlustatud kogumine. Selleks tuleks **lisaks parameetrile „veetud last“ anda aru ka parameetri „dedveit“ kohta**. Parameeter „merel veedetud aeg“ tuleks asendada IMO üleilmse andmekogumissüsteemi mõistega „sõidu kestus tundides“. Samuti peaks „läbitud vahemaa“ arvutamine põhinema halduskoormuse vähendamiseks IMO üleilmsel andmekogumissüsteemil ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ IMO resolutsioon MEPC 282 (70).

Muudatusettepanek 21
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

- (13) Seirekavade sisu tuleks ühtlustada, et võtta arvesse IMO üleilmset andmekogumissüsteemi, välja arvatud kavade need osad, mis on vajalikud selle tagamiseks, et ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse kohane seire ja aruandlus hõlmab üksnes liiduga seotud andmeid. Seetõttu peaksid kõik üksikreise käsitlevad sätted jääma seirekava osaks.

Muudatusettepanek

- (13) Seirekavade sisu tuleks ühtlustada, et võtta arvesse IMO üleilmset andmekogumissüsteemi, välja arvatud kavade need osad, mis on vajalikud selle tagamiseks, et ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse kohane seire ja aruandlus hõlmab üksnes liiduga seotud andmeid. Seetõttu peaksid kõik üksikreise käsitlevad sätted jääma seirekava osaks. **Ühtlasi peaks komisjon abistama liikmesriike, jagades oskusteavet ja häid tavasid ning rakendades uut tehnoloogiat, et vähendada haldustakistusi ning saada andmeid tõhusalt ja turvaliselt.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 22
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (13a) *ELi seire-, aruandlus- ja kontrollimääruse ettepanekule lisatud, komisjoni poolt 2013. aastal koostatud mõjuhindangu kohaselt on ELi HKS merendussektori heitkoguste puhul tõhus ning sektoris saaks heitkoguste vajalikku vähendamist tagada kas ELi HKS-i või eesmärgipõhise hüvitusfondi abil. Et liit hakkaks heitkoguseid vähendama ka merelaevanduses, tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ^{1a} muuta, et hõlmata ka merendussektori heitkogused. Komisjon peaks võtma vastu delegeeritud õigusaktid, milles ta määrab kindlaks, kui suur on meretranspordi saastekvootide üldkogus kooskõlas muude sektoritega ja kuidas meretranspordi saastekvooti täieliku enampakkumise kaudu eraldada. Delegeeritud õigusaktide koostamisel peaks komisjon 2013. aasta mõjuhindangut ajakohastama, eelkõige selleks, et võtta arvesse eesmärki, mille liit on kõigis majandussektorites kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks 2030. aastaks seadnud, ja määruses (EL) .../... [Euroopa kliimaseadus] määratletud neutraalsuseesmärki ning majandusmõju, sh ohtu, mis võib kaasneda teistele transpordiliikidele soovimatu ülemineku ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumisega. Komisjon peaks hindamistulemused avalikustama. Liit ja selle liikmesriigid peaksid toetama meretranspordi kliimamõju vähendamiseks rahvusvahelisel tasandil võetavaid meetmeid. Komisjon peaks jälgima kõiki edusamme, mida IMO on teinud turupõhise meetme vastuvõtmiseks, ning peaks üleilmse turupõhise meetme vastuvõtmise korral kaaluma, kuidas tagada kooskõla liidu ja üleilmsete meetmete vahel nii, et liidu kliimameetmete keskkonnavalade terviklikkus ja tõhusus säiliks.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 23
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (13b) *Et üleminek heitevabale laevandusele oleks tulemuslik, on vaja integreeritud käsitlusviisi ning sobivat ja soodsat keskkonda, milles innustada nii laevadel kui ka sadamates tehtavaid uuendusi. Soodne keskkond hõlmab avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, tehnoloogilisi ja operatiivmeetmeid laevade energiatõhususe parandamiseks, taastuvatest energiaallikatest toodetud säästvate alternatiivkütuste (nt vesiniku ja ammoniaagi) ning heitevaba jõuseadmetehnoloogia kasutuselevõttu, sh sadamates vajaliku tankimis- ja laadimistaristu olemasolu. ELi HKS-i raames toimuvate meretranspordi saastekvootide enampakkumiste tulude arvel tuleks luua ookeanifond, mille abil suurendada laevade energiatõhusust ja toetada investeeringuid, millega aidatakse vähendada meretranspordi CO₂-heidet, sealhulgas lähimerevedudel ja sadamates. Peale selle peaks komisjon välja töötama meetmed, millega reguleeritakse kõige saastavamate laevade pääsu liidu sadamatesse ja kohustatakse sildunud, fossiilkütust kasutavaid laevu kasutama kaldalt tulevat elektrit või alternatiivseid heitevabu lahendusi. Komisjon peaks ühtlasi hindama, kas sadamatelt on võimalik nõuda, et nad kehtestaksid heitkogustel põhineva laevade üleseisuaaja eest võetava tasu.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 24
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13c) Et üleminek heitevabadele ja keskkonnahoidlikele laevadele oleks tulemuslik, on vaja integreeritud käsitusviisi, et edendada keskkonnahoidlikumate laevade jaoks mõeldud uuenduslikke meetmeid, mis puudutavad näiteks laevakere konstruktsiooni, uusi mootoreid, säästvaid alternatiivkütuseid ja tuule abil käitamist, ning operatiivmeetmeid, mille abil saab kütusekulu ja seega heitkoguseid vähendada lühikese aja jooksul, näiteks kiiruse vähendamine või teekonna parem planeerimine. Kiiruse vähendamist (slow steaming) katsetati aastatel 2006–2012 kütusehindade järsu tõusu tõttu ulatuslikult ning selgus, et kui kiirust vähendati 10 %, siis vähenesid kütusekulu ja sellega seotud heitkogused umbes 19 %^(1a). Turupõhiste meetmetega, nagu ELi HKS, soodustatakse heitkoguste vähendamist ning investeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, et parandada laevade energiatõhusust, ning säästvate alternatiivkütuste ja säästva jõuseadmetehnoloogia kasutuselevõttu, sealhulgas mere- ja siseveesadamates vajaliku tankimis- ja laadimistaristu olemasolu.

^(1a) Euroopa Keskkonnaameti tehniline aruanne nr 4/2013 „The impact of international shipping on European air quality and climate forcing“ („Rahvusvahelise laevanduse mõju Euroopa õhukvaliteedile ja kliimamuutustele“).

Muudatusettepanek 25
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14a) Et THETIS-MRV registrisse kantavad andmed oleksid püsivalt kvaliteetsed, tuleks Euroopa Meresõiduohutuse Ametile (EMSA) anda volitused ja vahendid, mida ta vajab tõendaja poolt rahuldavaks tunnistatud heitearuannete kontrollimiseks.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 26
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (14b) *Komisjon peaks vaatama läbi määruse (EL) 2015/757 toimimise, võttes arvesse kõnealuse määruse ja IMO üleilmse andmekogumissüsteemi rakendamisel saadud kogemusi ning muid asjaomaseid suundumusi, mille eesmärk on vähendada meretranspordi kasvuhoonegaside heidet.*

Muudatusettepanek 27
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (14c) *Meretransport tekitab ka õhusaasteaineid, nagu vääveloksiid (SO_x), lämmastikoksiid (NO_x), tahked osakesed, osoonikihti kahandavad ained (ÖKA) ja lenduvad orgaanilised ühendid (LOÜ)^{1a}. Õhusaasteained kahjustavad nii keskkonda kui ka inimeste tervist, eelkõige ranniku- ja sadamapiirkondades elavate või töötavate inimeste tervist. Komisjon peaks asjaomased õigusaktid 2021. aasta juuniks läbi vaatama ja esitama meretranspordi tekitatava õhusaaste probleemi lahendamiseks ettepanekud. Ühtlasi peaks komisjon töötama selle nimel, et laiendada kõikides Euroopa meredes, sealhulgas Vahemeres, väävliheite kontrolli piirkondi (SECA) ja NO_x-heite kontrolli piirkondi (NECA), ning otsima edasisi lahendusi probleemile, mis on seotud skraberitest pärit pesuvee ja muude ainete, näiteks ballastvee, süsivesinike, raskmetallide ja kemikaalide juhtimisega avatud vetesse ning nende ainete mõjuga mere bioloogilisele mitmekesisusele.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 28
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

- (15) Määruse (EL) 2015/757 eesmärk on tagada EMP sadamaid külastavate laevade **CO₂-heite** seire, aruandlus ja kontroll, **mis on esimene samm kasvuhoonegaaside heite järkjärgulisel vähendamisel**. Seda ei saa piisaval määral saavutada üksnes liikmesriikide tasandil, küll aga on eesmärki selle ulatuse ja toime tõttu parem saavutada liidu tasandil. Arvesse tuleks võtta IMO üleilmset andmekogumissüsteemi ning käesoleva määrusega tuleks tagada ühtsetest nõuetest lähtudes kogutud andmete jätkuv võrreldavus ja usaldusvärsus. Liit võib võtta vastu meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

Muudatusettepanek

- (15) Määruse (EL) 2015/757 eesmärk on tagada EMP sadamaid külastavate laevade **kasvuhoonegaaside heite** seire, aruandlus ja kontroll, **vähendada nende ühe transporditöö keskmist CO₂-mahukust, sh järsult vähendada kai ääres seismise ajal tekkivaid heitkoguseid, ning määrata nendele heitkogustele hind, et merendus-sektori kasvuhoonegaaside heidet vähendada**. Seda ei saa piisaval määral saavutada üksnes liikmesriikide tasandil, küll aga on eesmärki selle ulatuse ja toime tõttu parem saavutada liidu tasandil. Arvesse tuleks võtta IMO üleilmset andmekogumissüsteemi ning käesoleva määrusega tuleks tagada ühtsetest nõuetest lähtudes kogutud andmete jätkuv võrreldavus ja usaldusvärsus. Liit võib võtta vastu meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

Muudatusettepanek 29
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (15a) Üleminek kliimaneutraalsele laevandusele ei ole veel toimunud ning sellega seotud regulatiivsed meetmed on seni olnud ebapiisavad. Suur roll meretranspordi CO₂-heite vähendamisel võib olla sadamatel. Liidu sadamaid külastavate laevade operaatorid peaksid olema näiteks kaldalt tuleva elektriga ühendamise abil kohustatud tagama, et ajal, mil nende laev seisab kai ääres, ei tekita see kasvuhoonegaaside ega õhusaasteainete heidet. See on eriti tähtis linnapiirkondade lähedal asuvate kaide puhul, et vähendada õhusaaste mõju inimeste tervisele. Kuna laevade mõju seoses kasvuhoonegaaside ja õhusaasteainete heitega on erinev, tuleks nõuda, et esimesena hakkavad seda nõuet täitma kõige saastavamad laevad, sealhulgas suured reisilaevad.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 30
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15b) *Laevaoperaatorid peaksid tagama, et nad käitavad laevu võimalikult energiatõhusalt ja hoiavad heitkogused võimalikult väiksena. Laevaehitajad peaksid uute laevade ehitamisel tagama, et heitkoguste vähendamine oleks esmatähtis eesmärk.*

Muudatusettepanek 31
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – pealkiri (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Määruse (EL) 2015/757 muutmine

Muudatusettepanek 32
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige - 1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Määrust (EL) 2015/757 muudetakse järgmiselt:

Muudatusettepanek 33
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige - 1 a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Põhjendus 23

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-1a) Põhjendus 23 asendatakse järgmisega:

(23) *Muud kasvuhoonegaasid, kliimat mõjutavad ained ja õhusaasteained peaksid praeguses etapis liidu seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemist välja jääma, et ei tekiks kohustust paigaldada ebapiisava usaldusväärsusega või kaubanduslikult kättesaadavaid mõõteseadmeid, mis võiks takistada liidu seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi rakendamist.*

„(23) *Et kliimat, keskkonda ja inimeste tervist paremini kaitsta, tuleks liidu seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi laiendada, et see hõlmaks ka muid kasvuhoonegaase, kliimat mõjutavaid aineid ja õhusaasteaineid, kui on olemas piisavalt usaldusväärsed või kaubanduslikult kättesaadavad mõõteseadmed.*“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 34**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige - 1 b (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 1

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

Artikkel 1

-1b) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 1

Reguleerimise

Reguleerimise

Käesolevas määruses sätestatakse liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvatesse sadamatesse saabuvatelt, seal viibivatelt või sealt väljuvatelt laevadelt pärit **süsinikdioksiidi (CO₂)** heitkoguste ja muu asjakohase teabe täpse seire, aruandluse ja kontrolli eeskirjad **eesmärgiga edendada meretranspordist pärit CO₂ heitkoguste kulutõhusat vähendamist**.

Käesolevas määruses sätestatakse liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvatesse sadamatesse saabuvatelt, seal viibivatelt või sealt väljuvatelt laevadelt pärit **kasvuhoonegaaside** heitkoguste ja muu asjakohase teabe täpse seire, aruandluse ja kontrolli eeskirjad. **Et aidata saavutada liidu eesmärki jõuda kõigis majandussektorites kliimanetraalsuseni, mis on määratletud määruses (EL) .../... [Euroopa kliimaseadus], ja võtta arvesse laevade kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise esialgset strateegiat, mille IMO võttis vastu 13. aprillil 2018, kehtestatakse käesoleva määrusega ettevõtjatele kohustus vähendada aastas ühe transporditöö kohta keskmiselt tekkivat CO₂ heitkogust kooskõlas artikliga 12a.**

Muudatusettepanek 35**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige - 1 c (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 2 – lõige 1

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse laevade suhtes, mille **kogumahutavus** on **üle 5 000** seoses CO₂ heitkogustega, mis tekivad nende reisidel viimasena külastatud sadamast liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse külastatavasse sadamasse ja liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast külastatavast sadamast järgmisena külastatavasse sadamasse ja nende viibimisel liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevates külastatavates sadamates.

-1c) Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse laevade suhtes, mille **brutotonnaaz** on **vähemalt 5 000**, seoses **kasvuhoonegaaside** heitkogustega, mis tekivad nende reisidel viimasena külastatud sadamast liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse külastatavasse sadamasse ja liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast külastatavast sadamast järgmisena külastatavasse sadamasse ja nende viibimisel liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevates külastatavates sadamates.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 1 – punkt -a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-a) lisatakse järgmine punkt:

„aa) „kasvuhoonegaaside heitkogused“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ (*) II lisas loetletud kasvuhoonegaaside eraldumine laevadelt;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).“

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 1 – punkt -a a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt b

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

-aa) punkt b asendatakse järgmisega:

b) „külastatav sadam“ – sadam, kus laev peatub **kauba** lastimiseks või lossimiseks või reisijate pealevõtmiseks või maale laskmiseks; sellest tulenevalt ei ole selleks üksnes kütuse tankimise, varude täiendamise, meeskonna vahetamise, kuivdokki mineku või laeva ja/või selle seadmete remondi eesmärgil tehtavad peatused, abi vajava või ohus oleva laeva peatused sadamas, laevadevaheline reisijate või lasti üleandmine väljaspool sadamaid, ja üksnes ebasoodsate ilmastikutingimuste eest varjumise või vajaliku otsingu- ja päästetegevuse eesmärgil tehtavad peatused sadamas;

„b) „külastatav sadam“ – sadam, kus laev peatub **oma kaubast suure osa** lastimiseks või lossimiseks või reisijate pealevõtmiseks või maale laskmiseks; sellest tulenevalt ei ole selleks üksnes kütuse tankimise, varude täiendamise, meeskonna vahetamise, kuivdokki mineku või laeva ja/või selle seadmete remondi eesmärgil tehtavad peatused, abi vajava või ohus oleva laeva peatused sadamas, laevadevaheline reisijate või lasti üleandmine väljaspool sadamaid, ja üksnes ebasoodsate ilmastikutingimuste eest varjumise või vajaliku otsingu- ja päästetegevuse eesmärgil tehtavad peatused sadamas;“;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 38**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 1 – punkt a**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) „ettevõtja“ – laeva omanik või mõni muu organisatsioon või isik, näiteks juht või laevapereta prahtija, kes on võtnud laevaomanikult üle vastutuse laeva käitamise eest **ning on nõustunud üle võtma kõik kohustused ja kogu vastutuse, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 336/2006;**

Muudatusettepanek

„d) „ettevõtja“ – laeva omanik või mõni muu organisatsioon või isik, näiteks juht, **ajaprahtija** või laevapereta prahtija, kes on võtnud laevaomanikult üle vastutuse laeva **ärilise** käitamise eest ja **kes vastutab laeva tarbitud kütuse eest tasumise eest;**“;

Muudatusettepanek 39**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 1 – punkt a a (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt i

Kehtiv tekst

i) „muu asjakohane teave“ – laevade kütusekulu, transporditöö ja energiatõhususega seotud CO₂ heitkoguseid käsitlev teave, mis võimaldab analüüsida heitkoguste suundumusi ja hinnata laevade tulemusnäitajaid;

Muudatusettepanek

aa) punkt i asendatakse järgmisega:

„i) „muu asjakohane teave“ – laevade kütusekulu, transporditöö, **dokis olemise ajal kaldalt laevale tarnitud elektri kogus** ja energiatõhususega seotud CO₂ heitkoguseid käsitlev teave, mis võimaldab analüüsida heitkoguste suundumusi ja hinnata laevade tulemusnäitajaid;“;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 1 a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 4 – lõige 1

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

1a) Artikli 4 lõige 1 asendatakse järgmisega:

1. Kooskõlas artiklitega 8–12 koguvad ettevõtjad kõigi **neile kuuluvate** laevade kohta aruandeperioodi jooksul asjakohaseid näitajaid ning esitavad sellekohase aruande. Ettevõtjad viivad kõnealuse seire ja aruandluse läbi kõikides liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevates sadamates ning liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevas sadamas lõppenud või sealt alanud kõikide reiside kohta.

„1. Kooskõlas artiklitega 8–12 koguvad ettevõtjad kõigi **nende ärilise käitamise kontrolli all olevate** laevade kohta aruandeperioodi jooksul asjakohaseid näitajaid ning esitavad sellekohase aruande. Ettevõtjad viivad kõnealuse seire ja aruandluse läbi kõikides liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevates sadamates ning liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevas sadamas lõppenud või sealt alanud kõikide reiside kohta.“

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 1 b (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 5 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b) Artiklisse 5 lisatakse järgmine lõige:

„2a. Komisjon võtab 31. detsembriks 2021 kooskõlas artikliga 23 vastu käesolevat määrust täiendavad delegeeritud õigusaktid, milles ta sätestab metaani (CH₄) heitkoguse kindlakstegemise meetodid.“

Lisaks esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisele hindab komisjon 31. detsembriks 2021 liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvatesse sadamatesse saabuvate, seal viibivate ja sealt väljuvate laevade kasvuhoonegaaside (v.a CO₂ ja CH₄) heite mõju üleilmsele kliimale ning esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Aruandele lisatakse vajaduse korral seadusandlik ettepanek nende heitkoguste käsitlemise kohta.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 72**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt i a (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 6 – lõige 3 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ia) lisatakse järgmine punkt:

„ca) alternatiivkütuste, sealhulgas veeldatud maagaasi, biokütuste ja mittebioloogilise päritoluga süsinikku sisaldavate taastuvkütuste heitekoefitsiendid väljendatakse CO₂-ekvivalendina ja need hõlmavad kõiki kasvuhoonegaase ning põhinevad olelusringi hindamisel. Need heitekoefitsiendid määrab kindlaks komisjon rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 24 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega;“

Muudatusettepanek 42**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 3 – punkt a**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 9 – lõige 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

f) veetud last (vabatahtlik);**välja jäetud****Muudatusettepanek 43****Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 3 a (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 9 – lõige 2 – punkt a

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

3a) Artikli 9 lõike 2 punkt a asendatakse järgmisega:

a) **kõik** aruandeperioodi jooksul toimunud laeva **reisid algasid** liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevast sadamast või lõppesid seal ja

„a) **vähemalt 90 %** aruandeperioodi jooksul toimunud laeva **reisidest algas** liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevast sadamast või lõppesid seal ja“.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 4 – punkt a a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 10 – lõik 1 – punkt j a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) lisatakse järgmine punkt:

„ja) veetud last.“

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 5 – punkt a

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Ettevõtja vahetumise korral esitab varasem ettevõtja komisjonile ja asjaomase lipuriigi ametiasutustele võimalikult ruttu pärast vahetumise lõpuleviimise päeva, kuid mitte hiljem kui **kolm kuud** pärast seda päeva, aruande, mis hõlmab heitearuandega samu andmeid, kuid kajastab üksnes ajavahemikku, mille jooksul tegevus toimus tema vastutusel.

„2. Ettevõtja vahetumise korral esitab varasem ettevõtja komisjonile ja asjaomase lipuriigi ametiasutustele **vahetumise lõpuleviimise päeval või** võimalikult ruttu pärast vahetumise lõpuleviimise päeva, kuid mitte hiljem kui **üks kuu** pärast seda päeva, aruande, mis hõlmab heitearuandega samu andmeid, kuid kajastab üksnes ajavahemikku, mille jooksul tegevus toimus tema vastutusel. **Uus ettevõtja tagab, et iga tema vastutusel olev laev täidab pärast vahetumist käesoleva määruse nõudeid kuni aruandlusperioodi lõpuni.**“

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 5 – punkt b a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 11 – lõige 3 – alapunkt xi a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ba) lõike 3 punkti a lisatakse järgmine alapunkt:

„xia) veetud last;“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 47**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 5 – punkt b b (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 11 – lõige 3 – alapunkt xi b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

bb) lõike 3 punkti a lisatakse järgmine alapunkt:
„xib) laeva suurus;“

Muudatusettepanek 48**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 5 a (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

II a peatükk (uus) – artikkel 12 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a) Lisatakse järgmine peatükk:
„IIa PEATÜKK
HEITKOGUSTE VÄHENDAMINE

Artikkel 12a**Heitkoguste vähendamine**

1. Ettevõtjad vähendavad ühe transporditöö kohta tekkivat iga-aastast CO₂-heidet 2030. aastaks kõigi nende vastutusel olevate laevade puhul lineaarselt keskmiselt vähemalt 40 %, võrreldes andmetega, mis käesoleva määruse kohaselt on esitatud iga ühesuguse suuruse ja ühesugust tüüpi laevade kategooria keskmiste näitajate kohta.

2. Kui ettevõtja teataval aastal lõikes 1 osutatud iga-aastast vähendamiskohustust ei täida, määrab komisjon rahalise karistuse, mis on tõhus, proportsionaalne, hoiatav ja kooskõlas turupõhise heitkogustega kauplemise süsteemiga, näiteks ELi HKSiiga. Ülemäärase heitkoguse eest määratud trahvi maksimine ei vabasta ettevõtjat lõike 1 kohasest kohustusest kuni 2030. aastani. Ettevõtjate suhtes, kes ei ole käesolevas artiklis sätestatud heite piirnorme järginud, kohaldatakse artikli 20 lõigete 3 ja 4 sätteid.

Kolmapäev, 16. september 2020

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Hiljemalt ... [6 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] võtab komisjon kooskõlas artikliga 23 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, milles ta määrab kindlaks lõikes 1 osutatud laevakategooriad, kehtestab THETIS-MRV andmeid, sh kohustuslikku parameetrit „veetud last“, ja IMO üleilmse andmekogumissüsteemi andmeid kasutades iga laevakategooria suhtes kohaldatava lähtetaseme ja iga-aastase lineaarse vähendamiskoeffitsiendi, ning võtab täielikult arvesse seda, kui suure hulga võrra on CO₂-heite vähendamise esirinnas olevad ettevõtjad heitkoguseid juba vähendanud, et saavutada lõikes 1 osutatud eesmärk, sätestab ülemäärase heite eest määratavate, lõikes 2 osutatud karistuste arvutamise ja karistusmaksete kogumise eeskirjad ja vahendid ning muud eeskirjad, mida on vaja käesoleva artikli nõuete täitmiseks ja täitmise kontrollimiseks.

4. 12 kuu jooksul pärast seda, kui IMO on vastu võtnud meetmed, millega rakendada 13. aprillil 2018 vastu võetud laevade kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise esialgset strateegiat, kuid enne nende meetmete jõustumist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta analüüsib IMO kehtestatud meetmete igakülgset ja üldist keskkonnavalast terviklikkust, sealhulgas üldisi eesmärgi seoses Pariisi kokkuleppe eesmärkidega, liidu eesmärgiga vähendada aastaks 2030 kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandussektorites ja määruuses (EL).../... [Euroopa kliimaseadus] määratletud kliimaneutraalsuse eesmärgiga.

5. Vajaduse korral võib komisjon lisada lõikes 4 osutatud aruandele Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatava seadusandliku ettepaneku, millega muudetakse käesolevat määrust nii, et see on kooskõlas eesmärgiga säilitada liidu kliimameetmete keskkonnavalane terviklikkus ja tõhusus, eelkõige mis puudutab liidu eesmärki vähendada aastaks 2030 kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandussektorites ja määruuses (EL).../... [Euroopa kliimaseadus] määratletud kliimaneutraalsuse eesmärki.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 49**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 5 b (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 12 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5b) Lisatakse järgmine artikkel:**„Artikkel 12b****Kai ääres seisvate laevade heitkogused**

Ettevõtjad tagavad, et hiljemalt 2030. aastal nende vastutusel olevad laevad kai ääres seistes kasvuhoonegaaside heidet ei tekita.“

Muudatusettepanek 50**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 5 c (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 1

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

5c) Artikli 21 lõige 1 asendatakse järgmisega:

1. Komisjon teeb iga aasta 30. juuniks avalikkusele kättesaadavaks artikli 11 kohaselt aruannetes esitatud teabe **CO₂ heitkoguste kohta** ning käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud teabe.

„1. Komisjon teeb iga aasta 30. juuniks avalikkusele kättesaadavaks artikli 11 kohaselt aruannetes esitatud teabe ning käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud teabe.“

Muudatusettepanek 51**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 5 d (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt a

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

5d) Artikli 21 lõike 2 punkt a asendatakse järgmisega:

a) laeva identifitseerimisandmed (nimi, IMO identifitseerimisnumber ja registreerimis- või kodusadam);

„a) laeva identifitseerimisandmed (nimi, **ettevõtja**, IMO identifitseerimisnumber ja registreerimis- või kodusadam);“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 a (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt d

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

6a) Artikli 21 lõike 2 punkti d muudetakse järgmiselt:

d) reise jooksul tekkinud summaarne aastane kütusekulu;

„d) reise jooksul tekkinud summaarne aastane kütusekulu kütuseliikide kaupa;“

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 b (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt k a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6b) Artikli 21 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

„ka) laeva suurus.“

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 c (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt k b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6c) Artikli 21 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

„kb) läbitud vahemaa kokku;“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 77**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 6 d (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt k c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**6d) Artikli 21 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:
„kc) dedveit;“**

Muudatusettepanek 78**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 6 e (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt k d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**6e) Artikli 21 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:
„kd) transporditöö;“**

Muudatusettepanek 79**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 6 f (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt k e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**6f) Artikli 21 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:
„ke) laevaomaniku nimi;“**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 g (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 2 – punkt k f (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**6 g) Artikli 21 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:
„kf) veetud last.“**

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 h (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**6h) Artiklisse 21 lisatakse järgmine lõige:
„6a. Kooskõlas oma 2020.–2022. aasta tööprogrammiga teeb EMSA artikli 11 lõike 1 kohaselt esitatud andmete statistilise lisakontrolli, et tagada esitatud andmete järjepidevus.“**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 54
Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 i (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 21 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6i) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 21a

Laevade keskkonnanäitajate märgistamine

1. Et innustada heitkoguseid vähendama ja suurendada teabe läbipaistvust, loob komisjon laevade keskkonnanäitajate jaoks tervikliku liidu märgistamissüsteemi, mida kohaldatakse käesoleva määrusega hõlmatud laevade suhtes.

2. Komisjon võtab 1. juuliks 2021 kooskõlas artikliga 23 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, milles ta sätestab laevade keskkonnanäitajaid käsitleva liidu märgistamissüsteemi toimimise üksikasjalikud sätted ning süsteemi aluseks olevad tehnilised standardid.“

Muudatusettepanek 55
Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 j (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 22 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6j) Artikli 22 lõige 3 jäetakse välja.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 6 k (uus)

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6k) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 22a

Läbivaatamine

1. Komisjon vaatab 31. detsembriks 2022 käesoleva määruse toimumise läbi, võttes arvesse selle rakendamisel saadud kogemusi ning muid asjakohaseid arengusuundi, mille eesmärk on vähendada meretranspordist pärit kasvuhoonegaaside heidet ja täita Pariisi kokkuleppes tulenevad liidu kohustused. Läbivaatamise tulemusel teeb komisjon ettepaneku lisanõuete kohta, et vähendada laevade kasvuhoonegaaside (v.a CO₂) heidet ning õhusaasteaineid ja reovee, sealhulgas skraberitest pärit reovee juhtimist avatud vetesse. Läbivaatamisel kaalutakse ühtlasi, kas käesoleva määruse kohaldamisala tuleks laiendada, et see hõlmaks laevu, mille brutotonnaaž on 400–5000. Vajaduse korral lisatakse läbivaatamisaruandele seadusandlik ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/94/EL (*) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1315/2013 (**) eelseisva läbivaatamise raames esitab komisjon ühtlasi ettepaneku liikmesriikidele siduvate eesmärkide kehtestamiseks, et tagada mere- ja siseveesadamates piisav varustatus kaldapealse elektrienergiaga.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta (ELT L 307, 28.10.2014, lk 1).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1315/2013 üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks otsus nr 661/2010/EL (ELT L 348, 20.12.2013, lk 1).“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 57**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 6 l (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 23 – lõige 2

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

6l) Artikli 23 lõige 2 asendatakse järgmisega:

2. Artikli 5 **lõikes** 2, artikli 15 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. juulist 2015. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

„2. Artikli 5 **lõigetes** 2 ja 2a, artikli 12a lõikes 3, artikli 15 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. juulist 2015. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.“

Muudatusettepanek 58**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 6 m (uus)**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 23 – lõige 3

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

6m) Artikli 23 lõige 3 asendatakse järgmisega:

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 **lõikes** 2, artikli 15 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

„3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 **lõigetes** 2 ja 2a, artikli 12a lõikes 3, artikli 15 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.“

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 59**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõige 6 n**

Määrus (EL) 2015/757

Artikkel 23 – lõige 5

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

5. Artikli 5 **lõike** 2, artikli 15 lõike 5 ja artikli 16 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

6n) Artikli 23 lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Artikli 5 **lõigete 2 ja 2a, artikli 12a lõike 3**, artikli 15 lõike 5 ja artikli 16 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

Muudatusettepanek 60**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 a (uus)**

Direktiiv 2003/87/EÜ

II a peatükk (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 1a**Direktiivi 2003/87/EÜ muutmise****Direktiivi 2003/87/EÜ muudetakse järgmiselt:****1) Lisatakse järgmine peatükk:****„IIa PEATÜKK****MERETRANSPORT****Artikkel 3ga****Kohaldamisala**

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022 selliste kasvuhoonegaaside saastekvootide väljandmise ja eraldamise suhtes, mis on pärit laevadelt, mis saavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvatesse, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/757 (*) hõlmatud sadamatesse, viibivad seal või väljuvad sealt. Kui ettevõtja vahetub määruse (EL) 2015/757 artikli 11 lõike 2 kohaselt, nõutakse uuel ettevõtjalt üksnes selliste kasvuhoonegaaside saastekvootide omandamist, mis on seotud ajavahemikuga, mil laeva käitatakse tema vastutusel.

Kolmapäev, 16. september 2020

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3gb**Meretranspordi saastekvootide üldkogus ja eraldamise meetod**

1. Komisjon ajakohastab 31. detsembriks 2020 mõjuhindangu, mille ta koostas 2013. aastal ja lisas ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (**), ning võtab kooskõlas artikliga 23 käesoleva direktiivi täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, milles ta määrab kindlaks meretranspordi saastekvootide üldkoguse, mis on kooskõlas muude sektoritega, ja täieliku enampakkumise teel toimuva meretranspordi saastekvootide eraldamise meetodi ning näeb ette erisätted haldava liikmesriigi kohta. Delegeeritud õigusaktid põhinevad parimatel kättesaadavatel andmetel ja eri võimaluste mõju, sealhulgas heitele avalduva mõju ja majandusliku mõju hindamisel.

2. Artikleid 12 ja 16 kohaldatakse meretranspordi saastekvootide suhtes samuti nagu muude tegevuste jaoks eraldatavate saastekvootide suhtes.

3. Vähemalt 50 % käesoleva artikli lõikes 1 osutatud saastekvootide enampakkumistest saadud tulust kasutatakse artikli 3gc kohaselt loodud fondi kaudu.

4. Saastekvootide enampakkumistest saadud tulu, mida ei kasutata artiklis 3gc määratletud fondi kaudu ja mis eraldatakse liikmesriikidele, kasutatakse kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega, eelkõige selleks, et võidelda kliimamuutuste vastu liidus ja kolmandates riikides, kaitsta ja taastada globaalsest soojenemisest mõjutatud mereökosüsteeme ning toetada õiglast üleminekut liikmesriikides, toetades sotsiaalpartneritega dialoogi pidades töötajate ümberpaigutamist, ümberõpet ja oskuste täiendamist, haridust, töötusimisealgatusi ja idufirmasid. Kogu teave kõnealuste tulude kasutamise kohta avalikustatakse.

5. Komisjon jälgib käesoleva peatüki rakendamist ja võimalikke suundumusi seoses ettevõtjatega, kes püüavad käesoleva direktiivi nõuete täitmist vältida. Vajaduse korral teeb komisjon ettepaneku meetmete kohta, millega vältimist tõkestada.

Artikkel 3gc**Ookeanifond**

1. Aastateks 2022–2030 luuakse ookeanifond, mille eesmärk on suurendada laevade energiatõhusust ja toetada investeringuid meretranspordisektori CO₂-heidet vähendavasse innovatiivsesse tehnoloogiasse ja taristusse, sealhulgas lähimerevedudel ja sadamates, ning võtta

Kolmapäev, 16. september 2020

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

kasutusele taastuvatest energiaallikatest toodetud säästvad alternatiivkütused (näiteks vesinik ja ammoniaak) ning heitevaba jõuseadmetehnoloogia, sh tuuletehnoloogia. 20 % fondi tuludest kasutatakse selleks, et aidata kaasa globaalsest soojenemisest mõjutatud mereökosüsteemide, näiteks merekaitsealade kaitsmisele, taastamisele ja paremale majandamisele, ning edendada valdkonnaülest säästvat sinist majandust, näiteks taastuvat mereenergiat. Kõik fondist toetatud investeeringud avalikustatakse ja need peavad olema kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega.

2. Erandina käesoleva direktiivi artiklist 12 võivad meretranspordiettevõtjad kanda fondi iga-aastase liikmemaksu, mille suurus vastab eelmise kalendriaasta koguheitele, millest nad on määruse (EL) 2015/757 kohaselt teada andnud, et piirata merendusettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning selliste ettevõtjate halduskoormust, kes ei tegutse käesoleva direktiivi kohaldamisalas sageli. Fond loovutab saastekvoodid kollektiivselt fondi liikmeteks olevate meretranspordiettevõtjate nimel. Fond sätestab iga aasta 28. veebruariks, kui suur on ühe heitetonni eest makstav liikmemaks, kuid see peab olema vähemalt sama suur kui kõrgeim registreeritud arveldushind, mida esmas- või järelturul eelmisel aastal saastekvootide eest maksti.

3. Fond omandab saastekvooti kogumaksumuses, mis vastab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud eelmise kalendriaasta sissemaksete kogusummale, ja ta tagastab need iga aasta 30. aprilliks käesoleva direktiivi artikli 19 alusel loodud registrile, et need tunnistataks kehtetuks. Sissemakseid puudutav teave tehakse üldsusele kättesaadavaks.

4. Fondi hallatakse keskselt liidu asutuse kaudu, mille juhtimisstruktuur on samasugune nagu käesoleva direktiivi artikli 10a lõikes 8 sätestatud fondil. Selle juhtimisstruktuur ja otsustusprotsess peavad olema läbipaistvad ja kaasavad, eelkõige prioriteetsete valdkondade, kriteeriumide ja toetuste eraldamise menetluste kindlaksmääramisel. Sidusrühmadel on asjakohane nõuandev roll. Kogu teave investeeringute kohta ja kogu muu asjakohane teave fondi toimimise kohta tehakse üldsusele kättesaadavaks.

5. Komisjon teeb koostööd kolmandate riikidega, et teha kindlaks, kuidas nad saavad fondi kasutada.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 käesoleva direktiivi täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad käesoleva artikli rakendamist.

Kolmapäev, 16. september 2020

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3gd

Komisjonipoolne aruandlus ja läbivaatamine seoses kliimamuutuste leevendamise meetmete rakendamisega Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis

1. 12 kuu jooksul pärast seda, kui IMO on meretranspordi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks vastu võtnud üleilmsed turupõhised meetmed, kuid enne, kui neid meetmeid hakatakse rakendama, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta analüüsib meetmete igakülgset ja üldist keskkonnavalast terviklikkust, sealhulgas üldisi eesmärke seoses Pariisi kokkuleppe eesmärkidega, liidu eesmärgiga vähendada aastaks 2030 kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandussektorites ja määruses (EL).../... [Euroopa kliimaseadus] määratletud kliimaneutraalsuse eesmärgiga. Aruandes võetakse eelkõige arvesse üleilmsetes meetmetes osalemise määra, nende jõustatatavust, läbipaistvust, nõuete täitmata jätmise eest määratavaid karistusi, üldsuse kaasamise protsesse, süsinikdioksiidi kompensatsiooni ühikute kasutamist, heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli, registreid, aruandekohustust ning biokütuste kasutamise eeskirju.

2. Vajaduse korral lisab komisjon lõikes 1 osutatud aruandele Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatava seadusandliku ettepaneku, millega muudetakse käesolevat direktiivi nii, et see on kooskõlas eesmärgiga säilitada liidu kliimameetmete keskkonnavalane terviklikkus ja tõhusus, eelkõige mis puudutab liidu eesmärki vähendada aastaks 2030 kasvuhoonegaaside heidet kõigis majandussektorites ja määruses (EL).../... [Euroopa kliimaseadus] määratletud kliimaneutraalsuse eesmärki.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).“

Kolmapäev, 16. september 2020

P9_TA(2020)0220

Nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta *

Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi (10025/2020 – C9-0215/2020– 2018/0135(CNS))

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine)

(2021/C 385/30)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu eelnõu (10025/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 311 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0215/2020),
 - võttes arvesse oma 14. märtsi 2018. aasta resolutsioone järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku suhtes võetava parlamendi seisukoha ettevalmistamise kohta ⁽¹⁾ ning Euroopa Liidu omavahendite süsteemi reformimise kohta ⁽²⁾,
 - võttes arvesse oma 30. mai 2018. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite kohta ⁽³⁾,
 - võttes arvesse oma 14. novembri 2018. aasta vaheraportit mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta – parlamendi seisukoht kokkuleppe saavutamiseks ⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse oma 10. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused ⁽⁵⁾,
 - võttes arvesse komisjoni ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta avaldusi 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused,
 - võttes arvesse oma 15. mai 2020. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku, omavahendite ja majanduse taastamise kava kohta ⁽⁶⁾,
 - võttes arvesse komisjoni teatist „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“ (COM(2020)0442),
 - võttes arvesse kõrgetasemelise omavahendite töörühma lõpparuannet ja soovitusi, mis avaldati 2016. aasta detsembris ning esitati Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2017. aasta jaanuaris,
 - võttes arvesse oma 23. juuli 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta erakorralise kohtumise järelduste kohta ⁽⁷⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
 - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0146/2020),
1. kiidab nõukogu eelnõu muudetud kujul heaks;
 2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb oma eelnõu oluliselt muuta;
 4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 51.

⁽²⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 71.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0226.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0449.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0032.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0124.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0206.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 1**Otsuse eelnõu****Põhjendus 1 a (uus)**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (1a) Käesoleva otsusega antakse komisjonile õiguslik alus laenata kapitaliturgudelt raha, et katta taastepaketiga „NextGenerationEU“ seotud kulud. Põhisumma tagasimaksmisega seotud ja intressikulused tuleb refinantseerida liidu eelarvest ja eelnevalt kindlaks määratud aja jooksul, mis sõltub emiteeritud võlakirjade tähtajast ja võla tagasimaksmise strateegiast. Nende kulude tõttu ei tohiks põhjendamatult vähendada mitmeaastase finantsraamistiku kohaste programmide kulusid ega investeerimisvahendite summat ega suurendada järsult liikmesriikide osamakseid. Et taastepaketi tagasimaksete kava oleks usaldusväärsem ja jätkusuutlikum, tuleks kulud katta seetõttu täielikult tõelistest uutest omavahenditest saadavast tulust. Sellega seotud kulukohustuste assigneeringuid ei tohiks mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärades arvestada, nagu on sätestatud uues mitmeaastase finantsraamistiku määruses.

Muudatusettepanek 2**Otsuse eelnõu****Põhjendus 1 b (uus)**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (1b) Kõik uutest omavahenditest laekuvad summad, mis ületavad asjaomasel aastal tagasimaksekohustuste täitmiseks vajalikku summat, peaksid üldtuluna liidu eelarvesse jääma. Pärast tagasimaksekava lõppu tuleks nendest omavahenditest jätkata liidu eelarve rahastamist üldtuluna. Uute omavahendite kasutuselevõtmisega tuleks tagada, et mitmeaastase finantsraamistiku kohaste liidu kulutuste tegemiseks on piisavalt raha, kuid samal ajal tuleb liidu aastaelarve rahastamisel vähendada liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksete ülekaalu ning nõrgendada sellega arusaama, et liidu eelarve on nullsummamäng, kus loeb õiglase vastutuse. Tänu sellele võib olla liidu tasandi kulutusi lihtsam kasutada prioriteetsete valdkondade ja ühiste avalike hüvede rahastamiseks, mis on riikide enda kulutustega võrreldes väga tõhus.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 3

Otsuse eelnõu

Põhjendus 1 c (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (1c) *Uued omavahendite kategooriad tuleks kasutusele võtta 2021. aastal, et nendest laekuvat tulu saaks kasutada siis, kui tuleb hakata täitma intressi- ja tagasimaksekohustusi. Uued omavahendid peaksid olema kooskõlas liidu poliitikaeesmärkidega, toetama Euroopa rohelist kokkulepet ja ühtse turu toimimist ja jõupingutusi äriühingute maksustamise tõhustamiseks ning tugevdama pettuse-, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastast võitlust. Juba 2018. aasta novembri vaheraportis mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite kohta andis Euroopa Parlament teada, millised võiksid olla uued omavahendid ja muu tulu vahendid, mis nendele nõudmistele vastavad; nende vahendite hulka võiks lisada veel võimalusi.*

Muudatusettepanek 4

Otsuse eelnõu

Põhjendus 5

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (5) Praegust käibemaksupõhiste omavahendite kindlaksmääramise süsteemi on korduvalt kritiseerinud Euroopa Kontrollikoda, Euroopa Parlament ja liikmesriigid, pidades seda liiga keeruliseks. **17.–21. juulil 2020 kokku tulnud Euroopa Ülemkogul jõuti seega järeltulele, et on asjakohane** kõnealuste omavahendite arvutamist lihtsustada.
- (5) **Käibemaksupõhistest omavahenditest on saanud kindel liidu eelarve tuluallikas ning ka edaspidi peaks neis kajastuma seos, mis valitseb ühtse turu tarbijate ja liidu rahanduse vahel.** Praegust käibemaksupõhiste omavahendite kindlaksmääramise süsteemi on **aga** korduvalt kritiseerinud Euroopa Kontrollikoda, Euroopa Parlament ja liikmesriigid, pidades seda liiga keeruliseks. **Seepärast tuleks** kõnealuste omavahendite arvutamist lihtsustada.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 5

Otsuse eelnõu

Põhjendus 6

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (6) *Selleks et* viia liidu rahastamisvahendid paremini kooskõlla liidu poliitikaprioriteetidega, paremini kajastada liidu eelarve rolli ühtse turu *toimimises*, paremini toetada liidu poliitika eesmärke ja vähendada liikmesriikide kogurahvatulul *põhinevaid osamakseid liidu aastaelarvesse, järeldati* Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020 kohtumisel, *et liit teeb lähiaastatel tööd omavahendite süsteemi reformimiseks* ja uute omavahendite *kasutuselevõtuks*.

- (6) *Et katta vähemalt Euroopa taasterahastu põhisumma tagasimaksimisega seotud ja intressikulud*, viia liidu rahastamisvahendid paremini kooskõlla liidu poliitikaprioriteetidega, paremini kajastada liidu eelarve rolli ühtse turu *toimimise tagamisel*, paremini toetada liidu poliitika eesmärke, *nt Euroopa rohelist kokkulepet ja üleminekut digitehnoloogiale*, ja vähendada liikmesriikide *poolt liidu aastaelarvesse tehtavate* kogurahvatulul *põhinevate osamaksede ülekaalu, tuleb kehtestada uued omavahendite kategooriad, mis põhinevad äriühingu tulumaksu ühtsel konsolideeritud maksubaasil*, Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemist saadavatel riigi tuludel ja ringlusse võtmata plastpakendijäätmete alusel arvutataval riigi osamaksel, millega soodustatakse ringmajandust. Peale selle tuleks sel eesmärgil nüüpea, kui aluseks olevad seadusandlikud tingimused on kehtestatud, võtta kasutusele uued omavahendid, mis põhinevad süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismil, mis peab olema WTO reeglitega täielikus kooskõlas, digiteenuste maksul ja finantstehingute maksul, mida kohaldatakse soovitatavalt kõigi liikmesriikide poolt kokku lepitud süsteemi alusel. Komisjon peaks nende ja võimalike teiste uute omavahendite – millega toetatakse Euroopa rohelist kokkulepet ja ühtse turu toimimist ning jõupingutusi äriühingute maksustamise tõhustamiseks – kohta esitama võimalikult kiiresti seadusandlikud ettepanekud. Võimalikke uusi omavahenditeid, millest komisjon on juba teatanud, nagu ühtse turu maks, tuleks enne Euroopa Parlamendile ja nõukogule nende kohta ettepanekute esitamist põhjalikumalt hinnata.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 6

Otsuse eelnõu

Põhjendus 7

Nõukogu eelnõu

- (7) **Esimese sammuna tuleks kasutusele võtta uus omavahendite kategooria, mis põhineb ringlusse võtmata plastpakendijäätmete koguse põhjal arvutatud riiklikul osamaksel.** Kooskõlas Euroopa strateegiaga plasti kohta saab liidu eelarve abil aidata kaasa plastpakendijäätmetest tekkiva reostuse vähendamisele. Omavahendid, mis põhinevad riiklikul osamaksel, mis on proportsionaalne igas liikmesriigis ringlusse võtmata plastpakendijäätmete kogusega, annavad stiimuli ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise vähendamiseks ning ringlussevõtu ja ringmajanduse edendamiseks. Samal ajal võivad liikmesriigid võtta sobivaimaid meetmeid nende eesmärkide saavutamiseks kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega. **Selleks et vältida liigselt pärssivat mõju riikide osamaksetele, tuleks kohaldada korrigeerimismehhanismi, mis hõlmab nende liikmesriikide osamaksete iga-aastast kindlasummalist vähendamist, kelle kogurahvatulu elaniku kohta jäi 2017. aastal allapoole ELi keskmist. Vähendus peaks vastama 3,8 kilogrammile korrutatuna asjaomase liikmesriigi elanikkonna arvuga 2017. aastal.**

Muudatusettepanek

- (7) Kooskõlas Euroopa strateegiaga plasti kohta saab liidu eelarve abil aidata kaasa plastpakendijäätmetest tekkiva reostuse vähendamisele **ja saavutada pakendijäätmete ringlussevõtu eesmärgid.** Omavahendid, mis põhinevad riiklikul osamaksel, mis on proportsionaalne igas liikmesriigis ringlusse võtmata plastpakendijäätmete kogusega, annavad stiimuli ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise vähendamiseks ning ringlussevõtu ja ringmajanduse edendamiseks. **Komisjon peaks kehtestama ühtlustatud arvutusmeetodi ning tõhusad registreerimis- ja kontrollimehhanismid.** Samal ajal võivad liikmesriigid võtta sobivaimaid meetmeid nende eesmärkide saavutamiseks kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega. **Kuna need osamaksed on kavandatud omavahenditena, mis põhinevad „saastaja maksab“ põhimõttel, ei tohiks nende suhtes korrigeerimismehhanisme kohaldada.**

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 7

Otsuse eelnõu

Põhjendus 7 a (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (7a) Kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppest tulenevate kohustustega on liidu prioriteet vähendada heitkoguseid 1990.–2030. aastal vähemalt 40 %. Üks peamisi selle eesmärgi saavutamiseks loodud vahendeid on Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteem, milles tekib lubatud heitkoguste ühikute enampakkumisel müümise kaudu tulu. Võttes arvesse Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi ühtlustatud laadi ja liidu rahalist toetust liikmesriikides leevendamise- ja kohanemismeetmete edendamiseks, on asjakohane võtta selle raames kasutusele uued liidu eelarve omavahendid. Need omavahendid peaksid põhinema liikmesriikide poolt enampakkumisel müüidavatel lubatud heitkoguste ühikutel, sealhulgas üleminekuperioodil energiasektorile tasuta eraldatud ühikutel. Et võtta arvesse teatavate liikmesriikide suhtes kohaldatavaid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ^(1a) erisätteid, ei tuleks omavahendite osamakse kindlaksmääramisel arvesse võtta lubatud heitkoguste ühikuid, mis on ümber jaotatud solidaarsuse, majanduskasvu ja omavahelise ühendatusega seotud põhjustel, ega lubatud heitkoguste ühikuid, mis on sihtotstarbeliselt määratud innovatsioonifondile ja moderniseerimisfondile. Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemil põhinevad omavahendid tuleks määratleda nii, et need hõlmaks võimalikku lisatulu, mis tekib, kui HKS-i direktiivi kohaldamisala laiendatakse tulevikus uutele sektoritele või geograafilistele piirkondadele, kindlustades samal ajal liidu konkurentsivõimet.

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 8

Otsuse eelnõu

Põhjendus 8

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

(8) Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta kohtumisel märkiti, et täiendavate omavahendite alusena esitab komisjon 2021. aasta esimesel poolel ettepanekud süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi ja digimaksu kohta, eesmärgiga võtta need kasutusele hiljemalt 1. jaanuaril 2023. Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni üles esitama muudetud ettepaneku heitkogustega kauplemise süsteemi kohta, laiendades seda võimaluse korral lennundus- ja merendussektorile. Euroopa Ülemkogu jõudis järeldusele, et liit teeb mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 jooksul tööd selle nimel, et võtta kasutusele muid omavahendeid, mille seas võib olla ka finantstehingute maks.

(8) Vajalikud lisaomavahendid tuleks kasutusele võtta hiljemalt 2028. aastaks ja vastavalt käesolevas otsuses sätestatud õiguslikult siduvale ajakavale, mis peaks tagama aluseks olevate õigusaktide õigeaegse vastuvõtmise ja jõustamise nii, et tulud oleksid kulude tasumise ajaks laekunud. Komisjon peaks selleks esitama seadusandlikud ettepanekud. Õiguslikult siduva ajakava kohta kehtiva üksikasjalikuma korra ja muud sätted, nt jõustumise kuupäevad ja võimalus hakata teatavaid uusi omavahendeid kohaldama tagasiulatuvalt, tuleks sätestada Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelises kokkuleppes.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 9

Otsuse eelnõu

Põhjendus 8 a (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (8a) Esimesena võetakse olemasolevate omavahendite täiendamiseks 2021. aasta jaanuarist kasutusele ringluse võtmata plastpakendijäätmete koguse põhjal arvutatud osamakse. Peale selle hakatakse 2021. aastast arvestama liidu eelarve üldtuluna 30 % heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumistulust. Teiseks esitab komisjon vajalikud ettepanekud selle kohta, kuidas kujundada finantstehingute maks ümber nii, et seda saaks 2024. aastast hakata kasutama omavahendi alusena. Ühtlasi esitab komisjon 2021. aasta esimesel poolel seadusandlikud ettepanekud süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismil ja digimaksul põhinevate uute omavahendite kasutuselevõtmise kohta. Need tulud tehakse kättesaadavaks 2023. aastast. Süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi puhul on tegemist impordi suhtes kehtestatava lisatollitariifiga ja seda reguleeritakse traditsioonilisi omavahendeid käsitlevate õigusaktidega ning selle kohta ei ole eraldi omavahendiotsust vaja. Kui süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismiga laiendatakse heitkogustega kauplemise süsteemi kohaldamisala, peaks see täielikult kuuluma heitkogustega kauplemise süsteemi põhise omavahendi alla. Kolmandaks esitab komisjon mitmeaastase finantsraamistiku muutmise/läbivaatamise käigus 2024. aasta esimesel poolel uued või uuesti sõnastatud ettepanekud selle kohta, kuidas kujundada äriühingu tulumaksu ühtsest konsolideeritud maksubaasist omavahendi alus. Õigusaktid peaksid jõustuma õigel ajal, et uutest omavahenditest laekuv tulu oleks kättesaadav 2026. aastast. Maksupõhiseid omavahendeid ei pea hakkama kohaldama tagasiulatuvalt.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 10

Otsuse eelnõu

Põhjendus 9

Nõukogu eelnõu

- (9) Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta kohtumisel leiti, et omavahendite kogumise kord peaks põhinema üldistel lihtsuse, läbipaistvuse ja võrdsuse põhimõtetel, sealhulgas koormuse õiglasel jagamisel. Kohtumisel leiti samuti, et ajavahemikul 2021–2027 saavad Taani, Madalmaad, Austria ja Rootsi ning taaste ja vastupidavuse toetuse kontekstis ka Saksamaa kasu kindlasummalistest korrigeerimistest, millega vähendatakse nende kogurahvatulul põhinevaid iga-aastaseid osamakseid.

Muudatusettepanek

- (9) *Tagasimaksed ja muud korrigeerimismehhanismid tuleks kaotada.*

Muudatusettepanek 11

Otsuse eelnõu

Põhjendus 9 a (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (9a) Liit teeb tööd selle nimel, et võtta lähiaastatel ja enne 2028. aastat kasutusele võimalikke muid uusi omavahendeid. Kui Euroopa Parlament või nõukogu teeb uue omavahendi kohta ettepaneku, hindab komisjon seda.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 12**Otsuse eelnõu****Põhjendus 9 b (uus)**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (9b) *Arvestades tulevase arutelusid aluslepingute muutmise üle ja kasutades Euroopa tuleviku teemaliselt konverentsilt saadud impulssi, tuleks demokraatlikku legitiimsust, vastutust, vastupanuvõimet ja kooskõla liidu eelarve tulupoole peamiste poliitikaeesmärkidega veel rohkem tugevdada ning selleks tuleks Euroopa Parlamendile anda seadusandlike otsuste tegemisel suuremad volitused ning omavahendite süsteemi rakendamise järelevalves ja selle aluseks olevate valdkondlike õigusaktide puhul aktiivsem roll.*

Muudatusettepanek 13**Otsuse eelnõu****Põhjendus 10**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (10) *Liikmesriigid peaksid jätma kogumiskulude katteks endale 25 % nende poolt kogutud traditsioonilistest omavahenditest.*

- (10) *Summa, mille liikmesriigid jätavad endale kogumiskulude katmiseks (20 % kogutud traditsioonilistest omavahenditest), moodustab omavahenditest suure osa, mida ei kanta liidu eelarvesse. Kogutud traditsiooniliste omavahendite osa, mille liikmesriigid jätavad endale kogumiskulude katmiseks, tuleks langetada 20 %-lt uuesti algsele tasemele 10 %, et viia tolliseadmete, töötajate ja teabe jaoks antav rahaline toetus paremini vastavusse tegelike kulude ja vajadustega. Osakaal peaks olema kõigi liikmesriikide jaoks sama.*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 14

Otsuse eelnõu

Põhjendus 11

Nõukogu eelnõu

- (11) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311 neljandale lõigule **kehtestatakse** nõukogu **määrus, mille-ga sätestatakse** liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed. Sellised meetmed peaksid sisaldama **üldist** ja tehnilist laadi sätteid, mida kohaldatakse **kõigi** omavahendite **kategooriate suhtes**. Kõnealused meetmed peaksid sisaldama üksikasjalikke **reegleid saldo arvutamise ja eelarves kajastamise korra kohta, samuti sätteid ja korda**, mida on vaja omavahendite kogumise kontrollimiseks ja järelevalveks.

Muudatusettepanek

- (11) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311 neljandale lõigule **sätestab** nõukogu liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed. Sellised meetmed peaksid sisaldama **üldisi** ja tehnilist laadi sätteid, mida kohaldatakse **igat liiki** omavahendite **suhtes ja mille puhul on asjakohane parlamentaarne järelevalve eriti oluline**. Kõnealused meetmed peaksid sisaldama üksikasjalikke **eeskirju, mis käsitlevad artikli 2 lõikes 1 osutatud kättesaadavaks tehtavate omavahendite summade kindlaksmääramist, sealhulgas artikli 2 lõike 1 punktides b–e osutatud omavahendite suhtes kohaldatavad sissenõudmismäärad, kogurahvatuluga seotud tehnilised küsimused ning sätted ja kord**, mida on vaja omavahendite kogumise kontrollimiseks ja järelevalveks, **sealhulgas eeskirjad, mis käsitlevad kontrolle ning selliste ametnike ja muude teenistujate õigusi, keda komisjon on volitanud kontrolli tegema, ja kõik asjakohased aruandlusnõuded**. Meetmed peaksid sisaldama ka praktilisi sätteid, mille kohaselt tuleb liikmesriike ja Euroopa Parlamenti kui üht eelarvepädevat institutsiooni korrapäraselt teavitada võetud laenude seisust, võlahaldusest ja sellega seotud riskijuhtimisstrateegiatest ning tagasimaksekavast.

Muudatusettepanek 15

Otsuse eelnõu

Põhjendus 13

Nõukogu eelnõu

- (13) **Omavahendite** ülemäärade piires **tuleks säilitada** piisav varu, mille abil liit saaks täita kõik asjaomasel aastal tasumisele kuuluvad finantskohustused ja tingimuslikud kohustused. **Omavahendite kogusumma, mis eraldatakse liidu eelarvesse, et katta iga-aastased maksete assigneeringud, ei tohiks ületada 1,40 % kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust. Iga-aastaste kulukohustuste assigneeringute kogusumma ei tohiks ületada 1,46 % kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust.**

Muudatusettepanek

- (13) **Et omavahendite** ülemäärade piires **säiliks** piisav varu, mille abil liit saaks täita kõik asjaomasel aastal tasumisele kuuluvad finantskohustused ja tingimuslikud kohustused, **tuleks omavahendite ülemäärast tõsta** maksete assigneeringute **puhul 1,50 %-le** liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust **turuhindades**.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 16

Otsuse eelnõu

Põhjendus 16 a (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (16a) Üksnes selleks et täita erakorralisest ja ajutisest laenuvõtmisvõitlusest tulenevaid täiendavaid finantskohustusi ja tingimuslikke kohustusi ning tagada rahaline kestlikkus ka majanduslanguse ajal, tuleks maksete assigneeringute ülemmäära tõsta 0,6 % võrra.

Muudatusettepanek 17

Otsuse eelnõu

Põhjendus 19

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (19) Tagastamatu toetuse, rahastamisvahendite kaudu antava tagasimakstava toetuse või eelarveliste tagatiste andmiseks laenatud vahendite tagasimakseid ning tasumisele kuuluvaid intresse tuleks rahastada liidu **eelarvest**. Laenatud vahendid, mis antakse liikmesriikidele laenudena, tuleks tagasi maksta laenu saanud liikmesriikidelt saadud summadest. Liidule tuleb eraldada ja teha kättesaadavaks vahendid, mis on vajalikud selleks, et ta saaks täita kõik erakorralisest ja ajutisest laenuvõtmisvõitlusest tulenevad finantskohustused ja tingimuslikud kohustused asjaomasel aastal ja igas olukorras kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 310 lõikega 4 ja ELi toimimise lepingu artikliga 323.
- (19) Tagastamatu toetuse, rahastamisvahendite kaudu antava tagasimakstava toetuse või eelarveliste tagatiste andmiseks laenatud vahendite tagasimakseid ning tasumisele kuuluvaid intresse tuleks rahastada **tulust, mis laekub liidu eelarvesse lisatud uutest omavahenditest**. Laenatud vahendid, mis antakse liikmesriikidele laenudena, tuleks tagasi maksta laenu saanud liikmesriikidelt saadud summadest. Liidule tuleb eraldada ja teha kättesaadavaks vahendid, mis on vajalikud selleks, et ta saaks täita kõik erakorralisest ja ajutisest laenuvõtmisvõitlusest tulenevad finantskohustused ja tingimuslikud kohustused asjaomasel aastal ja igas olukorras kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 310 lõikega 4 ja ELi toimimise lepingu artikliga 323.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 18

Otsuse eelnõu

Põhjendus 25

Nõukogu eelnõu

- (25) Käesolev otsus peaks jõustuma üksnes siis, kui selle on heaks kiitnud kõik liikmesriigid kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega; seega austatakse täielikult riikide suveräänsust. Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta kohtumisel märgiti liikmesriikide kavatsust kiita käesolev otsus heaks niipea kui võimalik. Kuna on vaja kiiresti võimaldada laenude võtmist, et rahastada COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemise meetmeid, peaks käesolev otsus jõustuma käesoleva otsuse vastuvõtmiseks vajalike menetluste lõpuleviimist käsitleva viimase teate kättesaamisele järgneva esimese kuu esimesel päeval.

Muudatusettepanek

- (25) **Et oleks võimalik alustada ratifitseerimisprotsessi, võtab nõukogu käesoleva otsuse vastu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga. Euroopa Parlament on väljendanud kavatsust esitada kiiresti nõuandev arvamus, mida on õiguslikult vaja kiirendamiseks menetlust, millega antakse komisjonile luba alustada Euroopa taasterahastu rahastamiseks laenuvõtmistehinguid.** Käesolev otsus peaks jõustuma üksnes siis, kui selle on heaks kiitnud kõik liikmesriigid kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega; seega austatakse täielikult riikide suveräänsust, **sh seoses uute omavahendite kategooriatega.** Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta kohtumisel märgiti liikmesriikide kavatsust kiita käesolev otsus heaks niipea kui võimalik. Kuna on vaja kiiresti võimaldada laenude võtmist, et rahastada COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemise meetmeid, peaks käesolev otsus jõustuma käesoleva otsuse vastuvõtmiseks vajalike menetluste lõpuleviimist käsitleva viimase teate kättesaamisele järgneva esimese kuu esimesel päeval.

Muudatusettepanek 19

Otsuse eelnõu

Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 – punkt c

Nõukogu eelnõu

- c) **ühtse sissenõudmismäära kohaldamine liikmesriigis tekkinud, kuid** ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi suhtes. Sissenõudmismäär **on 0,80** eurot kilogrammi kohta. **Teatavate liikmesriikide puhul kohaldatakse iga-aastast kindlasummalist vähendamist, nagu on kindlaks määratud neljandas lõigus;**

Muudatusettepanek

- c) **1. jaanuarist 2021 ühtse sissenõudmismäära kohaldamine** ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi suhtes; **tegelik** sissenõudmismäär **ei tohi ületada 2,00** eurot kilogrammi kohta;

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 20**Otsuse eelnõu****Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 – punkt c a (uus)**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- ca) 1. jaanuarist 2021 ühtse sissenõudmismäära kohaldamine summa suhtes, mille moodustavad tulu, mis laekub direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 2 punktis a osutatud enampakkumisel müüdavatest lubatud heitkoguste ühikutest, ja energeetikasektori ajakohastamiseks üleminekupeerioidil tasuta lubatud heitkoguste ühikute turuväärtus, nagu on sätestatud kõnealuse direktiivi artikli 10c lõikes 3; tegelik sissenõudmismäär ei tohi ületada 50 %; kogu lisatulu, mis laekub heitkogustega kauplemise süsteemi kohaldamisala laiendamisest pärast 1. jaanuari 2021 lisasektoritele ja -piirkondadele;*

Muudatusettepanek 21**Otsuse eelnõu****Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 – punkt c b (uus)**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- cb) hiljemalt 1. jaanuarist 2023 tulu, mis laekub süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismist kookõlas komisjoni ettepanekuga [.../...];*

Muudatusettepanek 22**Otsuse eelnõu****Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 – punkt c c (uus)**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- cc) hiljemalt 1. jaanuarist 2023 tulu, mis laekub digiteenuste maksust, mida hakatakse kohaldama, kui nõukogu direktiiv, milles käsitletakse teatavate digiteenuste osutamise saadud tuludelt võetava digiteenuste maksu ühist süsteemi (COM(2018)0148), on vastu võetud ja seda on hakatud rakendada; tegelik sissenõudmismäär ei tohi ületada 100 %;*

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 23

Otsuse eelnõu

Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 – punkt c d (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- cd) 1. jaanuarist 2026 ühtse sissenõudmismäära kohaldamine maksustatava kasumi osa suhtes, mis on igale liikmesriigile määratud vastavalt liidu eeskirjadele äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasi kohta; tegelik sissenõudmismäär ei tohi ületada 6 %;

Muudatusettepanek 24

Otsuse eelnõu

Artikkel 2 – lõige 1 – lõik 1 – punkt c e (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- ce) 1. jaanuarist 2024 kooskõlas nõukogu direktiiviga (EL) nr [...] finantstehingute maksu kohaldamine sissenõudmismääraga, mille suurus ei ületa nimetatud direktiivis kehtestatud miinimummäärasid; kui finantstehingute maksu direktiivi rakendatakse ajutiselt tõhustatud koostöös raames, ei mõjuta see omavahend tõhustatud koostöös mitteosalevaid liikmesriike;

Muudatusettepanek 25

Otsuse eelnõu

Artikkel 2 – lõige 2

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

2. Ajavahemikul 2021–2027 vähendatakse Austria kogurahvatulul põhinevaid iga-aastaseid brutomakseid 565 miljonit eurot, Taani kogurahvatulul põhinevaid iga-aastaseid brutomakseid 377 miljonit eurot, Saksamaa kogurahvatulul põhinevaid iga-aastaseid brutomakseid 3 671 miljonit eurot, Madalmaade kogurahvatulul põhinevaid iga-aastaseid brutomakseid 1 921 miljonit eurot ja Rootsi kogurahvatulul põhinevaid iga-aastaseid brutomakseid 1 069 miljonit eurot. Kõik kõnealused summad on 2020. aasta hindades ja neid kohandatakse jooksevhindadele, kohaldades kõige värskemate eurodes väljendatud liidu sisemajanduse koguprodukti deflaatorit, mille esitab komisjon ja mis on kättesaadav eelarveprojekti koostamise ajal. Kõnealust brutomaksete vähendamist rahastavad kõik liikmesriigid.

2. Ühegi liikmesriigi suhtes ei kohaldata tagasimakseid ega korrektsioone.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 26

Otsuse eelnõu

Artikkel 2 – lõige 2 a (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

2a. Euroopa Parlament ja nõukogu kehtestavad tihedas koostöös komisjoniga hiljemalt 1. jaanuariks 2021 institutsioonidevahelises kokkuleppes üksikasjaliku korra ja muud vajalikud sätted, mille alusel kohaldada uute omavahendite kasutuselevõtuks õiguslikult siduvat ajakava. Uutest omavahenditest laekuv tulu on nii suur, et katab vähemalt artikli 3b kohaselt antud laenuvõtmisvolutuse kasutamise kaasnivad laenukulud. Uute omavahenditega tuleks ühtlasi tagada, et mitmeaastase finantsraamistiku kohaste liidu kulutuste tegemiseks on piisavalt raha, kuid samal ajal tuleks vähendada kogurahvatulul põhinevate osamaksete ülekaalu.

Komisjon esitab selleks asjakohased seadusandlikud ettepanekud.

Mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) muutmist kasutatakse muu hulgas selleks, et kohandada ja vajaduse korral vastu võtta uusi õigusakte käesolevas lõikes sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Muudatusettepanek 27

Otsuse eelnõu

Artikkel 3 – lõige 1

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

1. Omavahendite kogusumma, mis eraldatakse liidule selleks, et katta iga-aastased maksete assigneeringud, ei **või** ületada **1,40%** kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust.

1. Omavahendite kogusumma, mis eraldatakse liidule selleks, et katta iga-aastased maksete assigneeringud, ei **tohi** ületada **1,50 %** kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust.

Muudatusettepanek 28

Otsuse eelnõu

Artikkel 3 – lõige 2

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

2. Liidu eelarvesse kantud iga-aastaste kulukohustuste assigneeringute kogusumma ei **või** ületada **1,46 %** kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust.

välja jäetud

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 29

Otsuse eelnõu

Artikkel 3 – lõige 3

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

3. Säilitada tuleb kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute sobiv suhe, et tagada nende omavaheline kokkusobivus ning et oleks võimalik lõikes 1 sätestatud ülemmäära järgida järgnevatel aastatel.

välja jäetud

Muudatusettepanek 30

Otsuse eelnõu

Artikkel 3 – lõige 4

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

4. Kui määruse (EL) nr 549/2013 muutmisega kaasneb kogurahvatulu taseme oluline muutus, arvutab komisjon ümber lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülemmäärad, nagu neid on ajutiselt suurendatud vastavalt artiklile 3c, vastavalt järgmisele valemile:

välja jäetud

$GNI_{t-2} + GNI_{t-1} + GNI_{t-1} \text{ ESA praegune}$

$x\% (y\%) * \underline{\hspace{2cm}}$

$GNI_{t-2} + GNI_{t-1} + GNI_{t-1} \text{ ESA muudetud}$

Selles valemis on „t“ viimane täisaasta, mille kohta on kättesaadavad määrusega (EL) 2019/516⁽⁵⁾ kindlaksmääratud andmed, „x“ osutab omavahendite ülemmääradele maksete assigneeringute puhul ja „y“ omavahendite ülemmääradele kulukohustuste assigneeringute puhul.

Selles valemis on „ESA“ liidus kasutatav Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/516 kogurahvatulu turuhindades arvutamise ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/130/EMÜ, Euratom ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1287/2003 (kogurahvatulu määrus) (ELT L 91, 29.3.2019, lk 19).

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 31

Otsuse eelnõu

Artikkel 3b – lõige 2 – lõik 1

Nõukogu eelnõu

Lõike 1 punktis b osutatud kuludeks kasutatud vahendite põhisumma tagasimaksed ja maksmisele kuuluvad intressid kaetakse liidu **üldeelarvest**. Eelarvelised kulukohustused võib vastavalt **Euroopa Parlamendi ja nõukogu** määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ⁽⁶⁾ artikli 112 lõikele 2 jaotada mitme aasta jooksul tehtavateks iga-aastasteks osamakseteks.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

Muudatusettepanek

Lõike 1 punktis b osutatud kuludeks kasutatud vahendite põhisumma tagasimaksed ja maksmisele kuuluvad intressid kaetakse **tulust, mis laekub** liidu **eelarvesse lisatud uutest omavahenditest**. Eelarvelised kulukohustused võib vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 112 lõikele 2 jaotada mitme aasta jooksul tehtavateks iga-aastasteks osamakseteks.

Muudatusettepanek 32

Otsuse eelnõu

Artikkel 5

Nõukogu eelnõu

Artikkel 5

Muudatusettepanek

välja jäetud

Ülejäägi ülekanndmine

Liidu eelarveaasta kulusid ületav tulude summa kantakse üle järgmisesse eelarveaastasse.

Muudatusettepanek 33

Otsuse eelnõu

Artikkel 6 – lõige 2

Nõukogu eelnõu

2. Liikmesriigid jätavad kogumiskulude **katteks** endale **25 %** artikli 2 lõike 1 punktis a osutatud summadest.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid jätavad kogumiskulude **hüvitamiseks** endale **10 %** artikli 2 lõike 1 punktis a osutatud summadest.

Kolmapäev, 16. september 2020

Muudatusettepanek 34

Otsuse eelnõu

Artikkel 7 – lõik 1 – punkt b a (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- ba) konkurentsireeglite rikkumise eest määratud trahvidest ja rikkumismenetlustest laekuva tulu kajastamine eelarves;*

Muudatusettepanek 35

Otsuse eelnõu

Artikkel 7 – lõik 1 – punkt b b (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- bb) normid artikli 2 lõike 1 punktides a–ce osutatud kättesaadavaks tehtavate omavahendite summade kindlaksmääramise kohta, sealhulgas nende omavahendite suhtes kohaldatavad sissenõudmismäärad kõnealustes punktides sätestatud piirides, samuti kogurahvatulul põhinevate omavahendite suhtes kohaldatava määra arvutamine;*

Muudatusettepanek 36

Otsuse eelnõu

Artikkel 7 – lõik 1 – punkt b c (uus)

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- bc) aluseks olev kogurahvatulu, sätted kogurahvatulu kohandamiseks ning sätted maksete ja kulukohustuste ülemäärade ümberarvutamiseks kogurahvatulu oluliste muutuste korral, kui kohaldatakse artikli 2 lõiget 1;*

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0222

Mootorsõidukite tüübikinnitus (tegelikus liikluses tekkiv heide) *I**

Euroopa Parlamendi 17. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust (COM(2019)0208 – C9-0009/2019 – 2019/0101(COD))⁽¹⁾

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 385/31)

Muudatusettepanek 1**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 2***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

(2) Määrusega (EÜ) nr 715/2007 on ette nähtud, et uued kergsõidukid peavad vastama teatavatele heite piirnormidele (Euro 5 ja Euro 6 normid), ning kehtestatakse **lisanõuded** sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavuse kohta. **Kõnealuse** määruse rakendamiseks vajalikud konkreetsed tehnilised sätted on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 692/2008⁽⁴⁾ ja seejärel komisjoni määruses (EL) 2017/1151⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Komisjoni 18. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 692/2008, millega rakendatakse ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust (ELT L 199, 28.7.2008, lk 1).

⁽⁵⁾ Komisjoni 1. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1151, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite heitmetega (Euro 5 ja Euro 6) ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ ning komisjoni määrust (EÜ) nr 692/2008 ja komisjoni määrust (EL) nr 1230/2012 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 692/2008 (ELT L 175, 7.7.2017, lk 1).

(2) Määrusega (EÜ) nr 715/2007 on ette nähtud, et uued kergsõidukid peavad vastama teatavatele heite piirnormidele (Euro 5 ja Euro 6 normid), ning kehtestatakse sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavuse kohta **lisanõuded, mida muudeti ja konsolideeriti lisaks määrusega (EL) 2018/858^(3a), mida kohaldatakse alates 1. septembrist 2020.** Määruse (EÜ) nr 715/2007 rakendamiseks vajalikud konkreetsed tehnilised sätted on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 692/2008⁽⁴⁾ ja seejärel komisjoni määruses (EL) 2017/1151⁽⁵⁾.

^(3a) **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1).**

⁽⁴⁾ Komisjoni 18. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 692/2008, millega rakendatakse ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust (ELT L 199, 28.7.2008, lk 1).

⁽⁵⁾ Komisjoni 1. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1151, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite heitmetega (Euro 5 ja Euro 6) ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ ning komisjoni määrust (EÜ) nr 692/2008 ja komisjoni määrust (EL) nr 1230/2012 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 692/2008 (ELT L 175, 7.7.2017, lk 1).

⁽¹⁾ Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0139/2020).

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

- (3) Mootorsõidukite tüübikinnituse heitega seotud nõudeid on Euroopa normide kasutuselevõtmise ja hilisema läbivaatamisega järk-järgult oluliselt karmistatud. Kuigi üldiselt on sõidukite heide kõigi reguleeritud saasteainete ulatuses oluliselt vähenenud, ei olnud see nii diiselmootoritest pärinevate NO_x heitkoguste puhul ega eelkõige kergsõidukitesse paigaldatud bensiini otsesissepritsega mootorite tahkete osakeste puhul. Seetõttu on vaja olukorra parandamiseks **võtta meetmeid**.

Muudatusettepanek

- (3) Mootorsõidukite tüübikinnituse heitega seotud nõudeid on Euroopa normide kasutuselevõtmise ja hilisema läbivaatamisega järk-järgult oluliselt karmistatud. Kuigi üldiselt on sõidukite heide kõigi reguleeritud saasteainete ulatuses oluliselt vähenenud, ei olnud see nii diiselmootoritest pärinevate NO_x heitkoguste puhul ega eelkõige kergsõidukitesse paigaldatud bensiini otsesissepritsega mootorite tahkete osakeste puhul. Seetõttu on vaja **meetmeid** olukorra parandamiseks.

Muudatusettepanek 3
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (3a) **Euroopa Keskkonnaameti (EEA) avaldatud 2019. aasta õhukvaliteedi aruandes^(1a) hinnati, et 2016. aastal põhjustas pikaajaline kokkupuude õhusaastega EL 28s üle 506 000 enneaegse surmajuhtumi. Aruandes kinnitati ka, et maanteetransport oli 2017. aastal EL 28s jätkuvalt peamine NO_x heite allikas, tekitades ligikaudu 40 % ELi NO_x koguheitest, ning et ligikaudu 80 % maanteetranspordi NO_x koguheitest tekitavad diiselmootoriga sõidukid.**

Muudatusettepanek

^(1a) EEA 2019. aasta aruanne õhukvaliteedi kohta Euroopas.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 4
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3b) *Sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavus sõltumatute ettevõtjate jaoks on väga oluline, et taastada tarbijate usaldus.*

Muudatusettepanek 5
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (3c) *Hiljutised juhtumid, kus tootjad rikkusid kehtivat õigusraamistikku, sealhulgas jätsid täitmata oma määrusest (EÜ) nr 715/2007 tulenevad õiguslikud kohustused, andsid tunnistust kontrolli- ja jõustamismehhanismide nõrkustest. Tarbijad ei saanud rahuldavat hüvitist, sest isegi kui hüvitist maksti, siis pahatihti ei viidud sõidukeid vastavusse Euro 5 ja Euro 6 normidega. Kuna üha enamates Euroopa linnades kehtestatav diiselmootoriga autode sõidukeeld mõjutab kodanike igapäevaelu, oleks hüvitusena asjakohane varustada nõuetele mittevastavad sõidukid kohandatud heitgaaside puhastamise tehnoloogiaga (muuta riiistvara) või, juhul kui tarbija soovib ostetud sõiduki puhtama mudeli vastu vahetada, näha ette ümberehitamise lisatasude maksmine.*

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 6
Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5) Selle tulemusena töötas komisjon välja uue meetodika tegelikes sõidutingimustes tekkivate sõidukite heitkoguste katsetamiseks ehk tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste (RDE) katsemenetluse. RDE-katsemenetlus kehtestati komisjoni määrustega (EL) 2016/427⁽⁶⁾ ja (EL) 2016/646⁽⁷⁾. Hiljem võeti see üle määrusesse (EL) 2017/1151 ja täiendati parandatud komisjoni **määrusega** (EL) 2017/1154⁽⁸⁾.

(5) Selle tulemusena töötas komisjon välja uue meetodika tegelikes sõidutingimustes tekkivate sõidukite heitkoguste katsetamiseks ehk tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste (RDE) katsemenetluse. RDE-katsemenetlus kehtestati komisjoni määrustega (EL) 2016/427⁽⁶⁾ ja (EL) 2016/646⁽⁷⁾. Hiljem võeti see üle määrusesse (EL) 2017/1151 ja täiendati parandatud komisjoni **määrustega** (EL) 2017/1154⁽⁸⁾ ja **(EL) 2018/1832^(8a)**.

⁽⁶⁾ Komisjoni 10. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/427, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitmetega (ELT L 82, 31.3.2016, lk 1).

⁽⁶⁾ Komisjoni 10. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/427, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitmetega (ELT L 82, 31.3.2016, lk 1).

⁽⁷⁾ Komisjoni 20. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/646, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitega (ELT L 109, 26.4.2016, lk 1).

⁽⁷⁾ Komisjoni 20. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/646, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitega (ELT L 109, 26.4.2016, lk 1).

⁽⁸⁾ Komisjoni 7. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1154, millega muudetakse komisjoni määrust (EL) 2017/1151, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite heitmetega (Euro 5 ja Euro 6) ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ ning komisjoni määrust (EÜ) nr 692/2008 ja komisjoni määrust (EL) nr 1230/2012 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 692/2008, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) tegelikus liikluses tekkiva heite osas (ELT L 175, 7.7.2017, lk 708).

⁽⁸⁾ Komisjoni 7. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1154, millega muudetakse komisjoni määrust (EL) 2017/1151, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite heitmetega (Euro 5 ja Euro 6) ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ ning komisjoni määrust (EÜ) nr 692/2008 ja komisjoni määrust (EL) nr 1230/2012 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 692/2008, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) tegelikus liikluses tekkiva heite osas (ELT L 175, 7.7.2017, lk 708).

^(8a) **Komisjoni 5. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1832, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/46/EÜ, komisjoni määrust (EÜ) nr 692/2008 ja komisjoni määrust (EL) 2017/1151, et parandada kergsõidukite heitkoguste tüübikinnituskatseid ja -menetlusi, sealhulgas kasutusel olevate sõidukite vastavuskatseid ja tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste katseid, ning võtta kasutusele kütuse- ja elektrienergiakulu jälgimise seadmed (ELT L 301, 27.11.2018, lk 1).**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 7**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhendus 6***Komisjoni ettepanek*

- (6) Määrusega (EL) 2016/646⁽⁹⁾ kehtestati RDE-katsemenetluse kohaldamise tähtajad ning RDE-katsemenetluses kasutatavad vastavuskriteeriumid. Selleks **kasutati saasteainepõhiseid vastavustegureid**, et võtta arvesse kaasaskantava heitemõõtmisüsteemi (PEMS) abil tehtud mõõtmiste statistilist ja tehnilist ebakindlust.

⁽⁹⁾ Komisjoni 20. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/646, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitega (ELT L 109, 26.4.2016, lk 1).

Muudatusettepanek

- (6) Määrusega (EL) 2016/646⁽⁹⁾ kehtestati RDE-katsemenetluse kohaldamise tähtajad ning RDE-katsemenetluses kasutatavad vastavuskriteeriumid. **Kohaldamise alguskuupäevad sõiduautode ja kergsõidukite jaoks kehtestati aastases järjestuses, et tagada iga sõidukirühma tootjatele õigeaegne planeerimine.** Selleks **võeti kasutusse saasteainepõhised vastavustegurid**, et võtta arvesse kaasaskantava heitemõõtmisüsteemi (PEMS) abil tehtud mõõtmiste statistilist ja tehnilist ebakindlust.

⁽⁹⁾ Komisjoni 20. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/646, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 692/2008 seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 6) heitega (ELT L 109, 26.4.2016, lk 1).

Muudatusettepanek 8**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhendus 6 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

- (6a) **EEA 2016. aasta aruande kohaselt tulenes erinevus tegelike ja laboriheidete vahel peamiselt kolmest tegurist: aegunud katsemenetlus, paindlikkus praeguses menetluses ja sõidukijuhist sõltuvad kasutustegurid.** Selleks et teha kindlaks sõidustiilist ja välistemperatuurist tulenev marginaal, on vaja teha uuring. **Vastavustegurit, seadmega seotud marginaali ning juhust ja temperatuurist sõltuvat kasutusteguri marginaali tuleks selgelt eristada.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 9
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

- (7) 13. detsembril 2018 võttis Üldkohus liidetud kohtuasjades T-339/16, T-352/16 ja T-391/16¹⁰ vastu otsuse seoses hagiga määruse (EL) 2016/646 tühistamiseks. Üldkohus tühistas määruse (EL) 2016/646 selle osa, millega **määrati** kindlaks vastavustegurid, mida kasutatakse selleks, et hinnata RDE-katse tulemuste vastavust määruses (EÜ) nr 715/2007 sätestatud heite piirnormidele. Kohus leidis, et vastavustegurid võib kehtestada ainult seadusandja, kuna need on seotud määruse (EÜ) nr 715/2007 olulise osaga.

Muudatusettepanek

- (7) 13. detsembril 2018 võttis Üldkohus liidetud kohtuasjades T-339/16, T-352/16 ja T-391/16¹⁰ vastu otsuse seoses hagiga määruse (EL) 2016/646 tühistamiseks. Üldkohus tühistas määruse (EL) 2016/646 selle osa, millega **olid määratud** kindlaks vastavustegurid, mida kasutatakse selleks, et hinnata RDE-katse tulemuste vastavust määruses (EÜ) nr 715/2007 sätestatud heite piirnormidele. Kohus leidis, et vastavustegurid võib kehtestada ainult seadusandja, kuna need on seotud määruse (EÜ) nr 715/2007 olulise osaga, **ja see „täheb nimelt, et de facto muudetakse Euro 6 standardi kohta kehtestatud lämmastikoksiidide heitkoguste piirväärtusi [...], samas kui neid piirväärtusi tuleb [nende katsete puhul] kohaldada“.**

Muudatusettepanek 10
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

- (8) Üldkohus **ei seadnud kahtluse alla vastavustegurite tehnilist põhjendatust. Seepärast ja** arvestades, et tehnoloogia arengu praeguses etapis on tegelikus liikluses mõõdetud heitkogused ja laboris mõõdetavad heitkogused endiselt erinevad, on asjakohane võtta vastavustegurid määruses (EÜ) nr 715/2007 kasutusele.

Muudatusettepanek

- (8) Üldkohus **väljendas kahtlusi, kas „komisjoni tuginemine võimalikele statistilist laadi vigadele on põhjendatud“, eelkõige seoses ajutise vastavusteguriga 2,1, ning märkis, et statistilisi ebatäpsusi korrigeeritakse valimi või katsetamise representatiivsuse või katsetamise mahu abil. Lisaks kinnitas kohus seoses kehtestatud mõõtemääramatuse vahemikuga, et „RDE katse tulemusena ei saa kindlaks teha, kas katse käigus kontrollitav sõiduk vastab või ei vasta või isegi kas see läheneb neile piirväärtustele“. Kõigil mõõteseadmetel on mõõtemääramatuse vahemik ning, arvestades PEMS-i seadmete kasutamist muutuvamates tingimustes, on leitud, et nende vahemik on mõnevõrra suurem kui statsionaarsetel laboriseadmetel, kuigi see võib tegelikult tähendada nii heitkoguste üle- kui ka alahindamist.** Arvestades, et tehnoloogia arengu praeguses etapis on tegelikus liikluses mõõdetud heitkogused ja laboris mõõdetavad heitkogused endiselt erinevad, on asjakohane võtta vastavustegurid määruses (EÜ) nr 715/2007 **ajutiselt** kasutusele.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 11
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (8a) *Euroopa Parlamendi 28. märtsi 2019. aasta resolutsioonis Dieselgate'i skandaaliga seotud hiljutiste muutuste kohta tervitati Üldkohtu otsust ja paluti komisjonil selgesõnaliselt mitte kehtestada uusi vastavustegureid, et tagada, et Euro 6 standardeid enam ei nõrgendata ja et neid täidetakse tavapärastes kasutus-tingimustes, nagu määruses (EÜ) nr 715/2007 algselt ette nähti.*

Muudatusettepanek 12
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9) Selleks et võimaldada tootjatel järgida Euro 6 heitkoguste piirnorme RDE-katsemenetluses, tuleks tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste katses kasutatavad vastavuskriteeriumid kehtestada kahes etapis. Esimese sammuna tuleks tootja taotluse korral kohaldada ajutist vastavustegurit, teise sammuna tuleks kasutada ainult lõplikku vastavustegurit. Komisjon peaks **lõplikke vastavustegureid** tehnika arengut **silmas pidades pidevalt jälgima**.

- (9) Selleks et võimaldada tootjatel järgida Euro 6 heitkoguste piirnorme RDE-katsemenetluses, tuleks tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste katses kasutatavad vastavuskriteeriumid kehtestada kahes etapis. Esimese sammuna tuleks tootja taotluse korral kohaldada ajutist vastavustegurit, teise sammuna tuleks kasutada ainult lõplikku vastavustegurit. **Lõplikku vastavustegurit tuleks kohaldada üleminekuperioodil ja see peaks sisaldama marginaali, mis väljendab PEMS-i kasutuselevõtuga seotud täiendavat mõõtemääramatust.** Komisjon peaks **seda vastavustegurit pidevalt hindama, võttes arvesse tehnika arengut, ning korrigeerima seda igal aastal allapoole, lähtudes teaduslikest tõenditest, mõõtemenetluse täpsuse suurenemisest ja PEMS-i tehnika arengust.** **Vastavustegurit tuleks järk-järgult vähendada ja selle kohaldamine tuleks lõpetada 30. septembriks 2022.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9a) Hiljemalt 2021. aasta juuniks peaks komisjon kehtestama rangemad nõuded PEMS-i mõtteseadmetele, mida saaks kasutada tegelikus liikluses tekkivate heitkoguste katsete puhul. Kehtestatud normide puhul tuleks võimaluse korral arvesse võtta kõiki asjakohaseid CEN-i väljatöötatud standardimiselemente, mis põhinevad parimatel kättesaadavatel PEMS-i seadmetel.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 9 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9b) Oluline on rõhutada, et kuigi käesolevas ettepanekus käsitletakse vastavustegurit, tuleb heite piirnormide küsimust käsitleda eelseisva Euro 6 järgse ettepaneku kontekstis. Selleks et tagada kiire edasimineku tulevaste (Euro 6 järgsete) heite piirväärtuste vastuvõtmise ja õhukvaliteedi parandamise suunas liidu kodanike jaoks, on oluline, et komisjon esitaks vajaduse korral sellekohase seadusandliku ettepaneku võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2021. aasta juuniks, nagu teatati komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“, milles rõhutatakse vajadust minna üle säästvale ja arukale liikuvusele ning tagada liikumine heitevaba liikuvuse suunas. Euro 6 järgsete normide rakendamisel ei tohiks vastavustegureid kasutada.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 9 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9c) Selleks et ergutada tootjaid käituma ennetavalt ja keskkonda soosivalt, tuleks NO absorbeerimiseks mõeldud uusi tehnoloogilisi uuendusi katsetada, need kvantifitseerida ja kaaluda neid Euro-normide järgneval läbivaatamisel.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 16
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

- (10) Lissaboni lepinguga anti seadusandjale võimalus delegeerida komisjonile õigus võtta vastu muid kui seadusandlike akte, mis on üldkohaldatavad ja täiendavad või muudavad seadusandliku akti teatavaid mitteolemuslikke osi. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 lõike 1 alusel delegeeritavad volitused võivad hõlmata meetmeid, mis vastavad üldjoontes nõukogu otsuse 1999/468/EÜ⁽¹¹⁾ artikli 5a kehtestatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohastele meetmetele. Seetõttu on vajalik kohandada määruse (EÜ) nr 715/2007 kontrolliga regulatiivmenetluse kasutamist käsitlevad sätted Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290.

⁽¹¹⁾ Nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsus 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23).

Muudatusettepanek

- (10) Lissaboni lepinguga anti seadusandjale võimalus delegeerida komisjonile õigus võtta vastu muid kui seadusandlike akte, mis on üldkohaldatavad ja täiendavad või muudavad seadusandliku akti teatavaid mitteolemuslikke osi. Euroopa Liidu toimimise lepingu (**ELi toimimise leping**) artikli 290 lõike 1 alusel delegeeritavad volitused võivad hõlmata meetmeid, mis vastavad üldjoontes nõukogu otsuse 1999/468/EÜ⁽¹¹⁾ artikli 5a kehtestatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohastele meetmetele. Seetõttu on vajalik kohandada määruse (EÜ) nr 715/2007 kontrolliga regulatiivmenetluse kasutamist käsitlevad sätted Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290.

⁽¹¹⁾ Nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsus 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23).

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 17
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

- (11) Selleks et aidata kaasa liidu õhukvaliteedi eesmärkide saavutamisele ja vähendada sõidukite heitkoguseid, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas **Euroopa Liidu** toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte konkreetsete menetluste, katsete ja tüübikinnitusnõuete üksikasjalike eeskirjade kohta. Kõnealune delegeerimine peaks hõlmama määruse (EÜ) nr 715/2007 täiendamist nende läbivaadatud eeskirjadega ning heitkoguste mõõtmiseks kasutatavate katsesüklitega; heitekontrollisüsteemide tõhusust vähendavate katkestusseadmete kasutamise keelu rakendamise nõudeid; **meetmeid, mis on vajalikud, et täita tootja kohustust tagada sõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta ja standardses vormis kättesaadavus**; tahkete osakeste mõõtmise muudetud korra vastuvõtmist. Samuti peaks delegeerimine hõlmama määruse (EÜ) nr 715/2007 muutmist, et korrigeerida **lõplikke** vastavustegureid allapoole, et võtta arvesse kaasaskantava heitemõõtmisüsteemi tehnilist arengut, ning et muuta tahkete osakeste massi põhiseid piirnorme ja kehtestada tahkete osakeste arvulised piirnormid. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, **peaksid** Euroopa Parlament ja nõukogu **saama** kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel **peaks olema** pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

Muudatusettepanek

- (11) Selleks et aidata kaasa liidu õhukvaliteedi eesmärkide saavutamisele ja vähendada sõidukite heitkoguseid, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas **ELi** toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte konkreetsete menetluste, katsete ja tüübikinnitusnõuete üksikasjalike eeskirjade kohta. Kõnealune delegeerimine peaks hõlmama määruse (EÜ) nr 715/2007 täiendamist nende läbivaadatud eeskirjadega ning heitkoguste mõõtmiseks kasutatavate katsesüklitega; heitekontrollisüsteemide tõhusust vähendavate katkestusseadmete kasutamise keelu rakendamise nõudeid **ning** tahkete osakeste mõõtmise muudetud korra vastuvõtmist. **Käesoleva määruse jõustumise ning määrusega (EL) 2018/858 remondi- ja hooldusteavet käsitlevate sätete kehtetuks tunnistamise vahele jääva ajavahemiku lühidusele vaatamata peaks õiguskindluse huvides ja seadusandjale kõigi võimaluste tagamiseks hõlmama delegeerimine ka meetmeid, mis on vajalikud, et täita tootja kohustust tagada sõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta ja standardses vormis kättesaadavus**. Samuti peaks delegeerimine hõlmama määruse (EÜ) nr 715/2007 muutmist, et korrigeerida vastavustegureid allapoole, et võtta arvesse **mõõtmiskorra paranenud kvaliteeti või** kaasaskantava heitemõõtmisüsteemi tehnilist arengut, ning et muuta tahkete osakeste massi põhiseid piirnorme ja kehtestada tahkete osakeste arvulised piirnormid. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes (^{1a}) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, **saavad** Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel **on** pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

^(1a) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 18**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 3 – alapunkt a**

Määrus (EÜ) nr 715/2007

Artikkel 4 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Need kohustused hõlmavad I lisa sätestatud heitkoguste piirnormide järgimist. I lisa tabelis 2 sätestatud Euro 6 heitkoguste piirnormide **järgimiseks** jagatakse mis tahes kehtiva tegelikes sõidutingimustes tekkivate heitkoguste katse käigus kindlaks määratud heitkogused I lisa tabelis 2a sätestatud vastavusteguriga. Tulemus peab jääma allapoole nimetatud lisa tabelis 2 sätestatud Euro 6 heite piirnorme.

Muudatusettepanek

Need kohustused hõlmavad I lisa sätestatud heitkoguste piirnormide järgimist. I lisa tabelis 2 sätestatud Euro 6 heitkoguste piirnormide **järgimise kontrollimiseks** jagatakse mis tahes kehtiva tegelikes sõidutingimustes tekkivate heitkoguste katse käigus kindlaks määratud heitkogused I lisa tabelis 2a sätestatud vastavusteguriga. Tulemus peab jääma allapoole nimetatud lisa tabelis 2 sätestatud Euro 6 heite piirnorme. **Vastavustegurit vähendatakse järk-järgult Teadusuuringute Ühiskeskuse hinnangutel põhinevate iga-aastaste allapoole korrigeerimiste abil. Vastavusteguri kohaldamine lõpetatakse 30. septembriks 2022.**

Muudatusettepanek 19**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4 – alapunkt a**

Määrus (EÜ) nr 715/2007

Artikkel 5 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Tootja varustab sõidukid selliselt, et komponendid, mis võivad mõjutada heitmeid, oleksid konstrueeritud, valmistatud ja kokku monteeritud selliselt, et sõiduk on normaalse kasutamise korral kooskõlas käesoleva määrusega.

Muudatusettepanek

1. Tootja varustab sõidukid selliselt, et komponendid, mis võivad mõjutada heitmeid, oleksid konstrueeritud, valmistatud ja kokku monteeritud selliselt, et sõiduk on normaalse kasutamise korral kooskõlas käesoleva määrusega. **Tootja tagab ka saastetõrjeseadmete töökindluse ja püüab vähendada nende seadmete varguse või rikkumise ohtu.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 6

Määrus (EÜ) nr 715/2007

Artikkel 8 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14a vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada artikleid 6 ja 7. Selle hulka kuulub **OBD**- ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe esitamise tehniliste tingimuste määramine ja ajakohastamine, pöörates erilist tähelepanu VKEde erivajadustele.

Muudatusettepanek

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14a vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada artikleid 6 ja 7. Selle hulka kuulub **pardadiagnostika**- ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe esitamise tehniliste tingimuste määramine ja ajakohastamine, pöörates erilist tähelepanu VKEde, **mikroettevõtjate ja FIEde** erivajadustele.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 7 – alapunkt b

Määrus (EÜ) nr 715/2007

Artikkel 10 – lõige 4 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Vastavust Euro 6 piirnormidele tuleb kontrollida mis tahes asjakohase RDE-katse käigus, võttes arvesse I lisa tabelis 2a sätestatud saasteainepõhiseid vastavustegureid kooskõlas artikli 4 lõike 1 teise lõiguga.

Muudatusettepanek

Vastavust Euro 6 piirnormidele tuleb kontrollida mis tahes asjakohase RDE-katse käigus, võttes arvesse I lisa tabelis 2a sätestatud saasteainepõhiseid vastavustegureid kooskõlas artikli 4 lõike 1 teise lõiguga. **Vastavustegurit vähendatakse järk-järgult Teadusuuringute Ühiskeskuse hinnangutel põhinevate iga-aastaste allapoole korrigeerimiste abil. Vastavusteguri kohaldamine lõpetatakse 30. septembriks 2022.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 22**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 7 – alapunkt b**

Määrus (EÜ) nr 715/2007

Artikkel 10 – lõige 5 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Vastavust Euro 6 piirnormidele tuleb kontrollida mis tahes asjakohase RDE-katse käigus, võttes arvesse I lisa tabelis 2a sätestatud saasteainepõhiseid vastavustegureid kooskõlas artikli 4 lõike 1 teise lõiguga.

Muudatusettepanek

Vastavust Euro 6 piirnormidele tuleb kontrollida mis tahes asjakohase RDE-katse käigus, võttes arvesse I lisa tabelis 2a sätestatud saasteainepõhiseid vastavustegureid kooskõlas artikli 4 lõike 1 teise lõiguga. **Vastavustegurit vähendatakse järk-järgult Teadusuuringute Ühiskeskuse hinnangutel põhinevate iga-aastaste allapoole korrigeerimiste abil. Vastavusteguri kohaldamine lõpetatakse 30. septembriks 2022.**

Muudatusettepanek 23**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 10**

Määrus (EÜ) nr 715/2007

Artikkel 14 – lõige 3 ja lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

3. **Komisjonil on õigus võtta** kooskõlas artikliga 14a vastu delegeeritud **õigusakte**:

a) **mis täiendavad käesolevat määrust**, et kohandada menetlusi, katseid ja nõudeid ning heitkoguste mõõtmiseks kasutatavaid katsesükleid, **et õigesti kajastada** tegelikus liikluses tekkivaid heitkoguseid;

b) millega muudetakse käesolevat määrust, et kohandada I lisa tabelis 2a sätestatud **saasteainepõhised lõplikud** vastavustegureid tehnika arenguga.

Muudatusettepanek

3. **Komisjon võtab** kooskõlas artikliga 14a **hiljemalt 1. juuniks 2021** vastu **käesolevat määrust täiendavad** delegeeritud **õigusaktid**, et kohandada menetlusi, katseid ja nõudeid ning heitkoguste mõõtmiseks kasutatavaid katsesükleid **nii, et need kajastaksid adekvaatselt** tegelikus liikluses tekkivaid heitkoguseid **tavapärastes kasutustingimustes, sealhulgas temperatuuri- ja piirtingimustes, vähendades nullitriivi ja käsitledes filtri puhastamisel tekkivaid ohtlikke tahkete osakeste teravikke, võttes arvesse kõiki asjakohaseid CENi väljatöötatud standardimiselemente, mis põhinevad parimatel kättesaadaval seadmetel.**

3a. **Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14a vastu delegeeritud õigusakte**, millega muudetakse käesolevat määrust, et kohandada I lisa tabelis 2a sätestatud **saasteainepõhiseid** vastavustegureid tehnika arenguga **ja korrigeerida neid allapoole**.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 24
Ettepanek võtta vastu määrus

Lisa – lõik 1

Määrus (EÜ) nr 715/2007

I lisa– tabel 2a – rida 2

Komisjoni ettepanek

$CF_{\text{pollutant-final}}^{(2)}$	1,43	1,5	—	—	—
-------------------------------------	-------------	------------	---	---	---

⁽²⁾ $CF_{\text{pollutant-final}}$ — vastavustegur, mida kasutatakse Euro 6 heitkoguste piirnormide järgimise kontrollimiseks, võttes arvesse mobiilse heitemõõtmisüsteemi (PEMS) **kasutamise**ga seotud tehnilist **ebakindlust**.

Muudatusettepanek

$CF_{\text{pollutant-final}}^{(2)}$	1 + marginaal (marginaal = 0,32^(*))	1 + marginaal (marginaal = 0,5^(*))	—	—	—
-------------------------------------	---	--	---	---	---

⁽²⁾ $CF_{\text{pollutant-final}}$ — vastavustegur, mida kasutatakse Euro 6 heitkoguste piirnormide järgimise kontrollimiseks **ülemineku**perioodil, võttes arvesse mobiilse heitemõõtmisüsteemi (PEMS) **kasutuselevõtmise**ga seotud **täiendavat** tehnilist **mõõtemääramatust**. **Seda väljendatakse kujul 1 + mõõtemääramatuse marginaal. 30. septembriks 2022 on marginaal null ja vastavusteguri kohaldamine lõpetatakse.**

^(*) **korreigeeritakse vähemalt kord aastas allapoole Teadusuuringute Ühiskeskuse korrapäraste hindamiste alusel**

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0223

Õiglase ülemineku fond *I**

Euroopa Parlamendi 17. septembril 2020. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond (COM(2020)0022 – C9-0007/2020 – 2020/0006(COD))⁽¹⁾

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 385/32)

Muudatusettepanek 1**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 1***Komisjoni ettepanek*

- (1) Liidu ühtekuuluvuspoliitikat aastateks 2021–2027 reguleeriv õigusraamistik aitab järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames täita liidu kohustust rakendada Pariisi kliimakokkulepet **ja** ÜRO kestliku arengu eesmäärke, keskendades liidu rahastamise keskkonnasõbralikele eesmärkidele. Käesoleva määrusega rakendatakse ühte prioriteetidest, mis on sätestatud teatistes Euroopa roheline kokkulepe⁽¹⁾,⁽¹¹⁾ ja mis on osa kestliku Euroopa investeerimiskavast, ⁽¹²⁾ millega nähakse ette sihtotstarbeline rahastamine õiglase ülemineku mehhanismi alusel ühtekuuluvuspoliitika raames, et tegeleda majanduslike ja **sotsiaalsete kuludega**, mis tulenevad üleminekust kliimanetraalsele ringmajandusele, kus ülejäävaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid kompenseeritakse samaväärselt absorptsiooniga.

⁽¹¹⁾ COM(2019)0640, 11.12.2019.⁽¹²⁾ COM(2020)0021, 14.1.2020.*Muudatusettepanek*

- (1) Liidu ühtekuuluvuspoliitikat aastateks 2021–2027 reguleeriv õigusraamistik aitab järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames täita liidu kohustust rakendada Pariisi kliimakokkulepet, **millega hoitakse üleilmne temperatuuri tõus alla 1,5 °C**, ÜRO kestliku arengu eesmäärke **ja Euroopa sotsiaalõiguste sammast**, keskendades liidu rahastamise keskkonnasõbralikele eesmärkidele. Käesoleva määrusega rakendatakse ühte prioriteetidest, mis on sätestatud teatistes Euroopa roheline kokkulepe⁽¹⁾,⁽¹¹⁾ ja mis on osa kestliku Euroopa investeerimiskavast ⁽¹²⁾, millega nähakse ette sihtotstarbeline rahastamine õiglase ülemineku mehhanismi alusel ühtekuuluvuspoliitika raames, et tegeleda majanduslike, **sotsiaalsete ja keskkonnakuludega**, mis tulenevad üleminekust kliimanetraalsele ringmajandusele, kus ülejäävaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid kompenseeritakse samaväärselt absorptsiooniga, **võttes arvesse COVID-19 pandeemia mõju**.

⁽¹¹⁾ COM(2019)0640, 11.12.2019.⁽¹²⁾ COM(2020)0021, 14.1.2020.⁽¹⁾ Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0135/2020).

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

- (2) Üleminek kliimaneutraalsele ringmajandusele on üks liidu olulisemaid poliitikaeesmärke. Euroopa Ülemkogu kinnitas 12. detsembril 2019 eesmärgi saavutada kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkidega 2050. aastaks kliimaneutraalne liit. Kuigi kliimamuutuste ja keskkonnanõu halvenemise vastu võitlemine on pikas perspektiivis kõigile kasulik ning pakub keskpikas perspektiivis kõigile võimalusi ja väljakutseid, ei alusta kõik piirkonnad ja liikmesriigid üleminekut samast punktist või neil ei ole sama reageerimissuutlikkust. Mõned on teistest edasijõudnumad, samas kui üleminekul on laiem sotsiaalne ja **majanduslik mõju** nendele piirkondadele, mis sõltuvad suurel määral fossiilkütustest – eriti söest, pruunsöest, **turbast** ja põlevkivist – või suure kasvuhooonegaaside heitemahukusega tööstusharudest. Selline olukord ei tekita mitte ainult riski, et üleminek kliimaneutraalsusele toimub liidus eri kiirusel, vaid tekitab ka piirkondadevaheliste erinevuste suurenemise ohu, mis kahjustab sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärke.

Muudatusettepanek

- (2) Üleminek kliimaneutraalsele ringmajandusele on üks liidu olulisemaid poliitikaeesmärke. Euroopa Ülemkogu kinnitas 12. detsembril 2019 eesmärgi saavutada kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkidega 2050. aastaks kliimaneutraalne liit. Kuigi kliimamuutuste ja keskkonnanõu halvenemise vastu võitlemine on pikas perspektiivis kõigile kasulik ning pakub keskpikas perspektiivis kõigile võimalusi ja väljakutseid, ei alusta kõik piirkonnad ja liikmesriigid üleminekut samast punktist või neil ei ole sama reageerimissuutlikkust. Mõned on teistest edasijõudnumad, samas kui üleminekul on laiem sotsiaalne, **majanduslik** ja **keskkonnamõju** nendele piirkondadele, mis sõltuvad suurel määral fossiilkütustest – eriti söest, pruunsöest, **kütteturbast** ja põlevkivist – või suure kasvuhooonegaaside heitemahukusega tööstusharudest. Selline olukord ei tekita mitte ainult riski, et üleminek kliimaneutraalsusele toimub liidus eri kiirusel, vaid tekitab ka piirkondadevaheliste erinevuste suurenemise ohu, **eelkõige äärepoolseimate, kõrvaliste, saarepiirkondade, geograafiliselt ebasoodsas olukorras olevate piirkondade ja rahvastikukao probleemiga piirkondade jaoks**, mis kahjustab sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärke.

Muudatusettepanek 3
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

- (3) Edu saavutamiseks peab üleminek olema kõigi jaoks õiglane ja sotsiaalselt vastuvõetav. Seetõttu peavad **nii** liit **kui ka liikmesriigid** võtma algusest peale arvesse ülemineku majanduslikku **ja** sotsiaalset **mõju** ning kasutama kõiki võimalikke vahendeid kahjulike tagajärgede leevendamiseks. Liidu eelarvel on selles oluline roll.

Muudatusettepanek

- (3) Edu saavutamiseks peab üleminek olema kõigi jaoks õiglane, **kaasav** ja sotsiaalselt vastuvõetav. Seetõttu peavad liit, **liikmesriigid ja nende piirkonnad** võtma algusest peale arvesse ülemineku majanduslikku, sotsiaalset **ja keskkonnamõju** ning kasutama kõiki võimalikke vahendeid kahjulike tagajärgede leevendamiseks. Liidu eelarvel on selles oluline roll, **tagamaks et kedagi ei jäeta kõrvale**.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 4
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

- (4) Nagu on sätestatud Euroopa rohelises kokkuleppes ja kestliku Euroopa investeerimiskavas, peaks õiglase ülemineku mehhanism täiendama järgmise mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) muid meetmeid. See peaks aitama kaasa kliimaneutraalse liidu suunas liikumise sotsiaalsete ja **majanduslike** tagajärgedega tegelemisele, koondades liidu eelarvekulutused kliima- ja sotsiaalsetele eesmärkidele piirkondlikul tasandil.

Muudatusettepanek

- (4) Nagu on sätestatud Euroopa rohelises kokkuleppes ja kestliku Euroopa investeerimiskavas, peaks õiglase ülemineku mehhanism täiendama järgmise mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) muid meetmeid. See peaks aitama kaasa **2050. aastaks** kliimaneutraalse liidu suunas liikumise **protsessi** sotsiaalsete, **majanduslike** ja **keskkonnatagajärgedega, eriti protsessist mõjutatud töötajatele tekkivate** tagajärgedega tegelemisele, koondades liidu eelarvekulutused kliima- ja sotsiaalsetele eesmärkidele piirkondlikul tasandil, **edendades kestlikku majandust, keskkonnahoidlikke töökohti ja rahvatervist.**

Muudatusettepanek 5
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

- (5) Käesoleva määrusega asutatakse õiglase ülemineku fond (Just Transition Fund, JTF), mis on üks ühtekuuluvuspoliitika raames rakendatava õiglase ülemineku mehhanismi alustalasid. Õiglase ülemineku fondi eesmärk on leevendada kliimamuutustega seotud ülemineku kahjulikku mõju, toetades kõige enam mõjutatud territooriume ja asjaomaseid töötajaid. Õiglase ülemineku fondi erieesmärgi kohaselt peaksid fondist toetatavad meetmed otseselt aitama leevendada ülemineku mõju, kuna nendega rahastatakse kohaliku majanduse mitmekesistamist ja ajakohastamist ning leevendatakse negatiivset mõju tööhõivele. See kajastub õiglase ülemineku fondi erieesmärgis, mis on kehtestatud samal tasandil ja loetletud koos määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklis [4] sätestatud poliitikaeesmärkidega.

Muudatusettepanek

- (5) Käesoleva määrusega asutatakse õiglase ülemineku fond (Just Transition Fund, JTF), mis on üks ühtekuuluvuspoliitika raames rakendatava õiglase ülemineku mehhanismi alustalasid. Õiglase ülemineku fondi eesmärk on leevendada **ja kompenseerida** kliimamuutustega seotud ülemineku kahjulikku mõju, toetades kõige enam mõjutatud territooriume ja asjaomaseid töötajaid, **ning edendada tasakaalustatud sotsiaal-majanduslikku üleminekut, millega võideldakse sotsiaalse ebakindluse ja ebastabiilse ettevõtluskeskkonna vastu.** Õiglase ülemineku fondi erieesmärgi kohaselt peaksid fondist toetatavad meetmed otseselt aitama leevendada ülemineku mõju, kuna nendega rahastatakse kohaliku majanduse mitmekesistamist ja ajakohastamist, **taastatakse loodusvarasid** ning leevendatakse negatiivset mõju tööhõivele **ja elatustasemele.** See kajastub õiglase ülemineku fondi erieesmärgis, mis on kehtestatud samal tasandil ja loetletud koos määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklis [4] sätestatud poliitikaeesmärkidega.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 6**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 6***Komisjoni ettepanek*

- (6) Võttes arvesse, kui oluline on võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas liidu kohustustega rakendada Pariisi kliimakokkulepet, ÜRO kestliku arengu eesmärkidega seotud kohustustega ja liidu suurema ambitsioonikusega, nagu on kavandatud Euroopa rohelises kokkuleppes, peaks õiglase ülemineku fond andma olulise panuse **kliimameetmete** peavoolustamisse. Õiglase ülemineku fondi omavahendid täiendavad investeeringuid, mida on vaja, et saavutada üldeesmärk, st liidu eelarvekulutustest **25 %** eraldamine kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks. ERFist ja ESF+-st **ümberpaigutatud** vahendid **aitavad** täiel määral kaasa selle eesmärgi saavutamisele.

Muudatusettepanek

- (6) Võttes arvesse, kui oluline on võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas liidu kohustustega rakendada Pariisi kliimakokkulepet, ÜRO kestliku arengu eesmärkidega seotud kohustustega ja liidu suurema ambitsioonikusega, nagu on kavandatud Euroopa rohelises kokkuleppes, peaks õiglase ülemineku fond andma olulise panuse **kliima- ja keskkonnameetmete** peavoolustamisse. Õiglase ülemineku fondi omavahendid täiendavad investeeringuid, mida on vaja, et saavutada üldeesmärk, st liidu eelarvekulutustest **30 %** eraldamine kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks. ERFist ja ESF+-st **vabatahtlikult ümberpaigutatavad** vahendid **võiksid aidata** täiel määral kaasa selle eesmärgi saavutamisele.

Muudatusettepanek 7**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 7***Komisjoni ettepanek*

- (7) Õiglase ülemineku fondi vahendid peaksid täiendama ühtekuuluvuspoliitika raames kättesaadavaid vahendeid.

Muudatusettepanek

- (7) Õiglase ülemineku fondi vahendid peaksid täiendama ühtekuuluvuspoliitika raames kättesaadavaid vahendeid. **Õiglase ülemineku fondi loomine ei tohiks tuua kaasa kärpeid teistes ühtekuuluvusfondides ega neist tehtavaid kohustuslikke ülekandeid.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 8**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 8***Komisjoni ettepanek*

- (8) Üleminek kliimaneutraalsele majandusele on väljakutse kõigile liikmesriikidele. Eriti keerukas on see liikmesriikide jaoks, kes sõltuvad suurel määral fossiilkütustest või suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tööstusprotsessidest, mille puhul tuleb tegevus järk-järgult lõpetada, või kes peavad kliimaneutraalsusele ülemineku tõttu kohandusi tegema ja kellel puuduvad selleks rahalised vahendid. Seetõttu peaks õiglase ülemineku fond hõlmama kõiki liikmesriike, kuid selle rahaliste vahendite jaotus peaks kajastama liikmesriikide suutlikkust rahastada vajalikke investeeringuid, et tulla toime kliimaneutraalsusele üleminekuga.

Muudatusettepanek

- (8) Üleminek kliimaneutraalsele majandusele on väljakutse kõigile liikmesriikidele. Eriti keerukas on see liikmesriikide jaoks, kes sõltuvad **või on viimase ajani sõltunud** suurel määral fossiilkütustest või suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tööstusprotsessidest, mille puhul tuleb tegevus järk-järgult lõpetada, või kes peavad kliimaneutraalsusele ülemineku tõttu kohandusi tegema ja kellel puuduvad selleks rahalised vahendid. Seetõttu peaks õiglase ülemineku fond hõlmama kõiki liikmesriike, kuid selle rahaliste vahendite **jaotamisel tuleks keskenduda kõige enam mõjutatud piirkondadele ja jaotus** peaks kajastama liikmesriikide suutlikkust rahastada vajalikke investeeringuid, et tulla toime kliimaneutraalsusele üleminekuga, **pöörates erilist tähelepanu vähim arenenud piirkondadele, äärepoolseimatele piirkondadele, mägipiirkondadele, saartele, hõredalt asustatud piirkondadele, maapiirkondadele, kaugetele ja geograafiliselt ebasoodsas olukorras olevatele piirkondadele, mille väike elanikkond raskendab energiasüsteemi üleminekut kliimaneutraalsusele, ning võttes arvesse iga liikmesriigi lähtepositsiooni.**

Muudatusettepanek 9**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 9***Komisjoni ettepanek*

- (9) Selleks et kehtestada õiglase ülemineku fondile asjakohane finantsraamistik, peaks komisjon objektiivsete kriteeriumide alusel sätestama eraldiste jaotuse liikmesriikide ja aastate kaupa tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames.

Muudatusettepanek

- (9) Selleks et kehtestada õiglase ülemineku fondile asjakohane finantsraamistik, peaks komisjon objektiivsete kriteeriumide alusel sätestama eraldiste jaotuse liikmesriikide ja aastate kaupa tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames. **Liikmesriigid peaksid tagama, et omavalitsustel ja linnadel on otsene juurdepääs õiglase ülemineku fondi vahenditele, mis tehakse neile kättesaadavaks vastavalt nende objektiivsetele vajadustele.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 10
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

- (10) Käesolevas määruses määratakse kindlaks investeeringute liigid, mille kulusid õiglase ülemineku fond võib toetada. Kõik toetatavad tegevused peaksid olema täielikus kooskõlas liidu kliima- ja **keskkonnaprioriteetidega**. Investeeringute loetelu peaks sisaldama neid, mis toetavad kohalikku majandust **ja** on pikas perspektiivis kestlikud, võttes arvesse kõiki roheline kokkuleppe eesmärke. Rahastatavad projektid peaksid toetama üleminekut kliimaneutraalsele ringmajandusele. Hääbuvate sektorite puhul, nagu söel, pruunsöel, turbal ja põlevkivil või kõnealuste fossiilkütuste kaevandamisel põhinev energia-tootmine, peaks toetus olema seotud asjaomase tegevuse järkjärgulise lõpetamisega ja tööhõive taseme vastava vähendamisega. Suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega sektorite ümberkujundamiseks tuleks toetusega edendada uusi tegevusi, võttes kasutusele uusi tehnoloogiaid, uusi protsesse või tooteid, mis toovad kaasa heitkoguste märkimisväärse vähendamise, kooskõlas ELi 2030. aasta kliimaeesmärkide ja kliimaneutraalsuse eesmärgiga aastaks 2050,⁽¹³⁾ säilitades ja suurendades samal ajal **tööhõivet** ning vältides keskkonnaseisundi halvenemist. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka tegevustele, millega edendatakse innovatsiooni ja teadusuuringuid arenenud ja säästvate tehnoloogiate valdkonnas, samuti digiteerimise ja **ühenduvuse** valdkonnas, tingimusel et sellised meetmed toetavad üleminekut kliimaneutraalsele ringmajandusele ja aitavad leevendada sellise ülemineku negatiivseid kõrvalmõjusid.

⁽¹³⁾ Nagu on sätestatud komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimis-pangale „Puhas planeet kõigi jaoks – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“, COM(2018)0773.

Muudatusettepanek

- (10) Käesolevas määruses määratakse kindlaks investeeringute liigid, mille kulusid õiglase ülemineku fond võib toetada. Kõik toetatavad tegevused peaksid olema täielikus kooskõlas liidu kliima- ja **keskkonnaalaste ning sotsiaalsete kohustuste ja prioriteetidega**. Investeeringute loetelu peaks sisaldama neid, mis toetavad **inimesi, kogukondi ja** kohalikku majandust **ning** on pikas perspektiivis kestlikud, võttes arvesse kõiki **Euroopa** roheline kokkuleppe **ja Euroopa sotsiaalõiguste samba** eesmärke. Rahastatavad projektid peaksid toetama **järkjärgulist ja täielikku** üleminekut **kestlikule**, kliimaneutraalsele **ja saastevabale** ringmajandusele. Hääbuvate sektorite puhul, nagu söel, pruunsöel, turbal ja põlevkivil või kõnealuste fossiilkütuste kaevandamisel põhinev energiatootmine, peaks toetus olema seotud asjaomase tegevuse järkjärgulise lõpetamisega ja tööhõive taseme vastava vähendamisega. Suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega sektorite ümberkujundamiseks tuleks toetusega edendada uusi tegevusi, võttes kasutusele uusi tehnoloogiaid, uusi protsesse või tooteid, mis toovad kaasa heitkoguste märkimisväärse vähendamise, kooskõlas ELi 2030. aasta kliimaeesmärkide ja kliimaneutraalsuse eesmärgiga aastaks 2050⁽¹³⁾, säilitades ja suurendades samal ajal **oskustööjõu hõivet** ning vältides keskkonnaseisundi halvenemist. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka tegevustele, millega edendatakse innovatsiooni ja teadusuuringuid arenenud ja säästvate tehnoloogiate valdkonnas, samuti digiteerimise, **ühenduvuse ning aruka ja säästva liikuvuse** valdkonnas, tingimusel et sellised meetmed toetavad üleminekut kliimaneutraalsele ringmajandusele ja aitavad leevendada sellise ülemineku negatiivseid kõrvalmõjusid, **võttes arvesse iga liikmesriigi majanduslikke, sotsiaalseid ja energiaalaseid iseärasusi. Samuti tuleks ülemineku protsessis arvesse võtta kultuuri, hariduse ja kogukonna ülesehitamise tähtsust, toetades kaevanduspärandiga seotud tegevusi.**

⁽¹³⁾ Nagu on sätestatud komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimis-pangale „Puhas planeet kõigi jaoks – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“, COM(2018)0773.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 11
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

- (11) Kliimamuutustega seotud üleminekust enim mõjutatud kodanike kaitsmiseks peaks õiglase ülemineku fond hõlmama ka mõjutatud töötajate oskuste täiendamist ja **ümbەرõpet**, et aidata neil kohaneda uute töövõimalustega ning pakkuda tööotsijatele abi töö otsimisel ja aktiivset kaasamist tööturule.

Muudatusettepanek

- (11) Kliimamuutustega seotud üleminekust enim mõjutatud kodanike kaitsmiseks peaks õiglase ülemineku fond hõlmama ka mõjutatud töötajate **ja tööotsijate, eriti naiste** oskuste täiendamist, **ümbەرõpet** ja **koolitust**, et aidata neil kohaneda uute töövõimalustega **ja omandada uusi, keskkonnasäästliku majanduse jaoks vajalikke oskusi** ning pakkuda tööotsijatele abi töö otsimisel ja aktiivset kaasamist tööturule. **Õiglase ülemineku fondi raames toetuse andmisel peaks juhtpõhimõtteks olema sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamine.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 12
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

- (12) Selleks et suurendada üleminekust mõjutatud territooriumide majanduslikku mitmekesisust, peaks õiglase ülemineku fond toetama tulusaid investeeringuid VKEdesse. Tulusat investeeringut tuleks käsitada investeeringuna ettevõtete põhivarasse või immateriaalsesse varasse eesmärgiga toota kaupu ja teenuseid, aidates seega kaasa kapitali kogumahutusele ja tööhõivele. Ettevõtete puhul, mis ei ole VKEd, tuleks tulusaid investeeringuid toetada üksnes siis, kui need on vajalikud üleminekust tingitud töökohtade kaotuse leevendamiseks, luues uusi või kaitstes märkimisväärse arvul olemasolevaid töökohti, ning kui need ei põhjusta ümberpaigutamist ega tulene sellest. Investeeringud olemasolevatesse tööstusrajatistesse, sealhulgas liidu heitkogustega kauplemise süsteemiga hõlmatud rajatistesse, peaksid olema lubatud, kui need aitavad kaasa 2050. aastaks kliimanetraalsele majandusele üleminekule ja on oluliselt väiksemad asjakohastest võrdlusalustest, mis on kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽¹⁴⁾ alusel, ning kui nende tulemuseks on märkimisväärse arvu töökohtade **kaitse**. Iga sellist investeeringut tuleks vastavalt põhjendada asjakohases õiglase ülemineku territoriaalses kavas. Siseturu terviklikkuse ja ühtekuuluvuspoliitika kaitsmiseks peaks toetus ettevõtjatele olema kooskõlas liidu riigiabi eeskirjadega, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 107 ja 108, **ning eelkõige peaks muude ettevõtjate kui VKEde tulusate investeeringute toetamine piirduma ettevõtjatega, kes asuvad piirkondades, mis on määratletud abi saavate piirkondadena ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 tähenduses.**

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

Muudatusettepanek

- (12) Selleks et suurendada üleminekust mõjutatud territooriumide majanduslikku mitmekesisust, peaks õiglase ülemineku fond toetama tulusaid investeeringuid VKEdesse. Tulusat investeeringut tuleks käsitada investeeringuna ettevõtete põhivarasse või immateriaalsesse varasse eesmärgiga toota kaupu ja teenuseid, aidates seega kaasa kapitali kogumahutusele ja tööhõivele. Ettevõtete puhul, mis ei ole VKEd, tuleks tulusaid investeeringuid toetada üksnes siis, kui need on vajalikud üleminekust tingitud töökohtade kaotuse leevendamiseks, luues uusi või kaitstes märkimisväärse arvul olemasolevaid töökohti, ning kui need ei põhjusta ümberpaigutamist ega tulene sellest. Investeeringud olemasolevatesse tööstusrajatistesse, sealhulgas liidu heitkogustega kauplemise süsteemiga hõlmatud rajatistesse, peaksid olema lubatud, kui need aitavad kaasa 2050. aastaks kliimanetraalsele majandusele üleminekule ja on oluliselt väiksemad asjakohastest võrdlusalustest, mis on kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽¹⁴⁾ alusel, ning kui nende tulemuseks on märkimisväärse arvu töökohtade **loomine ja säilitamine**. Iga sellist investeeringut tuleks vastavalt põhjendada asjakohases õiglase ülemineku territoriaalses kavas, **need peaksid olema kestlikud ning vajaduse korral kooskõlas põhimõttega „saastaja maksab“ ja energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega**. Siseturu terviklikkuse ja ühtekuuluvuspoliitika kaitsmiseks peaks toetus ettevõtjatele olema kooskõlas liidu riigiabi eeskirjadega, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 107 ja 108.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 13
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (12a) *Toetus, mida õiglase ülemineku fondi kaudu antakse muudesse ettevõtetesse kui VKEdesse tehtavateks tulusateks investeringuteks, peaks piirduma määruse (EL) .../... [ühissätete määrus] artikli 102 lõikes 2 osutatud vähem arenenud ja üleminekupiirkondadega.*

Muudatusettepanek 14
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (13) Selleks et tagada õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamise paindlikkus tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames, peaks olema võimalik ette valmistada iseseisev õiglase ülemineku fondi programm või kavandada õiglase ülemineku fondi vahendeid Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-st (ESF+) või Ühtekuuluvusfondist toetatava programmi raames ühe või mitme sihtotstarbelise prioriteedi raames. Vastavalt määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklile 21a **tuleks** õiglase ülemineku fondi vahendeid suurendada ERFist ja ESF+-st saadava täiendava rahastamisega. ERFist ja ESF+-st ümberpaigutatud asjaomased summad peaksid olema kooskõlas õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades sätestatud tegevuste liikidega.

- (13) Selleks et tagada õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamise paindlikkus tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames, peaks olema võimalik ette valmistada iseseisev õiglase ülemineku fondi programm või kavandada õiglase ülemineku fondi vahendeid Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-st (ESF+) või Ühtekuuluvusfondist toetatava programmi raames ühe või mitme sihtotstarbelise prioriteedi raames. Vastavalt määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklile 21a **võib** õiglase ülemineku fondi vahendeid **vabatahtlikult** suurendada ERFist ja ESF+-st saadava täiendava rahastamisega. ERFist ja ESF+-st ümberpaigutatud asjaomased summad peaksid olema kooskõlas õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades sätestatud tegevuste liikidega.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 15
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

- (14) Õiglase ülemineku fondi toetus peaks sõltuma üleminekuprotsessi tõhusast rakendamisest konkreetsel territooriumil, et saavutada kliimaneutraalne majandus. Sellega seoses peaksid liikmesriigid koostöös asjaomaste sidusrühmadega **ja komisjoni toetusel ning kooskõlas oma riiklike energia- ja kliimakavadega** koostama õiglase ülemineku territoriaalsed kavad, milles kirjeldatakse üksikasjalikult üleminekuprotsessi. Selleks peaks komisjon looma õiglase ülemineku platvormi, mis tugineks olemasolevale üleminekuetapis olevate söekaevanduspiirkondade platvormile, et võimaldada kahe- ja mitmepoolset kogemuste ja parimate tavade vahetamist kõigis mõjutatud sektorites.

Muudatusettepanek

- (14) Õiglase ülemineku fondi toetus peaks sõltuma üleminekuprotsessi tõhusast **ja mõõdetavast** rakendamisest konkreetsel territooriumil, et saavutada kliimaneutraalne majandus. Sellega seoses peaksid liikmesriigid **sotsiaalses dialoogis ja** koostöös asjaomaste sidusrühmadega **vastavalt määruse (EL) .../... [uus ühissätete määrus] artikliga 6 kindlaks määratud partnerluspõhimõttele ja komisjoni toetusel** koostama õiglase ülemineku territoriaalsed kavad, milles kirjeldatakse üksikasjalikult üleminekuprotsessi **ning mis on kooskõlas nende riiklike energia- ja kliimakavadega ja lähevad võimaluse korral neist kaugemale**. Selleks peaks komisjon looma õiglase ülemineku platvormi, mis tugineks olemasolevale üleminekuetapis olevate söekaevanduspiirkondade platvormile, et võimaldada kahe- ja mitmepoolset kogemuste ja parimate tavade vahetamist kõigis mõjutatud sektorites.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 16
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

- (15) Õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades tuleks kindlaks määrata kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumid, kuhu õiglase ülemineku fondi toetus tuleks koondada, ning kirjeldada konkreetseid meetmeid, mida tuleb võtta kliimaneutraalse majanduse saavutamiseks, eelkõige seoses fossiilkütuste tootmist või muid suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tegevusi hõlmavate rajatiste ümberkorraldamise või sulgemisega. Need territooriumid peaksid vastama NUTS 3. tasandi piirkondadele või olema nende osad. Kavades tuleks üksikasjalikult kirjeldada nende territooriumide probleeme ja **vajadusi** ning määrata kindlaks vajalikud tegevused viisil, mis tagab kliimamuutustele vastupanuvõimelise ning kliimaneutraalsusele üleminekuga ja rohelise kokkuleppe eesmärkidega kokkusobiva majandustegevuse ühtse arengu. Õiglase ülemineku fondist peaksid rahalist toetust saama ainult need investeeringud, mis on kooskõlas ülemineku-kavadega. Õiglase ülemineku territoriaalsed kavad peaksid olema osa programmidest (mida toetavad olenevalt asjaoludest kas ERF, ESF+, Ühtekuuluvusfond või JTF), mille komisjon on heaks kiitnud.

Muudatusettepanek

- (15) Õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades tuleks kindlaks määrata kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumid, kuhu õiglase ülemineku fondi toetus tuleks koondada, ning kirjeldada konkreetseid meetmeid, mida tuleb võtta **liidu 2030. aasta kliimaeesmärkide ja aastaks 2050** kliimaneutraalse majanduse saavutamiseks, eelkõige seoses fossiilkütuste tootmist või muid suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tegevusi hõlmavate rajatiste ümberkorraldamise või sulgemisega, **kuid samas üleminekust mõjutatud territooriumidel tööviljakuse säilitamise ja laiendamisega, et vältida sotsiaalset tõrjutust. Arvesse tuleks võtta selliseid raskendavaid tegureid nagu töötuse määr ja rahvastikukao suundumused.** Need territooriumid peaksid vastama NUTS 3. tasandi piirkondadele või olema nende osad. Kavades tuleks üksikasjalikult kirjeldada nende territooriumide probleeme, **vajadusi** ja **võimalusi** ning määrata kindlaks vajalikud tegevused viisil, mis tagab kliimamuutustele vastupanuvõimelise ning kliimaneutraalsusele üleminekuga ja **Euroopa** rohelise kokkuleppe eesmärkidega kokkusobiva majandustegevuse ühtse arengu. Õiglase ülemineku fondist peaksid rahalist toetust saama ainult need investeeringud, mis on kooskõlas üleminekukavadega. Õiglase ülemineku territoriaalsed kavad peaksid olema osa programmidest (mida toetavad olenevalt asjaoludest kas ERF, ESF+, Ühtekuuluvusfond või JTF), mille komisjon on heaks kiitnud.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 17
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

- (19) Käeoleva määruse eesmärke, nimelt toetada **territooriume**, kus toimuvad majanduslikud ja sotsiaalsed muutused, et minna üle kliimaneutraalsele majandusele, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada. Selle peamised põhjused on ühelt poolt erinevused eri territooriumide arengutasemes ja mahajäämus kõige ebasoodsamates piirkondades, samuti liikmesriikide ja territooriumide rahaliste vahendite piiratus ning teiselt poolt vajadus ühtse rakendusraamistiku järele, mis hõlmaks mitut eelarve jagatud täitmise alla kuuluvat liidu fondi. Kuna neid eesmärke saab paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

Muudatusettepanek

- (19) Käeoleva määruse eesmärke, nimelt toetada **inimesi, majandust ja keskkonda territooriumidel**, kus toimuvad majanduslikud ja sotsiaalsed muutused, et minna üle kliimaneutraalsele majandusele, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada. Selle peamised põhjused on ühelt poolt erinevused eri territooriumide arengutasemes ja mahajäämus kõige ebasoodsamates piirkondades, samuti liikmesriikide ja territooriumide rahaliste vahendite piiratus ning teiselt poolt vajadus ühtse rakendusraamistiku järele, mis hõlmaks mitut eelarve jagatud täitmise alla kuuluvat liidu fondi **ning tagaks vastavuse rangetele sotsiaalsetele ja keskkonnastandarditele ning edendaks töötajate osalemist**. Kuna neid eesmärke saab paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

Muudatusettepanek 18
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesoleva määrusega asutatakse õiglase ülemineku fond, et toetada **territooriume**, mis seisavad silmitsi tõsiste sotsiaalmajanduslike probleemidega, mis on seotud 2050. aastaks liidu kliimaneutraalsele majandusele ülemineku protsessiga.

Muudatusettepanek

1. Käesoleva määrusega asutatakse õiglase ülemineku fond, et toetada **inimesi, majandust ja keskkonda territooriumidel**, mis seisavad silmitsi tõsiste sotsiaalmajanduslike probleemidega, mis on seotud **2030. aastaks seatud energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise ja** 2050. aastaks liidu kliimaneutraalsele majandusele ülemineku protsessiga.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 19**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 2 – lõige 1***Komisjoni ettepanek*

Kooskõlas määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [4 lõike 1] teise lõiguga aitab õiglase ülemineku fond kaasa ühtsele erieesmärgile „**võimaldada** piirkondadel ja **inimestel** tegeleda kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalsete, majanduslike ja **keskkonnamõjudega**“.

Muudatusettepanek

Kooskõlas määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [4 lõike 1] teise lõiguga aitab õiglase ülemineku fond kaasa ühtsele erieesmärgile **võimaldada** piirkondadel, **inimestel, ettevõtetel ja muudel sidusrühmadel** tegeleda **aastaks 2050** kliimaneutraalsele majandusele ülemineku **ning Pariisi kokkuleppe eesmärki-dega kooskõlas olevate 2030. aasta vahe-eesmärki-de** sotsiaalsete, **tööhõivealaste**, majanduslike ja **keskkonnamõjudega**.

Muudatusettepanek 20**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 3 – lõige 2 – lõik 1***Komisjoni ettepanek*

2. Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames on eelarveliste kulukohustuste täitmiseks ajavahemikul 2021–2027 ette nähtud **11 270 459 000** eurot (**jooksevhindades**) õiglase ülemineku fondi vahendeid, mida võib suurendada vastavalt vajadusele liidu eelarvest eraldatud lisavahenditega ja muude vahenditega kooskõlas kohaldatava alusaktiga.

Muudatusettepanek

2. Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames on eelarveliste kulukohustuste täitmiseks ajavahemikul 2021–2027 ette nähtud **25 358 532 750** eurot (**2018. aasta hindades**) (**edaspidi „põhisumma“**) õiglase ülemineku fondi vahendeid ja selle summa eraldamiseks ei tohi vahendeid ümber paigutada teistest fondidest, mida reguleeritakse määrusega (EL) .../... [uus ühissätete määrus]. Põhisummat võib suurendada vastavalt vajadusele liidu eelarvest eraldatud lisavahenditega ja muude vahenditega kooskõlas kohaldatava alusaktiga.

Muudatusettepanek 21**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 3a – lõige 3***Komisjoni ettepanek*

3. Lõikes 1 osutatud summa **jaotus aastate ja liikmesriikide** kaupa **lisatakse** artikli 3 lõikes 3 osutatud komisjoni otsusesse vastavalt I lisas sätestatud meetodikale.

Muudatusettepanek

3. **Liikmesriigi taotluse korral tehakse käesoleva artikli lõike 1 esimeses lõigus osutatud summa kättesaadavaks ka aastateks 2025–2027. Iga ajavahemiku puhul lisatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa iga-aastane jaotus liikmesriikide kaupa artikli 3 lõikes 3 osutatud komisjoni otsusesse vastavalt I lisas sätestatud meetodikale.**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 22
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3b**Keskonnahoidlike meetmete premeerimise mehhanism**

18 % artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus ja artikli 3a lõike 1 esimeses lõigus osutatud summade kogusummast eraldatakse vastavalt kiirusele, millega liikmesriigid vähendavad oma kasvuhoonegaaside heitkoguseid, jagatuna nende viimase keskmise kogurahvatuluga.

Muudatusettepanek 23
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3c**Sihotstarbelised eraldised äärepoolseimatele piirkondadele ja saartele**

1 % artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus ja artikli 3a lõike 1 esimeses lõigus osutatud summade kogusummast on sihtotstarbeline eraldis saartele ning 1 % on sihtotstarbeline eraldis ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimatele piirkondadele, mis antakse asjaomastele liikmesriikidele.

Muudatusettepanek 66
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3d**Õiglase ülemineku fondile juurdepääs**

Õiglase ülemineku fondile juurdepääsu tingimuseks on riikliku eesmärgi vastuvõtmine kliimaneutraalsuse saavutamiseks 2050. aastaks.

Nende liikmesriikide puhul, kes ei ole riiklikku kliimaneutraalsuse eesmärki veel vastu võtnud, vabastatakse riiklikust eraldisest ainult 50 % ja ülejäänud 50 % tehakse kättesaadavaks pärast seda, kui nad on eesmärgi vastu võtnud.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 24**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

- a) tulused investeeringud VKEdesse, sealhulgas idufirmadesse, mis toovad kaasa majanduse mitmekesistamise ja ümberkorraldamise;

Muudatusettepanek

- a) tulused **ja jätkusuutlikud** investeeringud **mikroettevõtetesse ja** VKEdesse, sealhulgas idufirmadesse **ja säästvasse turismi**, mis toovad kaasa **töökohtade loomise, ajakohastamise**, majanduse mitmekesistamise ja ümberkorraldamise;

Muudatusettepanek 25**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

- b) investeeringud uute ettevõtete loomisse, sealhulgas ettevõtlusinkubaatorite ja konsultatsiooniteenuste kaudu;

Muudatusettepanek

- b) investeeringud uute ettevõtete loomisse **ja olemasolevate arendamisse**, sealhulgas ettevõtlusinkubaatorite ja konsultatsiooniteenuste kaudu, **mis viivad töökohtade loomiseni**;

Muudatusettepanek 26**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

- c) investeeringud teadus- ja innovatsioonitegevusse ning kõrgtehnoloogiale ülemineku edendamise;

Muudatusettepanek

- ba) investeeringud sotsiaalsesse taristusse, mis toovad kaasa töökohtade loomise ja majanduse mitmekesistamise;**

Muudatusettepanek 27**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

- c) investeeringud teadus- ja innovatsioonitegevusse ning kõrgtehnoloogiale ülemineku edendamise;

Muudatusettepanek

- c) investeeringud teadus- ja innovatsioonitegevusse, **sh ülikoolides ja avalik-õiguslikes teadusasutustes**, ning **turuvalmis** kõrgtehnoloogiale ülemineku edendamise;

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) investeeringud taskukohase puhta energia tehnoloogia ja taristu kasutuselevõttu, kasvuhooonegaaside heite vähendamise, energiatõhususse ja taastuenergiasse;

Muudatusettepanek

d) investeeringud taskukohase puhta energia **ja selle süsteemide** tehnoloogia ja taristu kasutuselevõttu, kasvuhooonegaaside heite vähendamise, energiatõhususse, **energia salvestamise tehnoloogiatesse** ja **säästvasse** taastuenergiasse, **kui see toob kaasa töökohtade loomise ja jätkusuutliku tööhõive säilitamise märkimisväärsel määral**;

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

da) **investeeringud arukasse ja säästvasse liikuvusse ning keskkonnahoidlikku transporditaristusse;**

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

db) **investeeringud projektidesse, millega võideldakse energiaostuvõimetuse vastu, eelkõige sotsiaalelamutes, ning edendatakse energiatõhusust, kliimaneutraalset lähemisviisi ja vähese heitega kaugkütet enim mõjutatud piirkondades;**

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) investeeringud digitaliseerimise ja digitaalsesse ühenduvusse;

Muudatusettepanek

e) investeeringud digitaliseerimise, **digitaalsesse innovatsiooni** ja digitaalsesse ühenduvusse, **sh digi- ja täppispõllumajandusse;**

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 32**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt f**

Komisjoni ettepanek

f) investeeringud asjaomaste kohtade taastamise ja saastest puhastamise, **maapinna korrastamise** ja otstarbe muutmist käsitlevatesse projektidesse;

Muudatusettepanek

f) investeeringud **rohelisse taristusse, samuti** asjaomaste kohtade taastamise ja saastest puhastamise, **mahajäetud tööstusaladesse** ja otstarbe muutmist käsitlevatesse projektidesse, **kui ei ole võimalik kohaldada põhimõtet „saastaja maksab“**;

Muudatusettepanek 104**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt g**

Komisjoni ettepanek

g) investeeringud ringmajanduse edendamise jätmete vähendamise, **sealhulgas** jätmetekke vältimise, ressursitõhususe, korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtu kaudu;

Muudatusettepanek

g) investeeringud ringmajanduse edendamise jätmete vähendamise, jätmetekke vältimise, ressursitõhususe, korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtu kaudu;

Muudatusettepanek 33**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt g a (uus)**

Komisjoni ettepanek

ga) üldist huvi pakkuvate sotsiaal- ja avalike teenuste loomine ja arendamine;

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 34**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt g b (uus)**

Komisjoni ettepanek

gb) investeeringud kultuuri, haridusse ja kogukonna ülesehitamise, sealhulgas materiaalse ja immateriaalse kaevanduspärandi ja kogukonnakeskuste väärtustamine;

Muudatusettepanek

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt h

Komisjoni ettepanek

h) töötajate oskuste täiendamine ja ümberõpe;

Muudatusettepanek

h) töötajate **ja tööotsijate** oskuste täiendamine ja ümberõpe
ning koolitus;

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt i

Komisjoni ettepanek

i) tööotsijatele töötötsingualase abi pakkumine;

Muudatusettepanek

i) tööotsijatele töötötsingualase abi pakkumine, **aktiivsena vananemise toetus ja sissetulekutoetus ühelt töökohalt teisele üleminekul olevatele töötajatele;**

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 1 – punkt j

Komisjoni ettepanek

j) tööotsijate aktiivne kaasamine;

Muudatusettepanek

j) tööotsijate, **eriti naiste, puudega inimeste ja haavatavate rühmade** aktiivne kaasamine;

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 38**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 2***Komisjoni ettepanek*

Lisaks võib õiglase ülemineku fondist toetada **ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktide a ja c kohaselt eritoetuspiirkondadena määratletud piirkondades** tulusaid investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd, tingimusel et sellised investeeringud on heaks kiidetud osana õiglase ülemineku territoriaalsest kavast, mis põhineb artikli 7 lõike 2 punktiga h nõutaval teabel. Sellised investeeringud on toetus-kõlblikud üksnes juhul, kui need on vajalikud õiglase ülemineku territoriaalse kava rakendamiseks.

Muudatusettepanek

Lisaks võib õiglase ülemineku fondist toetada **määruse (EL) .../... [uus ühissätete määrus] artikli 102 lõikes 2 osutatud vähem arenenud ja üleminekupiirkondades** tulusaid investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd, tingimusel et sellised investeeringud on heaks kiidetud osana õiglase ülemineku territoriaalsest kavast, mis põhineb artikli 7 lõike 2 punktiga h nõutaval teabel. Sellised investeeringud on toetus-kõlblikud üksnes juhul, kui need on vajalikud õiglase ülemineku territoriaalse kava rakendamiseks, **uute töökohtade loomiseks ja kui need vastavad sotsiaalsetele eesmärkidele seoses töökohtade loomise, soolise võrdõiguslikkuse, võrdse tasustamise ja keskkonnanäesmärkidega ning kui need hõlbustavad üleminekut kliimaneutraalsele majandusele, toetamata tegevuse ümberpaigutamist, kooskõlas määruse (EL) .../... [uus ühissätete määrus] artikli 60 lõikega 1.**

Muudatusettepanek 39**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 4 – lõige 2 – lõik 3***Komisjoni ettepanek*

Õiglase ülemineku fondist võib toetada ka investeeringuid, mille eesmärk on saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, tingimusel et sellised investeeringud on heaks kiidetud osana õiglase ülemineku territoriaalse kavast, mis põhineb artikli 7 lõike 2 punktiga i nõutaval teabel. Sellised investeeringud on toetuskõlblikud üksnes juhul, kui need on vajalikud õiglase ülemineku territoriaalse kava rakendamiseks.

Muudatusettepanek

Õiglase ülemineku fondist võib toetada ka investeeringuid, mille eesmärk on saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, tingimusel et sellised investeeringud on heaks kiidetud osana õiglase ülemineku territoriaalse kavast, mis põhineb **käesoleva määruse** artikli 7 lõike 2 punktiga i nõutaval teabel, **ja et need vastavad teistele käesoleva lõike teises lõigus sätestatud tingimustele.** Sellised investeeringud on toetuskõlblikud üksnes juhul, kui need on vajalikud õiglase ülemineku territoriaalse kava rakendamiseks.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ⁽¹⁶⁾ artikli 2 punktis 18 määratletud raskustes olevaid ettevõtjaid;

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

Muudatusettepanek

c) komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ⁽¹⁶⁾ artikli 2 punktis 18 määratletud raskustes olevaid ettevõtjaid, **välja arvatud juhul, kui raskused tulenevad energiaalase ülemineku protsessist või kui raskused algasid pärast 15. veebruari 2020 ja tulenevad COVID-19 kriisist;**

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) investeeringuid fossiilkütuste tootmise, töötlemise, jaotusse, ladustamise või põlemise;

Muudatusettepanek

d) investeeringuid fossiilkütuste tootmise, töötlemise, **transpordi**, jaotusse, ladustamise või põlemise;

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) investeeringuid lairibataristusse piirkondades, kus **on vähemalt kaks samaväärse kategooria lairibavõrku.**

Muudatusettepanek

e) investeeringuid lairibataristusse piirkondades, kus **turg pakub klientidele samaväärseid lahendusi konkurentsivõimelistel tingimustel;**

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ea) investeeringuid ettevõtetesse, mis ei ole VKEd, millega kaasneb töökohtade ja tootmisprotsesside üleviimine teise liikmesriiki või kolmandasse riiki;

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 44
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõik 1 – punkt e b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- eb) tegevust NUTS 2. piirkonnas, kus kava kohaselt avatakse programmi kestuse ajal uus söe-, pruunsöe- või põlevkivikaevandus või turbakaevandus või taasavatakse ajutiselt suletud söe-, pruunsöe- või põlevkivikaevandus või turbakaevandus.*

Muudatusettepanek 45
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Erandina käesoleva määruse artikli 5 esimese lõigu punktist d võib komisjon piirkondade puhul, mis sõltuvad suurel määral söe, pruunsöe, põlevkivi või turba kaevandamisest ja põletamisest, kiita heaks õiglase ülemineku territoriaalsed kavad, mis hõlmavad investeeringuid maagaasiga seotud tegevustesse, tingimusel et sellised tegevused kvalifitseeruvad määruse (EL) 2020/852^(16a) artikli 3 kohaselt keskkonnasäästlikuks ja vastavad järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:

- a) neid kasutatakse söe, pruunsöe, turba või põlevkivi asendamiseks;*
- b) need jäävad kestliku kättesaadavuse piiridesse või sobivad puhta vesiniku, biogaasi ja biometaanu kasutamiseks;*
- c) need aitavad kaasa liidu keskkonnanäesmärkide saavutamisele kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel, kiirendades söe, pruunsöe, turba või põlevkivi kasutamise täielikku lõpetamist;*
- d) need toovad kaasa kasvuhoonegaaside heite ja õhusaaste olulise vähendamise ning suurendavad energiatõhusust;*
- e) need aitavad võidelda energiaostuvõimetuse vastu;*
- f) need ei takista taastuvate energiaallikate arendamist asjaomastel territooriumidel ning on kooskõlas ja koostöös taastuvate energiaallikate tulevase kasutamisega.*

Neljapäev, 17. september 2020

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon heaks kiita ka investeeringud määruse (EL) 2020/852 artikli 3 kohaselt mittekvalifitseeruvatesse tegevustesse, kui need vastavad kõigile muudele käesolevas lõigus sätestatud tingimustele ja kui liikmesriik suudab õiglase ülemineku territoriaalses kavas põhjendada vajadust neid tegevusi toetada ning tõendab, et need tegevused on kooskõlas liidu energia- ja kliimaeesmärkide ja õigusaktidega ning riikliku energia- ja kliimakavaga.

^(16a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 6 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Õiglase ülemineku fondi vahendid kavandatakse nende piirkondade kategooriate jaoks, kus asjaomased territooriumid asuvad, võttes aluseks õiglase ülemineku territoriaalsed kavad, mis on kehtestatud kooskõlas artikliga 7 ja mille komisjon on programmi või programmi muutmise osana heaks kiitnud. Vahendid kavandatakse eraldada ühe või mitme eriprogrammi või programmi ühe või mitme prioriteedi raames.

Muudatusettepanek

Õiglase ülemineku fondi vahendid kavandatakse nende piirkondade kategooriate jaoks, kus asjaomased territooriumid asuvad **või majandustegevused toimuvad**, võttes aluseks õiglase ülemineku territoriaalsed kavad, mis on kehtestatud kooskõlas artikliga 7 ja mille komisjon on programmi või programmi muutmise osana heaks kiitnud. Vahendid kavandatakse eraldada ühe või mitme eriprogrammi või programmi ühe või mitme prioriteedi raames.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 47**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 6 – lõige 1 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Komisjon kiidab asjaomases õiglase ülemineku territoriaalses kavas sisalduva programmi heaks üksnes juhul, kui üleminekuprotsessist kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide kindlaksmääramine on nõuetekohaselt põhjendatud ja asjaomane õiglase ülemineku territoriaalne kava on kooskõlas asjaomase liikmesriigi riikliku energia- ja kliimakavaga.

Muudatusettepanek

Välja arvatud juhul, kui ta nõuetekohaselt põhjendab oma heakskiidu andmisest keeldumist, kiidab komisjon heaks programmi, mille puhul asjaomases õiglase ülemineku territoriaalses kavas sisalduvad üleminekuprotsessist kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumid on nõuetekohaselt kindlaks määratud ja asjaomane õiglase ülemineku territoriaalne kava on kooskõlas asjaomase liikmesriigi riikliku energia- ja kliimakavaga, 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgiga, selle vaheeesmärkidega 2030. aastaks ja Euroopa sotsiaalõiguste sambaga.

Muudatusettepanek 48**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 6 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Õiglase ülemineku fondi prioriteet või prioriteedid hõlmavad õiglase ülemineku fondi vahendeid, mis koosnevad õiglase ülemineku fondi kogueraldisest või osalisest eraldisest liikmesriikidele ning määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [21a] kohaselt üle kantud vahenditest. Õiglase ülemineku fondi prioriteedile üle kantavate ERFi ja ESF+ vahendite kogusumma peab olema vähemalt poolteist korda suurem kui õiglase ülemineku fondist sellele prioriteedile antava toetuse summa, kuid ei ületa kõnealust summat üle kolme korra.

Muudatusettepanek

2. Õiglase ülemineku fondi prioriteet või prioriteedid hõlmavad õiglase ülemineku fondi vahendeid, mis koosnevad õiglase ülemineku fondi kogueraldisest või osalisest eraldisest liikmesriikidele. Neid vahendeid võib täiendada määruse (EL) .../... [uus ühissätete määrus] artikli [21a] kohaselt vabatahtlikult üle kantavate vahenditega. Õiglase ülemineku fondi prioriteedile üle kantavate ERFi ja ESF+ vahendite kogusumma ei tohi olla rohkem kui poolteist korda suurem kui õiglase ülemineku fondist sellele prioriteedile antava toetuse summa. ERFist ja ESF+ -ist ümberpaigutatud vahendid säilitavad oma algsed eesmärgid ning need lisatakse ERFi ja ESF+ valdkondliku keskendamise tasemetele.

Muudatusettepanek 49**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 6 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

2a. Õiglase ülemineku fond on loodud iga piirkonna kõige haavatavamate kogukondade jaoks ning seetõttu kaasrahastatakse õiglase ülemineku fondi raames rahastatavaid projekte, mis aitavad kaasa artiklis 2 sätestatud erieesmärgi saavutamisele, kuni 85 % ulatuses asjaomastest kuludest.

Muudatusettepanek

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 50
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid koostavad koos asjaomaste territooriumide **vastavate** ametiasutustega ühe õiglase ülemineku territoriaalse kava või mitu õiglase ülemineku territoriaalset kava, mis hõlmavad üht või mitut mõjutatud territooriumi, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003 (mida on muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 868/2014)⁽¹⁷⁾ kehtestatud ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse 3. tasandile (edaspidi „NUTS 3. tasandi piirkonnad“) või selle osadele, vastavalt II lisas esitatud vormile. Territooriumid peavad olema sellised, mis on ülemineku majandusliku ja sotsiaalse mõju tõttu kõige negatiivsemalt mõjutatud, eelkõige seoses eeldatava töökohtade kaotamisega fossiilkütuse tootmises ja kasutamises ning suurima kasvuhooonegaaside heitemahukusega tööstusrajatiste tootmisprotsesside ümberkujundamise vajadusega.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mail 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid koostavad koos asjaomaste territooriumide **kohalike ja piirkondlike** ametiasutustega ning kooskõlas määruse (EL) .../... [uus ühissätete määrus] artiklis 6 sätestatud partnerluspõhimõttega ning vajaduse korral EIP ja ElFi abiga ühe õiglase ülemineku territoriaalse kava või mitu õiglase ülemineku territoriaalset kava, mis hõlmavad üht või mitut mõjutatud territooriumi, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003 (mida on muudetud komisjoni määrusega (EL) 2016/2066)⁽¹⁷⁾ kehtestatud ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse 3. tasandile (edaspidi „NUTS 3. tasandi piirkonnad“) või selle osadele, vastavalt II lisas esitatud vormile. Territooriumid peavad olema sellised, mis on ülemineku majandusliku ja sotsiaalse mõju tõttu kõige negatiivsemalt mõjutatud, eelkõige seoses eeldatava töökohtade kaotamisega fossiilkütuse tootmises ja kasutamises ning suurima kasvuhooonegaaside heitemahukusega tööstusrajatiste tootmisprotsesside ümberkujundamise vajadusega.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mail 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

Muudatusettepanek 51
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) riiklikul tasandil kliimaneutraalsele majandusele ülemineku protsessi kirjeldus, sealhulgas riikliku energia- ja kliimakava kõige viimasema versiooniga kooskõlas olevate peamiste üleminekuetappide ajakava;

Muudatusettepanek

a) riiklikul tasandil **liidu 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele ja 2050. aastaks** kliimaneutraalsele majandusele ülemineku protsessi kirjeldus, sealhulgas riikliku energia- ja kliimakava kõige viimasema versiooniga kooskõlas olevate peamiste üleminekuetappide ajakava;

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 52**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 7 – lõige 2 – punkt b***Komisjoni ettepanek*

- b) vastavalt lõikele 1 põhjendus selliste territooriumide kindlaksmääramiseks, mida punktis a osutatud üleminekuprotsess kõige negatiivsemalt mõjutab ja mida õiglase ülemineku fondist toetatakse;

Muudatusettepanek

- b) vastavalt lõikele 1 põhjendus selliste territooriumide kindlaksmääramiseks, mida punktis a osutatud üleminekuprotsess kõige negatiivsemalt mõjutab ja mida õiglase ülemineku fondist toetatakse, **sealhulgas sellised näitajad nagu töötuse määr ja rahvastikukao määr**;

Muudatusettepanek 53**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 7 – lõige 2 – punkt c***Komisjoni ettepanek*

- c) **hinnang**, mis antakse kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide üleminekuprobleemidele, sealhulgas kliima-neutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnamõju, ning milles tehakse kindlaks mõjutatud töökohtade ja kaotatavate töökohtade võimalik arv, arenguvajadused ja -eesmärgid **2030. aastaks**, mis on seotud suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tegevusalade ümberkujundamise või lõpetamisega kõnealustel territooriumidel;

Muudatusettepanek

- c) **mõjuhinnang**, mis antakse kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide üleminekuprobleemidele, sealhulgas kliima-neutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnamõju, ning milles tehakse kindlaks mõjutatud töökohtade ja kaotatavate töökohtade võimalik arv, **võimalik mõju valitsussektori tuludele**, arenguvajadused ja -eesmärgid, mis on seotud suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tegevusalade ümberkujundamise või lõpetamisega kõnealustel territooriumidel **ja energiaostuvõimetusega seotud raskustega**;

Muudatusettepanek 54**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 7 – lõige 2 – punkt d***Komisjoni ettepanek*

- d) kirjeldus selle kohta, milline on õiglase ülemineku fondi toetuse eeldatav panus kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnamõjuga tegelemisel;

Muudatusettepanek

- d) kirjeldus selle kohta, milline on õiglase ülemineku fondi toetuse eeldatav panus kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalse, **demograafilise**, majandusliku, **tervisele avalduva** ja keskkonnamõjuga tegelemisel;

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 7 – lõige 2 – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) hinnang selle kohta, kas kava on kooskõlas muude riiklike, piirkondlike või territoriaalsete strateegiatega ja kavadega;

Muudatusettepanek

e) **kui see on kohane**, hinnang selle kohta, kas kava on kooskõlas muude riiklike, piirkondlike või territoriaalsete strateegiatega ja kavadega;

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 7 – lõige 2 – punkt h

Komisjoni ettepanek

h) kui toetust antakse tulusateks investeeringuteks muudesse ettevõtetesse kui VKEd, siis selliste toimingute ja ettevõtete **täielik** loetelu ning sellise toetuse vajalikkuse põhjendus puudujääkide analüüsi abil, mis näitab, et eeldatavasti kaotatavate töökohtade arv on suurem kui ilma investeeringuta loodud töökohtade arv;

Muudatusettepanek

h) kui toetust antakse tulusateks investeeringuteks muudesse ettevõtetesse kui VKEd, siis selliste toimingute ja ettevõtete **soovituslik** loetelu ning sellise toetuse vajalikkuse põhjendus puudujääkide analüüsi abil, mis näitab, et eeldatavasti kaotatavate töökohtade arv on suurem kui ilma investeeringuta loodud töökohtade arv;

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Õiglase ülemineku territoriaalsete kavade ettevalmistamise ja rakendamise kaasatakse asjaomased partnerid kooskõlas määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikliga [6].

Muudatusettepanek

3. Õiglase ülemineku territoriaalsete kavade ettevalmistamise ja rakendamise kaasatakse asjaomased partnerid kooskõlas määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikliga [6] **ning vajaduse korral EIP ja EIF**.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 58**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 8 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Väljundnäitajate baasväärtuseks võetakse null. 2024. aastaks seatud vahe-eesmärgid ja 2029. aastaks seatud eesmärgid peavad olema kumulatiivsed. **Kui komisjon on määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [14 lõike 2] kohaselt esitatud programmi muutmise taotluse heaks kiitnud, siis eesmärke enam ei muudeta.**

Muudatusettepanek

2. Väljundnäitajate baasväärtuseks võetakse null. 2024. aastaks seatud vahe-eesmärgid ja 2029. aastaks seatud eesmärgid peavad olema kumulatiivsed.

Muudatusettepanek 59**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 9 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Kui komisjon järeltab programmi lõpliku tulemusaruande läbivaatamise põhjal, **et vähemalt 65 % õiglase ülemineku fondi vahendite ühe või mitme väljund- või tulemusnäitaja jaoks kehtestatud eesmärgist ei ole saavutatud, võib ta teha määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [98] kohaselt finantskorrektsioone, vähendades õiglase ülemineku fondist asjaomasele prioriteedile antavat toetust võrdeliselt saavutus-tega.**

Muudatusettepanek

Programmi lõpliku tulemusaruande põhjal võib **komisjon kooskõlas määrusega (EL) .../... [uus ühissätete määrus] finantskorrektsioone teha.**

Muudatusettepanek 60**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 10 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 10a**Üleminekusätted**

Liikmesriikidele jäetakse õiglase ülemineku territoriaalsete kavade koostamiseks ja vastuvõtmiseks kuni... [üks aasta alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast] kehtiv üleminekuperiood. Üleminekuperioodi jooksul, mida komisjon ei võta arvesse, kui ta kaalub kulukohustustest vabastamise või rahaeraldisest ilmajäämise kohta otsuse tegemist, on kõik liikmesriigid käesoleva määruse alusel täielikult rahastamis-kõlblikud.

Neljapäev, 17. september 2020

Muudatusettepanek 61
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 10b

Läbivaatamine

Hiljemalt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise lõpuks vaatab komisjon läbi õiglase ülemineku fondi rakendamise ning hindab seda, kas on asjakohane muuta selle kohaldamisala kooskõlas määruse (EL) 2020/852 võimaliku muutmisega, määruses (EL) 2020/... [Euroopa kliimaseadus] sätestatud liidu kliimaeesmärkidega ning kestliku rahanduse tegevuskava rakendamises toimunud arengutega. Selleks esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele võib lisada seadusandlikud ettepanekud.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0225

Õigusriigi põhimõtte Poola Vabariigi poolse tõsise rikkumise selge ohu kindlakstegemine**Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet (COM(2017)0835 – 2017/0360R (NLE))**

(2021/C 385/33)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus (COM(2017)0835),
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (ELi leping), eriti selle artiklit 2 ja artikli 7 lõiget 1,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning selle protokolle,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse ÜRO rahvusvahelisi inimõiguste lepinguid, nagu kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (Istanbuli konventsioon),
- võttes arvesse oma 20. aprilli 2004. aasta seadusandlikku resolutsiooni komisjoni teatise kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu lepingu artiklit 7: liidu aluseks olevate väärtuste austamine ja edendamine ⁽¹⁾,
- võttes arvesse ELi lepingu artiklit 7 käsitlevat komisjoni 15. oktoobri 2003. aasta teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Liidu aluseks olevate väärtuste austamine ja edendamine“ ⁽²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2014. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik“ ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 13. aprilli 2016. aasta resolutsiooni olukorra kohta Poolas ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 14. septembri 2016. aasta resolutsiooni viimase aja sündmuste kohta Poolas ja nende mõju kohta Euroopa Liidu põhiõiguste hartas kehtestatud põhiõigustele ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 15. novembri 2017. aasta resolutsiooni õigusriigi põhimõtte ja demokraatia olukorra kohta Poolas ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse, et komisjon alustas 2016. aasta jaanuaris õigusriigi raamistiku alusel struktureeritud dialoogi,

⁽¹⁾ ELT C 104 E, 30.4.2004, lk 408.

⁽²⁾ COM(2003)0606.

⁽³⁾ COM(2014)0158.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0123.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0344.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0442.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse komisjoni 27. juuli 2016. aasta soovitus (EL) 2016/1374 seoses õigusriigi olukorraga Poolas ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 2016. aasta soovitus (EL) 2017/146, mis käsitleb õigusriigi olukorda Poolas ja täiendab soovitus (EL) 2016/1374 ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse komisjoni 26. juuli 2017. aasta soovitus (EL) 2017/1520, mis käsitleb õigusriigi olukorda Poolas ja täiendab soovitusi (EL) 2016/1374 ja (EL) 2017/146 ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 20. detsembri 2017. aasta soovitus (EL) 2018/103, mis käsitleb õigusriigi olukorda Poolas ja täiendab soovitusi (EL) 2016/1374, (EL) 2017/146 ja (EL) 2017/1520 ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 1. märtsi 2018. aasta resolutsiooni komisjoni otsuse kohta kohaldada Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõiget 1 seoses olukorraga Poolas ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2019. aasta resolutsiooni seksuaalkasvatuse kriminaliseerimise kohta Poolas ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 18. detsembri 2019. aasta resolutsiooni LGBTI-inimeste avaliku diskrimineerimise ja nende vastu suunatud vaenukõne, sealhulgas LGBTI-vabade piirkondade kohta ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus 2017. aastal ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse oma 3. mai 2018. aasta resolutsiooni meedia mitmekesisuse ja meediavabaduse kohta Euroopa Liidus ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohaste Poola ja Ungari käsitlevate käimasolevate kuulamiste kohta ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgedega võitlemiseks ⁽¹⁷⁾,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile ELi demokraatia, õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste mehhanismi loomise kohta ⁽¹⁸⁾,
- võttes arvesse oma 13. veebruari 2019. aasta resolutsiooni tagasilöökidest naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas ELis ⁽¹⁹⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni ELi ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga ja muude meetmete kohta soolise vägivalda vastu võitlemiseks ⁽²⁰⁾,
- võttes arvesse oma 4. aprilli 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus liidu eelarve kaitsmise kohta, juhul kui liikmesriikides esineb üldistunud puudusi õigusriigi toimimises ⁽²¹⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse õiguste ja väärtuste programm ⁽²²⁾,

⁽⁷⁾ ELT L 217, 12.8.2016, lk 53.

⁽⁸⁾ ELT L 22, 27.1.2017, lk 65.

⁽⁹⁾ ELT L 228, 2.9.2017, lk 19.

⁽¹⁰⁾ ELT L 17, 23.1.2018, lk 50.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0055.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0058.

⁽¹³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0101.

⁽¹⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0032.

⁽¹⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0204.

⁽¹⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0014.

⁽¹⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽¹⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0409.

⁽¹⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0111.

⁽²⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0080.

⁽²¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0349.

⁽²²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0407.

Neljapäev, 17. september 2020

- võttes arvesse nelja rikkumismenetlust, mille komisjon algatas Poola suhtes seoses Poola kohtusüsteemi reformiga ja millest kaks lõppesid Euroopa Kohtu otsustega ⁽²³⁾, milles tuvastati ELi lepingu artikli 19 lõike 1 teises lõigus sätestatud tulemusliku õiguskaitse põhimõtte rikkumised, kaks ülejäänud menetlust on aga veel pooleli,
 - võttes arvesse ELi lepingu artikli 7 lõike 1 kohase menetluse raames üldasjade nõukogu 2018. aastal korraldatud kolme kuulamist Poola suhtes;
 - võttes arvesse 19.–21. septembril 2018. aastal toimunud kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni Varssavi külastusele järgnenud 3. detsembri 2018. aasta lähetuse aruannet ning nimetatud komisjonis 20. novembril 2018. aastal ja 23. aprillil 2020. aastal toimunud kuulamisi seoses õigusriigi olukorraga Poolas;
 - võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ja Euroopa Pettustevastase Ameti aastaaruandeid,
 - võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) 2018. aasta soovitusi noorte seksuaal- ja reproduktiivtervise ning sellega seonduvate õiguste kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu 24. juuli 2014. aasta otsust *Al Nashiri vs. Poola* (kaebus nr 28761/11),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 89 ja artikli 105 lõiget 5,
 - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni vaheraportit (A9-0138/2020),
- A. arvestades, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2, kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja kinnistatud rahvusvaheliste inimõigustealaste lepingutega;
- B. arvestades, et erinevalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 258 ei piirdu ELi lepingu artikli 7 kohaldamisala liidu õigusega hõlmatud valdkondadega, nagu on märgitud komisjoni 15. oktoobri 2003. aasta teatises, ning arvestades, et liit saab seetõttu hinnata, kas on olemas ilmne oht, et oluliselt rikutakse ELi lepingu artiklis 2 nimetatud ühiseid väärtusi – mitte ainult juhul, kui rikkumine toimub selles piiratud valdkonnas, vaid ka juhul, kui rikkumine toimub valdkonnas, kus liikmesriigid toimivad iseseisvalt;
- C. arvestades, et mis tahes ilmne oht, et mõni liikmesriik rikub oluliselt ELi lepingu artiklis 2 nimetatud väärtusi, ei puuduta üksnes liikmesriiki, kus oht realiseerub, vaid mõjutab negatiivselt teisi liikmesriike, liikmesriikide vahelist usaldust ja liidu põhiolemust;
- D. arvestades, et liikmesriigid on kooskõlas ELi lepingu artikliga 49 võtnud vabatahtlikult kohustuse järgida selle lepingu artiklis 2 nimetatud ühiseid väärtusi;
1. märgib, et Euroopa Parlament tunneb muret järgmiste küsimuste pärast:
- seadusandliku ja valimissüsteemi toimimine;
 - kohtusüsteemi sõltumatus ja kohtunike õigused;
 - põhiõiguste kaitse;

⁽²³⁾ Euroopa Kohtu 24. juuni 2019. aasta otsus komisjon vs. Poola, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531; Euroopa Kohtu 5. novembri 2019. aasta otsus komisjon vs. Poola, C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924.

Neljapäev, 17. september 2020

2. kordab varasemates resolutsioonides õigusriigi ja demokraatia olukorra kohta Poolas võetud seisukohta, et kõnealuses resolutsioonis esitatud faktid ja suundumused kujutavad endast kokku süsteemset ohtu ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustele ning ilmset ohtu, et neid väärtusi rikutakse oluliselt;
3. väljendab sügavat muret, et vaatamata nõukogus Poola ametiisikute osalusel peetud kolmele kuulamisele ja mitmetele Poola ametiisikute osalusel toimunud arvamuste vahetustele Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis ning vaatamata ÜRO, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ja Euroopa Nõukogu murettekitavatele aruannetele ning neljale komisjoni algatatud rikkumismenetlusele ei ole õigusriigi olukorra parandamisega Poolas tegeletud, vaid see on alates ELi lepingu artikli 7 lõike 1 kohase menetluse algatamist oluliselt halvenenud; on arvamusel, et nõukogu arutelud ELi lepingu artikli 7 lõikes 1 viidatud menetluse raames ei ole olnud ei korrapärased ega struktureeritud ja nendes ei ole käsitletud menetluse algatamise põhjustanud sisulisi küsimusi ega täielikult mõistetud Poola valitsuse tegevuse mõju ELi lepingu artiklis 2 nimetatud põhimõtete järgimisele;
4. märgib, et komisjoni 20. detsembri 2017. aasta põhjendatud ettepanekul vastavalt ELi lepingu artikli 7 lõikele 1 õigusriigi olukorra kohta Poolas (ettepanek võtta vastu nõukogu otsus, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet ⁽²⁴⁾) on piiratud kohaldamisala, eelkõige arvestades õigusriigi olukorda Poolas kohtute sõltumatuse kitsas tähenduses; märgib, et põhjendatud ettepaneku kohaldamisala tuleb kiiremas korras laiendada, lisades ilmsed ohud seoses liidu muude põhiväärtuste, eelkõige demokraatia ja inimõiguste olulise rikkumisega;
5. on seisukohal, et viimased suundumused ELi lepingu artikli 7 lõike 1 kohastel käimasolevatel kuulamistel rõhutavad veel kord vältimatut vajadust täiendava ja ennetava ELi demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste mehhanismi järele, mille Euroopa Parlament on esitanud oma 25. oktoobri 2016. aasta resolutsioonis;
6. kordab oma seisukohta seoses ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus liidu eelarve kaitsmise kohta, juhul kui liikmesriikides esineb üldistunud puudusi õigusriigi toimimises, sealhulgas seoses vajadusega kaitsta abisaajate õigusi, ning palub nõukogul alustada võimalikult kiiresti institutsioonidevahelisi läbirääkimisi;
7. kordab oma seisukohta seoses uue kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi eelarvevahenditega järgmises mitmeaastases finantsraamistikus ning kutsub nõukogu ja komisjoni üles tagama, et kohalikele kodanikuühiskonna organisatsioonidele liikmesriikides, sealhulgas Poolas antakse piisavad rahalised vahendid rohujuuresandil demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste toetamiseks;

Seadusandliku ja valimissüsteemi toimimine Poolas**Põhiseaduse muutmise volituste kasutamine Poola parlamendi poolt**

8. peab taunitavaks, et Poola parlament võttis endale põhiseaduse muutmise volitused, mida tal ei olnud tavalise seadusandjana tegutsedes, nimelt võttis vastu 22. detsembri 2015. aasta seaduse konstitutsioonikohtu seaduse muutmise kohta ⁽²⁵⁾ ja 22. juuli 2016. aasta seaduse konstitutsioonikohtu kohta ⁽²⁶⁾, nagu leidis konstitutsioonikohus oma 9. märtsi 2016. aasta ⁽²⁷⁾, 11. augusti 2016. aasta ⁽²⁸⁾ ja 7. novembri 2016. aasta ⁽²⁹⁾, ⁽³⁰⁾ otsustes;

⁽²⁴⁾ COM(2017)0835.

⁽²⁵⁾ Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2015 poz. 2217).

⁽²⁶⁾ Ustawa z dnia 22 lipca 2001 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 1157).

⁽²⁷⁾ Konstitutsioonikohtu 9. märtsi 2016. aasta otsus K 47/15.

⁽²⁸⁾ Konstitutsioonikohtu 11. augusti 2016. aasta otsus K 39/16.

⁽²⁹⁾ Konstitutsioonikohtu 7. novembri 2016. aasta otsus K 44/16.

⁽³⁰⁾ Vt Veneetsia komisjoni 14. oktoobri 2016. aasta arvamus 22. juuli 2016. aasta konstitutsioonikohust käsitleva seaduse kohta, arvamus 860/2016, punkt 127; Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2017. aasta põhjendatud ettepanek, põhjendus 91 jj.

Neljapäev, 17. september 2020

9. peab lisaks kahetsusväärseks, et Poola parlament on ajal, mil õigusaktide sõltumatut põhiseaduslikkuse järelevalvet ei ole enam võimalik tõhusalt tagada, võtnud vastu mitu eriti tundlikku uut õigusakti, nagu 30. detsembri 2015. aasta avaliku teenistuse seaduse ja mõningate muude seaduste muutmise seadus⁽³¹⁾, 15. jaanuari 2016. aasta politiseaduse ja mõningate muude seaduste muutmise seadus⁽³²⁾, 28. jaanuari 2016. aasta prokuratuuriseadus⁽³³⁾ ja 28. jaanuari 2016. aasta seadus – prokuratuuriseaduse rakendussätted⁽³⁴⁾, 18. märtsi 2016. aasta seadus, millega muudetakse ombudsmanni seadust ja mõningaid muid seadusi⁽³⁵⁾, 22. juuni 2016. aasta riigi meedianõukogu seadus⁽³⁶⁾, 10. juuni 2016. aasta terrorismivastane seadus⁽³⁷⁾ ja mitu muud seadust, millega korraldatakse põhjalikult ümber kohtusüsteem⁽³⁸⁾;

Seadusandlike kiirmenetluste kasutamine

10. peab taunitavaks, et Poola parlament kasutab sageli seadusandlike kiirmenetlusi, et võtta vastu olulisi õigusakte kohtute korralduse ja toimimise ümberkujundamiseks, pidamata sisukaid konsultatsioone sidusrühmadega, sealhulgas kohturingkondadega⁽³⁹⁾;

Valimisseadus ja valimiste korraldamine

11. märgib murega, et Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE) jõudis järeldusele, et meedia kallutatuse ja sallimatu retoorika 2019. aasta oktoobris toimunud parlamendivalimiste kampaanias oli suur probleem⁽⁴⁰⁾ ja kuigi kõik kandidaadid said kampaaniat korraldada vabalt, kasutasid kõrgemad riigiametnikud kampaaniasõnumite edastamiseks riigi rahastatavaid üritusi; märgib peale selle, et valitseva partei domineerimine avalikus meedias suurendas selle partei eeliseid veelgi⁽⁴¹⁾; peab kahetsusväärseks, et vaenamine, meediavastased ähvardused, sallimatu retoorika ja riigi ressursside väärkasutamise juhtumid kahjustasid Poola presidendivalimiste protsessi 2020. aasta juunis ja juulis⁽⁴²⁾;

12. tunneb muret, et valimiste õiguspärasust peab hindama ja valimisvaidlusi läbi vaatama Poola ülemkohtu uus erakorralise kontrolli ja avalike küsimuste koda (edaspidi „erakorraline koda“), mille liikmeskonnas on enamuses isikud, kelle on ametisse määranud uus Poola riigi kohtute nõukogu (Krajowa Rada Sądowictwa), ning mis ei pruugi Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus“) hinnangul kvalifitseeruda sõltumatuks kohtuks; märgib, et see tekitab tõsiseid probleeme seoses võimude lahususe põhimõtte ja demokraatia toimimisega Poolas, sest muudab valimisvaidluste kohtuliku läbivaatamise eriti avatuks poliitilisele mõjutamisele ja võib tekitada õiguskindlusetust sellise läbivaatamise õiguspärasuse suhtes⁽⁴³⁾;

13. märgib, et 2002. aastal avaldatud hea valimistava eeskirjas⁽⁴⁴⁾ annab Veneetsia komisjon selgeid suuniseid üldvalimiste korraldamiseks hädaolukorra, sealhulgas epideemia ajal; märgib lisaks, et kuigi eeskirjas nähakse ette ka hääletamise erandkorra võimalus, võib selle kehtestamiseks tehtavaid muudatusi kaaluda ainult kooskõlas Euroopa parimate tavadega, kui on tagatud vabade valimiste põhimõtte järgimine; on seisukohal, et see ei päde 10. mail 2020

⁽³¹⁾ Ustawa z dnia 30 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 34).

⁽³²⁾ Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 147).

⁽³³⁾ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 177).

⁽³⁴⁾ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 178).

⁽³⁵⁾ Ustawa z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 677).

⁽³⁶⁾ Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych (Dz.U. 2016 poz. 929).

⁽³⁷⁾ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2016 poz. 904).

⁽³⁸⁾ Vt Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2017. aasta põhjendatud ettepanek, põhjendused 112–113.

⁽³⁹⁾ Euroopa kohtute nõukogude võrgustiku (ENCJ) 3. juuni 2016. aasta Varssavi deklaratsioon.

⁽⁴⁰⁾ OSCE/ODIHRi 14. oktoobri 2019. aasta avaldus esialgsete tähelepanekute ja järelduste kohta pärast piiratud valimisvaatlusmissiooni.

⁽⁴¹⁾ OSCE/ODIHRi piiratud valimisvaatlusmissiooni lõpparuanne 13. oktoobril 2019 toimunud parlamendivalimiste kohta, Varssavi, 14. veebruar 2020.

⁽⁴²⁾ OSCE/ODIHRi valimiste hindamise erimissiooni avaldus esialgsete tähelepanekute ja järeldustega 12. juulil 2020 toimunud presidendivalimiste teise vooru kohta, Varssavi, 13. juuli 2020.

⁽⁴³⁾ Veneetsia komisjoni 8.–9. detsembri 2017. aasta arvamus CDL-AD(2017)031, punkt 43; Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2017. aasta soovitus (EL) 2018/103, mis käsitleb õigusriigi olukorda Poolas ja täiendab soovitusi (EL) 2016/1374, (EL) 2017/146 ja (EL) 2017/1520, punkt 25.

⁽⁴⁴⁾ Veneetsia komisjon, CDL-AD (2002) 23, arvamus nr 190/2002, hea valimistava eeskiri. Suunised ja seletuskiri, 30. oktoober 2002; Vt ka Veneetsia komisjon, CDL-PI(2020)005rev-e, aruanne, Respect for Democracy, Human Rights and Rule of Law during States of Emergency – Reflections“ (Tähelepanekud demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi järgimise kohta eriolukorras), lk 23.

Neljapäev, 17. september 2020

toimuma pidanud presidendivalimiste raamistiku muudatuste puhul, kuna need võisid takistada valimiste õiglast, salajast ja võrdset kulgu, kus täielikult austatakse eraelu puutumatust⁽⁴⁵⁾ ning toimitakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679⁽⁴⁶⁾; märgib lisaks, et need muudatused on vastuolus Poola konstitutsioonikohtu kohtupraktikaga, mis kujundati välja ajal, kui põhiseaduslikkuse järelevalve veel toimis, ning mille kohaselt valimisseadust ei saa muuta kuus kuud enne valimisi; märgib murega, et teade presidendivalimiste edasilükkamise kohta avaldati kõigest neli päeva enne kavandatud kuupäeva;

Kohtute ja muude institutsioonide sõltumatus ning kohtunike õigused Poolas

Kohtusüsteemi reform – üldised kaalutlused

14. tunnistab, et kuigi kohtusüsteemi korraldamine kuulub liikmesriikide pädevusse, on Euroopa Kohus korduvalt sedastanud, et liikmesriigid peavad selle pädevuse teostamisel täitma oma kohustusi, mis tulenevad liidu õigusest; kordab, et liikmesriikide kohtunikud on ühtlasi liidu õigust kohaldavad Euroopa kohtunikud, kes kohaldavad liidu õigust, mille tõttu nende sõltumatuse eest peab ühiselt hea seisma kogu liit, sealhulgas Euroopa Liidu Kohus, kes peab tagama õigusriigi järgimise liidu õiguse kohaldamise valdkonnas, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 19 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 47; kutsub Poola ametiasutusi üles kaitsma ja hoidma Poola kohtute sõltumatust;

Konstitutsioonikohtu koosseis ja toimimine

15. tuletab meelde, et 22. detsembril 2015 ja 22. juulil 2016 vastu võetud konstitutsioonikohtu käsitlevad seadused ja 2016. aasta lõpus vastu võetud kolmest seadusest koosnev pakett⁽⁴⁷⁾ kahjustasid oluliselt konstitutsioonikohtu sõltumatust ja legitiimsust ning et konstitutsioonikohtu kuulutas 22. detsembril 2015. aasta ja 22. juulil 2016. aasta seadused vastavalt 9. märtsil 2016 ja 11. augustil 2016 põhiseadusevastaseks; tuletab meelde, et neid kohtuotsuseid tol ajal ei avaldatud ja Poola ametiasutused neid ei täitnud; peab äärmiselt taunitavaks, et seaduste vastavust põhiseadusele ei ole pärast eespool nimetatud seadusandlike muudatuste jõustumist Poolas enam võimalik tõhusalt tagada⁽⁴⁸⁾; kutsub komisjoni üles kaaluma rikkumismenetluse algatamist seoses konstitutsioonikohtu käsitlevate õigusaktidega, selle seadusvastase koosseisuga ja rolliga Euroopa Kohtu 19. novembri 2019. aasta eelotsuse täitmise takistamises;⁽⁴⁹⁾

Ülemkohtu kohtunike pensioni-, ametisse määramise ja distsiplinaarkord

16. tuletab meelde, et 2017. aastal ülemkohtu esimese esimehe (edaspidi „esimene esimees“) ametikohale kandidaatide nimetamise menetluses tehtud muudatustega muutus ülemkohtu kohtunike osalemine valikumenetluses tegelikult mõttetuks; peab taunitavaks asjaolu, et 20. detsembril 2019. aasta seadus, millega muudeti üldkohtute korralduse seadust, ülemkohtu seadust ja teatavaid muid seadusi (edaspidi „20. detsembril 2019. aasta seadus“)⁽⁵⁰⁾, vähendab kohtunike osalemist esimese esimehe valimisprotsessis veelgi, kuna selle seadusega nähakse ette ülemkohtu esimese esimehe kohusetäitja (edaspidi „esimese esimehe kohusetäitja“), kelle nimetab ametisse Poola Vabariigi president, ja vähendatakse kolmandas voorus kvoorumit, nii et see piirdub 32 kohtunikuga 125-st, millega tegelikult loobutakse Poola põhiseaduse artikli 183 lõikes 3 sätestatud võimu jagunemise mudelist Poola Vabariigi presidendi ja kohtusüsteemi vahel⁽⁵¹⁾;

⁽⁴⁵⁾ OSCE/ODIHRi 27. aprillil 2020 esitatud arvamus 2020. aastaks määratud Poola Vabariigi presidendi valimiste korraldamise erireegleid käsitleva seaduseelnõu (Poola senati dokument nr 99) kohta.

⁽⁴⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽⁴⁷⁾ Ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 2072); ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. 2016 poz. 2073); Ustawa z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. 2016 poz. 2074).

⁽⁴⁸⁾ Veneetsia komisjoni 14.–15. oktoobri 2016. aasta arvamus, punkt 128; ÜRO inimõiguste komitee 31. oktoobril 2016 avaldatud kokkuvõtlikud märkused Poolat käsitleva seitsmenda perioodilise aruande kohta, punktid 7–8; Euroopa Komisjoni soovitus (EL) 2017/1520.

⁽⁴⁹⁾ Euroopa Kohtu 19. novembri 2019. aasta otsus A.K. ja teised vs. Sąd Najwyższy, C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

⁽⁵⁰⁾ Ustawa z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 190).

⁽⁵¹⁾ Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, CDL-PI(2020)002, punktid 51–55.

Neljapäev, 17. september 2020

17. juhib murelikult tähelepanu rikkumistele, mis on seotud esimese esimehe kohusetäitja ametisse nimetamise ja tema edasise tegevusega; on sügavalt mures selle pärast, et esimese esimehe ametikohale kandidaatide valimise menetlus ei olnud vastavuses Poola põhiseaduse artikliga 183 ega ülemkohtu kodukorraga ning selles rikuti ülemkohtu kohtunike täiskogu (edaspidi „täiskogu“) liikmete vahelise arutelu põhinorme; märgib kahetsusega, et kahtlused täiskogus toimunud valimisprotsessi õiguspärasuse ning esimese esimehe kohusetäitjate erapooletuse ja sõltumatuse suhtes valimisprotsessi vältel võivad veelgi kahjustada võimude lahusust ning Poola Vabariigi presidendi poolt 25. mail 2020. aastal ametisse nimetatud uue esimese esimehe legitiimsust ning seada sellega kahtluse alla ülemkohtu sõltumatuse; tuletab meelde, et samalaadse seadusrikkumise pani Poola Vabariigi president toime konstitutsioonikohtu esimehe ametisse nimetamisel;

18. jagab komisjoni muret, et Poola Vabariigi presidendi (ja mõnel juhul ka justiitsministri) voli mõjutada ülemkohtu kohtunike suhtes algatatud distsiplinaarmenetlust sellega, et ta määrab eraldi distsiplinaarjärelevalve ametniku asja uurima ja jätab ülemkohtu distsiplinaarjärelevalve ametniku käimasolevast menetlusest kõrvale, annab alust kartuseks, et võib tekkida vastuolu võimude lahususe põhimõttega ja see võib mõjutada kohtute sõltumatust⁽⁵²⁾;

19. tuletab meelde, et Euroopa Kohus leidis oma 24. juuni 2019. aasta otsuses⁽⁵³⁾, et ülemkohtu praegu ametis olevate kohtunike pensioniea alandamine on vastuolus liidu õigusega ning rikub kohtunike ametist tagandamise keelu põhimõtet ja seega ka kohtunike sõltumatuse põhimõtet, kuna varem, 17. detsembril 2018 antud määrusega⁽⁵⁴⁾ oli Euroopa Kohus rahuldanud selles küsimuses komisjoni ajutiste meetmete võtmise taotluse; märgib, et 21. novembril 2018 võtsid Poola ametivõimud vastu seaduse, millega muudeti ülemkohut käsitlevat seadust⁽⁵⁵⁾, et täita Euroopa Liidu Kohtu määrust – see on seni ainus kord, kui nad seoses Euroopa Kohtu otsusega tühistasid kohtusüsteemi reguleeriva õigusraamistiku muudatused;

Ülemkohtu distsiplinaarkoja ja erakorralise koja koosseis ja toimimine

20. tuletab meelde, et 2018. aastal loodi Poola ülemkohtus kaks uut koda, nimelt distsiplinaarkoda ja erakorraline koda, mille koosseis komplekteeriti vastsetl nimetatud, Poola uue kohtute nõukogu poolt välja valitud kohtunikest ja millele anti erivolitused – sealhulgas erakorralisele kojale õigus madalama astme kohtute otsuseid või ülemkohtu enda otsuseid erakorraliselt läbi vaadata ja tühistada ning distsiplinaarkolleegiumile õigus määrata distsiplinaarkaristusi teistele ülemkohtu ja üldkohtute kohtunikele, mis tähendab *de facto* „ülemkohut ülemkohtu sees“⁽⁵⁶⁾;

21. tuletab meelde, et Euroopa Kohus tegi 19. novembril 2019 vastuseks Poola ülemkohtu, täpsemalt ülemkohtu tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse koja (edaspidi „tööõiguse koda“) eelotsusetaotlusele, mis puudutas distsiplinaarkoda, otsuse⁽⁵⁷⁾, milles märgitakse, et liikmesriikide kohtutel on kohustus eirata liikmesriikide õiguse sätteid, millega jäetakse juhtudel, mille puhul võib kohaldada liidu õigust, pädevus kohtuasja arutamiseks organile, mis ei vasta sõltumatuse ja erapooletuse nõuetele;

22. märgib, et eelotsusetaotluse esitanud ülemkohus (tööõiguse koda) järeldas seejärel oma 5. detsembri 2019. aasta otsuses⁽⁵⁸⁾, et distsiplinaarkoda ei täida sõltumatule ja erapooletule kohtule esitatud nõudeid Poola ja Euroopa Liidu õiguse tähenduses, ning et ülemkohus (tsiviilkoda, kriminaalkoda ja tööõiguse koda) võttis 23. jaanuaril 2020. aastal vastu resolutsiooni⁽⁵⁹⁾, milles rõhutatakse, et distsiplinaarkoda ei saa sõltumatuse puudumise tõttu käsitleda kohtuna ning

⁽⁵²⁾ Vt komisjoni 20. detsembri 2017. aasta põhjendatud ettepanek, COM(2017)0835, põhjendus 133. Vt ka OSCE-ODIHRi 13. novembri 2017. aasta arvamus Poola ülemkohut käsitleva seaduse eelnõu teatavate sätete kohta (26. septembri 2017. aasta seisuga), lk 33.

⁽⁵³⁾ Euroopa Kohtu 24. juuni 2019. aasta otsus komisjon vs. Poola, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531.

⁽⁵⁴⁾ Euroopa Kohtu 17. detsembri 2018. aasta määrus komisjon vs. Poola, C-619/18 R, ECLI:EU:C:2018:1021.

⁽⁵⁵⁾ Ustawa z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2018 poz. 2507).

⁽⁵⁶⁾ OSCE-ODIHRi 13. novembri 2017. aasta arvamus, lk 7–20; Veneetsia komisjoni 8.–9. detsembri 2017. aasta arvamus, punkt 43; komisjoni soovitus (EL) 2018/103, punkt 25; riikide korruptsioonivastane ühendus (GRECO), 18.–22. juuni 2018. aasta lisand neljandale hindamisaruandele Poola kohta (artikkel 34) punkt 31; Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punkt 8.

⁽⁵⁷⁾ Euroopa Kohtu 19. novembri 2019. aasta otsus A.K. ja teised vs. Sąd Najwyższy, C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

⁽⁵⁸⁾ Ülemkohtu 5. detsembri 2019. aasta otsus, III PO 7/19.

⁽⁵⁹⁾ Ülemkohtu tsiviilkoja, kriminaalkoja ja tööõiguse koja 23. jaanuari 2020. aasta resolutsioon, BSA I-4110-1/2020.

Neljapäev, 17. september 2020

seetõttu ei saa selle otsuseid lugeda nõuetekohaselt ametisse nimetatud kohtu otsusteks; märgib tõsise murega, et Poola ametivõimud on teatanud, et nimetatud otsustel ei ole seoses distsiplinaarvoja ja uue kohtute nõukogu jätkuva toimimisega õiguslikku tähendust ning et 20. aprillil 2020 kuulutas konstitutsioonikohus ülemkohtu resolutsiooni põhiseaduse vastaseks⁽⁶⁰⁾, millega on Poolas tekitatud ohtlik kohtuvõimu duaalsus ning rikutakse avalikult liidu õiguse ülimuslikkust ja eelkõige ELi lepingu artikli 19 lõiget 1, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, kuna takistatakse Euroopa Kohtu 19. novembri 2019. aasta otsuse⁽⁶¹⁾ mõjusust ja kohaldamist Poola kohtute poolt⁽⁶²⁾;

23. võtab teadmiseks Euroopa Kohtu 8. aprilli 2020. aasta määruse⁽⁶³⁾, milles nõutakse, et Poola peab viivitamatult peatama distsiplinaarvoja volitusi käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamise ja kutsub Poola ametivõime üles määrust kiiresti täitma; kutsub Poola ametivõime üles seda määrust täielikult täitma ja palub komisjonil esitada Euroopa Kohtule täiendava taotluse, milles nõutakse jätkuva rikkumise korral trahvi määramist; palub komisjonil kiiresti alustada rikkumismenetlust seoses erakorralise koja volitusi käsitlevate siseriiklike õigusnormidega, sest erakorralise koja koosseisu puhul esinevad samasugused puudused nagu distsiplinaarvoja puhulgi;

Uue kohtute nõukogu koosseis ja toimimine

24. tuletab meelde, et liikmesriigid võivad ise otsustada kohtunike nõukogu asutamise üle, kuid juhul kui see nõukogu asutatakse, tuleb tagada selle sõltumatus kooskõlas Euroopa Liidu normide ja liikmesriigi põhiseadusega; tuletab meelde, et pärast kohtute nõukogu (kohtute ja kohtunike sõltumatuse eest vastutav organ vastavalt Poola põhiseaduse artikli 186 lõikele 1) reformimist 8. detsembri 2017. aasta seadusega, millega muudeti kohtute nõukogu käsitlevat seadust ja teatavaid teisi seadusi⁽⁶⁴⁾, kaotas Poola õigusemõistjate kogukond õiguse saata oma esindajaid kohtute nõukokku ning kaotas sellega ka mõju kohtunike värbamise ja edutamise üle; tuletab meelde, et enne reformi olid kohtute nõukogu 25 liikmest 15 kolleegide valitud kohtunikud, alates 2017. aasta reformist valib aga need kohtunikud Poola parlament; peab väga kahetsusväärseks, et koostoimes kõigi varasemate reeglite kohaselt ametisse määratud liikmete volituste ennetähtaegse lõpetamisega 2018. aastal põhjustas see samm kohtute nõukogu ulatusliku politiseerimise⁽⁶⁵⁾;

25. tuletab meelde, et ülemkohus leidis Euroopa Kohtu 19. novembri 2019. aasta otsuses esitatud kriteeriume rakendades oma 5. detsembri 2019. aasta otsuses ja 15. jaanuari 2020. aasta otsustes⁽⁶⁶⁾ ning 23. jaanuari 2020. aasta resolutsioonis, et uue kohtute nõukogu otsustav roll hiljuti loodud distsiplinaarvoja kohtunike valimisel õhustab selle koja sõltumatust ja erapooletust⁽⁶⁷⁾; tunneb muret kohtute nõukogu praeguse koosseisu poolt nimetatud või edutatud kohtunike õigusliku seisundi pärast ja selle pärast, kuidas võib nende osalemine otsuste tegemisel mõjuda menetluste õiguspärasusele ja seaduslikkusele;

26. tuletab meelde, et Euroopa kohtute nõukogude võrgustik peatas 17. septembril 2018 Poola uue kohtute nõukogu osalemise, kuna see ei vastanud enam seadusandlikust ja täidesaatvast võimust sõltumatuse nõuetele, ning algatas 2020. aasta aprillis väljaarvamismenetluse⁽⁶⁸⁾;

⁽⁶⁰⁾ Konstitutsioonikohtu 20. aprilli 2020. aasta otsus, U 2/20.

⁽⁶¹⁾ Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punkt 38.

⁽⁶²⁾ Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punkt 38.

⁽⁶³⁾ Euroopa Kohtu 8. aprilli 2020. aasta määrus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, ECLI:EU:C:2020:277.

⁽⁶⁴⁾ Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 3).

⁽⁶⁵⁾ Euroopa kohtunike konsultatiivnõukogu juhatuse 7. aprilli 2017. aasta ja 12. oktoobri 2017. aasta arvamused; OSCE/ODIHRi lõplik arvamus kohtute nõukogu seaduse muutmise eelnõu kohta, 5. mai 2017; Veneetsia komisjoni 8.–9. detsembri 2017. aasta arvamus, lk 5–7; riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) 19.–23. märtsi 2018. aasta *ad hoc* aruanne Poola kohta (artikkel 34) ja selle lisand 18.–22. juunist 2018; Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punktid 42 ja 61.

⁽⁶⁶⁾ Ülemkohtu 15. jaanuari 2020. aasta otsus, III PO 8/18. Ülemkohtu 15. jaanuari 2020. aasta otsus, III PO 9/18.

⁽⁶⁷⁾ Vt selle kohta ka järgmisi Euroopa Inimõiguste Kohtus poolleli olevaid kohtuasju: Reczkowicz ja kaks teist vs. Poola (kaebuse nr 43447/19, 49868/19 ja 57511/19), Grzęda vs. Poola (nr 43572/18), Xero Flor w Polsce sp. z o.o. vs. Poola (nr 4907/18), Broda vs. Poola ja Bojara vs. Poola (nr 26691/18 ja 27367/18), Żurek vs. Poola (nr 39650/18) ning Sobczyńska ja teised vs. Poola (nr 62765/14, 62769/14, 62772/14 ja 11708/18).

⁽⁶⁸⁾ Euroopa kohtute nõukogude võrgustiku (ENCJ) juhatuse 21. veebruari 2020. aasta kiri. Vt ka Euroopa Kohtunike Liidu 4. mai 2020. aasta kirja ENCJ-i toetuseks.

Neljapäev, 17. september 2020

27. kutsub komisjoni üles alustama rikkumismenetlust seoses Poola 8. detsembril 2017 muudetud 12. mai 2011. aasta seadusega⁽⁶⁹⁾, mis käsitleb kohtute nõukogu, ning esitama Euroopa Kohtule taotluse peatada uue kohtute nõukogu tegevus ajutiste meetmete abil;

Üldkohtute korraldust, kohtute esimeeste ametisse nimetamist ja üldkohtute kohtunike pensionikorda reguleerivad normid

28. peab kahetsusväärseks, et justiitsminister, kes on Poola süsteemis ühtlasi peaprokurör, sai kuue kuu pikkuse üleminekuperioodi ajal õiguse määrata omal äranägemisel ametisse ja ametist vabastada madala astme kohtute esimehi ning et aastatel 2017–2018 vahetas justiitsminister välja rohkem kui sada kohtu esimeest ja aseesimeest; märgib, et ka pärast seda perioodi jäi kohtute esimeeste ametist vabastamine justiitsministri otsustada, praktiliselt ilma mõjusa kontrollita selle õiguse kasutamise üle; märgib veel, et justiitsminister sai ka muid n-õ distsiplinaarvolitusi kohtute esimeeste ja kõrgema astme kohtute esimeeste suhtes, kellel on nüüd omakorda suured haldusvolitused madalama astme kohtute esimeeste suhtes⁽⁷⁰⁾; väljendab kahetsust selle Poola õigusriiki ja kohtusüsteemi sõltumatust tabanud suure tagasilöögi pärast⁽⁷¹⁾;

29. peab kahetsusväärseks, et 20. detsembri 2019. aasta seadusega, mis jõustus 14. veebruaril 2020. aastal, muudeti kohtunike kogude koosseisu ja anti osa nende kohtuomavalitsuse organite volitustest justiitsministri nimetatud kohtuesimeeste kolleegiumidele⁽⁷²⁾;

30. tuletab meelde, et Euroopa Kohus leidis oma 5. novembri 2019. aasta otsuses⁽⁷³⁾, et 12. juuli 2017. aasta seaduse (millega muudeti üldkohtute korralduse seadust ja teatavaid teisi seadusi)⁽⁷⁴⁾ sätteid, millega alandati üldkohtute kohtunike pensioniiga, lubades samal ajal justiitsministril otsustada nende teenistuse pikendamise üle, ning millega määrati kohtunikele soost lähtuvalt erinev pensioniiga, on liidu õigusega vastuolus;

Kohtunike õigused ja sõltumatus, sealhulgas kohtunike uus distsiplinaarkord

31. taunib uusi sätteid, millega määratletakse kohtunikele ja kohtute esimeeste uued distsiplinaarrikkumised ja -karistused, kuna need ohustavad tõsiselt kohtute sõltumatust⁽⁷⁵⁾; taunib uusi sätteid, millega keelatakse kohtunikele igasugune poliitiline tegevus, kohustatakse neid avalikustama oma liikmesus ühendustes ja piiratakse oluliselt kohtuomavalitsuse organite arutelusid ning mis lähevad kohtunike sõnavabaduse piiramisel kaugemale õiguskindluse, vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtetest⁽⁷⁶⁾;

32. on sügavalt mures kohtunike ja prokuröride suhtes Poolas algatatud distsiplinaarmenetluste pärast, mis on seotud nende kohtunike kohtuotsustega, millega kohaldatakse liidu õigust, või avalike avaldustega kohtute sõltumatuse ja õigusriigi kaitseks Poolas; taunib eelkõige distsiplinaarmenetluse ähvardust⁽⁷⁷⁾ rohkem kui 10 % kohtunike suhtes, kes andsid allkirja OSCE-le adresseeritud kirjale, milles käsitleti presidendivalimiste nõuetekohast korraldamist ja represseeritud kohtunike toetamist; mõistab hukka Poola kohtunike vastase laimukampaania ja ametiisikute osalemise selles; kutsub Poola ametivõime üles hoiduma distsiplinaarmenetluste kuritarvitamisest ja muudest kohtuvõimu autoriteeti kahjustavatest meetmetest;

⁽⁶⁹⁾ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2011 nr 126 poz. 714).

⁽⁷⁰⁾ Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punkt 45.

⁽⁷¹⁾ Vt ka Euroopa Nõukogu Euroopa kohtunike konsultatiivnõukogu juhatuse (CCJE-BU) 18. juuni 2018. aasta dokumenti, CCJE-BU(2018)6REV.

⁽⁷²⁾ Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punktid 46–50.

⁽⁷³⁾ Euroopa Kohtu 5. novembri 2019. aasta otsus komisjon vs. Poola, C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924.

⁽⁷⁴⁾ Ustawa z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 poz. 1452).

⁽⁷⁵⁾ OSCE-ODIHRi 14. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline vahearvamus seaduseelnõu kohta, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, ülemkohtu seadust ja teatavaid muid Poola seadusi (20. detsembri 2019. aasta seisuga), lk 23–26; Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punktid 44 ja 45.

⁽⁷⁶⁾ OSCE-ODIHRi 14. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline vahearvamus, lk 18–21; Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punktid 24–30.

⁽⁷⁷⁾ Üldkohtute kohtunike distsiplinaarküsimuste aseprokuröri teadaanne, juuli 2020, <http://rzecznik.gov.pl/wp-content/uploads/2020/07/KomunikatFWS.pdf>.

Neljapäev, 17. september 2020

33. kutsus Poola ametivõime üles kõrvaldama uued sätted (mis käsitlevad distsiplinaarrikkumisi jm), mis takistavad kohtutel uurimast teiste kohtunike sõltumatuse ja erapooletusega seotud küsimusi lähtuvalt liidu õigusest ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonist, takistades seega kohtunikel täitmast liidu õiguse kohast kohustust jätta kõrvale liidu õigusega vastuolus olevad siseriiklikud õigusnormid ⁽⁷⁸⁾;

34. kiidab heaks komisjoni algatatud rikkumismenetluse seoses eespool nimetatud uute õigusnormidega; peab kahetsusväärseks, et alates 29. aprillist 2020 ei ole edasiminekut toimunud; kutsus komisjoni üles käsitlema seda asja prioriteetsena ning paluma Euroopa Kohtul kasutada kiirmenetlust ja lubada rakendada ajutisi meetmeid, kui asi edastatakse Euroopa Kohtule;

Peaprokuröri staatus ja prokuratuuride korraldus

35. taunib justiitsministri ja peaprokuröri ametikoha liitmist, peaprokurörile prokuratuuris antud suuremaid volitusi, justiitsministrile kohtute suhtes antud suuremaid volitusi (27. juuli 2001. aasta üldkohtute korralduse seadus, mida on muudetud ⁽⁷⁹⁾) ning nõrka kontrolli nende volituste üle (prokuröride nõukogu), mille tulemusena ühele isikule koguneb liiga palju volitusi ja mis otse kahjustab prokuratuuri sõltumatust poliitikast, nagu on märkinud Veneetsia komisjon ⁽⁸⁰⁾;

36. tuletab meelde, et Euroopa Kohus leidis oma 5. novembri 2019. aasta otsuses, et Poola prokuröride pensioniea alandamine on vastuolus liidu õigusega, sest sellega määratakse Poola mees- ja naisprokuröridele erinev pensioniiga;

Üldhinnang õigusriigi olukorrale Poolas

37. nõustub komisjoni, Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee, riikide korrupsioonivastase ühenduse ning kohtunike ja advokaatide sõltumatusega tegeleva ÜRO eriraportööriga, et eespool nimetatud eraldiseisvate muudatustega kohtusüsteemi reguleerivas õigusraamistikus – arvestades nende koostoimet ja üldist mõju – rikutakse tõsiselt, pidevalt ja süsteemselt õigusriigi põhimõtet, võimaldatakse seadusandlikul ja täitevvõimul sekkuda kogu õigussüsteemi ülesehitusse ja väljundisse viisil, mis ei ole kooskõlas võimude lahususe ja õigusriigi põhimõtetelega, ning nõrgestatakse sellega märkimisväärselt Poola kohtusüsteemi sõltumatust ⁽⁸¹⁾; taunib Poola ametivõimude alates 2016. aastast võetud meetmete ja ametisse nimetamise destabiliseerivat mõju Poola õiguskorrale;

Põhiõiguste kaitse Poolas

Poola inimõiguste volinik

38. tunneb muret inimõiguste voliniku büroo sõltumatuse vastaste poliitiliste rünnakute pärast ⁽⁸²⁾; rõhutab asjaolu, et inimõiguste volinik on oma vastutusalas avalikult kritiseerinud praeguse valitsuse mitmesuguseid meetmeid; tuletab meelde, et inimõiguste voliniku statuut on sätestatud Poola põhiseaduses ja praeguse inimõiguste voliniku ametiaeg lõpeb 2020. aasta septembris; tuletab meelde, et Poola põhiseaduse kohaselt peaks voliniku valima seim senati nõusolekul;

⁽⁷⁸⁾ OSCE-ODIHRi 14. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline vahearvamus, lk 13–17; Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punktid 31–43.

⁽⁷⁹⁾ Ustawa z dnia 27 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 1070).

⁽⁸⁰⁾ Veneetsia komisjoni 8.–9. detsembri 2017. aasta arvamus muudetud prokuratuuriseaduse kohta, CDL-AD(2017)028, punkt 115.
⁽⁸¹⁾ Komisjoni soovitus (EL) 2018/103; kohtunike ja juristide sõltumatusega tegeleva ÜRO eriraportööri 25. juuni 2018. aasta avaldus; Euroopa Komisjon, 2019, Euroopa poolaasta: Poola riigiaruanne, 27. veebruar 2019, SWD(2019)1020, lk 42; Euroopa kohtute nõukogude võrgustiku, ELi ülemkohtute esimeeste võrgustiku ja Euroopa Kohtunike Liidu juhtide 20. septembri 2019. aasta kiri; riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) 6. detsembri 2019. aasta järeldokument Poolat käsitleva neljanda hindamisaruande (artikkel 34) lisandile, punkt 65; Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 28. jaanuari 2020. aasta resolutsioon 2316 (2020) demokraatlike institutsioonide toimimise kohta Poolas, punkt 4.

⁽⁸²⁾ Vt ka Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku 19. jaanuari 2018. aasta kiri Poola peaministrile; inimõiguste edendamise ja kaitse eest vastutavate riigiasutuste Euroopa võrgustiku (ENNHRI), Euroopa Liidu riiklike võrdõiguslikkust edendavate asutuste võrgustiku EQUINET), inimõigustega tegelevate riiklike institutsioonide ülemaailmse liidu (GANHRI), Rahvusvahelise Ombudsmani Instituudi (IOI) ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo Euroopa osakonna (OHCHR Europe) 2019. aasta juunis Poola inimõiguste voliniku toetuseks tehtud ühisavaldus.

Neljapäev, 17. september 2020

Õigus õiglasele kohtumõistmisele

39. peab murettekitavaks teateid väidetavatest põhjendamatustest viivitustest kohtumenetlustes, raskustest saada vahistamise ajal õigusabi ning juhtumitest, kus ei ole piisavalt austatud õigusnõustaja ja kliendi omavahelise suhtluse konfidentsiaalsust⁽⁸³⁾; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima juristide olukorda Poolas; tuletab meelde, et vastavalt põhiõiguse harta artiklitele 47 ja 48 on kõigil kodanikel õigus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud sõltumatu juristi poolt;

40. peab murettekitavaks, et alates 20. detsembri 2019. aasta seaduse jõustumisest 14. veebruaril 2020 saab ainult ülemkohtu erakorraline koda, mille enda sõltumatus ja erapooletus on küsitav, otsustada, kas kohtunik või kohus on sõltumatu ja erapooletu, ning sellega on kodanikud kõigis muudes instantsides kohtuliku kontrolli olulisest elemendist ilma jäetud⁽⁸⁴⁾; tuletab meelde, et Euroopa Kohtu praktika järgi kohustab õigus õiglasele kohtumõistmisele iga kohut omal algatusel kontrollima, kas ta vastab sõltumatuse ja erapooletuse kriteeriumidele⁽⁸⁵⁾;

Õigus saada teavet ja väljendusvabadus, sealhulgas meediavabadus ja pluralism

41. kordab, et meediavabadus ja meedia mitmekesisus on demokraatia ja õigusriigi lahutamatud osad ning õigus teavitada ja õigus olla teavitatud kuuluvad demokraatlike põhiväärtuste hulka, millel Euroopa Liit rajaneb; tuletab meelde, et Euroopa Parlament kutsus oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsioonis nõukogu üles käsitlema ELi lepingu artikli 7 lõikes 1 nimetatud kuulamistel uusi muutusi väljendusvabaduse, sealhulgas meediavabaduse vallas;

42. tuletab meelde, et parlament väljendas oma 14. septembri 2016. aasta resolutsioonis muret varem vastu võetud ja uuesti esitatud muudatuste pärast Poola meediaseaduses; kordab oma üleskutset komisjonile hinnata vastu võetud õigusakti kooskõla liidu õigusega, eelkõige põhiõiguste harta artikliga 11 ja avalikku meediat käsitleva liidu õigusega;

43. väljendab tõsist muret Poola ametivõimude viimastel aastatel avalik-õigusliku ringhäälingu suhtes võetud meetmete pärast, mille hulka kuuluvad avalik-õigusliku ringhäälingu ümberkujundamine valitsusmeelseks ringhäälinguorganisatsiooniks, millega avalik-õiguslikul meedial ja selle juhtorganitel takistatakse väljendada sõltumatut või teisitimõtlevat arvamust ning kontrollitakse ringhäälingu sisu⁽⁸⁶⁾; tuletab meelde, et Poola põhiseaduse artikliga 54 tagatakse sõnavabadus ja keelatakse tsensuur;

44. on väga mures selle üle, et mõned poliitikud kasutavad ajakirjanike vastu liigselt laimusuüdistusi, mis võivad muu hulgas kaasa tuua rahatrahvi määramise ja ajakirjanikuna töötamise õiguse peatamise; kardab, et see avaldab ajakirjanikuametile ning ajakirjanike ja meedia sõltumatusele negatiivset mõju⁽⁸⁷⁾; kutsub Poola ametivõime üles tagama kohaste õiguskaitsevahendite kättesaadavuse ajakirjanikele ja nende perekondadele, kelle suhtes on algatatud kohtuasjad, mille eesmärk on vaigistada või hirmutada sõltumatut meediat; kutsub Poola ametivõime üles täielikult rakendama Euroopa Nõukogu 13. aprilli 2016. aasta soovitud ajakirjanduse kaitse ning ajakirjanike ja teiste meedias osalejate turvalisuse kohta⁽⁸⁸⁾; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole siiani esitanud SLAPPi (üldsuse osalemise vastane strateegiline hagi) vastast õigusakti, mis kaitseks ka Poola ajakirjanikke ja meediat pahatahtlike kohtuasjade eest;

⁽⁸³⁾ ÜRO inimõiguste komitee 23. novembril 2016 avaldatud kokkuvõtlikud märkused Poolat käsitleva seitsmenda perioodilise aruande kohta, punkt 33;

⁽⁸⁴⁾ Veneetsia komisjoni ning Euroopa Nõukogu inimõiguste ja õigusriigi küsimuste peadirektoraadi 16. jaanuari 2020. aasta kiireloomuline ühisarvamus, punkt 59.

⁽⁸⁵⁾ Euroopa Kohtu 26. märtsi 2020. aasta otsus Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon, liidetud kohtuasjad C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, ECLI:EU:C:2020:232, punkt 57.

⁽⁸⁶⁾ Vt ka maailma ajakirjandusvabaduse indeksit, kus Poola on alates 2015. aastast langenud 18. kohalt 62. kohale.

⁽⁸⁷⁾ Euroopa Nõukogu platvorm ajakirjanduse kaitsmise ja ajakirjanike turvalisuse edendamiseks, 2020. aasta aastaaruanne, märts 2020, lk 42.

⁽⁸⁸⁾ Euroopa Nõukogu ministrite komitee 13. aprilli 2016. aasta soovitus CM/Rec(2016)4 liikmesriikidele ajakirjanduse kaitse ning ajakirjanike ja teiste meedias osalejate turvalisuse kohta.

Neljapäev, 17. september 2020

45. on mures teatavaks saanud ajakirjanike kinnipidamise juhtumitest, kui ajakirjanikud tegid oma tööd – andsid teavet COVID-19 epideemia ajal liikumiskiirangute vastu korraldatud meelevalduste kohta ⁽⁸⁹⁾;

Akadeemiline vabadus

46. väljendab muret haritlaste vastu laimuvaidluste kasutamise ja nendega ähvardamise üle; kutsub Poola ametiasutusi üles austama kooskõlas rahvusvaheliste normidega sõna- ja akadeemilist vabadust ⁽⁹⁰⁾;

47. kutsub Poola parlamenti üles tunnistama kehtetuks rahvusliku mälu instituuti ja Poola rahva vastaste kuritegude eest süüdistuse esitamise komiteed käsitleva 18. detsembri 1998. aasta seaduse ⁽⁹¹⁾ peatükki 6c, mis ohustab sõnavabadust ja sõltumatut uurimistööd, kuna selles loetakse Poola ja Poola kodanike maine kahjustamine (näiteks süüdistades Poolat või Poola kodanikke holokaustis osalemises) tsiviilõigusrikkumiseks, mille kohta võib esitada hagi tsiviilkohtule ⁽⁹²⁾;

Kogunemisvabadus

48. kordab oma üleskutset Poola valitsusele austada kogunemisvabadust ja eemaldada praegu kehtivast 24. juuli 2015. aasta avalike kogunemiste seadusest ⁽⁹³⁾ (mida on muudetud 13. detsembril 2016 ⁽⁹⁴⁾) sätteid, millega prioriseeritakse valitsuse heaks kiidetud „tsüklilisi“ kogunemisi ⁽⁹⁵⁾; kutsub Poola ametivõime üles hoiduma kohaldamast kriminaalkaristusi isikutele, kes osalevad rahumeelsetel kogunemistel või millegi vastastel meelevaldustel ning loobuma kriminaalsüüdistuste esitamisest rahumeelsetele meelevaldajatele; nõuab peale selle, et Poola ametivõimud tagaksid rahumeelsetele kogunemistele piisava kaitse ja annaksid kohtu alla need, kes ründavad vägivaldselt rahumeelsetel kogunemistel osalejaid;

49. väljendab muret selle pärast, COVID-19 pandeemia ajal kehtis äärmiselt piirav avalike kogunemiste keeld ⁽⁹⁶⁾, ilma et oleks kehtestatud loodusõnnetust tingitud eriolukorda, nagu on sätestatud Poola põhiseaduse artiklis 232, ning rõhutab, et kogunemisõigust piirates tuleb kohaldada proportsionaalsuse põhimõtet;

Ühinemisvabadus

50. kutsub Poola ametivõime üles muutma 15. septembri 2017. aasta seadust, mis käsitleb rahvuslikku vabaduse instituuti ja kodanikuühiskonna arendamise keskust ⁽⁹⁷⁾ ⁽⁹⁸⁾ et tagada kriitilistele kodanikuühiskonna rühmadele kohalikul, piirkondlikul ja riigi tasandil riigipoolse rahastamise kättesaadavus ja avaliku sektori vahendite õiglane, erapooletu ja läbipaistev jagamine kodanikuühiskonnale, et tagada pluralistlik esindatus ⁽⁹⁹⁾; kordab oma nõudmist, et asjaomastele organisatsioonidele võimaldataks liidu tasandil piisavalt rahalisi vahendeid eri rahastamisvahenditest, nagu liidu väärtuste tegevussuund uue kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi raames ning liidu katseprojektid; on sügavalt mures selle pärast, et Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Poola liikmed kogeavad poliitilist survet seoses oma tegevusega, mida nad arendavad oma volituste piires ⁽¹⁰⁰⁾;

⁽⁸⁹⁾ Rahvusvaheline võrgustik International Press Institute (IPI), Tracker on Press Freedom Violations related to COVID-19 Coverage (COVID-19 kajastamisega seotud ajakirjandusvabaduse rikkumiste seire), <https://ipi.media/covid19-media-freedom-monitoring/>.

⁽⁹⁰⁾ Euroopa Nõukogu, Ameerika Riikide Organisatsiooni jt, akadeemilise vabaduse, institutsioonilise autonoomia ja demokraatia tuleviku ülemaailmse foorumi 21. juuni 2019. aasta deklaratsioon.

⁽⁹¹⁾ Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. 1998 nr 155 poz. 1016).

⁽⁹²⁾ Vt ka OSCE meediavabaduse esindaja 28. juuni 2018. aasta avaldust.

⁽⁹³⁾ Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. 2015 poz. 1485).

⁽⁹⁴⁾ Ustawa z dnia 13 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. 2017 poz. 579).

⁽⁹⁵⁾ Vt ka ÜRO ekspertide 23. aprilli 2018. aasta teatist, milles nõutakse, et Poola tagaks vaba ja täieliku osalemise kliimakõnelustes.

⁽⁹⁶⁾ Poola inimõiguste voliniku 6. mai 2020. aasta kiri sise- ja haldusministeeriumile.

⁽⁹⁷⁾ Ustawa z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz.U. 2017 poz. 1909).

⁽⁹⁸⁾ OSCE/ODIHRi arvamus Poola seaduse eelnõu kohta, mis käsitleb rahvuslikku vabaduse instituuti – kodanikuühiskonna arengu keskust, Varssavi, 22. august 2017.

⁽⁹⁹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aruanne põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtte kohta: riikide areng kodanikuühiskonna perspektiivist aastatel 2018–2019, juuni 2020, lk 41–42.

⁽¹⁰⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 23. juuni 2020. aasta pressiteade „Murettekitav surve kodanikuühiskonnale: Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Poola liikmest saab valitsuse vastumeetmete sihtmärk ning valitsusvälised organisatsioonid ei saa enam oma kandidaate valida“.

Neljapäev, 17. september 2020

51. peab murettekitavaks justiitsministri ja keskkonnaministri pressiavaldust teatavate valitsusväliste organisatsioonide kohta, millega püütakse häbimärgistada neid organisatsioone kui välismaiste jõudude huvides tegutsejaid; peab eriti murettekitavaks kavandatavat seaduseelnõu valitsusväliste organisatsioonide rahastamise avaliku registri loomise kohta, millega kohustataks neid deklareerima kõiki välismaiseid rahastamisallikaid⁽¹⁰¹⁾;

Eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse

52. kordab oma järeldust 14. septembri 2016. aasta resolutsioonist: 10. juuni 2016. aasta terrorismivastase tegevuse seaduses ja salajase järelevalve rakendamist käsitlevas 6. aprilli 1990. aasta politseiseaduses⁽¹⁰²⁾ (mida on muudetud) sätestatud menetluslikud tagatised ja materiaalsed tingimused ei ole piisavad, et ära hoida selle liigset kasutamist või põhjendamatu sekkumist üksikisikute (sealhulgas opositsiooni ja kodanikuühiskonna liidrite) eraellu ja andmekaitset⁽¹⁰³⁾; kordab oma üleskutset komisjonile: hinnata nende õigusnormide kooskõla liidu õigusega, ja nõuab, et Poola ametivõimud austaksid täielikult kõigi kodanike eraelu puutumatus;

53. on sügavalt mures asjaolu pärast, et 22. aprillil 2020 edastas Poola digitaalküsimuste ministeerium rahvastiku üldisest elektroonilisest registreerimissüsteemist (edaspidi „PESELi register“) isikuandmeid postiteenuseid osutavale ettevõttele, et hõlbustada 10. mai 2020. aasta presidendivalimiste korraldamist posti teel hääletamisega, ilma et selleks oleks olnud õiguslikku alust, kuna Poola parlament võttis alles 7. mail 2020 vastu seaduse, millega lubati korraldada eranditult posti teel valimised; märgib, et PESELi register ei ole samane valijate registriga ja hõlmab ka teiste ELi liikmesriikide kodanike isikuandmeid ning seetõttu võis ülalmainitud andmete ülekandmine olla vastuolus määrusega (EL) 2016/679; tuletab meelde, et Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu märkis, et ametiasutused võivad avaldada teavet valimisnimekirjadesse kantud isikute kohta, kuid ainult juhul, kui see on liikmesriigi õiguses konkreetselt lubatud⁽¹⁰⁴⁾; märgib, et Poola inimõiguste volinik on esitanud Varssavi vojevoodkonna halduskohtule kaebuse seoses Poola põhiseaduse artiklite 7 ja 51 võimaliku rikkumisega Poola digitaalküsimuste ministeeriumi poolt;

Terviklik seksuaalharidus

54. kordab oma 14. novembri 2019. aasta resolutsioonis väljendatud sügavat muret (mida jagas ka Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik⁽¹⁰⁵⁾) Poola parlamendile „pedofiilia peatamise“ algatuse raames esitatud Poola karistusseadustiku artikli 200b muutmise seaduseelnõu äärmiselt ebamääraste, laiaulatuslike ja ebaproportsionaalsete sätete pärast, mille tegelik eesmärk on kriminaliseerida seksuaalkasvatuse andmine alaealistele ning mille kohaldamisala tõttu ähvardab kõiki isikuid ja eelkõige lapsevanemaid, õpetajaid ja seksuaalkasvatuse valdkonnas tegutsejaid kuni kolmeaastane vanglakaristus inimese seksuaalsuse, tervise ja intiimsuhete teemalise õpetuse eest;

55. rõhutab, et eakohane ja tõenduspõhine terviklik seksuaal- ja suhteharidus on tähtis, et arendada noortes oskusi luua terveid, võrdseid, hoolivaid ja turvalisi suhteid, mis on diskrimineerimis-, sunni- ja vägivallavabad; on veendunud, et terviklikul seksuaalharidusel on positiivne mõju ka võrdõiguslikkusele ja see hõlmab muu hulgas kahjulike soopõhiste normide ja soolise vägivallega seotud hoiakute muutumist, lähisuhtevägivalla, seksuaalse sunni, homofoobia ja transfoobia ennetamist, seksuaalse vägivalla, seksuaalse ärakasutamise või kuritarvitamise mahavaikimisest loobumist ja noorte julgustamist abi otsimisel; kutsub Poola parlamenti üles hoiduma seaduseelnõu vastuvõtmisest, millega muudetakse Poola karistusseadustiku artiklit 200b, ja nõuab tungival, et Poola ametivõimud tagaksid kõigile koolinoortele teaduslikult täpse ja põhjaliku seksuaalhariduse kättesaadavuse kooskõlas rahvusvaheliste normidega, ning et sellise hariduse ja teabe andjad nende tegevuses faktiliselt ja objektiivselt toetataks;

⁽¹⁰¹⁾ Keskkonnaministri 7. augusti 2020. aasta pressiteade, koostöös justiitsministri ja, <https://www.gov.pl/web/srodowisko/nowe-prawo-wzmocni-przejrystosc-finansowania-organizacji-pozarzadowych>.

⁽¹⁰²⁾ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179).

⁽¹⁰³⁾ ÜRO inimõiguste komitee 23. novembril 2016 avaldatud kokkuvõtlikud märkused Poolat käsitleva seitsmenda perioodilise aruande kohta, punktid 39–40. Vt ka ÜRO ekspertide 23. aprilli 2018. aasta teatist, milles nõutakse, et Poola tagaks vaba ja täieliku osalemise kliimakõnelustes.

⁽¹⁰⁴⁾ Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu 5. mai 2020. aasta kiri Poola presidendivalimiste andmete avalikustamise kohta.

⁽¹⁰⁵⁾ Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku 14. aprilli 2020. aasta avaldus.

Neljapäev, 17. september 2020

Seksuaal- ja reproduktiivtervis ning sellega seonduvad õigused

56. tuletab meelde, et põhiõiguste harta, Euroopa inimõiguste konventsiooni ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika kohaselt on naiste seksuaal- ja reproduktiivtervis seotud mitme inimõigusega, kaasa arvatud õigus elule ja väärikusele, õigus kaitsele ebainimliku ja inimväärikust alandava kohtlemise eest, õigus tervishoiule, õigus eraelu puutumatusel, õigus haridusele ja mittediskrimineerimisele, mida kajastab ka Poola põhiseadus; tuletab meelde, et Euroopa Parlament kritiseeris oma 15. novembri 2017. aasta resolutsioonis karmilt iga seadusandlikku ettepanekut, millega keelataks abordi tegemine loote raske või surmaga lõppeva väärarengu korral ja millega tegelikult peaaegu keelataks abordi kättesaadavus Poolas, kuna enamik seaduslikke aborte tehakse neil põhjustel⁽¹⁰⁶⁾, ning rõhutas, et üldine tervishoiu, kaasa arvatud seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu kättesaadavus ning sellega seonduvad õigused kuuluvad põhiliste inimõiguste hulka⁽¹⁰⁷⁾; peab kahetsusväärseks kavandatud muudatusi⁽¹⁰⁸⁾ 5. detsembri 1996. aasta seadusesse (arstide ja hambaarstide elukutsete kohta⁽¹⁰⁹⁾), mille kohaselt ei oleks arstid enam õiguslikult kohustatud kätte näitama alternatiivset asutust või arsti, kui nad isiklike veendumuste tõttu keelduvad seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste osutamisest; on mures nn veendumuste klausli kasutamise pärast, millega kaasneb usaldusväärsete suunamismehhanismide puudumine, ja selle pärast, et naistel, kes on sellistest teenustest ilma jäetud, puuduvad õigeaegsed vaidlustamisvõimalused; kutsub Poola parlamenti üles hoiduma kõigist edasistest katsetest piirata naiste seksuaal- ja reproduktiivtervishoidu ning sellega seonduvaid õigusi; kinnitab kindlalt, et seksuaal- ja reproduktiivtervishoiuteenuste ning sellega seonduvate õiguste teenuste keelamine on naiste ja tütarlaste vastase vägivalda vorm; kutsub Poola ametivõime üles võtma meetmeid, et täielikult täita otsuseid, mida on kohtuasjades Poola vastu teinud Euroopa Inimõiguste Kohus, kes on mitmel korral otsustanud, et piiravate abordiseaduste ja seaduste puuduliku rakendamisega rikutakse naiste inimõigusi⁽¹¹⁰⁾;

57. tuletab meelde, et varasemad katsed veelgi piirata Poolas abordiõigust, mis on niigi Euroopa Liidu üks kõige rangemaid, peatati 2016. ja 2018. aastal Poola kodanike massilise vastuseisu tõttu, mida väljendasid nn mustad marsid; kutsub Poola ametivõime tungivald üles kaaluma seaduse kehtetuks tunnistamist, millega piiratakse naistele ja tütarlastele erakorralise rasedusvastase pilli kättesaadavust;

Vaenukõne, avalik diskrimineerimine, naistevastane vägivald, koduvägivald ja sallimatu käitumine vähemuste ja teiste vähekaitsitud rühmade, sealhulgas LGBTI-inimeste suhtes

58. nõuab Poola ametivõimudelt kõigi vajalike meetmete võtmist kindlameelseks võitluseks rassistliku vaenukõne ja vägivalda õhutamise ja väljaspool seda ning avalikku hukkamõistu ja distantseerumist avaliku elu tegelaste, sealhulgas poliitikute ja meediaametnike⁽¹¹¹⁾ rassistliku vaenukõne suhtes, et tõrjuda eelarvamusi ja negatiivset meelestatust rahvus- ja etniliste vähemuste, migrantide, pagulaste ja varjupaigataotlejate vastu, ning nõuab selliste seaduste tõhusat

⁽¹⁰⁶⁾ 2017. aastal moodustasid lootekahjustustest tingitud abordid 97,9% kõigist ravijuhtumitest: Poola Seimi veebisaidil avaldatud terviseinfosüsteemide keskuse avaliku statistika uurimisprogrammi MZ-29 aruanded. Sprawozdanie Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w 2016 r. ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.).

⁽¹⁰⁷⁾ Vt ka Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku 2017. aasta detsembri aruteludokumenti „Naiste seksuaal- ja reproduktiivtervis ning sellega seonduvad õigused Euroopas“; vt ka naiste diskrimineerimise probleemidega tegelevat ÜRO töörühma nõustavate ÜRO ekspertide 22. märtsi 2018. aasta avaldust ja Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku 14. aprilli 2020. aasta avaldust.

⁽¹⁰⁸⁾ Ustawa z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry oraz niektórych innych ustaw (Ametlikus Teatajas veel avaldamata).

⁽¹⁰⁹⁾ Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. 1997 nr 28 poz. 152).

⁽¹¹⁰⁾ Euroopa Inimõiguste Kohtu 20. märtsi 2007. aasta otsus *Tysiác vs. Poola* (kaebus nr 5410/03); Euroopa Inimõiguste Kohtu 20. märtsi 2007. aasta otsus *R. R. vs. Poola* (kaebus nr 27617/04); Euroopa Inimõiguste Kohtu 30. oktoobri 2012. aasta otsus *P. ja S. vs. Poola* (kaebus nr 57375/08).

⁽¹¹¹⁾ Euroopa Parlamendi 15. novembri 2017. aasta resolutsioon, punkt 18; Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 28. jaanuari 2020. aasta resolutsioon 2316 (2020) demokraatlike institutsioonide toimimise kohta Poolas, punkt 14; ÜRO inimõiguste komitee 23. novembril 2016 avaldatud kokkuvõtlikud märkused Poolat käsitleva seitsmenda perioodilise aruande kohta, CCPR/C/POL/CO/7, punktid 15–18.

Neljapäev, 17. september 2020

täitmist, millega kuulutatakse ebaseaduslikuks erakonnad või organisatsioonid, mis propageerivad või õhutavad rassilist diskrimineerimist⁽¹¹²⁾; kutsub Poola ametivõime üles järgima ÜRO rassilise diskrimineerimise likvideerimise komitee 2019. aasta soovitusi⁽¹¹³⁾;

59. peab äärmiselt murettekitavaks Poola justiitsministri hiljutist otsust⁽¹¹⁴⁾ algatada ametlikult Poola lahtiütlemine Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perversivägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioonist (Istanbuli konventsioon); soovib Poola ametivõimudel seda konventsiooni tegelikult ja tulemuslikult rakendada asuda, muu hulgas sellega, et tagatakse olemasolevate õigusnormide kohaldamine kogu riigis ning vägivalda ohvriks langenud naistele ja nende lastele tagatakse piisaval hulgal kvaliteetseid varjupaigakohti; väljendab kartust, et see samm võib olla tõsine tagasilöökk soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste õigustele;

60. märgib, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti korraldatud LGBTI-inimesi käsitlevast teisest uuringust nähtub, et Poolas on LGBTI-inimeste või LGBTI-inimesteks peetavate inimeste vastane sallimatus ja vägivald suurenenud ning uuringus osalenud Poola LGBTI-inimestel ei ole mingit usku valitsuse võtluse eelarvamuste ja sallimatuse vastu, millest annab tunnistust tõsiasi, et Poolas on valitsuse tegevusse uskujate osakaal liidu madalaim (kõigest 4 %) ja nende osakaal, kes väldivad teatavatesse kohtadesse minekut, kuna kardavad, et neid rünnatakse, ahistatakse või ähvardatakse, kõige kõrgem (79 %);

61. tuletab meelde – ka seoses 2020. aasta presidendivalimiste kampaaniaga – oma 18. detsembri 2019. aasta resolutsioonis väljendatud seisukohta, millega Euroopa Parlament mõistis teravalt hukka LGBTI-inimeste diskrimineerimise ja nende põhiõiguste rikkumise ametiasutuste poolt, sealhulgas ametiasutuste ja valitud ametiisikute vaenukõned, geiparaadide ja teadlikkuse suurendamise programmide keelamise ja ebapiisava kaitsmise rünnakute eest, „LGBTI-ideoloogiast vabade piirkondade“ väljakuulutamise ja „piirkondlike perekonnaõiguste hartade“ vastuvõtmise Poolas, millega diskrimineeritakse eelkõige ühe vanemaga peresid ja LGBTI-inimeste peresid; märgib, et pärast selle resolutsiooni vastuvõtmist ei ole LGBTI-inimeste olukord Poolas paranenud ning et Poola LGBTI-inimeste vaimne tervis ja füüsiline turvalisus on eriti ohustatud; tuletab meelde, et niisugused meetmed on hukka mõistnud Poola inimõiguste volinik, kes on halduskohtutele esitanud üheksa kaebust, väites, et LGBTI-vabad piirkonnad rikuvad liidu õigust, ning need on hukka mõistnud ka Euroopa Komisjon ja rahvusvahelised organisatsioonid; tuletab meelde, et kulutused ühtekuuluvusfondidest ei tohi olla diskrimineerivad seksuaalse sättumuse alusel ning et tööandjana tegutsevad omavalitsused peavad järgima nõukogu direktiivi 2000/78/EÜ⁽¹¹⁵⁾, millega keelatakse tööhõives diskrimineerimine ja ahistamine seksuaalse sättumuse alusel⁽¹¹⁶⁾; väljendab sellega seoses tõsist muret asjaolu pärast, et justiitsminister on andnud rahalist toetust omavalitsustele, kes jäeti välja Euroopa mestimisprogrammist, kuna nendes võeti vastu „LGBT-vaba piirkonna“ deklaratsioonid; on ka sügavalt mures selle pärast, et seda rahalist toetust antakse ministeeriumi justiitsfondist, mis loodi kuriteoohvrite toetamiseks; palub komisjoni jätkuvalt tagasi lükata nende asutuste taotlused, kes on sellised resolutsioonid vastu võtnud; kutsub Poola ametivõime üles järgima Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu sellekohast kohtupraktikat ning käsitlenema sellega seoses samast soost abikaasade ja vanemate olukorda, et tagada neile õigus mittediskrimineerimisele nii juriidiliselt kui ka faktiliselt⁽¹¹⁷⁾; taunib kohtuasju nende kodanikuühiskonna aktivistide vastu, kes avaldasid nn vihaatlase,

⁽¹¹²⁾ ÜRO rassilise diskrimineerimise likvideerimise komitee lõppjärelused Poolat käsitlevate perioodiliste aruannete (22.–24. aruanne) kohta, august 2019.

⁽¹¹³⁾ Samas.

⁽¹¹⁴⁾ Justiitsministeeriumi 25. juuli 2020. aasta pressiteade „Ettepanek denonsseerida Istanbuli konventsioon“, <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ministerstwo-sprawiedliwosci-konwencji-stambulska-powinna-zostac-wypowiedziana-poniewaz-jest-sprzeczna-z-prawami-konstytucyjnymi>.

⁽¹¹⁵⁾ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16);

⁽¹¹⁶⁾ Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi 27. mai 2020. aasta kiri Poola Lublini, Łódźi, Väike-Poola, Podkarpacie ja Święty Krzyżi piirkonna ametiasutustele. Vt ka Euroopa Kohtu 23. aprilli 2020. aasta otsus Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI, C-507/18, ECLI:EU:C:2020:289.

⁽¹¹⁷⁾ Euroopa Kohtu 5. juuni 2018. aasta otsus Coman, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385; Euroopa Inimõiguste Kohtu 2. märtsi 2010. aasta otsus Kozak vs. Poola (kaebus nr 13102/02); Euroopa Inimõiguste Kohtu 22. jaanuari 2008. aasta otsus E.B. vs. Prantsusmaa (kaebus nr 43546/02); Euroopa Inimõiguste Kohtu 19. veebruari 2013. aasta otsus X ja teised vs. Austria (kaebus nr 19010/07); Euroopa Inimõiguste Kohtu 30. juuni 2016. aasta otsus Taddeucci ja McCall vs. Itaalia (kaebus nr 51362/09); Euroopa Inimõiguste Kohtu 21. juuli 2015. aasta otsus Oliari ja teised vs. Itaalia (kaebused nr 18766/11 ja 36030/11); Euroopa Inimõiguste Kohtu 14. detsembri 2017. aasta otsus Orlandi ja teised vs. Itaalia (kaebused nr 26431/12, 26742/12, 44057/12 and 60088/12); Euroopa Inimõiguste Kohtu 14. jaanuari 2020. aasta otsus Beizaras ja Levickas vs. Leedu (kaebus nr 41288/15).

Neljapäev, 17. september 2020

mis dokumenteerib homfoobia juhtumeid Poolas; kutsub Poola valitsust tungivalt üles tagama LGBTI-inimeste õiguskaitsse kõigi vihakuritegude ja vihakõne vormide eest;

62. mõistab teravalt hukka 7. augustil 2020 nn Poola Stonewalli rahutuste ajal toime pandud 48 LGBTI-aktivisti massvahistamise, mis on murettekitav signaal sõna- ja kogunemisvabaduse olukorrast Poolas; taunib kinnipeetute kohtlemise viisi, millest teatas piinamise tõkestamise riiklik ennetusmehhanism⁽¹¹⁸⁾; nõuab, et kõik Euroopa institutsioonid mõistaksid viivitamatult hukka politsei vägivalla LGBTI-inimeste vastu Poolas;

63. peab äärmiselt taunitavaks Poola piiskoppide konverentsi ametlikku seisukohta⁽¹¹⁹⁾, milles nõutakse LGBTI-inimestele „sättumuse muutmise teraapiat“; kordab Euroopa Parlamendi seisukohta⁽¹²⁰⁾, milles julgustatakse liikmesriike selliseid tavasid kriminaliseerima, ning tuletab meelde seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi alusel toimuva vägivalla ja diskrimineerimise eest kaitsmisega tegeleva ÜRO sõltumatu eksperdi 2020. aasta mai aruannet, milles kutsutakse liikmesriike üles „sättumuse muutmise teraapiad“ keelustama⁽¹²¹⁾;

64. märgib, et kohtute sõltumatuse puudumine Poolas on juba hakanud mõju avaldama Poola ja teiste liikmesriikide vastastikusele usaldusele, eelkõige seoses õiguslase koostööga kriminaalasjades, kui arvestada asjaolu, et liikmesriikide kohtud on olnud kõhklevad Poola kahtluseluste üleandmises Euroopa vahistamismääruse menetluse alusel või sellest keeldunud, kuna neil on suuri kahtlusi Poola kohtusüsteemi sõltumatuses; on seisukohal, et õigusriigi allakäik Poolas ohustab tõsiselt liidu õiguskorra ühtsust; juhib tähelepanu sellele, et liikmesriikide vastastikuse usalduse saab taastada vaid siis, kui on tagatud ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtuste austamine;

65. kutsub Poola valitsust üles järgima kõiki aluslepingute, põhiõiguste harta ja Euroopa inimõiguste konventsiooni sätteid, mis puudutavad õigusriiki ja põhiõigusi, ning järgima rahvusvahelisi inimõiguste norme ja pidama komisjoniga ausat dialoogi; rõhutab, et see dialoog peab toimuma erapooletul, tõenduspõhisel ja koostööd väärtustaval viisil; kutsub Poola valitsust üles tegema komisjoniga koostööd vastavalt ELi lepingus sätestatud lojaalse koostöö põhimõttele; kutsub Poola valitsust üles kiiresti ja täielikult täitma Euroopa Kohtu otsuseid ja austama liidu õiguse ülimuslikkust; nõuab tungivalt, et Poola valitsus võtaks kohtusüsteemi korraldamisel, sealhulgas kõrgeima kohtu edasiste reformide käigus, täiel määral arvesse Veneetsia komisjoni soovitusi;

66. palub nõukogul ja komisjonil hoiduda õigusriigi kitsast tõlgendamisest ja kasutada ELi lepingu artikli 7 lõike 1 kohast menetlust selle täies ulatuses, käsitledes Poola valitsuse tegevuse tagajärgi kõikidele ELi lepingu artiklis 2 sätestatud põhimõtetele, sealhulgas demokraatiale ja põhiõigustele, nagu on rõhutatud käesolevas raportis;

67. kutsub nõukogu üles taastama võimalikult kiiresti ametlikud kuulamid – viimane neist toimus kaua aega tagasi, 2018. aasta detsembris – ning võtma kuulamistel arutusele kõik uuemad ja olulisemad negatiivsed muutused õigusriigi, demokraatia ja põhiõiguste valdkonnas; nõuab, et nõukogu rakendaks lõpuks ELi lepingu artikli 7 lõikes 1 sätestatud menetluse kohaseid meetmeid, kuna leiab, et on ilmne oht, et Poola Vabariik rikub oluliselt ELi lepingu artiklis 2 nimetatud väärtusi, mille kohta on olemas kaalukad tõendid, nagu on esitatud käesolevas resolutsioonis ja arvukates rahvusvaheliste ja Euroopa organisatsioonide aruannetes, Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas ning kodanikuühiskonna aruannetes; soovib tungivalt, et nõukogu esitaks kuulamiste järelmeetmena Poolale konkreetseid soovitusi, nagu on sätestatud ELi lepingu artikli 7 lõikes 1, ning määraks kindlaks nende soovitude täitmise tähtajad; peale selle kutsub nõukogu üles võtma endale kohustuse soovitude täitmist õigeaegselt hinnata; kutsub nõukogu üles regulaarselt teavitama ja tihedalt kaasama Euroopa Parlamenti ning tegutsema läbipaistvalt, et võimaldada kõigil Euroopa institutsioonidel ja organitel ning kodanikuühiskonna organisatsioonidel menetluses sisuliselt osaleda ja seda jälgida;

⁽¹¹⁸⁾ Poola inimõiguste voliniku 11. augusti 2020. aasta pressiteade „Piinamise riiklik ennetusmehhanism (KMPT) külastab politsei kinnipidamiskohti pärast üle öö kestnud kinnipidamist Varssavis“, <https://www.rpo.gov.pl/en/content/national-preventive-mechanism-prevention-torture-kmpt-visits-police-places-detention-after-overnight>

⁽¹¹⁹⁾ Poola piiskoppide konverentsi seisukoht LGBT+ küsimustes, august 2020, <https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2020/08/Stanowisko-Konferencji-Episkopatu-Polski-w-kwestii-LGBT.pdf>.

⁽¹²⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0032.

⁽¹²¹⁾ ÜRO sõltumatu ekspert seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi alusel toimuva vägivalla ja diskrimineerimise eest kaitsmise valdkonnas, Aruanne sättumuse muutmise teraapia kohta, mai 2020, <https://undocs.org/A/HRC/44/53>.

Neljapäev, 17. september 2020

68. kutsub komisjoni üles täiel määral kasutama tema käsutuses olevaid vahendeid, eelkõige kiirendatud rikkumismenetlusi ja ajutiste meetmete taotlusi Euroopa Kohtule, samuti eelarvevahendeid, reageerimaks ilmsele ohule, et Poola rikub oluliselt liidu alusväärtusi; kutsub komisjoni üles Euroopa Parlamenti jätkuvalt regulaarselt teavitama ja tihedalt kaasama;

o

o o

69. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning Poola Vabariigi presidendile, valitsusele ja parlamendile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0236

Kestlik raudteeturg seoses COVID-19 pandeemiaga *I**

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmed kestliku raudteeturu jaoks seoses COVID-19 puhanguga (COM(2020)0260 – C9-0186/2020 – 2020/0127(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 385/34)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2020)0260),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 91, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0186/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 16. juuli 2020. aasta arvamust ⁽¹⁾,
 - pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
 - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 9. septembri 2020. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 163,
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2020)0127

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 17. septembril 2020. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/..., millega kehtestatakse meetmed kestliku raudteeturu jaoks seoses COVID-19 puhanguga

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2020/1429) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

Neljapäev, 17. september 2020

P9_TA(2020)0237

Paranduseelarve projekt nr 8/2020: Erakorralise toetuse rahastamisvahendi maksete assigneeringute suurendamine, et rahastada COVID-19 vaktsiinistrateegiat ja suurendada koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse+ mõju

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2020. aasta paranduseelarve projekti nr 8/2020 kohta: erakorralise toetuse rahastamisvahendi maksete assigneeringute suurendamine, et rahastada COVID-19 vaktsiinistrateegiat ja suurendada koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse+ mõju (10696/2020 – C9-0290/2020 – 2020/1997(BUD))

(2021/C 385/35)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 314,
 - võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012⁽¹⁾), eriti selle artiklit 44,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarvet, mis võeti lõplikult vastu 27. novembril 2019⁽²⁾,
 - võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020⁽³⁾,
 - võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse paranduseelarve projekti nr 8/2020, mille komisjon võttis vastu 28. augustil 2020 (COM(2020)0900),
 - võttes arvesse 11. septembril 2020. aastal vastu võetud ja samal päeval Euroopa Parlamendile esitatud nõukogu seisukohta paranduseelarve projekti nr 8/2020 kohta (10696/2020 – C9-0290/2020),
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 94, 96 ja 163,
1. kiidab nõukogu seisukoha paranduseelarve projekti nr 8/2020 kohta heaks;
 2. teeb presidendile ülesandeks kuulutada paranduseelarve nr 6/2020 lõplikult vastuvõetuks ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 57, 27.2.2020.

⁽³⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

⁽⁴⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET